BEN OKRI

Drumul înfometat

Traducere din engleză şi note De MIRCEA ŢARA

UNIVERS

Africa a dat în ultimele decenii scriitori de o inegalabilă fascinaţie, printre care şi BEN OKRI, unul dintre cei mai importanţi şi mai premiaţi autori contemporani. Născut în 1959 într-un sat din nordul Nigeriei, Okri are şansa de a-şi petrece primii şapte ani din viaţă în Londra, unde tatăl său a studiat Dreptul, dar şcoala primară o începe în ţara natală, în Lagos. întrucât între 1967 şi 1970 Nigeria trece printr-un sângeros război civil, adolescenţa viitorului scriitor este marcată de atrocităţile şi ororile la care e martor fară voia lui. După absolvirea Colegiului Urhobo, Okri se angajează în presă, scriind îndeosebi articole pe teme sociale şi politice, în 1978 pleacă în Anglia cu o bursă de studii şi se înscrie la Essex University. La îndemnul mamei sale, pentru a-şi suplimenta veniturile, îşi transformă articolele în povestiri şi le publică în diverse ziare şi reviste. Astfel, în 1980 ajunge să-şi facă debutul în literatură cu romanul *Flowers and Shadows,* care îi aduce un post de editor la revista *West Africa* şi o colaborare cu BBC. îi urmează romanele *The Landscapes Within* (1981), *Incidents at the Shrine* (1986), distins cu Commonwealth Writers Prize şi Aga Khan Prize, *Drumul înfometat (The Famished Road,* 1991), pentru care primeşte Booker Prize şi Premio Grinzane Cavour. Spre sfârşitul anilor '90 Ben Okri devine o figură emblematică a noii generaţii de scriitori africani şi este decorat cu Order of the British Empire. Cea mai recentă carte a lui, *Tales of Freedom* (2009), aflată la graniţa dintre proză şi poezia cea mai pură, spune povestea unui sclav care deţine cheia universului. în 2006, la Editura Univers a apărut romanul *In Arcadia* de acelaşi autor.

Lui Grace Okri, mama și prietena mea, și lui RosemaryClunie

CARTEA ÎNTÂI

UNU

La început a fost un râu. Râul a devenit un drum şi drumul s-a ramificat în toată lumea. Şi pentru că drumul a fost cândva un râu, era mereu înfometat.

În acel tărâm al începuturilor, spiritele se amestecau printre cei nenăscuţi. Puteam lua numeroase forme. Mulţi dintre noi eram păsări. Nu cunoşteam limite. Erau multe jocuri, multe petreceri şi multă întristare. Sărbătoream mult pentru că veşnicia stârnea în noi o minunată teroare. Ne jucam mult pentru că eram liberi. Şi sufeream mult pentru că printre noi erau mereu aceia care tocmai reveniseră din lumea celor Vii. Se întorseseră neconsolaţi pentru toată dragostea pe care o lăsaseră în urmă, pentru toată suferinţa pe care nu o răscumpăraseră, pentru tot ce nu înţeleseseră şi pentru tot ceea ce abia începuseră să înveţe înainte de a fi aduşi înapoi pe tărâmul originilor.

Nu era printre noi nici unul care să fie nerăbdător să se nască. Nu ne plăceau regulile stricte ale existenţei, năzuinţele neîmplinite, nedreptăţile consacrate ale lumii, labirinturile iubirii, ignoranţa părinţilor, faptul că oamenii sunt muritori şi uimitoarea indiferenţă a celor Vii în mijlocul frumuseţilor simple ale Universului. Ne temeam de cruzimea oamenilor, care sunt cu toţii născuţi orbi şi dintre care puţini au învăţat vreodată să vadă.

Regele nostru era un personaj minunat care uneori apărea sub forma unei feline mari. Avea o barbă roşcată şi ochi verzi ca de safir. Se născuse de nenumărate ori şi era o legendă în toate lumile, cunoscut sub o sută de nume diferite. Niciodată nu

aveau importanţă împrejurările în care se năştea. De fiecare dată trăia cea mai extraordinară dintre vieţi. Cineva care ar putea cerceta amănunţit marile cărţi nevăzute ale vieţilor sale i-ar recunoaşte geniul de-a lungul epocilor, fie că au fost scrise sau nu de istorici. Uneori bărbat, alteori femeie, a înfăptuit lucruri neasemuite în fiecare viaţă. Dacă există ceva în comun pentru toate vieţile sale, esenţa geniului său, acel ceva ar putea fi foarte bine dragostea de transformare şi preschimbarea dragostei in realităţi mai înalte.

În cea mai mare parte a timpului eram fericiţi împreună cu spiritele noastre prietene, cele faţă de care aveam o afinitate specială, pentru că pluteam în aerul albastru al dragostei. Ne jucam cu faunii, cu zânele şi cu frumoase fiinţe asemenea nouă. Sibilele tandre, spiriduşii blânzi, prezenţele senine ale strămoşilor noştri erau întotdeauna cu noi, scăldându-ne în strălucirea curcubeielor lor diferit colorate. Există multe motive pentru care copiii plâng la naştere, iar unul dintre ele este despărţirea bruscă de lumea viselor pure, unde toate lucrurile sunt create din încântare şi unde nu există suferinţă.

Cu cât eram mai fericiţi, cu atât naşterea noastră era mai aproape. Când ne apropiam de o altă întrupare, făceam legăminte că ne vom întoarce în lumea spiritelor cât mai repede. Făceam aceste jurăminte pe câmpurile cu flori vii şi sub lumina dulce a lunii acelei lumi. Aceia dintre noi care făceau asemenea legăminte erau cunoscuţi în lumea celor Vii ca *abiku,* copiii-spirit. Nu toţi oamenii ne recunoşteau. Noi eram cei care veneau şi plecau, nedorind să facem o înţelegere cu viaţa. Aveam însuşirea de a ne dori moartea. Eram legaţi de jurămintele noastre.

Cei care încălcau legământul erau asaltaţi de halucinaţii şi bântuiţi de tovarăşii lor. Găseau consolare doar când se reîntorceau în lumea celor Nenăscuţi, locul fântânilor, unde cei dragi lor îi aşteptau în tăcere.

Aceia dintre noi care întârziau în lume, ispitiţi de veştile despre evenimente uimitoare ce aveau să vină, treceau prin viaţă cu ochi frumoşi şi predestinaţi, purtând cu ei muzica unei

minunate şi tragice mitologii. Gurile noastre rostesc profeţii obscure. Minţile noastre sunt invadate de imagini ale viitorului. Noi suntem cei diferiţi, cu jumătate din fiinţa noastră mereu în lumea spiritelor.

Eram recunoscuţi deseori şi carnea noastră era însemnată cu tăieturi de lamă. Când ne năşteam din nou din aceiaşi părinţi, semnele, rămânând pe noul nostru trup, ne marcau sufletele dinainte. Apoi lumea ţesea pânza destinului în jurul vieţilor noastre. Aceia dintre noi care mureau în copilărie încercau să şteargă aceste urme, transformându-le în semne din naştere sau decolorându-le. Dacă nu reuşeam şi eram recunoscuţi, eram întâmpinaţi cu urlete de groază şi cu hohotele de plâns ale mamelor.

Pentru că nu doream să rămânem, provocam multă durere în sufletul mamelor. Suferinţa lor creştea cu fiecare reîntoarcere. Chinul lor devenea pentru noi o povară spirituală în plus, care grăbea ciclul renaşterii. Fiecare nouă naştere era o agonie şi pentru noi, fiecare, un şoc al lumii crude. Din pricina rebeliunii noastre ciclice, am ajuns să fim detestaţi de celelalte spirite şi de strămoşii noştri. Nesuferiţi în lumea spiritelor şi însemnaţi printre cei Vii, refuzul nostru de a rămâne influenţa tot felul de echilibre.

Părinţii noştri au încercat întotdeauna, prin ofrande rituale pline de pasiune, să ne convingă să trăim. De asemenea, au încercat să ne convingă să le arătăm locul în care ascundeam însemnele ce ne legau de cealaltă lume. Dispreţuiam ofrandele şi ne-am păstrat însemnele ca pe un secret cumplit. Am rămas indiferenţi la chinurile mamelor care năşteau.

Tânjeam după o întoarcere mai devreme acasă, ne era dor să ne jucăm pe malul râului, prin iarbă şi prin peşterile magice. Tânjeam să meditǎm la lumina soarelui şi la pietrele preţioase şi să fim fericiţi în eterna rouă a spiritului. Să te naşti înseamnă să vii în lume împovărat cu daruri stranii ale sufletului, cu enigme şi cu un sentiment veşnic de exilare. Aşa s-a întâmplat cu mine.

De câte ori am venit şi am plecat prin temuta poartă? De câte ori m-am născut şi am murit tânăr? Şi cât de des m-am născut

din aceiaşi părinţi? Nu aveam habar. Atât de mult din pulberea vieţii era în mine. Dar de data aceasta, undeva în spaţiul dintre lumea spiritelor şi lumea celor Vii, am hotărât să rămân. Aceasta însemna să încalc legământul şi să-i înşel pe tovarăşii mei. Nu am facut-o datorită sacrificiilor, a ofrandelor de uleiuri şi rădăcini de igname şi fructe de palmier arse, nici a linguşirilor, a efemerelor promisiuni că voi fi tratat deosebit de bine, nici măcar datorită întristării pe care o provocasem. Nu am rămas nici din pricina spaimei mele de a fi recunoscut. În afară de un semn din palmă, am reuşit întotdeauna să evit să fiu descoperit. Poate că am facut-o pur şi simplu pentru că mă plictisisem să tot vin şi să plec. Este teribil să fii întotdeauna undeva între două lumi. Se prea poate să fi dorit să gust lumea aceasta, să o simt, să îndur suferinţele ei, să o cunosc, să o iubesc, să îndeplinesc ceva valoros pentru ea şi să am acea stare sublimă de eternitate în mine în timp ce aveam să trăiesc viaţa care va veni. Însă uneori cred că un chip este ceea ce m-a făcut să doresc să rămân. Voiam să aduc fericirea pe chipul învineţit al femeii care avea să îmi devină mamă.

Când a sosit timpul să înceapă ceremoniile naşterii, câmpurile de la răscruce străluceau de prezenţe fermecătoare şi de creaturi cu reflexii de curcubeu. Regele nostru ne-a dus pe vârful primului dintre cei şapte munţi. Ne-a vorbit un timp îndelungat în tăcere. Cuvintele lui criptice au luat foc în noi. Îi plăceau discursurile. Cu o mare severitate, cu ochii lui ca de safir strălucind, mi-a spus: „Tu eşti unul dintre cei neastâmpăraţi. Vei stârni necazuri nesfârşite. Trebuie să umbli pe multe drumuri înainte să afli râul destinului tău. Viaţa aceasta a ta va fi plină de enigme. Vei fi apărat şi nu vei fi niciodată singur".

Am coborât cu toţii în marea vale. A fost o zi tradiţională de sărbătorire. Spirite minunate au dansat în jurul nostru după muzica zeilor, intonând cântece de aur şi incantaţii de lapislazuli pentru a ne apăra sufletele prin interspaţii şi a ne pregăti pentru primul contact cu sângele şi cu pământul. Fiecare dintre noi a trecut singur pragul. Singuri a trebuit să supravieţuim trecerii -

să supravieţuim flăcărilor şi mării, adâncirii în iluzii Exilul începuse.

Acestea sunt miturile începuturilor. Acestea sunt poveşti şi stări profunde în cei semănaţi în soluri fertile, care încă mai cred în mistere.

M-am născut nu numai pentru că am conceput noţiunea de a rămâne, dar şi pentru că, între venirile şi plecările mele, marile cicluri ale timpului s-au strâns în cele din urmă în jurul gâtului meu. M-am rugat pentru râs, pentru o viaţă fără foame. Mi s-a răspuns cu paradoxuri. Rămâne o enigmă cum s-a întâmplat că m-am născut zâmbind.

DOI

Unul dintre motivele pentru care nu am vrut să mă nasc mi-a devenit clar după ce am venit pe lume. Eram încă un copil când, cu respiraţia tăiată de uimire, l-am văzut pe Tata înghiţit de o gaură în drum. Altă dată am văzut-o pe mama atârnată, legănându-se, de crengile unui copac albastru. Aveam şapte ani când am visat că mâinile mele erau acoperite cu sângele galben al unui străin. Habar nu aveam dacă aceste imagini aparţineau vieţii pe care o trăiam sau uneia precedente, sau unei vieţi care urma să vină, ori dacă erau doar hoardele de imagini care invadează gândurile tuturor copiilor.

Când eram mic aveam o amintire clară a vieţii mele întinzându-se spre alte vieţi. Nu exista nici o distincţie. Uneori mi se părea că trăiesc mai multe vieţi în acelaşi timp. O viaţă se revărsa în alta şi toate se revărsau în copilăria mea.

În copilărie simţeam că eram o povară pentru mama mea. În schimb, eu mă simţeam împovărat de caracterul indescifrabil al vieţii. Naşterea mea a fost un şoc din care nu mi-am revenit niciodată. Deseori, noaptea sau ziua, îmi vorbeau voci. Am ajuns să înţeleg că erau vocile spiritelor mele însoţitoare.

— Ce faci aici? mă întreba unul dintre ele.

— Trăiesc, îi răspundeam.
— Trăieşti pentru ce?
— Nu ştiu.
— De ce nu ştii? Nu ai văzut ce te aşteaptă?
— Nu.

Apoi îmi arătau imagini pe care nu le puteam înţelege. Mi-au arătat o închisoare, o femeie acoperită cu abcese aurii, un drum lung, lumina necruţătoare a soarelui, o inundaţie, un cutremur, moarte.
— Întoarce-te la noi, spuneau ei. Ne e dor de tine aici lângă râu. Ne-ai părăsit. Dacă nu te întorci îţi vom face viaţa amară. Începeam să strig, sfidându-le să-mi facă ce puteau ele mai rău. O dată, Mama a venit în încăpere şi a rămas în picioare uitându-se la mine. Când am observat-o, am tăcut Ochii ei erau luminoşi. A venit lângă mine, m-a lovit peste cap şi mi-a spus:
— Cu cine vorbeşti?
— Cu nimeni, i-am răspuns.

S-a uitat lung la mine. Nu-mi aduc aminte câţi ani aveam atunci. însă, după aceea, spiritelor mele însoţitoare a început să le placă să mă bage în bucluc. Deseori mă trezeam oscilând între cele două lumi. Într-o zi mă jucam în nisip, când m-au chemat de peste drum cu vocea Mamei. În timp ce mă îndreptam spre locul de unde venea vocea, era cât pe ce să mă calce o maşină. În altă zi m-au ademenit cu cântecel dulce spre un canal de scurgere. Am căzut înăuntru şi nimeni nu a observat, şi doar norocul a făcut ca un biciclist să vadă cum mă zbăteam în apa murdară şi să mă salveze de la înec.

După aceea m-am îmbolnăvit şi cea mai mare parte a timpului mi - am petrecut-o în cealaltă lume, încercând să cad la înţelegere cu spiritele mele însoţitoare, să le fac să mă lase în pace. Ceea ce nu ştiam era că, cu cât spiritele mă ţineau mai mult acolo, cu atât mai sigură îmi era moartea. Mult mai târziu, când am încercat să mă întorc în trupul meu şi nu am putut, mi-am dat seama că reuşiseră să mă închidă în afara vieţii mele. Am plâns multă vreme în vidul argintiu, până când regele meu a intervenit pentru mine şi a redeschis porţile trupului meu.

Când m-am trezit eram într-un sicriu. Părinţii mei mă crezuseră mort. Începuseră ritualurile de înmormântare când mi-au auzit plânsul cumplit. Datorită vindecării mele miraculoase, mi-au dat un al doilea nume şi au făcut o petrecere pe care nu şi-o puteau permite. M-au numit Lazaro. Dar pentru că am ajuns obiectul multor batjocuri şi pentru că mulţi erau stânjeniţi de asemănarea dintre Lazaro şi Lazăr, Mama mi-a scurtat numele în Azaro.

Am aflat după aceea că am fost între viaţă şi moarte timp de două săptămâni. Am aflat că am epuizat energia şi avutul părinţilor mei. De asemenea, am aflat că a fost chemat un vraci. Acesta a mărturisit că nu putea face nimic ca să mă vindece, însă după ce şi-a aruncat scoicile şi a descifrat înţelesul lor, a spus:

— Acesta este un copil care nu a vrut să se nască, dar care se va lupta cu moartea.

A mai adăugat că, dacă aveam să mă însănătoşesc, părinţii mei ar trebui să facă imediat o ceremonie care să-mi taie legăturile cu lumea spiritelor. A fost primul care m-a strigat cu numele care răspândeşte teroare printre mame. El le-a spus că mi-am ascuns însemnele identităţii de spirit pe acest pământ, că până nu vor fi găsite aveam să mă îmbolnăvesc mereu şi că era aproape sigur că voi muri înainte de vârsta de douăzeci şi unu de ani.

Cu toate acestea, când mi-am revenit, părinţii mei cheltuiseră deja prea mulţi bani pentru mine. Aveau datorii. Iar tatăl meu, care era mai degrabă sătul de problemele pe care le adu- ceam, a devenit oarecum sceptic faţă de afirmaţiile şi certitudinile vracilor.

— Dacă te iei după tot ce spun ei, i-a spus el Mamei, va trebui să faci sacrificii absurde de fiecare dată când ieşi pe uşă.

De asemenea, era suspicios cu privire la înclinaţia vracilor de a susţine ceremoniile costisitoare, la fel ca medicii şarlatani care multiplică la nesfârşit ramificaţiile bolilor pentru a te determina să cheltuieşti averi pe tratamentele lor.

Nici Mama, nici Tata nu îşi mai puteau permite încă o

ceremonie. Şi oricum ei nu doreau să creadă că eram un copil-spirit. Aşa că timpul a trecut şi ceremonia nu a avut loc niciodată. Eram fericit. Nu voiam nici o ceremonie. Nu doream să pierd în întregime contactul cu acea lume de lumină şi curcubeie şi posibilităţi, îmi îngropasem secretele devreme. Le-am îngropat în lumina lunii, în aerul plin de molii albe. Mi-am îngropat pietrele magice, oglinda, promisiunile speciale, firele mele de aur, obiectele identităţii mele care mă legau de lumea spiritelor. Le-am îngropat pe toate într-un loc secret, pe care l-am uitat imediat.

În primii ani, Mama era foarte mândră de mine.

— Eşti un copil al miracolelor, îmi spunea. Multe puteri sunt de partea ta.

Atât timp cât legătura mea cu celelalte lumi rămânea intactă, atât timp cât obiectele mele nu erau găsite, acest lucru putea continua să fie adevărat.

În copilărie puteam citi gândurile oamenilor. Puteam prezice viitorul. Se întâmplau accidente în locurile din care tocmai plecasem. Într-o seară stăteam în stradă cu Mama când o voce mi-a spus:

— Treci strada.

Am tras-o după mine pe Mama pe cealaltă parte a străzii şi câteva clipe mai târziu un camion a intrat în casa în faţa căreia stătuserăm, omorând toată familia.

Într-o altă seară dormeam când marele rege a privit insistent în jos spre mine. M-am trezit, am alergat afară din cameră şi pe drum în sus. Părinţii mei au venit după mine. Mă trăgeau înapoi după ei, când am văzut complexul de locuinţe arzând, în acea noapte vieţile noastre s-au schimbat.

Drumul s-a însufleţit. Bărbaţi şi femei, toţi în haine de casă, cu chipurile brăzdate de cutele aşternuturilor, cu lămpi înnegrite în mâini, se înghesuiau afară. în zona noastră nu era energie electrică. Lămpile, ţinute deasupra capului, luminau chipuri ca de molii cu ochi ciudaţi, aruncând o asemenea strălucire spectrală peste feţele fără trupuri, încât mi s-a părut că eram din nou printre spirite. O lume conţine străfulgerări ale altora.

A fost o noapte a focurilor. O bufniţă a zburat la înălţime mică deasupra satului. Aerul era plin de planşete. Chiriaşii alergau înainte şi înapoi cu găleţi de apă de la cea mai apropiată fântână. Treptat, flăcările s-au stins. Familii întregi au rămas afară în noapte, înghesuite printre saltele şi zdrenţele hainelor lor. Au jelit mult după bunurile distruse. Dar nu a murit nimeni.

Când a fost atât de întuneric încât nu puteai să vezi colţurile îndepărtate ale cerului şi pădurea îşi pierduse orice formă, a apărut proprietarul şi imediat a început să strige. S-a aruncat la pământ Rostogolindu-se şi zbătându-se, a dezlănţuit un torent violent de înjurături la adresa noastră. Urla că am dat foc în mod intenţionat clădirii ca să nu plătim chiria recent mărită.

— De unde voi face rost de bani ca să reconstruiesc casele? se jelea, adâncindu-se într-o furie surdă.

— Toţi trebuie să plătiţi pentru pagube! ţipa el.

Nimeni nu îi dădea atenţie. Prioritatea noastră era să ne găsim un nou adăpost. Ne-am adunat lucrurile şi ne-am pregătit să plecăm.

— Toată lumea trebuie să rămână aici! zise proprietarul, urlând în întuneric.

A plecat grăbit şi s-a întors mai târziu cu trei poliţişti S-au aruncat asupra noastră şi ne-au biciuit şi ne-au spart capetele cu bastoane. Ne-am apărat. Am ripostat cu bâte şi funii. Le-am sfâşiat uniformele coloniale şi i-am făcut să îşi ia tălpăşiţa. S-au întors cu întăriri. Tata i-a atras pe doi dintre ei pe o stradă laterală şi le-a dat o bătaie zdravănă. Au venit mai mulţi spre el. Era ca un derviş furios, a fost nevoie de şase poliţişti să îl stăpânească şi să îl ducă la secţia de poliţie.

Între timp, poliţiştii chemaţi ca întăriri biciuiau totul în cale, dezlănţuind haosul într-o beţie febrilă. La sfârşit, cincisprezece bărbaţi, trei copii, patru femei, două capre şi un câine zăceau răniţi pe câmpul de luptă din zona noastră. Aşa a început revolta.

Târziu în noapte, a început să plouă cu găleata, în timp ce locuitorii din ghetou turbau de furie. Ploaia nu a durat mult, dar străzile s-au transformat în noroi. Ploaia ne-a alimentat furia.

Intonând vechi cântece de război, fluturând suliţe şi macete, bandele s-au strâns în întuneric. înaintau prin noroi. Pe strada principală s-au aruncat asupra maşinilor şi autobuzelor. Au atacat maşini ale poliţiei. Au prădat magazine. Apoi toată lumea a început să jefuiască, să ardă şi să răstoarne lucruri. Mama, care mă ducea în braţe, era împinsă înainte de mulţimea înnebunită. Pe drumul principal m-a lăsat jos ca să îşi strângă halatul în jurul trupului, pregătindu-se pentru ce putea fi mai rău, când o mulţime gălăgioasă de oameni a venit împingându-se spre noi. Au alergat printre noi. M-au despărţit de Mama.

Am rătăcit pe terenul accidentat, ascultând râsetele spiritelor răutăcioase. Luna era în creştere pe cer, deasupra caselor era întuneric, drumul era presărat cu sticle sparte şi aşchii de lemn. Eram desculţ. Focuri izbucneau deasupra grămezilor de gunoi, oameni erau traşi cu forţa afară din maşini, din case se ridica un fum gros. Împleticindu-mă, căutând-o pe Mama, am ajuns pe o stradă întunecată. O lumânare solitară ardea pe un suport în apropierea unei case abandonate. Am auzit o melodie profundă care a făcut strada să se cutremure. Umbre au trecut furtunos, lăsând în urma lor o duhoare de transpiraţie şi de furie. Tobe au vibrat în aer. O pisică a mieunat de parcă ar fi fost aruncată în foc. Apoi o siluetă mascată gigantică a ieşit din drum, din capul ei ridicându-se dâre de fum. Am ţipat speriat şi m-am ascuns după o gheretă. Arătarea era înspăimântătoare şi fioroasă, strigătul ei funest a umplut strada cu o tăcere străveche. O priveam îngrozit. I -am urmărit umbra de copac mare arzând, în timp ce dansa pe străzile pustii.

Apoi întunericul s-a umplut de slujitorii săi. Erau bărbaţi puternici cu feţe strălucitoare. Se ţineau de funiile luminoase legate de silueta înaltă cât un turn. Dansând sălbatic, i-a târât spre revoltă. După ce a trecut, despicând aerul, m-am târât afară din ascunzătoare. Ameţit de halucinaţii, am pornit înapoi spre strada principală. Apoi, dintr-odată, câteva femei mirosind a ierburi amare au apărut din întuneric. S-au apropiat de mine şi m-au luat pe sus în noaptea furibundă.

TREI

Femeile mergeau în salturi de-a lungul străzilor. Una avea un sac negru, alta purta ochelari, a treia purta cizme. Nimeni nu le atingea, nimeni nu părea măcar că le observă. Alergau prin mijlocul agitaţiei de parcă ar fi fost nişte umbre sau vizitatori dintr-o altă lume. Nu am scos nici un sunet.

Când s-au oprit la o răscruce şi au aşezat ouă albe sclipitoare pe pământ, am observat că toate purtau haine albe. Aveau feţele acoperite de văluri. Vălurile aveau găuri prin care abia le vedeam ochii. După ce şi-au adus ofranda la răscruce au alergat mai departe pe străzi, trecând pe lângă scene de revoltă, până în pădure. Au trecut prin întunericul nopţii, prin linişte şi ceaţă, într-o altă realitate unde gigantica siluetă mascată călărea un cal alb. Calul avea colţi ascuţiţi şi ochi strălucitori ca diamantul. Un strigăt a străpuns aerul. După ce silueta mascată şi calul alb au dispărut, am observat că pădurea roia de făpturi nepământene. Era ca o piaţă supraaglomerată. Multe dintre creaturi aveau lumini roşii în ochi, smocuri de fum de culoarea şofranului le ieşeau din urechi şi focuri blânde, verzi, ardeau pe capetele lor. Unele erau înalte, altele scunde; unele erau late, altele subţiri. Se mişcau încet. Erau atât de multe încât se întrepătrundeau. Femeile au trecut printre aceste creaturi fără teamă.

Am trecut pe lângă bande de bărbaţi care îşi duceau prada acasă. Am trecut pe lângă o femeie care stătea la rădăcina unui copac, sângerând dintr-o parte a capului. Femeile au luat-o cu ele. Am ascultat gemetele ei de agonie până când ne-am oprit pe malul unui râu, unde aştepta o canoe. Înainte de a putea face ceva, femeile m-au îndesat înăuntru, s-au urcat şi au vâslit până pe o insulă apropiată. Au vâslit într-o linişte deplină în timp ce încercam să mă opun. Când am început să legăn canoea, m-au apăsat cu picioarele lor bătătorite şi m-au sufocat cu hainele lor largi.

Am ajuns pe insulă şi femeia cu ochelari m -a ridicat din canoe şi m-a dus într-o colibă. Era de fapt o baie. M-a obligat să mă spăl. După ce m-a şters cu un prosop aspru, m-a uns cu uleiuri. M-a condus la casa altarului şi m-a întins pe o rogojină, în noaptea aceea am încercat să nu adorm şi, de asemenea, am încercat să nu mă mişc, pentru că şi în întuneric statuile păreau vii. Figurile pictate păreau să respire, să îmi urmărească fiecare mişcare, să îmi asculte gândurile.

Dimineaţa m-am trezit într-o cameră goală. M-am ridicat şi înainte să ajung la uşă, femeile au intrat în încăpere. Aveau ochi puternici. Stăteau într-o tăcere deplină şi mă priveau implorându-mă, de parcă ar fi fost în puterea mea să le salvez vieţile.

Cu o blândeţe care m-a surprins, m-au dus într-o casă frumoasă şi au aşezat în faţa mea multe feluri de mâncare alese de mine. S-au adunat roată şi m-au privit în timp ce mâncam. După ce am terminat, m-au îmbrăcat într-o robă imaculată, atât de moale şi de albă încât mi se părea că eram înfăşurat într-un nor. M-au mângâiat cu tandreţe şi au părăsit camera. Am ieşit din casă şi m-am plimbat în jurul insulei, ca vrăjit.

Vântul adia descântece deasupra mării. Nisipul alb roia de ghicitori. Am trecut pe lângă casa altarului şi am privit îndelung valurile. La întoarcere m-am întâlnit cu zeiţa insulei. Era o întrupare cu faţă frumoasă, cu ochi de marmură ce sclipeau în soare. La picioarele ei erau gonguri de metal, nuci de kola, caolin, pene de vulturi şi păuni, oase de animale şi oase prea mari ca să aparţină animalelor. Într-un cerc complet, în jurul ei, erau ouă albe pe farfurioare negre. Minunatul şi măreţul ei pântece rotunjit de sarcină era îndreptat spre mare.

Noaptea, ochii zeiţei luminau ca pietrele de lună. Briza mării care sufla prin părul ei din fibre de palmier crea o melodie obsedantă. Noaptea am auzit strigătele ei extatice şi pătrunzătoare. M-am strecurat afară. Graviditatea ei magnifică era atât de uimitoare pe fundalul mării imense încât putea să dea naştere unui zeu sau unei lumi noi.

Dormeam în casa altarului, printre statuile vii, când sunetul

gongurilor m-a trezit M-am uitat afară pe uşă şi am văzut femeile dansând în jurul zeiţei lor. Le priveam, din întuneric, când ceva s-a mişcat în spatele meu. Fără zgomot, din mijlocul statuilor, a venit spre mine o pisică. S-a aşezat la picioarele mele, privindu – mă cu ochi de nestemate. I-am mângâiat blana. O voce a spus:
— Eşti nebun?
M-am întors. În afară de statuile atente, nu am văzut pe nimeni. Am mângâiat din nou pisica. Vocea a zis:
— De ce nu a născut zeiţa încă?
— Nu ştiu, i-am răspuns fără să mă mişc.
— Pentru că nu a găsit încă un copil pe care să îl nască. Dacă nu eşti atent, te vei naşte a doua oară în noaptea asta.

Când mi-am dat seama că uneori pot înţelege vocea animalelor, m-am trezit din starea aceea de vrajă pe deplin conştient de pericolul în care eram. Apoi am auzit gemete joase. Într-un alt colţ al camerei, ascunsă în întuneric, cu piciorul zvâcnind în visuri de zbor, am văzut-o pe femeia care fusese rănită în timpul revoltelor. Am scuturat-o până s-a trezit. Şi-a deschis ochii uluiţi.
— Fiul meu, a spus ea.
— Vor să îmi facă ceva, am spus eu.
M-a privit impasibilă.
— Mamei mele nu îi va plăcea asta, am adăugat.
A început să plângă. Nu se mai oprea. Şi ea îşi pierduse fiul în timpul revoltei.
— Hai să evadăm, am sugerat eu.
S-a oprit din plâns. S-a ridicat încet Ne-am furişat afară din casă spre canoe. Vâsleam, când din casa altarului s-a auzit un strigăt sugrumat, care a crescut în volum cuprinzând toată insula. Vântul şuiera strigătele în jurul părului din fibre de palmier al zeiţei. Valuri biciuiau canoea. Vâsleam cu disperare prin apa furioasă. Eram la jumătatea drumului când femeile şi-au lăsat ritualul şi au venit după noi.
Cu faţa învineţită, cu ochii încercănaţi în lumina lunii, femeia rănită vâslea cu eroism. Dar efortul era prea mare pentru ea şi,

în timp ce canoea era adusă de valuri la mal, s-a prăbuşit extenuată. Am încercat să o aduc în simţiri cu apă sărată, dar nu făcea altceva decât să geamă, într-o resemnare totală.
— Fiul meu, fiul meu, era tot ce a spus.

Nu puteam face nimic. Canoele se apropiau furioase de mal. Am murmurat o rugăciune pentru ea şi am fugit; nu m-am oprit până când nu am scăpat de acel cult al femeilor mute.

PATRU

În acea noapte am dormit sub o camionetă. Dimineaţa m-am plimbat în sus şi-n jos pe străzile oraşului. Casele erau enorme, maşinile tunau peste tot, iar oamenii se uitau insistent la mine. Mi-am dat seama că îmi era foame abia când am ajuns în piaţă şi am văzut prăjiturile din seminţe, fructele coapte, peştii uscaţi şi am simţit mirosul bananelor prăjite. M-am plimbat de la o tarabă la alta, uitându-mă lung la negustori. Mulţi dintre ei m-au alungat. Dar la o tarabă, un bărbat cu un chip sever m-a privit şi mi-a spus:
— Ţi-e foame?

Am dat din cap afirmativ. Mi-a oferit o bucată de pâine. Avea doar patru degete, îi lipsea degetul mare. I-am mulţumit şi apoi am hoinărit prin piaţă până am găsit un butoi pe care m-am aşezat şi am mâncat.

Am urmărit mulţimile de oameni care se revărsau în piaţă. Am privit mişcările haotice şi tranzacţiile nebuneşti şi hamalii care se clătinau sub saci. Părea că întreaga lume era acolo. Am văzut oameni de toate formele şi mărimile, femei cât un munte cu feţe asemănătoare lemnului de iroko [1], pitici cu feţe de piatră, femei subţiri cu gemeni legaţi de spate, bărbaţi voinici cu muşchii umerilor proeminenţi. După o vreme am simţit un fel de ameţeală doar privind la orice mişca. Câini vagabonzi, găini bătând din aripi în colivii, capre cu priviri apatice, mă durea să mă uit la ei. Am închis ochii şi când i-am deschis din nou am

văzut oameni care mergeau cu spatele, un pitic care umbla în două degete, oameni cu capul în jos care purtau coşuri cu peşti pe tălpi, femei care aveau sâni la spate, copilaşi legaţi de piepturile lor şi copii minunaţi cu trei mâini. Am văzut printre ei o fată care avea ochii pe lateralele feţei şi inele de aramă albastră în jurul gâtului, o fată mai frumoasă ca florile de pădure. Am fost atât de speriat când fata a arătat înspre mine şi a strigat încât m-am dat jos de pe butoi şi m-am îndepărtat:

— Băiatul acela ne poate vedea!

S-au întors cu toţii înspre mine. Am privit în altă parte şi m-am grăbit să ies din piaţa care se aglomera, în stradă.

M-au urmărit. Unul dintre bărbaţi avea aripi roşii pe picioare şi o fată avea branhii de peşte în jurul gâtului. Le puteam auzi şoaptele nazale. Se ţineau aproape de mine ca să afle dacă într-adevăr îi puteam vedea. Şi când am refuzat să îi mai văd,

1. Lemn din esenţă tare ce creşte în zona tropicală a Africii, asemănător tecului.

când m-am concentrat asupra grămezilor de ardei roşii încreţiţi de soare, s-au înghesuit şi mi-au blocat drumul. Am trecut prin ei ca şi cum nu ar fi fost acolo. M-am uitat atent la crabii care se agăţau de marginea vaselor înflorate. După o vreme m-au lăsat în pace. Atunci a fost prima dată când mi-am dat seama că nu doar oamenii veneau în pieţele *lumii.* Acolo veneau spirite şi alte creaturi. Ele cumpărau şi vindeau, căutau şi cercetau. Se plimbau printre fructele pământului şi ale mării.

Mi-am făcut loc spre o altă parte a pieţei. Nu m-am uitat la oamenii care pluteau deasupra pământului sau la aceia purtând povara capetelor bulboase şi a părului blond, însă am fost curios de unde veneau ei. Am început să îi urmăresc pe cei care plecau de la piaţă şi se îndreptau spre casă pentru că îşi terminaseră cumpărăturile sau vânzările, sau pentru că se plictisiseră să tot privească la interesantele obiecte făurite de oamenii lumii acesteia. I-am urmărit pe străzi, pe cărări înguste şi pe drumuri izolate. În tot acest timp m-am prefăcut că nu îi vedeam.

Când ajungeau într-un luminiş larg în pădure, îşi spuneau bizarele lor saluturi de rămas bun şi o lua fiecare pe drumul lui. La mulţi dintre ei nu te puteai uita, într-atât erau de înspăimântători. Alţii erau chiar drăguţi. Un număr mare dintre ei erau oarecum urâţi, dar după un timp urâţenia lor devenea normală. Am ales să mă iau după un spirit-copil cu faţă de veveriţă, care trăgea după el un sac mare. Însoţitorii lui vorbeau între ei, râzând în subtonuri fară voce, în timp ce mergeau împreună. Unul avea picioare galbene împăienjenite, altul coada unui mic crocodil, şi cel mai interesant avea ochii de delfin.

Luminişul era începutul unei autostrăzi. Firme de construcţii nivelaseră terenul. Din loc în loc pământul era roşu. Am trecut pe lângă un copac doborât. Un lichid roşiatic picura din trunchiul lui ca şi cum acest copac ar fi fost un uriaş ucis, al cărui sânge curgea fără să *se* mai oprească. Spiritele-copii au mers pe marginea luminişului unde era o deschizătură în pământ, în timp ce mă uitam în prăpastie, am auzit un sunet ascuţit ca şi cum ceva s-ar despica şi am închis ochii speriat, iar când i-am deschis din nou eram într-un alt loc. Spiritele dispăruseră.

Am început să strig. Vocea mea reverbera în atmosfera întunecoasă. După o vreme am observat lângă mine o ţestoasă uriaşă. A înălţat un cap leneş, m-a privit de parcă îi tulburasem somnul, iar eu am zis:

— M-am rătăcit.

— Ce înseamnă asta?

— Nu ştiu unde mă aflu.

— Eşti în sub-drum.

— Unde vine asta?

— În stomacul drumului.

— Drumul are stomac?

— Marea are gură?

— Nu ştiu.

— Asta e treaba ta.

— Vreau să merg acasă.

— Nu ştiu unde este acasă, a spus ţestoasa, aşa că nu te pot ajuta.

Apoi s-a îndepărtat încet. M-am întins pe pământul alb al acelui tărâm şi am plâns până am adormit Când m-am trezit eram într-o groapă de unde se excava nisip pentru construcţia drumului. M-am căţărat afară şi am fugit prin pădure. Strângând în mâini ce îmi mai rămăsese din bucata de pâine, am mers de-a lungul străzilor. La o răscruce am întrebat o vânzătoare de alimente dacă are apă. Mi-a dat puţină apă într-o cană albastră. Am mâncat din pâine şi am băut încet apa. Un bărbat stătea lângă mine. L-am observat pentru că duhnea foarte tare.
Purta o cămaşă zdrenţăroasă şi murdară. Avea părul roşcat. Muştele bâzâiau în jurul urechilor lui. I se vedeau părţile ruşinoase prin izmene. Picioarele îi erau pline de răni. Muştele zburând în jurul feţei lui făceau să pară că ar avea patru ochi îl priveam din curiozitate. A făcut o mişcare bruscă, împrăştiind muştele, şi am observat că ochii i se roteau ca într-un efort extraordinar să se vadă unul pe celălalt. Mi-am dat seama că şi el se uita la mine şi am băut apa, mi-am împachetat pâinea şi am plecat grăbit. Nu am privit înapoi, dar eram sigur că mă urmărea. Auzeam dialogul neobişnuit al muştelor din jurul urechilor lui. Simţeam mirosul nebuniei lui.

Când am grăbit pasul, a grăbit şi el pasul, vorbind tare. Am intrat într-o clădire de apartamente, am ieşit prin faţă şi l-am găsit acolo aşteptând. M-a urmărit în continuare, delirând în limbi groteşti. Am luat-o peste drum, prin piaţă, şi m-am ascuns în spatele unui camion. Mi-a luat urma după umbră. Îl simţeam ca pe o prezenţă teribilă de care nu puteam scăpa. Disperat, am traversat în viteză încă un drum. Claxonul unui camion monstruos m-a speriat, am scăpat pâinea şi, cu inima bătându-mi puternic în piept, am ţâşnit într-o parte. Când am ajuns în siguranţă de cealaltă parte a străzii, am privit înapoi şi l-am văzut pe bărbat în mijlocul drumului. Luase pâinea de pe jos şi începuse să o mănânce cu ambalajul de plastic cu tot. Maşinile frânau de jur împrejurul lui. Am pornit mai departe fugind, de frică să nu îşi amintească brusc că mă urmărea.

După o vreme am ajuns pe o stradă cunoscută. Distrusesem vraja obsesiei acelui bărbat pentru umbra mea. În aerul cald al

uimirii mele, am încercat să îmi dau seama de ce locul acela îmi părea familiar. În aer răsunau voci dulci de copii. Am simţit miros de flori de trandafir din gunoaie. Canalizarea emana miros de tămâie. Casele erau acoperite cu praf. Şi totuşi, în spaţiile întunecate, păsări albe zburau deasupra copacilor. Am tot aşteptat să recunosc ceva. Iar când spaţiile din stradă au început să se mărească, ca şi când lumina soarelui ar fi fost eliberată din obiecte, transfigurând zona într-o expansiune a câmpurilor sacre, mi – am dat seama cu uimire că ciudăţenia îmi era atât de familiară. Şi apoi, gâfâind, sub lumina lunii revărsându-se în stradă, am recunoscut vocile copiilor care cântau puternic într-un cor albastru, în jurul meu. Erau vocile crepusculare ale spiritelor mele însoţitoare, atrăgându-mă spre lumea viselor, departe de lumea aceasta în care nimănui nu-i păsa de mine, ademenindu-mă spre o lume în care nu mă voi rătăci niciodată.

Lumina lunară a vocilor lor a devenit prea dulce şi s-a multiplicat prea tare ca să o pot suporta. M-am simţit evadând într-un alt spaţiu. Peste tot unde priveam, spiritele mă invadau cu manifestările lor. Mirosul florilor mă copleşea. Cântecele mă răneau cu frumuseţea lor neobosită. Pârjolit de agonia melodiilor lor, m-am *împleticit* până pe cealaltă parte a unui drum şi dintr-odată le-am văzut pe toate, spirite în plină floare pe un câmp de curcubeie, scăldându-se în extazul unei iubiri veşnice. Ceva ascuţit mi-a sfâşiat creierul. M-am prăbuşit pe asfaltul înflorit, cu camioanele huruind în jurul meu.

CINCI

Am fost dus la o secţie de poliţie. Apoi m-au transportat la un spital unde mi-au fost îngrijite rănile. După ce mi-au dat drumul, un poliţist s-a oferit voluntar să aibă grijă de mine până când părinţii mei aveau să fie găsiţi. Era o matahală de om, cu o frunte lată şi nări păroase. M-a dus acasă la el în maşina lui

albă. Soţia lui era uscăţivă şi înaltă. Îmi amintea de femeile de pe insulă şi avea un ten întunecat precum culoarea serii. M-a pus să mă îmbăiez şi m-a îmbrăcat în hainele băiatului ei. Am mâncat o tocăniţă delicioasă, aromată, cu crevete şi carne. Orezul avea un gust slab de scorţişoară. Bananele prăjite miroseau a ierburi sălbatice. Puiul fript avea gust de vrăji delicioase.

Camera de zi în care am mâncat era foarte spaţioasă şi confortabilă. Covoarele erau groase, iar pe pereţii albaştri erau diplome înrămate. Deasupra unei icoane cu Isus cu inima lui mare la vedere, cu braţele deschise, era scris:

CRISTOS ESTE OASPETELE NEVĂZUT ÎN FIECARE CASĂ

Erau poze cu ofiţerul de poliţie, soţia lui şi un băiat frumos cu ochii trişti. Băiatul s-a uitat la mine cât timp am mâncat. După o vreme am început să văd cu ochii băiatului şi am ştiut uitându-mă prin casă că el era mort, mi-a pierit pofta de mâncare şi nu am mai putut să mănânc.

După cina, femeia m-a dus în cameră. Mă înspăimânta să am o cameră întreagă doar pentru mine. După ce a închis uşa, am realizat că era camera băiatului ei. Jucăriile lui, manualele, chiar şi pantofii lui, toate erau păstrate cu grijă. Pe pereţi erau agăţate fotografii cu el jucându-se. Nu am putut dormi în noaptea aceea. Erau paşi inumani prin toată casa. O pisică a mieunat în curtea din spate. Şi mai târziu, în întuneric, cineva cu tenul de culoarea nopţii a intrat în cameră şi a atins pozele şi a mişcat jucăriile. Nu puteam să văd cine era, dar când a plecat am auzit sunete delicate de clopoţei. Am reuşit să adorm abia când s-a crăpat de ziuă.

Am stat în casa poliţistului câteva zile. Ochii soţiei lui erau mereu plini de lacrimile plânsului nesfârşit. Am înţeles din şoaptele lor nocturne că fiul lor murise într- un accident de maşină. În cea mai mare parte a timpului ea se purta bine cu mine. Îmi făcea prăjituri delicioase din seminţe şi mâncăruri de legume. După baie îmi pieptăna părul şi mă ungea pe faţă cu

uleiuri. Îmi cânta în timp ce mătura prin camera de zi sau spăla rufele. Uneori o ajutam la curăţenie. Ştergeam de praf masa din mijlocul camerei şi vitrina de sticlă cu elefanţii ei de cristal, ţestoase şi farfurii din ceramică. Lustruiam şi masca cea mare de pe perete. Întotdeauna mă îmbrăca în hainele cele mai bune ale fiului ei. Mi s-a făcut frică de ea doar când a început să mă strige cu numele lui.

Zgomotele din casă s-au înrăutăţit în noaptea următoare. Am auzit pe cineva plimbându-se în cerc, ca şi cum ar fi fost închis. Vitrina de sticlă s-a mişcat. Clopoţeii s-au auzit slab. Nişte păsări au început să cânte aproape de fereastra mea. Dimineaţă, ofiţerul de poliţie mi-a dat ceva bani de buzunar. Soţia lui mi-a vorbit cu blândeţe, mi-a dat de mâncare şi m-a privit în timp ce mâncam. După-amiază, casa a fost liniştită. Femeia nu era acasă. Toate uşile erau încuiate. Am adormit pe canapea, în camera de zi, şi m-am trezit cu sentimentul că nu eram singur în casă. Îmi era foame. Simţeam că ameţesc. În timp ce mă plimbam căutând o uşă descuiată, o prezenţă neobişnuită a intrat în mine. Nu o puteam scoate afară. A rătăcit prin mine şi mi-a spus lucruri pe care nu le puteam înţelege. Nu a durat mult până m-am simţit ocupat în întregime de un spirit nefericit.

Am făcut tot ce mi-a stat în putinţă să scot spiritul din mine. Am lovit cu piciorul, am aruncat şi am urlat. M-am lovit de pereţi. După o vreme m-am trezit pe podea, din gură îmi curgea sânge. Ceva s-a ridicat din mine şi a început să vorbească cu camera. Femeia stătea deasupra mea. Spiritul care ieşise din mine vorbea cu ea, dar ea nu-i auzea.

Femeia m-a dus în camera mea. Seara, când m-am trezit, m-am simţit foarte bolnav. Nu ştiam cine eram, chiar şi gândurile mele mi se păreau că aparţin altcuiva. Spiritul nefericit lăsase locuri goale în mine. Am dormit toată seara, toată noaptea şi m-am trezit în după-amiaza următoare. Nu mâncasem de două zile. Nu aveam deloc poftă de mâncare. Lipsit de orice dorinţă de a face ceva, am plutit pe valurile albe ale extenuării.

În noaptea aceea, în timp ce stăteam întins în pat, uşa s-a deschis. Ofiţerul de poliţie, soţia lui şi un vraci au intrat în

cameră. M-am prefăcut că dormeam. Vraciul avea o macetă luminoasă. Au vorbit despre mine în şoaptă. După un timp au plecat. Lângă mine era un castron cu orez şi carne de pui, pe care le-am devorat. După ce am mâncat şi m-am simţit mai bine, am început să îmi plănuiesc evadarea.

Am ascultat toate zgomotele casei. Erau voci peste tot. Am auzit aerul şoptind, pereţii vorbind, podeaua mergând, scaunul plângându-se, insectele bârfind. Întunericul a umplut camera. Forme se mişcau prin întuneric. Am văzut creaturi galbene rotindu-se, forme albe plutind, umbre albastre zburând aproape de tavan. Dar când am auzit vocile unor oameni vorbind, totul în jurul meu a tăcut şi a încremenit. Am aşteptat. Apoi m-am furişat spre camera de zi ca să ascult

ŞASE

Era linişte. Un felinar de vânt ardea slab pe masă, cu lumina lui albăstruie proiectând umbre peste tot. Ceva mai jos, şapte siluete erau aşezate în jurul mesei din mijloc. O molie zbura în cercuri în jurul lor. Al optulea individ stătea nemişcat. După puţin timp, mi-am dat seama că era ofiţerul de poliţie. El conducea ritualurile.

Cu cât priveam mai mult, cu atât întunericul se limpezea. Pe masa din mijloc erau opt pahare care sclipeau atinse de lumina albăstruie. Am distins jumătatea unui vas de tigvă, ce se balansa împreună cu conţinutul lui lichid. Lângă vas era o farfurie albă plina cu nuci de kola şi fragmente de caolin. Iar lângă farfurie era statueta unei mici zeiţe înaripate.

Cu un cântec profund care a schimbat aerul din încăpere, ofiţerul de poliţie i-a făcut pe oamenii aceia să se ridice. În lumina slabă am văzut că erau poliţişti. S-au alăturat cântecului, cu tonuri joase. Apoi şi-au întins mâinile şi le-au unit peste

masă. Când bărbaţii s-au aşezat, ofiţerul a rămas în picioare.

Muştele bâzâiau. Ofiţerul a fluturat statueta prin aer. Avea ochi de smarald, ca de şarpe, care luceau în lumina încremenită. Ofiţerul a spus ceva şi primul dintre cei şapte inşi s-a ridicat. Era un bărbat cu ochi mici şi o mustaţă subţire. "Transpira emoţionat, picăturile de sudoare îi alunecau de-a lungul nasului. Ţinea statueta tremurând uşor. Apoi, pe un ton de o vehemenţă bruscă, a rostit un jurământ de credinţă. Molia s-a învârtit în jurul capului lui. A jurat sub teribila privire a zeiţei, şi sub ameninţarea morţii, că nu minţea în legătură cu banii pe care îi strânsese şi pe care îi arăta acum.

Persoanele care stăteau jos au explodat într-un cântec înfricoşător. După ce s-au oprit, primul bărbat, transpirând puternic în camera încălzită, a rupt o bucată de caolin din care a mâncat o parte, iar cu ce a mai rămas şi-a însemnat fruntea. Cu o voce tremurătoare, a spus că, dacă încălcase jurământul în vreun fel, să fie călcat de un camion. A scos un sunet gutural. Şi-a pecetluit declaraţia bând din poţiunea din tigvă. A scos banii pe care îi strânsese şi i-a pus pe masă. Apoi s-a aşezat la loc, redevenind o siluetă în semiîntuneric.

Ofiţerul de poliţie a numărat banii cu o infinită răbdare. A mormăit ceva, s-a uitat fix la primul bărbat, i-a înmânat partea sa, a pus o parte sub farfurie şi a păstrat restul. Toţi bărbaţii au repetat ritualul. În tot acest timp, molia se învârtea în jurul lor. Al doilea bărbat şi-a spus jurământul, a scos repede banii şi s-a aşezat. Al treilea bărbat era imens - voinic, burtos, cu o voce pătrunzătoare şi ochi plictisiţi care rătăceau peste tot prin cameră. Al patrulea era gras, bine dispus, şi a făcut una sau două glume care au fost primite cu o tăcere reticentă. Şi-a completat jurământul fluturând un cuţit roşu. A scos banii cu o neplăcere evidentă. Al cincilea era mărunţel şi avea o voce stridentă. Jurământul Lui a fost o interminabilă improvizaţie pe tema onestităţii sale. Jurând pe nenumăraţi zei, rostind numele altarelor secrete, a urlat că zeii puteau să-i ucidă singurul fiu dacă minţea. Ofiţerul de poliţie s-a înnorat. Al cincilea bărbat s-a aşezat.

Al şaselea bărbat era slab, înalt şi demn. Acesta nu a transpirat Molia nu s-a învârtit în jurul lui în timp ce îşi interpreta ritualul, iar când şi-a terminat cântecul, lampa s-a luminat perceptibil. Când următorul individ s-a ridicat, am auzit un zgomot în spatele meu şi m-am ascuns. Nu s-a întâmplat nimic. M-am reîntors să privesc scena, fascinat de molia care se aşezase pe fruntea celui de-al şaptelea bărbat Cât timp a rostit jurământul, transpirând furios, nu a făcut nimic ca să scape de ea. A jurat credinţă cu intensitate. Şi în timp ce bea din poţiune, jurând onestitate veşnică, o fotografie cu fiul ofiţerului a căzut pe jos. Sticla din ramă nu s-a spart. Lampa de vânt a tremurat, lumina ei a crescut, iar eu am privit molia bătând din aripi aproape de lampa fierbinte. Ceilalţi indivizi s-au uitat în tăcere la cel de-al şaptelea bărbat. Cu o voce netulburată, a rostit în continuare jurământul, punând banii pe masă. Apoi, dintr-odată, fară să-şi mai termine jurământul, şi-a pus chipiul pe cap şi a părăsit casa.

Ceremonia a continuat ca şi cum nimic ciudat nu s-ar fi întâmplat. Bărbaţii au băut mult, au vorbit în şoaptă, au improvizat cântece şi au dansat cu vigoare. Când întâlnirea s-a terminat, şi-au pus chipiurile, s-au salutat frăţeşte şi au ieşit din casă împiedicându-se, într-o beţie veselă.

M-am întors în cameră. Am aşteptat până a plecat şi ultimul. Iar apoi am aşteptat tăcerea. Când tăcerea a venit, m-am furişat în camera de zi. Ofiţerul de poliţie era întins într-un fotoliu, cămaşa îi era leoarcă de sudoare. Avea puţină spumă în colţul gurii. O muscă a aterizat pe buza lui de jos, strângându-şi picioarele filiforme, sorbindu-i somnul.

Camera mirosea a transpiraţie şi a kaki, a sânge şi a pene, a cenuşă şi a teamă. Molia s-a transformat singură într-o ofrandă în flăcări. Masa era pătată cu sânge. Teancuri de bancnote se vedeau din buzunarul cămăşii de la uniforma ofiţerului. Zeiţa înaripată era acum agăţată într-un cui deasupra uşii, în partea opusă icoanei lui Cristos şi a inscripţiei.

Ofiţerul de poliţie sforăia. Am trecut tiptil pe lângă el, am deschis încet uşa din faţă şi am păşit în noapte. Începusem să

mă îndepărtez, când picioarele mi s-au atins de ceva păros. Reuşind să îmi înăbuş un strigăt, m-am trezit privind în ochii luminoşi ai unui câine alb. Câinele s-a uitat mult timp la mine, parcă indecis dacă să dea alarma sau nu. I-am făcut un semn prietenos, m-am întors în casă furişându-mă pe lângă silueta adormită a ofiţerului de poliţie şi m-am strecurat în cameră.

Am stat în pat fără să adorm. Am încercat să desluşesc toate sunetele casei. Am auzit voci în perete care spuneau că o victimă îşi aştepta sacrificiul. De dimineaţă, ofiţerul de poliţie i-a spus soţiei lui să ţină uşile închise tot timpul. După-amiază, ea a plecat. A întârziat mult timp. Când s-a întors am auzit-o în bucătărie. După o vreme mi-a adus o farfurie de fasole şi banane prăjite şi le-a lăsat în faţa uşii mele. Am dus farfuria înăuntru, dar nu am mâncat. Foamea a crescut atât de mult încât am ameţit. Întreaga după-amiază şi întreaga seară am răbdat batjocura chinuitoare a spiritelor mele însoţitoare. Când nu am mai putut răbda foamea; am luat farfuria, şi tocmai mă pregăteam să mănânc, când un miros urât s-a ridicat din mâncare.

Am găsit un ziar, am turnat mâncarea printre paginile lui, am ascuns pachetul şi am lăsat farfuria goală în faţa uşii.

În noaptea aceea, în întuneric, cu ochii strâns închişi şi cu toată furia stomacului meu gol, am invocat imaginea mamei mele. Când am văzut-o clar, i-am vorbit, implorând-o să vină şi să mă salveze. După ce am vorbit cu ea, am adormit, sigur că ea mă auzise.

ŞAPTE

Am auzit ceva răpăind pe acoperiş. Începuse să plouă. Vântul bătea în geam. M-am dat jos din pat, înnebunit de foame. M-am aşezat pe podea cuibărindu-mă în întuneric, iar când s-a auzit o bătaie în uşă nu m-am mişcat deloc. Uşa s-a deschis şi o siluetă uriaşă mi-a zis:

— Vino să mănânci cu noi.

L-am urmărit pe bărbat, hipnotizat de foame, până la masă. M-am aşezat morocănos şi m-am uitat la muştele care cântau deasupra mâncării. Soţia ofiţerului de poliţie mi-a umplut farfuria cu cantităţi generoase de piure de cartofi, carne aleasă de capră şi supă cu multe legume. Mâncarea mirosea minunat, iar aburul ce se ridica din castron învăluia camera cu aroma condimentelor de roşii şi oregano. Foamea făcea ca lumea să-mi pară albăstruie. Pentru prima dată am înţeles atmosfera casei, am priceput de ce spiritul intrase în mine. Când am clipit, am văzut fantome în jurul ofiţerului de poliţie şi în jurul soţiei lui. Erau peste tot prin cameră. Fantomele erau înalte şi tăcute şi unele aveau bărbi firave. Un spirit rău cu aripi albe plutea în apropierea geamului. Am clipit din nou şi am văzut un spirit cu opt degete şi un singur ochi care zvâcnea. Altul, în uniformă de poliţist, avea un picior amputat. Înfuleca mâncarea cu mâinile pătate de sânge cu o clipă înaintea ofiţerului. O fantomă, care exista doar sub forma unei perechi de picioare albe ca laptele, se legăna pe capul femeii. Un homunculus care arăta ca o plantă galbenă dansa pe mâncare. Probabil mă uitam la toate aceste făpturi foarte uimit, pentru că ofiţerul m-a întrebat brusc:

— La ce te uiţi?

Am clătinat din cap. Apoi am observat că într-un colţ, de cealaltă parte a locului unde mâncau ei cu atâta poftă inocentă, stătea uitată şi abandonată fantoma fiului lor. Îşi pierduse ambele mâini, o parte a feţei era stâlcită şi amândoi ochii îi erau ieşiţi din orbite. Avea aripi albăstrui. Era cea mai tristă fantomă din casă.

— La nimic, am răspuns.

S-au uitat unul la celălalt şi apoi la mine. Nu m-am putut convinge sa mănânc după ce am văzut fantomele jucându-se cu mâncarea cu mâinile lor însângerate. Am stat şi am privit muştele.

După ce au terminat de mâncat s-au ridicat de la masă. Bărbatul s-a aşezat în fotoliu şi femeia i-a adus o sticlă mare de Guinness, pe care a băut-o stând cu ambele picioare pe un

scăunel. Soţia i s-a alăturat. Am ascultat ceasul străvechi ticăind în casa liniştită. Fantomele s-au adunat în jurul bărbatului şi soţiei lui prrvindu-i cu o uimire tăcută. Spiritul cu ochiul zvâcnind a băut spuma de pe bere o clipă mai devreme decât a făcut-o ofiţerul. Ofiţerul bea berea mulţumit de sine. Când soţia lui s-a ridicat să îşi aducă o băutură răcoritoare, fantoma cu picioare albe ca laptele s-a dus cu ea. Când ofiţerul a mers la toaletă, spiritul în uniformă 1-a însoţit. Iar când cei doi stăteau liniştiţi, fantomele se aşezau în faţa lor, atât de aproape încât feţele lor aproape se atingeau. Fantomele erau tăcute şi nu făceau nimic.

Ceasul străvechi a bătut. Mi-am dat seama că fantomele şi spiritele erau în casă pentru că ofiţerul era, oarecum, răspunzător de moartea lor. Am fugit în camera mea, am închis uşa, m-am întins în beznă şi am privit tavanul. După ce ceasul a încetat să mai bată, o lumină portocalie mi-a străpuns creierul, întunericul s-a luminat puţin şi am văzut fantoma neconsolată a băiatului într-un colţ al camerei. După un timp, s-a ridicat şi a zburat spre mine, m-a privit cu ochii lui ieşiţi din orbite şi s-a întins chiar deasupra mea, stârnind cu aripile curenţi de aer. Mă simţeam împovărat. Nu puteam să respir, nici să mă mişc. Era imposibil să dorm şi când am reuşit să închid ochii aveam groaznicul sentiment că o formă grea mă apăsa, înghesuindu-se în trupul meu. Nu puteam sa strig şi mă zbăteam în van. Pereţii au început să vorbească în şoaptă despre bărbatul al şaptelea şi cum a fost călcat de un camion în timp ce dirija traficul.

În timp ce forma încerca să intre în mine, a început să plouă şi m-am liniştit. Ploua liniştit. Vântul continua să zornăie acoperişul ondulat şi să aducă apă în rama geamului prin spaţiile goale. S-a făcut frig. M-am întors cu faţa la perete. Când mi-am dat seama că mă pot mişca, m-am ridicat şi m-am aşezat pe pat. Fantoma băiatului era pe tavan, ca o ceaţă albăstrie. Un tunet a bubuit deasupra casei şi a fulgerat. Ploaia curgea şi vântul, şuierând uşor, lovea fereastra. A fulgerat din nou. Fulgerul părea îndreptat spre casă. Întregul loc, geamul şi camera, s-a luminat într-o străfulgerare incandescentă. După o

vreme am simţit miros de fum venind pe sub uşă.

Fumul a umplut camera şi am început să tuşesc, iar când am fugit afară abia puteam să mai văd. Fumul era gros, iar când am ajuns în bucătărie, tuşind şi clipind repede, am descoperit că încăperea luase foc. Am bătut în uşi şi a ieşit ofiţerul, cu burta atârnând, cu ochii roşii.

— A luat foc bucătăria, am strigat,

În timp ce ne luptam cu focul aruncând cu găleţi de apă, fantomele stăteau în jurul nostru privindu-ne. Femeia plângea întruna. Bărbatul înjura. Ploaia s-a înteţit. Bucătăria s-a udat cu totul. Apa curgea în camera de zi pe sub uşă şi uda covoarele.Vântul a spart un geam şi limacşi şi omizi păroase au zburat înăuntru. Melci mici au apărut pe pereţi. Afară bubuiau tunete. Înăuntru, fantoma băiatului rătăcea prin casă, trecând prin părinţii lui fără să-i recunoască şi fără să-i pese de nenorocirea lor.

După ce ne-am luptat cu succes cu focul şi am şters podeaua inundată, am mers cu toţii înapoi la culcare. I-am auzit foindu-se şi şoptind toată noaptea. Nu am dormit. În primele ore ale dimineţii, înainte ca zorii să răsară, şi când noaptea începea să îşi schimbe starea, se auziră bătăi precipitate în uşă. Uşa se scutura, iar bătăile au devenit atât de sălbatice şi schimbătoare încât părea că vântul şi tunetul voiau să fie lăsate înăuntru. M-am repezit afară din cameră la uşă, dar bărbatul ajunsese acolo înaintea mea. M-am apropiat. În uşă stătea o femeie cu părul ud şi încâlcit, cu privirea pierdută, cu gâtul întins, cu picioarele desculţe. Ploaia cădea peste ea fără milă. Lângă picioarele ei erau gândaci morţi. Am văzut, în jurul gâtului ei, o funie care o lega de cer. Funia s-a transformat într-un fulger. Pentru o clipă mi s-a părut că o cunoşteam dintr-o altă viaţă sau din lumea spiritelor. M-am strecurat pe lângă ofiţer. Am rămas în prag. Apoi, cu mintea luminată şi cu vocea înfometată am strigat:

— Mamă!

La început nu a reacţionat. Nu părea să mă recunoască. M-a privit cu ochi goi. După o tăcere scurtă a lăsat să-i cadă toate lucrurile pe care le ducea şi m-a îmbrăţişat fără să scoată un

sunet Apoi m-a ridicat şi m-a ţinut strâns lipit de trupul ei cald şi ud.

OPT

M-au trezit voci din întuneric. Eram pe umerii Mamei şi am văzut în ploaie feţe de femei, feţe luminate de fulgere. Ne-au întâmpinat cu braţele deschise, cu priviri calde. Eram înconjuraţi din toate părţile. Femeile mă atingeau şi se uitau la mine de parcă aş fi fost un lucru minunat căzut din cer. Mă mângâiau pe păr, îmi mângâiau pielea, îmi pipăiau oasele ca şi cum, pierdut şi regăsit fiind, aparţineam fiecăreia dintre ele. Adusesem cu mine o speranţă nouă. Şi femeile acestea au devenit pentru mine motive să rămân pe pământ, pentru ca uneori să gust bucuriile întoarcerii acasă.

Mama m-a lăsat jos. Picioarele îmi erau slăbite. Totul părea straniu. Noul nostru apartament arăta într-adevăr ciudat. Mergeam cu picioare tremurânde, forţându-mă, iar Mama m-a luat de mână ajutându-mă să merg. Apoi m-a dus într-o cameră, a deschis uşa din faţă şi, arătând cu degetul, mi-a spus:

— Tatăl tău te aşteaptă.

Pe scaun dormea un bărbat. Nu l-am recunoscut. Era bandajat în jurul capului, iar mâna stângă îi atârna într-o eşarfă murdară. Era nebărbierit, iar pieptul gol i se ridica în timp ce sforăia. Încăperea era foarte mică. Era plină de dispoziţia somnului său, de foame şi disperare, de nopţi nedormite şi de tristeţea fumului de lumânare. Pe masa din mijlocul încăperii, în faţa lui, era o sticlă pe jumătate plină de *ogogoro* [1], o scrumieră şi un pachet de ţigări. Pe masă mai era o rolă împotriva ţânţarilor, iar mirosul înţepător al acesteia umplea aerul. Bărbatul care dormea pe scaun se asemăna cu un uriaş din basme. Picioarele lui mari se odihneau pe masă. Dormea foarte adânc, înspăimântâhdu-mă cu mişcările imense ale pieptului său.

Când a fulgerat afară şi ploaia s-a înteţit, bărbatul s-a trezit, avea o privire încruntată. Apoi privirea lui s-a schimbat. Ochii

1. Băutură alcoolică vest-africană, preparată acasă în cantităţi mici.

lui au devenit mari şi injectaţi Derutat, s-a uitat roată prin cameră de parcă s-ar fi trezit într-o lume străină. Apoi m-a văzut pe mine în prag. A rămas aşa mult timp, cu braţele deschise, cuprins de încântare. Sărind dintr-odată în picioare, a ţâşnit înspre mine atât de brusc încât scaunul a zburat de sub el. Am fugit în jurul mesei S-a ţinut după mine, dar eu am fugit în partea opusă, păstrând masa între noi. Nu aveam nici cea mai mica idee de ce fugeam de el sau de ce el fugea după mine. Când am prins un prilej, am fugit ţipând înspre uşă, afară din cameră, dar m-a ajuns în pasaj, sub ploaia torenţială. Mă tot arunca în sus strigând, umplându-mă de frică. Iar când m-a îmbrăţişat atât de tare încât am fost copleşit de energia lui debordantă şi de inima lui care bătea cu putere, am izbucnit în plâns fără să ştiu de ce.

După ce ploaia s-a oprit, Mama m-a dezbrăcat de hainele băiatului mort, iar mai apoi le-a ars cu petrol şi sucuri de ierburi. Hainele au ars mai mult decât ne-am aşteptat Cu ochii luminaţi de superstiţii, a continuat să hrănească flăcările galbene şi negre cu kerosen. După ce din haine nu au mai rămas decât fire de cenuşă, le-a adunat într-un ziar şi a plecat în noapte înspre pădure.

La întoarcere m-a luat de mână, m-a împins în baia în care erau miriapode pe pereţi şi m-a pus să mă spăl cu apa tratată special dintr-o găleată. A trebuit să folosesc un săpun maro care producea puţină spumă. În timp ce mă chinuiam să mă spăl, Mama a stat în faţa uşii de la baia sărăcăcioasă şi mi-a povestit tot ce se întâmplase începând din noaptea revoltelor. Felul în care povestea m-a umplut de uimire faţă de ea.

În acea noapte, când mulţimile ne-au despărţit, Mascarada dezlănţuită a fugărit femeile pe străzi, pentru că acestea nu trebuiau să vadă prezenţa ei teribilă. Ea m-a căutat prin toate colţurile, pe sub fiecare maşină, mi-a strigat numele acolo unde ardeau casele. Iar când s-a întors acasă, sperând că poate eram

acolo şi aşteptam, a aflat că şi Tata dispăruse. .
— Într-o singură noapte, a spus ea, mi-am pierdut singurul fiu şi soţul.

A stat trează toată noaptea, în faţa clădirii arse, cu toate bunurile noastre împrăştiate în stradă. Dimineaţa, chiriaşii s-au mutat în alte clădiri, în ghetouri diferite. Mama a reuşit să împartă bunurile noastre pe la prieteni Apoi a mers pe la toate spitalele şi secţiile de poliţie pe care le-a găsit. A umblat prin tot oraşul, nevrând să se resemneze. Când era pe punctul de a ceda disperării, într-un ultim efort, a mers la secţia de poliţie din centrul oraşului, iar acolo i s-a spus că Tata era închis pentru că luase parte la revolte. A reuşit să îl vadă. Fusese bătut de poliţie şi avea o tăietură urâtă pe frunte, vânătăi pe faţă, iar mâinile îi atârnau pe lângă el ca un apendice bolnav. în ziua următoare, după multe rugăminţi şi ceva mită, Tata a fost eliberat. A mers la lucru în ziua aceea, dar acolo a aflat că fusese dat afară. Între timp, Mama reuşise să găsească o cameră de închiriat. Reuşise cumva să plătească şi chiria în avans pe o lună. Tata a venit în noua lui casă într-o stare de spirit irascibilă şi violentă. În noaptea aceea s-a îmbolnăvit, mormăind ceva despre nişte soldaţi nebuni care uciseseră oameni albi în războaiele de peste mări.

Mama era înnebunită din cauza dispariţiei mele. Prietenele ei i-au sugerat să meargă la o vrăjitoare. La început nu era sigură dacă voia să facă asta, dar după ce a încercat totul, după ce a căutat prin spitale şi secţii de poliţie fară nici un rezultat, s-a înduplecat A fost dusă la vrăjitoare. În faţa colibei acesteia era un munte de sticle sparte. Mama abia păşise înăuntru, când vrăjitoarea, o femeie care arăta înfricoşător, cu un ochi care se zbătea, i-a spus din umbră că ştia motivul vizitei ei.
— Du-te, a strigat ea cu voce spartă, adu-mi un cocoşel alb, o sticlă de gin, pene de porumbel şi trei bucăţi de cretă. Apoi te voi ajuta.

După ce mama s-a întors cu obiectele cerute, femeia, îmbrăcată într-un halat negru, s-a uitat în ghiocuri. A adus jertfe zeiţei care stătea într-un colţ al încăperii, meditând în întuneric

cu ochii ascunşi de ochelari de soare strălucitori. Apoi i-a spus Mamei să plece. Dorea să mediteze la divinaţie peste noapte. Mama a revenit a doua zi dimineaţa şi, fară nici o introducere, vrăjitoarea i-a spus că taxa va fi una foarte mare pentru că era un caz foarte dificil.

— Fiul tău este captiv într-o casă cu fantome, a spus ea.

Mama a fost atât de speriată încât a plecat imediat, a strâns toţi banii pe care îi economisise din vânzările ei, a luat ceva şi de la Tata, iar restul de care mai avea nevoie i-a împrumutat. Vrăjitoarea a continuat să îi spună că eram ţinut de un bărbat şi o femeie care fie doreau să mă păstreze ca pe propriul lor copil, fie să mă sacrifice pentru bani, şi că eram înconjurat de vrăji atât de puternice încât dacă Mama nu acţiona repede, voi fi pierdut pentru totdeauna. Mama a plătit taxa şi s-a aşezat în întuneric, ascultând în timp ce vrăjitoarea cu ochi ciudaţi a rostit cea mai extravagantă incantaţie pe care o auzise vreodată. Vrăjitoarea s-a luptat cu forţele casei, încercând să rupă vrăjile care mă înconjurau: După cinci ore; timp în care mama mea a stat împietrită de frică, femeia a ieşit din încăperile ei secrete şi a spus:

— Am rupt toate vrăjile cu excepţia uneia. Aceea e prea puternică pentru mine. Doar fulgerul poate rupe acea vrajă.

Mama a rămas confuză. Vrăjitoarea i-a dat instrucţiuni. Mama s-a întors acasă cu inima grea.

În acea noapte, Mama îşi plângea starea, învinovăţindu-se pentru pierderea unicului ei copil, copil care alesese să existe, când o rudă îndepărtată i-a făcut o vizită. Auzise de problemele Mamei şi venise să o consoleze. I-a adus câteva daruri şi a felicitat-o pe Mama pentru găsirea mea. Tata a primit vizita ei ca un semn bun. Mama era nedumerită. Apoi a aflat că ruda văzuse o poză cu mine în ziar a doua zi după ce avusese loc accidentul meu. Aşa mi-a luat Mama urma până la secţia de poliţie şi în cele din urmă până la casa ofiţerului.

Mama s-a dus înapoi la vrăjitoare, care i-a dat ultimul set de instrucţiuni. Trebuia să meargă la casa ofiţerului, să fie umilă, să le mulţumească ofiţerului şi soţiei lui pentru că au avut grijă de

mine, să le ofere cadouri şi să arunce cocoşul alb în cameră ca să poată transfera sacrificiul de pe mine asupra păsării. Iar apoi trebuia să fugă cât de tare o ţineau picioarele departe de casa aceea. Dar înainte să facă toate acestea, casa trebuia mai întâi să fie lovită de fulger. Mama aşteptase în ploaie, în faţa casei, timp de trei ore. A aşteptat răbdătoare, cu tunetele bubuind deasupra capului ei, privind cum trăsnetele se aprindeau de peste tot, deasupra mai multor copaci şi case. Şi a stat aşa, fără să se mişte un centimetru, până când a fulgerat direct deasupra casei fantomelor unde eram ţinut prizonier.

NOUĂ

După ce m-am spălat şi am mâncat, m-au pus să stau pe scaunul Tatei şi m-au rugat să le spun povestea mea. Am început să le povestesc din momentul în care luminile s-au schimbat în cameră şi mâini puternice m-au ridicat şi m-au aşezat pe pat. L-am văzut pe Tata zâmbind de sub bandajul însângerat. Mama a mutat scaunul şi masa din mijlocul camerei, a întins o saltea pe jos şi s-a culcat. Tata s-a aşezat în scaunul lui de lemn fumând în linişte şi a aprins o rolă împotriva ţânţarilor. L-am ascultat în timp ce vorbea camerei tăcute, spunând ghicitori la care doar morţii puteau răspunde.

Am dormit toată noaptea şi toată ziua următoare. Când m-am trezit era seară. Camera .era goală. O lampă cu kerosen ardea încet pe masa din centru. Când mi-am deschis ochii pentru prima dată în lumea nouă de acasă, totul era diferit. Umbrele mari de peste tot făceau ca spaţiile să pară mai mici. Podeaua era tare. Coloane lungi de furnici mişunau de-a lungul pereţilor. Lângă dulap erau muşuroaie de furnici. O râmă se târa pe lângă pantofii Tatei.

Şopârle alergau în jos şi-n sus pe ziduri. în colţul îndepărtat al camerei o sârmă de rufe se lăsa în jos sub greutatea prea multor haine. Obiectele pe care le vindea Mama erau

împrăştiate peste tot. Sacii ei erau îngrămădiţi lângă dulap. Urcioare înnegrite şi lighene şi vase de lut erau aruncate pretutindeni. Era ca şi cum Mama şi Tata se mutaseră în apartament, îşi aruncaseră lucrurile pe unde găsiseră loc şi apoi nu-şi mai făcuseră timp să aranjeze nimic. Cu cât mă uitam mai mult la crăpăturile din perete, la găurile din tavanul de zinc, la pânzele de păianjen, cu cât simţeam mirosul de pământ şi de *garri* [1]*,* de ţigări şi de fum de la rola de ţânţari, cu atât îmi părea că nu ne mutaserăm deloc. Totul părea la fel. Singura diferenţă era că eu nu eram obişnuit cu asemănarea.

Seara, lumina din cameră era slabă. În încăpere intraseră ţânţari şi licurici. O muscă muribundă îşi bâzâia ultimul ei cântec, sus pe tavan printre pânzele de păianjen. Lumina lămpii tremura continuu, fumul ei negru înălţându-se în tavan. Mirosul de fitil ars şi fumul de kerosen m-au reasigurat. Eram acasă. Şi a fi acasă era foarte diferit de a fi în casa confortabilă a ofiţeruluide poliţie. Nici un spirit nu mă chinuia. Nu era nici o fantomă în spaţiile întunecoase. Şi săracii aparţineau ţării. Împrejurimile noastre erau sărace. Nu aveam o baie care să merite să fie pomenită, iar toaleta era rudimentară. Dar în acea cameră, în noua

1. Băutură specifică în Africa de Vest, extrasă din rădăcinile curăţate şi tocate ale plantei de *cassava.*

noastră casă, eram fericit pentru că puteam simţi prezenţele calde ale părinţilor mei şi vibraţiile tandre ale energiei lor peste tot.

Fotografii maronii, înrămate, ale părinţilor mei erau agăţate în cuie strâmbe pe pereţi într-una dintre poze, Mama stătea într-o parte pe un scaun. Avea multă pudră pe faţă şi un zâmbet timid de fecioară crescută într-un sat. Tata stătea lângă ea. Era îmbrăcat cu o pereche de pantaloni largi, o cămaşă albă şi o cravată strâmbă. Sacoul era mult prea mic pentru el. Faţa lui exprima forţă, ca a unui tigru. Ochii lui cu privire intensă şi maxilarul solid provocau aparatul de fotografiat. Privea precum

unii boxeri înainte de a deveni faimoşi Mai era o poză în care eu stăteam între ei, mic între cei doi paznici ai mei. Pe feţele noastre erau zâmbete de o tandreţe timida. În timp ce mă uitam la fotografie, în încăperea aceea mică în care lampa mai mult scotea fum negru decât lumina, m-am întrebat unde dispăruse tandreţea.

Am ieşit să îi caut pe Mama şi pe Tata. Nu erau în curtea din spate. În bucătărie nişte femei stăteau în faţa unui foc de lemne strălucitor, cu şiroaie de transpiraţie curgându-le pe feţe, cu mâinile lor cărnoase şi sânii descoperiţi în parte, lucind. Le-am privit în timp ce făceau prăjituri din seminţe, prăjeau pui şi peşte şi pregăteau supe ce miroseau delicios. Când m-au văzut şi-au înălţat vocile în saluturi luminoase, iar eu am fugit. În faţa casei, Tata le povestea unor bărbaţi gălăgioşi ce i se întâmplase în închisoare. Mama era peste drum, unde se târguia cu o femeie în vârstă. Tata a ajuns cu povestirea într-un punct în care a considerat necesar să ilustreze o anumită acţiune. S-a ridicat de pe scaun, radiind de bună dispoziţie, şi a început să mărşăluiască în sus şi-n jos, bătând cu cizmele în pământ, fluturându-şi mâna rămasă întreagă, scuturând din cap, urlând ordine de atac în şapte limbi. Trebuia să fie întruchiparea unui soldat nebun, care luptase în războaiele britanice din Burma. Mintea soldatului fusese dezechilibrată de explozia bombelor, de nopţile petrecute în mijlocul cadavrelor şi de incredulitatea superstiţioasă de a fi ucis atât de mulţi bărbaţi albi. Devenise un om care ştia doar două lucruri - cum să mărşăluiască şi cum să atace. Mărşăluia în închisoare cât era ziua de lungă, iar noaptea, în somn, ataca. Bărbaţii au râs de demonstraţia făcută de tatăl meu şi Tata a râs atât de tare încât pata însângerată de pe bandajul din jurul frunţii s-a mărit. Nimeni nu a observat. Am făcut un zgomot; Tata s-a întors şi m-a văzut. Iar când m-a văzut, s-a oprit brusc din râs. După un moment lung, s-a îndreptat spre mine, iar eu am luat-o la fugă peste drum, spre Mama. La jumătatea drumului am văzut un biciclist pedalând furios înspre mine. Mama a ţipat, eu am căzut; biciclistul s-a clătinat, a reuşit să nu-mi atingă capul, şi în timp ce se

îndepărta în viteză a înjurat Mama s-a grăbit spre mine, m-a ridicat, m-a dus înapoi în faţa casei şi m-a lăsat în grija tatălui meu.
— De ce tot fugi de mine? m-a întrebat Tata cu tristeţe.

Nu am spus nimic. M-am uitat la chipurile bărbaţilor din clădire, nişte feţe mari, însemnate de greutăţi şi pline de umor. Noaptea a coborât uşor peste noi şi lămpile cu kerosen s-au aprins una câte una de-a lungul străzii.

În noaptea aceea, Tata a devenit paznicul uriaş care m-a călăuzit în descoperirea noii noastre lumi. Eram înconjuraţi de o pădure măreaţă. Erau tufe îndesate şi copaci joşi printre case. Tufişurile răsunau de triluri de păsări şi greieri. Tata m-a condus pe o cărare îngustă. Am trecut pe lângă nişte femei cu grămezi de lemne de foc pe cap, încovoiate şi vorbind în limbi ciudate. Am trecut pe lângă nişte fete care se întorceau de la izvoare îndepărtate, purtând găleţi de apă în echilibru pe cap.
— Vezi toate astea? a spus tatăl meu, arătând cu mâna întreagă spre pădure şi tufişuri.
— Da, i-am răspuns.
— Acum sunt tufişuri, nu?
— Da.
— Dar, mai repede decât crezi, nici un copac nu va mai sta în picioare. Nu va mai rămâne pădure deloc. Iar peste tot vor fi case dărăpănate. Aici vor trăi cei săraci.

Am privit din nou în jur cu uimire; pentru că nu puteam înţelege cum pădurea aceea puternică ar putea deveni un loc atât de diferit. Tata a râs pe înfundate. Apoi a tăcut. Şi-a pus mâna pe capul meu şi, cu vocea unui uriaş trist, a spus:
— Aici vei locui şi tu. Multe lucruri ni se vor întâmpla aici. Dacă vreodată am să plec, dacă vreodată am să dispar, acum sau în viitor, ţine minte că spiritul meu va fi mereu acolo să te protejeze.

Vocea Tatei tremura. Când a tăcut din nou, am început să plâng. M-a ridicat cu braţul lui puternic şi m-a purtat pe umărul lui de piatră. Nu a încercat deloc să mă consoleze. După ce m-am oprit din plâns, a râs din nou misterios. Ne-am oprit la primă

cârciumă cu vin de palmier peste care am dat.

A comandat o tigvă de vin de palmier, tot tachinând-o pe femeia care-1 servea şi care îmi tot umplea paharul micuţ. Când Tata bea din jumătatea lui de tigvă, eu beam din paharul meu. Asta 1-a făcut pe Tata fericit. Mi-a spus:

— Învaţă să bei, fiul meu. Un bărbat trebuie să fie în stare să ţină la băutură, pentru că în viaţa asta dificilă beţia este uneori necesară.

Am stat lângă el pe banca din lemn; când bea el beam şi eu, inspirând mirosurile barului, mireasma vinului vechi, a supei de ardei şi a sacilor de peşte. Muştele erau triumfătoare peste tot. Clienţii, în timp ce vorbeau, le alungau de pe feţele lor. într-un colţ al barului, pe o bancă îndepărtată, în lumina înjumătăţită a lămpilor, un om stătea cu spatele sprijinit de perete, beat, dormind cu capul plecat. Tata a comandat încă o tigvă de vin, cu faţa strălucind de încântare. Glumea şi schimba impresii cu ceilalţi clienţi, care-i erau total străini. Apoi a început un joc de dame.

La început juca fară seriozitate, glumind tot timpul. A jucat un joc în modul acesta şi a câştigat A mai jucat încă unul şi a pierdut. Cu cât pierdea mai mult, cu atât glumea mai puţin. Vocea lui a devenit tot mai agresivă şi m-a lovit în cap cu cotul fără ca măcar să îşi dea seama. Cei doi bărbaţi au devenit atât de obsedaţi de jocul lor încât au început să se acuze unul pe celălalt că trişează. Pumnii lor se ridicau ameninţători deasupra tablei. Vocile lor deveniseră aprinse. Spectatorii care pariaseră pe jucători erau chiar mai pasionaţi decât cei care jucau. Tata, cum pierdea întruna, 1-a insultat cu virulenţă pe adversarul lui,- acesta i-a răspuns cu o incredibilă vehemenţă. M-am îngrijorat. Tata a pus un pariu absurd, iar adversarul lui 1-a dublat. În local, atmosfera a devenit dintr-odată foarte încordată, iar Tata bea mult, transpirând. A comandat încă două tigve de vin. Atmosfera a devenit atât de încordată încât atunci când spectatorii spuneau ceva, se dezlănţuiau. A trebuit să treacă momente lungi de îngrijorare pentru ca schimbul furios de replici să se potolească. Tata a mărit pariul, iar capul a început să-i

sângereze din nou. Adversarul lui, un om masiv, cu capul mic, se uita la Tata cu atâta dispreţ încât îmi venea să îi muşc degetele. Şi-a întors ochii mici şi ameţiţi de băutură spre mine şi a spus:
— Tatăl tău nu ştie să joace.
— Taci! l-am repezit
S-a făcut surprinzător de linişte.
— Ce ai spus? a întrebat neîncrezător.
— Nimic.
Tata a zis:
— Lasă-mi fiul în pace. Joacă. Foloseşte-ţi creierii, nu gura.
Adversarul lui, ros de indignare, a spus:
— Vrei să-mi zici că îi permiţi unui mucos - pe capul căruia încă nu s-a uscat lichidul mamei sale - să mă insulte?
— Joacă, prietene, a spus Tata calm.
— De unde vin eu nu aşa ne creştem copiii, zise bărbatul încruntându-se la mine.
— Prietene, joacă mai departe.

Bărbatul s-a înfuriat atât de tare din cauza indiferenţei tatălui meu încât şi-a pierdut concentrarea. Fierbea de mânie, înjurând în multe limbi. Tata 1-a bătut de mai multe ori la rând, bând tot mai puţin vin pe măsură ce victoria era mai sigură. Iar apoi, cu o mutare devastatoare, a câştigat setul de jocuri şi a măturat banii câştigaţi cu greu ai adversarului său în buzunarul lui. Adversarul, într-o stare extremă de enervare, a băut întregul conţinut al tigvei cu vin de palmier, a revărsat o ploaie de insulte asupra noastră, a deplâns amarnic proasta creştere a copiilor din ziua de azi şi a ieşit clătinându-se în întunericul cuprinzător.

Se pare că plecase fară să plătească pentru băutura lui şi supa de ardei. Proprietăreasa localului a fugit după el şi i-am auzit certându-se. Tata şi-a golit tigva într-o seninătate desăvârşită. Era mulţumit de el însuşi, iar faţa îi strălucea de o satisfacţie profundă. După ce am terminat vinul din paharul meu micuţ, i-a plătit chelneriţei şi am plecat

Afară se adunase o mulţime. Omul care pierduse, mânios,

refuza să-i plătească proprietăresei pentru simplul motiv că eu îi spusesem să tacă.
— Nu plătesc până nu îi spui băiatului să îşi ceară scuze, striga el.
— Asta nu e treaba mea, a răspuns ea zbierând. Îmi vreau banii, asta e tot ce vreau!
— Băiatul m-a insultat în cârciuma ta, a replicat el.

Femeia nu 1-a mai ascultat. Când am trecut pe lângă mulţime, am văzut că ea îl trăgea şi îl îmbrâncea, ţinându-1 de pantaloni. El încerca să-şi elibereze pantalonii din strânsoarea ei zdravănă, strânsoare ce cuprindea şi părţile lui intime. A încercat să îi desprindă degetele şi, când nici asta nu a mers, a început să o lovească peste mâini, urlând insulte la adresa tuturor. Apoi, dintr-odată, spre uimirea noastră, femeia 1-a ridicat ţinându-1 de pantaloni şi 1-a aruncat la pământ. Mulţimea a strigat. Bărbatul s-a ridicat, s-a scuturat, a urlat şi s-a înfoiat. Apoi s-a năpustit asupra ei, încercând să o lovească peste faţă. Tata s-a repezit spre el, dar încercarea de salvare a proprietâresei i-a fost retezată repede. Proprietăreasa 1-a prins de testicule pe bietul învins, iar el a urlat atât de tare încât mulţimea a amuţit. Apoi, cu un mârâit exersat, 1-a ridicat pe umeri, 1-a rotit o dată, arătând cerului măreţia lui, şi 1-a aruncat sălbatic pe pământul tare. Bărbatul a rămas inconştient pentru o vreme, cu gura deschisă. Apoi ea 1-a răsturnat cu faţa în jos, golindu-i buzunarele de bani. A luat ceea ce îi datora, i-a dat jos pantalonii, a intrat în bar, s-a întors cu o tigvă jegoasă şi 1-a udat cu vin de palmier învechit.

Omul şi-a revenit pe loc. Când a văzut ruşinea publică deplină pe care o suferise, a urlat nevenindu-i să creadă şi a fugit spre pădure, cu vinul vechi picurându-i ruşinos din pantaloni.
Nu l-am mai văzut niciodată. Mulţimea era atât de uimită de faptele femeii încât se uita la ea cu gura căscată. Femeia a intrat înapoi în cârciuma ei şi şi-a curăţat mesele de parcă nu se întâmplase nimic. Apoi, în timp ce noi înca o urmăream, a rupt tabla de dame în două şi a aruncat-o afară. Când şi-a ridicat privirea şi a văzut mulţimea fascinată uitându-se la ea în tăcere,

a venit spre noi. Cu o voce puternică, cu mâinile în şold, a zis:
— Vreţi să beţi sau vreţi să vă uitaţi?
Mulţimea, trezită din vrajă, s-a dezlănţuit în voci numeroase. Unii au intrat în cârciumă să bea în cinstea legendei ei. Alţii s-au întors în cartierele lor, luând cu ei poveştile înfrumuseţate ale celei mai senzaţionale drame la care fuseseră martori de multă vreme. Femeia şi-a servit noua clientelă cu o nonşalanţă superbă. Acea seară a fost începutul faimei ei. Toată lumea vorbea despre ea cu voce scăzută. Legenda ei, care avea să işte o mie de halucinaţii, se născuse în mijlocul nostru - se născuse din poveşti şi zvonuri, cu timpul, avea să devină una dintre cele mai extravagante realităţi ale vieţilor noastre.

ZECE

După ce ne-am despărţit de mulţimea ocupată de generarea legendei femeii, Tata m-a dus pe drumuri printre tufişuri, în pădure. Umblam în ceaţa beţiei alături de el. Am trecut de un copac ale cărui crengi mai joase erau acoperite cu rochii galbene. O pisică neagră ne urmărea de la distanţă. În pădure ne-am dus pe întuneric până am ajuns la un luminiş. În mijlocul luminişului un stâlp de lemn fusese înfipt în pământ. Stâlpul înflorise. Muguri mici apăruseră de-a lungul lui, iar unii dintre ei se deschiseseră în începuturi de ramuri. Tata a spus:
— Aşa trebuie să fii tu. Să creşti oriunde viaţa te doboară.
Am privit atent la stâlpul înflorit. Apoi, mângâindu-mi capul cu afecţiune, Tata mi-a spus să rămân acolo şi să-1 aştept. A plecat, iar eu i-am ascultat paşii îndepărtându-se în pădure.
Un vânt galben a stârnit frunzele. Crengile au trosnit. Un animal a scos un strigăt. Pisica neagră cu ochii luminoşi a trecut pe lângă mine în direcţia în care plecase Tata. A privit înapoi spre mine o singură dată. Am aşteptat. În pădure s-au înmulţit zgomotele. O bufniţă a zburat pe deasupra capului meu pe o creangă, de unde s-a uitat la mine. Am auzit paşi apropiindu-se

şi puteam să jur că sunt ai unui om voinic, dar când m-am uitat, am văzut o antilopă. A venit până la mine, s-a oprit lângă trunchi şi m-a privit ţintă. Apoi s-a apropiat şi mai mult şi mi-a lins picioarele. Când o creangă a trosnit printre copaci, antilopa s-a speriat şi a fugit. Am aşteptat nemişcat. A început să burniţeze. Apa curgea pe cărările nevăzute ale pădurii şi se aduna la picioarele mele. Din nou am auzit, de jur împrejurul meu, paşi care se apropiau. Apoi am văzut ceva mişcându-se. Aerul s-a umflat. O femeie a ieşit dintr-un copac şi a venit şchiopătând spre mine. Capul îi spânzura liber deasupra gâtului. Mă privea cu faţa ei lipsită de formă şi mergea înclinată într-o parte. Era diformă într-un mod pe care nu îl puteam defini. Purta o robă albă. Avea ochii negri şi mici. Când a ajuns foarte aproape de mine, s-a oprit şi a început să râdă. Eu nu m-am mişcat. Vântul făcea ramurile să tresară. Apa de la picioare mă făcea să tremur. Femeia, râzând dement, îmi dădea ocoluri. Faţa îi era strâmbă, iar ochii luceau în luminile ce se întunecau. Când a ajuns din nou în faţa mea, şi-a întins încet mâinile spre gâtul meu. În acelaşi moment, bufniţa, scoţând strigătul ei nocturn, a zburat de pe creangă şi ne-a încercuit de două ori. A mai ţipat o data şi s-a înălţat drept S-a auzit o trosnitură, ca un copac despicându-se, ***şi*** am văzut bufniţa căzând de parcă fusese împuşcată în mijlocul unui vis. A căzut pe pământ şi s-a zbătut, bătând slab din aripi. Apoi s-a transformat într-o băltoacă de apă galbenă şi s-a evaporat în aer.

Femeia s-a oprit din râs. în loc să mă prindă de gât cu mâinile ei aspre, a cuprins stâlpul înflorit şi a început să îl tragă afară din pământ, cu o expresie satanică pe faţă. A desprins stâlpul, dar a trebuit să tragă în continuare de el pentru că îi crescuseră rădăcini puternice. După ce 1-a smuls cu tot cu rădăcinile adânci, a plecat trăgând stâlpul după ea.

În timp ce o priveam cum se îndepărta şchiopătând, am observat printre rădăcini un şarpe negru, lucios, acoperit cu pământ. Şarpele s-a târât în sus spre mâna femeii, în timp ce aceasta târa după ea stâlpul în adâncul pădurii. După o vreme nu am mai văzut-o deloc. Apoi am auzit un ţipăt ascuţit. Apoi

linişte. Nu m-am mişcat. începuse să se întunece foarte tare. Un miriapod s-a urcat pe piciorul meu, iar eu l-am lăsat în pace. Am văzut pisica neagră din nou. A venit spre mine, s-a strecurat pe lângă mine şi a dispărut în direcţia din care venisem. Nu mult timp după aceea, l-am văzut pe Tata ivindu-se din pădure cu un sac mare pe umăr. Părea extenuat, de parcă s-ar fi luptat cu nişte demoni. Când a ajuns unde stăteam, m-a întrebat
— Te-ai mişcat?
— Nu.
— Bine.
M-am aplecat şi am dat jos miriapodul de pe picior.
— S-a întâmplat ceva?
— O femeie a ieşit dintr-un copac, o bufniţă a căzut şi s-a transformat în aer. S-a adunat apă la picioarele mele.
— Excelent, a zis el. Hai să mergem acasă.
Am pornit. Nu am văzut pisica neagră nicăieri. L-am întrebat pe Tata:
— De ce a smuls femeia stâlpul din pământ?
— Care stâlp?
— Cel care era acolo.
— Unde?
— Acolo.
— Nu era nici un stâlp acolo, a spus el.
Nu am mai vorbit pentru o vreme. Apoi am spus:
— Un şarpe a ieşit din rădăcinile lui şi a muşcat-o.
— Asta e bine. Viaţa e plină de ghicitori la care doar morţii pot răspunde, a fost replica Tatei.
Am mers acasă în tăcere. Am coborât pe multe poteci. Un câine şchiopăta înaintea noastră, apoi s-a oprit să se uite la noi. Din sacul de pe umărul Tatei picura sânge. Pata de sânge se mărise şi se uscase pe bandajul de pe fruntea lui.
— Ce ai prins? am întrebat.
— Un mistreţ sălbatic.
— De ce sângerezi?
— Mistreţul era prins în capcană, dar nu murise. încă se mai zbătea când am ajuns acolo. A trebuit să îl ucid cu mâinile mele.

M-a lovit la cap.

Mergeam în urma lui în liniște, ascultând zgomotele pădurii şi sunetul respiraţiei lui. Drumul spre casă părea mai lung decât cel pe care veniserăm. Când am ajuns la cârciuma cu vin de palmier, proprietăreasa agăţa în cui firma cu numele localului. Nu puteam să citesc în întuneric ce scria. S-a uitat la noi în timp ce treceam pe acolo. Tata a salutat-o. Ea nu i-a răspuns. Când am ajuns la noua noastră casă, copiii au venit în fugă să ne întâmpine. Bărbaţii au venit să îl ajute pe Tata cu sacul, dar el nu a vrut nici un fel de ajutor. Femeile vorbeau cu însufleţire. Uşa noastră era deschisă. Scaune pliante erau aranjate peste tot prin încăperea mică. Pe jos era un vas cu nuci de kola şi caolin. Mirosea bine a tocăniţă proaspăt gătită. Camera era goală. Tata s-a dus în curtea din spate şi am găsit-o pe Mama în bucătărie. Sufla în foc să-1 aprindă, lacrimi îi curgeau pe faţă, pe plită era o oală mare. Când ne-a văzut a ieşit, 1-a îmbrăţişat cu putere pe Tata, iar pe mine m-a ridicat în braţe. Tata a pus sacul pe podeaua din bucătărie. S-a uitat pentru câteva clipe la mine şi a zis:

— Eu mi-am ţinut promisiunea.

Apoi a ieşit din bucătărie, a mers în cameră şi s-a întors cu săpun şi un prosop, a scos apă din fântână şi a făcut o baie lungă. Am rămas cu Mama în bucătărie, tuşind când tuşea şi ea. Apa fierbea în oală. Femeile din clădire au venit şi au ajutat-o să scoată mistreţul din sac. Au turnat apă fierbinte pe pielea animalului, înmuindu-i părul. L-au ras. Cinci bărbaţi au ajutat la tăierea înspăimântătorului animal. L-au decapitat, l-au tăiat în bucăţi şi i-au scos afară intestinele monstruoase. Apoi femeile au început prepararea animalului sălbatic pe care Tata îl prinsese în pădure.

În timp ce carnea era gătită, pe un alt foc uleiul sfârâia într-o tigaie mare. Toată clădirea mirosea a supă aromată, ardei, cepe, ierburi sălbatice de pământ şi carne friptă. Când toată lumea a început să saliveze de poftă, Mama m-a trimis să mă spăl. M-a îmbrăcat cu un rând nou de haine. Vizitatori şi locuitori ai clădirii au venit unul câte unul în camera noastră. Au luat loc.

Mama m-a pieptănat şi mi-a făcut cărare. Şi Tata avea cărare. Mama s-a spălat. în baie s-a îmbrăcat cu cele mai bune haine ale ei. Şi-a aranjat părul şi faţa pe culoar.

Curând, mica noastră cameră s-a umplut cu tot felul de oameni. Mulţi dintre ei locuiau în clădirea noastră, unul sau doi erau de unde stăteam mai înainte, câţiva dintre ei erau străini cu totul şi mulţi erau copii. în cameră era cald şi toată lumea transpira. Toate scaunele erau ocupate, la fel şi tot spaţiul de pe podea. O femeie a început un cântec. Un bărbat a început un alt cântec mai viguros. Copiii se uitau la ei. Mama a intrat cu o farfurie de seminţe de ardei de aligator [1], o farfurioară cu ţigări şi fructele arborelui de pâine. Şi atunci am auzit un cântec afară.

Era Tata. Stătea în prag cu o sticlă goală într-o mână, iar în cealaltă ţinea o lingură. Lovea ritmic sticla. Purta un costum negru franţuzesc şi îşi schimbase bandajele. La ceafa avea o pană de vultur. Părea fericit şi puţin beat. A intrat, ţinând ritmul metalic cu sticla, dansând şi cântând pe muzica inventată de el. Mulţimea a râs, aplaudând. Toată lumea a început să vorbească. Volumul vocilor a crescut. Glumele treceau de la o faţă transpirată la alta. Eu mă simţeam ca un străin în mijlocul sărbătoririi întoarcerii mele acasă.

Apoi, spre încântarea noastră, a apărut la uşă o femeie, intonând un cântec heraldic. Mama, împreună cu alte trei femei, a

1. Seminţe folosite pentru a condimenta mâncarea.

venit înăuntru cu o oală mare de supă aburindă. În spatele ei veneau alte trei femei, aducând tăvi pline cu orez *jollof* [1], fasole, cartofi, *garri* şi banane prăjite. Copiii au adus farfurii de hârtie şi tacâmuri din plastic. Aroma minunatei mâncări a pus stăpânire pe încăpere. Toţi şi-au înălţat capetele. Feţele erau iluminate de poftă. Nu era nici măcar o voce care să nu trădeze cele mai bune speranţe pentru o sărbătoare cu mâncare din abundenţă, în care toate aşteptările să fie răsplătită pe deplin.

UNSPREZECE

Mâncarea a fost adusă înăuntru şi acoperită într-un colţ. Toată lumea vorbea ca să-şi ascundă fluxul de salivă. Cel mai în vârstă dintre bărbaţii din clădire s-a ridicat şi a cerut să se facă linişte. Glumele, discuţiile, poreclele inventate şi argumentele puternice piperau aerul, mărind căldura camerei. Cererea de a se face linişte a fost repetată. Şi ea a devenit un motiv de gluma. Tata a trebuit să-şi ridice vocea şi să amenințe mulţimea cu mâna lui întreagă înainte ca zgomotul să coboare.

Bătrânul a făcut câte o libaţie la cei doi stâlpi ai uşii şi s-a rugat pentru noi, mulţumindu-le strămoşilor că am fost găsit şi a cerut să nu mă mai pierd niciodată. După ce şi-a sfârşit rugăciunea, s-a aruncat într-un discurs lung şi incoerent, în care ne-a urat bun venit în clădire ca noi chiriaşi, a aruncat câteva înţepături bine ţintite la adresa unor inamici reali sau imaginari şi a dezlănţuit un torent de proverbe, pilde şi anecdote care cădeau ca nişte pietre în adâncurile foamei noastre. Cu cât discursul lui se lungea mai mult, cu atât feţele noastre deveneau mai lungi. Proverbele lui ne-au făcut mai înfometaţi, nervoşi şi iritabili. După ce bătrânul şi-a satisfăcut foamea de discursuri, Tata a răspuns bunelor lui dorinţe. Şi-a exprimat gratitudinea pentru siguranţa noastră generală şi sănătatea noastră şi s-a rugat pentru toţi cei prezenţi. Bătrânul a spart nuca de kola. I-a oferit o bucată tatălui meu, care a muşcat puţin din ea şi a dat-o mai departe, încărcată de rugăciune, mamei mele şi apoi mie.

1. Fel de mâncare african, preparat din orez, roşii, sos de roşii, condimente şi ardei iuţi, servit mai ales la ocazii speciale.

Băuturile s-au împărţit mulţimii. Erau cantităţi mari de *ogogoro* şi vin de palmier pentru bărbaţi, bere pentru femei şi băuturi slabe pentru copii. În timp ce băuturile erau turnate în

pahare şi împărţite printre feţele în aşteptare care transpirau de sete, unul dintre bărbaţi a început un cântec, iar o femeie a zis:
— Singura dată când bărbaţii încep să cânte e atunci când mâncarea e gata.

Femeile au izbucnit în râs, iar cântecul bărbatului a fost înecat în batjocură. Femeile au început un cântec minunat, pe voci de cor sătesc; dar Tata, răutăcios ca întotdeauna, a luat sticla goală şi a bătut cu lingura în ea, stricându-le femeilor ritmul. Apoi toţi au început să-şi cânte propriile cântece şi pentru un moment nu a fost nici o disonanţă între multele voci.

Petrecerea a devenit puţin cam zgomotoasă. Camera era prea mică pentru un număr atât de mare de oameni, înghesuiţi în toate spaţiile disponibile, şi chiar şi pereţii scârţâiau în semn de protest. Hainele cădeau jos de pe sârme şi cuie. Cizmele Tatei treceau din mână în mână fiind subiectul multor glume, iar în cele din urmă au fost aruncate pe geam. Camera era atât de fierbinte, încât toată lumea transpira cu furie. Căldura făcea ca toţi să pară mai bătrâni. Copiii plângeau, intensificând iritarea şi foamea. Dar băutura a desfăcut limbile şi sute de argumente şi discuţii zburau prin aer. Femeile au întrebat-o pe Mama cum mă găsise. Ea le-a spus lucruri pe care mie nu mi le spusese, dar a păstrat tăcerea cu privire la vrăjitoare. Oamenii s-au luat la întrecere vorbind cu voci răsunătoare, oferind variaţii ale poveştilor asemănătoare pe care le auziseră. O femeie a povestit despre un vrăjitor care a ascuns un copil într-o sticlă verde. O
altă femeie, care se interesase în mod evident de Tata, a povestit cum sora ei a fost găsită plutind pe o apă, cu capul încoronat cu mărgele rituale de sacrificiu.
— Asta e o minciună! a spus Mama dintr-odată, spre uimirea tuturor. Nu ne-ai spus niciodată că ai avut o soră...

Tata a întrerupt-o, luându-şi sticla şi lingura, făcând o gălăgie modestă. S-a ridicat şi a cântat şi a dansat. Bărbaţii au cântat împreună cu el popularul cântec de petrecere care îşi bătea joc de eterna rivalitate dintre femei. Tata s-a lăsat dus de propriul cântec şi a încercat să-i ia pe toţi la dans. Nu era spaţiu deloc în

care să te mişti, iar Tata, care era deja cât se poate de beat, a devenit violent cu oricine nu se implica. La început i-a ocărât pe toţi laolaltă.
Dar când s-a luat de unul dintre bărbaţi, lucrurile au luat o întorsătură urâtă. Bărbatul a ieşit valvârtej şi a trebuit sa fie trimisă o delegaţie ca să-1 implore să se întoarcă. A revenit, dar înainte de a-şi ocupa spaţiul pe podea şi-a asigurat răzbunarea.
— De camera asta nenorocită eşti aşa de mândru? i-a strigat lui Tata. Bărbat mare, creier mic.

Tata a zâmbit ca un miel. Apoi Mama 1-a încolţit rugându-1 să fie mai politicos cu invitaţii lui, şi s-a lăsat atât de prinsă în mânia ei inexplicabilă încât a ieşit furtunos afară, lăsând mulţimea oarecum confuză. Nimeni nu a fost trimis să meargă după ea. Ruşinat de această tăcere, Tata i-a invitat pe toţi să-şi mai toarne băutură şi a propus un toast pentru soţia lui. Dar băuturile se terminaseră, iar Tata nu mai avea bani, şi am stat cu toţii uitându-ne la sticlele goale. În scurta tăcere, Mama s-a reîntors, aducând cu ea rubedenii pe care nu le văzusem de mult, iar adunarea a aplaudat întoarcerea ei; iar Tata, inspirat de aplauze, a ieşit grăbit din încăpere (ignorând protestele Mamei, care spunea că sărbătoream mai mult decât ne permiteam), a mers la magazinul de peste drum şi s-a întors înapoi cu mai multe cartoane de bere.

Petrecerea a devenit mai gălăgioasă. Bărbaţii cereau tot mai multă băutură. Bătrânul, suficient de beat, a început să înşire proverbe contradictorii. Un bărbat cu o barbă stufoasă s-a plâns că mirosul mâncării îl făcea să ameţească. În mijlocul tuturor vocilor, al aşteptărilor care se depăşiseră pe ele însele şi al anticipării lungi şi răbdătoare care în cele din urmă îşi satisface propria foame, mâncarea a fost servită. Farfurii de orez şi came treceau prin faţa chipurilor lacome, dar pentru că mulţimea era atât de mare şi numărul oamenilor depăşise cu mult calculele Mamei, toţi au primat mai puţină mâncare decât ar fi fost de aşteptat, dată fiind mărimea mistreţului. Oamenii se convinseseră pe ei înşişi că erau atât înfometaţi încât mâncarea abia a ajuns pentru toţi. La fel ca miracolul înmulţirii peştilor

întors pe dos, mâncarea se împuţinase înainte să ajungă la oaspeţi. Orezul a fost consumat cu rapiditate, mistreţul a dispărut în burţile încăpătoare ale mulţimii nesătule, tocăniţa s-a evaporat din oale, iar oamenii se uitau la farfuriile lor într-o beţie confuză. Bărbatul cu barbă a bombănit că bucata de carne pe care a mâncat-o a fost prea mică şi că i se făcuse şi mai foame. Nemulţumirea s-a răspândit; mirosul somptuos al mâncării, gâdilând gâtlejurile, plutea prin aer, amintindu-ne de promisiunea încălcată a unui ospăţ abundent. În mijlocul nemulţumirii, Tata încerca să le facă tuturor pe plac. Făcea glume, imita pe unii şi pe alţii, spunea ghicitori. A dansat şi a cântat bătând în sticla lui. Între timp oamenii mâncau, scuipau oasele pe podea, îşi vărsau băuturile şi îşi ştergeau mâinile de perdelele noastre. Tata a servit adunarea cu băuturi, împrumutându-se din greu, transpirând într-o exaltare bizară. Bărbosul, înlocuind foamea cu beţia, a băut atât de mult încât atunci când a încercat să povestească prima lui întâlnire cu o femeie albă, s-a împiedicat şi a căzut pe scaun rupându-i spătarul. Un altul a fugit afară şi a vomitat pe culoar, şi când s-a întors arăta ca o şopârlă. Tata, care era mai mult decât ameţit, vorbea despre violenţa pe care ar fi dezlănţuit-o dacă s-ar fi dus el după mine la casa ofiţerului de poliţie. Mama a găsit momentul perfect pentru răzbunare.

— De ce nu te-ai dus, ia zi? a spus ea tăios. Pentru că erai prea beat!

S-a lăsat din nou o tăcere stânjenitoare. Tata, privind puţin cruciş din cauza alcoolului, s-a uitat în jur la toţi. Apoi şi-a întins mâna bandajată. Şi apoi, aparent fără nici un motiv, ca şi cum ar fi prins ghicitori din aer, a spus:

— Când am să mor, nimeni nu-mi va vedea trupul.

Apoi liniştea s-a adâncit. Mama a izbucnit în lacrimi şi s-a năpustit afară din cameră. Două femei au plecat după ea. Tata, intrând într-o stare morbidă, s-a apucat să bea intens, şi apoi a început brusc să cânte minunat A fost pentru prima dată când am auzit note grave, triste în vocea lui puternică. Cântând, s-a aplecat, m-a ridicat şi m-a strâns în braţe. Ochii îi erau injectaţi.

Mi-a dat să beau din paharul lui şi, după două înghiţituri, m-am îmbătat şi eu. Tata m-a aşezat pe scaun, a plecat afară şi s-a întors cu Mama în braţe. Ochii Mamei erau umezi. Tata o ţinea în braţe şi au dansat împreună, iar mulţimea, impresionată de împăcare, a cântat pentru ei.

În timp ce camera tremura de bătăile în masă, de ritmurile sincopate de voci, de bătăile în sticlă şi de petrecerea generală, a apărut fotograful de peste drum purtând o pălărie albă. Numele lui era Jeremiah. Avea *o* barbă ţepoasă şi toată lumea părea să-1 cunoască. A devenit pe loc ţinta glumelor tuturor. Unii îşi băteau joc de faptul că întârziase la petrecere, ratând cel mai gustos mistreţ ce a alergat vreodată prin păduri. Alţi îl îndemnau să îşi scoată pălăria şi să se îmbete cât de repede posibil. Iar femeile voiau să ştie de ce nu îşi adusese aparatul. A ieşit şi s-a întors repede, aducând aparatul de fotografiaţii? toţi au lăsat dansul şi s-au aşezat pentru o poză de grup. Bărbaţii se luptau pentru locurile cele mai vizibile. Bătrânul, invocând dreptul celor în vârstă, s-a postat în faţa tuturor. Femeile au ieşit să se aranjeze şi s-au întors ca să strice aranjamentul fotografului. Mama m-a ridicat şi împreună cu Tata s-a aşezat lângă bătrân, în timp ce îşi pregătea aparatul, fotograful a dat o mulţime de instrucţiuni. Mergea înainte şi înapoi, punându-ne să ne întoarcem capul. L-a pus pe Tata să îşi răsucească piciorul, pe Mama să îşi ţină gâtul într-un unghi ciudat, iar pe mine să-mi fixez un zâmbet nebunesc pe faţă. După multă agitaţie, a fost rândul fotografului să se îmbarce în setul lui de poziţii dramatice. S-a ghemuit, s-a ridicat pe vârfuri, a îngenuncheat, s-a urcat pe un scaun şi chiar a părut că imită un vultur în zbor. A băut pe săturate dintr-o sticlă de bere. Legănându-se, aplecându-se în spate, cu ochii strălucind, ne-a pus să spunem:
— Păsăricaaa.

În timp ce ne jucam cu cuvântul, căutând amuzament în ciudăţenia lui, a făcut prima poză. Când aparatul de fotografiat a fulgerat, urmat de o explozie ciudată, fantome au ieşit din lumină şi s-au topit năucite la picioarele lui. Am ţipat Mulţimea a râs. Fotograful a făcut cinci poze în total, iar fantomele

continuau să cadă la picioarele lui, orbite de lumină. Când a plecat la studio să îşi lase aparatul, fantomele s-au luat după el. Când s-a întors, nu mai erau cu el. S-a alăturat gălăgioasei petreceri şi s-a îmbătat criţă.

Nu după mult timp a apărut şi proprietarul Mulţimea l-a aplaudat. Mama a trebuit să facă rost de ceva mâncare pentru el. Tata a trebuit să mai cumpere băutură pe credit. Eu am fost luat pe sus şi aruncat în aer până când m-au durut coastele şi s-au rugat încă o dată pentru, mine. Fotograful a trebuit să meargă înapoi după aparat

După multe laude şi după ce îşi crease o aură de mister, de parcă ar fi fost un magician, fotograful şi-a pregătit aparatul de fotografiat. Era înconjurat de fantome mici şi spirite. Acestea se câţăraseră unele peste altele ca să se uite de aproape la aparat. Erau atât de fascinate de aparat încât s-au căţărat pe fotograf, atârnau de mâinile lui şi stăteau pe capul lui. Era foarte beat şi i-a făcut cu voioşie trei poze proprietarului împreună cu paleta lui de muşte. După ce a făcut fotografiile, nu s-a mai sinchisit să facă tot drumul până la studio, aşa că şi-a agăţat aparatul într-un cui. Copiii şi spiritele s-au adunat în jurul aparatului, vorbind despre el cu voci uimite.

Bărbaţii care erau beţi au început o discuţie aprinsă. Unele dintre femei şi-au dus copiii la culcare. Bărbaţii cântau cât îi ţineau vocile lor puternice, când perdeaua s-a dat la o parte, s-a făcut linişte şi a intrat proprietăreasa cârciumii. Proprietarul, când a văzut, a scos un ţipăt de teamă. Toată lumea se uita la ea într-o beţie tăcută. Spiritele au lăsat aparatul şi au înconjurat-o pe femeie. Se ţineau la distanţă. Femeia a zâmbit şi ne-a salutat binevoitoare pe toţi. Tata s-a ridicat, i-a urat cu căldură bun venit, i-a adus un scaun şi a început să le spună tuturor despre fantasticele începuturi ale legendei ei. Toată lumea cunoştea povestea deja şi se uita la ea ca la un oaspete de onoare, chiar dacă venise pe neaşteptate. Mama a făcut rost de ceva mâncare pentru ea. Tata a trimis după şi mai multă băutură pe credit, dar nu era nevoie, pentru că ea adusese cinci tigve de vin de palmier ca să ajute la sărbătorirea întoarcerii

mele acasă. După ce a ajuns *ogogoro*-ul după care trimisese Tata, a luat o sticlă, s-a ridicat brusc în picioare, trimiţând valuri de linişte peste tot doar prin simpla putere a legendei şi a mărimii ei. Mi-a luat mâna şi a spus:
— Acesta e băiatul pe care îl sărbătorim?
— Da, a răspuns mulţimea.
— Acesta e băiatul care a fost pierdut şi găsit?
— Da!

Apoi s-a întors spre mine. Cu ochii ei mari uitându-se fix la mine, a spus:
— Drumul nu te va înghiţi niciodată. Râul destinului tău va birui întotdeauna răul. Fie ca să-ţi înţelegi soarta. Suferinţa nu te va distruge niciodată, doar te va face mai puternic. Succesul nu te va amăgi şi nu-ţi va distruge sufletul, ci te va face să zbori mai sus în lumina curată a soarelui. Viaţa te va surprinde mereu.

Rugăciunea ei a fost atât de minunată încât toţi au rămas tăcuţi după aceea. Se uitau la ea cu uimire. Apoi Tata, revenindu-şi din şocul cuvintelor ei, a spus:
— AMIN!

Mulţimea a repetat după el. Femeia, încă în picioare, a făcut o libaţie, o rugăciune scurtă comună, apoi a băut jumătate de sticlă de *ogogoro* dintr-o răsuflare, cu sânii ei mari tremurând în camera caldă. După ce a terminat, s-a aşezat, cu picături de sudoare pe faţa ei plină. Spiritele au asaltat-o vorbind despre ea cu voci mirate.

Nu a stat mult. Iar când, mult prea devreme, spre neplăcerea tuturor (pentru că ar fi vrut să-i descifreze misterul), s-a ridicat şi a spus că trebuie să se întoarcă la cârciumă, am încercat cu toţii să o convingem să rămână. Dar nu putea fi convinsă Tata i-a mulţumit pentru că venise. Mama i-a mulţumit pentru rugăciune şi vin. În timp ce se îndrepta spre uşă legănându-se ca o corabie mare, s-a oprit, m-a privit insistent şi a zis:
— Aveţi un fiu ciudat. îmi place de el.

Apoi a adăugat:
— Să vii să mă vizitezi într-una din zilele astea, da?
— Am să vin, am spus.

Când a părăsit încăperea, spiritele s-au dus cu ea. În noaptea aceea i-am aflat numele. Era cunoscută ca Doamna Koto.

DOISPREZECE

După toată petrecerea, sărbătoarea s-a încheiat cu bărbaţi dormind pe scaune, copii întinşi pe jos, sticle peste tot şi oase pe pervazul ferestrei; Fotograful sforăia cu nasul aproape de cizma salvată a Tatei, iar proprietarul saliva, cu muştele bâzâindu-i pe lângă urechi. Eu stăteam sprijinit de perete, aţipind şi trezindu-mă, înconjurat de confuzia trupurilor oamenilor, când am auzit acele voci suave cântând din nou. Spiritele mele însoţitoare, cu vocile lor ispititoare dincolo de limita suportabilului, îmi cântau, cerându-mi să-mi onorez legământul, să mă las înşelat de sărbătorile trecătoare ale oamenilor şi să mă întorc pe tărâmul unde sărbătoarea nu are sfârşit. Au continuat să mă îndemne cu vocile lor angelice şi m-am trezit plutind peste trupurile celor beţi, afară în noapte. Am păşit pe aripi de cântece minunate, în jos pe străzi, fără să am cea mai mică idee încotro mă conduceau spiritele. Am plutit pe cărări printre tufişuri şi am ajuns la o fântână acoperită cu o scândură lată. Pe scândură era o piatră mare. Am încercat să mut piatra, dar nu am putut Am zburat roată-roată în jurul cartierului nostru. Mă dureau picioarele. M- am oprit şi mi- am văzut degetele de la picioare sângerând. Nu m-am panicat. Nu simţeam durere. Curând am ajuns la marginea marii păduri al cărei întuneric era un zeu. Eram gata să intru în beznă, când am văzut pisica neagră cu ochii strălucind ca pietrele luminoase. Apoi nişte paşi s-au apropiat de mine. M-am întors şi m-am lovit de trupul masiv al Doamnei Koto.

M-a prins şi m-a ridicat la pieptul ei şi m-a dus înapoi acasă în linişte. Mama mă căutase peste tot. Când ne-a văzut, a alergat înspre noi, m-a luat pe sus peste bărbaţii care dormeau în scaunele lor, peste copii care aţipiseră sprijiniţi de pereţi şi m-a

întins în pat. Doamna Koto a dat foc unui beţişor de tămâie, a închis geamul şi a ieşit afară împreună cu Mama.

Am auzit-o pe Doamna Koto povestindu-i Mamei cum m-a găsit. I-am ascultat pe bărbaţi sforăind şi am auzit-o pe Mama mulţumindu-i Doamnei Koto. Spiritele mele însoţitoare plângeau, eu am adormit şi m-am trezit când am auzit un zgomot la uşă. Cineva a intrat cu o lampă. Am văzut lampa şi ceea ce lumina ea, dar nu am văzut cine o ducea prin cameră. Era întuneric în spatele lămpii. întunericul a aşezat lampa pe masă. Perdeaua s-a mişcat Am rămas întins şi am aşteptat. Un timp, nu s-a întâmplat nimic. Când m-am trezit, lampa dispăruse. În locul ei era o lumânare pe o farfurioară. L-am văzut pe Tata mergând de la unul la altul, trezindu-i şi rugându-i să se ducă acasă. Bărbaţii erau atât de beţi încât nu voiau să se mişte din loc. Copiii au trebuit duşi în braţe în poziţiile în care dormeau. Când Tata a ajuns la fotograf şi 1-a atins pe umăr, bietul om a sărit în picioare şi a spus:

— Unde e revolta? Unde mi-e aparatul?

Tata a râs. Fotograful a clătinat din cap şi şi-a căutat bâjbâind aparatul printre pantofii Tatei, nu 1-a găsit şi a început să strige. În cele din urmă şi-a găsit aparatul în oala goală de tocană printre oasele mistreţului. L-a înşfăcat, 1-a curăţat cu cămaşa lui şi a plecat împleticindu-se spre studio.

Când a fost trezit, proprietarul a privit în jur suspicios, smucindu-şi capul, şi a zis:

— Unde mi-e chiria?

Apoi s-a urcat în pat şi şi-a pus mâinile în jurul meu, ca şi cum aş fi fost o femeie. Tata l-a târât afară pe culoar şi l-a lăsat acolo în voia lui. În cameră, bărbosul s-a trezit şi se întreba dacă ospăţul nu începuse deja şi de ce nu primise deloc carne de mistreţ. Unul dintre copii a început să plângă. Când Tata s-a întors în cameră, bărbosul i-a cerut bere. Tata l-a scos afară. Doar după ce au plecat toţi am văzut ravagiile petrecerii. Hainele noastre erau împrăştiate peste tot. Două scaune erau rupte. Pe jos erau sticle sparte şi era o minune că nu se tăiase nimeni în ele. Cineva vomitase pe fereastră, jumătate în afară şi

jumătate înăuntru. Locul mirosea a copii care se udaseră în somn. Ţânţarii erau peste tot. Tata a aprins o rolă. Mama a măturat podeaua, a aranjat hainele, a scos afară farfuriile, tacâmurile şi oasele. Apoi a dezinfectat camera. Tata stătea pe scaunul lui, bea şi fuma în linişte. Mama a întins salteaua. Apoi a stins lumânarea şi s-a culcat.

Tata stătea în întuneric. Din când în când zicea:

— Ne-am ţinut promisiunea.

Singurele puncte de lumină erau rola de ţânţari, fumul ei urcând în spirală şi ţigara Tatei. Într-un fel, am ajuns să mă gândesc la Tata ca la o ţigară pe care o fumezi singur pe întuneric.

L-am urmărit în noaptea aceea ca şi cum ar fi fost o creatură din poveşti. Câteodată se ridica şi măsura camera, ocolind perfect silueta adormită a Mamei, cu capătul aprins al ţigării dispărând şi reapărând. L-am urmărit cum se plimba înainte şi înapoi. În timp ce îl priveam, întunericul s-a dilatat. Îi vedeam ţigara la un capăt al camerei şi-i auzeam paşii în celălalt capăt Părea că devenise cumva separat de acţiunile lui. Apoi am văzut multiplicări ale lui fumând în colţuri diferite ale camerei. Am închis ochii. Când i-am deschis era dimineaţă şi Tata dormea pe scaunul lui. M-am întors pe cealaltă parte. L-am auzit trosnindu-şi încheieturile. Când m-am răsucit din nou, Mama era în picioare, salteaua dispăruse, camera era curată, rola de ţânţari era doar o folie de aluminiu şi o spirală de cenuşă în mijlocul mesei, iar Tata nu mai era pe scaun dormind.

TREISPREZECE

Am aflat că plecase devreme să îşi caute de lucru. Mama era extenuată în urma zilelor pe care le petrecuse căutându-mă şi a pregătirilor pentru petrecere, a grijilor pe care şi le făcuse şi a gătitului. În ziua aceea şi-a scos în faţa casei măsuţa cu mărfuri S-a aşezat pe un scăunel, cu mine lângă ea, lăudându-şi fără

chef mărfurile, cu un glas cântat. Praful ne intra în ochi. Soarele era nemilos cu trupurile noastre. Nu am vândut nici măcar un singur obiect.

După-amiază, oamenii de la care Tata împrumutase bani ca să cumpere băutură au venit să şi-i recupereze. Au ameninţat-o pe Mama cu sechestrarea mărfii. Au zăbovit prin preajmă până spre seară. Mama i-a implorat să aştepte până se va întoarce Tata, dar ei nu voiau să asculte. Ceea ce o enerva pe Mama era că aceştia erau oameni din clădirea noastră, care fuseseră la petrecere, se îmbătaseră cu vinul nostru şi vomitaseră pe pervazul nostru. Cel mai gălăgios dintre ei era cel care sfărâmase un scaun şi spărsese două pahare. Printre creditorii noştri, după cum am aflat mai târziu, era şi Doamna Koto. Ea a fost singura care nu a venit să îşi ceară banii. Dar ceilalţi stăteau în jurul măsuţei Mamei, alungându-i posibilii clienţi.

Până seara, Mama deja începuse să tuşească. Ochii îi erau roşii din cauza prafului şi de câte ori se ridica în picioare, ameţea. Când a mers în curtea din spate, se legăna puţin, ca şi cum faptul că nu reuşise să atragă clienţi şi să scape de creditori o ameţise. Apoi, când a revenit, am observat că ochii îi erau stranii. Din când în când, după ce le lăuda cu disperare marfa unor posibili clienţi care rămâneau indiferenţi, ochii i se roteau în orbite. Pe măsură ce seara trecea, când vântul îşi schimbase direcţia şi răcoarea se insinuase în locul soarelui ce apunea, Mama a început să tremure pe scaunul ei, clănţănind din dinţi. A continuat cu încăpăţânare să încerce să îşi vândă mărfurile, tremurând sub vântul rece, cu faţa încordată, cu picături de sudoare pe nas şi cu ochii puţin distraţi. Celelalte femei, care observaseră schimbarea, i-au spus să se odihnească, dar ea nu s-a mişcat. Am stat acolo, cu marfa pe masă, în întuneric, acoperiţi de praf. Când în cele din urmă Mama şi-a strâns masa, seara se adâncise şi vântul începuse să şuiere printre copacii înalţi. Tremurând, hotărâtă şi tăcută, ea ne-a spălat toate hainele în curtea din spate. A făcut curat în cameră, a gătit o oală proaspătă de supă şi piure de cartofi pentru cină. Apoi, doborâtă de oboseală, s-a culcat. Dar

creditorii nu au lăsat-o să se odihnească. Într-un efort reînnoit, au continuat să se vânzolească în jurul camerei noastre, şoptind la uşă despre banii cu care le eram datori, exagerând sumele în faţa fiecărui nou-venit interesat să îi asculte şi bătând la uşă. Când Mama a ajuns la limita răbdării, a strigat la ei. S-au jurat cu voce tare să nu mai dea nimic niciodată pe credit. Au continuat să îşi ceară banii până a coborât noaptea.

Am început să ne facem griji pentru Tata. Se întuneca tot mai tare, păsările de noapte îşi începuseră cântecele, iar el tot nu se întorsese. Când, extenuaţi de grija lui, Mama a adormit pe pat, iar eu pe jos, Tata a intrat în cameră, aducând după el umbre mânioase. Iritarea i se simţea în alcoolul din respiraţie. A aprins o lumânare, a văzut-o pe Mama dormind pe pat şi a explodat de furie.

— Am umblat peste tot în lume, căutând o slujbă ca să avem ce mânca, şi tu dormi? Femeie nemernică!

Tata a spumegat şi a urlat timp de treizeci de minute, fără să audă, fără să vadă. Mama s-a dat jos din pat, tremurând violent, şi s-a dus în bucătărie.

— Mama nu se simte bine, am spus.

— N-are nimic, e doar netrebnică, atâta tot.

— Nu se simte bine, am spus din nou.

Nu m-a auzit. Mama a venit cu tava lui de mâncare. Farfuriile se loveau unele de altele din pricina tremuratului pe care Mama nu putea să şi-1 controleze. Tata, în furia lui, nu s-a uitat la ea. A mâncat zgomotos cu poftă. Nici măcar nu mi-a oferit bucăţi de peşte şi nu m-a poftit să mănânc cu el, cum făcea de obicei. După ce a terminat de mâncat până la ultima fărâmă din farfurie, s-a liniştit şi ne-a povestit cum umblase prin tot oraşul, prin valurile dogoritoare de căldură, căutându-şi de lucru fară să găsească nimic. După ce a tăcut, Mama i-a spus despre creditori, iar Tata a găsit motive noi să se enerveze. A ameninţat că îi va bate pentru că au hărţuit-o pe Mama. A spus că le va împrăştia dinţii prin toată pădurea. A zis că îi va bate atât de tare încât vor îmbătrâni peste noapte.

— Am să hrănesc vântul cu creieriijor! a strigat.

Mama şi-a folosit o mare parte din energia pe care o mai avea încercând să-1 abată de la măsuri atât de violenţe. Dar un demon al mâniei intrase în Tata şi el a clocotit şi a înjurat toată noaptea. Fuma ţigară după ţigară, pocnindu-şi încheieturile, plimbându-se în sus şi-n jos, umplând camera cu furia lui neobosită. Bombănea despre cât de mult îi ajutase el pe oameni şi cum ei întotdeauna îl dezamăgeau, despre toţi creditorii care fuseseră la petrecerea noastră, săturându-se cu carnea de mistreţ şi berea noastră, şi cum cu prima ocazie s-au întors să o hărţuiască pe Mama. S-a plâns amarnic despre cum oamenii profitau de el şi apoi îl înjunghiau în spate. Auzisem aceste plângeri toată viaţa mea. Ţigara lui ardea furios în timp ce îşi pregătea alta. Mama se trezea brusc şi adormea înapoi. Tirada lui nimicitoare era îndreptată spre toată lumea. Am adormit, iar Tata încă blestema trădarea lumii adânc în visele mele.

Când m-am trezit, Mama tremura şi transpira pe pat. Tata cumpărase medicamente împotriva malariei şi rădăcini amare marinate în alcool galben. Dinţii Mamei clănţăneau, ochii ei priveau ciudat, iar Tata stătea lângă ea, cu braţul bolnav bandajat, cu sânge uscat pe bandajul de pe cap. îi punea comprese calde pe faţă şi pe frunte. M-am ridicat şi am salutat-o pe Mama, dar abia putea să vorbească. M-a strâns tare lângă trupul ei şi am început şi eu să tremur. Mă ţinea atât de strâns încât au început să îmi clănţăne şi mie dinţii, iar curând după aceea m-am simţit invadat de febra ei. Ochii îmi erau fierbinţi. Tata, observând ce se întâmplă, m-a smuls din îmbrăţişarea speriată a Mamei şi m-a obligat să beau, ca precauţie, amarul *dongoyaro* [1]. Apoi m-a trimis să mă spăl. Mi-am curăţat dinţii şi m-am spălat, iar când m-am întors, Tata pregătise ceva de mâncare. Ne-am aşezat şi am mâncat împreună din acelaşi castron, în timp ce Mama era în pat, scuturată de frisoane.

Terminasem de mâncat, iar Tata se pregătea să iasă, când creditorii au venit unul după altul, de parcă se înţeleseseră între ei. Băteau la uşă, intrau, spuneau ceva de bine despre mine într-un mod vag, îşi exprimau simpatia profundă faţă de Mama, rugându-se să îşi revină cât mai curând. Îl întrebau pe Tata dacă

i se vindecaseră rănile, nu aşteptau răspunsul şi plecau. Câteva minute mai târziu se întorceau unul după altul, cu aerul că uitaseră ceva nu prea important, amintindu-i Tatei cât le datora, cum nu împrumutau bani sau nu ofereau credite de obicei, şi cum aceasta fusese o ocazie specială, şi cât de greu le mergeau

1. Băutură medicinală preparată din planta *dongoyaro* sau din ulei de *neem,* copac din familia mahonului care creşte în zonele tropicale şi semitropicale.

lucrurile la magazin, şi aşa mai departe. Sfârşeau prin a-şi exprima din nou simpatia faţa de Mama, apoi plecau.

Purtarea lor vicleană şi ipocrită 1-a mâniat foarte tare pe Tata. Se plimba prin cameră fierbând de furie. Apoi, brusc, pierzându-şi controlul, a ieşit furtunos din cameră. L-am urmărit. A mers în curtea din spate şi i-am văzut pe toţi creditorii adunaţi împreună, vorbind pe un ton jos de afaceri, de parcă urmau să înfiinţeze o societate cu răspundere limitată. Tata s-a înfipt în mijlocul lor, spărgându-le întrunirea. Au încercat să fugă în camerele lor, dar Tata i-a chemat înapoi strigând numele fiecăruia şi, timp de cincisprezece minute incandescente, i-a insultat. Au suportat insultele în linişte. După ce a terminat cu ei, intrând grăbit în camera noastră cu expresia lui unică, nepăsătoare, toată lumea era conştientă că ne facuserăm trei noi duşmani în clădire. După ce Tata a plecat, creditorii s-au regrupat şi au început să vorbească şi mai intens ca înainte. Semănau cu nişte conspiratori dementi.

Când am ajuns în cameră, Tata se îmbrăcase în costumul lui negru franţuzesc. A făcut libaţii strămoşilor lui şi s-a rugat pentru însănătoşirea Mamei. Apoi s-a încălţat cu singura lui pereche de cizme, care împrăştia în cameră un miros puternic de piele, ciorapi vechi şi transpiraţie de picioare. În timp ce se pregătea să iasă pe uşă, Mama s-a trezit ţipând. Nu se mai oprea, iar Tata a strâns-o în braţe, dându-i să bea *dongoyaro,* iar ea se răsucea în pat şi, brusc, s-a oprit, cu lacrimi curgându-i pe faţă şi adunându-i-se în urechi. Tata a rămas o vreme cu ea şi a

privit-o mişcându-se în somn. Când somnul ei a revenit la normal, Tata mi-a spus să nu plec de lângă Mama şi să am grijă de ea, pentru că el trebuia să plece să facă rost de bani şi se va întoarce repede. A ieşit cu capul plecat, ca şi cum, pentru prima dată, recunoştea loviturile venite de sus.

M-am aşezat în scaunul lui Tata şi am supravegheat-o pe Mama. I-am privit faţa adormită până când ochii au început să mi se înceţoşeze. Apoi dintr-odată Mama s-a ridicat, cu trunchiul rigid, cu ochii pierduţi, şi a început să vorbească într-o limbă necunoscută. S-a dat jos din pat şi s-a plimbat prin cameră, făcând curat, aranjând masa, împăturind hainele, lustruind pantofii Tatei, facându-şi de lucru printre vase şi oale, vorbind în tot acest timp în acea limbă nenaturală.

— Mamă! am strigat.

Nici nu m-a auzit, nici nu m-a văzut. A luat nişte oale înnegrite şi nişte tigăi cu fundul îndoit şi a ieşit din cameră. M-am dus după ea, trăgând-o de mână înapoi, până când am rămas cu o fâşie din rochia ei în mâini. A mers în bucătărie. Continuând să vorbească în acea limbă nou descoperită, cu ochii goi, a făcut focul în sobă şi a început să gătească o cratiţă imaginară de tocăniţă. Făcea totul mecanic, cu trupul acţionând fără mintea ei, de parcă era într-un vis. Când s-a aprins focul, a aşezat o cratiţă goală pe sobă şi s-a aşezat pe un scaun şi a privit la cratiţă până când a început să se simtă în aer un miros înţepător de metal ars.

— Mamă! am strigat din nou.

S-a întors, s-a uitat prin mine, s-a ridicat, a ieşit din bucătărie şi; s-a prăbuşit lângă fântână. Am urlat şi femeile au venit grăbite spre noi şi au dus-o în camera noastră. Stătea întinsă pe pat, respirând greu, iar femeile stăteau în jurul ei, aruncând umbre adânci, cu mâinile încrucişate, cu capetele plecate, în tăcere, ca şi cum ar fi vegheat un mort.

M-am aşezat în scaunul Tatei şi am privit-o. Femeile plecau şi veneau cu medicamente bizare în borcane verzi şi sticle negre, îi administrau tratamente contradictorii şi au obligat-o să beapoţiuni ciudate, medicamente, uleiuri şi lichide distilate.

Mama a adormit, respirând răguşit, şi femeile au plecat Am privit-o până când a început să mă doară burta şi pleoapele mi-au devenit grele. Apoi mi-am revenit. Respiraţia Mamei se modificase. Am ascultat. Am privit. Apoi am observat că respiraţia ei abia se mai auzea. Camera s-a modificat, voci cântau în mintea mea, o şopârlă s-a urcat pe pat şi s-a plimbat pe braţul mamei mele, şi apoi totul a părut că s-a oprit. Pentru o clipă, chiar şi respiraţia mea părea că se oprise. Am tras aer în piept şi un păianjen a căzut din tavan. Am inspirat din nou şi am căzut de pe scaun. M-am ridicat şi m-am aşezat din nou şi a devenit clar că Mama era cea care nu mai respira. Câteva muşte se jucau în jurul gurii ei. Ea nu se mişca. Apoi, în timp ce priveam şi ascultam, o durere ascuţită mi-a trecut prin urechi, culori şi măşti mi-au apărut în faţa ochilor, iar apoi, în timp ce îmi ţineam respiraţia, am văzut o ceaţă albăstruie ridicându-se din trupul mamei mele. Am auzit un copil plângând. Şopârla s-a strecurat pe lângă picioarele mele. Am scuturat-o pe Mama, dar ea tot nu s-a mişcat Am strigat-o, dar nu a răspuns. Ceaţa albastră s-a îngroşat deasupra ei, precum aburul deasupra unui cazan cu apă fierbând, s-a adunat şi a devenit tot mai vizibilă, şi m-am speriat foarte tare când ceaţa a început să îşi schimbe rapid culoarea, devenind verde, apoi galbenă, roşie, explodând apoi într-o strălucire aurie, şi apoi albastră din nou. Când am fost sigur că nu-mi imaginam ceaţa, când aceasta s-a colorat într-un argintiu roşiatic, radiind în întunericul din cameră, nu am mai putut suporta. Când ea a încetat să se mai mişte, să mai respire, am alergat tot drumul până la barul Doamnei Koto să-i spun că Mama era pe moarte.

Cârciuma era închisă. În grădina din spate, Doamna, îmbrăcată cu pantaloni albaştri şi o bluză roşie şi cu o basma murdară pe cap, se lupta cu o găină enormă.

— Doamna Koto! am strigat-o.

S-a uitat la mine, facându-mă să amuţesc, şi găina i-a zburat din mâini. A urmărit-o în tufişuri, a înşfacat-o, mi-a aruncat o privire acră şi a zis:

— Tatăl tău îmi datorează bani.

Apoi a uitat cu totul că eram acolo. Găina se zbătea în mâinile ei, iar ea a prins-o strâns de gâtul cu pene dese. Strâmbându-şi gura, a ţinut trupul găinii cu piciorul şi i-a tăiat gâtul cu mişcări sacadate ale cuţitului ei lung. Sângele găinii a ţâşnit din tăietură, pătând aerul, stropindu-mi faţa, adâncind roşul bluzei ei. Sângele a curs într-o gaură pe care o săpase în pământ iar găina s-a zbătut, cu creasta urcându-i şi coborându-i, cu ciocul deschizându-se şi închizându- se în spasmele morţii, iar când a murit avea ochii deschişi. Se uitau ţintă la mine. Apoi Doamna Koto a spălat cuţitul, cu sudoarea curgându -i pe faţă şi pe sâni. M-a privit cu ochi mari, de parcă urma să mă înghită. Eu plângeam.

— Din pricina unei găini? a spus ea, sugându-şi dinţii.

S-a întins după un vas cu apă fiartă. M-am agăţat de bluza ei, trăgând-o, cu gura plină de salivă, incapabil să vorbesc. M-a dat la o parte şi am căzut pe spate şi am rămas acolo, lovind cu picioarele aerul, iar în cele din urma am zis:

— Mama moare.

— De unde ştii tu? m-a întrebat, cercetându-mă cu privirea.

— Se ridică fum din ea.

— Fum?

— Fum roşu, am spus.

S-a ridicat imediat, şi-a spălat mâinile şi s-a grăbit spre clădirea noastră. Dar în faţa cârciumii s-a oprit şi mi-a spus:

— Du-te şi fierbe nişte apă. Vin şi eu.

Eram cu totul zăpăcit. A intrat în camera ei şi a ieşit cu o mână plină de ierburi, a mers printre tufişuri, rupând frunzele mai multor plante. Apoi a luat un burete aspru, un săpun verde închis, un recipient metalic negru, a privit roată, m-a văzut şi a zis:

— Du-te acasă! Fierbe apă! Vin şi eu.

M-am grăbit acasă, am făcut focul în bucătărie şi am fiert apă în oala pe care o arsese Mama. Doamna Koto a ajuns curând după aceea. A spălat şi a fiert frunzele. M-am dus în cameră. Mama era tot pe pat. Ceaţa de deasupra ei aproape că dispăruse. Madam Koto a încercat să îi bage frunze în gură, dar

abia îi stăteau pe buze. Apoi a turnat apă distilată într-o ceaşcă, a adăugat uleiuri negre şi *ogogoro,* a ridicat capul Mamei şi a încercat să o facă să bea. Mama s-a înecat, iar Madam Koto i-a strigat numele cu violenţă, aşa de tare încât suna ca plesnetul unui bici. A continuat să o biciuiasca pe Mama strigându-i numele, chemându-i înapoi spiritul cu o voce stranie ca a unei păsări.

După un timp îndelungat Mama şi-a deschis ochii şi s-a uitat la Madam Koto. Apoi s-a uitat la mine. Ne privea fără să înţeleagă. Ochii ei au rămas deschişi, nemişcaţi, goi. Durerea m-a făcut să mă arunc la pământ şi am început să lovesc lucrurile din jur şi să mă tânguiesc, pentru că am crezut că Mama murise. Apoi am auzit-o pe Mama vorbind ca de la o mare distanţă şi am tăcut Cu o voce foarte slăbită, a spus:

— L-am văzut pe fiul meu pe tărâmul morţilor. Azaro?

— Da?

— Ce făceai acolo?

— Sunt aici, Mamă, am spus eu.

Privea dincolo de mine. Doamna Koto i-a dat să bea un amestec de ierburi. Apoi a forţat-o să bea puţină supă de ardei şi a aşezat-o în capul oaselor. Pe urmă mi-a spus să vorbesc cu Mama, să vorbesc continuu cu ea; în timp ce vorbeam cu Mama, orice îmi trecea prin cap, ceaţa de deasupra ei şi-a schimbat culoarea şi încet-încet a dispărut.

— Fumul dispare! am strigat.

Doamna Koto a deschis uşa şi geamul. Lumina şi aerul au umplut camera, Mama a adormit în poziţia în care era, cu capul aplecat în faţă. Am întins-o în pat. I-am ascultat respiraţia greoaie. După un timp, Doamna Koto a zis că ar trebui să o lăsăm să se odihnească. S-a întors la cârciuma ei şi la găina pe care se pregătise să o gătească. Am stat pe culoar şi, în timp ce ascultam, mă uitam la copiii care se jucau.

Când Mama mi-a strigat numele de trei ori, m-am grăbit înăuntru şi m-am aşezat pe pat. Faţa îi era acoperită de sudoare. Camera mirosea a boală. Avea puţină spumă pe buze şi transpiraţie pe frunte. Buzele îi tremurau. Abia putea vorbi.

—Fiule, a spus ea, te-am văzut umblând în cap. Plecai de lângă mine. Te-am urmărit, dar fugeai foarte repede. Şi râdeai de mine, fiul meu.
— Eu nu râd de tine, Mamă.
— Când te-am prins, a continuat ea, am văzut că nu aveai nici ochi, nici gură şi aveai nişte picioruşe mici pe cap. Era o frânghie albă în jurul tău care se înălţa direct spre cer. Am tras de frânghie şi ea m-a tras pe mine. Nu o puteam tăia. Şi apoi funia a sărit de la picioarele tale la gâtul meu. Frânghia m-a ridicat la cer şi am trecut de lună şi un nor roşu mi-a închis ochii.
— Mamă, ochii tăi nu sunt închişi.
— Din pricina ta mi-a sărit funia la gât. Ce făceai, de ce umblai cu capul în jos?
— Nu ştiu.
— De ce ai picioruşe pe cap?
— Nu ştiu, Mamă.
— Du-te şi adu-mi puţină apă, fiule. Mi-e sete.

Am fugit afară şi am adus apă într-un pahar curat şi când m-am întors, ea dormea, respirând mult mai uşor.

Seara devreme femeile din clădire au venit să vadă cum se simţea Mama. S-a ridicat şi le-a pimit. S-au rugat pentru însănătoşirea ei. Ele au plecat şi a venit Doamna Koto cu un castron de mâncare şi încă o supă de ardei. Mama nu a vrut să mănânce, era prea slăbită, dar am insistat. Am spălat farfuriile şi le-am dus înapoi la cârciuma Doamnei Koto. Apoi au venit creditorii să întrebe de Tata sub pretextul că au venit să îi ureze Mamei însănătoşire. Când i-a văzut, Mama s-a supărat foarte tare şi a urlat la ei, acuzându-i că au otrăvit-o.

Am intrat şi am văzut-o pe Mama aruncând cu lucruri în ei. Era foarte slabă şi se clătina şi arunca cu pantofi în creditori. M-am alăturat atacului. Creditorii s-au retras. Când au ajuns afară ne-au înjurat şi şi-au încurajat copiii să arunce şi ei cu lucruri în noi şi unul dintre ei a aruncat o piatră care a lovit-o pe Mama în cap, iar ea s-a prăbuşit la picioarele mele şi un tragic vaiet colectiv s-a ridicat dintre femeile din clădire. Creditorii au fugit. Femeile au dus-o pe Mama în cameră. Şi-a revenit în timp ce

treceau pragul. Avea ochii aspri, iar când s-a întins în pat avea un zâmbet mic în colţul gurii, ca şi cum în sfârşit ar fi înţeles ceva ce mereu îi scăpase.

Zâmbetul a rămas pe buzele ei toată seara. Eu ascultam muştele. Sunetele serii s-au intensificat. Muştele se jucau cu zâmbetul Mamei şi ea nu a încercat deloc să le alunge. Le-am alungat eu, iar Mama s-a uitat la mine fără nici o expresie. M-am aşezat pe pat şi am privit cum se strecura noaptea în cameră prin geamul deschis.

Era foarte târziu când ne-a trezit un zgomot la uşă. Eram ghemuit într-un colţ al patului, iar ochii Mamei erau larg deschişi Mi-am ridicat privirea şi l-am văzut pe Tata stând în uşa ca o fantomă înaltă, cu ochi luminoşi, fără bandajul de la mână. Era ca un uriaş rătăcit. A stat nemişcat un moment lung. Apoi a aprins o lumânare, a închis geamul şi uşa, şi când s-a aşezat, un nor gros de praf alb s-a ridicat de pe pantalonii săi. Părul îi era alb. Genele îi erau albe. Părul îi era răvăşit Avea pe faţă o expresie sălbatică ce m-a speriat. Mirosea a ciment, a peşte uscat, a *garri* şi a pulbere albă. A stat tăcut mult timp, fără să se mişte. Când s-a mişcat, i-au trosnit încheieturile. Mâna bolnavă atârna pe lângă el. Bandajul dispăruse, iar rana era acoperită cu praf alb. Apoi, dintr-odată, în liniştea lumânării care ardea încet, a spus:

— Cum se simte Mama?

— Era să moară azi Doamna Koto ne-a ajutat.

A tras aer adânc în piept şi şi-a închis ochii. A rămas tăcut şi nemişcat un timp, iar eu am crezut că adormise. Ochii Mamei erau deschişi şi lipsiţi de orice expresie.

— E ceva de mâncare?

— Nu.

Tata a tăcut din nou. Apoi, încălţat cu papucii de baie, luându-şi prosopul şi săpunul, s-a dus să se spele. S-a întors curat şi chipeş, fără mirosul de pulbere albă şi de ciment. Dar ochii îi erau obosiţi şi încă avea acea expresie sălbatică ce mă speria. S-a uns cu ulei, şi-a pieptănat părul şi a aprins o rolă de ţânţari. Am mutat masa din mijloc şi am întins salteaua. Camera

mirosea urât din cauza cizmelor şi a hainelor lui. El s-a aşezat pe scaun, iar eu m-am întins pe saltea, cu o pernă sub cap. A fumat în întuneric.

— Deci ce s-a întâmplat azi? a întrebat după un timp.

Am vrut să îi spun despre creditori şi despre Mama, dar am simţit în el o oboseală care făcea ca întunericul să fie apăsător, aşa că am spus:

— Mama aproape că a murit.

A scos un oftat lung. Apoi s-a ridicat, s-a uitat în jos la Mama, a pus mâna pe fruntea ei şi i-a închis ochii. S-a întors în scaun şi a început din nou să fumeze, şi simţeam tristeţea gândurilor lui după felul în care trăgea din ţigară şi după modul în care ofta de fiecare dată când dădea fumul afară.

Am privit în întuneric punctul luminos al ţigării lui, care în cele din urmă m-a dus în cârciuma Doamnei Koto. Tata era acolo. Cârciuma se mutase adânc în pădure şi toţi clienţii erau animale şi păsări. Stăteam pe o bancă, de fapt era pe spatele unei capre şi beam de pe spatele unui taur. O găină enormă, fără pene, a intrat în bar şi s-a aşezat lângă mine şi a comandat vin de palmier şi supă de ardei. Doamna Koto nu a vrut să servească găina, dar Tata a spus:

— Serveşte-o!

Doamna Koto a ieşit şi a luat o mătură mare şi a fugărit găina în jurul cârciumii, lovind-o în cap. Tata râdea. Găina râdea. Doamna Koto s-a împiedicat, a căzut şi s-a ridicat. A vrut să o lovească pe găină în cap, dar a ratat. Găina a fugit afară din bar distrugând tocul uşii şi a râs până departe în pădure. Am privit în jur şi l-am văzut pe Tata dormind pe scaun, cu capul aplecat în faţă, sforăind. L-am trezit, iar el a sărit în sus şi a căzut de pe scaun. Când s-a ridicat, a spus că un leopard cu colţi de sticlă îl urmărise prin vis. S-a întins lângă mine pe saltea. Cu mirosul lui în nări, eram îngrijorat şi nefericit. Se răsucea pe saltea lângă mine, iar oasele îi trosneau tot timpul. Ofta şi vorbea bombănind cu strămoşii lui şi m-am trezit din nou în barul Doamnei Koto, adânc în pădure. Tata nu era acolo. Clienţii, de data aceasta, erau cu toţii invizibili şi am văzut aerul bând vin de palmier.

Doamna Koto stătea pe un scaun făcut din pene de găină. Tata a început să sforăie. Sforăia atât de tare încât mătura lungă de lemn din colţ a început să măture barul, împrăştiind praf alb peste tot. Doamna Koto i-a poruncit măturii să stea nemişcată, dar Tata a continuat să sforăie, iar mătura cu voinţă proprie a atacat pânzele de păianjen şi a măturat mesele, iar când a încercat să o măture şi pe Doamna Koto de pe locul ei, aceasta s-a enervat. Mătura a lovit-o peste cap. Am râs. Tata s-a oprit din sforăit. Ea a luat mătura, a aruncat-o peste umăr şi a dat cu ea de pământ, rupându-i gâtul. Coada măturii a început să sângereze. Cu sânge pe faţă, Madam Koto s-a întors spre mine, cel care o visam, şi mi-a spus:

— Ai râs de mine? Tu urmezi!

S-a repezit spre mine, cu o expresie demonică pe faţă, şi am urlat. Tata m-a luat în braţe şi a zis:

— Dormi, fiule. Nimic nu-ţi va face rău.

După o tăcere lungă, de parcă ar fi răspuns la o întrebare importantă pe care i-o puseseră noaptea şi părinţii lui, a spus:

— Azi am purtat lumea pe cap.

Curând după aceea a adormit. A dormit ca un uriaş.

PAISPREZECE

Tata se ruga peste trupul Mamei. În cameră era un vraci. Acesta arăta crud şi înţelept şi mirosea a frunze vechi. Mesteca o rădăcină şi avea dinţii maro. A stropit camera cu un lichid dintr-o jumătate de tigvă. Erau lumânări de o parte şi de alta a trupului Mamei. Stătea întinsă pe saltea, respirând uşor. Pleoapele aveau luciri de antimoniu. Cadavrul unui liliac stătea lângă faţa ei. Pe umeri i se făcuseră incizii cu lama şi am privit cum sângele s-a făcut negru când vraciul a uns tăietura cu

cenuşă. Vraciul a pus-o să stea în capul oaselor şi să bea dintr-un castron un lichid amar. Mama s-a strâmbat. Vraciul a început să spintece aerul cu biciuşca lui fermecată, alungând spiritele nedorite. Aerul crăpa de plânsetele lor. Când a sigilat spaţiul nostru cu vrăji gnomice, a pus-o pe Mama să stea din nou în capul oaselor. Sub privirea noastră intensă, a muşcat-o pe Mama de umăr şi a scos din carnea ei un ac lung şi trei scoici. A ieşit afară şi le-a îngropat în pământ.

După ce vraciul şi-a terminat tratamentul, Mama a adormit, arătând mai liniştită ca înainte. Vraciul şi Tata se târguiau în privinţa banilor. Vocea Tatei era încordată şi îl tot ruga să mai scadă puţin din preţ. Vraciul nu a cedat. Tata a spus că asta era tot ce avea. Vraciul nu s-a lăsat înduplecat. Tata a oftat, a plătit şi s-au aşezat să vorbească. L-am urât pe vraci pentru că luase atât de mulţi bani de la Tata şi l-am blestemat. Vorbeau de parcă ar fi fost prieteni, şi l-am urât şi mai mult pentru că se prefăcea a fi prietenul nostru. Când s-a ridicat să plece, a părut că mă vede pentru prima dată. S-a uitat lung la mine şi mi-a dat o liră, pe care i-am dat-o lui Tata. Mi-am retras blestemele, iar el a plecat. M-am aşezat pe genunchii Tatei şi am privit-o pe Mama dormind liniştită în pat.

După-amiaza târziu, Tata a spus că îi era sete. Am plecat la cârciumă. Cu excepţia muştelor, localul Doamnei Koto era gol. Am auzit-o cântând în curtea din spate. Tata a strigat-o, dar ea nu 1-a auzit. Am strigat-o amândoi, lovind în masă, iar ea tot nu ne-a auzit. Băteam în continuare în masă, strigându-i numele, când uşa din faţă s-a deschis şi un vânt negru a intrat, ne-a încercuit şi a dispărut într-un vas din lut cu apă.

— Ai văzut, Tată? am întrebat.

— Ce?

— Vântul negru.

— Nu.

Doamna Koto a intrat înăuntru, cu părui răvăşit, cu mâinile acoperite cu sânge închegat de animal.

— Deci voi doi eraţi. Vin.

A ieşit şi după câteva minute s-a întors cu mâinile curate şi

părul aranjat.
— Ce vreţi să beţi?
Tata a comandat obişnuitul vin de palmier şi supă de ardei cu carne. Când ni s-a servit vinul, muştele s-au înmulţit în jurul nostru. O şopârlă de perete se uita la noi în timp ce beam.
— Uite o şopârlă de perete, Tată.
— Nu băga în seamă animalul, a spus fără măcar să se uite. Este prietenul nostru, veghează asupra noastră.
Supa de ardei era mai fierbinte ca de obicei şi tot suflam în ea să o răcesc.
— Bea nişte apă, a zis Doamna Koto.
— Nu, nu vreau apă.
— De ce nu?
— Vântul negru a intrat în ea.
— Care vânt?
— Nu-l băga în seamă, a spus Tata.
Ea s-a uitat cu suspiciune la mine.
— Ai un fiu ciudat, a zis ea şi s-a aşezat de cealaltă parte a mesei.
— Şi o soţie bună, a adăugat Tata. Am auzit ce ai făcut. Mulţumesc.
A ignorat recunoştinţa' tatălui meu. Cu ochii ei mari furaţi asupra mea, a spus:
— In legătură cu banii pe care mi-i datorezi...
— Eu? am zis eu.
— Nu tu. Tatăl tău.
— Da?
— Eu nu sunt ca alţi oameni.
— Care oameni?
— Oamenii cărora le eşti dator şi care...
A tăcut, s-a uitat la Tata şi apoi la mine.
— Am să uit de bani dacă-l vei lăsa pe fiul tău să stea în cârciuma mea din când în când.
Tata s-a uitat la mine.
— De ce? a întrebat el.
— Pentru că are noroc.

— Ce noroc? Nu ne-a adus nimic decât probleme.
— Asta pentru că e fiul tău.
— Nu pot să fiu de acord cu asta. O să meargă la şcoală.
— Nu vreau să merg la şcoală, am spus eu.
— Taci.
Doamna Koto l-a privit pe tata cu ochii şi mai luminoşi.
— Voi plăti eu pentru el ca să meargă la şcoală.
— Pot să plătesc pentru fiul meu, a răspuns Tata mândru.
— Bine. Am să uit de bani. Doar lasă -l să vină şi să stea aici pentru zece minute la fiecare trei zile sau cam aşa. Asta e tot.
— Vrei să faci din el un beţiv?
— Tatăl lui nu e beţiv.
Tata m-a privit. S-a uitat la mine cu alţi ochi. Şopârla de perete nu se mişcase. Ne urmărise tot timpul.
— Am să discut asta cu mama lui.
— Bine.
— Dar oamenii aceştia cărora le datorez bani, ce e cu ei?
— Ce e cu ei?
— Voiai să-mi spui ceva.
— Nu ţi-a spus fiul tău?
— Ce?
— Că au aruncat cu pietre în soţia ta?
— Cine? Cine a aruncat cu pietre?
Doamna Koto s-a ridicat şi a mai adus vin de palmier.
— Nu pot să-ţi spun.
Tata s-a întors spre mine şi arăta atât de cumplit încât, înainte să mă întrebe ceva, i-am spus cine erau oamenii şi ce s-a întâmplat. A golit jumătate de pahar de vin dintr-o suflare, şi-a şters stropii de pe faţa transpirată şi a ieşit furtunos din local fără să plătească.

Până am ajuns la clădirea de apartamente, Tata a reuşit să se înfurie fantastic. Am dat peste unul dintre creditori care tocmai ieşea de la toaletă. Tata a mers direct spre el şi, fără să spună un singur cuvânt, s-a prefăcut că îi dă un pumn în faţă cu dreapta şi l-a lovit în stomac. Creditorul s-a îndoit, mârâind, şi Tata 1-a prins de mijloc şi 1-a aruncat cu spatele de pământ.

Când Tata s-a îndreptat, scuturându-şi mâinile de praf, 1-a văzut pe un alt creditor, al cărui fiu o lovise pe Mama cu piatra în cap. Cel de-al doilea creditor fusese martor la furia tatălui meu şi a luat-o la fugă. Tata a fugit după el, 1-a prins şi i-a pus piedică, 1-a ajutat să se ridice, l-a pus pe sărmanul individ pe umerii lui, 1-a arătat cerului şi 1-a aruncat într-o baltă de noroi.

Primul creditor, care îşi revenise repede din căzătură, venea spre noi în fugă, învârtind deasupra capului un lemn aprins. Tata era încântat. S-a ferit de cercul format de lemnul aprins, 1-a lovit pe individ din nou în stomac şi 1-a ameţit cu lovituri rapide de stânga în faţă. Apoi, cu un strigăt care i-a uimit pe toţi, 1-a lungit pe jos cu o lovitură de dreapta.

Al doilea creditor s-a năpustit spre Tata înjurând în trei limbi. Tata şi-a exersat loviturile de dreapta pe nasul lui până a început să sângereze şi apoi 1-a dat gata cu un croşeu de stânga.

S-au strâns oameni. Cel de-al doilea creditor era făcut o grămadă nemişcată pe jos şi soţiile şi rudele celui căzut l-au înghesuit pe Tata. Acesta îi lovea pe bărbaţi, dând cu amândouă mâinile lovituri sălbatice, vrând parcă să le despartă capetele de trupuri. Apoi bărbaţii s-au speriat, şi în teama lor intrau direct In pumnii Tatei. I-a doborât pe trei dintre ei cu mâna lui bolnavă. Mulţimea era hipnotizată de îndemânarea lui.

— Boxerul! Boxerul! scandau oamenii.

Nevestele creditorilor au sărit asupra Tatei, i-au zgâriat faţa şi au încercat să-l apuce de testicule şi l-am auzit urlând. A reuşit să le îndepărteze. Apoi a fugit. Femeile şi copiii l-au urmărit pe Tata, care fugea atât de mânia lor, cât şi de teama de a nu-i răni. Când au văzut că nu-1 pot prinde şi-au întors mânia asupra mea, iar eu am fugit ţipând până la localul Doamnei Koto şi m-am ascuns în spatele vasului de lut. Femeile şi rudele urlau afară. Se temeau prea tare de reputaţia Doamnei Koto, nu îndrăzneau să intre şi să-i devasteze localul. Ea a auzit zgomotele din curtea din spate şi am văzut-o strângând-şi bine halatul în jurul taliei; s-a îndreptat spre ei strigând, pregătită pentru luptă:

— Da, ce vreţi voi? VIN SAU RĂZBOI?

Haita s-a împrăştiat la apropierea teribilă a Doamnei Koto. După ce s-au retras complet, am ieşit din spatele vasului de lut. Doamna Koto mi-a zâmbit. Apoi mi-a turnat un pahar de vin de palmier. Am băut împreună cu muştele, şi mai târziu, Tata, strecurându-se printre umbrele tufişurilor, a venit şi mi s-a alăturat pe bancă.

Am băut până s-a înserat. Când am ajuns la cel de-a! treilea pahar de vin, am observat că şopârla de perete încă se uita la noi. Avea o dungă roşie pe cap. Nu a dat niciodată din cap, iar ochii ei erau ca două bucăţi mici de safir. Când oricine altcineva se uita la şopârlă, aceasta fugea.

— La ce te uiţi? a întrebat Tata.

— La nimic, am spus.

Când s-a întunecat, Tata m-a trimis la clădire să văd dacă Mama mai dormea. Nu prea voiam să merg. Mi-a dat o bucată de carne şi mi-a umplut păhărelul cu vin şi l-am băut pe tot, iar el a zis:

— Fii adevăratul fiu al tatălui tău.

Am zâmbit ameţit de băutură şi am ieşit din local. Potecile erau liniştite. Apoi am auzit un cocoş cântând, şi insectele pline de viaţă, şi păsările nopţii pregătindu-şi vocile pentru corul deccântece nocturne. M-am clătinat şi lumea s-a întors şi totul actăcut. Am trecut pe lângă un copac de a cărui creangă spânzurăco haină albastră şi când să o iau, un câine a lătrat la mine. Nuceram speriat. Am simţit, dintr-un motiv oarecare, că ştiam decundeva câinele. Când câinele a văzut că nu-mi era frică, a dat înapoi şi s-a dus în pădure, iar eu i-am urmărit coada ţeapănă. Apoi mi-am adus aminte de Mama şi mi-am continuat drumul spre clădire. De la localul Doamnei Koto până la casa noastră era un drum perfect drept, dar câinele mă zăpăcise şi toate drumurile erau frânte. Am urmat un drum care m-a dus în pădure. M-am dus înapoi pe el şi am ajuns într-un loc pe care nu-1 văzusem niciodată în viaţa mea. Toate casele erau gigantice, copacii erau mici, cerul era jos, aerul auriu.

Încercam să plec din acel loc, dar nu ştiam cum. Am urmat

cărarea ce ducea înapoi în pădure, dar m-a dus mai adânc în acel tărâm. M-am oprit şi era linişte şi nici măcar nu auzeam muştele bâzâind, nici insectele zumzăind, nici păsările ciripind. Căldura era altfel. Apoi am observat că nimic în locul acela ciudat nu avea umbră. Razele soarelui roşu treceau direct prin tot. Nu era vânt. Aerul era nemişcat şi răcoros. Când am început să merg din nou, nu mi-am mai auzit sunetul paşilor. După un timp, nu mi-a mai fost teamă. Într-un fel, totul mi-a devenit familiar şi m-am dus de-a lungul drumurilor frânte. M-am dus multă vreme. Apoi am văzut un bărbat venind spre mine. Avea dungi albe pe faţă. Ochii verzi. Dar când m-am uitat atent, ceva s-a schimbat la el şi am văzut că picioarele îi erau anormal de păroase şi că faţa îi era aşezată cu susul în jos pe gât. Toate trăsăturile feţei îi erau amestecate. Ochii erau pe obraji, gura pe frunte, bărbia era plină de păr şi capul era chel, şi nu-i puteam distinge urechile. A trebuit să îmi aplec capul şi să îmi răsucesc gândirea ca să-i înţeleg trăsăturile. A trecut pe lângă mine fără să spună un cuvânt. Ochii din ceafa m-au privit cu precauţie.

Am luat-o pe un alt drum ca să-l evit, dar ceva mai jos l-am văzut apropiindu-se. Am încercat mai departe să scap de el. Se părea că eram prinşi într-un labirint invizibiLDe fiecare dată când ne întâlneam părea să fie tot mai interesat de mine. Când am ajuns într-un crâng de copaci albaştri m-am ascuns în spatele unuia dintre ei. În interiorul lui am auzit voci puternice şi pline de patos ca într-o şedinţă importantă. Am luat-o pe o cărare şi, spre surpriza mea» m-am văzut pe mine apropiindu-mă. M-am oprit şi cealaltă persoană care eram eu a zis:

— Ce faci aici?
— Eu?
— Da.
— Dar tu?
— Ce-i cu mine?
— Ce faci aici?
— De ce întrebi?
— Pentru că vreau să ştiu.
— Trebuie să transmit un mesaj.

— Ce mesaj?
— Pentru tine.
— Pentru mine?
— Da.
— Care e mesajul?
— Am fost trimis să-ţi spun să mergi acasă,
— Asta încerc să fac.
— Eşti sigur?
— Da, bineînţeles. În fine, cine te-a trimis?
— Tu cine crezi că m-a trimis?
— Nu ştiu.
— Regele nostru.
— Ce rege?
— Marele rege.
— Unde este el?
— Ce fel de întrebare e asta?

A fost o pauză. Mă uitam insistent la misterul din faţa mea. Şi el se uita insistent la mine.

— Arăţi ca mine, am spus.
— *Tu* eşti cel care arată ca *mine,* a răspuns.

Apoi, în timp ce în mine creştea o bănuială despre cine putea fi cel din faţa mea, a spus:

— Mergi pe drumul acela şi va fi bine.

Am privit încotro îmi arăta el şi am văzut câinele pe care îl urmărisem mai devreme. Când m-am uitat înapoi la persoana cealaltă care eram eu, dispăruse. M-am luat după câine. M-am dus pe cărare o bucată bună de timp. Prin copaci erau fâşii albastre de haine. Cărarea s-a îngustat, a devenit mică şi simţeam că umblu pe un zid. Mi-am ţinut ochii aţintiţi pe cărare, asigurându-mă că nu mă abat de la ea, şi nu am observat când am ieşit din pădure. Când mi-am ridicat privirea, am văzut-o pe Doamna Koto, strălucind în galben, îmbrăcată ca pentru o petrecere.

— Unde ai fost?
— Nu ştiu, am spus.

A clătinat din cap cu o oarecare exasperare și şi-a văzut de

drum. După ce a plecat, nu am mai găsit câinele nicăieri şi m-am dus acasă.

Se întunecase foarte tare. Am ajuns la clădirea noastră, m-am grăbit în camera noastră şi nu am găsit pe nimeni înăuntru. Mama nu era în pat Camera era curată. Colţurile miroseau a dezinfectant. Am ieşit din cameră şi am rătăcit pe culoar. Părea că nu era nimeni prin preajmă. Apoi am auzit, în ultima cameră, toate zgomotele clădirii concentrate într-un singur loc. Erau multe strigăte, vocea Tatei se ridica deasupra gălăgiei. Când am privit în cameră prin crăpătura uşii, am văzut toţi oamenii din clădire adunaţi acolo într-o şedinţă zgomotoasă. Nu erau băuturi pe masă. Într-o parte a camerei erau creditorii şi rudele lor. Cei doi pe care îi bătuse Tata strigau din spate. Unul dintre ei avea o macetă, iar celălalt un ciomag. De cealaltă parte se aflau Mama şi Tata şi o mulţime de copii şi fotograful, care era ocupat făcând poze. Proprietarul era arbitrul De fiecare dată când se lumina bliţul, proprietarul înţepenea într-o poziţie. Tata era tăcut şi Mama nu mai părea bolnavă. Unul dintre creditori a zis:

— Dacă eşti atât de puternic, de ce nu te faci boxer?

— Am să mă fac, a răspuns Tata.

Celălalt creditor a zis:

— De ce nu te înrolezi în armată, să-ţi foloseşti muşchii şi să fii ucis? Numai aici eşti puternic.

Proprietarul a ridicat mâna şi a cerut să se facă linişte. Bliţul a luminat. Omul a rămas un moment nemişcat. Creditorii urlau despre banii şi rănile lor. Parcă erau nişte copii. Tata a zâmbit Proprietarul, în mijlocul bliţurilor, şi-a dat verdictul. L-a amendat pe Tata cu zece lire, o amendă într-adevăr mare. Creditorii jubilau. Proprietarul a mai spus că Tata trebuia să-şi plătească datoriile şi amenda într-o săptămână sau, dacă nu, să plece din clădire. Apoi, printre vocile voioase din aer, a continuat amendându-1 încă o dată pe Tata cu o sticlă de *ogogoro* în scopul reconcilierii comune. Tata a spus că nu avea bani şi că trebuia să cumpere pe credit. Femeile au râs. Aparatul de fotografiat a fulgerat. Proprietarul, într-un moment de generozitate neobişnuită, s-a oferit să cumpere sticla de

ogogoro a împăcării. Oamenii din clădire au aplaudat înţelepciunea lui. M-am furişat de lângă uşă, m-am dus în faţa casei şi m-am jucat în nisip cu ceilalţi copii.

La puţin timp după aceea, am auzit voci prin pasaj. M-am dus în curtea din spate, mi-am spălat faţa şi picioarele şi am intrat în cameră. Mama se agita prin cameră, de parcă nu fusese bolnavă. Faţa îi era puţin îmbujorată şi ochii îi străluceau. Însănătoşirea îi încărcase spiritul şi îi întinerise faţa. Tata stătea pe scaun fumând. Părea fericit. Pe masă era pusă mâncare. Rana de la capul Tatei se vindecase, iar mâna bolnavă nu-i mai atârna.

— Unde ai fost? m-a întrebat.

Mama a venit repede spre mine şi m-a îmbrăţişat, iar eu am inspirat mirosul trupului ei. Mi se părea că fusesem plecat de câteva zile, de parcă aş fi rătăcit într-o stare de uitare completă.

— Fiul meu! a spus Mama, cu ochii neobişnuit de strălucitori.

Tata şi-a stins ţigara şi mi-a zis:

— Ai ratat şedinţa oamenilor din clădire. Mau amendat. M-am plictisit să te tot aştept, aşa că am venit acasă. Mama ta e bine acum. Zeii ne-au ascultat rugăciunile.

M-am agăţat de Mama. Tata a continuat:

— Stai jos şi mănâncă. De mâine, până începi şcoala, vei merge la barul Doamnei Koto. Vei sta acolo câteva minute în fiecare zi.

Am dat din cap. M-am spălat pe mâini Am mâncat împreună, iar Tata îmi tot dădea să-mi aleg bucăţile de rac şi pui, în timp ce Mama scotea oasele din peştele proaspăt şi îmi dădea să mănânc bucăţile suculente. Camera strălucea de bucuria lor. Mă simţeam ciudat. Ratasem momentul important care transformase luminile în lumea noastră.

Am terminat de mâncat şi am dus farfuriile în curtea din spate şi le-am spălat. La întoarcere am trecut pe lângă unul dintre creditorii pe care îi bătuse Tata. Faţa îi era vânătă, feroce şi laşă. Când a trecut pe lângă mine, mi-a dat pe furiş una peste cap. Când am ajuns în cameră îmi lăcrimau ochii Mama şi Tata stăteau împreună pe pat. Mama s-a uitat la mine şi a zis:

— Uite, fiul nostru plânge de fericire.

Am zâmbit şi durerea a trecut Am dat la o parte masa din mijloc, am pus salteaua pe jos şi m-am întins. Lumânarea ardea slab şi Mama a mai aprins una. Am privit misterul flăcării. Mama şi-a aranjat mărfurile într-o cutie.

— Am să încep vânzarea mâine, a spus ea.

Tata a zâmbit.

— Nevasta mea e o femeie de afaceri serioasă, a spus el.

Apoi s-a uitat la mine.

— Oamenii cred că pot să ajung un boxer bun. Un om de vizavi m-a văzut când i -am bătut pe creditori. A spus că mă va prezenta unor antrenori şi manageri. Unui antrenor bun. Gratis. A râs. A lovit aerul şi s-a aruncat pe spate.

— Voi fi un mare boxer. Oamenii spun că se fac mulţi bani din box.

A lovit din nou aerul. A început să lovească flacăra lumânării, cu fiecare lovitură perfect executată o stingea şi o aprindea din nou.

— Mă bat cu focul, devin foc. Oricine se bate cu mine se bate cu soarele.

A râs din nou. Am continuat să privesc misterul flăcării. Mama a scos un oftat de oboseală. M-am uitat la ea şi am văzut că nu era bucuroasă că Tata avea să devină boxer. Îşi număra bănuţii. A spus:

— Tatăl tău obişnuia să boxeze şi să se bată în sat. Îi ziceau Tigrul Negru. I-a bătut pe toţi bărbaţii tineri. Într-o zi, înainte de o luptă, a făcut o gaură mare cu pumnul în peretele duşmanului tatălui său.

Tata a râs tare. Mama a continuat.

— Duşmanul a pus un blestem pe el. Apoi oamenii spuneau peste tot că, dacă tatăl tău se va bate din nou, va pierde. Spuneau că va fi nebun timp de o săptămână. Tatăl tău nu s-a mai bătut Sătenii i-au luat titlul şi l-au dat altcuiva. Dar suporterii lui tot veneau să îl convingă să lupte şi să-şi recâştige titlul de campion al satului. Toţi au pariat pe el. La început, tatăl tău a refuzat, dar mai apoi, din mândrie, a acceptat. Bărbatul, un om scund, 1-a bătut în ultima rundă. Tatăl tău a pierdut.

— Dar nu am înnebunit o săptămână. Acelea erau doar vorbe din sat.
— Dar ai venit la oraş.
— Da, am venit la oraş.

Au tăcut amândoi. Aproape părea că veniseră în iad. Mama a terminat de numărat mărunţişul şi s-a aşezat pe pat. Tata a oftat.
— Nu mi-am văzut tatăl de cinci ani, a spus el.

Dintr-odată, un şobolan a început să ronţăie ceva sub măsuţa de cafea. O muscă mare s-a ridicat, de parcă se trezise din somn, şi a bâzâit prin cameră. O molie s-a înălţat din cizmele Tatei şi a zburat încercuind flacăra lumânării într-o spirală descendentă. Tata şi-a aprins o ţigară şi a fumat-o meditativ. Zgomotul făcut de şobolan a crescut şi alţi şobolani i s-au alăturat la ronţăit. Faţa Mamei s-a strâmbat într-o zvâcnitură. Tata a spus:
— Bunicul tău este complet orb acum. El este marele preot al templului nostru, Preotul Zeului Drumurilor. Oricine vrea un sacrificiu special pentru călătoriile sale, promisiuni, naşteri, înmormântări, orice, merge la el. Toate fiinţele umane călătoresc pe acelaşi drum.

A făcut o pauză. Apoi a continuat:
— Eu trebuia să îi urmez ca preot, dar bătrânii satului au spus: „Fiul tău e un bătăuş. Cum poate un bătăuş să fie Preotul Drumurilor? Zeul a ales un succesor din afara familiei. Dar cine cunoaşte viitorul?". Bunicul tău a fost foarte dezamăgit. Este orb acum şi poartă ochelari negri şi se plimbă prin sat şi prin lume fără vreun ajutor. Bătrânii noştri sunt foarte puternici în spirit. Au tot felul de puteri.

Vocea lui era foarte tristă.
— Noi uităm aceste puteri. Acum, toată puterea pe care o au oamenii o reprezintă egoismul, banii şi politica.

Şobolanii au continuat să mănânce. Molia s-a apropiat prea mult de flacăra lumânării, şi-a ars aripile şi a căzut în ceară. Fumul care ieşea din aripile ei arse era dens şi nu se ridica, iar molia s-a zvârcolit în ceara topită şi s-a aprins. Am suflat în cele

două flăcări, am luat molia din ceară şi am aprins lumânarea din nou. Tata a zis:

— Singura putere pe care o au oamenii săraci este foamea lor.

Mama a spus:

— Şobolanii!

Şi-a întins picioarele pe pat. Tata şi-a terminat ţigara. Mi-am scos perna şi pătura. Tata a stins lumânarea, iar eu am ascultat ronţăitul şobolanilor şi bâzâitul muştei în întuneric. Tata s-a urcat în pat Arcurile au scârţâit. Şobolanii şi-au continuat ronţăitul şi Tata, din beznă, mi-a zis:

— Azaro, şobolanii pot fi prietenii noştri. Uneori pot să ne spună ce se întâmplă în lume. Ei sunt spionii noştri. Ascultă-i, Azaro, şi mâine spune-mi ce zic şobolanii.

Am ascultat şobolanii. Unul dintre ei avea dinţii ca diamantele galbene. Nu păreau să spună ceva şi, curând după aceea, am auzit scârţâitul arcurilor în ritmul lor obişnuit din alte nopţi. Sunetele patului le acopereau pe cele ale şobolanilor. Am adormit şi m-am trezit şi am auzit-o pe Mama oftând într-un mod diferit şi patul se mişca şi forme cocoşate rătăceau prin întuneric şi am adormit din nou.

M-am trezit brusc şi patul încă se mişca, dar curând nu am mai băgat de seamă scârţâitul muzical al arcurilor pentru că puteam auzi sub acele sunete intensitatea gălăgioasă a şobolanilor. Înainte de a adormi nu am mai auzit patul, pentru că brusc am realizat că, dacă mă străduiam destul de tare, puteam înţelege limbajul şobolanilor. Ei spuneau, în timp ce mâncau din sacul cu *garri* al Mamei, că lumea e mai rezistentă decât focul sau decât oţelul. Nu am înţeles ce însemna lucrul acesta şi am aţipit în timp ce încercam să îi fac pe şobolani să-mi explice. Dar nu mă înţelegeau, pentru că, spre deosebire de noi, ei vorbesc doar o singură limbă.

CARTEA A DOUA

UNU

Lumea e plină de ghicitori la care doar morţii pot răspunde. Când am început să merg la localul Doamnei Koto, am înţeles de ce spiritele erau interesate de ea. Mergeam la localul ei după-amiaza, după şcoală. Adesea era în curtea din spate. Adesea săpa pământul, îngropând sau scoţând afară câte un secret. Intr-o zi m-am ascuns şi am urmărit-o şi am văzut-o plantând pietre albe, rotunde în pământ. Nu ştiam semnificaţia lor, nici dacă aveau vreuna.

Uneori, când veneam de la şcoală, ea era printre tufişuri în curtea din spate şi, imediat ce mă auzea, striga:

— Stai jos.' Stai jos şi atrage clienţii! Atrage-i aici.

Mă aşezam şi studiam muşte. Vinul de palmier de peste tot atrăgea atât de multe muşte încât, atunci când trăgeam aer în piept, eram sigur că le inhalam şi pe ele. Stăteam în localul gol, aproape de vasul din lut, şi priveam trecătorii printre franjurii perdelei La început, când stăteam singur acolo, nu a venit nimeni să bea şi mi s-a părut că aduceam mai mult ghinion decât noroc

După-amiaza localul era gol. Unul sau doi oameni, care nu

lucrau nicăieri, veneau şi se târguiau pentru preţul unui pahar de vin de palmier. Din momentul în care cineva păşea în barul Doamnei Koto, aceasta îl trata cu respect. Ceea ce ura erau oamenii care stăteau afară nesiguri. Prefera ca aceştia să plece decât să intre. Era foarte pornită în privinţa aceasta.

Uneori, după-amiaza, veneau şi femei. Cele mai multe erau vânzătoare ambulante de obiecte de tot felul, arse de soare. Vorbeau despre copiii lor sau despre soţii lor, sau despre alegerile care se apropiau ***şi*** despre hoţi şi violenţă, despre oamenii din diverse partide ucişi în încăierări, departe prin toată ţara. Femeile întotdeauna veneau cu legături pe cap. Deseori păreau în acelaşi timp triste şi puternice, sau energice şi slabe. Multe dintre ele erau vânzătoare ce se îndreptau spre piaţă sau pur şi simplu se opreau să stea la umbră şi unele să stea departe de drumurile prăfuite din ghetou. Vorbeau cu voci ascuţite şi se adunau în jurul Doamnei Koto, în curtea din spate, în timp ce ea stătea pe un scăunel pregătind supa de ardei pentru seară.

Când femeile treceau pe acolo, întotdeauna mă tachinau zicând:

— Uite-l pe băiatul care se va însura cu fiica mea. Uită-te la el, e învăţat în căile femeilor."

Toate aveau copii legaţi de spatele lor. Căile femeilor: am aflat multe din ce se întâmplau în ţară de la ele. Am aflat de discuţia despre Independenţă, despre cum ne tratau oamenii albi, despre partidele politice şi divizările dintre triburi. Stăteam în local, pe o bancă, legănându-mi picioarele care nu-mi atingeau niciodată pământul, şi ascultam poveştile lor despre ademenitoarele scandaluri sexuale, în timp ce somnul îmi atingea ochii, odată cu căldura amiezii. întotdeauna era cald şi muştele, şopârlele de perete, ţânţarii şi musculiţele erau mereu în mişcare.

Femeile vorbeau un timp. Doamna Koto cumpăra câteva lucruri de la ele, şi apoi se porneau pe drumurile fierbinţi, mângâindu-mă sau zâmbindu-mi din mers.

Uneori Doamna Koto dispărea şi mă lăsa singur în barul gol.

Clienţii intrau şi se uitau la mine, iar eu la ei:
— Este vin de palmier?
— Da.
— Atunci, adu-ne.
Nu mă mişcăm.
— Nu vrei să ne serveşti?
Nu le răspundeam.
— Unde e Doamna?
— Nu ştiu.
Mergeau până în curtea din spate, veneau înapoi şi stăteau o vreme.
— Cum te cheamă?
Nu le spuneam. Plecau dezgustaţi şi nu îî mai vedeam mult timp după aceea. Când s-a întors Doamna Koto, i-am spus despre clienţi şi ea mi-a vorbit cu asprime:
— De ce nu ai venit să mă chemi?
— Unde?
— În camera mea.
— Unde?
— Vino.
Mi-a arătat camera. Atunci mi -am dat seama că ea avea o cameră în clădire. Camera ei era aproape de toaletă. Nu m-a lăsat niciodată să intru acolo, iar uşa era mereu încuiată. Am aflat» de asemenea, că după -amiaza se ducea la piaţă să cumpere ingrediente pentru masa de seară şi alegea ierburile potrivite pentru supa ei delicioasă de ardei. Uneori cumpăra tutun măcinat şi îl mesteca toată după-amiaza.
Într-o după-amiază stăteam în poziţia mea obişnuită, când vasul de lut a început să vibreze. Mi-am pus mâna pe el şi s-a oprit. Mi-am luat mâinile de pe el şi iar a vibrat. M-am dus în curtea din spate, căutând în jur o explicaţie. Când m-am întors, am văzut stând în uşă trei dintre cei mai ciudaţi bărbaţi. Erau neobişnuit de înalţi şi foarte negri. Ochii lor erau de forma migdalei, aveau nasuri mici, mâinile scurte, şi zâmbetele de pe feţele lor nu dispăreau niciodată. Vorbeau între ei cu voci nazale care sunau de parcă nu veneau din piept. Nu puteam înţelege

ce ziceau. Au refuzat să se mişte din prag. S-au uitat roată prin local, inspectându-1, studiind locul, fiecare privind într-o altă direcţie, de parcă minţile lor se conectau la o inteligenţă centrală.

Ochii lor erau adânci, ceţoşi şi te zăpăceau. Nu puteam fi sigur nici un moment dacă se uitau la mine sau la tavan. Le-am arătat băncile. Au clătinat din cap simultan. Pur şi simplu stăteau acolo, blocând complet lumina de afară. M-am uitat la mâinile lor scurte, atârnând neputincioase pe lângă trup, şi aproape că mi-am pierdut capul de frică atunci când am descoperit că toţi, fără excepţie, aveau şase degete la fiecare mână. Apoi am observat că erau desculţi şi degetele de la picioare erau răsucite înăuntru ca la unele animale. Radiau o puternică şi înfricoşătoare demnitate. M-am dat jos de pe bancă şi am fugit până la camera
Doamnei Koto şi am strigat că avea trei clienţi ciudaţi. A ţâşnit afară din cameră spre local, strângându-şi halatul în jurul ei şi scuipând tabacul măcinat din gură. Când am ajuns acolo, ea era afară. Am privit în jur. Muştele şi şopârlele dispăruseră. O pisică neagră s-a uitat pe furiş la mine din uşa ce dădea spre curtea din spate. M-am luat după ea, dar a sărit peste zidul clădirii. M-am dus în faţa localului, dar nu am găsit-o pe Doamna Koto. Am intrat în bar, iar ea ştergea mesele cu o cârpă umedă, zicând:
— Nu am văzut pe nimeni. Cheamă-mă doar când vin clienţi, ai înţeles?

Nici nu am dat din cap, nici nu am zis nimic.

După ce Mama s-a însănătoşit, a devenit mai tristă, mai slabă şi mai sobră. În fiecare dimineaţă, când se trezea, se plimba prin cameră de parcă ceva ar fi lăsat-o inconştientă cu o noapte înainte şi nu îşi putea da seama ce fusese. Tata s-a obişnuit să meargă târziu la culcare şi să se trezească devreme. Când mă trezeam dimineaţa, era plecat să-şi caute de lucru. Mama se învârtea prin cameră, vorbind singură despre şobolani şi sărăcie. În unele dimineţi mă trezea gălăgia creată de Mama, care scutura dulapul cu o mătură. Se enerva pe dulap, dădea în el,

arunca recipientele cu provizii şi sacii cu *garri* de parcă acestea o insultaseră personal. Uneori cărăbuşi se împrăştiau peste tot sub loviturile ei şi se căţărau pe faţa mea, iar eu săream în picioare. Mama, nepăsătoare, dezlănţuindu-şi răzbunarea, continua să-i vâneze. Mătura insectele moarte într-o tigaie, arunca mătura, ieşea să arunce cărăbuşii şi ne aşezam să mâncăm. Întotdeauna îmi dădea la şcoală puţină pâine şi întotdeauna mă conducea până la intersecţie şi apoi îşi continua drumul cu un vas în echilibru pe cap, strigându-şi marfa pe străzi.

Pentru o vreme, Tata a dispărut din viaţa mea. Mă trezeam şi el nu era acolo. Mă culcam şi el nu era venit acasă de la muncă. Lucra din greu şi când îl vedeam duminica, părea că agonizează. Tot timpul îl durea spatele şi, seara, Mama şi cu mine trebuia să îl masăm cu tălpile pe spate ca să îi uşurăm durerea. Avea spatele puternic şi şira spinării proeminentă şi nu puteam sta niciodată în echilibru pe spatele lui. Când Mama se urca pe spatele lui, coloana îi trosnea, iar apoi îl ungeam cu o alifie urât mirositoare pe care o cumpăraserăm de la un vraci ambulant Tata lucra din greu transportând încărcături grele la garaj şi în pieţe şi câştiga bani puţini. Din ceea ce câştiga le plătea creditorilor, care veneau în fiecare seară să ne aducă aminte că erau acolo. Şi din ce rămânea, abia reuşeam să ne plătim chiria şi să mâncăm. După câteva zile în care nu-1 văzusem pe Tata, am întrebat-o pe Mama ce s-a întâmplat cu el.

— Munceşte ca să avem ce mânca, a spus ea.

Era noapte. Copiii se jucau in pasaj. Înăuntru nu aveam lumină, pentru că nu ne puteam permite o lumânare. Mama se mişca prin întuneric într-o tăcere stoică. A dat cu piciorul în ceva şi a blestemat, apoi s-a aşezat, iar eu am aprins un chibrit şi am văzut că îi curgea sânge din degetul mare de la piciorul drept

— Piciorul drept ar trebui să fie cel norocos, a spus ea.

Sângele picura pe jos, iar eu am zis:

— Să fierb apă?

Nu a spus nimic. Chibritul a ars până la degete. Sângele ei a luat culoarea întunericului. Nu o auzeam respirând, nu o

vedeam. Şi înainte să pot aprinde un alt chibrit, s-a ridicat şi a şchiopătat până în curtea din spate. S-a întors după ce şi-a spălat tăietura, am întrebat-o ce a pus pe rană.
— Sărăcie, mi-a spus.
Am aprins un alt chibrit şi m-am uitat atent la deget.
— Nu irosi chibriturile, mi-a zis cu asprime.
Tăietura încă sângera prin substanţa neagră cu care o acoperise.
— Cenuşă, a spus.
Chibritul s-a stins. Voiam să stau treaz până când avea să se întoarcă Tata. S-a făcut târziu şi întuneric. După un timp, am auzit-o pe Mama spunând:
— Mă duc să încălzesc mâncarea.
Nu mâncaserâm de la masa de dimineaţă. De zile întregi ne culcam cu stomacurile goale.
— Vin cu tine.
— Culcă-te, sau o fantoma te va prinde.
— Numai să încerce.
S-a mişcat prin întuneric şi am auzit-o la uşă. Lumina a intrat în cameră şi Mama a ieşit. Am stat pe întuneric, ascultând. Am încercat să mă ridic, dar ceva mă ţinea culcat. Am încercat să mă mişc, dar întunericul devenise o forţă ce opunea rezistenţă. M-am lăsat pe jos şi m-am târât în patru labe. Ceva mi s-a urcat pe mâna. Speriat, am reuşit să mă ridic şi am dat cu capul de marginea ascuţită a mesei din mijloc şi am rămas aşa până când întunericul s-a oprit din dans. Apoi, am căutat scaunul Tatei şi m-am aşezat în el. Vedeam conturul obiectelor. Am stat acolo până a venit Mama.
— Încă mai eşti treaz?
— Da.
— Du-te la culcare.
— Mi-e foame.
A tăcut. Apoi, după o vreme, a spus:
— Aşteaptă-1 pe tatăl tău. Vom împărţi mâncarea lui.
I-am mulţumit. M-a găsit în întuneric şi mi-a ţinut capul lipit de al ei şi am auzit-o plângând uşor, iar apoi a zis cu o voce

uşoară:
— Hai să-ţi spun povestea stomacului.
— Spune-mi o poveste, am spus eu nerăbdător.
S-a dus înapoi la pat. Nu o vedeam. Şobolanii ronţăiau şi cărăbuşii se agitau. A început.
— Oamenii puternici mănâncă foarte puţin, a spus ea.
— De ce?
— Pentru că sunt puternici. A fost odată un mare doctor în satul meu care noaptea zbura pe Lună şi apoi mergea peste oceane să viziteze spirite în ţara oamenilor albi...
— De ce?
— Pentru că s-a dus să participe la o întâlnire importantă ce privea viitorul întregii lumi. Şi ca să poată merge la întâlnire, trebuia să facă ceva măreţ. Aşa că a zburat pe Lună şi pe multe planete; După ce a făcut toate acestea, s-a dus în ţara oamenilor albi şi, înainte să îl lase să participe la întrunire, i-au pus o întrebare.
— Ce ?
— Ei au spus; Domnule Doctor din satul Otu, ce ai mâncat înainte să mergi pe Lună?
— Şi cea răspuns?
— Un greier.
— Doar un greier?
— Da, un greier mic, prăjit.
Am rămas tăcuţi o vreme. Am meditat la poveste în timp ce stăteam cu picioarele atârnând.
— Aceasta e povestea stomacului?
— Nu, a spus Mama în întuneric. ^
Am tăcut din nou. Apoi Mama a început să povestească:
— A fost odată ca niciodată...
Eu m-am lăsat pe spate şi mi-am încrucişat picioarele în scaunul Tatei.
— ... un om care nu avea stomac. În fiecare an obişnuia să se închine într-un templu măreţ. într-o zi a întâlnit un stomac fără trup. Stomacul a zis: „Te căutam. Cum trăieşti tu fără mine?" Şi stomacul a sărit pe om şi a devenit o parte din el. Omul şi-a

continuat călătoria spre templu. Dar înainte să ajungă acolo, i s-a făcut foarte foame. Stomacul i-a zis: „Hrăneşte-mă". „Nu am cu ce să te hrănesc", a zis omul. „înainte să te am pe tine călătoream până departe, nu-mi era niciodată foame, eram mereu voios şi mulţumit, şi eram puternic. Poţi fie să pleci acum, fie să taci..."

Cam în jurul acelui moment din poveste, am căzut prin spătarul scaunului şi am zburat pe spatele unui greier şi am devenit omul fără stomac, îndreptându-mă spre un ospăţ pe lună.

Şi apoi m-am trezit cu ochii deschişi şi pe masă era aprinsă o lumânare. Tata stătea deasupra mea, legănându-se. Arăta şi zdrobit, şi ameţit.

— Creierul meu a fost presat, fiule, a spus el.

M-am dat repede jos din scaunul lui. A măsurat camera în sus şi-n jos, ţinându-se de cap. Apoi s-a aşezat greoi şi a rămas nemişcat.

— Am găsit o lumânare la piaţă, a spus, după care a adormit.

Mama i-a adus mâncarea şi 1-a trezit.

— Am cărat cele mai groaznice poveri din visele mele, a mormăit.

— Ar trebui să mănânci, a spus Mama.

Ne adunaserăm în jurul mesei. Tata nu s-a mişcat. Faţa îi era luminată de lumânare. I se vedeau toate tendoanele gâtului; groase şi încordate. Faţa îi lucea, iar venele de la tâmplă îi pulsau. Ne-a surprins vorbind brusc:

— Au început să strice totul cu politica, a spus cu o voce fantomatică şi extenuată. Acum vor să ştie pentru cine votezi înainte să te lase să le duci încărcătura.

A făcut o pauză. Avea ochii injectaţi.

— Dacă vrei să votezi cu partidul care îi susţine pe cei săraci, îţi dau cele mai grele poveri. Nu sunt cu nimic mai bun ca un măgar.

— Mănâncă, eşti obosit, a spus Mama.

Tata şi-a închis ochii şi a început să bolborosească nişte cuvinte pe care eu le-am luat ca pe o rugăciune. Un timp

îndelungat nu şi-a deschis ochii. Şi doar când a început să sforăie, ne-am dat seama că adormise din nou. Mama nu a vrut să-1 deranjeze a doua oară, aşa că am mâncat noi jumătate din mâncare, iar restul l-am păstrat pentru el, ca să mănânce a doua zi de dimineaţă. Mâncam făcând mai puţin zgomot decât făceau şobolanii

De dimineaţă, Tata plecase înainte ca eu să mă trezesc şi tot ce îmi rămăsese de la el era mirosul cizmelor lui, al noroiului, al ţigărilor, al rolei pentru ţânţari şi al transpiraţiei lui. Atmosfera camerei era infestată de oboseala lui.

Am redus raţia de mâncare. În dimineaţa aceea am avut pâine şi terci. Mama a plecat la piaţă, s-a dus să îşi vândă cutiile cu chibrituri, dulciurile, ţigările şi mărunţişurile pe drumuri, cu stomacul gol. Arăta mult mai slabă şi bluza atârna pe ea, iar bretelele îi alunecau de pe umeri de parcă s-ar fi micşorat în hainele ei.

Cum mergeam în spatele ei spre intersecţia la care ne despărţeam, m-a întristat foarte tare subţirimea vocii ei printre zgomotele ghetoului. Cum mergea cu greutate pe drum, părea atât de fragilă încât şi cea mai mică adiere de vânt parcă ameninţa să o sufle departe pe cerul plumburiu. Înainte să plece, mi-a dat o bucată de pâine şi mi-a spus să fiu cuminte la şcoală. M-am dus puţin după ea. Era desculţă. Mă durea să o văd împiedicându-se de gunoaiele şi pietrele de pe drumuri. Îmi părea foarte rău că nu puteam să merg cu ea, că nu puteam să-i protejez picioarele şi să o ajut să îşi vândă mărfurile. Am urmărit-o şi apoi ea s-a întors, m-a văzut şi m-a trimis la şcoală. Am încetinit mersul, m-am întors şi am privit-o dispărând în ghetoul care se mărea.

DOI

Când am ajuns după-amiază la localul Doamnei Koto, nu era nimeni acolo. îmi era foame. Stând lângă vasul de lut, mi-am tot

spus că nu am stomac. Am aţipit şi m-am trezit. În bar intraseră muşte. M-am dus la Doamna Koto să îi cer ceva de mâncare, şi când eram gata să bat în uşa camerei ei, am auzit-o cântând. Am auzit sunetul unui clopoţel. Eram pe punctul de a mă întoarce la bar, când două femei din clădirea noastră m-au văzut şi au zis:

— Ce faci?

Nu am răspuns. M-au prins şi au strigat. Doamna Koto a ieşit. Avea antimoniu pe o parte a feţei, iar pe cealaltă caolin, şi gura îi era plină de sucul tabacului mestecat. Femeile s-au uitat la ea, apoi una la cealaltă şi au plecat grăbite.

— De ce nu ai bătut? a întrebat, din gură picurându-i tabac.

— Erai ocupată.

— Du-te în local.

— Mi-e foame.

— Cum îţi poate fi foame cu un stomac atât de mic?

Apoi a intrat înapoi în cameră. Clopoţeii au sunat din nou. M-am întors în local şi muştele zburau în jurul nasului meu. Umiditatea aerului a crescut foarte mult şi nu puteam să respir, iar foamea devenise insuportabilă. Am ieşit din bar şi m-am plimbat de-a lungul drumurilor. Era incredibil de cald. Copacii sclipeau în soare. Umbrele erau dense. Insecte bâzâiau prin tufişuri. O şopârlă a trecut jumătate din drum prin faţa mea, apoi s-a oprit, s-a uitat la mine şi a dat din cap. A sunat un clopoţel. Zgomotul lui discordant m-a speriat şi am sărit din drum în tufişuri, şi un om uriaş a trecut pe acolo pe o bicicletă mică. În timp ce a trecut ca săgeata, a râs nebuneşte. Am rămas în tufiş şi am ieşit fugind doar când picioarele au început să mă ardă de înţepături. Călcasem într-o armată de furnici. Le-am dat jos de pe mine şi eram gata să mă întorc la bar, când am văzut că biata şopârlă era moartă în mijlocul drumului. Bicicleta trecuse peste ea şi animalul murise cu capul într-o poziţie nefirească. Furnicile mărşăluiau spre şopârlă şi eu am luat-o de coadă şi am dus-o cu mine spre bar, cu intenţia de a-i oferi o înmormântare bună.

În faţa barului, stătea în căldură un bărbat desculţ. Avea pe el

doar o pereche de pantaloni care arătau jalnic. Părul îi era zburlit şi acoperit de un lichid roşu şi bucăţi de gunoaie. Avea un abces mare pe spate şi unul mai mic pe ureche. Muştele roiau în jurul lui, iar el se mişca spasmodic. Din când în când chicotea. Am încercat să îl ocolesc, dar îmi tăia mereu calea.

— Doamnă Koto! am strigat.

Bărbatul a venit spre mine. Avea un ochi mai sus decât celălalt. Gura lui arăta ca o rană ce supura. Avea convulsii, bătea din picior, râdea şi brusc a intrat în local. M-am dus după el, purtând şopârla moartă ca pe un talisman protector. L-am găsit ghemuit în spatele vasului din lut. A mârâit spre mine.

— Doamnă Koto! am strigat din nou.

Nebunul a chicotit arătându-şi dinţii roşii şi apoi s-a năpustit spre mine. I-am aruncat şopârlă moartă în faţă. A râs, a urlat şi apoi a căzut pe bănci, chicotind într-o satisfacţie dementă. S-a ridicat, a mers în toate direcţiile, orb faţă de toate lucrurile, răsturnând mesele lungi din lemn şi băncile. A venit după mine. Am fugit în cercuri. Se arunca roată pe jos ca un rac monstruos şi grăbit. Cu mina însufleţită a unui copil, a descoperit şopârla moartă şi a început să se joace cu ea. Stătea pe o masă răsturnată cu susul în jos, cu ochii făcând călătorii opuse în orbite. Apoi a început să mănânce şopârlă.

— DOAMNĂ KOTO! am strigat cu toată forţa groazei mele.

A intrat grăbită, ţinând în mână o mătură nouă. A văzut dezordinea din localul ei, 1-a văzut pe nebun mâncând şopârla, scuturat de convulsii şi chicotind, şi s-a năpustit asupra lui, lovindu-1 cu capătul măturii lungi, de parcă omul ar fi fost o vacă sau o capră. Nebunul nu s-a mişcat. Mânca într-o tăcere stranie. Doamna Koto, cu o lovitură, i-a aruncat şopârla din mâini. Apoi, legându-şi mai strâns halatul în jurul taliei, s-a aruncat cu mâinile ei mari la gâtul lui.

El s-a întors spre mine, cu ochii ieşiţi din orbite. Din colţurile gurii îi curgea o spumă albă. Apoi, cu o explozie bruscă de energie şi un urlet extraordinar, a aruncat-o pe Doamna Koto de pe el, s-a ridicat în picioare ca o fiară trezită şi a atacat tot ce era în jur. S-a luptat şi a zgâriat aerul, rostindu-şi strigătul

ciudat.

Apoi s-a schimbat. Şi-a scos penisul uriaş şi a urinat în toate direcţiile. Doamna Koto I-a lovit cu mătura peste penis. A urinat pe ea. Ea a fugit afară şi s-a întors cu un lemn aprins. I-a ars picioarele, iar el a început un dans ţopăit, a sărit prin jur şi a zbughit-o afară spre pădure, chicotind.

Doamna Koto a privit în jur la localul devastat, s-a uitat la lemnul aprins din mâna ei, apoi s-a uitat la mine.

— Ce fel de copil eşti tu? a întrebat.

M-am apucat să ridic băncile.

— Poate aduci doar ghinion, a spus. De când vii, clienţii mei vechi au plecat şi nu mai am clienţi noi.

— Mi-e foame, am zis.

— Atrage clienţi, adu-i aici, şi apoi vei primi mâncare, a spus mergând în curtea din spate.

Mai târziu, a scos băncile şi mesele afară şi le-a frecat cu un săpun special. A măturat barul şi a spălat localul cu un dezinfectant concentrat. A adus mesele şi băncile înăuntru după ce soarele le uscase şi apoi s-a dus să îşi facă baia obişnuită, înainte de venirea clienţilor de seară.

După ce s-a spălat a venit în bar cu o farfurie de supă de ardei şi cartofi. Le-a aruncat pe masă şi a zis:

— Dacă ţi-e atât de foame, ai face bine să mănânci tot.

I-am mulţumit şi ea a ieşit. Am spălat o lingură şi m-am aşezat să mănânc. Supa era foarte fierbinte şi am băut multă apă. Cartofii erau moi şi dulci. Erau bucăţi de carne şi măruntaie în supă şi aproape le mâncasem pe toate când am realizat că una dintre bucăţi era un cap de găină. Ardeiul îmi ardea în creier şi eram convins că eram privit de capul de găină. Doamna Koto a intrat aducând o statuetă lucioasă, unsă cu ulei de palmier. A tras o bancă până la uşa din faţă, s-a urcat pe ea şi a agăţat statueta într-un cui, deasupra uşii. Am observat pentru prima dată că femeia avea câteva fire de barbă.

— Nu-mi place capul de găină, i-am spus.

— Mănâncă-1. E bun pentru creier. Te face deştept, şi dacă îi mănânci ochii o să poţi vedea în întuneric.

Nu l-am mâncat. A coborât de pe banca, a tras-o la locul ei şi s-a aşezat în faţa mea.
— Mănâncă-l! a spus.
— Nu-mi mai e foame.
Doamna Koto m-a privit. Se unsese cu un ulei înţepător pe piele. Arăta puternică şi strălucitoare. Uleiurile miroseau urât şi cred că erau unul dintre motivele pentru care spiritele erau interesate de ea.
— Deci nu vrei să mănânci?
Ştiam că se va enerva şi că nu-mi va mai da de mâncare altă dată dacă nu aveam să mănânc capul de găină; aşa că, fără poftă şi urând fiecare clipă, l-am mâncat. Am spart capul găinii cu dinţii. I-am rupt ciocul. I-am înghiţit creasta roşie. Am răzuit un strat subţire de carne de pe cap.
— Şi ochii?
Am supt ochii, i-am mestecat şi i-am scuipat pe jos.
— Ridică-i.
Am ridicat ochii, am curăţat masa şi m-am dus să spăl vasele. Când m-am întors, îmi pregătise un pahar din cel mai bun vin de palmier al ei. M-am aşezat într-un colţ, aproape de vasul de lut, şi am băut liniştit.
— Aşa e să fii bărbat, a spus ea.
Vinul m-a ameţit foarte repede şi am aţipit stând în picioare. M-am trezit când au intrat nişte clienţi gălăgioşi. Miroseau a carne crudă şi sânge.
— Vin de palmier! a strigat unul dintre ei.
Muştele s-au adunat în jurul noilor clienţi. Doamna Koto le-a adus o tigvă mare de vin. Au băut-o repede, căldura serii le înteţea mirosurile. Au devenit mai gălăgioşi. Se certau cu furie între ei despre politică. Doamna Koto a încercat să îi calmeze, dar au ignorat-o cu totul. Se certau cu o ferocitate pasionată într-o limbă de neînţeles şi, cu cât deveneau mai vehemenţi, cu atât miroseau mai urât. Unul dintre ei a scos un cuţit. Ceilalţi doi s-au aruncat asupra lui. În învălmăşeală au împrăştiat mesele şi băncile, au spart tigva şi paharele şi au reuşit să îl dezarmeze pe bărbat. După ce au pus deoparte cuţitul, unul dintre ei a

strigat:
— Mai mult vin!
Doamna Koto a ieşit să îşi aducă mătura. Au văzut violenţa de pe faţa ei.
— Nu vă mai dau vin, a spus ea. Şi plătiţi pentru stricăciuni.
Au plătit pentru stricăciuni fără să comenteze şi au ieşit certându-se tare, cum făcuseră şi până atunci.
M-am întors în colţul meu şi mi-am terminat paharul de vin. Doamna Koto mi-a mai turnat. Aroma supei de ardei venea înăuntru din curtea din spate. Seara se lăsa şi clienţii intrau. Clienţi ciudaţi. A intrat un bărbat deja beat. Blestema şi înjura încontinuu.
— Uită-te la nemernicul ăla, a spus despre mine. Uită-te la femeia aia grasă cu barbă, a spus despre Doamna Koto.
Apoi a ieşit afară, s-a întors şi a cerut o sticlă de vin de palmier. Când a fost servit, a băut-o în linişte,.ridicându-şi capul uneori ca să înjure tot ce era în jur. A înjurat şopârlele, muştele, banca şi tavanul. Apoi a tăcut din nou şi a băut mai departe liniştit.
A intrat un alt client care avea privirea atât de piezişă încât, uitându-mă la el, am început să cred că şi eu mă uitam cruciş.
— La ce te uiţi? a întrebat el nervos.
— La ochii tăi, am răspuns.
— De ce? Tu nu ai ochi?
— Ba da, dar nu mi-i pot vedea.
A venit şi m-a lovit peste cap. L-am lovit în fluierul piciorului. M-a lovit din nou, mai tare, şi am fugit afară şi am luat mătura Doamnei Koto, am venit înapoi şi l-am lovit cu ea peste cap. A strigat. S-a dat înapoi. L-am lovit din nou. Beţivul a început să înjure. A înjurat oamenii saşii, măturile, copiii, apoi a tăcut. Doamna Koto a venit înăuntru şi mi-a luat mătura. M - am aşezat.
— Dă-mi vin de palmier, a zis omul saşiu. Şi pune-1 la punct pe băiatul ăsta al tău. A râs de ochii mei.
— Ce e în neregulă cu ochii tăi? a întrebat Doamna Koto privindu-l intens.

Nu a răspuns şi s-a aşezat, tăcând iritat. După ce a fost servit, a băut o cantitate mare dintr-o suflare, s-a uitat la mine şi m-a prins privindu-1 şi apoi şi-a întors privirea, încercând să-şi ascundă ochii de mine.

— Adu-mi supă de ardei! a strigat.

Doamna Koto 1-a servit, iar el a devorat carnea şi a băut supa foarte repede.

— Spune-i băiatului ăla să nu se holbeze la mine, a spus.

— De ce?

A mai băut puţin vin şi m-a privit peste umăr. Ochii lui mă interesau. Unul era verde.

Faptul că mă uitam la ochiul verde avea un efect straniu asupra mea.

— Dacă te uiţi în altă parte îţi dau bani, a spus el.

— Câţi?

Încercând să-şi ascundă faţa, a venit până la mine şi şi-a golit tot mărunţişul pe masă.

L-am pus în buzunar şi l-am privit cum s-a întors la locul lui. Mă tot verifica. Nu mă mai uitam la el, dar era greu să priveşti altundeva după experienţa de a -l fi văzut pe el. Ochii lui, în ciudăţenia lor, erau magnetici. Nu m-am mai uitat la el şi am privit roată prin bar şi am observat băltoace verzi pe jos. Nu înţelegeam de unde apăruseră. Am mai băut puţin vin de palmier. Ideea alarmantă că băltoacele verzi erau de la urina nebunului începea să răsară în mintea mea, când luminile din bar s-au schimbat şi beţivul a înjurat, iar din podea s-a ridicat o armată de spirite verzi. S-au înălţat până când capetele lor au atins tavanul şi apoi s-au micşorat până au ajuns la fel de înalte ca o găină mijlocie. Toate spiritele priveau cruciş. S-au învârtit în jurul zonelor stropite cu urină de nebun şi băteau din picioare şi scoteau zgomote multe. Peste tot unde mă uitam, vedeam spirite saşii. Am ţipat, iar beţivul a înjurat luna şi Doamna Koto a venit şi m-a dus afară şi mi-a dat să mestec ardei de aligator şi puţină apă.

— Ar trebui să mergi acasă acum, a spus ea.

Am tăcut.

— Respiră puţin aer proaspăt. Apoi pleacă.

Am rămas afară o vreme. Luna era pe cer. Era mare, clară şi albă. Era albă, apoi a devenit argintie şi am văzut lucruri mişcându-se pe faţa ei şi nu puteam să nu mă uit, pentru că era atât de frumoasă şi atât de jos pe cerul albastru închis. M-am uitat la ea mult timp şi voci suave vibrau în urechile mele şi Doamna Koto a ieşit afară şi a zis:

— Ce faci?

A privit în sus, a văzut luna şi a spus:

— De ce te uiţi la lună? Nu ai mai văzut luna până acum?

— Nu cum e în seara asta.

— Vino înăuntru, ia - ţi lucrurile şi du-te acasă. Se face târziu.

M-am silit să plec de lângă lună şi am intrat înapoi în bar împreună cu ea. Barul era plin de cei mai ciudaţi oameni. În colţ era un bărbat care spunea cu voce tare că tocmai se întorsese din războiul lui Hitler. Nimeni nu-1 credea.

— Hitler a murit cu ani în urmă, a spus cineva.

— Eu l-am ucis, a spus bărbatul gălăgios.

— Cum?

— Am folosit o ţigară specială. I-am suflat piper în ochi şi mustaţa i s-a ridicat şi l-am ucis cu cuţitul acesta.

A scos un cuţit, 1-a fluturat, şi nimeni nu părea interesat într-un alt colţ un bărbat tot dădea din cap. Altul gâfâia. Lângă beţiv era un bărbat mai tânăr. Avea de-a lungul feţei o cicatrice luminoasă. Beţivul a înjurat, s-a oprit şi a înjurat din nou. Spiritele verzi cu priviri piezişe se amestecau cu clientela şi unul dintre ele s-a căţărat pe perete ca o specie nouă de şopârlă şi s-a uitat la statueta Doamnei Koto.

A fost o seară foarte ciudată. Barul a văzut cea mai neobişnuită adunare de ciudaţi, de beţivi, de răniţi şi de oameni minunaţi. Doamna Koto îşi făcea loc printre ei cu cea mai mare linişte. Părea apărată şi cu totul neînfricată. Cred că a câştigat mulţi bani în noaptea aceea, pentru că în timp ce plecam a făcut ceva rar. Mi-a zâmbit. Era fericită şi amabilă în mijlocul agitaţiei. Mi-a dat o bucată de cartof crud şi am pornit pe drumurile în expansiune acasă la Mama.

TREI

Camera noastră era aglomerată. Mama se întorsese mai devreme. Părea arsă de soare şi obosită. Proprietarul stătea dispreţuitor în scaunul Tatei, cu picioarele pe masă. Pe pat şi peste tot prin cameră erau creditorii şi rudele lor. Arătau nervoşi şi neajutoraţi. Toată lumea tăcea când am intrat. M-am dus la Mama. Şi-a pus mâinile în jurul meu şi a zis:

— Trebuie să aveţi cu toţii răbdare.

— Cum putem să avem răbdare? a spus unul dintre creditori.

Ceilalţi au dat din cap cu vigoare.

— Răbdarea ne va ucide. Trebuie să mâncăm şi să facem comerţ.

— Adevărat.

— Dar am plătit majoritatea banilor, a zis Mama.

— Dar nu toţi

— Şi nu într-o săptămână, a adăugat proprietarul.

— Răbdarea n-a ucis pe nimeni.

— Prostii, a spus un creditor. Răbdarea îl ucide pe fiul meu. Crezi că pot să-1 plătesc pe doctorul naturalist cu răbdare?

Proprietarul a râs şi a scos din roba lui voluminoasă o nucă de kola. A mâncat-o singur. M-am uitat cum buzele i s-au făcut roşii. Mama era tăcută şi în timp ce proprietarul îşi mânca nuca de kola, şobolanii au început să ronţăie.

M-am uitat roată la creditori, de parcă prezenţa lor mă lipsise de mâncare. Nu am spus nimic.

— Uita-te la burta lui mare, a zis proprietarul despre mine, râzând.

— Lasă-mi fiul în pace.

— Tot ce vrem sunt banii noştri, a zis unul dintre creditori uitându-se la mine.

— Nu am banii voştri, am zis.

— Băiatul ăsta e mai rău ca taică-său.

Mama s-a ridicat brusc în picioare.
— Dacă ai venit să ne insulţi, pleacă din camera noastră, a spus ea.

A închis uşa şi fereastra. În cameră s-a făcut întuneric şi Mama a refuzat să aprindă lumânarea. Din când în când proprietarul aprindea câte un chibrit şi se uita la toată lumea. Şobolanii ronţăiau şi mai tare şi Mama a început un cântec de tristeţe. Creditorii nu s-au mişcat. Proprietarul a continuat să mestece.

Când Mama s-a oprit din cântat, tăcerea s-a adâncit. Am stat în linişte şi întuneric până s-a auzit o bătaie în uşă.
— Cine e?
— Fotograful.
— Ce vrei?
— Pozele sunt gata.
— Şi ce dacă?
— Nu vrei să le vezi?

Proprietarul s-a ridicat şi a deschis uşa. A rămas în prag şi a privit pozele cu ajutorul torţei fotografului. Apoi a intrat în cameră. Fotograful a venit în spatele lui, cu aparatul pe umăr.
— Sunt bune, a zis proprietarul, dând mai departe pozele şi torţa.

Creditorii s-au însufleţit şi au vorbit despre pozele sărbătorii, cum cutare şi cutare arătau beţi, cum ochii unuia erau închişi ca ai unui om viclean care vrea să-ţi evite privirea. Apoi proprietarul a zis, în timp ce fotograful se întorcea acasă la el:
— De ce e aşa faţa Doamnei Koto?

Faţa Doamnei Koto era *mânjită, arăta ca* un monstru spălăcit, o încrucişare între o corcitură şi o sculptură în lemn.
— E vrăjitoare, a zis unul dintre creditori.
— Nu e, am spus eu.
— Taci, a zis Mama.

Când m-am uitat mai atent la poze, toţi păream ciudaţi. Pozele erau granulate, pe feţele noastre erau pete şi mânjituri peste tot. Tata arăta de parcă avea un petic peste ochi, Mama avea ochii înceţoşaţi, copiii arătau ca veveriţele şi eu semănăm

cu un iepure. Toţi arătam ca nişte refugiaţi care sărbătoresc. Eram înghesuiţi, flămânzi şi zâmbetele noastre erau fixe. Camera părea construită din gunoaie, şi împreună arătam ca nişte oameni care nu cunoscuseră niciodată fericirea. Aceia dintre noi care zâmbeau aveau feţele contorsionate într-o grimasă, ca nişte oameni înfrânţi, dar care zâmbesc când este îndreptat un aparat de fotografiat spre ei.

Fotograful era foarte mulţumit de rezultate şi spunea preţuri pentru copii. Unul dintre creditori a spus că îşi va lua copiile când Tata îi va plăti datoria. Proprietarul a spus:

— Arăt ca un conducător.

— Ca un hoţ, am zis eu.

Mama m-a lovit peste cap.

— Fiul tău arată ca o capră, a spus proprietarul.

Creditorii au râs. Mama a zis:

— Vrem să dormim acum. Ar trebui să plecaţi cu toţii.

— Aşa vorbeşti cu proprietarul tău?

— Bine, ar trebui să rămâneţi toţi, a zis Mama. Azaro, fă-ţi patul.

M-am ridicat în întuneric, am mutat masa din mijloc şi mi-am desfăcut salteaua. M-am întins. Picioarele creditorilor erau roată în jurul capului meu. Proprietarul a continuat să mestece. După o tăcere scurtă, unul dintre creditori a spus:

— Bine, dacă nu pot să-mi primesc banii acum, am să iau ceva.

S-a ridicat din pat, a luat masa din mijloc şi s-a îndreptat spre uşă.

— Noapte bună, proprietarule, a spus şi a plecat.

Mama nu s-a mişcat. Un alt creditor i-a cerut proprietarului să aprindă un chibrit, a luat cizmele Tatei. Al treilea a zis:

— N-am să iau nimic, dar am să tot revin.

Fotograful a zis:

— Am să vin mâine.

Proprietarul a spus:

— Spune-i soţului tău că vreau să-1 văd.

Apoi au plecat cu toţii. Mama s-a dat jos din pat şi a încălzit ceva de mâncare pentru Tata. După ce a terminat, a numărat banii câştigaţi în ziua aceea. A pus câţiva deoparte ca să

cumpere provizii şi câţiva pentru chirie. Lumânarea era mică şi, în timp ce ardea, lumina ei slabă descoperea faţa osoasă a Mamei, ochii ei înăspriţi şi venele de pe gât.
— Am văzut un băiat nebun azi. L-au legat de un scaun şi mama lui plângea.
— Ce s-a întâmplat cu el?
— De unde să ştiu?
Am tăcut.
— Ce mai face Doamna Koto?
— Bine.
— Întreabă de mine?
— Nu.
— Ce face tot timpul?
— Stă în camera ei. Azi a avut o mulţime de clienţi ciudaţi. A pus o statuetă pe perete. Un nebun a intrat în bar şi a mâncat o şopârlă şi a urinat peste tot.
— Dacă e aşa, trebuie să încetezi să mai mergi acolo..
— Nu vreau.
— De ce nu?
— Nu vreau.
— Cum a fost la şcoală?
— Nu-mi place şcoala.
— Trebuie să îţi placă şcoala. Dacă tatăl tău ar fi mers la şcoală, nu am suferi atât de mult. învaţă tot ce poţi să înveţi. Trăim o eră nouă. Se apropie Independenţa. Doar cei care merg la şcoală pot mânca o mâncare bună. Altfel, o să ajungi să cari mărfuri ca tatăl tău.
Am tăcut din nou.
— Trebuie să te fereşti de Doamna Koto.
— De ce?
— Oamenii spun tot felul de lucruri despre ea. Nu ştim de unde vine. Şi statueta aceea a ei, cine a făcut-o?
— Nu ştiu.
— Să nu o atingi.
— N-am să o ating. Dar ce spun despre ea?
— Eşti mic. Nu ai cum să înţelegi.

— Spune-mi.
— Du-te la culcare.
— A ucis pe cineva?
— Du-te la culcare.

Am rămas tăcuţi şi Mama şi-a pus deoparte mărfurile şi banii. Nu câştigase mult şi acreala feţei ei îmi spunea că se întreba dacă să umble, o zi fierbinte după alta, pe străzile lumii, strigându-şi produsele până când o lăsa vocea, dacă merita puţinul pe care îl câştiga la sfârşit. A oftat şi am ştiut că, in ciuda tuturor lucrurilor, va continua să vândă. Oftatul ei era plin de disperare, dar in adâncul plămânilor ei şi in adâncul suflării ei era şi speranţa, aşteptând, la fel ca somnul chiar şi la sfârşitul celei mai toride dintre zile.

În timp ce rătăceam pe coridoarele somnului, am auzit o voce cântând puternic la poarta clădirii. Vocea era aspră şi beată. O altă voce a strigat:
— Tigrul Negru!

Tata a deschis uşa cu piciorul şi a intrat clătinându-se în cameră, ca un mesager teribil. Mama a sărit in picioare şi a aprins grăbită o lumânare. Faţa ei luminoasă era umbrită de incertitudine. Tata stătea în prag ca un uriaş beat. Umerii ii erau încovoiaţi, într-o mână avea o sticlă de *ogogoro.* Pantalonii îi erau acoperiţi de noroi până la genunchi. Avea doar un pantof. Camera mirosea a beţie şi a noroi. I-au trosnit oasele gâtului. Strâmbându-şi gura, clipind de parcă realitatea îl orbea, a spus foarte tare:
— Mă duc la armată!

Apoi s-a prăbuşit pe jos peste o grămadă de haine. Ne-am grăbit să-1 ajutăm să se ridice. Şi-a revenit repede, ne-a văzut zbătându-ne deasupra lui şi ne-a dat la o parte. Am zburat în colţul unde erau pantofii lui de obicei. Mama s-a rostogolit pe pat. Tata s-a ridicat, s-a clătinat, şi-a luat sticla de *ogogoro,* a băut o înghiţitură bună şi a spus:
— Ce mai face familia mea?
— Suntem bine, a răspuns Mama.
— Bine. Acum am ceva bani. Putem să le plătim nenorociţilor de

creditori. Putem să le plătim tuturor. Şi apoi am să-i împuşc.

A imitat exagerat o mitralieră.

— Nu îţi e foame? a întrebat Mama.

— Am căzut în noroi, a spus Tata. Veneam pe drum, bând, cântând, şi drumul mi-a zis: „Ai grijă de tine". Aşa că am înjurat drumul. Apoi s-a transformat într-un râu şi am înotat. S-a transformat în foc şi am asudat. S-a transformat într-un tigru şi l-am ucis cu o singură lovitură. Apoi s-a micşorat într-un şobolan mare şi am strigat, iar el a fugit, la fel ca şi creditorii. Apoi s-a dizolvat în noroi şi mi-am pierdut pantoful. Dacă aş avea bani, aş fi un om mare.

Ne-am uitat la el temători şi zăpăciţi. S-a legănat puţin, şi-a îndreptat spatele şi a mers împiedicându-se spre scaun. Nu s-a aşezat, ci a rămas în picioare, uitându-se la scaun de parcă acesta ar fi fost un duşman.

— Te uiţi la mine, scaunule, a spus el. Nu vrei să mă aşez pe tine, ei, pentru că am căzut în noroi, aşa-i?

Scaunul nu a spus nimic.

— Vorbesc cu tine, scaunule. Eşti mai bun decât patul meu? Vorbesc cu tine şi tu te mişti. Ce crezi că eşti, ei?

Scaunul s-a gândit la întrebare prea mult timp, aşa că Tata 1-a lovit - cu piciorul desculţ. A urlat şi s-a uitat la scaun din nou.

— Stai pe pat, a spus Mama.

Tata i-a aruncat o privire plină de venin. Apoi s-a întors spre scaun.

— Stai nemişcat! a zis el, cu o mare autoritate.

Scaunul era nemişcat.

— Aşa e mai bine. Acum am să mă aşez pe tine, chiar dacă sunt acoperit de noroi sau de aur, mă auzi? Şi dacă te mişti, am să te bat.

A făcut o pauză.

— Nu-mi spun oamenii Tigrul Negru degeaba.

Apoi s-a aşezat greoi şi scaunul a scârţâit atât de tare încât, pentru o clipă, am crezut că se va dezintegra sub beţia lui. Scaunul s-a clătinat pentru un motiv oarecare şi Tata s-a clătinat cu el şi apoi s-a ridicat şi 1-a aruncat înspre fereastră. Scaunul a

căzut pe jos, iar fereastra s-a deschis, ţânţari şi musculiţe ne-au invadat şi şopârle s-au târât în sus pe pereţi şi şobolanii s-au împrăştiat de sub dulap şi fugeau zăpăciţi prin cameră. Tata parcă a înnebunit, dând cu scaunul după şobolani. I-a urmărit peste tot şi a dat cu capul de dulap. Un şobolan a fugit înspre uşă şi Tata 1-a fugărit, aruncând scaunul, călcându-1 în picioare, scoţând sunete de mitralieră.

A rămas afară o vreme, iar Mama a ridicat scaunul în poziţia lui obişnuită. După mult timp, Tata s-a întors cu halatul altcuiva în jurul taliei. Se spălase, din păr îi picura apă şi arăta ca un boxer răvăşit Pantalonii îi erau pe umeri. Tata a intrat în linişte, cu ochii strălucitori şi s-a uitat pe furiş la noi, de parcă am fi supăraţi pe el. A băut puţină apă şi a încercat să închidă fereastra, dar aceasta nu se închidea. A încercat din nou. A ridicat pumnul spre fereastră şi s-a aşezat încet pe scaun. S-a ridicat brusc, ferindu-şi capul şi aruncând combinaţii de lovituri cu pumnul. Apoi şi-a tras pe el o pereche de pantaloni kaki. Pieptul îi era gol şi deja transpira, trupul îi lucea.

Tata arăta foarte puternic. Umerii lui erau mari şi modelaţi ca pietrele. Gâtul era gros. Nu observasem niciodată că fălcile lui erau atât de pătrate şi că fruntea îi era atât de largă. Nasul lui era mai mare decât mi-1 aminteam şi avea un început de barbă ţepoasă. Muşchii i se încordau impresionant. Transformarea lui m-a surprins.

Era extrem de neliniştit şi se tot mişca, aruncând în stânga şi-n dreapta lovituri. Uitase de noi. L-am urmărit cu atenţie. Arăta dur şi sălbatic. În cele din urmă s-a aşezat şi a închis ochii. Apoi şi-a ridicat brusc capul şi a privit în jur. Lumina lumânării făcea ca faţa lui să pară fioroasă. A spus tavanului:

— Am cărat mărfuri azi până am crezut că spatele şi gâtul şi sufletul mi se vor frânge. Apoi am aruncat jos povara şi am zis: „Niciodată!" Dar nu am câştigat nimic şi am o familie de hrănit, şi am luat povara şi am zis: „Mai trebuie să fie o modalitate de a câştiga bani".şi m-am gândit, „Am să merg la armată", şi apoi mai târziu l-am văzut pe Aku, ruda noastră, şi am împrumutat ceva bani de la el.

A tăcut din nou şi a închis ochii.
— Ce mai face Aku?
— Bine.
— Dar soţia lui?
— Bine.
— I-ai văzut copiii? .
— Nu.

Apoi Tata şi-a ridicat picioarele ca de obicei, să şi le odihnească pe masă. Picioarele lui au rămas în aer.
— Ce s-a întâmplat cu masa? a întrebat deschizând ochii, cu picioarele încă în aer. Era aici când am intrat.

Şi-a lăsat picioarele jos şi a început să caute masa din mijloc. A căutat prin cameră, pe sub pat, în spatele dulapului. A ieşit şis- a întors înapoi. Noi tăceam.
— Unde e masa?

Noi nu am spus nimic. Mi-a aruncat o privire mie, şi apoi Mamei, de parcă voiam să îl păcălim.
— Unde e? A plecat singură? Au ascuns-o oamenii? Ai vândut-o să cumperi mâncare? A fost furată? Ce s-a întâmplat cu ea, ei?

A devenit agitat. Muşchii pieptului îi zvâcneau neobosiţi, fălcile i se mişcau furioase.

Tăcerea noastră 1-a enervat şi mai tare şi Mama a fost obligată să îi spună ce se întâmplase. Apoi Tata a devenit cu adevărat sălbatic. Răgea ca un leu înfuriat, s-a ridicat până la înălţimea lui titanică, a ieşit furtunos din cameră şi a început să urle atât de tare prin pasaj, încât părea că tunetele coborâseră printre noi.

A trezit întreaga clădire cu furia lui. A bătut la uşile creditorilor şi se plimba în sus şi-n jos prin pasaj cerându-şi înapoi lucrurile pe care creditorii le furaseră de la el. Copiii s-au trezit şi au început să plângă. Luminile s-au aprins în camere şi unul câte unul oamenii au apărut la uşi cu expresii de uimire pe feţele lor. Unii dintre bărbaţi aveau chibrituri şi unul dintre ei avea un pistol. Femeile se întrebau:
— Ce s-a întâmplat?

Soţii lor le-au chemat înăuntru cu asprime. Tata a continuat

să urle şi să îi acuze pe creditori că îl furaseră de toate lucrurile. Unul dintre ei a ieşit şi a zis:
— Nu am luat nimic. Am zis că aştept până te întorci tu.
— Cine mi-a furat mobila, atunci?
Creditorul s-a bâlbâit şi a zis:
— Eu nu am luat nimic.

Tata a numărat o sumă de bani, i-a dat-o şi şi-a continuat campania distructivă împotriva celorlalţi doi.
— Ei se ascund acum în spatele halatelor nevestelor lor şi totuşi, ziua-n amiaza mare, mi-au AMENINŢAT NEVASTA ŞI FIUL şi MI-AU FURAT TOATE LUCRURILE! Sunt nişte ŞOBOLANI, FRICOŞI; HOŢI ŞI TÂLHARI! Să iasă afară şi să SPUNĂ CĂ NU-IAŞA! .

Când oamenii din clădirea noastră au înţeles ce se întâmpla, s-au întors în camerele lor. Luminile s-au stins una câte una. Doar doi, cei mai în vârstă chiriaşi, au ieşit să încerce să rezolve problemele. Tata nu i-a ascultat şi a continuat să strige. Unul sau doi bărbaţi, ascunşi în întunericul camerelor lor, au zis:
— E Tigrul Negru. E beat.
— Da, sunt beat, a spus Tata în gura mare. Dar asta nu mă opreşte să nu-i înjur pe hoţii înarmaţi.

A continuat cerându-le creditorilor să îi înapoieze mobila imediat sau le va sparge uşile şi le va da foc la case.
— E nebun, a spus cineva.
— Da, sunt nebun! Sunt un Tigru nebun şi voi aprinde tot dacă hoţii înarmaţi nu-mi înapoiază lucrurile ACUM!

Cei doi bătrâni au încercat încă o dată să ajungă cu el la împăcare. Apoi au încercat să îl imobilizeze. Tata i-a aruncat de pe el şi a continuat să urle ca un animal periculos.

Undeva în clădire, un soţ şi nevasta lui au început să se certe. După un timp, s-a deschis o uşă şi unul dintre creditori a ieşit aducând masa. Cu capul plecat, s-a strecurat spre camera noastră şi vocea Tatei a strigat la el total dispreţuitoare. Creditorul a lăsat masa în faţa uşii noastre şi se furişa înapoi spre camera lui, când Tata i-a blocat calea şi a spus:
— Acolo ai găsit-o, hoţule, ei?
— Nu sunt hoţ. Tu îmi datorezi bani.

— Acolo ai găsit-o?

Creditorul s-a întors şi a ridicat masa. Mă pregăteam să-i deschid uşa când Tata a strigat:

— Nu-i deschide uşa FRICOSULUI ăluia!

Aşa că acesta a lăsat masa, a deschis uşa, a intrat în cameră cu masa şi s-a întors afară.

— Şi banii mei? a întrebat el cu o voce scăzută, în timp ce trecea pe lângă Tata.

A fost o tăcere scurtă. Apoi Tata i-a aruncat banii pe jos.

— Aici sunt banii tăi, fricosule.

Creditorul s-a uitat de la banii de pe jos la Tata, care se înălţa deasupra lui. Apoi s-a aplecat şi şi-a luat banii.

— Banii te vor ucide, a spus Tata. Ai băut din berea mea, ai mâncat mâncarea mea şi pentru o sumă mică de bani te comporţi ca un şobolan?

Creditorul a fugit în camera lui şi a încuiat uşa. Cearta dintre el şi soţia lui a continuat. După o vreme, luminile de la camera lor s-au stins.

Tata stătea liniştit în mijlocul pasajului, puţin dezamăgit pentru că nu îl mai înfrunta nimeni. Se întorcea în cameră, când celălalt creditor a venit furişându-se cu perechea de cizme.

— Şi tu! a strigat Tata, reluându-şi poziţia de atac. De ce mi-ai furat cizmele!

Al treilea creditor a fugit în camera noastră, a lăsat cizmele şi a ieşit. Tata stătea în faţa lui, cu picioarele puternic ancorate în pământ. S-a făcut linişte. Cocoşii au cântat. Apoi Tata i-a aruncat banii pe jos, iar cel de-al treilea creditor i-a luat fără şovăială şi s-a grăbit înapoi în camera lui şi a încuiat uşa.

Tata stătea în continuare cu picioarele puternic ancorate în pământ, aşteptând să fie provocat mai departe. Începuse să se mişte, când o femeie din camera celui de-al treilea creditor a zis:

— Dacă eşti aşa de tare, de ce nu te înrolezi în armată?

— Dacă mă înrolez în armată, a spus Tata plimbându-se roată, soţul tău va fi primul om pe care am să-1 împuşc.

M-am înfiorat.

Nimeni nu s-a mai aventurat să zică nimic. Tata a aşteptat să mai vorbească cineva. Vântul sufla mai puternic prin pasaj. Ţânţarii cădeau pe el. Tăcerea a crescut şi întunericul a devenit la fel în toate camerele. Un copil a început să plângă. Cineva 1-a lovit şi copilul a plâns şi mai tare. Alţi copii s-au trezit şi au plâns şi apoi, unul câte unul, s-au oprit din plâns şi clădirea a adormit. Tata s-a întors în cameră.

S-a aşezat pe scaunul lui. Cizmele lui erau la locul lor, doar că al treilea creditor schimbase cu viclenie şosetele Tatei cu ale lui astfel încât găurile din ele erau vizibile. Masa din mijloc era puţin deplasată de la locul ei şi am aşezat-o în poziţia ei normală. Tata şi-a odihnit picioarele pe masă. Apoi a aprins o ţigară.

Mama stătea pe pat, cu faţa împietrită, cu ochii adânciţi, cu mâinile pe cap, de parcă era martoră la începutul unei tragedii.

Picioarele Tatei miroseau urât şi am observat că pantoful rămas i se dezlipea.

— Nu avem mâncare? a întrebat el cu o voce tandră.

Mama i-a dat mâncarea. Tata şi-a spălat mâinile, ne-a chemat să mâncăm cu el şi a mâncat. Nu-mi mai era foame şi nici Mamei. Tata a mâncat singur. Îi era foarte foame şi când a terminat, pe farurie rămaseră doar câteva oase rupte. Apoi foamea mi-a revenit și am regretat că nu am mâncat împreună cu el.

Mama a strâns farfuriile. Eu am mutat masa şi mi-am întins salteaua: Tata a aprins încă o ţigară şi o rolă pentru ţânţari şi a rămas nemişcat. A continuat să fumeze, şi doar când aproape am aţipit, am observat că unul dintre picioarele scaunului era rupt. Tata a dormit în scaunul cu trei picioare şi am privit cum i-a căzut maxilarul şi i s-a relaxat faţa. A căzut şi s-a trezit. Nu am schiţat nici un semn cum că l-aş fi observat. S-a ridicat mormăind. A stins lumânarea şi s-a urcat în pat lângă Mama.

În dimineaţa următoare nimeni din clădire nu a vorbit cu noi. Tata a plecat devreme la lucru şi nu a trebuit să îndure nimic din şoaptele care ne urmăreau peste tot sau din tăcerea care ne întâmpina când mergeam în curtea din spate. Mama a suportat

toate acestea foarte bine. Ea îi saluta pe cei pe lângă care trecea şi rămânea impasibilă când aceştia nu răspundeau la salutul ei. A suportat totul cu bine, de parcă ar fi fost obişnuită toată viaţa ei cu tratamentul acesta. Totuşi, mie îmi era mai greu. Copiii se uitau la mine cu feţe acre şi îmi dădeau de înţeles că nu voiau compania mea. Oamenii din clădire deveniseră uniţi în aversiunea lor faţă de noi.
Mâncam ceva terci şi pâine în cameră, când Mama a zis:
— De azi am să încep de la piaţă. O femeie mi-a îngăduit să închiriez taraba ei. Nu am să mai fee vânzări ambulante prea multe.
Vestea m-a bucurat. Mama mi-a mângâiat părul.
— Acum, du-te la şcoală şi după aceea stai la Doamna Koto până vin să te iau, ei?
— Da, Mamă.
— Am să încui uşa şi am să iau cheia, aşa încât să nu ne poată face nimeni porcării în casă, cât timp suntem plecaţi.
Am dat din cap. Dar când ne pregăteam să plecăm s-a auzit o bătaie în uşă. Mama a deschis şi 1-a găsit pe proprietar stând afară.
— Spune-i bărbatului tău, a zis el fără cea mai mică formalitate, că dacă mai face o dată ce a făcut noaptea trecută îl voi da afară. Nu-mi pasă dacă e Greierele Negru. Eu însumi sunt un leu. Dacă e necesar am să-mi trimit băieţii să-1 bată. Dacă îmi face probleme, dacă mai împrumută din nou bani de la cineva din clădirea aceasta, dacă mai ameninţă că va da foc casei mele, ar face bine să plece şi să-şi caute alt proprietar, m-auzi?
Mama nu a spus nimic. Faţa îi era împietrită. Proprietarul a trecut prin pasaj şi a intrat în camera celui de-al doilea creditor. A ieşit la scurtă vreme după aceea cu alţi doi creditori. Proprietarul, înconjurat de femeile şi copiii din clădire, s-a dezlănţuit într-un discurs lung despre dificultatea construirii unei case, despre chiriaşi mai teribili decât Tata pe care îi distrusese şi despre cât de puternic era.
— Dacă îmi mai face cineva probleme, a spus el, fluturând o amuletă, îi voi arăta că problemele sunt numele meu secret.

Tigru sau nu, aceasta e clădirea mea. Nu am furat banii ca să o construiesc!

Apoi a ieşit din clădire, urmat de femei şi copii.

Mama a aşteptat un timp înainte să iasă repede afară cu tava cu mărfuri pe cap. Am ieşit cu ea. A încuiat uşa şi, fără să mă ducă până la intersecţie, a pornit-o în direcţia opusă celei în care o luase proprietarul. Nu şi-a strigat marfa şi m-am uitat după ea până am pierdut-o din vedere.

Fără bani de buzunar sau vreo felie de pâine, am pierdut vremea. Nu aveam chef să merg la şcoală. întârziasem deja şi ştiam că voi fi pedepsit în mod public, bătut în faţa tuturor şi bligat să îngenunchez în soare. În schimb, m-am dus în faţa casei. Femeile din clădire şi-au adus scaune afară, şi-au împletit părul şi au bârfit. De la ele am auzit zvonurile despre Doamna Koto. Femeile vorbeau cu asprime despre asocierea noastră cu ea. Vorbeau şi se uitau la mine cu răutate. Spuneau despre Doamna Koto că-şi îngropase trei soţi şi şapte copii şi că era o vrăjitoare care îşi digera copiii cât încă erau în burta ei. Ele spuneau că ea era cauza pentru care copiii din cartier nu creşteau, pentru care aceştia erau mereu bolnavi, pentru care bărbaţii lor nu primeau promovări şi femeile din zonă pierdeau sarcinile. Spuneau că fermeca bărbaţii şi îi seducea pe băieţii tineri şi îi otrăvea pe copii. Ziceau că avea o barbă fermecată şi că în fiecare zi îşi smulgea un fir de păr şi-1 punea în vinul de palmier şi în supa de ardei pe care o prepara, făcea asta pentru ca bărbatiţ să îşi cheltuiască toţi banii în barul ei, fără să le mai pese de familiile lor înfometate. Femeile spuneau că îi făcea pe bărbaţi să înnebunească noaptea şi că aparţinea unei societăţi secrete care zbura prin aer când luna era pe cer. Am obosit să ascult ce aveau de spus şi am decis că a fi pedepsit la şcoală era infinit mai bine.

PATRU

Devreme, în seara aceea, când am ajuns la localul Doamnei Koto, acesta era închis. Am bătut, dar nimeni nu a deschis. Am aşteptat o vreme. Un bărbat cu un singur picior şi o pereche de cârje făcute din crengi înflorite s-a apropiat de mine.
— E închis? A închis de tot? a întrebat.
— Nu ştiu.
— Păcat, a răspuns el.

Avea nisip în păr. Faţa îi era contorsionată de parcă ar fi văzut un rău mare. Locul unde îi era amputat piciorul era acoperit cu o pânză jegoasă. S-a uitat în sus la firma localului, a pleoscăit şi s-a îndepărtat şchiopătând. M-am dus în curtea din spate. Un foc era aprins. Oala de supă de ardei a Doamnei Koto fierbea. Aburul ei se asemăna cu nişte djinni torturaţi. Ceva mai departe, ascunsă în tufişuri, era forma masivă a Doamnei Koto.

La început am crezut că-şi făcea nevoile, aşa că m-am uitat în altă parte. Dar când m-am uitat din nou, se ridicase şi inspecta mărgelele albe pe care noaptea le punea în pământ şi ziua le scotea afară. A ieşit dintre tufişuri cu un cosor într-o mână, iar în cealaltă cu mărgelele albe.
— La ce te uiţi? a întrebat supărată, ascunzând mărgelele.
— La nimic..

S-a grăbit spre camera ei.

Când am văzut-o din nou, purta mărgelele albe în jurul gâtului. S-a apropiat de foc şi a aruncat ceva ingrediente în oală. Supa a sfârâit ciudat, aproape ca o formă de protest. A clocotit turbulent în oală. Apoi a făcut spumă şi s-a revărsat, aproape stingând focul. Doamna Koto i-a spus supei:
— Taci!

Focul s-a înteţit. Şi, spre uimirea mea, supa s-a calmat de parcă nu ar fi clocotit niciodată.
— Localul e închis, am spus.
— Da.
— Ce s-a întâmplat?

Nu a spus nimic. Supa a dat în clocot din nou. S-a umflat într-o spumă verde, cu bule oarecum monstruoase şi lipicioase, şi când au dat peste marginea oalei, un parfum puternic s-a

răspândit în aer.
— Ce ai pus în supă?
— Demoni, a spus ea uitându-se la mine.
— Ca să atragi clienţi?
M-a privit din nou, cu ochii strălucind de curiozitate.
— De unde ţi-a venit ideea asta?
— De nicăieri.
— Atunci de ce ai întrebat?
— Pur şi simplu am întrebat.
— Nu pune prea multe întrebări, mă auzi?
Am dat din cap.
— Ţi-e foame?
Îmi era, dar am spus:
— Nu.
A zâmbit într-un fel care nu o făcea deloc mai puţin înfricoşătoare şi a zis:
— Ai grijă de supă. Mă întorc repede.
Şi a plecat. Şi-a târât picioarele spre camera ei, şi imediat ce a dispărut, oala a sfârâit şi supa a dat peste.
— Taci, am zis.
Supa s-a ridicat într-un val enorm de spumă şi s-a năpustit peste margini. Înainte să pot face ceva, supa a stins focul, a curs peste lemne şi pe nisip în mici pârâiaşe verzi.
— Doamnă Koto! S-a stins focul! am chemat-o.
A venit, s-a uitat la foc, a văzut supa şiroind pe nisip ca o vopsea şi a spus:
— Ce i-ai făcut?
— Nimic.
S-a aplecat şi a aprins focul, suflând în cenuşa fierbinte. M-am uitat lung la cutele de pe gâtul ei. S-a ridicat.
— Să nu o atingi, mi-a spus, şi pe când se întorcea în camera ei, am auzit zgomote în faţa localului.
Doi bărbaţi, unul gras cu gâtul bandajat, celălalt slab, sprijinindu-se într-un baston albastru, băteau în uşa localului.
— Doamnă, nu e deschis? Vrem nişte vin de palmier şi supa ta faimoasă de ardei.

— Nu e deschis încă, a spus ea. Veniţi mai târziu.

Arătau dezamăgiţi şi au bombănit ceva despre cum unii oameni nu erau serioşi în privinţa afacerilor. Dar au plecat.

— Scandalagii, a spus ea şi a plecat să îşi facă baia obişnuită înainte să vină clienţii de seară.

Am supravegheat supa. Mi s-a făcut foarte cald de la foc şi de la soarele infernal. M-am plictisit de supă. Fierbea mai departe liniştită. Nu mai făcea bule şi părea că renunţase la demonii ei. Ocazional, câte un client nerăbdător apărea şi scutura uşa, iar eu trebuia să merg şi să îi spun că localul nu se deschisese încă. Toţi păreau arşi de soare şi mă priveau cu limbile scoase. După o vreme, am fost sigur că supa îşi poate purta singură de grijă şi m-am plimbat de-a lungul drumurilor ca să îmi mai potolesc neliniştea.

De-a lungul zilelor şi lunilor, drumurile se lărgiseră. Tufele erau arse, iarba înaltă cosită, trunchiurile copacilor dezrădăcinate. Zona se schimba. Locuri care fuseseră pline cu tufişuri şi copaci mici deveniseră acum spaţii deschise de nisip fin. În depărtare auzeam sunetele săpăturilor, motoare, drumuri în construcţie, defrişări de pădure şi muncitori cântând în timp ce îşi încordau muşchii. Locurile unde copiii obişnuiau să se joace şi să se ascundă erau acum pline de grămezi de nisip şi brăzdate de fundaţii de case. Pe copaci erau firme. Lumea se schimba, iar eu continuam să mă plimb de parcă totul avea să rămână întotdeauna la fel.

Mi-a luat mai mult timp să ajung adânc în pădure. Se părea că, simţind că pierd înfruntarea cu oamenii, copacii pur şi simplu se retrăseseră mai adânc în pădure. Cu cât mergeam mai departe, cu atât vedeam diferenţa mai bine. Pământurile erau acoperite cu nisip alb. Grămezi de cărămizi şi ciment se găseau peste tot. Mai departe, pe lângă drumuri, erau rămăşiţe de excremente uscate. Mirosul se amesteca în uscăciunea aerului. Am stat la umbra unui bambus uscat şi o pisică a apărut în faţa mea. S-a uitat în sus şi a intrat în pădure. Am urmărit-o până am ajuns la un luminiş acoperit cu frunze şi seminţe de arbore de cauciuc. Era foarte răcoare şi mirosea ca trupul unei mame

enorme. Insectele bâzâiau şi păsările ciripeau peste tot. A trecut o antilopă împreună cu puii ei. M-am întins pe jos şi am adormit. Nu dormeam de mult timp, când mi-am auzit numele răsunând printre copaci. Mi-am adus aminte de Doamna Koto şi am fugit înapoi la local. Când am ajuns în curtea din spate, focul ardea mocnit, oala fusese luată de pe soba şi era pe jos. Doamna Koto a ieşit din camera ei şi am spus:
— Credeam că faci baie.
— Baie? Cum aş putea? Unde ai fost?
— La joaca.
— Pe unde?
— De-a lungul drumurilor. Credeam că faci...
—... baie. Vino!

Am mers după ea. A deschis uşa din spate a barului. Lumina a inundat barul.

Şopârlele au fugit de pe mese. O şopârlă lipicioasă urca încet pe perete. Barul era vraişte. Era aproape de nerecunoscut. Pe podea era vomă; băncile erau împrăştiate şi întoarse cu susul în jos; mesele erau în poziţii neobişnuite; oase de găini şi de peşti erau peste tot pe jos; vinul de palmier vărsat, acoperit de muşte, mirosea urât; de-a lungul pereţilor se formaseră coloane de furnici. Locul părea distrus. Avea aerul unei pieţe devastate şi părăsite.
— Ce s-a întâmplat?
— Clienţi care fac probleme, a fost tot ce a spus.

Am început să curăţăm localul. Am periat pe jos şi am măturat afară toate furnicile. Am mutat mesele. Ea a turnat nisip peste vomă şi a măturat-o afară, în faţă. Am rearanjat băncile. Am stropit pe jos cu apă şi am măturat din nou. Zonele unde urinase nebunul erau încă verzui. Spiritele cu priviri piezişe plecaseră, în timp ce mutam mesele, Doamna Koto a tras un vânt. Am fost surprins de zgomotul puternic şi brusc. Faţa ei nu exprima nimic, ca şi cum eu nu aş fi observat. A stropit cu dezinfectant peste petele de vomă şi apoi a deschis uşa din faţă ca să aerisească. Apoi s-a dus să se spele.

Aerul nu sufla prin bar. Atmosfera era îmbâcsită şi mirosea a

vânturile Doamnei Koto. Am ieşit pentru un timp afară şi când am intrat înapoi în bar, mirosul dispăruse. În timp ce Doamna Koto se lupta cu vasele de tigvă, afară, eu am stat în colţul meu. Unele dintre prietenele ei, întorcându-se de la comerţul lor ambulant, au venit să o vadă.

— Soţul fiicei mele! mi-au zis ele în timp ce au trecut prin bar cu vase pe cap.

În curtea din spate, au vorbit despre politică, despre tâlharii de politicieni şi cum oamenii de afaceri şi şefii aruncau banii pe sărbători şi petreceri. Doamna Koto le-a dat de mâncare, iar ele s-au rugat pentru prosperitatea ei şi au plecat, s-au îndepărtat vorbind cu voci şoptite şi dulci în josul străzii.

În timp ce seara trecea, barul a rămas gol. Nimeni nu a venit; am dormit; am fost trezit de o şopârlă care a căzut de pe perete. M-am ridicat şi am văzut un bărbat stând la masă. Avea un ochi umflat şi buza de jos neobişnuit de groasă. Vorbea cu o voce greoaie şi înceată, de parcă găsea cuvintele prea grele ca să le rostogolească peste buza lui mare.

— Aşa îţi tratezi clienţii? a întrebat.

Am chemat-o pe Doamna Koto. Ea a venit înăuntru, iar bărbatul a spus:

— Prietenii mei au venit?

— Care prieteni?

— Prietenii mei.

— Nimeni nu a venit încă. Vrei nişte vin de palmier?

— Beau doar după ce ajung şi prietenii mei. Ei au toţi banii.

— Te servesc, a spus Doamna Koto, şi poţi să-mi plăteşti când vin ei.

— Am să aştept, a insistat bărbatul.

Doamna Koto a ieşit Bărbatul stătea perfect nemişcat Apoi şi-a închis ochiul sănătos. Ochiul umflat a rămas deschis. Curând a aţipit şi a început să sforăie. Mă uitam insistent la el de ceva vreme, când mi-am dat seama că barul se aglomera. M-am uitat prin jur şi nu am văzut pe nimeni, cu excepţia bărbatului. Dar barul era plin de voci certăreţe şi de voci de beţivi, de râs şi de insulte necruţătoare, şi de neînfrânata bună dispoziţie a

băutorilor. M-am dus şi i-am spus Doamnei Koto despre lucrul acesta.

— Prostii! mi-a spus, venind după mine.

Când am ajuns în bar, vocile se materializaseră şi locul era destul de aglomerat

— O mulţime de oameni, a spus ea uitându-se la mine.

Am fost uimit; dar când m-am aşezat, uimirea mea s-a transformat în consternare.

Oamenii din bar erau mai ciudaţi decât oricare alţi oameni pe care îi văzusem înainte. Cei din grupul care stătea în jurul bărbatului cu ochiul umflat arătau toţi la fel. Ochii le erau umflaţi şi buzele mari şi învineţite. La început am crezut că toţi erau boxeri. Apoi am observat că doi dintre ei aveau doar câte o mână şi bărbatul de la început avea doar trei degete. Purta inele pe toate degetele. Vorbeau gălăgios, dar vocile lor erau disproporţionat mai puternice decât mişcarea gurilor lor.

Vizavi de ei stăteau doi oameni, îmbrăcaţi la fel în *agbade* [1] dintr-un material ornamentat cu peşti. Amândoi purtau tichii şi ochelari foarte negri. Eram convins că amândoi erau orbi; dar vorbeau şi gesticulau de parcă ar fi avut vederea perfectă. La o altă masă era un bărbat care stătea singur. Nu avea degetele mari de la mâini şi capul îi era deformat într-un mod incredibil, ca tuberculii de cartofi, şi era cu totul chel. Purta la încheietură un ceas care ticăia tare şi când a căscat am observat că nu avea deloc dinţi, în ciuda faptului că părea destul de tânăr.

Lângă el stătea o femeie a cărei piele era mai mult indigo decât brun închis. Îşi aranja încontinuu umerii şi nu zâmbea, nici nu vorbea.

Doamna Koto a mers roată să le ia comanda.

— Aceştia sunt prietenii mei, a spus bărbatul cu ochiul umflat care venise primul.

— De unde sunteţi voi? a întrebat Doamna Koto.

— De aici. Din ţara aceasta, din oraşul acesta. Aici trăim, aici murim.

Când acesta a terminat de vorbit, au venit înăuntru doi bărbaţi albinoşi. Erau pistruiaţi, aveau ochii verzi şi erau chiar

frumoşi. Clipeau des din ochi, clătinându-se de pe o parte pe alta, ca şi cum nu suportau lumina. Restul adunării i-a aclamat când au intrat. Ei au zâmbit şi s-au aşezat vizavi de tânărul fără dinţi.
— Ce vreţi să beţi?
— Vin de palmier, bineînţeles, şi faimoasa ta supă de ardei, a spus cel care venise primul.

Doamna Koto s-a dus să îi servească. În timpul cât a fost plecată au venit un bărbat şi o femeie foarte înalţi. Aveau picioarele foarte lungi. Restul trupului lor era destul de mic. Aveau capete mici şi ochi atât de mici încât doar când s-au apropiat de mine am putut să observ punctul strălucitor din ei. Au venit până la mine, pentru un moment au stat perfect drepţi, şi apoi,

1. *Agbada* este o robă largă, decorată cu tot felul de ornamente florale, animale sau tribale, purtată de oameni importanţi la ocazii speciale. Este specifică pentru vestul Africii, în special în regiunea Nigeriei.

ca nişte actori bizari, s-au aplecat, păstrându-şi picioarele şi jumătatea superioară a trupului în poziţie rigidă, şi, cu voci subţiri care nu puteau proveni decât de la nişte copii, au spus:
— Vrem supă de ardei, te rog.

Am fugit şi i-am spus Doamnei Koto.
— Lasă-mă-n pace, vin! a zis ea.

M-am dus înapoi înăuntru. Cuplul înalt se aşezase la masa mea. Stăteau drepţi şi genunchii lor erau ciudaţi sub masă, şi am observat că aveau cele mai lungi gâturi pe care le văzusem până atunci la nişte fiinţe umane.
— Sunteţi politicieni? am întrebat.
— Ce? a întrebat bărbatul cu vocea lui de copil.
— Politicieni.
— Ce-i aia?
— Nu sunteţi politicieni, am spus eu, terminând conversaţia.

Au continuat să mă privească şi mi s-a părut că feţele lor erau

foarte tulburătoare.

Încercam să stau acolo fără să îi bag în seamă, când femeia a scos din haina ei o pană şi mi-a oferit-o.

— Nu, mulţumesc, am spus.

A zâmbit şi a pus-o înapoi. Doamna Koto a venit cu tigvele de vin de palmier şi vocile au izbucnit în urale ciudate. Am adus pahare şi ceşti şi le-am împărţit roată. Când le-am dat pahare bărbaţilor cu ochelari negri, m-au prins de mână şi au zis:

— Cum te cheamă?

— De ce?

— Ne placi. Vrem să te luăm cu noi.

— Unde?

— Oriunde.

— Nu.

— Ba da.

Am încercat să îmi eliberez mâna, dar strânsoarea lor era foarte puternică şi degetele lor osoase îmi muşcau din carne.

— Nu.

— Ba da.

Mi-am tras mâna din nou, dar carnea mi s-a învineţit şi am început să sângerez. Am urlat, dar vocile din încăpere erau atât de gălăgioase încât mi-au acoperit strigătul. Am dat cu piciorul, am ratat şi mi-am lovit degetele de piciorul mesei. Apoi l-am zgâriat pe unul dintre ei pe faţă şi i-am smuls ochelarii. Avea amândoi ochii în totalitate albi. Puteau fi din lapte. Erau albi, goi şi nemişcaţi, de parcă fuseseră îndesaţi acolo, malformaţi, în orbite.

Am deschis gura să strig, dar bărbatul a râs atât de puternic şi gura îi era atât de neagră încât am îngheţat. Nu puteam să mă mişc. Eram încremenit de groază, de parcă aş fi fost cuprins, încă viu, de *rigor mortis.* Apoi o durere arzătoare mi-a urcat pe şira spinării până în creier, şi m-am trezit în colţul meu obişnuit, lângă cuplul înalt, cu ochii mici, uitându-se la mine. Toţi ceilalţi beau. Farfurii aburinde de supă se găseau în faţa tuturor clienţilor. Beau cu hotărâre şi vorbeau cu voci ciudate.

Cei doi bărbaţi albinoşi se tot mişcau şi se răsuceau de parcă

n-ar fi stat confortabil. Erau tăcuţi. Bărbatul fără dinţi era şi el tăcut. Toţi se uitau la mine. Au venit şi mai mulţi clienţi în bar. Un bărbat cu capul ca al unei cămile, o femeie cu o deformare teribilă a şoldului, un alt bărbat cu părul alb şi un pitic. Femeia avea în spate un sac mare, pe care 1-a înmânat albinoşilor. Albinoşii au desfăcut sacul, l-au scuturat şi nori de praf s-au ridicat în aer. S-au uitat la mine pe furiş şi au ascuns sacul sub masă. Cei patru oameni care tocmai intraseră s-au uitat după locuri în care să se aşeze şi apoi s-au înghesuit la masa mea. A trebuit să mă ridic să le fac loc. Am luat un scaun mic, m-am aşezat aproape de vasul din lut şi m-am uitat cum se supraaglomera barul.

În mijlocul tuturor acestea, Doamna Koto era strălucitoare cu colierul ei din mărgele albe. Cu cât trecea seara, cu atât ea devenea mai întunecoasă, mai demnă, în timp ce clientela era şi mai gălăgioasă. Nimic nu o atingea, nici măcar atunci când bărbaţii o tachinau. Bărbatul cu ochiul mare care se umfla tot mai tare pe măsură ce omul bea mai mult, de parcă ochiul lui ar fi fost un alt stomac, a spus:

— Doamnă, vino şi la mine pe genunchi.

— Să vedem mai întâi dacă îţi poţi duce vinul înainte să mă duci pe mine, a răspuns ea cu mare demnitate.

— Doamna asta e prea mândră, a spus un alt bărbat din grupul celor identici.

— Mândră şi puternică, a zis ea.

— Vino şi stai lângă mine, să vorbim despre căsătorie, a spus bărbatul al cărui cap era ca rădăcina de cartof.

— Căsătoreşte-te cu tine.

— Deci nu crezi că sunt suficient de bărbat? a întrebat bărbatul care venise primul, fluturându-şi cele trei degete şi cerând mai mult vin.

— Nu, a spus ea.

Barul s-a zguduit de cascadele râsului ironic. Bărbatul cu ochelari negri a râs foarte tare şi a bătut în masă.

— Poate băiatul ăsta e soţul ei, a spus unul dintre ei, scoţându-şi ochelarii şi curăţându-i.

Ochii lui albi nu s-au mişcat. Erau atât de asemănători cu ochii păsărilor, atât de fantomatici, încât nu puteam să spun unde şi la ce se uitau.
— Acela e fiul meu, a spus ea.
— Chiar aşa?
— Da.
— Nu vrei să ni-1 vinzi?
În bar s-a făcut brusc linişte. Doamna Koto s-a uitat lung la cei doi bărbaţi cu ochelari negri. Toţi ceilalţi clienţi se uitau la ea cu atenţie. Apoi s-a întors spre mine, cu o lucire ciudată în ochi.
— De ce?
— Ca să îl putem lua cu noi.
— Unde?
— În multe locuri.
— Pentru cât timp?
— Cât vrei tu.
— Aveţi bani suficienţi?
— Prea mulţi.
Liniştea din bar era incredibilă. Apoi piticul a râs. Râdea ca o capră. Bărbatul înalt cu ochii mici a râs şi el. Râsul lui suna ca strigătul unei hiene.
— Spune-ţi preţul, Doamnă.
Doamna Koto s-a uitat la clienţii ei, de parcă abia acum îi vedea pentru prima dată.
— Mai vrea cineva vin de palmier?
— Vin de palmier! au strigat toţi la unison.
— Şi supă de ardei!
Şi au izbucnit toţi în râs şi şi-au reluat conversaţiile zgomotoase de parcă nu se întâmplase nimic.
Doamna Koto i-a servit, iar ei au băut şi au mâncat cerând tot timpul mai mult. Beau foarte mult, dar nu se îmbătau. Stăteau cu toţii, bând şi vorbind de parcă vinul ar fi fost apă. Doar cei doi bărbaţi cu ochelari negri s-au îmbătat. Îşi curăţau mereu ochelarii. Unul dintre ei şi-a scos chiar şi un ochi şi 1-a lustruit, a suflat peste el şi 1-a înmuiat în vinul său de palmier şi 1-a băgat la loc în orbita roşie. Apoi şi-a pus ochelarii înapoi. Mestecau şi

înghiţeau oasele de găină. Mâncau şi beau atât de mult încât Doamna Koto a început să dispere. Rămăsese fără vin şi mâncare şi noaptea încă nici nu începuse bine. În timp ce ea alerga în jos şi-n sus, făcând un foc nou şi aranjamente grăbite pentru mai mult vin de palmier, piticul a venit la mine. Zâmbind larg, a zis:

— Ia ăsta. S-ar putea să ai nevoie de el.

Era un mic briceag. L-am pus în buzunar şi am uitat de el. Apoi piticul a plecat în curtea din spate. L-am auzit cum urina în tufişuri. A revenit zâmbind şi a plecat fară să spună nimic şi fără să plătească. I-am spus Doamnei Koto asta, iar ea a spus:

— Care pitic?

M-am întors la bar. M-am aşezat. Omul înalt mi-a zis:

— Vino cu mine.

— Unde?

— Am să te duc în jurul lumii. Pe jos. Eu fac toate călătoriile pe jos. La fel ca o cămilă.

— Nu.

— Dacă nu vii cu mine, am să te iau cu forţa.

— Nu poţi.

A zâmbit. Femeia a zâmbit şi ea. Am tras concluzia că erau mai beţi decât crezusem şi i-am ignorat.

Barul era atât de plin încât nu mai erau locuri libere. Unii dintre ei stăteau pe jos. Am fost înghiontit jos de pe scăunel. Mirosurile din bar au devenit groaznice şi ciudate, mirosuri de cadavre şi ploaie şi oregano, de mango şi carne în putrefacţie, de tămâie şi păr de capră. Şi apoi, brusc, mi-am dat seama că nu mai puteam înţelege ce ziceau. Toţi vorbeau de parcă s-ar fi cunoscut unii pe alţii de multă vreme. Vorbeau în limbi străine şi din când în când arătau spre statueta Doamnei Koto. Se părea că îi amuza. S-au uitat la mine, au făcut calcule pe degete, au râs, au băut, au devenit solemni şi s-au uitat din nou la mine.

Doamna Koto a intrat şi a anunţat că provizia ei de mâncare şi băutură se terminase. Le-a cerut să plătească şi să părăsească localul. Un cor mare de dezamăgire s-a înălţat dinspre clientelă.

— Plătiţi şi plecaţi, a spus Doamna Koto. Plătiţi şi plecaţi. Pentru

noaptea asta am închis.

Nimeni nu îi dădea prea multă atenţie. Enervându-se, a ieşit din local. Vocile au devenit mai gălăgioase, mai sălbatice. Mai înainte auzisem vocile înainte ca oamenii să se materializeze. Acum auzeam vocile, dar cum priveam în jur, clienţii se evaporau. Mi-am închis ochii neîncrezător. Când i-am deschis, localul era complet gol şi gălăgios, cu excepţia celor doi albinoşi şi a unei femei frumoase pe care nu o văzusem mai înainte. La cea mai îndepărtată masă erau cele două perechi de ochelari negri. Bărbatul care venise primul, cu ochiul umflat, grupul care arăta ca el, cuplul înalt, cei doi bărbaţi cu ochii albi, toţi dispăruseră. Barul era tăcut şi totul era nemişcat, iar vântul şuiera uşor pe tavan, de parcă un uragan trecuse neobservat.

— Unde sunt toţi ceilalţi? i-am întrebat pe albinoşi.

Femeia cea frumoasă mi-a zâmbit. Albinoşii s-au răsucit, s-au înfiorat, s-au ridicat şi au desfăcut sacul. Femeia mi-a distras atenţia cu zâmbetul ei. Iar albinoşii au sărit pe mine şi m-au acoperit cu sacul, de parcă aş fi fost un animal. În timp ce opuneam rezistenţă, lovind cu picioarele, am auzit zgomotele lumii, vocile oamenilor diferiţi care fuseseră în bar. Vorbeau în limbile lor inumane cu o însufleţire relaxată, de parcă abia se porneau într-un pelerinaj spre un pământ îndepărtat. Copleşit de frică, incapabil să mă mişc, înconjurat de întuneric şi de mirosurile de moarte din sac, am strigat:

— Politicienii! Politicienii mă răpesc!

Vocea îmi era foarte slabă, ca şi cum aş fi strigat într-un vis. Chiar dacă aş fi strigat cu o voce tunătoare, nimeni nu m-ar fi auzit.

M-au dus de-a lungul multor drumuri, manevrând cu duritate sacul în care eram. M-au scuturat, m-au mutat de pe un umăr pe altul, şi sacul se tot strângea în jurul meu. Am auzit zgomotul camioanelor şi al maşinilor, zgomotele tumultuoase ale pieţei. În tot acel timp m-am zbătut şi m-am luptat ca un animal prins în capcană. Cu cât încercam mai mult să mă eliberez, cu atât strângeau sacul mai tare, până când nu am mai avut loc să mă mişc. Picioarele îmi erau în jurul capului, iar gâtul îmi era îndoit

până aproape de a se frânge. Nu puteam să respir şi mă luptam cu valurile de panica ce se revărsau peste mine. Golul morţii a venit peste mine. Mi-am închis ochii. Când i-am deschis nu era nici o diferenţă. La un moment dat am căzut într-un somn ciudat, în care un rege plin de splendoare aurie a apărut şi a dispărut Spiritele mele însoţitoare au început să îmi cânte în urechi, bucurându-se de captivitatea mea şi de faptul că urma în curând să mă alătur lor. Nu puteam să le opresc din cântat şi nu ştiu ce era mai râu: să fiu făcut pachet şi dus de oameni necunoscuţi spre o destinaţie necunoscută sau să aud spiritele mele însoţitoare orchestrându-mi drumul chinuitor cu vocile lor dulci şi insuportabile.

După ce m-am luptat şi nu mai aveam energie şi nu puteam face nimic, am strigat la măreţul nostru rege şi am spus:

— Nu vreau să mor.

Abia terminasem de spus asta, când mi-a apărut imaginea regelui care s-a dizolvat în cea a piticului. Nu mai auzeam zgomote afară în afară de valuri, de susurul apei şi de cântecul păsărilor. Mi-am amintit de briceagul pe care mi-l dăduse piticul şi am început să mă zbat din nou să îl găsesc Am căutat în buzunare, am căutat în sac şi nu l-am găsit. Nu îmi puteam stăpâni frica. Apoi am fost cuprins de linişte. Am renunţat. Mi-am acceptat destinul.

În sac intra apă. M-am convins că fusesem dus într-un regat subacvatic, unde se spune că locuiesc unele spirite. În timp ce încercam să opresc apa să îmi intre în gură, am simţit ceva metalic, ca un peşte îngheţat, lovindu-se de creştetul meu. Era briceagul. Nu am pierdut timpul şi am tăiat sacul. Era dintr-un material tare, dar apa îl înmuiase puţin şi mi-a luat ceva timp ca să îl tai şi când am reuşit, lumea de afară era neagră ca fundul unei fântâni. Am căzut în apă cu o pleoscăitură.

— Băiatul a scăpat! a strigat o voce.

Era foarte întuneric, râul putea fi noaptea, iar apa era muşcător de rece. Am rămas sub apă, fără să mă mişc. Şi apoi am înotat foarte uşor până la mal, liniştit, în elementul meu.

Am străbătut cu greu prin stufărişul şi crinii-tigrului din

mlaştină, peste rădăcini de mangrove şi ţipari ce străluceau, şi când am păşit pe nisipul fin am fugit încontinuu până am ajuns la drumul principal. Era foarte întuneric; eram flămând, ud, pierdut; şi auzeam voci peste tot în jurul meu, ciripitul, vocile vicioase ale spiritelor mele însoţitoare văitându-se dezamăgite. Am alergat până când drumul s-a transformat într-un râu de voci, fiecare copac, maşină şi faţă îmi vorbeau, pisici îmi ieşeau în cale, oameni cu chipuri ciudate în noapte se uitau la mine cu înţeles. La răscruci erau oameni care mă priveau fix şi păreau să plutească spre mine ameninţător. Am alergat toată noaptea.

Drumul era nesfârşit. Un drum ducea spre alte o mie, care erau înghiţite de alte drumuri, care la rândul lor erau înghiţite de cărări noroioase care deveneau străzi, care dădeau în bulevarde şi fundături. De jur împrejur se ridica o lume nouă în mijlocul celei vechi. Zgârie-nori se înălţau foarte sus pe lângă cocioabe şi adăposturi acoperite cu zinc. Se construiau poduri pe deasupra autostrăzilor, pe jumătate terminate, ca nişte culoare prin aer sau ca nişte viziuni ale viitorului când maşinile vor putea zbura. Drumurile pe jumătate construite erau pline de maşini mari. Ici şi colo, paznici de noapte dormeau sub stele, cu lămpile lor cu lumină slabă alături. Luna era rotundă şi mare şi părea strălucitoare ca faţa unui rege măreţ. Prezenţa ei m-a alinat. Am continuat să merg, simţind foamea, teribilă a unei destinaţii, a chipului Mamei, a mirosurilor Tatei. Am trecut pe lângă lămpile cu kerosen ale vânzătorilor somnolenţi din stradă.

— Băiete, unde te duci la ora asta? mă întrebau adesea.

Dar nu le răspundeam. Am umblat desculţ până când am făcut bătături. Şi apoi, în timp ce mergeam, pierdut în întuneric, am văzut o lumină imaterială în faţa mea, o lună mică de forma unui cap de bărbat. Am mers după lumină. Ea m-a dus în călătorii lungi. Şi când am ajuns într-o zonă pe care o recunoşteam vag, picioarele m-au lăsat şi m-am prăbuşit pe marginea drumului. M-am târât până la cel mai apropiat copac, m-am ghemuit între rădăcinile lui mari care ieşeau din pământ şi am adormit sub scutul lunii care pălea, ţânţarii m-au chinuit. M-au muşcat furnicile şi durerea muşcăturilor persista. Dar am

dormit, cu toate astea, şi am visat o panteră.

Când m-am trezit, luna era încă pe cer, ca o fantomă care nu dorea să dispară sub forţa luminii zilei. Era dimineaţă. Câţiva oameni erau deasupra mea, uimirea se putea citi pe faţa lor.

— Nu e mort! a strigat unul dintre ei.

M-am ridicat repede; au venit spre mine cu braţele deschise; am fugit de ei. Am alergat prin zorii care se iveau, cu soarele înălţându-se pe cer. Aerul s-a încălzit, la fel şi nisipul de sub tălpile mele; iar femeile noii biserici africane, purtând şorţuri albe, sunau clopotele şi strigau lumii adormite să se trezească şi să se căiască. Am trecut pe lângă profeţi care ieşeau din pădure cu rouă şi frunze în păr, cu pânze de păianjen în bărbi, cu ochii dementi înceţoşaţi de viziuni. Am trecut pe lângă vrăjitori cu macete care explodau în flăcări în lumina dimineţii, făcând sacrificii de cocoşi roşii în zori, vrăjitori care intonau cântece gnomice pe drumuri neumblate. Am mai trecut şi pe lângă muncitori care se apucaseră de lucru devreme şi, cu feţe adormite, îşi urmau drumul prin ceaţa străpunsă de soare, spre ateliere şi staţii de autobuz.

Picioarele îmi erau reci pe cărări. Roua îmi uda gleznele. Foamea îmi usca buzele. Vânzătorii de ziare trezeau zorile cu goarnele lor, anunţând lumii care se trezea ultimele scandaluri politice. Femeile harnice de la oraş, care duceau vase cu mâncăruri aromate şi piperate pe cap, ispiteau pofta lumii cu vocile lor dulci. Viermii drumului îmi rodeau tălpile.

Am ajuns într-un alt loc familiar; cântecele pasionante ale muezinilor trezeau lumea musulmană la rugăciune. Am luat-o după un colţ şi am mers pe o cărare care a devenit drum, când trei bărbaţi în salopete albastre au năvălit spre mine. Am ţâşnit în tufişuri, am fugit prjntre copaci şi am urlat în pădurea răsunătoare. Păsări zburau de pe crengi şi păstăi cădeau din vârful copacilor. Am scăpat de oameni, dar am continuat să fug pentru că lumea părea populată cu oameni care mă urmăreau din motive obscure.

În timp ce alergam pe cărările din pădure, am călcat pe o farfurie smălţuită cu ofrande aduse drumului. Farfuria era plină

cu cartofi prăjiţi, peşte, tocăniţă de melci, ulei de palmier, orez şi nuci de kola. Fragmente de scoică şi ace mi-au intrat în tălpi. Am început să sângerez. Îmi era atât de foame încât am mâncat ce am putut de pe farfuria cu ofrande aduse drumului şi după aceea stomacul mi s-a umflat şi viziuni ale spiritelor drumului, înfometate şi furioase, s-au împletit în mintea mea. Am continuat să sângerez şi o pisică neagră cu ochi aurii a venit după dâra de sânge. Capul îmi fierbea de halucinaţii. Păşeam pe cioburi de sticlă, pe nisipul fierbinte al cărărilor, pe asfaltul nou şi cald.

Mi s-a părut atunci că drumurile aveau o imaginaţie nemiloasă şi infinită. Toate drumurile s-au multiplicat, reproducându-se, subdivizându-se, răsfrângându-se în ele insele, ca şerpii muşcându-şi propriile cozi, răsucindu-se în labirinturi. Drumul ce ducea spre casă şi apoi se îndepărta de ea, rară sfârşit, cu prea multe indicatoare, dar rară direcţii, era cea groaznică halucinaţie dintre toate. Drumul a devenit chinul meu, pelerinajul meu fără scop, şi m-am trezit plimbându-mă doar ca să văd unde duc toate drumurile, unde se termină.

Apoi am ajuns într-un loc unde am crezut că drumurile se termină. Un arbore *iroko* căzuse de-a lungul drumului. Copacul era mare, trunchiul era cioturos şi dur precum feţele străvechilor războinici. Arăta ca un suflet măreţ mort la capătul drumului. Dincolo de el, drumul aluneca într-o prăpastie adâncă. De cealaltă parte erau camioane ce transportau nisip. în interiorul trunchiului fremătau sunete ciudate, voci răsunau în străfundurile lui. M-am aşezat pe o creangă a copacului ca să îmi odihnesc picioarele. Iar apoi, în timp ce spiritele drumului urlau în mine, am văzut un câine mergând pe două picioare ieşind din pădure. S-a oprit şi s-a uitat la mine, scheunând des. Am fost atât de mirat să văd câinele stând doar pe două picioare încât am uitat de foame şi durere. Avea doar piciorul stâng din faţă şi pe cel drept din spate, şi stătea, clătinându-se, de parcă se sprijinea pe nişte cârje invizibile. Câinele s-a uitat lung la mine. Şi, cu o tristeţe grea şi inconsolabilă, s-a întors şi s-a îndepărtat şchiopătând. Vazându-1 umblând astfel am fost

foarte mirat şi m-am luat după el, în timp ce animalul şchiopăta mai departe într-un mod ciudat.

Câinele cu două picioare m-a condus prin pădure. Era un câine slab, cu ochi vii şi o coadă sensibilă şi urechi pline de purici. Voiam să îl curăţ de purici, dar m-am abţinut şi l-am urmărit de la distanţă, până am ajuns într-un luminiş. Am recunoscut imediat luminişul. Câinele a şchiopătat mai departe în pădure. L-am privit cum se îndepărta şi s-a oprit doar o dată să mă privească. I-am făcut cu mâna, dar câinele nu a înţeles gestul meu. A mers mai departe şchiopătând, un câine solitar şi eroic, doar cu două picioare şi un chip trist.

M-am dus acasă. La marginea pădurii am văzut-o pe Doamna Koto cu o farfurie cu pui şi cartofi în mână. Nu avea mărgelele albe la gât. S-a oprit pe marginea drumului, s-a uitat în toate direcţiile ca să se asigure că nu era nimeni prin preajmă şi şi-a început rugăciunile pasionante. Am contemplat fervoarea ei secretă. După ce şi-a terminat rugăciunile şi cântecele, a aprins o lumânare şi a pus-o pe farfurie. A pus o fărâmă de caolin şi câteva scoici lângă lumânare. Apoi s-a ridicat, şi-a desfăcut baticul, a privit în toate părţile şi s-a îndepărtat grăbită. Am trecut pe lângă ofrandele ei aduse drumului. M-am strecurat prin faţa localului ei. Am fugit acasă.

CINCI

Tata stătea pe scaunul lui cu trei picioare, fumând o ţigară. Pe masă erau farfurii cu mâncare neterminată. Mama era în pat. Fereastra era deschisă şi lumina ce intra înăuntru mărea nefericirea din cameră. Mama s-a repezit la mine şi m-a luat în braţe, de parcă ar fi vrut să mă apere de o pedeapsă. M-a pus să stau pe pat şi a început să plângă. Tata nu s-a mişcat.

— Unde ai fost? a întrebat el, cu o voce primejdioasă.

Era evident că nici unul dintre ei nu dormise în noaptea aceea. În jurul ochilor Tatei erau cearcăne. Mama arăta de parcă

pierduse din greutate peste noapte.
— Unde ai fost?
— M-am rătăcit.
— Cum te-ai rătăcit?
— M-am jucat şi m-am rătăcit.
— Cum?
— Nu ştiu.
— Şi Doamna Koto?
— Nu ştiu.
— A venit noaptea trecută să te caute.
Nu am zis nimic.
— Nu i-ai spus unde te duci.
— Nu-mi amintesc.
— Ai mâncat? a întrebat Mama.
— Nu-i pune întrebări din astea, a spus Tata cu putere. Mai întâi trebuie să îmi spună unde a fost.
— Lasă-1 să doarmă.
— Aşa răsfăţaţi voi, femeile, copiii.
— Lasă-1 să se odihnească, apoi o să ne spună.
— Dacă nu vorbeşte nu are voie să doarmă. M-a oprit să merg la lucru. Vreau să ştiu ce a făcut.
— Azaro, spune-i tatălui tău unde ai fost.
— M-am rătăcit.
— Unde? a ridicat Tata vocea.
S-a ridicat in picioare. Scaunul lui s-a clătinat.
— Nu ştiu.
— Eşti un copil viclean, a spus el, luând nuiaua pe care o avea lângă el, pe care eu nu o observasem.

A venit spre mine; Mama s-a aşezat intre noi; Tata a aruncat-o la o parte şi m-a prins cu mâna lui puternică de gât, m-a aplecat şi m-a bătut. Nu am plâns. M-a lovit şi 1-am lovit şi eu, am scăpat din strânsoarea lui şi m-a urmărit şi mi-a dat peste picioare, peste spate şi peste gât. Am fugit roată prin cameră, doborând lucruri în goană, şi Tata continua să mă lovească. Mama a încercat să îl ţină, să îi calmeze furia, dar Tata a continuat să mă bată şi a lovit-o şi pe ea, şi Mama a ţipat Nu

scosesem nici un sunet, iar Tata era atât de furios încât a continuat să mă bată din ce în ce mai tare până am fugit afară, în clădire. A ţâşnit după mine, dar am fugit în faţa casei şi în susul străzii şi m-am oprit doar când eram la o depărtare bună de el. Tata a renunţat şi nu a mai fugit după mine, dar a rămas acolo ameninţându-mă cu nuiaua. Eu am rămas unde eram. M-a chemat Nu m-am mişcat.

— Vino aici, acum, copil netrebnic!

Tot nu m-am mişcat. Tata s-a mâniat foarte tare pentru că nu putea pune mâinile pe mine.

— Vino aici, acum, sau nu o să mănânci!

Nu-mi păsa nici de mâncare, nici de somn, nici de orice altceva. Dintr-odată a ţâşnit spre mine, iar eu am fugit spre localul Doamnei Koto, dar m-a prins exact înainte să ajung acolo. M-a prins de turul pantalonilor şi m-a ridicat şi m-a bătut şi m-a târât acasă. Era atât de înfricoşător în mânia lui încât am ţipat de parcă ar fi fost un spirit care mă ducea spre o destinaţie necunoscută. Când m-a băgat în cameră, m-a aruncat pe pat şi m-a bătut până când transpiraţia i-a curs pe piept. Când a fost mulţumit că a scos dorul de ducă din mine, a aruncat pe jos nuiaua şi s-a dus să se spele.

Am rămas cu vânătăi peste tot. Gemeam pe pat, jurând răzbunarea teribilă a spiritului-copil. Mama stătea lângă mine. Când Tata s-a întors de la baie, era încă nervos.

— Tu eşti o problemă pentru mine, a spus el. Un copil problemă. Când mă gândesc la toate lucrurile pe care aş fi putut să le fac, dacă nu ai fi fost tu.

S-a pornit spre mine din nou, dar Mama s-a aşezat între noi cu fermitate şi a zis:

— Nu l-ai bătut destul?

— Nu. Vreau să îl bat aşa de tare încât data viitoare se va gândi la noi înainte să se rătăcească din nou.

— I-a fost destul. îi sângerează picioarele.

— Şi ce dacă? Dacă aş fi un tată aspru, i-aş pune piper pe răni ca să-i dau o lecţie pe viaţă.

Tata părea mai furios ca niciodată; dar Mama a rămas fermă,

hotărâtă să nu mai fiu bătut. Mormăind, plângându-se despre problemele sale, despre cum îl ţineam pe loc, spunând ce copil bun fusese el pentru părinţii lui, Tata şi-a pus pe el hainele kaki şi triste de lucru. Mama a încercat să mă facă să mănânc. Nu voiam să mănânc cât timp Tata era prin preajmă. Suspinam monoton şi continuu.

— Dacă nu taci acum, a tunat el înşfacând o cizmă, am să te bat cu asta!

— Da, şi ai să-1 omori, a zis Mama.

Am continuat cu plânsetul monoton. Prelungirea pedepsei nu mă putea face să mă simt mai rău decât mă simţeam deja. S-a îmbrăcat enervat. După ce a terminat, a ridicat nuiaua şi a venit până lângă mine şi mi-a spus:

— Dacă te mişti din camera asta, azi sau mâine, ai face bine să te rătăceşti de tot, pentru că după ce o să termin cu tine...

Nu şi-a continuat fraza intenţionat, pentru a avea un efect mai puternic. Apoi a coborât încet nuiaua pe capul meu şi a ieşit vijelios din cameră. Am fost uşurat când l-am văzut plecat.

Mama era tăcută. A aşteptat un timp înainte să-mi spună:

— Vezi ce necazuri ne-ai făcut?

Am crezut că şi ea avea să mă certe. M-am pregătit pentru asaltul ei. Dar Mama s-a ridicat şi a ieşit, iar eu am adormit M-a trezit ea. Adusese înăuntru un vas cu apă caldă şi ierburi. M-a pus să îmi înmoi picioarele în el. Apoi, cu un ac încălzit la lumânare, a scos cu pricepere viermii drumului ce roseseră în tălpile mele. Dar înainte de asta i-a făcut să se răsucească turnând ulei fierbinte de palmier. Apoi mi-a dezinfectat tăieturile. A pus comprese cu sucuri de ierburi pe tăieturile mele. Mi-a bandajat tălpile cu frunze tocate, învelite în bucăţi rupte dintr-una din hainele ei. Frunzele m-au înţepat pentru mult timp. A plecat şi sa descotorosit de ac şi de apa din vas. M-am urcat în pat M-a obligat să mă dau jos din nou ca să mănânc. Am mâncat cu lăcomie în timp ce ea mă privea cu lacrimi în ochi. După ce am mâncat, m-am urcat înapoi în pat. Şi-a adunat marfa şi în timp ce ochii mi se închideau, a zis:

— Stai înăuntru şi încuie uşa. Să nu pleci nicăieri. Să nu deschizi

uşa decât dacă sunt eu sau tatăl tău, mă auzi?

Abia am dat din cap. A ieşit cu vasul pe cap afară din clădire, afară în lume; am închis uşa şi am adormit în nefericirea din cameră.

Tata nu a trebuit să îşi facă griji pentru mine. Am dormit toată ziua. în câteva vise încâlcite m-am bătut cu scaunul cu trei picioare care încerca să mă răpească. Şi m-am trezit doar pentru că se întorsese Mama. M-am trezit simţindu-mă ca şi cum un spirit străin s-ar fi târât în trupul meu în timpul somnului. Am încercat să învinge anormala stare de greaţă şi de greutate a trupului, dar capul meu îmi părea mai mare, plin de spaţiu, şi picioarele au început să mi se umfle. Doar în noaptea aceea, când Mama s-a despărţit în două persoane identice, când zâmbetul crud al Tatei s-a spart în multiplicări ale severităţii, când globii oculari mi s-au înfierbântat şi trupul îmi tremura şi valuri explozive de căldură s-au revărsat prin nervii mei, am înţeles că am fost doborât de febră.

— Băiatul are malarie, a spus Mama.

— Dacă e doar malarie suntem norocoşi, a mârâit Tata.

— Lasă-1 în pace.

— De ce să-1 las? Eu l-am trimis să se plimbe toată ziua şi toată noaptea? Tu l-ai trimis? Tot ce i-am spus a fost să stea la barul Doamnei Koto. Nu noi i-am spus să se plimbe aiurea şi să ia febra drumului.

— Lasă-1 în pace. Nu vezi că tremură?

— Şi ce dacă? Eu îl scutur? Probabil că a dat peste toate relele care cutreieră drumurile. Peste toate vrăjitoarele şi vrăjitorii, peste vraci, peste descântători, cei care scot tot răul din oamenii care le cer ajutorul şi apoi îi trimit pe drum, cei care varsă boli şi ghinioane pe străzi. Probabil că a dat peste ei şi i-au făcut felul. Uită-te la ochii lui.

— S-au mărit!

— Arată ca o fantomă, ca o mască.

— Lasă-1 în pace.

— Dacă n-ar fi bolnav, l-aş bate din nou.

Apoi, Tata a zis către mine:

— Tu te gândeşti la noi? Cum transpirăm să te hrănim, să plătim chiria, să cumpărăm haine, ei? Toată ziua car poveri ca un măgar. Îmi crapă capul, creierul mi se micşorează, toate doar ca să te hrănesc pe tine!

Tata a continuat în modul acesta toată noaptea. Tremuram şi capul îmi era străpuns de căldură şi halucinaţii. Capul Tatei a devenit foarte mare, ochii bulbucaţi, gura largă. Mama părea slabă, osoasă şi lungă. în febra mea, părinţii mei au devenit nişte umbre uriaşe. Se înălţau deasupra mea peste pat şi când vorbeau despre mine părea că vorbesc despre o fantomă sau despre cineva care nu era acolo. Pentru că nu eram în cameră. Eram departe, în ţara febrei drumului.

Toate zgomotele din clădire erau amplificate de noapte. Nu puteam să mănânc, vărsăm încontinuu, şi tot ce puteam reţine era apa. Mama mă veghea cu o lumânare, Tata cu o ţigară. Umbre rătăceau prin cameră. Noaptea târziu, Mama a pregătit o supă de ardei. Era fierbinte şi condimentată cu ierburi amare. M-a făcut să mă simt ceva mai bine. Apoi mi-a turnat jumătate de pahar de *ogogoro,* care s-a colorat în galben datorită ierburilor marinate.

— *Dongoyaro,* a spus Mama insistând să îl beau pe tot dintr-o înghiţitură.

— Dacă nu îl bei, te bat, m-a ameninţat Tata.

L-am băut dintr-o înghiţitură şi am fost scuturat până în adâncimile stomacului de amăreala lui infernală. Fierea mi-a urcat în gură; era atât de amară încât m-am strâmbat dezgustat. Mama mi-a dat un cub de zahăr ce nu mi-a îndulcit deloc gura. Toată noaptea şi toată dimineaţa următoare gura mi-a rost încă amară.

— Amăreala alungă malaria, a spus Mama în timp ce mă băga în pat.

— De amăreala are nevoie băiatul, a zis Tata cu o voce grea.

Încă era supărat pe mine pentru că îl ţinusem treaz toată noaptea, pentru că se îngrijorase atât de mult; şi acum nu mă putea ierta pentru că eram bolnav şi nu puteam fi ţinta iritării lui. Protejat de febră de mânia lui, în noaptea aceea am dormit

zdrobit de vise urâte şi spirite ale drumului.

Sâmbătă dimineaţa, la trei zile după aceea, eram încă bolnav. Gura şi ochii îmi erau uscate şi auzeam încontinuu păsări ciripindu-mi la ureche. Mama zdrăngănea vasele şi făcea curat în cameră. Tata nu era acasă; Mama mi-a spus că plecase la lucru la garaj. Spre seară a trecut pe la noi Jeremiah cu poze de la petrecere. Mama i-a spus că trebuia să revină altă dată. A mormăit cât de scump era să le facă poze oamenilor săraci, dar a plecat fără să facă scandal.

În cameră s-a făcut foarte cald. Aerul ce venea de la geam aducea cu el muşte şi musculiţe, dar nu răcorea deloc. Am transpirat din abundenţă până am ajuns să stau întins; într-o baltă de umezeală. Trupul mă durea peste tot, iar în tălpi aveam mâncărimi, şi o durere de cap îmi dilata creierul. Am privit-o pe Mama cum curăţa camera într-o ceaţă de praf şi uscăciune. Arăta ca o întruchipare a stăpânirii de sine. A spus:

— Trebuie să îl asculţi pe tatăl tău şi să ai grijă cum umbli pe drum.

— Da, Mamă.

— Drumul înghite oameni şi uneori, noaptea, îi auzi strigând după ajutor, implorând să fie eliberaţi dinăuntrul stomacului lui.

— Da, Mamă.

A făcut curat în dulap şi mi-a pregătit mâncarea. Am mâncat puţin. M-a pus să mă dau jos din pat şi să mă spăl. M-am dus în curtea din spate cu ochii răniţi de lumina zilei, cu nervii zdruncinaţi de gălăgia din clădire şi cu o senzaţie de multiplicare accentuată de privirile celorlalţi chiriaşi. Mama îmi pregătise apă caldă de ierburi.

— Spală-te cum trebuie, a spus ea, sau te spăl eu.

Mi-a fost frig când mi-am dat hainele jos. Dar apa era fierbinte şi săpunul mirosea frumos. Am fost dus înapoi în cameră simţindu-mă ca nou. Mama m-a uns cu ulei de ierburi.

— E timpul pentru *dongoyaro,* a zis ea.

Îmi venea să leşin doar când mă gândeam la amăreala băuturii

— Dacă nu îl bei pe tot, nu te las să ieşi afară azi.

L-am băut pe tot. Mai apoi m-am minunat de urina mea care avea culoarea galbenă a amărelii băuturii *dongoyaro.*

După-amiaza a adus cu ea zgomotele puternice ale oamenilor din clădire care îşi curăţau pereţii de la intrare. I-am auzit vorbind sau plecând în ieşirile lor de sâmbătă sau primind vizitele prietenilor sau rudelor. Mama m-a îmbrăcat în hainele cele mai bune, pe care le purtam doar la Crăciun. Mi-a pieptănat părul cu cărare, mi-a pudrat faţa, pudră pe care a şters-o transpiraţia. Şi apoi a venit să ne vadă Doamna Koto.

Arăta foarte demnă, cu mărgelele ei albe, cu haina ei elegantă şi bluza enormă. Era îmbrăcată de parcă mergea să-şi viziteze nişte rude bogate.

— Azaro, ce ai păţit?

— M-am rătăcit.

— Ai dispărut pur şi simplu.

— Ar trebui să îi legăm picioarele, a zis Mama. Umblă prea mult.

Doamna Koto a râs şi a scos la iveală un castron cu supă aburindă de ardei cu carne de capră.

— Sunt demoni în ea? am întrebat.

S-a uitat sever la mine, i-a zâmbit Mamei şi a zis:

— E plină cu carne şi peşte.

Avea un gust mai bun decât supa pe care o oferea clienţilor ei. Am băut-o toată şi am mâncat carnea şi peştele şi stomacul mi s-a umflat.

— Nu ai terminat-o pe cea pe care ţi-am făcut-o eu, a spus Mama.

— Ba da.

Doamna Koto a pus castronul înapoi în geanta ei.

— Fă-te bine repede şi vino şi stai în bar, da? a spus ea îndreptându-se spre uşă.

Mama a condus-o până afară. Le auzeam vorbind. Au plecat din faţa camerei şi nu le-am mai putut auzi.

Mama a fost plecată multă vreme. Am început să am mâncărimi în tălpile picioarelor. Apoi, în timp ce stăteam întins acolo, alunecând în somn şi înapoi, în vis şi înapoi, voci noi şi

puternice se auzeau în stradă. Vocile erau amplificate şi mă întrebam de la ce fel de fiinţă umană puteau veni. Nu înţelegeam ce spuneau. Am avut senzaţia că mi le imaginam, că erau o altă manifestaţie a spiritelor. Copiii din clădire alergau în sus şi-n jos prin pasaj, vorbind entuziasmaţi. Am auzit bărbaţi şi femei vorbind pe tonuri însufleţite, de parcă un spectacol nou şi fantastic apăruse în stradă, un bazar, un bal mascat public, o trupă de magicieni, de contorsionişti şi de înghiţitori de foc. Clădirea părea goală, toţi plecaseră să vadă ce se întâmpla şi auzeam un copil părăsit acasă plângând.

M-am dat jos din pat copleşit de curiozitate. O linie de fier mi-a fisurat capul şi mi s-a oprit între ochi. Camera se învârtea. Vocile sparte de afară vorbeau de undeva de sus. În jurul ochilor s-a făcut întuneric şi apoi negura s-a dispersat. M-am îndreptat spre uşă. Pasajul era gol. Toţi oamenii din clădire se adunaseră în faţă. Toate spaţiile din faţa caselor de pe stradă erau pline. Şi toţi se uitau la spectacolul unui microbuz cu megafon, deschis în spate. Un bărbat într-o *agbada* strălucitoare vorbea gesticulând larg. Era pentru prima dată când auzeam o voce amplificată atât de puternic.

Locuitorii de pe stradă s-au înghesuit în jurul microbuzului, cu foamea citindu-li-se pe feţe. Copiii lor, în haine zdrenţuite, aveau burţi mari şi erau desculţi.

— Ce se întâmplă? a întrebat cineva.

— Politicieni.

— Vor voturi.

— Vor banii noştri.

— Au venit să ia taxele.

— I-am văzut când m-am dus să îmi vând marfa. Tot spun motive pentru care să îi votăm.

— Nu-şi aduc aminte de noi decât atunci când au nevoie de voturile noastre.

Bărbatul din camion vorbea singur.

— VOTAŢI-NE. SUNTEM PARTIDUL CELOR BOGAŢI, PRIETENI AI SĂRACILOR...

— Săracii nu au prieteni, spuse cineva din mulţime.

— Poate doar pe şobolani.
— DACĂ NE VOTAŢI...
— ... suntem terminaţi, a adăugat cineva.
— ... VĂ VOM HRĂNI COPIII...
— ...minciuni.
— ... ŞI VĂ VOM ADUCE DRUMURI BUNE...
— ... pe care ploaia le va transforma în canalizări!
— ... ŞI VĂ VOM ADUCE CURENT ELECTRIC...
— ... ca să vedeţi mai bine cum să ne furaţi!
— ... ŞI VOM CONSTRUI ŞCOLI...
—... să predaţi analfabetismul!
— ... ŞI SPITALE. VĂ VOM FACE BOGAŢI CA NOI. ESTE DESTUL PENTRU TOŢI. DESTULĂ MÂNCARE. DESTULĂ PUTERE. VOTAŢI UNITATEA ŞI PUTEREA!

În momentul acesta vocile batjocoritoare tăcură.

— ŞI CA SĂ VĂ DOVEDIM CĂ NU SUNT DOAR CUVINTE GOALE, ADUCEŢI-VĂ COPIII LA NOI. DĂM LAPTE GRATUIT! DA, LAPTE GRATUIT DIN PARTEA NOASTRĂ, DIN MĂRINIMIA EXTRAORDINARULUI NOSTRU PARTID!

Au continuat să arunce în aer cu promisiuni din abundenţă, lansând viziuni viitoare ale unei prosperităţi extravagante, până când au doborât zidul scepticismului nostru. Oamenii din clădire şi-au abandonat îndoielile şi s-au adunat în jurul camionului. Simţind drumul legănându-se, cu vocea amplificată răsunându-mi în urechi, m-am dus cu ei. Am fost surprins să îl văd pe proprietarul nostru în camion. Faţa lui strălucea împreună cu zâmbetul celor puternici şi purta o *agbada* brodată. Erau grămezi de lapte praf în spatele microbuzului şi nişte bărbaţi cu muşchi sclipitori, cu piepturile goale, deschideau sacii şi scoteau laptele afară în castroane galbene dându-1 femeilor care năvăliseră spre ei cu oale. Proprietarul, ca un magician în momentul lui triumfal, le oferea castroane de lapte valurilor de oameni. Peste tot împrejur, mulţimea devenise gălăgioasă; oamenii se strânseseră roată în jurul camionului, cu mâinile întinse, şi goana după laptele gratuit a explodat într-o cacofonie frenetică. Mulţimea scutura microbuzul, vocile se ciocneau în

aer, copiii urlau înghesuiţi, mâinile se întindeau spre saci, şi frenezia a devenit atât de alarmantă încât omul cu megafonul a început să strige:

— NU VĂ GRĂBIŢI. AVEM LAPTE DESTUL PENTRU ÎNTREAGA ŢARĂ...

Rugăminţile lui nu au făcut decât să înrăutăţească lucrurile; oamenii se înghesuiau roată cu vase, le umpleau, se grăbeau acasă şi se întorceau cu şi mai multă vigoare. Curând, toată strada, într-un val înfricoşător de găleţi şi vase, de oale zăngănitoare şi de voci ranchiunoase, scutura microbuzul. Proprietarul era bolnav.de frică. Faţa a început să-i transpire şi încerca să îşi dea jos *agbada,* dar haina s-a agăţat în mâinile întinse ale tuturor oamenilor ce se zbăteau flămânzi. Cu cât încerca mai mult să şi-o dea jos, cu atât aceasta i se încâlcea mai tare în mâini. Părea că şi hainele lui deveniseră o extensie a promisiunilor partidului, un dar gratuit pentru toţi. De cealaltă parte a microbuzului am văzut-o pe Doamna Koto prinsă în negocieri cu bărbatul de la megafon, arătând cu convingere înspre barul ei. În jurul ei mulţimea se înghesuia. Basmalele femeilor erau sfâşiate, tricouri erau rupte, laptele s-a împrăştiat peste tot acoperind feţele femeilor şi ale copiilor. Feţele transpirate, pudrate cu lapte praf, arătau ca ale unor spirite înfometate. Mulţimea s-a ridicat ca un val, cu vocile crescând în intensitate, şi şoferul a pornit motorul microbuzului. Foamea mulţimii s-a răzbunat pe microbuz; cei care împărţeau laptele au început să strige; şoferul s-a speriat; *agbada* proprietarului a fost ruptă de pe el de mulţime. Se lupta să şi-o recupereze, agăţându-se de zdrenţele ei cu disperare, implorând. Dar oamenii, înşfacând ce apucau cu mişcări confuze, trăgând sacii de lapte de sub picioarele bodyguarzilor, au smuls *agbada* proprietarului. S-a agăţat cu încăpăţânare de ea şi l-au tras şi pe el împreună cu haina afară din maşină, până când doar picioarele i s-au mai văzut mişcându-se zadarnic în aer. Unul dintre bărbaţi s-a oprit din împărţirea laptelui şi a apucat piciorul proprietarului ca să-1 tragă înăuntru, dar a pierdut lupta împotriva mişcării furioase şi confuze a mulţimii, şi proprietarul

a dispărut în învălmăşeala de trupuri. *Agbada* lui era dată din mână în mână, pe deasupra mulţimii; curând, atâtea mâini trăseseră de haina brodată încât aceasta se rupsese în câteva bucăţi şi rămăşiţele ei albastre zburau încoace şi-ncolo ca penele unui papagal jumulit.

Când proprietarul a apărut din nou, părul îi era acoperit de noroi şi cineva vărsase lapte pe el şi arăta ca o caricatură a unui *Egungun* [1] iar când a încercat să se urce în camion, colegii lui de partid nu l-au lăsat, pentru că nu l-au recunoscut. Şi-a urlat indignarea şi bărbaţii, lăsând ceea ce făceau, l-au prins şi l-au aruncat

1. „Spiritul colectiv" al strămoşilor. Divinitate din panteonul populaţiei Yoruba.

la pământ, la o distanţă bună de maşină. A apărut şi întreprinzătorul fotograf cu aparatul lui şi le-a făcut poze nefericitului proprietar şi mulţimii înghesuite. Proprietarul s-a ridicat extrem de furios, le-a arătat pumnii celor din partid, i-a înjurat şi, acoperit de noroi şi lapte praf, cu hainele zdrenţuite, cu pantalonii mototoliţi, a pornit-o vijelios în josul străzii, ca o întruchipare solitară a unei sfidări nefericite. Fotograful a continuat să facă poze. Bărbaţii din maşină pozau în timp ce ofereau laptele şi mulţimea se înghesuia, zâmbind aparatului cu o fixitate ciudată. Am văzut trei bărbaţi vânjoşi care au înşfăcat brusc sacii cu lapte din microbuz; i-am văzut fugind în josul străzii, urmăriţi de oamenii partidului. Copiii erau striviţi în înghesuială. Un bărbat a leşinat Femeile au ţipat. O fată a fost înţepată în ochi. Altcineva, primind un cot în gură, a scuipat sânge în aer. Fotograful i-a făcut o poză femeii cu un ochi umflat şi cu un vas pe cap. Am văzut un bărbat fugind de avangarda mulţimii, cu zgârieturi adânci pe faţă, sângerând. Geamurile microbuzului au fost sparte în busculadă. Pe pământ, sângele se amesteca cu laptele. Am auzit-o pe Mama ţipând. M-am luptat să ajung în direcţia de unde auzisem strigătul ei. Am văzut-o pe Doamna Koto părăsind scena cu cea mai mare demnitate, cu

mărgelele lucind în lumina soarelui. Am căutat-o pe Mama în înghesuială, în transpiraţia încălzită şi în violenţa înfometată a mulţimii ce creştea. Coate mă loveau, se prăbuşeau pe capul meu şi pumnul cuiva mi-a spart nasul, a început să-mi curgă sânge. M-am luptat să ies afară din învălmăşeală, împiedicându-mă de picioare solide, osoase şi aspre. Microbuzul a pornit brusc. A doborât un bărbat şi a târât după el o sută de trupuri înghesuite. Mulţimea s-a revărsat în urma camionului ca într-o cruciadă sfântă. Bărbaţii din spatele camionului, recurgând la o strategie diversionistă, au rupt un sac ascuns şi au început să arunce cu monede de argint în aer. Monedele ne-au căzut în cap, le-am prins cu feţele noastre, eram uneori orbiţi de forţa lor în timp ce ne înghionteam şi ne amestecam căutându-le, uitând de lapte, în timp ce microbuzul se îndepărta, spunându-şi anunţurile, promisiunile de partid şi locul următorului mare spectacol public. Copiii au alergat după camion, în timp ce restul mulţimii, prinsă în spirala propriei febre, cauta monede.

Fotograful a alergat după camion, făcând poze la nesfârşit bodyguarzilor ce îşi încordau muşchii, în timp ce prospectele partidului pluteau în aer deasupra noastră, cuvinte pe care nu aveam să le citim niciodată. Şi apoi, după ce microbuzul a dispărut de pe strada noastră, iar vocea amplificată s-a stins în adâncimile cartierului, ne-am revenit încet din febră. Drumul era plin de lapte vărsat şi de broşuri ale partidului. Copiii căutau prin praf după monede ascunse. Mama s-a ivit dintr-un grup de femei, cu faţa învineţită, cu lapte praf în păr, cu bluza ruptă.

— N-am să votez pentru ei, a spus femeia cu ochiul umflat.

Mama m-a văzut, a venit spre mine şi, vărsându-şi necazul asupra mea, a strigat

— Treci înapoi în pat!

Am traversat grăbit strada. Totul se mişca. O broşură de-a partidului mi s-a lipit de picior. Laptele praf îmi gâdila nările. Căldura a crescut în urechile mele. O durere de cap mă lovea încontinuu ca un ciocan între ochi. Am pierdut vremea în faţa clădirii, ascultând voci care îşi comparau experienţa, discutând despre politică. Şi când am văzut-o pe Mama trecând drumul,

am fugit în cameră. Mama a adus înăuntru vasul ei de lapte gratuit, având pe faţă expresia unui triumf extenuant. A pus vasul pe dulap, de parcă efortul pe care îl investise ca să-1 obţină îl făcea oarecum special. Apoi s-a dus să se spele. Oamenii din clădire s-au întâlnit în pasaj şi s-au angajat în discuţii fierbinţi despre care dintre cele două partide principale era cel mai bun, care avea mai mulţi bani, care era prietenul săracilor, care avea promisiunile mai bune şi au continuat aşa, neobosiţi, până când noaptea a coborât peste spectacolul zilei.

Era întuneric când s-a întors Tata. Arăta întunecat şi extenuat. Părea nefericit şi se mişca indiferent şi faţa i se lungise de parcă urma să izbucnească în lacrimi din clipă în clipă. S-a plâns de cap, de spate, de picioare. A mormăit ceva despre tâlharii politici care îi făceau probleme la garaj.

— Aproape l-am ucis pe unul dintre ei azi, a spus el, cu o expresie nebunească în priviri.

Apoi vocea i s-a schimbat.

— Prea multă povară. Mi se rupe spatele. Trebuie să-mi găsesc altă slujbă. Să merg în armată. Să fiu gunoier. Dar povara asta e prea mult pentru mine.

A fost o tăcere scurtă. Apoi Mama i-a spus despre marele eveniment al zilei şi i-a arătat laptele. Părea foarte mândră că reuşise să ducă o luptă zdravănă ca să obţină un vas plin în ciuda competiţiei.

— Acum putem pune lapte în terciul nostru, a spus ea.

— Pentru mine nu, am spus eu.

— Crezi că laptele lor e prea bun pentru tine, sau ce?

Tata a gustat laptele şi şi-a strâmbat faţa.

— Lapte stricat, a spus el. Lapte rău.

Şi apoi a adormit în scaun, copleşit de oboseală. Nu făcuse baie, nu mâncase şi mirosea a noroi uscat, a ciment, a raci şi saci de *garri.* Mama a rămas trează pentru un timp, să vadă dacă nu se trezeşte; dar Tata a continuat să doarmă, scrâşnindu-şi dinţii, sforăind. Aşa că Mama a întins salteaua, a stins lumânarea şi curând a început să sforăie şi ea.

Am stat treaz o vreme. încă aveam febră şi întunericul

tremura de imagini ce se plimbau orbeşte. Chiar înainte de a aţipi am auzit un zgomot pe dulap şi când m-am uitat, am văzut ceva crescând din lapte. S-a făcut mare şi înalt şi s-a desfăcut într-o *agbada* fantomatică. Nu era nimeni în *agbada* şi aceasta s-a ridicat din laptele praf şi a zburat prin cameră. Apoi haina, toată albă, s-a împăturit şi s-a transformat într-o libelulă indigo luminoasă. A bâzâit din aripi prin cameră şi a dispărut în întunericul de nepătruns dintr-un colţ al camerei. Durerea de cap s-a accentuat. Laptele şi ciudatele lui excrescenţe din timpul nopţii sunt singurele mele amintiri din acea sâmbătă când politica şi-a făcut pentru prima dată apariţia în viaţa noastră.

ŞASE

Duminica ne-a arătat faţa secreta a politicii.

Rudele Tatei au venit în vizită. Au venit împreună cu copiii lor, toţi ţepeni şi timizi, îmbrăcaţi cu hainele lor cele mai bune pe care le purtau rareori. Nu aveam scaune destule şi Mama a trebuit să îşi înghită mândria şi să împrumute scaune de la vecini. Oamenii din clădire se înflăcărau discutând despre politică. Rudele noastre au venit să ne viziteze, dar şi să ne critice. L-au atacat pe Tata pentru că nu îi vizitase, pentru că nu luase parte la întâlnirea celor din oraş, pentru că nu contribuise la cadourile de nuntă, la aranjamentele funerare şi la tot felul de angajamente financiare. Tata a răspuns urât criticii lor. I-a învinuit pentru că nu-1 ajutaseră, pentru că se făcuseră nevăzuţi când trecea prin vremuri de criză; şi învinuirile lor zburau de la unul la altul, dezvoltându-se în certuri teribile, fiecare urlând cât putea de tare, până când au ajuns să pară a fi nişte duşmani de moarte mai degrabă decât membri ai aceleiaşi familii mari.

Păreau atât de porniţi unul împotriva celuilalt încât m-am ruşinat că eram prezent în cameră. Soţiile şi copiii rudelor noastre evitau să se uite la mine, şi atunci am bănuit că ne urau

la fel de mult cât evitam noi compania lor. După câteva lungi momente de urlete, una dintre rudeniile noastre a încercat să schimbe subiectul vorbind despre politică şi alegerile care se apropiau. A fost cea mai nefericită schimbare de subiect. O altă ceartă aprinsă a izbucnit şi s-a consumat cu vehemenţă în mica încăpere. Tata, care susţinea Partidul pentru Săraci, a tremurat în timpul discuţiei, neputând să-şi stăpânească mânia; rubedenia noastră, care susţinea Partidul Bogaţilor, era foarte calmă, aproape sfidătoare. Avea mai mulţi bani ca Tata şi trăia într-o parte a oraşului care avea deja electricitate.

Camera vibra de cearta lor şi din când în când părea că se vor arunca unul asupra altuia şi se vor încaieră pentru a dovedi cine era mai tare. Dar a intrat Mama cu o tavă cu mâncare şi băutură. Tata a trimis după *ogogorv* şi nuci de kola şi a făcut o libaţie, rugându-se pentru armonie în ramurile extinse ale familiei. Rudele noastre au mâncat în linişte. După ce au mâncat, au băut în linişte. Epuizaseră conversaţia. Când tăcerea a devenit prea apăsătoare, soţiile rudelor noastre au ieşit împreună cu Mama în pasaj şi le-am auzit râzând, în timp ce bărbaţii stăteau în cameră, ruşinaţi de certurile lor.

După-amiaza căldura a crescut. Vocile din clădire au devenit mai gălăgioase; copiii se jucau în pasaj; vecinii se certau; rudele noastre au spus că pleacă; Tata nu şi-a ascuns uşurarea. Una dintre neveste mi-a dat un penny şi mi-a spus că am fost un băiat rău pentru că nu i-am vizitat Tata şi-a condus rubedeniile spre ieşire. A rămas plecat mult timp. Când s-a întors era foarte nervos. S-a înfuriat pe toţi prietenii şi pe toate rudele care aveau mai mulţi bani ca el. Le-a blestemat egoismul şi i-a înjurat pentru că veneau în vizită doar ca să se simtă mai bine comparându-şi bunăstarea cu sărăcia noastră. S-a pornit într-o enormă campanie verbală împotriva Partidului celor Bogaţi şi, la apogeul declamaţiei, privirea i-a căzut pe vasul cu lapte praf. L-a luat de pe dulap şi a ieşit furtunos. Am auzit-o pe Mama implorându-1 să nu arunce laptele şi apoi am auzit-o suspinând. Tata s-a întors cu vasul gol şi cu o lucire răutăcioasă în priviri.

Mama s-a îmbufnat şi Tata a strâns-o în braţe şi a dansat cu

ea; ea a încercat să îl dea la o parte, dar Tata s-a agăţat de ea şi curând Mama îl bătea uşor, cu afecţiune, pe spate. M-am întors în pat. Febra se retrăsese şi cu fiecare oră mă simţeam mai bine. I-am auzit dansând, am auzit protestele slabe ale Mamei şi l-am auzit pe Tata sugerând ca ei să meargă în vizită. Mamei i-a plăcut ideea. Tata s-a dus şi s-a spălat şi după ce s-a întors a plecat Mama. Ei i-a luat mai mult timp să se pregătească şi, în timp ce şi-a pudrat faţa, şi-a aranjat elaboratele ornamente pe cap şi şi-a pus lănţişoarele şi brăţările, şi-a împletit părul în grabă în oglindă, Tata a adormit pe scaunul lui cu trei picioare. În cameră era foarte cald şi stropi de sudoare au apărut pe costumul franţuzesc al Tatei, singurele lui haine decente. Şi când Mama a fost gata, era transformată complet. Toată oboseala, munca în exces, slăbiciunea feţei, urmele de îngrijorare de pe fruntea ei, toate dispăruseră. Faţa ei strălucea de prospeţime, de ruj şi rimel. Fondul de ten şi fardul de obraji îi deschiseseră nuanţa tenului. Şi am văzut în Mama ceva din frumuseţea inocentă care cu siguranţă ilumina atmosfera satului când Tata a văzut-o pentru prima dată. Radia, şi fiecare mişcare împrăştia în cameră un miros de parfum ieftin. Sudoarea îi curgea pe faţa pudrată şi ochii îi străluceau de emoţie. L-a atins pe Tata şi el s-a trezit speriat, cu ochii injectaţi şi ieşiţi din orbite, cu subsuorile jachetei umezite de transpiraţie.

— Voi, femeile, vă pregătiţi atât de mult, a spus Tata.

— Poate suntem săraci, dar nu suntem urâţi, i-a răspuns Mama.

Tata s-a trezit într-o stare bună. S-a frecat la ochi, a golit un pahar de *ogogoro,* mi-a interzis să ies, a luat-o pe Mama de braţ şi, ca o întruchipare a fericirii conjugale, au ieşit în lume.

Am aşteptat până au plecat. Apoi m-am ridicat, mi-am turnat nişte *ogogoro,* l-am băut şi am ieşit în pasaj, să privesc viaţa agitată de duminică după-amiaza a clădirii.

În timp ce după-amiaza trecea spre seară, copiii din clădire, care plângeau, au început să tuşească. Bărbaţi şi femei stăteau la coadă la toaletă şi toţi se plângeau de probleme la stomac Femeile s-au adunat şi s-au aşezat nefericite pe scaune în faţa camerelor lor. Un bărbat a vomitat lângă fântână. Femeile au

început să strige că erau otrăvite şi aveau în stomac crabi ce se agăţau de intestinele lor. Copiii pârjoleau seara cu căldura lividă a plânsului lor. Apoi a început refrenul unui nou val de oameni care vomitau.

Oamenii din clădire, fără excepţie, arătau bolnavi şi când treceau pe lângă mine, mă priveau de parcă eu eram într-un fel vinovat pentru îmbolnăvirea lor colectivă. Toată buna dispoziţie şi toate sentimentele plăcute ale duminicii au făcut loc mârâiturilor, strigătelor de neputinţă şi cererilor de a fi chemat un vraci. Toate acestea au continuat întreaga seară. Clădirea a devenit un loc pentru vomitat; chiriaşii vomitau în faţa casei, de-a lungul pasajului, în toaletă, în afara băii, şi sunetul în sine părea să devină molipsitor. Copiii, incapabili să ţină în ei, erau duşi repede la toaletă. Li se dădea ulei de ricin, ca să neutralizeze orice fel de otravă pe care o ingeraseră. Dar nimic nu funcţiona. Am stat afară şi am privit totul cu uimire. Apoi, soţia unui dintre creditori a trecut pe lângă mine, s-a oprit, s-a întors spre mine, cu ochii larg deschişi şi cu un mârâit care semăna cu un blestem şi a dat drumul unui şuvoi de fasole nedigerată, orez şi fiere peste hainele mele de duminică. A dispărut în curtea din spate. Am spălat voma ei şi m - am dus în faţa casei şi mi-am umplut buzunarele cu pietre. M-am oprit când i-am văzut pe Mama şi pe Tata întorcându-se de la vizita lor şi am fugit în cameră. Tata era foarte bine dispus şi beat. Faţa Mamei era inundată de sudoare şi de dragoste, ochii îi erau luminoşi şi radia de frumuseţe.

— Ce căutai afară?

I-am spus ce se întâmplase.

— Ce aveai de gând să faci?

— Să arunc cu pietre în ea.

— Du-te şi aruncă cu pietre în ea! a spus el.

Am ieşit şi am aruncat câteva pietre înspre uşa lor, dar am ratat şi le-am spart unul dintre geamuri.

Creditorul a ieşit afară arătând disperat de bolnav.

— Eşti nebun? a întrebat el, fluturând o macetă.

— Soţia ta a vomitat pe mine, am spus.

Creditorul a izbucnit în râs, apoi a îngheţat şi a fugit în curtea din spate.
— Toţi au mâncat ceva stricat, a spus Tata.
Apoi Mama mi-a povestit cât de mirată fusese văzând oameni bolnavi peste tot şi văzând epidemia de vomitare de-a lungul drumurilor şi în faţa caselor. Prietenii pe care îi vizitaseră fuseseră şi ei bolnavi tot timpul cât au stat acolo. Se părea că o plagă venise peste noi, strecurându-se în intestinele noastre.
— Lumea întreagă e bolnavă, dar familia mea e sănătoasă, a spus Tata cu mândrie. Aşa îşi arată Dumnezeu dreptatea. După roadele lor îi veţi cunoaşte. Suntem o familie puternică.
A continuat-o pe linia aceasta, cântând destrăbălat până când libelula din cameră s-a trezit şi a zburat cu violenţă spre tavan şi s-a tot lovit de pereţi într-un zbor ameţitor.
— Insecta aceea arată ca ruda mea, a spus Tata râzând.
— A ieşit din lapte.
— Ce?
— Insecta.
— Când?
— Noaptea trecută. Toţi dormeau. Apoi insecta a ieşit din lapte.
— Laptele! a strigat în momentul în care a înţeles. A ieşit afară în clădire strigând:
— LAPTELE! E LAPTELE!
Mama a ridicat un papuc şi a urmărit libelula, a năucit-o cu o lovitură pe perete şi apoi a stâlcit-o atât de tare încât s-a preschimbat într-o pată verzuie obscenă. Cu o privire de supremă indiferenţă, a dat jos bucăţile strivite ale libelulei şi le-a măturat afară pe pasaj. După ce a spălat pata cu o cârpă, s-a dus la camera creditorului. I-a cerut să-şi cureţe voma din faţa camerei noastre şi să-mi spele hainele murdărite. Între timp, Tata bătea la uşi, trezindu-i pe toţi, copleşit de beţia extazului descoperirii sale, strigând:
— Ne-au otrăvit cu lapte!
Afirmaţia Tatei a devenit un strigăt de înţelegere care era trecut din gură în gură, aproape ca un strigăt de atac, până când cuvintele au acoperit urâtele zgomote ale vomitatului.

Femeile au scos vasele şi oalele cu laptele politicienilor şi le-au golit în străzi. Grămezile de lapte stricat au crescut. Şi celelalte complexuri aveau grămezile lor, şi, uitându-mă de-a lungul străzii, am văzut mormanele de lapte praf ca nişte imagini în oglindă în faţa locuinţelor. Locuitorii cartierului s-au adunat şi au avut o şedinţă publică lungă despre laptele stricat al politicienilor.

Fotograful se legăna prin preajmă, din casă în casă, ţinându-se de burtă, cu faţa palidă şi jalnică. Curajos, a fotografiat grămezile de lapte şi voma din faţa caselor şi i-a pus pe copii şi pe femei să pozeze în jurul acestora. Le-a făcut poze copiilor bolnavi, bărbaţilor contorsionaţi în agonie, femeilor care arătau ca nişte furii înfometate.

Şedinţa a continuat timp de câteva ore. Oamenii străzii erau furioşi şi cineva a sugerat să se dea foc sediului local al Partidului celor Bogaţi. Erau mânioşi, dar, de asemenea, şi neputincioşi şi nu se puteau hotărî în ce mod să acţioneze. Au vorbit, nu au putut să găsească nici o soluţie, şi în timp ce noaptea cobora s-au împrăştiat spre camerele lor, clătinându-se, nimiciţi de spasme, obosiţi de atâta vomitat.

În noaptea aceea oamenii din clădire au devenit ceva mai prietenoşi cu noi. Toţi i-au mulţumit Tatei pentru strigătul lui unificator, pentru că găsise cauza îmbolnăvirii. Soţia creditorului, bolnavă cum era, şi-a curăţat voma din faţa camerei noastre, iar creditorul nu ne-a cerut să plătim geamul spart. Copiii au plâns toată noaptea. Dar intensitatea vomitatului a scăzut, ca şi cum identificarea cauzei le-a îmbunătăţit starea bolnavilor. Toaleta era inutilizabilă.

Tata a făcut libaţii strămoşilor lui până târziu în noapte. S-a rugat pentru atât de multe lucruri încât am pierdut şirul detaliilor, şi atunci mi-a venit în gând că poate şi strămoşii lui se confundau între ei. Am adormit într-o dispoziţie bună, apăraţi de rugăciune şi bucuroşi că am supravieţuit zilei care a ajuns să fie cunoscută ca Ziua Laptelui Politicienilor. În acea noapte am dormit pe saltea. În timp ce întunericul îmi pătrundea în vise, i-am auzit din nou în pat mişcându-se uşor pe muzica arcurilor.

Mişcările s-au oprit. Şi apoi o voce din întuneric a spus:
— Sunt curios dacă şobolanii sunt treji.

ŞAPTE

Când m-am dus data următoare la barul Doamnei Koto, localul era plin de muşte mari şi albastre. Mirosul de piele de animal şi transpiraţie şi pământ proaspăt săpat m-a asaltat. Era sufocant de cald şi era plin de străini. Toţi arătau la fel de ciudat ca oamenii care fuseseră acolo ultima dată.

Diferenţa era că avuseseră loc nişte schimburi groteşti între clienţi. Era un albinos, dar era înalt şi avea capul ca un tubercul de cartof. Omul care avea un ochi umflat era alb şi chel ca o piatră a lunii lustruită. Cei doi bărbaţi care purtau ochelari negri acum aveau păr cărunt şi o deformare curioasă a şoldului. Tânărul care nu avea dinţi era acum o femeie. I-am recunoscut pe toţi sub înfăţişările lor transformate. Erau şi alţii pe care nu i-am văzut înainte. Unul dintre ei arăta ca o şopârlă cu ochi mici, verzui şi ficşi. Şi printre aceşti oameni ciudaţi erau alţii care păreau normali, care se opriseră din drumul lor de la lucru spre casă pentru o duşcă de seară. Localul era atât de aglomerat încât a trebuit să îmi fac loc printre trupurile înghesuite, toate aspre, toate cântând, lansând înjurături şi glume proaste prin bar. Am auzit voci nepământene, limbi străine şi nazale, râsete care puteau proveni doar din trunchiurile unor copaci morţi sau din morminte goale. Am început să mă simt rău din nou doar facându-mi loc printre trupurile care miroseau de parcă nu ar fi avut sânge în ele şi arătau palide.

Clienţii mutanţi făceau ca atmosfera din bar să fie diferită. Confereau tuturor lucrurilor o lumină galbenă monotonă. Localul însuşi îţi lăsa impresia că fusese transportat din împrejurimile cartierului nostru undeva sub drum, sub mare, într-un peisaj nedorit şi vag amintit. Râsul lor îmbolnăvea luminile. Vocile lor îmbinate mă făceau să tresar. Iar femeia fără dinţi, izbucnind

într-un ţipăt înalt de plăcere, a revărsat asupra mea un fior de spaimă. Am reuşit să ajung până la locul meu lângă vasul din lut. Toate locurile erau ocupate, şi doi pitici împărţeau un scăunaş, bând calmi. Nu l-am recunoscut pe nici unul dintre ei, însă mi-au zâmbit amândoi. Femeia fără dinţi s-a întors spre mine, privindu-mă insistent şi apoi, foarte încet, a scos ceva de sub masă. Am privit-o, fascinat de mişcările ei de magician. După ce a scos obiectul complet de sub masă, am văzut că era un sac. Am urlat şi am încercat să ies afară pe uşă, dar fiecare spaţiu disponibil era ocupat. Oamenii din local m-au înghiotit, blocându-mi calea, de parcă înadins nu voiau să mă lase să scap, în timp ce aveau aerul că nu le pasă de asta. Am urlat şi un râs din adâncul gâtlejului mi-a înecat vocea. împingeam în stânga şi-n dreapta, şi cu cât încercam mai tare, cu atât eram înconjurat mai strâns.

Apoi mi-am dat seama că se revărsau tot mai mulţi oameni dinspre uşă, materializându-se, se pare, din aerul nopţii. Clientela se multiplica umplând spaţiul. Stăteau deasupra mea, figuri uriaşe cu părul căzându-le în valuri peste faţa mea. Multiplicarea lor mă înspăimânta. Femeia fără dinţi a devenit două. Piticii au devenit patru. Cei doi bărbaţi cu ochelari negri au devenit trei. Bărbatul cu ochiul umflat a căpătat o dublură, şi dublura lui avea ochiul umflat de cealaltă parte a feţei. M-am calmat. Nu aveam nici o armă împotriva multiplicării lor. Zgomotul a scăzut. Totul tremura. Am pornit încet, de parcă aş fi fost în apă, spre marginea unei bănci. M-am aşezat. Oamenii care mă înconjurau se uitau la mine din când în când, de parcă s-ar fi asigurat discret că încă mai eram în bar. Am devenit conştient că eram privit de toţi, chiar şi când nu se uitau spre mine. M-am convins că toţi aveau ochi invizibili într-o parte a capului şi în ceafă. Şi doar când m-am uitat în sus la un bărbat atât de înalt încât părea că atinge grinda infestată de pânze de păianjen, am cunoscut puritatea fricii.

Bărbatul avea o gură largă, nări proeminente care se mişcau anormal când respira şi două urechi mari disproporţionate. Şi, spre groaza mea, nu avea ochi. Am urlat foarte tare şi l-am lovit

pe bărbat în fluierul piciorului şi el s-a aplecat spre mine şi şi-a deschis gura largă ca şi când urma să mă înghită. Apoi a rămas aşa într-o aparentă contemplaţie. M-am trezit uitându-mă în oroarea din gura lui. Era foarte întuneric şi urât şi în adâncul gurii se găsea doar un singur disc luminos, ca o piatră a lunii turtită, şi am fost îngrozit să văd discul clipind. Apoi am realizat că mă uitam la un ochi. M-am dat în spate şocat şi ochiul s-a întins spre mine şi apoi s-a mişcat prin jur ca o perlă strălucitoare, înţepenită în gâtul lui. Am scuipat spre ochi şi apoi m-am dus departe de lângă el, lovind şi urlând. Omul a scos un sunet ca un croncănit şi s-a aplecat spre mine din nou, cu gura deschisă, şi s-a uitat la mine, dar deja eram în celălalt capăt al încăperii.

O clipă m-am simţit uşurat; dar când i-am văzut pe oameni înconjurându-mâ, m-am luptat din nou să scap. Erau nişte femei înalte, fără ochi. Iar lângă mine stăteau trei bărbaţi cu ochelari negri. Toţi trei şi-au întors capul spre mine. Unul dintre ei şi-a dat jos ochelarii, şi în locul ochilor goi la care mă aşteptasem, avea ochi normali.

— Ce e cu tine?

— Nimic.

— De ce ai scuipat în gura bărbatului acela?

— Băiatul e nebun, spuse unul dintre cei trei.

— Ţicnit, spuse primul.

— Beat, spuse al doilea.

— Ţineţi-1! a spus al treilea.

— Da, prindeţi-1 înainte să ne scuipe şi pe noi.

M-am strecurat până pe marginea băncii, atent la ei. Şi în timp ce îi priveam, au început să se transforme, ieşind din carcasele în care erau. Umerii lor au părut pentru un moment încovoiaţi. Ochii le sclipeau prin ochelari şi dinţii le semănau cu nişte colţi. M-am strecurat mai departe, încet, şi am găsit un alt colţ de unde i-am privit pe toţi insistent. Clienţii se transformau, devenind altceva. Ceea ce era dedesubt ieşea prin transparenţa trecătoare a pielii lor. După un timp, am crezut că ochii îmi joacă feste, sau că febra mă ataca din nou în moduri ciudate, şi mi-am

închis ochii. Când i-am deschis din nou, femeile înalte fără ochi dispăruseră. Am fugit afară din bar şi am luat-o pe drumul lung până în curtea din spate.

Doamna Koto stătea pe un scăunel, ţinându-se de cap. Din când în când scotea sunete ca şi cum ar vomita şi mârâia. Nu avea la gât mărgelele albe. Arăta ca un rinocer comprimat, cum stătea acolo pe scăunel. Am atins-o şi s-a speriat.

— O, tu eşti! a spus ea.

Era trasă la faţă. Părea bolnavă.

— Ce ai păţit?

Mi-a aruncat o privire acră, a făcut o mişcare disperată ca şi cum urma să vomite, s-a prins de stomac şi a spus:

— Din cauza laptelui.

— L-ai băut?

— Bineînţeles, a lătrat ea.

— Noi nu.

Nu a spus nimic. A avut din nou un spasm de vomă. Arăta îngrozitor.

— Ce e cu oamenii din bar?

— Ce e cu ei?

— Ei sunt cei care m-au răpit.

— Când?

— Ultima dată când am fost aici.

— Prostii!

— E adevărat!

— Unde te-au dus?

— La râu.

— Care râu?

— Nu ştiu. Dar ei sunt vrăjitori şi vrăjitoare.

— De unde ştii? Eşti şi tu vrăjitor?

— Uită-te la ei.

— Sunt doar nişte scandalagii. Mi-au mâncat toată supa de ardei. Şi nu mă simt suficient de bine ca să mă ocup de ei.

— Ce să fac?

— Nu ştiu. Fă ce vrei, dar lasă-mă în pace sau am să vomit pe tine.

Părea atât de rea în iritarea ei încât am crezut că o va face. M-am întors la bar şi am rămas la uşă. Am ascultat vocile sinuoase şi gălăgioase, i-am privit cum râdeau şi băteau în mese, şi apoi am făcut o descoperire instantanee. Am realizat pentru prima dată că mulţi dintre clienţi nu erau fiinţe umane. Malformaţiile lor erau prea izbitoare şi nu păreau afectaţi de orbirea lor sau de lipsa ochilor, de spatele lor cocoşat şi de gurile lor fără dinţi. Expresiile şi mişcările le erau nesincronizate cu trupurile. Păreau o îmbinare confuză de părţi umane. Mi-a trecut prin minte că aceştia erau spirite care împrumutaseră bucăţi de fiinţe umane ca să ia parte la realitatea umană. Se spune că spiritele fac asta câteodată. Fac acest lucru pentru că se plictisesc să fie doar spirite. Vor să guste din cele omeneşti, beţia, râsul şi sexul. Uneori o fac ca să răspândească necaz şi uneori ca să îi seducă pe adulţi sau să-i răpească pe copii pe tărâmul lor. În clipa în care i-am văzut ca spirite, bând vin de palmier fără să se îmbete, neştiutori de configuraţia naturală a corpului uman, totul a căpătat sens. Şi apoi am devenit sigur că statueta-fetiş a Doamnei Koto, oarecum, îi atrăgea. Acest gând mi-a fost confirmat de faptul că păreau să se adune mai tare sub fetiş. Ştiam ce am de făcut. Am ieşit şi i-am spus Doamnei Koto:

— Barul tău e plin de spirite.

— LASĂ-MĂ ÎN PACE! a urlat ea.

Am lăsat-o în pace şi m-am dus roată până în faţa barului şi am căutat o creangă bifurcată la capăt. Am coborât pe cărările ce se lărgeau şi am găsit crengi, dar fie nu erau suficient de lungi, fie nu erau suficient de rezistente. Am ajuns până la marginea pădurii şi am auzit copacii văitându-se în timp ce se prăbuşeau pe vecinii lor. Am ascultat copacii doborâţi departe în pădure şi am auzit ritmurile constante ale topoarelor, lovind lemnul tare şi viu. Tăcerea amplifica ritmurile. Am găsit o creangă care mi s-a părut perfectă. Am rupt lemnul lung care avea capătul ramificat în două, m-am zgâriat în aşchii şi am sângerat. Am dus creanga cu mine la bar.

În spate, Doamna Koto era încă pe scăunel, arătând ca un

rinocer cu cornul tăiat. Se ţinea de cap şi scotea un vaiet lung. Am intrat în local pe uşa din faţă. Spiritele mascate erau extrem de gălăgioase. Într-o orgie de bună dispoziţie, întorseseră localul pe dos, sărind în sus şi-n jos, dansând pe melodii inexistente, bătându-se, cântând cântece străine în limbi aspre. Bărbatul cu ochiul bulbucat se juca cu celălalt ochi detaşabil. Un om care îşi desprinse mâna din umăr o lovea cu ea peste cap pe femeia fără dinţi. Spiritele erau îmbătate de umanitatea lor împrumutată şi se bucurau în buna lor dispoziţie grotescă.

M-am urcat pe o bancă şi am agăţat fetişul cu creanga. Îl luasem din cui şi îl dădeam jos, când unul dintre spiritele din cealaltă parte a barului m-a văzut şi a scos un ţipăt pătrunzător. M-am dat jos în grabă. Fetişul a căzut de pe creangă. S-a făcut o linişte teribilă în bar. Şi apoi, spiritul care strigase a arătat înspre mine şi a poruncit urlând:

— PRINDEŢI-L PE BĂIAT!

Am înşfăcat fetişul de pe jos, simţind cum puterile din el îmi ardeau palma, m-am luptat nebuneşte printre picioarele împrumutate ale spiritelor şi am ajuns în prag. M-am împiedicat şi am căzut în faţa barului. Pentru o clipă nu am găsit fetişul. L-am căutat prin preajmă cu furie, în timp ce gălăgia din bar se revărsa afară. În cele din urmă l-am găsit sub nişte tufe, unde părea că se târâse ca un crab. L-am luat exact când Doamna Koto a reacţionat la gălăgie. M-a văzut şi a strigat:

— Azaro, eşti nebun? Adu lucrul acela înapoi!

Într-o poziţie contorsionată, din cauza durerilor de burtă provocate de laptele stricat, s-a luat după mine. Nu era singura.

Şi spiritele mă urmăreau, şi unul îşi ţinea mâna detaşată în aer ca o măciucă bastardă. Am fugit pe cărări în jos. Paşii lor grei se auzeau in spatele meu şi îmi strigau numele:

— Azaro! Azaro!

Toata zona răsuna de strigătul numelui meu. Atât de înfricoşător îmi chemau spiritele numele încât lumina s-a schimbat şi nori galbeni s-au materializat lângă mine. Se părea că intrasem pe un alt tărâm. Îmi strigau numele, ca nişte animale care ar fi descoperit limbajul, fiecare pe alt ton. Am

fugit în spatele cocioabelor, m-am ascuns în spatele grămezilor de nisip, dar au reuşit să îmi dea de urmă. Câini îmi lătrau numele, capre arătând ciudat îmi tăiau calea şi găini zburau din tufişuri în faţa mea. Copacii întorceau vocalele numelui meu şi am simţit că toate lucrurile conspirau cu spiritele ca să îmi trădeze ascunzişurile. Nici un loc nu părea sigur pentru mine; nici fundaţiile neterminate ale caselor, unde m-am aşezat pe nişte insecte ciudate, nici fântâna circulară în care mă gândeam să mă ascund, dar din care *se* auzea ecoul numelui meu, nici muşuroiul de furnici în spatele căruia furnici-soldaţi roşii îşi desfăşurau forţele maligne. Aşa că m-am îndreptat spre pădure; am trecut pe lângă sacrificiul adus de Doamna Koto drumului; farfuria era intactă, dar mâncarea şi obiectele ritualice dispăruseră. M-am dus şi m-am întins în spatele marelui copac căzut, unde văzusem câinele cu două picioare. Dar mă temeam că aveam să mă rostogolesc în groapă, fară să mai pot ieşi afară, mă temeam să nu devin o parte a noului drum. Aşa că am alergat mai adânc în pădure.

Spiritele erau peste tot. Ele au dat glas fiecărui copac. Am văzut o macetă ruginită pe jos şi am ridicat-o. Bărbatul cu ochiul bulbos s-a năpustit spre mine şi i-am tăiat mâna cu maceta, iar el nu a scos nici un sunet şi nici nu a sângerat. I-am străpuns cu fetişul ochiul bolnav şi mi-a dat drumul, orbit de puterile Doamnei Koto. Am fugit până m-am pierdut Nu mai ştiam de ce fugeam. M-am oprit. M-am plimbat printre copacii tăcuţi şi atenţi. Nu mai auzeam paşii spiritelor. Dar încă auzeam, de departe, cum îmi strigau numele. Vocile lor purtate de vânt erau slabe.

Întunericul se lăsa repede. Vântul sufla cu putere printre copaci. Copacii se văitau, crengile trosneau şi vântul, printre frunze, suna ca o cascadă îndepărtată. Nişte păstăi au explodat de sus şi una dintre ele mi-a căzut în cap ca o lovitură puternică şi am căzut la pământ. În liniştea şi în întunericul care au venit peste mine, m-am văzut călărind calul invizibil al nopţii.

Am călărit printre copaci. De jur împrejurul meu erau figuri tăcute cu măşti mari. Roată în jurul meu erau statui ancestrale.

Oriunde călăream, vedeam monolite imemoriale cu feţe solemne şi ochi lapislazuli. Monolitele erau din aur, luminând în întuneric. Una dintre statui s-a mişcat şi s-a transformat în Doamna Koto. Halatul auriu îi flutura, s-a urcat pe calul împodobit al nopţii şi le-a ordonat celorlalte statuete şi monolite să o urmeze. Figurinele cu măşti mari s-au mişcat. Statuile s-au mişcat. S-au urcat pe caii lor şi au venit după mine.

Am călărit cu furie şi am ajuns într-un loc unde se întâlneau toate vânturile lumii.

Vânturile au spulberat armata de statui de pe caii lor una câte una şi acestea s-au spart în fragmente de aur. Doar Doamna Koto, o războinică implacabilă, a rămas pe calul ei şi a continuat să mă urmărească. Chiar înainte să mă ajungă, a început să plouă. Apa, curgând, a şters-o treptat, începând cu mâna ei ridicată şi sabia ei nemiloasă. Mâna i s-a dizolvat într-un lichid violet şi i s-a scurs peste faţă; şi faţa i s-a dizolvat încet, de parcă ploua cu un acid care rodea oţelul şi carnea. Apoi i-a căzut părul şi capul i s-a micşorat; şi pe urmă capul i s-a rostogolit ca o sferă de ape roşii şi umerii i s-au topit şi în cele din urmă trupul ei masiv a dispărut și tot ce a rămas au fost ochii înspăimântători care tremurau pe pământ uitându-se la mine. Apoi calul a nechezat şi şi-a ridicat copitele din faţă, s-a întors şi s-a îndepărtat în galop, zdrobindu-i ochii cu picioarele din spate. Apoi a dispărut şi el în mijlocul sunetelor infernale, în vânturile strălucitoare.

M-am trezit rătăcind de-a lungul cursului apei. Fetişul era încă în mâna mea. M-am plimbat prin ploaia neobosită, până am găsit luminişul. Eram foarte obosit. Fetişul părea să fi devenit mai greu şi greutatea lui de plumb mă speria. Am aruncat fetişul în mijlocul luminişului, departe de orice copac. Apoi m-am hotărât să îl îngrop, ca să nu-1 găsească, din întâmplare,
Doamna Koto sau spiritele. Am scobit o gaură cu un băţ. Apa a umplut gaura. Nu mi-a păsat. Am vârât fetişul în gaură şi l-am acoperit cu pământ ud şi apoi am îndesat în jurul gropii crengi şi beţe ca să-mi amintesc unde l-am pus. Apoi m-am întors la marginea pădurii şi am stat sub streşinile unei case până ploaia

s-a mai domolit.

Îmi era frig. Dinţii îmi clănţăneau. Mâna în care ţinusem fetişul se colorase în violet. Pielea din palmă se cojea în fulgi umezi, de parcă fetişul îmi arsese carnea. Ploaia s-a domolit şi eu am pornit-o spre casă, precaut. Vântul ce sufla puternic a ridicat acoperişul unui bungalou şi 1-a aruncat lângă clădirea de lângă el. Chiriaşii se văitau cu vocile oribile ale celor care au fost judecaţi şi damnaţi, de parcă Dumnezeu smulsese o parte din acoperământul vieţii lor şi îi expusese unei veşnicii nemiloase. Strigau cu o dezolare teribilă, precum Adam *şi* Eva când au fost aruncaţi din grădina Edenului pentru totdeauna. Era o noapte tristă, copiii plângeau şi ploaia cădea peste lucrurile lor. Nu puteam face nimic să îi ajut, aşa că m-am dus acasă ascultând huruitul tunetului din locaşul lui îndepărtat şi fulgerul trosninduşi multiplele degete căzând deasupra marilor copaci.

Toate mă ameninţau. Lătratul câinilor suna precum scrâşnitul unor spirite răzbunătoare. Crengile trosneau de parcă ar fi fost gata să se repeadă spre mine. Chiar şi hainele care fluturau pe sârme semănau atât de mult cu Doamna Koto dizolvându-se din lumea trupurilor, ameninţând să aducă nenorocirea veşnică asupra mea pentru pierderea fetişului. M-am dus de-a lungul unor drumuri complicate ca să evit să trec prin faţa barului ei. Când am ajuns acasă Tata stătea pe scaunul lui cu trei picioare, fumând o ţigară; rola pentru ţânţari era pe masă; fereastra stricată fusese reparată; şi nişte prăjituri proaspete încălzeau camera cu aroma lor. Mama a intrat cu o tavă de mâncare şi a spus:

— Ai venit la timp.

Tata s-a uitat la mine, a râs şi a zis:

— Deci te-a prins ploaia?

Am dat tremurând din cap.

— Usucă-te, a spus Mama.

M-am dus şi m-am spălat repede şi m-am uscat cu prosopul Tatei. Am intrat şi m-am aşezat pe salteaua întinsă pe jumătate. Am mâncat din acelaşi castron cu Mama şi Tata. Flacăra lumânării ne lumina faţa. După ce am mâncat, m-am ghemuit

pe saltea, ascunzându-mi secretele în tăcere, şi am adormit ca şi când nu se întâmplase nimic neobişnuit.

OPT

Nu am mai trecut pe la localul Doamnei Koto o vreme. Mă temeam de mânia ei. Mă temeam de clienţii ei. Aşa că după şcoală evitam să trec prin faţa barului ei. Veneam acasă şi găseam uşa încuiată. Stăteam afară şi o aşteptam pe Mama, care adesea se întorcea târziu de la comerţul ei ambulant şi de la piaţă.

După-amiaza, clădirea era liniştită. Lumina soarelui cădea greoaie peste toate lucrurile şi făcea sunetul să se propage greu şi aerul somnolent. În faţa clădirii, femeile care îşi terminaseră toată treaba prin casă dormitau pe platformele de ciment Grămezile de lapte praf, bătute de ploaie, îşi împrăştiau albul otrăvitor de-a lungul canalelor de scurgere ale drumurilor largi. Câinii dormeau cu un ochi deschis, cu cozile sâcâite de muşte. Copiii mici se jucau cu indiferenţă în nisip. Copiii mai mari care se întorseseră de la şcoală îşi schimbau uniforma şi ieşeau afară, cu feţele înnegrite de lumina soarelui şi de praf, exceptând dârele pe unde cursese sudoarea. Mamele lor îi trimiteau să cumpere diverse lucruri. Ţintuit locului de lumina soarelui, ascultam muzica unor radiouri îndepărtate şi chemarea la rugăciune a muezinului.

De cealaltă parte a străzii fotograful se agita prin preajmă cu aparatul lui de fotografiat, neafectat de lumina soarelui care altora le dădea somnolenţă, căutând subiecte interesante. Uneori agăţa fotografiile pe care le clătise în substanţele lui în vitrina de sticlă din afara studioului. Deseori mergeam să ne uităm la fotografiile de nuntă ale unor oameni care ne erau complet străini. A agăţat câteva imagini cu sărbătoarea întoarcerii mele acasă. Lângă ele erau fotografiile lugubre ale haosului dezlănţuit când au venit politicienii cu laptele stricat.

Restul vitrinei era ocupat cu poze în care se vedeau femei sfidătoare, grămezi de lapte, locuitorii străzilor aruncând laptele pe fundalul granulat al sărăciei. Era foarte mândru de fotografii şi când ne apropiam prea mult de vitrină, venea repede şi ne gonea de acolo zicând:

— Nu atingeţi vitrina, o să stricaţi fotografiile!

Cu cât ne fugărea mai mult, cu atât ne adunam mai repede. Vitrina studioului său a devenit prima noastră galerie publică, în fiecare amiază, după ce se termina şcoala, mergeam să vedem care erau noile subiecte imortalizate de fotograf: înmormântări noi, parade, hoţii care le hărţuiau pe negustorese la piaţă, un copil nou-născut, plângând spre lume. Vitrina aceasta era şi primul nostru ziar local.

Copiii au fost primii care au arătat interes faţă de fotografiile lui. Apoi adulţii, în drumul lor spre muncă, dimineaţa, au început să se oprească să vadă noile imagini pe care descurcăreţul fotografie avea afişate. De asemenea, se opreau şi seara când se întorceau. Mereu ne surprindea şi a început să joace după aşteptările noastre. A devenit foarte popular printre copii. Ori de câte ori îl vedeam venind pe stradă cu aparatul lui, nu ratam ocazia de a-1 saluta. El zâmbea, se prefăcea că ne face poze şi dispărea în camerele secrete ale studioului său. După un timp i-am uitat numele şi am ajuns să îi spunem pur şi simplu „fotograful".

După-amiezele, după ce eram fugăriţi de lângă vitrina de sticlă, mă jucam de cele mai multe ori cu ceilalţi copii. Aveam un univers întreg în care să ne jucăm: de-a lungul labirintului de străzi şi drumuri lărgite, în jurul caselor şi al colibelor, pe şantierele în construcţie şi în păduri. Când mi se făcea foame şi oboseam, îi ceream fotografului de mâncare. Uneori se plângea că îl deranjez, dar de cele mai multe ori îmi oferea o bucată de pâine, zicând:

— Tatăl tău nu şi-a plătit pozele încă.

Într-o altă zi, cu o sclipire în ochi şi pe un ton conspirativ, a spus:

— Bate-1 pe tatăl tău la cap. Daca plăteşte pozele, am să îţi dau

un şiling.

A continuat să mă sâcâie astfel, întrebându-mă dacă în schimb l-am sâcâit pe Tata. Apoi m-a ameninţat că nu-mi va mai da niciodată de mâncare şi nu va mai vorbi cu mine până când pozele nu vor fi plătite. Într-o zi l-am văzut arătând flămând şi nefericit şi când l-am întrebat ce era în neregulă, s-a răstit la mine, şi-a înşfăcat trepiedul şi m-a fugărit în josul străzii. În acea zi a fost chiar furios. Foamea şi amărăciunea îl urâţiseră, şi l-am evitat pentru o vreme.

Foamea lui s-a înrăutăţit Dimineaţa nu se mai sinchisea să schimbe pozele din vitrina de sticlă. Nu se mai sinchisea să ne uimească. Pozele vechi au devenit maronii şi triste şi s-au îndoit la colţuri sub forţa orbitoare a soarelui. Noaptea îl auzeam delirând, insultându-i pe toţi pentru că nu plătiseră, strigând că unii ca noi îi duceau pe oamenii cinstiţi la corupţie şi crimă.

Hainele lui s-au jerpelit şi barba i-a devenit maronie şi ţepoasă. Dar nici măcar foamea nu-i putea stinge spiritul şi după-amiaza umbla în sus şi-n jos, făcând poze, cu ochi dementi şi într-o stare constantă de enervare.

Copiii nu s-au mai adunat în jurul vitrinei lui. Am inventat jocuri noi şi am jucat fotbal. Într-o după-masă când ne jucam, am lovit mingea prea tare înscriind neintenţionat şi am spart vitrina fotografului. A ieşit, fluturând o macetă, cu privirea furioasă, mişcările neobosite, cu limba acoperită de sedimente albe. Tremura în lumina soarelui, slăbit şi bolnav. A venit la vitrină, s-a uitat la dezastrul pe care-l făcusem şi a spus:

— Nu atingeţi vitrina! Am să ucid pe oricine o atinge!

Şi astfel, mingea a rămas în vitrină, împreună cu sticla spartă şi fotografiile maronii.

Adulţii care treceau clătinau din cap uimiţi de această nouă şi ciudată formă de montaj fotografic. Mingea era tot în vitrină şi când ploua. Apa a udat fotografiile. Insectele s-au reprodus în vitrină şi forme curioase de fungi şi mucegai au crescut pe subiectele inocente ale cercetării lui şi ne-a părut rău că fotograful îşi pierduse interesul în meşteşugul lui. Se stingea în camera lui mică, tremurând în strânsoarea unei febre anormale,

şi când îl vedeam era mereu îmbrăcat cu o haină neagră, murdară.

Îmi părea atât de rău pentru pozele lui încât am început să îl sâcâi pe Tata, care se enerva mereu când apărea subiectul acesta. Aşa că am bătut-o pe Mama la cap, dar cu cât o sâcâiam mai mult, cu atât devenea mai slabă; aşa că m-am oprit şi am uitat cu totul, de tristeţe. Şi după-amiaza, pentru că nu mă puteam duce la barul Doamnei Koto, nici nu puteam să mă uit la pozele din vitrina spartă, am început să am mâncărimi în picioare din nou şi mi-am reluat plimbările pe drumurile lumii.

Uneori mă jucam în pădure. Locul meu preferat era luminişul. După-amiaza, pădurea nu era înspăimântătoare, deşi auzeam deseori tobe ciudate şi cântec şi copacii văitându-se înainte de a cădea. Auzeam, departe, topoarele şi maşinile de găurit. Şi în fiecare zi, pădurea se subţia puţin. Copacii pe care ajunsesem să îi cunosc atât de bine erau tăiaţi şi rămâneau doar buturugile lor, picurând sevă.

Mă plimbam prin pădure strângând lacăte ruginite, ouă verzi de pasăre, lănţişoare abandonate şi păpuşi ritualice. Uneori priveam oamenii doborând copaci şi companiile construind drumuri. Am câştigat ceva bani ducând mesaje din partea muncitorilor fetelor tinere care refuzau avansurile lor şi femeilor căsătorite care erau secretoase şi dădeau răspunsuri pline de enigme, cumpărând pentru muncitori mâncare gătită şi băuturi răcoritoare.

Cu mărunţişul pe care mi-1 dădeau îmi cumpăram pâine şi felii subţiri de nucă de cocos prăjită şi apă cu gheaţă. Apoi am strâns ceva bani şi i-am oferit fotografului pentru pozele noastre. Dar când a văzut cât îi ofeream, a explodat într-o enervare febrilă şi m-a fugărit afară crezând că îmi bat joc de el.

Zilele erau întotdeauna lungi, în afară de cele în care mă jucam sau mă plimbam. Străzile erau lungi şi întortocheate. Îmi lua ore întregi să mă rătăcesc şi mult mai multe să îmi găsesc drumul înapoi. A început să îmi facă plăcere să mă rătăcesc. În plimbările mele plecam din cartierul nostru cu aglomerarea amestecată de cocioabe, colibe şi bungalouri, şi urmăream ruta

autobuzelor care duceau muncitorii spre centrul oraşului. Pe marginea drumurilor, femeile coceau porumb. În baruri cu vin de palmier şi în birturi, bărbaţii înghiţeau bucăţi de *eba* de mărimea pumnului, gesticulând furioşi şi discutând despre politică, La o frizerie, m-am uitat cum un bărbat era ras în cap. Vizavi de frizerie era o loterie. De acolo a ieşit un bărbat îmbrăcat cu un costum albastru franţuzesc, cu braţul în jurul unei femei frumoase; m-am îndreptat spre el. Nu m-a recunoscut. După ce s-a urcat într-o maşină împreună cu femeia, amândoi zâmbind în acea zi fierbinte, şi după ce au plecat, mi-a trecut prin minte că văzusem întruparea viitoare a eului mai bun al tatălui meu, dublura lui de succes.

Am continuat să merg până am ajuns la garaj. Peste tot era activitate. Erau camioane şi vehicule de transport şi autobuze dând cu spatele, conductori intonându-şi ritmic destinaţiile, navetişti agăţându-se de scări, şoferi insultându-se unul pe altul, biciclişti sunând din clopoţeii lor. Negustorii îşi strigau marfa, cumpărătorii se târguiau zgomotos şi nimeni nu părea să stea locului.

Peste tot era forfotă şi am continuat să merg şi am văzut o mulţime de oameni cărând încărcături, saci monstruoşi, de parcă erau damnaţi, sau de parcă lucrau într-o sclavie abisală. Se chinuiau sub greutăţile absurde ale sacilor de sare, cu ciment, cu *garri.* Greutăţile le zdrobeau capetele, le comprimau gâturile, iar venele de pe feţele lor erau umflate până aproape să explodeze. Feţele lor erau atât de contorsionate încât păreau aproape inumane.

I-am privit încovoindu-se sub poveri, i-am privit cum li se strâmbau genunchii când alergau, cum o transpiraţie spumoasă le curgea pe trupuri. Pantalonii lor erau uzi cu totul şi unul dintre bărbaţi, trecând grăbit pe lângă mine, a tras o serie de vânturi de necontrolat, tremurând sub oribila povară. Mai departe, am ajuns la camioanele care aduceau sacii de *garri* din zone îndepărtate ale ţării. Hamalii stăteau încolonaţi în spatele camionului aşteptându-şi rândul, cu haine înfăşurate în jurul capetelor lor. Am privit cum bărbaţii luau marfa, i-am urmărit

împiedicându-se prin haos. Fiecare bărbat îşi ducea marfa diferit. Doi bărbaţi, în spatele camioanelor, ridicau sacii pe capetele hamalilor. Unii dintre bărbaţi tresăreau înaintea umbrei sacilor, alţii se dădeau înapoi înainte ca sacul să fie ridicat măcar, şi câţiva, invariabil, păreau să se înalţe spre marfa, anticipându-i greutatea, neutralizând durerea înaintea teribilului moment. Dar printre ei era unul diferit. Era enorm, avea muşchii rotunzi, o faţă lungă şi urâtă şi erau saşiu, din cauza prea marii greutăţi, am presupus eu. Erau uriaşul garajului. Au ridicat un sac pe capul lui. El scotea zgomote neînţelese şi dădea din mâini.

— Mai mult! Mai mult! a spus el.

I-au ridicat un al doilea sac pe cap şi gâtul, practic, i-a dispărut, iar picioarele lui puternice s-au scufundat în strada noroioasă.

— E nebun! a spus unul dintre hamalii din spatele lui.

— E beat! a spus altul.

S-a întors spre ei cu gura răsucită, cu faţa contorsionată, şi a strigat cu o voce strangulată.

— Taică-tău e nebun! Mă-ta e beată!

Apoi s-a întors spre cei doi bărbaţi din spatele camionului şi a gesticulat din nou. Dădea din mâini atât de violent încât părea că încerca să îi atace. S-au dat înapoi îngroziţi.

— MAI MULT! MAI MULT! a strigat.

— E destul, a spus unul dintre cei doi bărbaţi.

— Crezi că suntem politicieni? a spus celălalt.

Gesturile uriaşului au devenit mai furioase.

— Nu e nebun, a zis hamalul din spatele lui. E doar sărac, atâta tot.

— MAI MULT! MAI MULT! a ţipat uriaşul.

— Uite, pleacă! E de ajuns chiar şi pentru tine.

— MAI MULT! MAI MULT ! a spus el cu vocea slăbindu-i.

I-au mai pus un sac pe cap şi un sunet extraordinar i-a ieşit dintre fese; capul i-a dispărut cu totul; sunetul a continuat, fără să poată fi oprit; iar el s-a clătinat într-o parte, apoi în cealaltă. Cei care aşteptau să preia marfa au fugit din spatele lui. S-a

împleticit în toate direcţiile, lovindu-se de tarabe, răsturnând mesele cu peşte proaspăt şi grămezile aranjate de portocale, împiedicându-se de marfa negustorilor, călcând peste vasele cu melci. Femeile urlau la el trăgându-1 de pantaloni. A continuat să meargă clătinându-se, balansând greutatea, alunecând şi recâştigându-şi echilibrul în mod miraculos, mormăind şi înjurând, rostind cuvintele
„MAI MULT! MAI MULT!" într-o răsuflare, şi când a trecut pe lângă mine, am observat că privirea piezişă îi era aproape normală sub apăsare, muşchii îi tremurau incontrolabil şi gemea atât de adânc şi emana un miros de transpiraţie atât de nepământean încât am izbucnit brusc în lacrimi.

Oamenii se adunaseră de jur împrejur. Se opriseră din ceea ce tăceau doar ca să vadă dacă acest om, care nu era chiar un uriaş, putea să ducă toată acea greutate. Au privit spectacolul dat de acel bărbat voinic şi îndesat şi a fost singurul moment în care i-am văzut pe oameni nemişcaţi. Şi când bărbatul, clătinându-se şi împleticindu-se, a ajuns acolo unde trebuiau lăsaţi sacii, cei care descărcau nu erau acolo. S-a răsucit, chemându-i; au ieşit alergând dintr-o *bukka* [1], dar au ajuns prea târziu; pentru că brusc a aruncat toţi sacii jos deodată; unul dintre ei s-a deschis şi s-a vărsat; iar el a rămas pentru un moment perfect nemişcat, clipind, în timp ce oamenii îl aplaudau şi îi cântau poreclele; şi apoi a căzut cu încetinitorul peste saci şi nu s-a mişcat până când nu a fost tras pe marginea drumului şi trezit cu o găleată de apă şi o tigvă de vin de palmier.

După un timp s-a ridicat, cu genunchii lovindu-i-se unul de altul, s-a dus înapoi la camion şi a adus doar doi saci. Oamenii încă îl urmăreau, să vadă dacă nu va face ceva extraordinar cu sacii. Dar singurul lucru pe care 1-a făcut după câteva drumuri a fost că a intrat în *bukka* şi a golit un castron mare de piure de cartofi cu înghiţituri mari, care ar fi înecat şi un taur. Oamenii care

1. Poate însemna atât o cocioabă construită din bambus şi

frunze de palmier, cât şi un mic birt construit sub un acoperiş de fier, fără pereţi, un fel de terasă.

au plecat, revenind la vieţile lor ocupate, nu l-au văzut făcând un dans improvizat cu proprietăreasa birtului şi apoi fugind fără să plătească, cu proprietăreasa pe urmele lui, fluturând o tigaie.

Garajul era cel mai zăpăcitor loc pe care îl văzusem vreodată: oamenii urlând peste tot, camioanele dând cu spatele, şoferii camioanelor ţipând, muzica explodând din magazine noi de înregistrări şi birturi, maşinile frânând, femeile ţipând la hoţii de buzunare şi bărbaţii bătându-se să ducă bagajele călătorilor. Peste drum, o femeie îl bătea pe un nebun cu o mătură. În spatele meu, un hoţ a fost prins şi fugărit de negustori. Erau băieţi peste tot, rătăcind prin jur cu priviri viclene şi înfometate. În faţa unei colibe dărâmate, fumând o ţigară şi supraveghind întreaga confuzie, stătea pe un scaun bătrânul reparator de biciclete. Un autobuz se stricase şi oamenii îl împingeau. O femeie grasă şi care părea bogată, îmbrăcată într-o robă scumpă, dădea ordine mai multor bărbaţi. Părea foarte puternică şi avea pe faţă o expresie de dispreţ distilat în timp ce le ordona bărbaţilor să îi ia bagajul din portbagajul unui taxi. Erau atâtea de văzut, atâtea de ascultat, zgomotele ce se încleştau şi vocile care atrăgeau atenţia în partea asta şi în cealaltă, totul se întâmpla într-o simultaneitate frenetică, astfel încât era imposibil să mergi drept. Mă tot loveam de oameni, călcam în bălţi noroioase, mă împiedicam de gunoaiele ude de pe jos. Priveam un singur lucru, o fată spălând fundul unui copilaş pe marginea drumului, când un claxon de maşină, în spatele meu, m-a speriat îngrozitor de tare. Eram atent la maşinile din spatele meu, trecând atât de aproape încât părea că încercau încet şi deliberat să mă calce, când cineva a strigat:
— Dă-te la o parte din calea mea, şobolanule!

Săream din drum, şi câte un camion trăgând după el întregul conţinut al unei gospodării modeste sau un hamal icnind sub greutatea monstruoasă a unei încărcături de cartofi treceau vijelios pe lângă mine. Am ameţit, mi s-a făcut foame şi m-am

zăpăcit. Nimeni nu dădea atenţie nimănui. De o parte a străzii un om ţâşnea ca un fulger cu cutia metalică cu bani a unui negustor. De cealaltă parte o femeie se certa cu un client în legătură cu preţul pentru fructul arborelui de pâine, în timp ce copilul ei se târa sub un camion staţionat. Mă îndreptam spre camion să scot copilul de acolo, când s-a auzit un strigăt de jur împrejurul meu. Femeia tocmai îşi dăduse seama că îi dispăruse copilul. Strigătul era atât de pătrunzător încât alte femei s-au adunat instantaneu în jurul ei, ţinându-şi sânii şi agitând aerul cu mâinile lor. Şoferul camionului a pornit motorul, copilul a ţipat, femeile s-au năpustit spre mine, m-au aruncat din drum şi unele au intrat sub camion, în timp ce altele au sărit pe şofer, hărţuindu-1 pe acesta pentru că îşi parcase urâtul camion în faţa tarabelor lor. Şoferul nu a acceptat aşa ceva şi le-a insultat şi s-a instaurat o înspăimântătoare gălăgie de înjurături, femeile implicându-se atât de tare încât uitaseră de copilul pentru care se îngrijoraseră în primul rând. Eram deja acoperit de noroi şi praf şi m-am dus mai departe, căutând o pompă de apă.

Nu am putut să găsesc o pompă şi am ajuns într-un loc unde nişte bărbaţi descărcau saci de ciment din spatele unei remorci Din nou erau o mulţime de hamali, cu feţele acoperite de praf de ciment, cu ciment pe sprâncenele lor transpirate şi pe păr. M-am întrebat cum reuşeau să se pieptene dimineaţa. Unii dintre hamali erau nişte băieţi puţin mai înalţi ca mine. l-am urmărit pe băieţi încovoindu-se sub sacii de ciment, clătinându-se, aruncându-i jos, venind înapoi, până când supraveghetorul lor a strigat pauza, şi s-au dus cu toţii şi s-au aşezat în jurul mesei în aer liber a unui birt şi şi-au spălat mâinile şi au mâncat cu lăcomie; cu picăturile de sudoare curgând în farfurii de pe feţele lor.

Când s-au întors la lucru din nou, am observat că printre ei erau şi un bătrân, fiul lui şi nepoţii lui, care nu puteau fi cu mult mai în vârstă decât mine. Printre nepoţi era unul care începuse munca de hamal în ziua aceea. Se tot văita de spate şi de gât, plângea în timp ce ducea marfa, dar tatăl lui nu îl lăsa să se oprească, obligându-1 să continue, spunându-i că trebuia să

învеţe să fie bărbat şi că erau băieţi mai tineri ca el care erau o mândrie pentru familiile lor, şi în acel moment a arătat spre mine. Am plecat grăbit de acolo să caut o pompă de apă, temându–mă ca nu cumva supraveghetorului să îi vină cumva idea să îmi poruncească să-mi rup gâtul cărând saci de ciment, şi am ajuns la un alt camion unde nişte bărbaţi descărcau saci cu sare. Mă uitam la numărul ciudat de înmatriculare când am auzit protestele unei voci familiare.

Am auzit vocea pentru scurtă vreme şi am căutat faţa. Şi apoi l-am văzut pe Tata printre hamali. Arăta complet diferit. Părul îi era alb şi faţa ca o mască acoperită cu ciment. Era aproape dezbrăcat, cu excepţia unor pantaloni scurţi jerpeliţi pe care nu-i mai văzusem niciodată. I-au pus doi saci de sare pe cap, iar el a strigat „DOAMNE, SCAPĂ-MĂ!" şi s-a clătinat şi sacul de deasupra a căzut înapoi în camion. Bărbatul care încărca i-a înjurat strămoşii, jignindu-mă şi pe mine, şi Tata clipea continuu în timp ce sarea şi sudoarea îi intrau în ochi. Bărbaţii care îi dădeau sacii strigau cum le făcuse multe probleme şi că se comporta ca o femeie şi dacă nu putea să care nişte-saci cu sare ar trebui să se târască înapoi în patul nevestei lui. Tata se zbătea sub greutate, ca un boxer sub asaltul prea multor lovituri, când cei care încărcau marfa i-au pus pentru a doua oară cel de-al doilea sac pe cap. Pentru o clipă, Tata a stat perfect nemişcat. Apoi s-a clătinat. Muşchii îi zvâcneau neregulat. Sacii erau foarte mari şi compacţi, ca nişte bucăţi de stâncă, şi sarea curgea din unul dintre saci pe umărul Tatei.

— MIŞCĂ-TE! MIŞCĂ-TE! a spus unul dintre cei care încărcau.

— SAU MAI VREI UN SAC, EI? a spus celălalt.

Pentru o clipă, am crezut că Tata avea să cedeze la acea încercare şi că va fi apăsat mai adânc în pământ de simpla greutate a sacilor care păreau a fi nişte stâlpi de piatră. Nu puteam să îndur gândul, şi cu o voce atât de subţire în mijlocul haosului, am strigat:

— Tată! Nu!

Câteva perechi de ochi s-au întors spre mine. Tata s-a legănat în multe părţi încercând să localizeze sursa strigătului, şi când s-

a întors în direcţia mea s-a oprit. Faţa i se contracta şi muşchii gâtului îi palpitau de parcă ar fi suferit de crampe. Unul dintre cei care încărcau a zis:

— MIŞCĂ-TE, OMULE!

Şi în timp ce sarea îi curgea pe umăr, lacrimi i-au ţâşnit din ochi, iar când a trecut pe lângă mine clătinându-se, aproape prăbuşindu-se, cu picioarele lui mari îndoite, pe chip i se citea ruşinea. Părea că nu mă văzuse şi a trecut mai departe, încercând să-şi ducă povara cu demnitate, legănându-se în direcţia care compensa greutatea. Se clătina fără să se poată opri, femeile şi copiii se dădeau la o parte din faţa lui de parca ar fi fost un animal nebun. Transpiraţia îi curgea pe spate şi l-am urmat de la distanţă, întristându-mă pentru tăieturile şi rănile de pe mâinile lui. Când a luat-o după un colţ, s-a împiedicat, şi-a recâştigat echilibrul, s-a clătinat, a alunecat pe noroiul şi gunoiul de pe drum şi a căzut. Sacii de sare au căzut încet de pe capul lui, şi am crezut că îl vor zdrobi; am închis ochii şi am ţipat de spaimă. Dar când am deschis ochii am văzut sacii în noroi. Unul dintre ei se rostogolise peste şanţ. Tata a rămas pe jos, acoperit de noroi, fără să mişte, ca mort, în timp ce sângele curgea din spinarea lui şi se amesteca cu mizeria pământului. Şi apoi supraveghetorul a venit în fugă spre el, strigând; iar unul care împingea cărucioare a trecut pe lângă el, mârâind; şi brusc, Tata s-a ridicat, rostogolindu-se şi alunecând prin noroi, pierzându-şi echilibrul şi ridicându-se din nou în picioare, iar apoi a fugit luând-o în două direcţii una după alta înainte să treacă drumul în viteză. Un camion era să-1 lovească, dar a continuat să fugă şi l-am văzut alergând în labirintul de tarabe, aplecându-se pe sub streşinile chioşcurilor, până când a dispărut în piaţa aglomerată a garajului, cu oameni care alergau după el, crezând că e un hoţ. N-am mai stat acolo şi nici n-am mai avut nevoie de vreo pompă de apă. M -am dus şi am alergat pe drumul până acasă. Şi eram nefericit. Plimbările mele mă trădaseră în cele din urmă, pentru că pentru prima dată în viaţa mea văzusem una dintre sursele secrete ale nefericirii tatălui meu.

NOUĂ

Când am ajuns acasă, am stat afară şi nu m-am jucat cu nici unul dintre copii. Mă simţeam foarte nefericit şi nu am observat cum ziua s-a transformat în seară. Au apărut ţânţarii şi licuricii, în camere erau aprinse lămpi. Bărbaţii din clădire vorbeau despre politică, despre Partidul celor Săraci Şi ei veniseră cu megafoane şi broşuri şi promisesem multe lucruri şi câştigaseră un sprijin considerabil afirmând că ei niciodată nu ar otrăvi oamenii Era întuneric când s-a întors Mama. Părea trasă la faţă şi înnegrită de soare. A intrat în cameră, şi-a aruncat tava cu mărfuri, a căzut pe pat, a rămas acolo nemişcată şi a adormit instantaneu. Am încălzit mâncarea şi am măturat camera. Când s-a trezit arăta mai bine. S-a aşezat şi a mâncat. După ce a mâncat, s-a întins în pat, iar eu m-am aşezat pe scaunul Tatei şi am privit spre uşă. Ea era tăcută. I-am spus că îl văzusem pe Tata; s-a enervat pentru că începusem să mă plimb din nou, dar era prea obosită, ca să mă certe. Stătea acolo, spunând o străveche litanie despre cât de grea era viaţa, şi am ascultat-o cu atenţie, pentru că începusem să înţeleg ceva din ce voia să spună. Am stat până foarte târziu, în tăcere deplină, aşteptând să se întoarcă Tata.

—- Ce a spus tatăl tău când l-ai văzut? a zis ea în cele din urmă.

— Nimic.

— Cum putea să nu spună nimic?

— Nu a spus nimic.

— Nu l-ai văzut

— L-am văzut.

— Unde?

— La garaj.

Am continuat să aşteptăm. Am rămas treji, aţipind câte puţin, până zorile au luminat cerul. Mama a devenit foarte agitată.

— Ce s-a întâmplat cu el? m-a întrebat.

— Nu ştiu, am răspuns.

Ea a început să plângă.
— Eşti sigur că l-ai văzut?
— Da .
— Era bine? Ţi-a vorbit? Ce a spus? Mă rog să nu i se fi întâmplat ceva. Ce-am să mă fac dacă i s-a întâmplat ceva rău? Din ce voi trăi? Cine va avea grijă de tine? A continuat în modul acesta, vorbind, punând întrebări, bombănind, izbucnind în suspine până când am adormit pe scaun. Când cocoşii au spart oul zorilor cu strigătele lor, Mama s-a dat jos din pat, şi-a spălat faţa şi s-a pregătit să meargă să îl caute pe Tata la secţiile de poliţie şi în spitale. Tocmai îmi pusese de mâncare, când Tata a apărut în prag. Arăta groaznic. Arăta ca o fantomă chinuită, un spirit părăsit. Avea ochii roşii, faţa albă şi trasă, cu praf de ciment şi de carton peste sprâncene, cu barba răvăşită. Arăta nespălat şi am ştiut pe loc că hoinărise pe străzi toată noaptea. Mi-a evitat privirea şi Mama s-a năpustit spre el şi şi-a aruncat braţele de gâtul lui. El a tresărit şi Mama a zis:
— Unde ai fost, bărbate? Am fost atât de îngrijoraţi.
— Nu-mi pune nici o întrebare, a mârâit Tata, dând-o pe Mama la o parte de lângă el. S-a dus şi s-a aşezat pe pat, murdărindu-1 de noroi uscat. Clipea repede. Mama s-a agitat pe lângă el, încercând să ghicească de ce avea nevoie. A ieşit grăbită şi a pregătit mâncare. Tata nu s-a atins de ea. I-a încălzit apă pentru spălat. Nu s-a mişcat. L-a mângâiat tandru, iar Tata a explodat:
— Nu mă atinge, femeie! Nu mă pisa!
— Nu vreau să...
— Lasă-mă în pace! Nu poate un bărbat să facă ce vrea fără ca o femeie să-1 bată la cap? Am dreptul să fac ce vreau! Şi ce-i dacă am fost plecat toată noaptea! Crezi că n-am făcut nimic? M-am gândit, mă auzi, m-am gândit! Aşa că nu mă mai bate la cap, de parcă aş fi fost cu o altă femeie...
— Nu am spus că ai fost cu...

Exact în acel moment Tata a izbucnit într-un val de mânie şi a împrăştiat farfuriile cu mâncare, a aruncat într-o parte masa din mijloc, a luat cearşafurile de pe pat şi le-a aruncat de-a lungul camerei. Au căzut pe mine, acoperindu-mi faţa. Am rămas aşa,

cu cearşafurile pe cap în timp ce Tata se înfuria. Mama a strigat şi apoi şi-a înăbuşit ţipătul. L-am auzit pe Tata lovind-o. M-am uitat, şi Tata o pălmuia peste cap, lovind cu piciorul în masă, scuturând-o pe Mama, împingând-o prin cameră, ea s-a apărat o vreme cu mâinile ridicate şi apoi s-a lăsat pradă mâniei lui, iar eu m-am ridicat şi m-am repezit la el, şi el m-a aruncat deoparte şi am căzut peste cizmele lui şi m-am lovit la fund şi am rămas acolo nemişcat. Şi apoi, brusc, Tata nu a mai lovit-o. S-a oprit în mijlocul unei mişcări de pălmuire, care s-a schimbat într-o îmbrăţişare. A ţinut-o strâns în timp ce ea plângea tremurând, Tata tremura şi el, a dus-o pe pat şi a îmbrăţişat-o, şi au rămas aşa, fară să se mişte, ţinându-se în braţe cu stângăcie, mult timp. Afară auzeam cocoşii cântând. Oamenii din clădire se pregăteau de muncă. Copiii plângeau. Femeia-profet a noii biserici cânta, îndemnând lumea să se căiască. Muezinul a străpuns zorile cu chemările la rugăciune. Tata tot zicea:

— Iartă-mă, nevastă, iartă-mă.

Şi Mama, suspinând, tremurând, spunea mereu, de parcă ar fi fost o litanie:

— Bărbate, eram doar îngrijorată, iartă-mă...

M-am ridicat şi m-am strecurat afară din cameră şi m-am dus în faţa casei. Am dormit pe platforma de ciment până a venit Mama şi m-a trezit Când m-am întors în cameră, Tata dormea pe pat, cu gura deschisă, sforăind tare, cu o expresie de agonie pe fruntea încreţită.

M-am întins pe saltea şi nu m-am dus la şcoală în ziua aceea. Mama s-a întins lângă Tata pe pat până la amiază şi apoi s-a dus la piaţă. Când m-am trezit, Tata încă dormea, cu o expresie de suferinţă pe faţă. În seara aceea, duba politicienilor răi a revenit. Femeile, copiii şi bărbaţii fără locuri de muncă din cartier mergeau în sus si-n jos de parcă ceva teribil urma să se întâmple. Strada s-a aglomerat. Am trecut strada până la studioul fotografului şi am văzut autocamionul politicienilor care ne otrăviseră. Trâmbiţau discursuri pasionate prin megafoanele lor. Noi îi ascultam în tăcere pe politicienii laptelui stricat. I-am ascultat cum învinovăţeau celălalt partid pentru laptele stricat.

Am ascultat în timp ce susţineau, cu o convingere feroce, că rivalii lor, Partidul celor Săraci, îi imitaseră, pretinzând că erau ei.
— EI SUNT VINOVAŢI PENTRU LAPTELE STRICAT, NU NOI. VOR SĂ NE DISCREDITEZE, a urlat megafonul.

Am găsit afirmaţia lor foarte ciudată, pentru că în spatele autocamionului erau aceiaşi oameni care veniseră şi prima dată. I-am recunoscut pe toţi. Acum veniseră cu saci de *garii,* dar cu un număr dublu de bodyguarzi. Printre sacii cu *garri* aveau bice şi ciomege şi păreau pregătiţi şi pentru caritate şi pentru război în acelaşi timp.
— NOI SUNTEM PRIETENII VOŞTRI. VĂ VOM ADUCE ELECTRICITATE ŞI DRUMURI STRICATE, NU LAPTE BUN, VREAU SĂ SPUN DRUMURI BUNE, NU LAPTE STRICAT, au continuat politicienii cu o mare vigoare.

Oamenii s-au strâns în jurul maşinii. Fotograful se agita prin jur cu aparatul său. Nu făcea poze, dar părea să se fi trezit complet din foamea şi febra lui. Bodyguarzii aveau în mâini cratiţe cu *garri,* dar nimeni nu păşea în faţă să primească. Oamenii se adunau în tăcere în jurul dubei. Era ca şi cum era transmis un mesaj. Era ceva rău prevestitor în tăcerea lor.
— AVEŢI ÎNCREDERE ÎN NOI! AVEŢI ÎNCREDERE ÎN LIDERUL NOSTRU!

AVEŢI ÎNCREDERE ÎN *GARRI*-UL NOSTRU! PARTIDUL NOSTRU CREDE ÎN ÎMPĂRŢIREA *GARRI*-ULUI NAŢIONAL ŞI...
— MINCIUNI! a strigat careva din mulţime.
— HOŢILOR ! a spus un altul.
— OTRĂVITORILOR!
— CRIMINALILOR!

Cele patru voci au făcut să explodeze megafoanele; Politicianul care se lansase în litania lui de promisiuni şi-a pierdut controlul şi s-a bâlbâit. Megafonul a scos un sunet înalt şi strident.
Oamenii s-au adunat mai mulţi în jurul dubei, femei cu feţe pline de nemulţumire, bărbaţi cu sprâncene încruntate. Oamenii au sărit jos din spatele maşinii. Unul dintre ei a spus:

— CINE NE-A FĂCUT HOŢI?

Nimeni nu a răspuns. Ochii bătăuşilor au căzut pe fotograf. Aparatul lui de fotografiat îl făcea să iasă în evidenţă din mulţime. În timp ce matahalele se îndreptau spre fotograf, politicianul striga în microfonul megafonului:

— NOI SUNTEM PRIETENII VOŞTRI!

Apoi a repetat cuvintele cu alte rugăminţi stăruitoare, în limbajul lui, apelând la sentimentele comunităţii. În acelaşi moment bodyguardul i-a dat un pumn fotografului şi acestuia a început să-i curgă sânge din nas. Nimeni nu s-a mişcat. Bodyguardul şi-a ridicat pumnul mare din nou şi fotograful s-a topit în mulţime strigând, iar bărbaţii au continuat să ofere cratiţe cu *garri,* iar politicianul a continuat cu declaraţiile lui, şi brusc o piatră a spart geamul maşinii, dezlănţuind furia trupurilor mânioase. Câteva mâini s-au agăţat de dubă; cineva i-a spart capul politicianului şi omul a urlat în megafon. Şoferul a pornit brusc maşina şi a lovit o femeie. Fotograful a fixat pe peliculă momentul. Femeia urla, iar bărbaţii aruncau cu pietre, spărgând geamurile laterale şi parbrizul. Mulţimea s-a îngrămădit în faţa microbuzului, împiedicându-1 să înainteze. Bodyguarzii au sărit din maşină şi i-au biciuit pe oameni, fotograful făcea poze frenetic, şi oamenii au continuat să arunce cu pietre în geamurile laterale până când acestea s-au spart toate şi apoi au aruncat cu pietre în bărbaţii care le oferiseră *garri.* Bărbaţii au strigat, pe feţele lor a apărut sânge; politicienii au cerut mulţimii să se potolească; cineva a strigat:

— Ucideţi-i cu pietre!

Altul a spus:

— Daţi foc microbuzului!

Bătăuşii au continuat să biciuiască oamenii până când un grup mare s-a năpustit peste ei. Când bătăuşii au apărut din nou, erau aproape dezbrăcaţi. Femeile, ca o răzbunare specială, le-au spart capetele cu scânduri şi lemne de foc. Şi o femeie micuţă, cu trei copii care încă mai sufereau efectele cele mai rele ale otrăvirii, a fost văzută alergând dinspre casa ei şi strigând:

— Am să arunc apă clocotită pe ei! FACEŢI LOC!

Şi oamenii s-au dat la o parte să-i facă loc şi ea a vărsat vasul cu apă clocotită peste bătăuşi care se ascundeau în spatele microbuzului; aceştia au urlat, şi când au căzut pe jos mulţimea i-a lovit cu bice şi beţe, iar când au fugit i-a urmărit şi a aruncat cu pietre după ei. Bătăuşii fugeau, implorând, dar nimeni nu îi asculta, şi oamenii au aruncat cu pietre în ei până i-au umplut de sânge. Au fugit în mlaştini şi un grup de oameni i-a urmărit. Bătăuşii au intrat în mlaştina şi în apele scârboase până la brâu şi au dispărut în pădurile sălbatice; grupul s-a întors cu ştirea aceasta, iar furia oamenilor era încă nepotolită.

Doar şoferul a rămas în microbuz. Violenţa ne-a incitat atât de mult încât ne-am apucat să pedepsim autovehiculul, lovindu-l şi îndoindu-i caroseria, lovindu-i părţile din aluminiu şi tablă cu bare de metal şi lemne de foc, şi microbuzul nu a urlat, şi astfel, cântând şi înjurând, ne-am adunat şi ne-am unit toată energia şi l-am ridicat şi l-am răsturnat pe o parte; şoferul s-a căţărat afară ca un gândac şi a reuşit să fie singurul care a scăpat fără să fie bătut, fiindcă imediat ce a ieşit a fugit în josul străzii spre barul Doamnei Koto, unde i s-a oferit un adăpost sigur.

Microbuzul a rămas răsturnat. Peste noapte, oamenii au continuat să îşi verse sporadic furia neputincioasă asupra microbuzului. Au continuat să facă asta chiar şi când am auzit că venea un camion plin cu poliţişti înarmaţi cu pistoale şi bastoane. Când au ajuns poliţiştii, furia neputincioasă devenise diabolică; bucăţi de materiale aprinse au fost îndesate în rezervor şi întunericul a explodat într-un galben incandescent în acelaşi moment în care poliţiştii lătrau ordine, sunau din fluiere, săreau jos din camionul lor. Au stat roată privind cum microbuzul a explodat în flăcări şi tunete, fără să poată face nimic. Au interogat câţiva oameni, dar toţi spuneau că abia ajunseseră, abia se treziseră din somn, nimeni nu văzuse şi nu auzise nimic, şi poliţia a arestat cinci suspecţi. Nu au putut face nimic în legătură cu microbuzul în flăcări, care sărit în aer, într-o ultimă explozie spasmodică. Toată noaptea microbuzul a ars mocnit, iar pompierii nu au venit să stingă flăcările. Şi doar când

poliţiştii se retrăgeau, am văzut feţele celor care fuseseră luaţi pentru interogatoriu. Fotograful era printre ei. Reuşise să scape de dovada pe care o reprezenta aparatul său de fotografiat. Arăta curajos şi avea ochii împietriţi. Ne-a făcut cu mâna în timp ce era dus.

Microbuzul ars a rămas în drum pentru multă vreme. Noaptea au venit nişte umbre şi au demontat motorul. Într-o dimineaţă ne-am trezit şi am descoperit că microbuzul fusese ridicat şi mutat, de parcă noaptea însăşi încercase să îl ducă de acolo. Copiii din cartier şi-au găsit în el o jucărie nouă. Am învăţat cum să conducem, rotind volanul, făcând călătorii lungi peste marile pustiuri ale fanteziilor.

Ploaia a căzut peste microbuzul ars, soarele şi praful i-au decolorat vopseaua, şi după un timp toate literele mari şi cojite ale emblemei partidului s-au şters şi nu a mai rămas nimic care să identifice maşina sau să o salveze de la uitare. Nu peste mult timp a dispărut de pe stradă, nu pentru că n-ar mai fi fost acolo, micşorându-se cu fiecare rază strălucitoare a soarelui, ci pentru că nu i-am mai dat nici o atenţie.

Fotograful a fost eliberat la trei zile după ce a fost dus de poliţişti. A spus că a fost torturat în închisoare. Era mai gălăgios şi mai curajos ca înainte. Părea că închisoarea îl schimbase şi umbla printre noi cu un nou şi ciudat aer de legendă, ca şi cum şi-ar fi construit roluri eroice în timpul în care fusese plecat. Când a ajuns, strada s-a strâns în faţa camerei lui ca să-i ofere salutul de bun venit cuvenit unui erou. Ne-a spus poveşti despre închiderea lui şi cum supravieţuise metodelor animalice de tortură care i-au fost aplicate ca să spună numele colaboratorilor, ale plănuitorilor revoltelor, ale destabilizatorilor Guvernului Imperial şi ale duşmanilor partidului. Ne-a ameţit cu poveştile lui. Oamenii i-au adus mâncare, vin de palmier, *ogogoro,* nuci de kola, caolin şi şi-ar fi putut alege câteva neveste dintre femeile care îl admirau în seara aceea, dacă nu şi-ar fi intrat deja permanent în rolul care presupunea o percepţie legendară despre sine, rol care excludea astfel de decizii pripite. Am rămas prin preajma studioului fotografului,

ascultând în timp ce adulţii vorbeau pe tonuri solemne şi au băut până târziu în noapte în cinstea reîntoarcerii lui triumfătoare. Chiar şi Tata a trecut să îşi exprime respectul.

A doua zi ne-a trezit un freamăt mare. Peste tot, oamenii vorbeau pe tonuri însufleţite. Peste tot, oamenii care se mulţumiseră cu ştiri din ţară doar sub formă de zvonuri acum puteau fi văzuţi cercetând aceeaşi pagină a ziarului, de parcă peste noapte ştirile tipărite căpătaseră o nouă importanţă. Doar după ce m-am întors de la şcoală am înţeles surescitarea lor. Pentru prima dată în vieţile noastre, noi, ca şi oameni, apăruserăm în ziare. Eram eroi în propria noastră dramă, eroi ai propriului nostru protest. Erau poze cu noi, bărbaţi şi femei şi copii, stând neajutoraţi în jurul grămezilor de lapte ale politicienilor. Erau poze cu noi înfuriaţi, atacând microbuzul, răzvrătindu-ne împotriva metodelor ieftine ale politicienilor, umilindu-i pe bătăuşii politicienilor, arzându-le minciunile. Pozelor fotografului li se dăduse multă importanţă pe paginile ziarului şi era chiar posibil să ne recunoaştem feţele apăsate de sărăcie şi stâlcite în imaginile granulate. Erau ştiri despre laptele stricat şi un editorial despre furie.

Eram uimiţi că ceva înfăptuit de noi fără nici un plan, ceva ce se întâmplase într-un colţ atât de mic de pe marele glob, putuse căpăta atâta importanţă. Mulţi dintre noi şi-au petrecut seara încercând să se identifice prin învălmăşeala de feţe aspre.

Mama era recunoscută cu uşurinţă printre feţe. Zece milioane de oameni o vedeau fără să se întâlnească cu ea vreodată în viaţa lor. Ducea un lighean cu lapte stricat; iar tiparul de proastă calitate îi distorsiona frumuseţea în ceva straniu şi distrus; dar seara, când s-a întors de la piaţă, oamenii s-au adunat în camera noastră şi au vorbit de faima ei, despre cum Mama ar fi putut să se folosească de această faimă ca să îşi vândă proviziile, despre bătăuşii care juraseră răzbunare teribilă şi despre proprietarul furios că propriii lui chiriaşi luaseră parte la atacul împotriva partidului său preaiubit.

Majoritatea eram încântaţi să ne vedem pe paginile frontale ale unui ziar naţional; dar nimic nu ne-a uimit la fel de tare ca

vederea unui poze speciale cu fotograful şi cu numele lui tipărit Am arătat înspre numele lui iar şi iar şi ne-am dus în camera lui să îl felicităm. Era foarte bine dispus în seara aceea şi a mers din casă în casă, urmat de un val ce se tot umfla de muritori rătăcitori, vorbind despre evenimentele naţionale în termeni intimi. A venit la clădirea noastră şi s-a ţinut un toast pentru el în fiecare cameră şi el a râs tare şi a băut fericit. Nici noua lui faimă, nici alcoolul nu l-au făcut să uite să ne amintească de faptul că încă îi mai datoram bani pentru pozele noastre.

Când s-a întors Tata de la muncă şi a aflat de poza Mamei în ziar, a fost şi mândru, şi invidios pe ea. A spus că arăta ca o vrăjitoare-tămăduitoare înfometată. Dar acest lucru nu 1-a oprit să taie din ziar pagina şi să o pună pe perete. Din când în când, în timp ce fuma o ţigară, se uita la poză şi zicea:

— Mama ta devine faimoasă.

Fotograful a ajuns în cele din urmă în camera noastră şi Tata m-a trimis să cumpăr de băut. Când m-am întors, fotograful se legăna prin cameră, destul de beat, scufundându-se în spatele scaunului, făcând poze cu un aparat de fotografiat imaginar, imitându-i pe bătăuşi şi pe politicieni, în timp ce Mama şi Tata se prăpădeau de râs. Era foarte beat şi se tot clătina pe scaunul Tatei, zicând:

— Sunt un Fotograf Internaţional.

A continuat prin a ne spune câte oferte primise de când devenise faimos. Oamenii care veniseră la el să îl felicite acum voiau să îi fotografieze în colibele lor, în cocioabele lor, în camerele lor aglomerate, în curţile lor murdare, împreună cu clanurile lor, în speranţa că le va publica pozele în paginile ziarului. Fotograful s-a îmbătat foarte tare şi a căzut de pe scaunul Tatei. L-am ajutat să stea drept. Vorbea şi apoi aţipea, cu gura încă deschisă. Se trezea brusc şi cu o precizie uimitoare îşi continua discursul exact de acolo de unde se oprise.

A stat acolo, cu spatele sprijinit de perete, cu fereastra deasupra capului. Cu faţa lui trasă, cu ochii sensibili, cu fruntea osoasă, cu maxilarul ascuţit şi cu gesturile lui energice, părea să fie la locul lui în încăpere, de parcă ar fi fost un membru al

familiei noastre înfometate şi sfidătoare.

Într-o clipă vorbea, iar în următoarea nu -1 mai auzeam. Gura lui se mişca, dar cuvintele lui erau tăcute. Lumânarea tremura pe masă. Eram zăpăcit de ceea ce se întâmpla.

— Pregăteşte ceva de mâncare pentru Fotograful Internaţional, a spus Tata cu multă căldură.

M-am dus cu Mama în curtea din spate. Am pregătit *eba* [1] şi tocăniţă pentru toţi. Când ne-am întors în cameră, fotograful

1. Mâncare făcută din *garri* fiert.

dormea dus pe jos. L-am trezit şi a continuat o conversaţie al cărei început ne scăpase. A mâncat cu noi, a refuzat să bea mai mult, a mulţumit şi s-a rugat pentru noi, apoi, clătinându-se în pragul uşii, a rostit o afirmaţie care ne-a emoţionat.

— Sunteţi familia mea preferată din clădirea asta, a spus el.

Apoi a mers împleticindu-se în noapte. Eu şi Tata l-am condus până la uşă. Tata a dat mâna cu el şi ne-am întors înapoi. Tata era tăcut, dar arăta înalt şi mândru şi nu s-a încovoiat de amintirea tuturor acelor poveri. Când am trecut pe lângă microbuzul ars, Tata s-a oprit şi i-a studiat forma în întuneric. Apoi m-a mângâiat pe cap, îndemnându-mă să merg mai departe, şi a zis:

— Necazul vine întotdeauna după sărbătoare. Necazul vine în cartierul nostru.

ZECE

A doua zi, după şcoală, am venit acasă şi am găsit nişte oameni ciudaţi în jurul microbuzului. Proprietarul nostru era printre ei. Dădea din mâini furios, arătând înspre casele care se înşirau de-a lungul străzii, Ceilalţi bărbaţi arătau foarte dubios şi purtau ochelari negri. I-am urmărit pentru o vreme. M-am dus în jurul microbuzului, discutând aprins despre el; au atins

microbuzul, l-au lovit, s-au uitat de jur împrejur la stradă, apoi, dând din cap, s-au îndreptat spre barul Doamnei Koto, uitându-se înapoi din mers, cu priviri aspre, spre microbuz. După ce au plecat, câţiva dintre oamenii de pe stradă s-au strâns în jurul microbuzului şi au început să-1 studieze şi să-1 pipăie de parcă, dacă făceau asta, ar fi aflat ce îi interesase pe bărbaţi.

În aceeaşi după-amiază, trei bărbaţi în costume franţuzeşti au apărut în faţa casei fotografului. Nu era acasă, aşa că au rămas în faţa vitrinei de sticlă, uitându-se la pozele pe care le aşezase acolo fotograful. Bărbaţii s-au uitat la poze cu atâta interes încât ne-au stârnit şi nouă curiozitatea şi eram nerăbdători să-i vedem plecaţi. Dar cei trei bărbaţi au rămas.

Erau îmbrăcaţi identic, purtau ochelari de soare negri şi se uitau neliniştiţi la casele din jur. L-au aşteptat îndelung pe fotograf să apară, dând dovadă de multă răbdare. Au stat în faţa vitrinei, fără să se mişte, în timp ce soarele schimba poziţia umbrelor lor. Vecinii fotografului au devenit curioşi în privinţa celor trei bărbaţi şi au trimis copiii să îi întrebe dacă nu voiau să cumpere băuturi sau mâncare. Nu doreau; două femei, purtându-şi copiii legaţi în spate, au mers până la ei şi le-au pus multe întrebări şi s-au înfierbântat şi gesticulau, ceea ce i-a făcut pe oameni să se adune, iar cei trei bărbaţi s-au simţit stânjeniţi şi s-au dus să se plimbe o vreme. Au mers în susul străzii, iar eu i-am urmat S-au dus la barul Doamnei Koto şi au comandat câte un pahar de vin de palmier.

M-am întors la clădirea în care locuia fotograful şi m-am aşezat în apropierea vitrinei. După un timp l-am văzut venind; încovoiat sub greutatea legendei sale recent construite şi a aparatului de fotografiat cu trepied. Am alergat până la el şi i-am spus că îl aşteptaseră trei bărbaţi.

— Pe mine? De ce? a întrebat, în torcându-se din direcţia din care venise.

— Nu ştiu, dar vecinii tăi le-au făcut probleme.

— Cum arătau? Sunt poliţişti?

— Nu ştiu. Erau înalţi şi purtau ochelari.

— Ochelari negri?

— Foarte negri. Nu le puteam vedea ochii.

S-a uitat la mine mergând grăbit. S-a îndreptat spre drumul principal. Am încercat să ţin pasul cu el. L-am prins de mână.

— Lasă-mă în pace.

— Ce ai de gând să faci? am întrebat.

— Să fug.

— Unde?

— Oriunde.

— Şi cum rămâne cu bărbaţii aceia?

— Care bărbaţi?

— Cei cu ochelari negri.

— Lasă-i să aştepte. După ce pleacă, o să mă întorc.

Apoi a început să alerge, privind pe furiş în toate direcţiile, ca şi cum realizase brusc că era înconjurat de inamici vizibili şi invizibili. Alerga în zigzag de-a lungul străzii. Se apleca şi se ferea pe sub streşini. Intra şi ieşea din clădiri, aplecându-se până jos, cu trepiedul atârnând după el, până a dispărut.

M-am întors la blocul nostru şi m-am aşezat în faţa lui şi am privit casa fotografului. Cei trei bărbaţi nu au mai apărut. După o vreme m-am dus să mă uit la noile poze din vitrină. în poze erau nişte bărbaţi care băteau câteva femei în piaţă. Lideri ale Partidului Laptelui Stricat, imortalizaţi din unghiuri ciudate, care făceau ca feţele lor să pară umflate, ochii bulbucaţi, gurile lacome. Avea poze cu politicieni fugăriţi cu pietre la un miting. Fotograful le surprinsese pe peliculă panica, laşitatea şi umilirea. Erau, de asemenea, nişte fotografii cu fete frumoase şi un cor de băieţi şi un vraci care stătea în faţa unui templu dărăpănat.

M-am uitat la poze mult timp şi am obosit şi soarele era nemilos cu creierul meu, străpungându-mi cu căldura lui părul şi craniul şi transformându-mi gândurile într-o fierbinţeală galbenă. M-am dus afară şi am stat în faţa uşii şi nu ştiam ce altceva să fac; aşa că m-am apucat să o caut pe Mama la piaţă.

În timp ce mergeam pe stradă, sub soarele galben şi stăruitor, vedeam totul în jur parcă dezgolit cu totul, copiii dezbrăcaţi, bătrâni cu vene obosite pulsând pe frunţile uscate, şi

m-am înspăimântat simţind că nu exista nici o scăpare din realitatea împovărătoare a acestei lumi. Peste tot vedeam cruzimea rănilor, colibele triste, acoperişurile ruginite din zinc, gunoaiele de pe străzi, copiii în zdrenţe, fetiţele dezbrăcate jucându-se în.nisip cu cutii de conserve strivite, băieţii necircumcişi sărind în sus şi imitând sunetele scoase de mitralieră, aerul vibrând de căldura otrăvitoare şi apa evaporată din şanţurile mizere. Soarele dezgolea realitatea vieţilor noastre şi totul era atât de dur încât era un mister că ne puteam înţelege şi că ne păsa unul de altul sau de orice altceva.

Am trecut pe lângă o casă în care ţipa o femeie. Mai mulţi oameni erau adunaţi în faţa camerei ei. Am crezut că femeia era bătută de nişte huligani; m-am dus acolo şi am aflat că năştea şi era în dureri de trei zile şi trei nopţi. Am pus atât de multe întrebări încât adulţii strânşi acolo au observat că eram un copil şi m-au alungat. Mi-am continuat plimbările fără să ştiu încotro mă îndreptam, ştiind doar că încolţise în mine dorinţa de a o vedea pe Mama. Fiecare vânzătoare ambulantă pe care o vedeam mi se părea a fi Mama. Erau atât de multe vânzătoare, şi toate vindeau aceleaşi produse, încât m-am întrebat cum reuşea Mama să vândă ceva în lumea asta de praf neîndurător şi de lumină.

Am mers aşa mult timp, cu strada arzându-mi tălpile, cu gâtlejul uscat, cu creierul înfierbântat, până am ajuns la piaţă. Erau tarabe cu mărfuri peste tot. Aerul era saturat de mirosuri şi arome de legume stricate, de fructe proaspete, de carne crudă şi prăjită, de peşte puturos, de pene de păsări sălbatice şi papagali împănaţi, de adieri efemere cu miros de porumb prăjit şi materiale proaspăt vopsite, de baligă de vacă şi de pământ secetos parfumat, de ardei iuţi care îţi aprindeau globii oculari şi îţi gâdilau nările. Şi pe cât de multe erau mirosurile, pe atât de multe erau vocile gălăgioase şi vocile care se întretăiau, imposibil de desluşit de întreaga fecunditate a obiectelor. Femei purtând tăvi cu roşii mari şi zemoase, vase cu *garri* sau porumb sau seminţe de dovleac, femei care vindeau fleacuri şi găleţi de plastic şi haine vopsite, bărbaţi care vindeau amulete din corali

şi piepteni de lemn şi turturele şi veste din pânză şi pantaloni de bumbac şi papuci de casă, femei ce vindeau role pentru ţânţari şi oglinzi magice de dragoste şi felinare de vânt şi frunze de tutun, cu tarabe acoperite de haine lângă negustorii de peşti proaspeţi, înghesuite peste tot, umplând marginile străzilor, împrăştiate într-o dezordine fantastică. Era multă ceartă în aer şi oamenii care strângeau chiriile pentru tarabe le hărţuiau pe femei, alţii care trăgeau cărucioare strigau la oameni să se dea la o parte din calea lor, iar nişte vraci ţinând caprele în lese se rugau pe preşurile lor albe, dând din cap în soare şi scuturându-şi mărgelele. Piaţa era năclăită de noroi şi mâncare în descompunere, iar copiii alergau roată, cei mai mulţi dintre ei dezbrăcaţi. Femeile purtau halate spălăcite şi bluze murdare; feţele lor erau ca a Mamei în suferinţă şi vocile lor erau în acelaşi timp şi dulci, şi aspre, dulci când atrăgeau clienţi, aspre când se târguiau. M-am plimbat prin piaţă zăpăcit de multele voci dintre care una putea fi a Mamei, de multele feţe dintre care una putea fi a ei, şi am văzut că oboseala şi sacrificiul Mamei nu erau doar ale ei, ci ale tuturor acelor femei din piaţă.

La o răscruce de drumuri era o încăierare. Bărbaţii strigau, tarabele erau răsturnate, câinii lătrau, ciomegele vâjâiau prin aer, peştii miroseau urât, muştele bâzâiau. Erau atât de multe muşte încât am fost uimit că nu le trăgeam în piept odată cu aerul. M-am învârtit în jurul încăierării; m-am dus de la tarabă la tarabă, cu capul abia ajungând la înălţimea mărfurilor. Mă trezeam deseori uitându-mă în ochii fără viaţă ai peştilor, în vasele unde crabi mari şi homari uriaşi erau încâlciţi în cleşti, în găleţi unde peşti-ciocan şi ţipari se loveau de aluminiu cu cozile. Am căutat-o pe Mama până m-au durut ochii de prea mult privit şi capul a început să mi se învârtească de prea mult efort. Apoi, dintr-odată, cu soarele mistuindu-se în seară, cu atâţia oameni prin preajmă, toţi grăbiţi, toate mişcându-se am fost copleşit de o stranie panică. Nu puteam să văd nici măcar o faţă familiară în acel univers aglomerat. Şi apoi, la fel de brusc, în străfulgerări de lumină şi întuneric, am început să o văd pe Mama peste tot. Am văzut-o zvârcolindu-se în vasele cu ţipari. Am văzut-o printre

ţestoasele din găleţile de plastic. Am văzut-o printre amuletele vânzătorului de talismane. Am văzut-o peste tot prin piaţă, sub streşini ciudate, în vântul care împrăştia fumul şi cojile de seminţe; o simţeam peste tot, dar nu puteam să dezleg enigma labirintului pieţei, unde un drum se deschidea într-o mie de feţe, toate diferite, majoritatea înfometate în moduri diferite.

Am văzut femei numărându-şi banii şi legându-i în poalele halatelor lor. Copii, lăsaţi în voia sorţii pentru câteva ore, plângeau pe jos, pe sub tarabe. M-am plimbat roată în jurul pieţei, iară să pot intra mai adânc, fară să găsesc drumul înapoi afară, fără să pot continua să o caut pe Mama pentru că mă dureau picioarele, fară să mă pot opri din cauza mişcării neîncetate a mulţimii care mă împingea sau mă arunca într-o parte ori mă călca sau urla la mine, şi totul mă zăpăcea şi m-am aşezat sub o tarabă cu melci şi am plâns fară lacrimi.

Apoi timpul a trecut. întunericul, încet, a înghiţit ziua. Am ieşit de sub tarabă şi m-am înghesuit prin mulţime până am ajuns la o altă tarabă unde un bătrân vindea tot felul de rădăcini şi ierburi. Era un om în vârstă cu ochii tineri ca de porumbel şi cu părul alb, mustaţă albă şi un petic de barbă dreaptă de culoarea cenuşii. Taraba lui era locul cel mai liniştit din toată piaţa. Stătea singur pe bancă. Nu striga pe nimeni să vină să îi cumpere mărfurile şi nu venea nimeni. În spatele lui, spânzurând de nişte funii colorate şi aţe, erau rădăcini galbene, albastre, tuberculi roz, un craniu de maimuţă, pene de papagal, capete uscate de vulturi pleşuvi şi ibişi, laba înspăimântătoare a unui leu, nişte aripi de vultur şi o oglindă care îşi schimba culoarea odată cu lumina. Taraba lui era foarte curată; în spatele funiilor şi al aţelor şi al obiectelor ciudate era un cort din pânză impermeabilă pătat cu noroi. Dacă el era un vraci, trebuie să fi fost unul învăţat şi foarte selectiv, pentru că, înainte să ajung la el, un bărbat într-un costum alb imaculat s-a apropiat de el, a dat din cap şi au intrat amândoi înăuntru. Au stat acolo o vreme. M-am uitat cu uimire la obiectele de pe masa lui, la tulpinile ruginii ale copacului de cauciuc, la frunzele roşii, uscate la soare, care miroseau a călătorii îndepărtate, la rădăcinile

sculptate care se asemănau cu formele schiţate ale fiinţelor umane, la oasele ascuţite ciudat, la seminţele de culoarea berilului aparţinând plantelor medicinale rare, la scoicile transparente, la crinii de foc uscaţi, la murele şi toate seminţele şi la penele verzi de păun, la picăturile sclipitoare ca ochii pisicilor care refuzau să se evapore la soare, la legăturile de trestie zdrobită şi la inelele din adâncurile mării şi la o sută de alte ciudăţenii, toate împrăştiate pe un material albastru, murdar. M-am aşezat pe scaunul bătrânului şi am aşteptat Şi în timp ce aşteptam, am ascultat zgomotele din cortul din spatele meu. Zgomotul se tot schimba în sunetul spectral pe care doar spiritele îl puteau produce. Apoi s-a transformat în şuieratul unei funii groase învârtite repede. Apoi în sunetul sirenelor care strecurau vânturile albe cu părul lor lung, pe maluri de aur. Apoi s-a auzit un strigăt care nu era un ţipăt de teamă; a rămas ascuţit; apoi s-a transformat într-un râset. Bărbatul în costumul alb imaculat a ieşit transpirând, cu un săculeţ albastru pe umăr. A ieşit şi bătrânul El nu transpiră. S-a uitat la mine.

— O caut pe Mama, am spus.
— Cine e mama ta?
— O vânzătoare la piaţă.
— O cunosc?
— Nu ştiu.
— De ce o cauţi?
— Pentru că e mama mea.

Bătrânul s-a aşezat, eu m-am ridicat.

— Unde ai pierdut-o?
— Acasă.
— Eşti un mesaj?
— Nu ştiu.
— Te-a trimis ea cu un mesaj?
— Nu.
— Te-au trimis spiritele la mine?
— Nu ştiu.
— Ea ştie că eşti aici?
— Nu.

— Ea ştie unde eşti?
— Nu cred.
Bătrânul s-a uitat la mine cu ochi stranii. A luat o rădăcină şi a răsucit-o în mână. Apoi a muşcat puţin din ea şi a mestecat, gândindu-se. Mi-a dat rădăcina. Am luat-o, dar nu am muşcat din ea. M-a studiat.
— Deci ştie cineva că eşti aici?
— Nu.
A zâmbit, iar ochii lui tineri s-au înnegurat, li s-a schimbat culoarea. Pentru un moment mi-a amintit de o pasăre pleşuvă.
— De ce ai venit la mine?
— Nu ştiu.
A luat o altă rădăcină. Avea forma unui copil cu capul mare. A muşcat capul copilului, 1-a scuipat, apoi a muşcat mâna rădăcinii şi a mestecat-o.
— Cum te cheamă?
— Lazarus.
— Cum?
— Azaro.
S-a uitat din nou la mine de parcă aş fi fost un semn
— Eşti isteţ la şcoală?
— O caut pe mama.
— Mama ta te învaţă ceva?
— Da.
— Ce anume?
— Cum să zbor pe lună pe spatele unui greier.
Expresia bătrânului nu s-a schimbat.
— Ai fraţi şi surori?
— Doar în cer.
M-a studiat, mângâindu-şi barba. S-a uitat roată prin piaţa agitată. S-a ridicat, a intrat în cort şi s-a întors cu o farfurie de email crăpată, plină de cartofi şi mazăre. Îmi era foame. Uitând de avertismentele Mamei în legătură cu străinii, am devorat mâncarea. Era delicioasă. Bătrânul m-a privit cu o sclipire în ochi. Mormăia încontinuu incantaţii abia auzite. I-am mulţumit pentru mâncare, iar el a zis:

— Cum te simţi?
— Sătul.
— Bine.

A dus farfuria înăuntru şi a ieşit cu un pahar de plastic cu apă. Apa avea gustul unei ape scoase dintr-o fântână adâncă. Era dulce şi mirosea slab ca rugină şi ca rădăcinile ciudate de pe masa lui. Am băut apa şi mi s-a făcut mai sete ca înainte.

— Cum te simţi acum?

Eram pe cale să îi răspund, când mi - am dat seama că lumea se întunecase. O vrajă slabă a serii se aşezase pe ochii mei. Mă simţeam curios de uşor şi înăuntrul meu erau mari spaţii deschise. Am încercat să mă mişc. Dar spiritul meu era mai uşor ca trupul. Spiritul mi s-a mişcat, iar trupul a rămas imobil. Şi când am crezut că mă mişcasem pe o distanţă considerabilă, am aflat că eram, de fapt, la începutul mişcării. Apoi am simţit totul învârtindu-se, la început încet, ca un vânt ce mă înconjura care era el însuşi seara ce cobora; şi apoi lucrurile s-au rotit şi mai repede şi s-a făcut mai întuneric şi faţa bătrânului a crescut anormal de mare şi apoi s-a făcut atât de mică încât abia îi distingeam ochii. Şi apoi, de la o mare distanţă, l-am auzit spunând:

— Intinde-te, fiule.

Apoi, cu freamătul unor aripi bătând în spatele lui, a plecat grăbit, dizolvându-se într-un vânt luminos.

Sunetele pieţei au căpătat o nouă calitate. Un milion de paşi s-au amplificat pe pământ. Voci de toate felurile s-au ridicat în valuri masive şi s-au stins în şoapte. De departe am auzit un muezin chemând la rugăciune. Am simţit că mă cheamă pe mine, dar nu mă puteam mişca. Clopoţei şi coruri angelice cântau aproape de urechile mele şi apoi se topeau. Am privit începutul unei încăierări vizavi de unde stăteam. Două femei s-au năpustit una asupra alteia şi când au fost despărţite, halatele lor fluturau în aer ca nişte pene monstruoase. S-au aruncat una asupra alteia din nou, cu o furie şi o viteză uluitoare, şi fragmente din perucile lor şi din basmalele lor şi bluzele lor pluteau în jurul lor într-o mişcare înceată. Eram fascinat de furia

lor. Voiam să mă apropii, când o voce, care părea să vină de nicăieri şi care nu era vocea unui spirit, a spus:
— Unde este bătrânul?
— A plecat.
— Unde?
— A fugit?
— De ce?
— De mine.
— De ce?
— Pentru că o caut pe mama.
Pauză.
— Unde a fugit?
— În vânt.
— În ce direcţie?
— Nu ştiu.
— Cine e mama ta?
— Mama mea e în piaţă.
— De unde ştii că mama ta e piaţa?
— Nu am spus că Mama e piaţa.
— Ce ai spus?
— E vânzătoare în piaţă.
— De ce o cauţi?
— Nu ştiu.
— Cum te cheamă?

I-am răspuns la întrebare, dar, evident, răspunsul meu nu a fost auzit, pentru că întrebarea a fost repetată de trei ori, de fiecare dată mai slab. Vântul îmi sufla departe răspunsurile şi capul mi s-a lovit de duritatea tăcerii şi lumea s-a întunecat. Dinspre lună, care brusc era deasupra mea, aproape de mine, şi care avea faţa luminoasă a unui mare rege al lumii spiritelor, am auzit alte voci, pline de întuneric, care spuneau:
— Uitaţi-vă la el.
— Îşi caută mama.
— Are ochi mari peste toată piaţa.
— Oamenii o plătesc să închidă ochii.
— Ochii ei nu se închid niciodată.

— Ei văd totul.
— Ei văd toţi banii noştri.
— Ei ne mănâncă toţi banii.
— Puterea noastră.
— Visele noastre.
— Somnul nostru.
— Copiii noştri
— Ei spun că fiul ei zboară pe lună.
— De aceea şi el are ochii mari.
— Uitaţi-vă la el.

Vocile au continuat, întorcându-se spre ele, ca într-un ritual religios. Luna a coborât deasupra mea. Faţa mea a devenit luna şi am privit, cu un ochi, în întunericul din piaţă. Şi apoi, cu lumina lumii în interiorul meu, umplând spaţiile largi şi goale, m-am simţit ridicat de întuneric, împins înainte de mâini invizibile. Şi vocile m-au urmat, voci fără trupuri.

— Poate nu e bine.
— Poate e nebun.
— Ni se întâmplă lucruri ciudate.
— Copiilor noştri.
— Oamenii spun că el caută spiritul Independenţei.
— Ei spun că îşi caută şinele.
— Propriul spirit.
— Pe care 1-a pierdut când a venit omul alb.
— Ei spun că îşi caută mama.
— Dar mama nu îl caută pe el.
— Spun că a fost pe lună.
— Care lună? Sunt multe luni.
— Luna Independenţei.
— Deci caută luna?
— Da .
— Se întâmplă lucruri ciudate.
— Lumea se întoarce cu susul în jos.
— Şi vine nebunia.
— Şi foamea vine ca un câine cu douăsprezece capete.
— Vine şi confuzia.

— Şi războiul.
— Şi sângele va creşte în ochii oamenilor.
— Şi generaţii întregi vor risipi bogăţiile pământului.
— Hai să mergem.
— Uitaţi-vă la el.
— Poate ceea ce urmează să fie îl înnebuneşte.
— Poate că e bolnav.

Şi vocile au plutit prin aer. Un vânt luminos a suflat peste mine. Lumina din mine a câştigat în greutate. Mâinile invizibile au devenit mâinile mele. întunericul s-a aşezat peste piaţă, ca şi cum se ridicase din pământ. Peste tot erau aprinse lămpi. Spiritele celor morţi se mişcau printre mirosurile dense şi întunericul solid.

Şi apoi, dintr-odată, cărările încurcate au devenit limpezi, îmi simţeam picioarele solide pe pământ. Am urmărit vântul luminos care făcea potecile mai desluşite. M-a condus într-o spirală prin labirintul pieţei, până în mijlocul ei, unde era o fântână. M-am uitat în fântână şi am văzut că nu era apă în ea. Era doar luna. Era albă, rotundă şi stătea perfect nemişcată. Nu erau găleţi în jurul fântânii şi pământul din jurul ei era uscat şi am tras concluzia că nimeni nu putea scoate apă din luna din adâncul fântânii, şi am început să cobor în fântână pentru că mi se părea cel mai bun loc în care să mă întind şi să mă odihnesc într-un alb adânc şi nemişcat. Dar o femeie m-a prins de turul pantalonilor, m-a ridicat şi a m-a aruncat pe jos strigând:
— Pleacă de aici!

Am mers după strălucirea în declin a cărării şi am ajuns într-un loc unde nişte găini albe dădeau din aripi şi cotcodăceau gălăgioase în cuşti mari de bambus. Tot locul mirosea puternic a găini şi le-am privit fluturând şi bătând din aripi, lovindu-se una de alta, neputând să zboare, neputând să scape din cuşcă. Curând, bătăile lor din aripi, captivitatea lor a devenit totul şi agitaţia pieţei părea să aibă loc într-o cuşcă mare, neagră. Mai departe, mai adânc în noapte, am văzut trei bărbaţi cu ochelari negri împingând taraba fragilă cu marfă a unei femei. I-au aruncat mărfurile pe jos, iar ea le-a ridicat cu răbdare. A curăţat

lucrurile de noroi cu haina ei şi le-a pus din nou pe masă. Bărbaţii au răsturnat masa. Femeia a strigat după ajutor, a strigat că era nevinovată, dar piaţa s-a amestecat mai departe, şi-a continuat haosul, discuţiile, strigătele şi certurile, şi nici o voce nu putea face piaţa să asculte decât dacă era mai puternică decât toate vocile luate împreună. Femeia şi-a încetat rugăminţile. Şi-a reaşezat masa şi şi-a ridicat proviziile. Bărbaţii au aşteptat liniştiţi până ce a terminat şi au răsturnat masa din nou. M-am apropiat. Unul dintre bărbaţi a spus:
— Daca nu faci parte din partidul nostru, nu faci parte din această zonă a pieţei.
— Unde să găsesc alt spaţiu?
— Bună întrebare, a zis unul dintre bărbaţi.
— Pleacă. Du-te. Nu vrem oameni ca tine.
— Nu eşti de-a noastră.
— Toţi ceilalţi din partea asta a pieţei sunt de-ai noştri.
— Dacă aşa vă purtaţi cu oamenii, de ce aş vrea să fiu de-a voastră? a întrebat femeia.
— Bună întrebare.
— Adevărat
— Aşa că du-te.
— Pleacă.
— Dar ce am făcut? îmi plătesc datoriile. Plătesc chiria pentru spaţiul ăsta, nimeni nu s-a plâns niciodată de mine.

Doi dintre bărbaţi au ridicat taraba şi s-au apucat să o ducă de acolo, blocând drumul. Femeia, ţipând ca un animal rănit, a sărit asupra bărbaţilor, smulgându-le părul, zgâriindu-le feţele, agăţându-se de ochelarii lor. Unul dintre bărbaţi a strigat că nu putea să vadă. Ceilalţi doi bărbaţi au prins-o pe femeie şi au aruncat-o la pământ Unul dintre ei a lovit-o, dar ea nu a ţipat O mulţime mare se adunase din cauza drumului blocat Voci înfuriate umpleau aerul. Femeia s-a ridicat şi a fugit printre tarabe şi după o clipă s-a întors ţinând cu amândouă mâinile o macetă, cu o hotărâre ciudată şi înspăimântătoare. Şi, cu strigăte ucigaşe, i-a atacat pe bărbaţi, care au fugit care încotro. Bărbatul căruia îi smulsese ochelarii a început să urle că fusese

orbit şi a înjurat dând din mâini, iar femeia s-a năpustit spre el şi a ridicat maceta sus, deasupra gâtului omului, cu un mârâit strangulat şi atunci o voce puternică adunată din vocile tuturor a explodat din mulţime; oamenii s-au strâns în jurul femeii şi pentru un moment tot ce am văzut a fost maceta ridicată sus deasupra capetelor aflate în umbră. Femeile au început să îşi golească tarabele. Una dintre ele a spus:
— Independenţa a adus numai probleme.

Şi luna m-a părăsit şi totul a devenit întunecat şi m-am trezit pentru scurtă vreme într-o lume locuită de spirite, cu voci trăncănind fără oprire. Agitaţia s-a liniştit în jurul meu şi bătrânul cu barba de culoarea cenuşii îi spunea femeii:
— Strânge-ţi lucrurile şi pleacă în seara asta. Erai gata să ucizi un om. Ai avut noroc că te-am oprit noi. Du-te acasă la bărbatul şi la copilul tău. Oamenii ăia se vor întoarce. Nu mai veni la piaţă o vreme. Eşti o femeie curajoasă şi nesăbuită.

Femeia nu a zis nimic. Cu o faţă împietrită de o delicateţe aspră, şi-a strâns mărfurile într-un lighean. Se oprea din când în când să îşi şteargă nasul şi ochii cu halatul De jur împrejur femei îi dădeau sfaturi. Era pe jumătate acoperită de noroi. Era greu să îţi dai seama care parte din părul ei era noroi şi care nu. După ce a terminat de strâns şi-a ridicat vasul pe cap şi, stând dreaptă, a păşit prin mulţime. Bătrânul a dispărut printre masele de oameni. Luna m-a părăsit în totalitate şi am văzut faţa femeii în lumina unei lămpi. Şi, când noaptea s-a oprit, am văzut-o pe Mama în femeia pe care nu o recunoscusem. M-am dus după ea şi m-am agăţat de picioarele ei, iar ea m-a împins la o parte, înaintând, în sfidarea ei. M-am prins de halatul ei şi am strigat:
— Mamă!

S-a uitat în jos la mine, a pus vasul pe jos şi m-a îmbrăţişat lung. Apoi m-a îndepărtat şi, cu ochii împietriţi şi înlăcrimaţi, a spus:
— Ce cauţi aici?
— Te căutam.
— Du-te acasă! mi-a poruncit ea.

Mi-am făcut loc prin mulţime şi o auzeam suspinând în

spatele meu. M-am dus aşa, cu ea pe urmele mele, până am ieşit din piaţă. În timp ce plecam, l-am văzut pe bătrân la o altă tarabă, cu luna în ochi, privindu-mă cu un zâmbet subtil. Când am ajuns la drumul principal, Mama a lăsat jos vasul şi m-a ridicat şi m-a legat de spatele ei cu halatul şi şi-a ridicat vasul pe cap.
— Creşti, a spus ea, în timp ce mergeam acasă. Nu toate cresc în locul ăsta. Dar cel puţin tu, fiule, creşti, a spus ea în timp ce mergeam pe străzi.
Lămpi ardeau de-a lungul drumurilor. Erau voci peste tot Erau mişcări şi voci peste tot. Mi-am plantat secretele în tăcerea mea.

UNSPREZECE

Când am ajuns acasă era deja foarte întuneric şi Tata ajunsese deja. Stătea în scaunul lui, fumând o ţigară, gândindu-se. Nu şi-a ridicat privirea când am intrat. Era foarte obosit, iar Mama era şi mai obosită, şi după ce şi-a pus ligheanul cu mărfuri pe măsuţa, s-a dus la Tata şi 1-a întrebat ce-a mai făcut în ziua aceea. Tata nu a spus nimic. Fuma în tăcere. După ce Mama i-a pus aceeaşi întrebare de trei ori, cu o tandreţe crescândă, s-a ridicat şi s-a îndreptat spre uşă, cu noroiul întins pe faţă ca o identitate ascunsă; abia atunci, Tata a explodat şi a dat cu pumnul în masa din mijlocul camerei.
— Unde ai fost? a mârâit el. Mama a îngheţat. Şi de ce ai venit atât de târziu?
— Am fost la piaţă.
— Şi ce-ai făcut acolo?
— Vânzări.
— Care piaţă? Ce vânzări? Aşa vă purtaţi voi, femeile, când vă apare poza în ziar.
Am stat aici, murind de foame, şi nu este deloc mâncare în casă. Bărbatul îşi rupe spatele pentru voi toţi şi tu nu poţi să îmi

pregăteşti mâncare când mă întorc acasă! De-aia oamenii m-au sfătuit să te opresc să mai vinzi la piaţă. Voi, femeile, începeţi un mic negoţ şi apoi vă apucaţi să umblaţi cu tot felul de temei rele şi vă vin idei aiurea în cap şi vă neglijaţi familia şi mă laşi aici să mor de foame, doar cu ţigări în loc de mâncare. O să mă satur cu o ţigară? a strigat Tata pe tonul cel mai furios, dând din mâini.
— Îmi pare rău, bărbate, lasă-mă să mă duc şi...
— Îţi pare rău? O să mă satur cu părerile tale de rău? Ştii tu ce zi oribilă şi de rahat am avut, ştii? Ar trebui să mergi şi sâ cari saci de ciment într-o zi ca să ştii ce viaţă de animal am!
Tata a continuat să strige. Ne-a înspăimântat. A făcut camera insuportabil de mică cu mânia lui. Nu asculta nimic şi nu observa nimic şi continua să vorbească despre ziua lui grea. A continuat să spună despre idioţii care îi dădeau ordine şi despre borfaşii care făceau pe şefii cu toţi şi cum el era un erou şi cum îi venea să renunţe la întreaga lui viaţă.
— Şi cu mine cum rămâne? a spus Mama.
— Ce e cu tine?
— Tu crezi că mie nu-mi vine să renunţ la tot?
— Renunţă! a strigat Tata. Hai, hai, renunţă şi lasă-1 pe fiul tău să moară de foame şi să rătăcească peste tot ca un cerşetor sau ca un orfan!
— Lasă-mă să mă duc şi să fac de mâncare, a spus Mama pe un ton împăciuitor.
— Nu-mi mai e foame. Du-te şi fă mâncare pentru tine.
Mama s-a pornit spre bucătărie, iar Tata a sărit pe ea, a prins-o de gât şi i-a apăsat faţa de saltea. Mama nu a opus rezistenţă, nici nu s-a luptat, şi Tata i-a împins capul într-o parte, acoperind-o astfel încât să nu îi pot vedea eu faţa, şi apoi s-a întors în scaunul lui.
— Las-o pe Mama în pace, am spus.
— Taci! Şi tu unde ai fost? a întrebat Tata uitându-se la mine.
Nu i-am răspuns. M-am strecurat afară din cameră. Curând a ieşit şi Mama şi ne-am dus în curtea din spate. Am pregătit puţină *eba* şi am încălzit zeama.

— Bărbaţii sunt nişte proşti, a fost tot ce a zis Mama privind focul, cât am stat în bucătărie.

După ce am terminat de pregătit mâncarea, am servit-o. Am mâncat cu toţii în tăcere.

Tata mânca deosebit de lacom. Şi-a terminat *eba* şi a mai cerut. Mama s-a oprit din mâncat şi a mers şi i-a pregătit mai multă mâncare pe care el a înghiţit-o fără ruşine, cu îmbucături mari. *Eba* aburindă nu părea să-i ardă mâinile sau gâtul. După ce a terminat a doua porţie, s-a lăsat pe spate şi şi-a mângâiat stomacul mulţumit.

— Fac treaba unui bărbat şi mănânc mâncarea unui bărbat, a spus zâmbind.

Nu am zâmbit odată cu el.

M-a trimis să cumpăr nişte *ogogoro* şi ţigări. În timp ce bea şi fuma, iritarea lui s-a micşorat vizibil. A încercat să glumească cu noi, dar noi nu reacţionam deloc.

— Deci ce a fost, de ce ai întârziat? a întrebat-o pe Mama.

— Nimic.

— Nimic?

— Nimic, a spus ea fără să se uite la el.

Arăta îngrijorat şi m-a întrebat pe mine de ce am întârziat.

— Nimic, am spus eu.

— Nimic?

— Atunci ce-i cu noroiul de pe faţa mamei tale?

— Nimic, am spus.

S-a uitat la amândoi ca şi cum conspiram împotriva lui. A continuat să ne întrebe, iar noi am continuat să refuzăm să îi spunem. Căuta să se enerveze, dar pentru că mâncase şi se simţea mulţumit, nu putea să o facă. Mama era tăcută, adâncită în singurătatea ei, şi faţa ei era impasibilă. Nu arăta nici durere, nici nefericire, dar nu arăta nici bucurie sau mulţumire. Tata ne-a implorat să îi spunem de ce întârziaserăm.

— Te-a ameninţat cineva?

— Nu.

— Ţi-au furat lucrurile?

— Nu.

— Nu ai auzit nici o veste rea?
— Nici una.
— Te-au hărţuit bătăuşii?
Mama a făcut o pauză înainte să răspundă:
— Nu.
Tata şi-a îndreptat spatele şi s-a întins. Era profund stânjenit şi aproape nefericit. Mama s-a ridicat, a curăţat masa şi s-a dus să se spele. Când s-a întors s-a vârât direct în pat. Tata stătea pe scaunul lui, râgâind şi fumând, suferind insomnia unuia care nu putea să înţeleagă misterul tăcerii implacabile a soţiei lui. Mi-am întins salteaua şi m-am aşezat privindu-1 pentru o vreme. Ţigara lui a devenit o stea.
— E lună plină afară în noaptea asta, a spus el.
În timp ce îi priveam silueta, luna a căzut din cer în spaţiile goale ale întunericului. M-am dus să caut luna. Am urmat cărări mari, largi până am ajuns la o colibă în apropierea, unei fântâni. Fotograful se ascundea în spatele fântânii, făcând poze constelaţiilor şi stelelor. Bliţul aparatului lui de fotografiat fulgera şi bodyguarzi cu ochelari negri au apărut din lumina bliţului şi au început să-1 lovească. Aparatul a căzut din mâna fotografului Am auzit glasuri de oameni ţipând în interiorul lui. Bodyguarzii au sărit şi au călcat aparatul, încercând să îl distrugă şi să îl zdrobească. Şi oamenii care erau în interiorul aparatului, care aşteptau să devină reali şi care încercau să iasă afară, au început să se vaite şi nu se mai opreau.
Fotograful a înşfăcat aparatul stricat. Am fugit în colibă şi am descoperit că se mutase deasupra fântânii. Am căzut în fântână şi ne-am trezit într-o primire entuziastă. Cei trei bărbaţi cu ochelari negri erau peste tot, multiplicându-se neîncetat. Tata aprinsese o rolă pentru ţânţari şi se uita la mine şi spunea:
— Ce-i cu noroiul de pe faţa mamei tale?
Unul dintre bodyguarzi 1-a auzit şi ne-a văzut şi a spus:
— Nu e de-a noastră.
Bodyguarzi au alergat după noi. Eu şi fotograful am fugit într-o cameră şi am dat peste Doamna Koto, stând aşezată, îmbrăcată într-o robă cu broderie aurie, cu un evantai mare din

piele de crocodil în mână. Ne-a invitat înăuntru, ne-a urat bun venit şi când ne-am aşezat, cei trei bărbaţi au venit şi ne-au legat. Ne-au închis într-o vitrină de sticlă care nu putea fi spartă. În afara vitrinei găinile dădeau din aripi şi se transformau în politicieni. Politicienii, purtând robe albe, zburau prin jur, vorbind în limbi ciudate. Am rămas acolo, prins ca în capcană în spatele sticlei, o fotografie la care se uita Tata, până au răsărit zorii.

DOISPREZECE

Câteva zile mai târziu am dat peste Doamna Koto şi cei trei bărbaţi. Stăteau lângă un copac. Erau implicaţi într-o discuţie aprinsă. Doamna Koto arăta grasă şi trasă la faţă. Nu avea mărgelele albe la gât. Când m-a văzut, s-a oprit din discuţie. A făcut un pas spre mine şi mi s-a făcut o frică pe care nu o puteam înţelege, aşa că am luat-o la fugă.
— Prindeţi-1! a strigat ea.
Cei trei bărbaţi s-au luat după mine, dar fără prea multă convingere. Curând au renunţat. Nu m-am oprit până nu am ajuns aproape de blocul nostru.

M-am aşezat pe platforma de ciment. Nişte găini rătăceau pe stradă. Doi câini se învârteau unul în jurul altuia. Doar când s-au adunat copii în jurul lor, mi-am dat seama că erau legaţi unul de altul. Câinii nu se puteau separa, iar copiii râdeau. Au aruncat cu pietre în ei şi durerea i-a forţat să se separe şi au fugit, scheunând, în direcţii opuse.

Am stat privind mişcarea indiferentă a lumii. Tufele fierbeau de căldură. Păsări s-au oprit pe acoperişul nostru. Praful s-a ridicat de sub paşii nenumăraţi şi a devenit inseparabil de căldura orbitoare. Sudoarea îmi era uscată. Au venit muştele. S-a pornit vântul şi s-a transformat în mici vârtejuri; praf şi bucăţi de hârtie şi gunoaie au urcat în spirală. Copiii dădeau ocol vârtejurilor şi doar strigătele lor ascuţite erau purtate, împreună

cu cântecele păsărilor, prin aerul somnolent al lumii.

Totul strălucea în lumina puternică a căldurii lichide. Sunetele aveau marginile rotunjite. Cerşetorii treceau târându-se pe lângă mine. Cizmari şi croitori hoinăreau prin preajma blocurilor. Bărbaţi care vindeau talismane şi papuci de casă făcuţi în deşert şi obiecte din bambus şi preşuri roşii strălucitoare au venit pe acolo. Apoi un cioban şi-a dus caprele în josul străzii. Caprele s-au băligat şi şi-au lăsat mirosurile în aer, nemişcate de vânt. M-am plictisit să privesc lucrurile obişnuite. Mă ademeneau strălfulgerările din vitrina fotografului. M-am dus să mă uit la poze. Nu fuseseră schimbate. Am mers în camera fotografului. Am bătut, dar nu a răspuns nimeni. Am bătut din nou şi uşa s-a deschis cu prudenţă. Faţa fotografului a apărut la înălţimea mea. Era încovoiat şi, cu o voce ascuţită de frică, a spus:

— Pleacă.'

— De ce?

— Pentru că nu vreau ca oamenii ăia să ştie că sunt acasă.

— De ce nu?

— Pur şi simplu pleacă!

— Şi dacă nu plec?

— Am să te lovesc peste cap şi şapte zile n-ai să mai dormi.

M-am gândit la asta.

— Du-te! a strigat el.

— Şi cum rămâne cu bărbaţii?

— Care bărbaţi?

— Cei trei bărbaţi.

— I-ai văzut? a întrebat cu o voce schimbată.

— Da.

— Unde?

— Vorbeau cu Doamna Koto.

— Vrăjitoarea aia! Despre ce vorbeau?

— Nu ştiu.

— Când i-ai văzut?

— Nu de mult.

A închis uşa repede, a încuiat-o şi apoi a deschis-o din nou.

— Pleacă! a spus. Şi dacă îi mai vezi, să vii imediat şi să-mi spui.

— Ce-ai să faci?
— Îi omor sau fug.

A închis de tot uşa. Am rămas acolo pentru o vreme. Imaginea feţei lui înspăimântate mi-a rămas pentru o vreme în minte. Apoi am plecat din blocul lui şi m-am dus să mă aşez pe platforma noastră de ciment şi am vegheat atent peste toate mişcările de-a lungul străzii. Soarele a făcut ca aerul şi pământul să licărească şi în timp ce vegheam mi-am dat seama, într-o străfulgerare, de eterna reîntoarcere a lucrurilor nerezolvate - istorii, vise, lumea dispărută a unor spirite măreţe şi bătrâne, jungle sălbatice, tigri cu ochi de diamant rătăcind prin frunzişul des. Am văzut creaturi ce trăgeau după ele lanţuri zornăitoare, cu gâturile sângerânde. Am văzut bărbaţi şi femei, fară aripi, aşezaţi în rânduri, plutind deasupra aerului gol. Şi am văzut, zburând către mine în puncte ce se măreau din centrul soarelui, păsări şi cai ale căror aripi se întindeau acoperind jumătate din cer şi ale căror pene aveau incandescenţa rubinelor. Mi-am închis ochii; fiinţa mea s-a învârtit; capul mi s-a rostogolit într-o fântână; şi am deschis ochii din nou doar ca să opresc senzaţia de cădere, când am auzit un pahar spărgându-se. Zgomotul a trezit amiaza.

Peste drum, trei bărbaţi spărgeau cu ciomege vitrina de sticlă a fotografului. Apoi au luat în grabă pozele afişate. Oamenii de pe stradă, treziţi de zgomot, au ieşit în faţa caselor. Bărbaţii, într-o clipită, au luat pozele şi au dispărut în blocul în care stătea fotograful. Oamenii au ieşit, s-au uitat în susul şi-n josul străzii şi nu au observat nimic neobişnuit. Acţiunea se mutase în camera fotografului. M-am grăbit să trec strada.

Când am ajuns la cameră, uşa acesteia era larg deschisă, dar bărbaţii nu era acolo. Nici fotograful. Fereastra era larg deschisă, dar era prea sus ca să văd prin ea; am fugit în curtea din spate. Nu am văzut pe nimeni. Dar am observat că din curtea din spate se putea trece în alte curţi. Am mers pe un drum ce trecea pe lângă latrina însufleţită de muşte şi viermi. Mirosul era atât de puternic încât aproape am leşinat. O altă cărare ducea spre mlaştini şi mocirle şi pădurea formată din

arbori *iroko* şi mahon. Erau urme adânci în .pământul moale în spatele caselor. Era gunoi peste tot. Flori ciudate şi iarbă sălbatică şi ciuperci care arătau malefic creşteau din abundenţă deasupra mlaştinilor. Tufişurile erau luxuriante în locuri neaşteptate. Un podeţ din lemn era în construcţie spre partea cealaltă. Am privit în jur, nu am văzut pe nimeni şi am renunţat la căutare. M-am întors acasă, mi-am spălat noroiul de pe picioare şi m-am reîntors să veghez strada. Nu s-a întâmplat nimic neobişnuit.

Seara Mama s-a întors şi a fost surprinsă să mă vadă.

— Deci ai stat acasă? Ce băiat bun. Credeam că până acum ai ajuns până prin Egipt, a spus ea.

Venise mai devreme decât de obicei, pentru că nu fusese la piaţă în ziua aceea. Făcuse vânzări din uşă în uşă. Faţa îi era apărată de soare.

În seara aceea am stat şi am ascultat în ceasul întunecat al copilăriei mele. Ascultam vocea Mamei şi cântecul Tatei, ascultam poveşti ce se repetau prin generaţii de guri sfidătoare. În acel ceas învăluit în lumina străveche a lunii, ascultam poveşti cu eroi enigmatici care ajunseseră zei puternici ai haosului şi ai tunetului - când groaza ne-a făcut o vizită. Noaptea a adus groaza. S-a anunţat prin voci ascuţite care răzbăteau din stradă, voci care strigau, deplângând repetarea unui vechi ciclu de puteri ascendente.

Ne-am grăbit în memoria albastră a unei străzi pline de umbre. Oameni sălbatici îşi dezlănţuiau mânia asupra geamurilor, a uşilor din lemn şi a trupurilor umane. Am fugit afară în aerul înceţoşat, în mirosul de păr ars, în fumul gălbui, înţepător ce venea din frizerie, în zgomotul de incantaţii rituale corupte şi miorlăituri şi macete scânteind electric, strigând după războiul lecuitor.

Vocile urlând după răzbunare au strivit în picioare strada. Trupurile verzi, sclipind de antimoniu, transpirau sânge animal din piepturile goale. Era un râu de jaguari sălbatici. Cântecele lor pământeşti, adânci, au copleşit vântul şi veneau de peste

tot, din stele şi din flori strivite. Cântau pentru distrugere. Răcnetele lor de luptă au umplut noaptea. Trupurile transpirate sclipeau în lumina lămpii. Strigătele lor ucigaşe ne-au înfrânt uitarea.

Era imposibil să îţi dai seama cine erau. Cântecele izbucneau din mulţimile adunate în afara blocurilor, din piepturile unor oameni care credeam că ne erau cunoscuţi, ale căror umbre se schimbau lângă noi într-o căldură groaznică, ale căror scrâşniri explodau în ţipete ciudate de păsări. Chiar şi printre noi, oamenii răspundeau chemării bătrânelor legături de sânge şi fluxului secret de interdicţii.

În număr mare, bătăuşii şi oameni cunoscuţi obişnuiţi s-au revărsat pe drumul vulnerabilităţii noastre, rănind noaptea cu topoare, stricându-ne somnul, trezind pământul, atacând blocurile, smulgând uşi, distrugând acoperişuri. În rana planşetelor noastre, nu ştiam cine erau duşmanii noştri. Ne-au atacat siluete din întuneric cu feţe în flăcări, s-au năpustit asupra noastră cu ciomege, pietre, bice şi sârme. A trecut ceva timp până să realizăm că eram în strânsoarea unui act de răzbunare, a unei nopţi de represalii, având întunericul ca duşman. Una câte una lămpile au fost stinse.

Întunericul ne-a cucerit vocile. Un strigăt puternic, ca al unui comandant înspăimântător ordonând trupelor sale, a explodat în aer. Era tăcerea râurilor adânci. Totul a încremenit. Era ca şi cum noaptea şi-ar fi retras violenţa în ea însăşi. Vântul sufla deasupra caselor şi şuiera uşor printre copaci. Şoaptele spiritelor pluteau pe vânt. Vocile apelor şi paşi înceţi pluteau înspre noi. Era ca şi cum vântul însuşi se pregătea pentru un măcel final.

Apoi nemişcarea e fost risipită de panica celor nevinovaţi. S-a auzit un alt strigăt, nu al duşmanilor noştri, ci al unei femei care văzuse ceva incredibil de monstruos. Ţipătul a început totul. Cei nevinovaţi s-au întors toţi deodată şi au încercat să fugă înapoi în camerele lor. Panica trecea pe drumurile noastre şi ni se lovea de trupuri în întunericul compact. Peste tot, femei îşi chemau copiii. M-am mişcat printre umbre şi am fugit în tărâmul

întunericului, de cealaltă parte a străzii. Credeam că mă îndrept spre un loc sigur. Nu vedeam încotro mă îndreptam. Apoi, vocile de peste tot din jurul meu au început să strige:
— Ucideţi-1 pe fotograf!
— Bateţi-1 până ies pozele din el!
— Terminaţi-1!
— Orbiţi-1!
— Orbiţi-i pe duşmanii noştri!
— Distrugeţi-i!
— Daţi-le o lecţie!
— Arătaţi-le puterea!
— Rupeţi-le degetele !
— Spargeţi-le capetele!
— Zdrobiţi-1 pe fotograf.
— Şi lăsaţi-i trupul în stradă.
— Să îl mănânce păsările!
— Pentru că şi-a bătut joc de partidul nostru.
— Puterea noastră!
— Liderul nostru!

Lozincile lor s-au intensificat. Paşii lor au devenit voci, au devenit una şi s-au multiplicat, cum se întinde focul. Morţii s-au ridicat de sub greutatea atâtor paşi, de sub atâtea voci, de sub o asemenea intenţie. Am dat cu capul de ceva tare, mi–am zgâriat cotul de fălcile celor morţi, mi-am făcut loc cu unghiile prin rugina crestată şi am descoperit că ajunsesem în adăpostul oferit de microbuzul ars. M-am ascuns pe scaunul şoferului şi am privit, în acea noapte de amintiri albastre, drama celor Vii pe care doar cei Morţi o pot înţelege.

Nu puteam vedea nimic. Dar de cealaltă parte a străzii am auzit, prima dată în şoaptă, apoi mai tare, sub vraja tristeţii:
— Azaro! Azaro! Unde eşti?
Era Mama.
— Azaro! Azaro!

Apoi s-a făcut linişte. În ceasul întunecat al copilăriei mele, am ascultat-o pe Mama aşteptându-mi răspunsul. Dar noaptea şi vântul ne-au învins. Din gură în gură, de pe o parte a străzii

pe cealaltă, am ascultat îngrozit cum vântul îmi sufla numele.
— AZARO! AZARO!

Vântul a dus numele mai departe. Numele a plutit spre partea noastră de stradă şi apoi înspre barul Doamnei Koto. Numele m-a înconjurat, fremătând deasupra microbuzului ars în o mie de voci tremurătoare, de parcă Dumnezeu mă chema cu gurile oamenilor violenţi.

Chiar şi morţii s-au jucat cu numele meu în noaptea aceea.

Cum stăteam în maşină, copleşit de frică, i-am văzut pe morţi ridicându-se din pământ. I-am văzut înviind în aceeaşi clipă în care al doilea val de haos a început cu cântecele duşmanilor. Morţii s-au alăturat celor nevinovaţi, s-au amestecat printre atacatori, s-au unit cu noaptea şi i-au atacat pe adversari cu strigătele celor răniţi. Morţii scoteau strigăte de bucurie muritoare şi au luat noaptea lividă drept un templu strălucitor de febră. S-au desfătat în acea noapte a oglinzilor, unde trupurile străluceau de sânge şi argint. Morţii s-au scuturat de rugină şi au luat armele de oţel Buzele lor tremurau de sfidarea celor inocenţi, de manipularea politicienilor şi de visele lor interschimbabile, şi de nebunia atacatorilor care nu ştiau nici măcar pentru ce partid îşi comiteau atrocităţile.

A fost o noapte fară amintire. A fost o noapte care îşi juca iar şi iar recurenţa corosivă pe drumul vieţilor noastre, pe drumul înfometat de transformări.

Morţii, trezind încet drumul din amorţeală, au fost acrobaţii violenţei. Ei au dat totul peste cap, cu noi vise politice, printre bărbaţi, femei şi copii. Am auzit câteva voci, fără teamă, sau care depăşiseră teama, rostind o nouă chemare la luptă. Apoi am auzit lupte. Am auzit urlete luminoase de rezistenţă, paşi fugind în întuneric, am văzut oţel strălucind pe trupuri solide, piepturi pictate cu antimoniu, zdrobite, şi femei lovind umbrele cu tocătoare de cartofi. Am auzit bărbaţi uimiţi de vântul rebel, voci adânci chemând numele zeilor puternici. Mi-am dat seama că adversarii erau respinşi. Oamenii din blocul fotografului îi fugăreau. Morţii erau, în mod ciudat, de partea celor nevinovaţi. Voci pe care le cunoşteam strigau curajoase:

— Luptaţi împotriva lor!
— Luptaţi pentru libertate!
— Ucideţi-i cu pietre!
— Ne-au otrăvit cu lapte.
— Şi cuvinte.
— Şi promisiuni.
— Şi vor să conducă ţara!
— Şi vieţile noastre!
— Şi acum ne atacă!
— Pe propria noastră stradă!
— Luptaţi-vă împotriva lor fără frică!

Macete au izbucnit în flăcări. Cântecele erau inversate în silabe. Vrăjile erau sparte de dinţii în zigzag ai nopţii. Adversarii au încercat un ultim atac disperat.

— Turnaţi petrol pe casă!
— Daţi-i foc!
— Daţi-i foc fotografului!
— Daţi-i foc lui Azaro!

Tremuram în microbuz. Cineva a aruncat un lemn aprins spre blocul fotografului. Morţii l-au prins şi au înghiţit flăcările. Cineva a aruncat încă un lemn în aer. A căzut pe microbuz şi s~a împrăştiat pe capotă. Ceva s-a căţărat pe picioarele mele. Intra fum printr-un geam lateral. Microbuzul era plin de păianjeni şi viermi. Am încercat să ies din microbuz. Îmi scosesem capul pe geam, când am auzit o mare explozie dinspre blocul fotografului. După explozie s-a făcut o linişte adâncă. Vântul şuiera deasupra zgomotului.

Apoi umbrele, paşii, trupurile verzi, jaguarii fioroşi, aducătorii de dezastre, cei care respirau foc, cei care înviau morţi şi cei care stricau somnul au devenit paşi ce fugeau împrăştiaţi de vânt şi de marea explozie. Zidurile întunecate ale trupurilor lor s-au dezintegrat. Vocile nu mai erau atât de ameninţătoare, ci pline de teamă.

O altă împuşcătură, care nu fusese îndreptată spre o ţintă anume, dar care a crăpat aerul de parcă o stea explodase deasupra străzii noastre, a făcut goana duşmanilor noştri şi mai

disperată, îi auzeam căzând unii peste alţii, fugind de teroarea lucrului făcut de ei, lovindu-se de propriile umbre, de trupurile luminoase în întuneric. Îi auzeam strigând numele mamelor lor, chemându-şi soţiile, întrebându-se cine va avea grijă de copiii lor, în timp ce nevinovaţii le spărgeau capetele cu sticle, în timp ce oamenii de pe stradă plouau insistent cu bâtele peste retragerea lor, şi în timp ce cădeau sub furia ghearelor sfâşietoare şi a cosoarelor neascuţite.

Forţe noi s-au adăugat nopţii, au convertit noaptea, au facut-o aliatul celor inocenţi. Când valul de forţă s-a retras, când agitaţia s-a potolit, când duşmanii şi-au pornit camioanele şi au luat-o spre capătul străzii Doamnei Koto, armatele morţilor au coborât în gura sângerândă şi deschisă a pământului. I-am văzut din microbuz. Am privit lumea dizolvându-se într-un delir de poveşti. Morţii au coborât în uitarea amintirilor noastre albastre, cu ochii lor indigo şi privirile lor argintii.

Locuitorii străzii au recâştigat noaptea. Vocile s-au trezit din nou. Lămpile s-au aprins una după alta. Oamenii s-au adunat în faţa blocurilor într-o doară. Singurul care lipsea era fotograful, care ar fi trebuit să înregistreze evenimentele nopţii şi să le facă reale cu instrumentul lui magic. Am ieşit din microbuz şi am fugit de cealaltă parte a străzii, în braţele disperate ale Mamei.

Dimineaţa am aflat de cei răniţi, despre femeia cu faţa tăiată cu un cuţit şi bărbatul al cărui nas a fost tăiat cu o sticlă spartă, despre aceia care au fost flagelaţi cu sârme, despre bărbatul care îşi pierduse jumătate dintr-o ureche, despre femeia cu spatele ars. Pe fundalul celor nevinovaţi care fuseseră răniţi am auzit de moartea unui duşman. De asemenea, am auzit un partid susţinând că atrocităţile fuseseră comise de celălalt.

Forţele care au intrat în luptă au epuizat strada. Nu ne-am sărbătorit rezistenţa. Ştiam că necazurile nu se terminaseră, că represaliile erau amânate pentru o altă noapte, când vom fi uitat ce se întâmplase. Locuitorii de pe stradă, speriaţi şi furioşi, au pus oameni de pază. Erau înarmaţi cu cuţite, bâte şi pistoale. Am aşteptat noi forme din fier să cadă peste noi. Am aşteptat pentru mult timp. Nimic nu s-a întâmplat cum ne aşteptam noi.

După două săptămâni, cei ce făceau de pază s-au împrăştiat. Ne-am cufundat înapoi în vieţile noastre obişnuite.

Fotograful a dispărut cu totul. Camera lui fusese devastată. Uşa spartă, hainele lui rupte, salteaua tăiată, pozele şi negativele distruse şi unele dintre aparatele lui de fotografiat distruse.

Proprietarul lui, care nu avea nici o simpatie pentru eroi, îl tot căuta, pentru că voia să-i repare uşa.

Ne temeam că fotograful fusese ucis. Vitrina lui de sticlă a rămas pentru totdeauna spartă. Părea bizară. A devenit o mică imagine a ceea ce puteau face marile forţe din societate dacă cineva ridica vocea împotriva corupţiei lor. Şi pentru că fotograful nu fusese acolo să înregistreze ceea ce s-a întâmplat, nimic despre acea noapte nu a apărut în ziare. Era ca şi cum acele evenimente nu au fost niciodată reale. Şi-au asumat statutul de zvonuri.

La început strada a suferit de teamă. Proprietarii de tarabe nu au mai vândut lucruri seara. Noaptea strada părea mai întunecată ca de obicei. Oamenii au devenit atât de precauţi încât nu mai deschideau uşile dacă cineva doar bătea la ele. Cei care înainte ieşeau să bea şi care se întorceau târziu s-au obişnuit să bea în camerele lor şi să cânte în întuneric.

După un timp în care nu s-a întâmplat nimic, când nici o răzbunare nu a căzut asupra noastră, părea că nu se întâmplase nimic însemnat. Câţiva dintre noi am început să ne îndoim de amintirile noastre. Am început să credem că în acea noapte am avut un vis colectiv, aprins de febră. Nu era pentru prima şi nici pentru ultima oară. Între timp, râul de jaguari sălbatici curgea pe sub drumurile noastre înfometate. În multe din acele nopţi, în ceasul copilăriei mele, Mama îmi spunea poveşti cu creaturi acvamarine. Sub ochiul alb al lunii, sub cerul indigo, în luminile aurii ale camerei noastre; ascultam înţelepciunea vechilor cântece pe care Tata le cânta cu vocea lui spartă şi luptătoare. Hipnotizat de umbrele de culoarea cobaltului, de aerul în mod paradoxal ultramarin şi de privirile argintii ale morţilor, ascultam

imaginile dure ale bucuriei. De asemenea, am ascultat cântecele de muncă şi de seceriş şi secretele eroilor.

Afară, vântul reîntoarcerii sufla uşor peste pământ.

CARTEA A TREIA

UNU

Acea vizită a groazei nu ne-a schimbat vieţile în nici un mod special. Mama a continuat să fie hărţuită la piaţă. Când şi-a mutat taraba în altă parte a pieţei, huliganii continuau să apară, prefacându-se a fi nişte potenţiali cumpărători. O sâcâiau şi îi răsturnau lucrurile şi îi luau marfa fară să plătească. Apoi o denunţau, aducând împotriva ei cele mai incredibile acuzaţii, şi cei care doreau să cumpere ceva de la ea plecau în altă parte. Mama se întorcea acasă fără prea multe vânzări. Reuşea să facă foarte puţini bani.

Tata venea devreme în fiecare noapte. Şi el era din ce în mai hărţuit. Era mai obosit ca niciodată şi îl durea atât de tare spatele încât în unele dimineţi nu putea să stea drept. Tata a devenit mai neîndemânatic. Îl durea gâtul tot timpul. I-au apărut răni pe picioare. Pielea din jurul umerilor, din spatele urechilor, de pe gât şi de-a lungul spinării a început să i se cojească. Pielea lui a căpătat o culoare gri din cauza sării şi a cimentului

care se vărsa pe el din sacii pe care îi căra.

Pentru o vreme mi-am încetat plimbările. Când mă întorceam de la şcoală stăteam în faţa clădirii şi mă jucam în stradă. Seara făceam treburi în locul Mamei şi al Tatei, care erau prea obosiţi ca să mai facă ceva. Cumpăram lumânări, role pentru ţânţari, *ogogoro.* încălzeam mâncarea, spălam farfuriile, făceam curat în cameră. Culegeam ierburi pe care Tata să le folosească în leacurile lui secrete. Mergeam la vraci după leacuri cu care să tratăm spatele Tatei. Toţi mergeam la culcare devreme şi Tata nu mai stătea ore întregi în scaunul lui.

După ce lumânarea se făcea mică şi şobolanii începeau să ronţăie, stingeam lumina şi mă întindeam în întuneric, rămânând o vreme treaz. Îi ascultam pe Mama şi pe Tata sforăind în pat. Uneori, când adormeam, o parte mai uşoară din mine se ridica din trupul meu şi plutea prin întuneric. Mă înconjura o lumină puternică, pe care nu o puteam vedea, dar pe care simţeam. Eram ridicat din trupul meu, dar îmi era greu sa trec prin acoperiş şi eram adus brusc înapoi jos de zgomotul ronţăitului şobolanilor. Apoi dormeam adânc.

Într-o noapte am reuşit să mă ridic prin acoperiş. Urcam cu o viteză ameţitoare şi stelele cădeau din mine. Am urcat şi am căzut şi am mers în toate direcţiile, învârtindu-mă prin vârfuri incredibile şi vârtejuri, incapabil să îmi controlez mişcările. Ameţind şi răsucindu-mă, învârtindu-mă şi dansând, întunericul părea infinit, fără semne, fără indicatoare. Mă ridicam fără să ajung în cer. Pluteam liniştit şi am înţeles ceva din marea bucurie inumană a zborului.

Începeam să învăţ cum să îmi controlez mişcarea în acea noapte, când ceva s-a întâmplat, şi o lumină puternică, ce era ca un sunet brusc, a explodat prin mine. Părea că mă împrăştiam în toate părţile. Am devenit frunze biciuite de vânturile reîntoarcerii. Mă simţeam căzând printr-o imensitate insuportabilă de spaţii întunecoase şi o agonie ascuţită de diamant pulsa adânc în lumina mea şi am încercat să reintru în mine, dar păream deviat într-un val de întuneric total şi m-am luptat şi am încercat să fiu calm şi apoi am simţit cum cădeam

cu o viteză oribilă într-o fântână întunecată şi chiar înainte de a mă lovi de fundul ei, mi-am dat seama că eram pe cale să cad pe faţa unei luni luminoase. Albul m-a înghiţit şi s-a transformat în întuneric. Am izbucnit în strigăte. Şi când mi-am revenit, am auzit, pentru moment, şobolanii ronţăind, sforăitul părinţilor mei şi pe cineva bătând necontenit la uşă.

Pentru o vreme, am rămas pe saltea fără sa mă mişc, simţind o durere violentă de cap. Lumini se roteau în ochii mei. Mă simţeam gol pe dinăuntru. îmi simţeam trupul ciudat. Bătaia în uşă a continuat şi a întrerupt ritmul respiraţiei părinţilor mei. Chiar şi şobolanii au tăcut M-am ridicat şi m-am dus la uşă şi am întrebat:

— Cine-i?

Tata s-a răsucit în pat. Mama s-a oprit din sforăit. Persoana care bătea nu a răspuns.

Unul dintre chiriaşi a strigat de la geamul său:

— Cine tot bate? Dacă vrei să nu intri în belea, pleacă acum, auzi?

Bătăile s-au auzit din nou, mai încet, ca un cod pe care eu trebuia să-1 înţeleg. Am deschis uşa. Era fotograful, ghemuindu-se în faţa zidului nostru mic, cu aparatul de fotografiat spânzurând de umăr. Ochii lui înspăimântaţi străluceau în întuneric.

— Eu sunt, a spus.

M-am uitat la el pentru mult timp. Nu s-a mişcat. Vecinul a urlat:

— Cine e acolo care vrea să moară?

I-am deschis uşa fotografului mai mult şi, tot ghemuindu-se, a intrat grăbit în cameră. Am aprins o lumânare. Am văzut că îi sângera capul. S-a aşezat pe salteaua mea, cu sângele curgându-i de pe frunte, pe lângă ochi, şi udându-i cămaşa galbenă. Încerca să îşi liniştească respiraţia greoaie. Părul îi era răvăşit, faţa învineţită, un ochi îi era umflat, buza de jos îi era decolorată şi spartă.

— Ce ai păţit? am întrebat.

— O nimica toată, a spus el. Nimic din ceea ce un bărbat nu

poate suporta.

S-a aşezat, apoi a îngenuncheat cu capul în mâini. Când şi-a ridicat privirea, ochii îi erau mari şi strălucitori, plini de teamă şi înţelepciune.

— Am auzit despre tot ce s-a întâmplat pe stradă. Se întâmplă peste tot. Intr-un mod sau altul, vom continua să luptăm pentru adevăr. Şi dreptate. Şi vom învinge.

Sângele i-a ajuns pe mâini. Şi le-a şters de cămaşă. Roşul de pe cămaşa galbenă mi-a făcut greaţă.

— Crede-mă, a adăugat el.

A trecut ceva timp până a vorbit din nou. Ochii lui îşi aduceau aminte şi avea un zâmbet slab pe buze.

— Când cei trei bărbaţi au venit în noaptea trecută, am sărit afară pe geam, am fugit în mlaştină şi am rămas acolo, ascunzându-mă sub podul de lemn, până când viermii au început să îmi roadă picioarele. Am ieşit de sub pod. Îmi era frică. Un câine a scheunat spre mine şi m-a urmărit peste tot pe unde am mers. Un câine cu două picioare. Blestematul de animal a continuat să mă enerveze şi să mârâie şi oamenii se tot uitau la mine şi nu ştiam cine era duşman şi cine nu, aşa că am lovit câinele. A căzut şi nu s-a ridicat.

A făcut o pauză.

— Apoi m-am dus acasă la un prieten. Era cu o fată. Mi-am spălat picioarele şi am rămas afară. Apoi m-am dus să îmi caut rudele.

S-a oprit. Şobolanii continuau să roadă din vieţile noastre.

— Ce-i aia? a spus speriindu-se.

— Şobolani.

— O, şobolanii, a spus.

A tăcut din nou şi am crezut că uitase ce spunea. A clipit, şi-a rostogolit ochii şi a mârâit Un strop de sânge care i se rostogolise de pe frunte s-a oprit pe bărbie. L-am privit în timp ce a reluat ceea ce spunea.

— Am stat pe la câteva rude. Am observat că nişte oameni ciudaţi începuseră să le supravegheze casele. Am auzit despre ce se întâmplase în stradă. Eram dator cu chiria. Aveam nevoie

de lucruri pentru aparatul meu. Am crezut că trecuse suficient timp. Şi apoi m-am trezit întorcându-mă acasă în seara asta. Pe drum m-am ascuns în locuri întunecate şi am încercat să fiu atent, dar când mă apropiam de blocul meu, doi oameni au sărit asupra mea şi m-au lovit în cap cu un pumnal şi o bâtă şi m-am bătut cu ei şi am fugit în pădure. Am rămas acolo. M-au muşcat ţânţarii. Câinele cu două picioare a început să scheaune în întuneric. Nu-l
puteam vedea. Mi s-a făcut foame şi am auzit voci în copaci şi atunci am hotărât că era timpul să vin acasă şi să înfrunt muzica.

A făcut o pauză din nou. Sângele nu s-a mişcat pe bărbia lui. Apoi a continuat

— Am luat-o pe alt drum. De data asta nu m-am ascuns şi am evitat locurile întunecoase, pentru că voiam ca oamenii de pe stradă să mă recunoască. Atunci când mă apropiam de casă, doi oameni care se ascundeau în microbuzul ars au sărit afară şi s-au năpustit asupra mea. Am strigat, iar ei m-au bătut cât de bine au putut înainte să fugă. Şi apoi am venit aici, pentru că nu mă simţeam în siguranţă în camera mea sau oriunde altundeva.

A tăcut din nou. A ascultat şobolanii şi şi-a şters bărbia cu dosul mâinii.

— Trebuie să fie nişte şobolani mari, a observat el.

— De unde ştii?

— Îţi dai seama după cum ronţăie.

I-am ascultat.

— Au dinţi mari, dinţi ascuţiţi, a spus. Ştiai că în Egipt şobolanii au mâncat o cămilă întreagă?

— Ce e o cămilă?

— Singurul animal care poate supravieţui în deşert.

M-am minunat de ideea unui astfel de animal.

— Şi şobolanii au mâncat-o? am întrebat.

— Da.

— Cum?

— Cu dinţii lor.

Am ascultat şobolanii.

— Ne vor mânca şi pe noi?
— Ar fi facut-o până acum. Dar nu poţi fi sigur.
— Sigur de ce?
— De foamea lor.
Am ascultat din nou.
— Dar ştiu o otravă bună care să îi ucidă. Cea mai bună. Am să-ţi aduc.
Şobolanii s-au oprit din ronţăit
— Înţeleg ce spunem, am spus.
— Bine.
S-a ridicat.
— Mă doare capul. Du-mă în curtea din spate. Vreau să spăl sângele ăsta.

Am ieşit împreună cu el. Vântul sufla tare prin pasaj. La început era foarte întuneric şi credeam că hainele de pe sârme erau bărbaţii cu ochelari negri, dar vântul le-a făcut să fluture, şi m-am obişnuit cu întunericul. Fotograful şi-a spălat rănile cu apa dintr-o găleată din apropierea fântânii. Se văita, suferea foarte tare. Când ne-am întors în cameră, Tata era treaz.
— Cine-i omul ăsta? a întrebat când am intrat.

Am aprins o lumânare. Fotograful a rămas în uşă, cu apa şi sângele şiroindu-i pe gât.

Tata ne-a privit pe amândoi fără să îşi schimbe expresia. În timp ce fotograful îşi usca părul cu cămaşa, i-am spus Tatei ce se întâmplase. Am încercat să nu fac zgomot, dar curând s-a trezit Mama. După ce Mama a aflat ce se întâmplase, s-a dus şi a încălzit ceva mâncare pentru fotograf şi i-a uns rănile cu alifii. Au vorbit până târziu în întuneric. Au vorbit despre ce ar putea face pentru el şi au insistat să rămână până dimineaţa. De asemenea, au hotărât multe alte lucruri, dar nu ştiu ce au hotărât, pentru că mi se făcuse somn şi am adormit.

DOI

În căldura diabolică a amiezii, şase fii bastarzi ai unor lorzi minori ai războiului, despre care am crezut prima dată că erau minotauri, au început o luptă pentru putere. S-au încăierat în apropierea microbuzului ars. Nimeni nu a venit să îi despartă. Se loveau unul pe celălalt cu bâte lungi, ciomege şi bice. Toţi arătau la fel. Ei erau feţele interşanjabile ale violenţei şi politicii. Erau toţi musculoşi. Arătau ca nişte boxeri rataţi, ca bătăuşii şi huliganii şi hamalii pe care îi văzusem la garaj. Erau foarte înfometaţi şi sălbatici. Aveau piepturile dezgolite. Feţele lor erau minunate. Şi s-au luptat ore, de parcă ar fi fost într-un loc întunecat, prinşi într-un coşmar.

Bicele li s-au rupt. Am văzut coborârea rapidă a unei bâte; unul dintre bărbaţi a căzut; alţi trei s-au aruncat asupra lui. Alţi doi s-au luat la luptă cu cei trei bărbaţi şi un bărbat în spatele lor le biciuia spinările, fără deosebire, cu un bici pentru cai. Curând erau cu toţii acoperiţi cu o spumă de sudoare şi sânge închegat. Doi dintre bărbaţi, duşmani crunţi, cu pielea de un bronz închis strălucind sub sfera fierbinte a soarelui, s-au desfăcut din haosul trupurilor şi s-au concentrat unul asupra altuia. Unul 1-a biciuit pe spate pe celălalt, a biciuit spatele încordat până când pielea a crăpat în linii de carne vie, alburie, care după puţin timp s-a înroşit. Celălalt a suportat bătaia o vreme, apoi şi-a ridicat biciul şi a repetat procesul asupra celuilalt, lovindu-1 şi biciuindu-1, într-o tăcere absolută, cu totul lipsită de patimă. Erau duşmani dezinteresaţi. Au continuat să se biciuiască şi să suporte. Apoi unul dintre ei a rupt vraja, a prins biciul celuilalt şi amândoi s-au luat la trântă, au căzut rostogolindu-se pe pământ, cu spatele plin de nisip şi sânge.

Unul 1-a aruncat la pământ pe celălalt, i-a tras un picior în cap şi a scos un strigăt modest de bucurie. Cel de pe jos a luat o piatră. Celălalt s-a năpustit spre el. Cel cu piatra a apăsat-o în ochiul celuilalt, scoţând din ochi un fel de sânge verde. Celălalt nu a strigat. Au început să îşi dea pumni, lovindu-se unul pe altul ca într-o secvenţă de vis. Ochiul însângerat a crescut mai verde şi mai mare. Locuitorii de pe stradă priveau lupta, perplecşi.

Ceilalţi patru bărbaţi s-au bătut unul cu altul, fără sens. S-au luptat pe capota microbuzului ars. S-au bătut peste tot pământul. S-au bătut pe fragmentele de sticlă din vitrina fotografului, au sângerat, cu bucăţi de sticlă lipindu-se de spatele lor, dar au continuat să se lupte de parca durerea ar fi fost străină de carnea lor. La început părea că puteam să deosebim o pereche; apoi lupta lor încurcată ne-a zăpăcit, pentru că se luptau unul împotriva celuilalt, fiecare în toate părţile, fară patimă, chiar fără politică, cu ochii înroşiţi. A devenit imposibil să înţelegem ce partid susţineau, pentru ce legi se luptau sau care era scopul luptei lor. Se băteau în cele mai ciudate moduri, aruncându-şi nisip în ochi, scuipând, oferindu-şi faţa pumnilor, suportând loviturile cu stoicism; uneori, fiind aruncaţi la pământ, se ridicau din nou şi începeau încăierarea cu o ferocitate absolut dezinteresată. Unul dintre ei a fost lovit în testicule şi a sărit în sus şi-n jos şi s-a rostogolit o vreme fară să se poată opri. Când s-a ridicat din nou, bătea mereu din picioare. Şi în timp ce încerca să îşi aline agonia, un alt bărbat, despre care credeam că era de partea lui, a venit şi i-a zdrobit capul cu o cărămidă, şi omul a căzut şi s-a întins pe jos ca un animal pe moarte.

— Sunt nebunii istoriei noastre, a spus unul dintre locuitorii de pe stradă. Aşteaptă să vină un război nebun.

Şi apoi, destul de brusc, bărbatul care se întinsese ca un animal pe moarte a început să fie scuturat de convulsii. Se scutura şi dădea din picioare şi scotea sunete guturale. Apoi, ca o siluetă dintr-un coşmar, s-a ridicat din moartea lui, cu partea superioară a trupului ţeapănă, cu ochii lipsiţi de viaţă şi de patimă. Când s-a ridicat în picioare, a râs din adâncul gâtului. A scos un obiect din buzunarul din spate, 1-a fluturat prin aer de şapte ori, 1-a apăsat cu mâinile până a scos din el un val de sucuri roşii, şi apoi a lovit pieptul unui adversar ce înainta spre el cu palma deschisă.

Bărbatul lovit a urlat ca şi când ar fi fost însemnat cu fierul roşu şi apoi a căzut greoi la pământ şi s-a zbătut într-o agonie de moarte. Bărbatul cu arma ciudată şi-a repetat mişcarea cu

un alt adversar, pălmuindu-1 peste faţă atât de tare încât palma a răsunat ca un mic tunet. Am văzut faţa bărbatului facându-se roşie şi roşeaţa a început să picure de parcă ar fi fost ceară. Omul s-a învârtit, strigând şi bătând din picior, şi a îngenuncheat, ţinându- se de faţă. Şi când s-a ridicat din nou, clătinându-se, am văzut carnea crudă având forma unei palme. Pielea i se dizolvase. Urla ca un nebun torturat.

Acum, cei trei bărbaţi se adunaseră şi îl băteau pe singurul bărbat rămas în picioare de cealaltă parte. L-au aruncat la pământ de cinci ori consecutiv. Au sărit pe pieptul lui şi i-au dat şuturi în cap şi l-au ridicat şi l-au aruncat peste tot până acesta s-a prăbuşit la pământ, inconştient. Apoi alianţele s-au clarificat. Cei trei bărbaţi şi-au ridicat cămăşile largi, fluturându-le ca nişte steaguri monstruoase, şi au mers în susul străzii, cu mâinile ridicate, intonând cântecele ascendenţei lor, cântecele Partidului celor Săraci, sau poate al celor Bogaţi. Nimeni nu putea fi sigur. Apoi am recunoscut noua întrupare a încleştării lor repetitive, reîntoarcerea străvechii duşmănii, a istoriilor secrete, a viselor în descompunere. Cei trei bărbaţi şi-au văzut de drum, dansând pe stradă, dar nimeni nu îi aplauda, nimeni nu le recunoştea victoria şi nimeni nu credea despre ei că erau eroi.

Cei trei bătăuşi ai Partidului celor Bogaţi - sau poate era al celor Săraci - stăteau zvârcolindu-se pe jos. Cel lovit în piept s-a ridicat gemând. Forma unei mâini era imprimată pe pieptul lui mare, ca bronzul lucitor. S-a dus şi i-a ajutat pe ceilalţi doi. Se sprijineau unul de altul ca o grămadă tristă de hoţi, ca nişte escroci bătuţi, ca o armată înfrântă de tâlhari, văitându-se, fiecare răsucit în direcţia gravităţii rănii sale. S-au împleticit în josul străzii, şchiopătând departe de învingători.

TREI

După ce bătăuşii au plecat, atmosfera străzii era încărcată cu

teamă. Era seara târziu.
Zgomotul unei farfurii sparte, a doi oameni certându-se, ne-a făcut suspicioşi. Căldura şi lumina au restrâns mişcarea lucrurilor aride, şi în ziua aceea nu m-am îndepărtat de casă pentru că mă temeam că, în lumea întreagă, bătăuşii cu creierii încinşi se încăierau în delirul ciudat al istoriei.

Rămânând acasă în ziua aceea, am aflat cât de lungă poate fi o după-amiază fierbinte şi cum căldura încetinea timpul. M-am aşezat pe platforma de ciment şi am ascultat muştele. Peste tot erau furnici cu aripi. Şopârle alergau în jos şi-n sus pe pereţi, încălzindu-se la soare, dând din cap. M-am dus să cumpăr nişte fasole de la o vânzătoare ambulantă de mâncare gătită. Muştele erau permanent în jurul ei. Şi avea cele mai uimitoare semne tatuate pe marginile gurii. Când zâmbea semnele arătau ciudat, dar când era serioasă o făceau să arate frumoasă. Mi-a vândut fasole de câţiva bănuţi şi s-a oferit să îmi vândă Kokoro cu preţ redus.
— Ce e Kokoro? am întrebat.
— Sunt nişte furnici care se hrănesc cu fasole.
— Furnici?
— Da. Sunt foarte bune pentru tine. Te fac inteligent şi te ajută să creşti repede.

Am cumpărat şi câteva furnici prăjite şi m-am aşezat la umbră.
Am mâncat fasolea şi furnicile şi am băut puţină apă. Apoi am ameţit şi am adormit în faţa uşii noastre. Soarele mă ardea, şi când a venit Mama şi m-a trezit nu am putut vedea nimic timp de un minut. Eram orbit şi totul era compus din spirale albastre şi roşii şi galbene. Mama m-a dus în cameră şi m-a pus să mă întind. Când m-am trezit era seară. Orbirea făcuse loc Varietăţii de culori a lumii. Mama plecase.

Absenţa Mamei m-a îngrijorat. Am închis uşa, am ascuns cheia sub preşul vechi de la uşă şi am plecat să o caut. Am coborât pe stradă şi l-am întâlnit pe proprietar. Cu o privire rece şi o voce dispreţuitoare, m-a întrebat dacă părinţii mei erau acasă.

— Nu, am răspuns.
— Când se întorc?
— Nu ştiu.
— Spune-le că trec pe la ei în seara asta să vorbim despre chirie şi despre încă ceva, înţelegi?

Am dat afirmativ din cap. A plecat grăbit spre blocul nostru. M-am dus mai departe. A început să mă doară stomacul şi eram sigur că furnicile prăjite se căţărau în interiorul meu. Brusc, un miros urât puternic a invadat aerul. Peste tot pe unde mergeam, mirosul urât era acolo, insuportabil, inevitabil. Şi apoi l-am văzut pe gunoier venind spre mine. Nu voiam să îl jignesc, aşa că nu m-am mişcat, nici nu am fugit. Dar mi-am ţinut respiraţia. Mergea cu paşi nesiguri şi se legăna sub povara grea. Era acoperit cu gluga şi cu gura mascată de un material murdar albastru, i-am văzut ochii ieşiţi din orbite şi privirea cumplită. Când a trecut pe lângă mine, încovoindu-se, a mormăit Simţind întreaga presiune a lipsei de aer, am fugit; şi când am respirat m-am simţit foarte rău. La fel şi toţi ceilalţi. înainte să îmi dau seama, eram aproape de bar. Şi afară, în faţa barului, vorbind în timp ce îşi acopereau nasurile, erau Doamna Koto şi Mama. M-am dus înapoi acasă. Mirosul a rămas în aer şi, chiar şi când am închis uşa, era tot acolo.

După un timp a intrat Mama. Arăta foarte obosită. A spus că Doamna Koto întrebase de mine. I-am transmis mesajul proprietarului; a devenit foarte neliniştită.
— Chiria? Nu avem destui bani. Când a spus că vine?
— Diseară.

A rămas nemişcată pentru o vreme. Apoi s-a dus la ligheanul ei cu mărfuri, a scos o cutie din metal şi a început să îşi numere banii. I-a numărat mult timp, cu sudoarea curgându-i pe frunte. După ce a terminat, o vreme, a stat nemişcată. Apoi a desfăcut un capăt al halatului şi a numărat ce bani avea acolo. S-a făcut destul de târziu. Am aprins o lumânare. Mama uitase de tot ce era în jur. Încă îşi număra banii, calculând de câţi mai avea nevoie pentru un stoc proaspăt de mărfuri, cât profit făcuse, când s-au auzit bătăi imperioase la uşă. Mama a sărit în

picioare, împrăştiind majoritatea banilor pe jos. I-a ridicat în grabă şi i-a pus deoparte înainte să spună, cu sprâncenele umezite de sudoare:
— Azaro, vezi cine bate.
M-am dus la uşă şi proprietarul a intrat, împingându-mă în cameră, deschizând uşa larg, ca şi cum voia ca întreaga lume să audă ce avea de spus. Mai avea cu el alţi trei bărbaţi. Erau străini. Erau mari, cu muşchi bine dezvoltaţi, cu ochii demenţi ai bătăuşilor politici. Purtau uniforme la fel şi au intrat în cameră şi au rămas umăr la umăr, cu picioarele depărtate, cu spatele la perete. Şi-au încrucişat mâinile şi s-au uitat la noi cu acel soi de dispreţ cu care oamenii privesc insectele.
Proprietarul s-a uitat roată, a văzut geamul pe jumătate stricat şi a început, exploziv, să urle. Era cu totul incoerent şi l-am înţeles doar când s-a calmat puţin, cerând ca geamul să fie reparat înainte de următoarea lui vizită. Se mişca teatral în sus şi-n jos prin cameră, păstrându-şi, ca de obicei, vocea cea mai puternică şi gesturile cele mai dramatice pentru când era aproape de uşă. Oamenii din bloc s-au adunat, iar unii dintre ei se uitau înăuntru. Dând din mâini, scuturându-şi încreţiturile voluminoase ale *agbadei* într-o parte şi-n alta, s-a întors şi a zis:
— Bărbatul tău nu e acasă?
— Nu.
— Şi chiria?
— Când se întoarce o să ţi-o dea.
— Nu ţi-a lăsat banii?
— Nu.
Făcând paşi ca şi cum ar fi fost pe scenă, dând din mâini furios, proprietarul a zis:
— De ce trebuie să vin şi să te bat la cap pentru chiria mea?
Când ai vrut camera ai venit şi m-ai implorat. Acum trebuie să vin eu şi să te implor să-mi plăteşti chiria, ei?
— Sunt vremuri grele, a spus Mama.
— Sunt vremuri grele pentru toţi. Toţi ceilalţi chiriaşi au plătit. De ce voi sunteţi altfel?
— Când se întoarce bărbatul meu...

— Începe scandalul.
— Nu e aşa.
— Bărbatul tău e un scandalagiu.
— Ba nu e.
— Se crede puternic.

Pentru prima dată, Mama a observat prezenţa celor trei bărbaţi musculoşi care stăteau cu spatele la zid. S-a uitat la ei, iar aceştia i-au întors privirea fără să se mişte.

— Soţul meu e puternic, dar nu e un scandalagiu, a spus ea în cele din urmă.

Unul dintre cei trei bărbaţi a râs.

— Taci! a lătrat proprietarul

Râsul bărbatului s-a stins într-un cloncănit găunos. Proprietarul s-a aşezat pe scaunul Tatei, care s-a legănat riscant. A stat acolo, privindu-ne atent, de parcă s-ar fi gândit ce să facă în continuare. Apoi a scos o bucată de nucă de kola din buzunar şi a început să o mestece. Eram cu toţii tăcuţi. Lumânările au licărit; umbrele din cameră s-au lungit şi s-au scurtat. Cei trei bărbaţi arătau întunecaţi şi fantomatici şi lumina ce bătea în sus, luminându-le feţele, le făcea obrajii şi ochii goi.

— Deci, când se întoarce bărbatul tău?
— Nu ştiu.

Proprietarul mesteca mai departe nuca de kola.

— Deci, a spus el, după o pauză dinainte gândită, cealaltă problemă pentru care am venit e simplă. Nu îmi place modul în care propriii mei chiriaşi s-au comportat faţă de partidul meu. Acum câteva zile m-aţi bătut. Ce v-am făcut?

Ajungând la acest punct, s-a ridicat şi şi-a reluat mersul melodramatic. Mâinile îi fluturau, iar vocea i-a devenit mai puternică lângă uşă, de parcă se adresa unei audienţe invizibile.

— Am spus acest lucru tuturor chiriaşilor mei. Oricine vrea să trăiască în casa mea, sub acest acoperiş pe care l-am construit eu cu mâinile mele, ar trebui să voteze pentru partidul meu. Mă auzi?

Mama nu a dat din cap. Se uita cu o privire sălbatică la lumânarea ce licărea.

— Nu contează dacă răspunzi sau nu. Am spus ce aveam de spus. Dacă ai urechi, ascultă. Dacă vrei să fii chiriaşa mea, când vin alegerile vei merge şi vei vota pentru partidul meu.
A făcut o pauză.
— E simplu. Tot ce trebuie să faci e să pui ştampila în dreptul numelui lui. O problemă simplă. Partidul meu va aduce drumuri bune şi electricitate şi va aproviziona cu apă. Şi ţine minte asta: avem oameni la secţiile de votare care te vor supraveghea. Vom şti pentru cine ai votat. Fie că votezi pentru omul nostru sau nu, oricum noi vom câştiga. Dar dacă nu votezi pentru el, vor fi probleme. Poţi la fel de bine să îţi cauţi de pe acum un alt loc şi să vezi dacă vei mai găsi un proprietar la fel de bun ca mine. Spune-i asta soţului tău. Nu am timp să revin. Şi trimite-mi chiria până cel târziu mâine dimineaţă. Asta e tot.

Acum stătea în spatele scaunului Tatei. Îşi terminase discursul. Era cu spatele la noi şi părea că aşteaptă un răspuns. Era doar linişte. Şi sfârâitul lumânării. Cei trei bărbaţi arătau ca nişte statui. Arătau ca nişte oameni morţi. Abia dacă le vedeam albul ochilor.
— Dumnezeu ştie, a continuat proprietarul, că vreau doar binele pentru chiriaşii mei.

Dar chiriaşul care nu vrea un lucru bun ar trebui să plece. Sunt puteri şi puteri: oricine caută să îşi facă de cap cu mine va avea destule probleme cât să-i ajungă o viață. Sunt un om pașnic, dar cel care îmi strică liniştea va afla că sunt un LEU. Sunt un ELEFANT. TRĂSNETUL meu îl va lovi. Şi, pe deasupra, am să-mi trimit băieţii să-1 bată!

Acum era la geam. Şi-a pus nuca de kola înapoi în buzunar. A scos o batistă albă şi şi-a şters faţa. Apoi s-a întors să o privească pe Mama drept în faţă. Toţi ne uitam cu atenţie la el. Cu excepţia Mamei. Ea continua să privească flacăra lumânării de parcă vedea în ea un nou soi de destin.

Proprietarul a deschis gura să spună ceva, când o briză uşoară a intrat în cameră şi s-a transformat într-o siluetă întunecată, dominantă, dar aplecată. Şi odată cu silueta a venit şi amintirea unei maşini de gunoi. Silueta era Tata şi

proprietarul, încet, a închis gura.
Cei trei bărbaţi s-au dat la o parte de lângă Tata, departe de perete, şi s-au strâns lângă dulap, în poziţii pe jumătate de luptă. Brusc, camera părea aglomerată, şi Tata a accentuat senzaţia de înghesuială când a închis uşa. Lumina lumânării ce bătea în sus cădea peste faţa lui şi arăta ca un om care suferise un martiriu crunt. Oasele maxilarului erau ieşite, ochii adânciţi în orbite şi capul îi era înţepenit. Părea uimit. Stătea în faţa uşii şi se uita la fiecare dintre noi, întorcându-se să ne vadă mai bine. Gâtul îi părea ţeapăn. Arăta, oarecum, ca şi cum pierduse legătura dintre ceea ce vedea şi ceea ce înţelegea. Lăsa impresia că fusese lovit la cap şi că îi fusese dislocat centrul de echilibru. Părea confuz, ca şi cum intrase într-o cameră care nu era a lui şi nu avea nici o idee cum ar putea să iasă de acolo.
— Tată! am strigat.
S-a uitat la mine fără să înţeleagă. Doar după un timp am conştientizat duhoarea din cameră.
Brusc, unul dintre cei trei bărbaţi a scos un sunet, ca şi cum i-ar fi venit să vomite şi s-ar fi abţinut. Apoi s-a grăbit la geam şi a scuipat. Proprietarul a scuipat pe jos, a călcat pe scuipat şi şi-a răsucit piciorul ca şi cum ar fi stins o ţigară. Un alt bărbat s-a dus în spatele Tatei şi a deschis uşa. Molii, musculiţe şi furnici cu aripi au intrat, iar ţânţarii bâzâiau liniştiţi. O molie se învârtea în jurul lumânării şi am simţit că timpul regresase şi se blocase acolo.
Tata s-a îndreptat spre Mama şi s-a aşezat greoi pe pat. Pe faţa lui se.citea ruşinea. Ruşine, umilire şi sfidare. Proprietarul, incapabil să-i dea înainte cu ceea ce avea de spus, s-a îndreptat spre uşă. Spiritul dramei îl părăsise. Părea că simţise un soi nou de primejdie în Tata. L-am simţit şi eu. Proprietarul a spus:
— Nevasta ta îţi va spune ce am avut de zis.
S-a grăbit să iasă din cameră fără să repete solicitarea chiriei. Lacheii lui au fugit după el, aruncând ultimele priviri înspre Tata.
Am stat în cameră învăluiţi de mirosul uluitor. Era ca şi când un curent neplăcut explodase sub podea. Stăteam fără să ne mişcăm, fără să vorbim, până când una dintre molii şi-a ars

aripile şi a stins lumânarea. Am pipăit prin întuneric după chibriturile de pe masă. Apoi am auzit-o pe Mama spunând cu o voce blândă, profund nefericită:
— Bărbate, ce ţi s-a întâmplat?

Când am aprins lumânarea, mâinile Mamei erau în jurul gâtului Tatălui meu. Îl ţinea strâns, cu faţa în părul ei. Apoi, devenind conştientă de lumină, s-a despărţit de el şi i-a desfăcut şireturile din picioare. Tata nu s-a mişcat. Ea i-a scos pantofii din picioare şi mi i-a dat spunându-mi:
— Tatăl tău a călcat în ceva. Du-te şi spală-i în baie. Nu face asta lângă fântână.

Am luat pantofii şi am ieşit. Vântul sufla prin pasaj, ridicându-mi nisipul în ochi. Vântul era norocos; mirosea a copaci şi a noapte, a tufişuri şi a ierburi aromate ce înmiresmau aerul. De asemenea, vântul mirosea a kerosen şi a fum de la lumânare, dar nu avea duhoarea din camera noastră. în curtea din spate am împrumutat una dintre lămpile chiriaşilor, am adus puţină apă, am luat un ziar vechi şi bucăţi de lemne. M-am uitat la pantofii Tatei şi nu era nimic neobişnuit pe ei. Nu miroseau urât, cu excepţia transpiraţiei şi a mirosului de picioare muncite. Dar am curăţat oricum pantofii şi m-am spălat pe mâini şi m-am dus înăuntru.
Tata stătea acum pe scaunul lui. Mama îl întreba ce era cu el. Eram sigur că nu scosese o vorbă tot timpul cât fusesem afară. Mama arăta nefericită, ca şi cum suferinţa lui secretă o macină şi pe ea. Când am pus pantofii jos în colţ, Tata a scos un plic din buzunar şi i 1-a dat Mamei. Ea 1-a deschis, a scos câteva bancnote şi s-a uitat la el uimită. El a spus:
— E chiria.

Mama era atât de copleşită de emoţie încât a îngenuncheat la picioarele lui, i-a îmbrăţişat coapsele şi a repetat iar şi iar:
— Mulţumesc, mulţumesc, curajosul meu bărbat.

O spunea cu o asemenea tristeţe mândră încât m-a făcut să simt că cei care suferă sunt străini de această lume. Tata nu o lua în seamă, nici nu arăta vreo urmă de emoţie, dar faţa îi era atât de ciudată încât eram sigur că simţea mult mai mult decât

era în stare să exprime.

După un timp, Mama i-a pregătit Tatei ceva de mâncare. S-a dus şi a făcut o baie lungă. S-a întors purtând doar un prosop în jurul taliei. M-a trimis să merg să îi cumpăr o sticlă mică de parfum Hausa [1].

Am mers un drum lung în susul străzii, spre drumul principal, înainte să dau peste un grup de vânzători Hausa de noapte care vindeau tămâie indiană, mărgele, parfumuri şi talismane.

Am cumpărat o sticlă ieftină de parfum şi am fugit înapoi. Tata îşi schimbase hainele. S-a dat cu o mare cantitate de parfum şi a umplut camera cu mirosul ingredientelor lui brute. Ne-am spălat mâinile şi am mâncat în linişte.

După ce am mâncat. Mama s-a dus şi a înmuiat hainele Tatei în dezinfectant şi a ascuns găleata departe în curtea din spate. Tata a rămas treaz, stând în scaunul lui. Nu a băut, nici nu a fumat. Era foarte sobru. Arăta de parcă nu avea să-şi revină niciodată din şocul unei anumite imagini despre sine. Mama a stat trează împreună cu el. Au tăcut mult timp. Apoi, în timp ce adormeam, am auzit-o pe Mama întrebând, de parcă era pregătită să accepte această posibilitate:

— Nu ai ucis pe nimeni, nu?

Mi-am deschis ochii. Tata a clătinat din cap. Amândoi erau tăcuţi. Mama a aprins o rolă împotriva ţânţarilor. Mi-am închis din nou ochii.

Mai târziu, în noaptea aceea s-a auzit o bătaie în uşă. Era fotograful S-a furişat repede înăuntru. Tata a deschis ochii şi a spus:

— A, fotografule, tu eşti.

— Da, eu sunt.

— Să dormi bine.

1. Hausa, popor vest-african împrăştiat prin ţările vest-africane.

— Şi tu, domnule.

Fotograful s-a întins cu mine pe saltea. Mi-a arătat o sticlă mică, rotundă, transparentă. Avea în ea un praf galben.

— Asta, a spus el, e cea mai puternică otravă pentru şobolani din lume. Mâine, dacă mă întorc devreme, vom scăpa de şobolanii aceia o dată pentru totdeauna.

A păstrat-o printre lucrurile lui. Am stins lumânarea. Pluteam în întuneric şi în parfumul îngrozitor al camerei încălzite.

PATRU

Tata a rămas ursuz pentru multe zile. Ne-am obişnuit cu parfumul. Nu ne-a dat nici o explicaţie. Şi doar când i s-a spus ce zisese proprietarul şi-a venit în fire. A spus că, nici dacă ar şti că l-ar ucide, nu va vota pentru partidul proprietarului. S-a plimbat prin clădire spunând asta. Unii dintre vecini au dat din cap aprobator când a făcut declaraţia. Mama 1-a avertizat că proprietarul avea spioni în clădire.

— Lasă-i să spioneze, a spus Tata, dar n-am să votez pentru partidul acela care nu e bun de nimic.

— Ştiu, dar nu le spune.

— De ce nu? Sunt eu laş?

— Nu.

— Atunci trebuie să spun ceea ce cred.

— Dar ai auzit ce a spus proprietarul.

— Să cadă mort proprietarul.

— Vorbeşte mai încet

— De ce?

— Sunt spioni.

— Să cadă morţi şi spionii!

— Mă tem pentru noi.

— Nu e nimic de ce să te temi.

— Dar mă tem.

— Ce drept are proprietarul să ne intimideze, să ne spună pentru cine să votăm? O fi Dumnezeu? Nici măcar Dumnezeu nu ne poate spune pentru cine să votăm. Nu te teme. Poate suntem noi săraci, dar nu suntem sclavi.

— Unde vom găsi o altă cameră?

— Soarta o să aibă grijă de noi.

Şi aşa a continuat. Aprins de propria lui sfidare, Tata a început să vorbească despre el ca fiind singurul care nu va vota pentru partidul proprietarului. Peste tot prin cartierul nostru, susţinătorii partidelor au devenit violenţi. Se plimbau în grupuri terorizându-i pe toţi. Am auzit poveşti despre oameni care fuseseră daţi afară de la locul lor de muncă pentru că nu susţineau partidul corespunzător. Mama se temea să se ducă la piaţă şi nu mai mergea atât de regulat pe cât ar fi dorit. Banii s-au împuţinat. Mama a trebuit să mai taie din porţiile de mâncare.

Îl vedeam pe fotograf doar noaptea târziu. În unele nopţi îl aşteptam să bată la uşă, dar nu o făcea. Când îl vedeam din nou, începea să spună cum o să plece din cartier. A continuat să-şi facă pozele lui neobişnuite şi alte câteva au apărut în ziare. Ori de câte ori era văzut, oamenii se strângeau în jurul lui. Devenise o legendă. Toată perioada în care a stat la noi, a încercat să transforme colţul în care îşi ţinea Tata pantofii într-o cameră obscură, dar fară succes, pentru că Mama, paranoică în privinţa pânzelor de păianjen, mătura şi curăţa şi lumina toate locurile întunecate.

într-o noapte au venit câţiva oameni în blocul nostru să întrebe de fotograf. Pretindeau că erau jurnalişti. Ei au spus că au auzit că fotograful locuia cu chiriaşii din bloc. Chiriaşii au negat, dar au început să supravegheze locul. Noaptea am văzut oameni ciudaţi, sprijinindu-se de microbuzul ars, uitându-se la casa noastră. Când i-am spus fotografului despre asta, s-a speriat şi multe zile după aceea nu l-am mai văzut.

Doamna Koto a apărut în camera noastră în acea perioadă. A apărut din senin, speriindu-mă. Mama era acasă, dar Tata nu se întorsese. M-am speriat atât de tare încât înainte să pot fugi, m-a prins şi mi-a zis:

— Eşti un băiat rău.

— De ce?

— Fiindcă fugi de cei mai în vârstă.

Mi-a dat ceva bani.

— De ce ai fugit de mine, ei? Ce ţi-am făcut?
— Nimic.
— De ce mi-ai aruncat talismanul?
— De-aia.

Mama a râs. Doamna Koto mi-a dat drumul. S-a aşezat pe pat lângă Mama. Era la fel de grasă ca întotdeauna, plină ca un fruct mare, dar faţa îi devenise ceva mai înfricoşătoare decât mi-o aminteam. Nu avea mărgelele albe în jurul gâtului. Faţa îi era mai închisă la culoare; ochii, daţi cu rimel, o făceau să pară misterioasă. Multele haine care o înfaşurau îi măreau volumul. Cele două femei au vorbit cu voci şoptite. M-am apropiat să ascult. Doamna Koto i-a dat Mamei un pachet al cărui conţinut nu l-am aflat niciodată. Apoi s-a întors spre mine şi mi-a zis:
— Vreau să te întorci. Mama ta e de acord. De când nu ai mai venit, barul e gol.
— Am să discut asta cu tatăl tău, a adăugat Mama.

Au continuat să vorbească. Am ieşit să mă joc în faţa casei. Când Doamna Koto se pregătea să plece, m-a chemat.
— Acum plec, dar mâine vreau să vii şi să atragi clienţi la bar, mă auzi?

Am dat din cap.
— Am să-ţi pregătesc o supă de ardei specială cu multă carne. Apoi a mers legănându-se în întuneric.

În noaptea aceea, Tata s-a întors epuizat. Mama nu a discutat nimic cu el. Fotograful nu a apărut. Şobolanii au continuat să ronţăie.

CINCI

Barul Doamnei Koto se schimbase. Îşi pusese o altă firmă, care avea pictată pe ea o sirenă cu sânii mari servind băuturi şi supă de ardei fierbinte. La intrare erau fâşii de plastic multicolore. Dând la o parte fâşiile perdelei, am intrat. Uşa era acum albastră, înăuntru era întuneric şi răcoare. Băncile erau

mai scurte. Mesele erau acoperite cu plastic. Ca şi când ar fi anticipat mai multe probleme şi mai mulţi clienţi, începuse să instaleze o tejghea în capătul îndepărtat al barului, vizavi de uşa dinspre curtea din spate. Pereţii erau de culoarea cobaltului în bar se simţea o atmosferă mai paşnică. M-am dus în curtea din spate şi am văzut o fetiţă spălând farfurii şi linguri. M-a privit cu suspiciune.

— Unde e Doamna Koto?

Nu mi-a răspuns.

— Poţi să vorbeşti?

Fata tot nu a spus nimic. M-am dus la camera Doamnei Koto şi am bătut la uşă. Nu părea să fie înăuntru. Aşa că m-am dus înapoi în bar şi m-am aşezat lângă vasul din lut. Muştele bâzâiau în calmul locului. Fetiţa a venit înăuntru şi a rămas în pragul uşii, cu fâşiile de perdea acoperindu-i faţa. M-a privit Avea o faţă lungă şi tristă şi ochi mari. Avea mici cicatrice pe obraji. Era prea tristă şi prea pasivă ca să fie frumoasă. A continuat să se uite la mine până m-am enervat.

— De ce te uiţi la mine?

A rămas mută. Apoi a mers în curtea din spate şi a continuat să spele farfuriile şi tacâmurile.

Nimeni nu a venit să bea toată după-masa şi nici nu am văzut-o pe Doamna Koto. Am adormit pe bancă şi m-am trezit brusc. Era linişte. Pe masă era o lampă cu petrol. Am simţit că mă materializasem într-o lume subacvatică. Am căutat-o pe fată, dar nu am găsit-o. Când m-am întors, Doamna Koto era în bar împreună cu un tâmplar.

— Pe unde ai fost? a întrebat, strigând peste loviturile de ciocan ale tâmplarului.

— M-am dus să o caut pe fată.

— Care fată?

— Fata care spăla farfuriile.

S-a uitat la mine de parcă m-aş fi transformat într-un peşte sau aş fi înnebunit.

— Ce farfurii?

— Farfuriile din curte.

A ieşit şi s-a uitat şi s-a întors strigând.
— Ceva e în neregulă cu tine, a spus ea.
Am mers în curtea din spate şi am văzut farfuriile şi tacâmurile puse într-o grămadă. Toate erau nespălate. O oală de supă bolborosea pe un grătar în apropierea grămezii.
— Du-te şi spală farfuriile, a urlat ea, înainte să mă apuce furia. Nu aveam chef, dar m-am dus. Am scos apă din fântână, m-am aşezat pe un scaun şi am spălat farfuriile şi tacâmurile.
Focul, încălzindu-mi faţa şi uscându-mi ochii, m-a ameţit cu fumul lui parfumat. Am ascultat loviturile de ciocan ale tâmplarului şi lemnul trosnind în foc. Din cauza fumului pe care îl trăgeam în piept şi a căldurii focului, am ameţit atât de tare încât am început să mă clatin, iar întunericul a început să se răsucească. Supa a dat pe dinafară în bulbuci verzi şi a curs peste lemnele de foc, iar fetiţa a venit şi a ridicat capacul fierbinte al oalei cu mâinile goale. Apoi a învârtit în supă cu un polonic mare de lemn care avea forma unei palme la capăt.
— Pleacă de aici! am strigat.
Când a scos polonicul, capătul cu care se serveşte lipsea. Mâna de lemn devenise parte din supă.
— Uite ce ai făcut! am strigat.
A aruncat ce a mai rămas din lingură şi a plecat îmbufnată. Curând s-a întors cu un os mare şi lung. A învârtit în supă cu el, iar osul s-a dizolvat.
— Dacă nu pleci am să te bat, am ameninţat-o.
A pus înapoi capacul pe oală şi s-a ghemuit lângă grătar privind în foc. Şi-a întins mâinile ca şi cum ar fi vrut să şi le încălzească şi apoi a aruncat două scoici albe în flăcări. Lemnele din foc au ţipat, trosnind şi crăpând şi un fum gros, violet, a umplut aerul şi a înghiţit-o pe fată, iar când fumul s-a risipit am văzut-o topindu-se. Mai întâi mâinile ei întinse s-au topit în aer şi apoi umerii şi apoi trupul ei. Capul i-a rămas pe pământ, iar ochii ei mari şi trişti au continuat să mă privească impasibili până s-au dizolvat în totalitate.
Am urlat şi totul s-a făcut alb. Am căzut spre foc. Când mi-am revenit eram pe jos, întins pe spate. Tricoul îmi era leoarcă.

Doamna Koto stătea deasupra mea.
— Ce e cu tine?
— Am văzut-o din nou pe fată.
— Ce fată?
— Cea care spăla farfuriile.
— Ridică-te.

M-am ridicat. Mă simţeam ciudat, ca şi cum şi eu mă dizolvam. M-am aşezat pe scăunel. Era doar spuma supei care se vărsase pe locul unde fusese capul fetei.
— Unde ai văzut-o?
— Acolo, am spus arătând spre spumă.
— Nu e nimic acolo.
— A fost acolo! am insistat.
— Du-te înăuntru. Nu te mai chinui să speli farfuriile. Du-te şi bea puţină apă.

Am intrat şi am băut puţină apă şi m-am aşezat pe o bancă. Bătăile de ciocan ale tâmplarului îmi provocau o durere cumplită de cap. De fiecare dată când ridica ciocanul în aer, simţeam că venea înapoi jos pe capul meu. M-am dus în faţa barului şi am stat pe nisip. Am privit oamenii trecând pe lângă bar. Nimeni nu a intrat în bar. Nimeni nu se uita măcar spre el. Întunericul aluneca încet peste pădure. Nimeni nu observa barul pentru că era mai uşor de observat. Mă simţeam pe marginea realităţii. Barul Doamnei Koto părea ca un tărâm de basm în lumea reală, pe care nimeni nu-1 putea vedea.

Am început să arunc cu pietre spre firma ei. Apoi am început să arunc cu pietre spre uşa albastră şi spre fâşiile multicolore de plastic ale perdelei. Doamna Koto a ieşit şi a spus:
— Cine aruncă cu pietre?
— Fata, ea e, am răspuns.
— Unde e?
— A fugit.

Doamna Koto mi-a aruncat o privire încruntată, şi-a pipăit mărgelele albe şi s-a întors la spălatul ei. Am rămas în faţa barului şi am privit întunericul plutind dinspre pădure, cum înghiţea treptat restul lumii. În depărtare s-a auzit un ţipăt de

bufniţă. O pasăre cânta neîncetat. Întunericul a trezit sunetele pădurii. Stând în faţa barului cu nisipul fierbinte sub mine, am văzut un om trecând împreună cu fetiţa lui. Bărbatul m-a văzut, s-a uitat la firmă şi a venit spre bar. Împreună cu el, era aceeaşi fetiţă care se topise. Am fugit în bar şi m-am ascuns în spatele vasului din lut. Tâmplarul aproape îşi terminase lucrul pe ziua aceea şi bătea ultimele cuie în lemnul tejghelei.

— Ce e cu tine? a întrebat, privindu-mă scurt şi nervos.

— Vin.

— Cine?

Bărbatul a dat la o parte fâşiile perdelei şi a trecut pragul.

— Este ceva vin de palmier? a întrebat.

— Stai jos. Doamna vine, a spus tâmplarul.

Bărbatul s-a aşezat. Fata lângă el. Nu am văzut-o intrând.

— Locul acesta e întunecat, a spus bărbatul. Adu o lampă.

— Dă-le o lampă, mi-a ordonat tâmplarul.

Am luat lampa de pe o altă masă şi am pus-o pe masa lor. Fata a stins-o. Locul s-a întunecat. Licuricii punctau bezna.

— Eşti tâmpit? a întrebat omul.

— E fata aceea proastă, am strigat. Ea a facut-o.

— Care fată?

— Cea de lângă tine.

Tâmplarul, ridicând tonul, a spus:

— Am să-ţi dau în cap cu ciocanul ăsta! Nu vezi că lucrez ceva? Du-te şi adu chibrituri!

Am ieşit pe bâjbâite din bar. Doamna Koto ridica oala de pe grătar. Avea în mâini nişte feţe de masă, ca să nu se ardă.

— Fata aceea e din nou aici, împreună cu un bărbat. El vrea vin de palmier şi chibrituri.

Mi-a dat o cutie de chibrituri şi a spus că va aduce vinul de palmier.

Am intrat şi am aprins lampa şi fata a stins-o din nou. Ochii ei străluceau în întuneric. Luceau ca ochii verzi ai unei pisici.

— Faci fapte rele, i-am spus.

— Eu? a spus omul. Vin aici să beau şi mă insultă un ied ca tine? Cine e tatăl tău?

— Nu tu, am spus, fata. Copilul tău. Ea face fapte rele.

Am aprins chibritul din nou şi bărbatul m-a lovit peste cap. Am scăpat chibritul. A ars pe masă. Bărbatul m-a lovit din nou, iar fata a zâmbit, ochii îi erau trişti, gura curios de strânsă. Chibritul s-a stins. M-am dat înapoi în întuneric.

— Vino şi aprinde chestia asta! a spus omul.

L-am auzit pe tâmplar împiedicându-se de uneltele din lemn şi metal. Apropiindu-se, a adus cu el miros de clei. În întuneric, s-a lovit cu piciorul de o bancă şi a înjurat

— Când am să te prind, a spus el fără să poată vedea ceva, am să-ţi sparg capul!

Am fugit afară şi am rămas aproape de drumul care devenise stradă. Tâmplarul a apărut, s-a aplecat, şi-a scos papucii de casă şi a luat-o la fugă după mine. Am alergat spre pădure. A renunţat şi s-a întors înapoi, înjurându-mă. Am rămas afară până l-am văzut pe bărbat plecând împreună cu fata. M-am dus în josul străzii în direcţia blocului nostru.

Tâmplarul îşi terminase munca pe ziua aceea. Stătea pe o bancă, aproape de vasul din lut, şi bea vin. Erau lămpi pe fiecare masă.

— Ai noroc că nu eşti fiul meu, a spus el, ursuz.

Am rămas în uşă urmărindu-1.

— Ai alungat singurul client care a fost azi aici. Doamna Koto e supărată pe tine. Omul a refuzat să bea în întuneric şi a plecat, copil rău ce eşti.

L-am privit.

— Fie intri, fie stai afară. Dar nu te uita la mine ca o şopârlă.

Am stat afară. Pe cer erau stele. Luna dispărea. Unele stele s-au mişcat şi în timp ce le priveam şi eram atât de captivat, nu l-am auzit pe tâmplar furişându-se până lângă mine. M-a prins de gât şi m-a târât în bar. Doamna Koto a intrat cu două farfurii de supă de ardei.

— Lasă-l pe băiatul ăla rău în pace! i-a spus tâmplarului.

Apoi mi-a spus mie:

— Aveam de gând să îţi dau multă carne, dar pentru că mi-ai alungat clientul, vei primi doar jumătate.

— Lasă-mă să-1 bat, s-a oferit tâmplarul.
— Du-te şi bate-i pe copiii tăi, i-a răspuns Doamna Koto.

Tâmplarul mi-a dat drumul. M-am strâmbat spre el. A continuat să bea. Doamna Koto ne-a dat fiecăruia câte un castron cu supă. M-am retras într-un colţ şi am stat pe jos, cu spatele sprijinit de perete, şi am mâncat supa într-o poziţie în care puteam să fiu cu ochii pe tâmplar. Dar lingura pe care mi-o dăduse Doamna Koto era prea mare pentru gura mea, şi am ieşit să iau una mai mică. Atunci când m-am întors, am descoperit că cea mai mare parte din carnea din supa mea dispăruse. Tâmplarul îşi lingea degetele cu o plăcere copilărească.
— Cine mi-a furat carnea? am întrebat.
— Fetiţa, a răspuns tâmplarul, cu ochii lucindu-i cu viclenie şi răutate.
— Care fetiţă?
— Fetiţa.

M-am uitat fix la el un timp îndelungat, încercând să mă hotărăsc ce să fac. Apoi am ieşit şi m-am plâns despre furt, iar Doamna Koto mi-a dat mai multă carne. Am mâncat fară să îmi iau ochii de la tâmplar. Îmi tot făcea cu ochiul Când am terminat, m-am dus şi mi-am spălat castronul şi lingura. Iar când m-am întors, am văzut un bărbat stând la o masă aproape de uşă.
Şi-a întors capul spre mine. În acel moment, l-am recunoscut
— Tată! am strigat şi am fugit la el.

Şi-a pus braţul pe după umerii mei şi l-am îmbrăţişat. Apoi am fugit să îi spun Doamnei Koto că Tata era acolo. Ea a adus vin de palmier şi supă de ardei.
— Fiul ăsta al tău, a spus punându-le jos, mi-a alungat singurul client.
— E un băiat rău, a răspuns Tata cu o oarecare bunătate. Se pregătea să plătească pentru băutură, dar Doamna Koto a spus:
— Ţine-ţi banii. Asta e ca să îţi urez bun venit.
— Văd că aranjezi localul.
— Fac tot ce pot.

— Clienţi mulţi?
— O să vină.
Doamna Koto şi-a adus nişte supă de ardei şi vin şi s-a aşezat aproape de tejghea. Toţi mâncau şi beau în linişte. Apoi tâmplarul, legănându-se pe bancă, alungând muştele, s-a întors spre Tata şi a spus:
— Deci, ce partid susţii?
Toţi ne-am ridicat privirile spre el. Tata a răspuns:
— Partidul celor Săraci.
— Sunt la fel de corupţi ca toţi ceilalţi, a spus tâmplarul dându-se cu capul de masă.
— Totuşi, eu îi susţin. Cel puţin nu ne scuipă.
— Cu toţii sunt corupţi. În oraşul meu au ucis un om pentru că nu îi susţinea. Şi ei încearcă să aranjeze alegerile. Au oameni care îi bat pe alţii în pieţe. Iau mită şi se ajută doar pe ei.
— Dar eu tot îi susţin, a spus Tata cu încăpăţânare.
— De ce? Ce au făcut ei pentru tine?
— Nimic.
— Atunci de ce?
— Pentru că ei, cel puţin, se gândesc la muncitorul de rând.
— Se gândesc la ei, asta e tot ce fac.
— Nu discutaţi politică în barul meu, a spus Doamna Koto cu fermitate.
— Eşti o femeie înţeleaptă. Politica strică afacerile, a spus Tata.
— Cu toţii sunt corupţi. Toţi sunt tâlhari. Toţi ştiu că cei din Partidul celor Bogaţi sunt tâlhari. Ei nu se prefac.
— FĂRĂ POLITICĂ!
— Dar n-am să votez pentru ei.
— Ei au...
— FĂRĂ POLITICĂ!
— Bani şi...
— FĂRĂ POLITICĂ!
— Putere. Ei pot ajuta. Dacă îi susţii pe ei, şi ei te susţin. Îţi oferă contracte. Omul sărac trebuie să mănânce.
Doamna Koto s-a ridicat şi i-a luat castronul tâmplarului.
— Nu m-ai auzit? Am spus FĂRĂ POLITICĂ!

Tâmplarul a tăcut. Doamna Koto a ieşit. Cei doi bărbaţi şi-au reluat băutul. Tata s-a întors spre mine.
— Ce te-au învăţat la şcoală azi?
— Despre Parcul Mungo şi Imperiul Britanic.
— Toţi sunt corupţi, a spus tâmplarul.

Tata a rămas tăcut. Molii se învârteau prin aerul din bar. Tâmplarul s-a îmbătat în mod vizibil şi bolborosea încontinuu aceeaşi frază. Tata mi-a turnat puţin vin de palmier şi l-am băut. Ochii Tatei s-au înroşit. Tâmplarul Continua să bolborosească. Afară, păsările ciripeau o melodie insistentă. M-am îmbătat destul de tare, iar tâmplarul a tăcut, a început un alt discurs, s-a oprit şi şi-a odihnit capul pe masă. Curând, sforăia. Tata s-a îmbătat şi a început şi el sâ se legene uşor.
— Un vin foarte bun, a spus el tare.

Tâmplarul s-a trezit, s-a uitat în jur şi s-a culcat înapoi. Tata a început şi el să-şi repete obsesiile.
— Politica strică prieteniile, a spus el.

Tâmplarul nu s-a mişcat. Când Tata şi-a terminat vinul de palmier, s-a ridicat, s-a clătinat şi a mers împleticindu-se până la tâmplar şi 1-a bătut pe umăr. Tâmplarul s-a speriat şi şi-a întors capul în toate direcţiile. Pleoapele îi erau grele.
— Prietenia strică politica, a spus el.
— Toţi sunt corupţi, a bolborosit tâmplarul şi şi-a pus capul din nou pe masă.

Tata s-a dus clătinându-se în curtea din spate.
— Doamnă Koto, noi plecăm, a anunţat el.
— Noapte bună.

Tata a mormăit ceva. În prag a spus:
— Hai să mergem acasă.

Am părăsit marginea realităţii, tărâmul basmelor pe care nu-1 putea vedea nimeni, şi ne-am întors acasă prin noaptea ce se legăna.

ŞASE

După ce tâmplarul a terminat construcţia tejghelei, barul şi-a pierdut din atmosfera lui de tărâm al basmelor. Doamna Koto a pus în spatele tejghelei un scaun, castroanele ei din plastic pentru mărunţiş, oala cu supă de ardei şi câteva tigve de vin. Experimenta cu eficienţă. Tâmplarul fusese plătit o parte în bani, o parte în vin. Era deja beat când am ajuns eu, iar Doamna Koto încerca să îl facă să plece. Nu se mişca, tot cerea mai mult vin. Spunea că era important pentru el să bea după ce îşi terminase munca. Doamna Koto protesta că fusese beat tot timpul cât a muncit, că tejgheaua era înclinată într-o parte şi dădea o senzaţie generală de lipsă de stabilitate.

Tâmplarului nu-i păsa de critică. Doamna Koto a continuat să îl bată la cap, iar tâmplarul a continuat să bea. O muscă albastră s-a înecat în vinul acestuia, iar el a băut nepăsător, bolborosindu-şi răspunsurile, plângându-se de cât de prost fusese plătit. Tejgheaua ocupa mult spaţiu. Lemnul proaspăt mirosea bine în bar. Pe jos erau aşchii şi cuie, pe care tâmplarul refuza să le mături. Doamna Koto a refuzat să îi mai dea vin. Mi-a cerut să mă duc să-i aduc apă.

— Pot să mă îmbăt şi cu apă, a spus el.

— Nu-i da apă deloc, mi-a ordonat Doamna Koto.

Stătea în spatele noii tejghele, cu trupul ei mare înghesuit între lemn şi perete, supraveghind totul cu un aer de proprietar. Tâmplarul a aţipit. Ea a lovit masa cu o mătură. Tâmplarul s-a ridicat, s-a dus clătinându-se in curtea din spate şi curând l-am auzit urinând şi trăgând vânturi. Doamna Koto a ţâşnit afară, eu am urmat-o şi l-am găsit urinând pe lemnele ei de foc. S-a întins după o mătură din apropiere şi 1-a lovit cu ea peste ceafa, iar el a fugit, urinând şi râzând. Ea 1-a urmărit tot drumul până la capătul străzii. Eu am intrat şi m-am aşezat în colţul meu, şi nu după mult timp ea s-a întors, transpirând deasupra buzei de sus. Şi-a lăsat mătura lângă vasul din lut şi a spus:

— Mă duc să mă întind. Dacă vine cineva, cheamă-mă. A ieşit. Am auzit-o luptându-se cu lemnele de foc şi ocărându-1 pe tâmplar. Apoi nu am mai auzit-o. În bar era cald, dar mirosul de lemn proaspăt şlefuit era dulce şi liniştitor. Muştele zburau în

spirale prin aer. Am observat un poster cu Coca-Cola pe perete. Era poza unei femei pe jumătate dezbrăcate, cu sâni mari. Prin bar treceau şopârle, se opreau la mijlocul podelei şi mă salutau, dând din cap. Le răspundeam dând din cap şi alergau mai departe. M-am întins pe o bancă şi am alunecat în somn.

M-am trezit când un bărbat îmbrăcat cu haine murdare a intrat fugind în bar, ţinându-şi unul dintre papuci în mână. A năvălit înăuntru şi apoi afară prin uşa dinspre curtea din spate şi a venit din nou înăuntru. Stătea acolo, panicat, privind în toate direcţiile. Apoi a scos o batistă, şi-a şters faţa şi s-a uitat la mine implorând.

— Unde pot să mă ascund?
— De ce?
— Sunt oameni pe urmele mele.
— De ce?
— Politică.
— Eşti politician?

Părea confuz.

— Blocul acesta duce spre drum prin spate?
— Nu ştiu.
— Dacă îţi dau bani mă ajuţi?
— De ce?
— Eşti prost sau ce ai? Vrei să mă ucidă?
— Nu.

A vrut să vorbească din nou, dar am auzit voci aspre venind din stradă. Voci de mulţimi. Veneau spre bar. Omul îşi frământa mâinile, cu papucul între palme, alerga într-o parte, apoi în cealaltă, spunând „O, Doamne, scapă-mă" şi m-a luat de mână. Am arătat cu degetul spre uşa ce dădea în curtea din spate. Ca un fel de plată, mi-a dat batista lui şi a ţâşnit afară. Nu puteam să înţeleg ce era cu batista. Era foarte murdară şi nu arăta ca nici o culoare de pe pământul acesta. M-am dus şi am aruncat-o în curtea din spate.

Când m-am întors, vocile dure erau imediat dincolo de fâşiile perdelei. Unii dintre oameni au plecat spre stradă, certându-se şi strigând în timp ce se îndepărtau. Apoi, doi bărbaţi cu

piepturile goale, musculoşi, au intrat în bar. Au venit spre mine. Îi mai văzusem înainte. Unul dintre ei venise împreună cu proprietarul în camera noastră. Iar celălalt era unul dintre bătăuşii implicaţi în lupta fără sens de-a lungul străzii noastre. Avea un bandaj în jurul capului. Amândoi se înălţau deasupra mea. Cel cu bandajul pe cap avea o pereche mare de nări urâte, care se umflau şi se contractau când respira. Celălalt avea buzele mari şi ochi mici.
— Unde e doamna? a întrebat cel bandajat.
— Nu ştiu,
— Tu cine eşti?
— Eu sunt un băiat.

Amândoi m-au privit cu răutate. Sudoarea lor împuţea barul. Emanau un aer de primejdie crudă, cu piepturile lor mari ridicându-se şi coborând. Apoi, brusc, s-au despărţit şi unul dintre ei căuta pe sub bănci şi mese, în timp ce celălalt se uita sub tejghea şi după uşi. S-au întors şi au stat din nou în faţa mea. Apoi, de parcă amândoi ar fi avut acelaşi creier, s-au despărţit din nou, unul a ieşit pe uşa ce dădea în curtea din spate, iar celălalt a ieşit pe uşa din faţă. Amândoi s-au întors pe uşile opuse. S-au aşezat vizavi de mine.
— Nu este ceva vin de palmier? a mârâit cel cu ochii mici.
— Nu.
— De ce nu?
— Magazionerul nu 1-a adus încă.
— Apă este?
— Nu.
— De ce nu?
— A secat fântâna.

S-au încruntat. Cel bandajat a spus:
— Este supă de ardei?
— Nu.
— Cum aşa?
— Doamna nu a preparat-o încă.

Cel cu ochii mici s-a dus la vasul din lut, a luat capacul şi s-a uitat în el.

— Nu e asta apă?
— Ba da, dar un nebun a urinat în ea.
— Cum aşa?
— Nu ştiu; Doamna a spus că era nebun.
— De ce nu ai aruncat-o?
— Nu pot să îl car.

A pus capacul înapoi. S-a întors la banca lui. Muştele îi încercuiau.
— Ne prosteşti?
— Nu.

Bărbatul bandajat a scos un briceag din buzunarul pantalonului. A început să cresteze masa, cioplind lemnul.
— Nu face asta, am spus.
— De ce nu?
— Doamna se va înfuria.
— Nu o va face. E prietena noastră. Partidul nostru o place.

Pentru o vreme au rămas tăcuţi. Unul dintre ei a strivit o muscă, a curăţat-o din palmă şi a râs.
— Am ucis o muscă, i-a spus companionului său, care a dat din cap, dar a rămas tăcut.
Apoi bărbatul bandajat mi-a aruncat o privire ameninţătoare şi feroce şi a spus:
— A intrat cineva aici?
— Nu, am răspuns.

Au stat nemişcaţi o vreme. Apoi, de parcă ar fi avut urechi în afara barului, ca şi cum ar fi mirosit ceva la o mare depărtare, s-au ridicat amândoi şi au alergat afară pe uşa din spate. În linişte bâzâiau muştele. M-am dus în curtea din spate şi m-am uitat în jur. Dispăruseră.

Mai târziu am auzit voci. Doi bărbaţi strigau şi o voce mai subţire îşi declara inocenţa. Vocile s-au apropiat, au devenit mai puternice şi apoi s-au îndepărtat, au devenit abia auzite. Şi apoi, vocile s-au auzit din nou în curtea din spate, amplificate de mulţime. Se părea că mulţi oameni aveau discuţii şi neînţelegeri. Vocea subţire a strigat, zgomotul mulţimilor a înecat-o sub el. M-am grăbit afară şi am văzut că doi bătăuşi îl

prinseseră pe om. Îl târâseră prin pasaj în curtea din spate. Bătăuşii îl ţineau de braţe, iar el se lăsa ţinut în timp ce îşi declama cu voce stinsă inocenţa. Unii dintre oamenii din mulţimea înconjurătoare tot întrebau ce făcuse bărbatul Doamna Koto a ieşit din camera ei, i-a văzut pe bătăuşi şi pe nefericitul om şi a intrat grăbită înapoi.

Mulţimea şi bătăuşii făceau o gălăgie înspăimântătoare. Vocea bărbatului a scăzut şi mai mult, protestele lui s-au stins, iar faţa îi era contorsionată jalnic, ca şi cum dorea ca lumea să ştie că îşi acceptase soarta.

Apoi a început să implore. I-a implorat pe oameni, rugându-i să-l lase liber, spunând că nu li se va mai opune niciodată, că fusese orb. Apoi a implorat mulţimea să îl ajute. Mulţimea devenea tot mai divizată cu privire la răspunsul pe care trebuia să îl dea sorţii lui, când bărbatul a ţâşnit. Şi-a făcut loc cu coatele prin mulţime, împingând la o parte o mamă cu un copil, lovind accidental o femeie gravidă cu cotul în burtă, şi a dat peste mine cu o asemenea forţă înfricoşătoare încât am căzut pe jos şi am dat cu capul de o bucată groasă de lemn de foc.

— Prindeţi-1! Prindeţi-1! strigau bătăuşii.

— Opriţi-1! Opriţi-1 pe trădător!

— Hoţul! Hoţul!

S-au luat după el şi bărbatul cu ochii mici s-a aruncat şi i-a prins picioarele bărbatului din săritură. Bărbatul a căzut, iar cei doi s-au năpustit asupra lui şi l-au lovit cu picioarele, l-au pălmuit şi l-au lovit în stomac. Omul a căzut în genunchi şi cei doi au dezlănţuit un puhoi de pumni şi picioare asupra lui. S-a ghemuit ca o minge, iar ei au continuat, inventând forme noi de bătaie, forme noi de lovit cu mâna, de îndoire a încheieturilor, împunsături şi atacuri cu cotul, savurându-şi invenţiile.

— E destul, a spus Doamna Koto din mulţime, fără prea multă convingere.

Bătăuşii au ignorat-o. Au continuat să îl bată pe bărbat pentru propria lor satisfacţie. Apoi l-au ridicat. Plângea şi tremura, îi curgea nasul, gura îi clănţănea, un ochi îi sângera, faţa îi era toată vânătăi, avea tăieturi în şase locuri şi mulţimea abia a

continuat să mai privească. Apoi cineva a început să se roage de bătăuşi să-1 lase. Femeia vorbea de milă, bunătate, dragostea lui Dumnezeu, compasiunea lui Allah. Bătăuşii, schimbând metodele ca să se potrivească cu dispoziţia mulţimii, au spus că bărbatul acela era o creatură depravată care îşi bătuse soţia până ajunsese în stare de inconştienţă şi îşi abandonase cei trei copii. Aceştia flămânzeau şi nevasta lui fusese în spital şapte zile. Soţia lui, au spus ei, era sora lor. Mulţimea era înfuriată de răutatea omului. Şi în timp ce bătăuşii îl târau de acolo, femeile îl loveau peste cap şi revărsau înjurături asupra lui pentru laşitatea şi brutalitatea de care dăduse dovadă.

Bătăuşii l-au dus pe bărbat spre pădure. Hainele îi erau rupte. Capul îi era plecat. Păşea cu supunerea unui bărbat care avea să moară în curând.

După ce bătăuşii şi bărbatul au dispărut, mulţimea s-a împrăştiat, dar oamenii din bloc au rămas. Stăteau în faţa barului în hainele lor sărace, cu foamea lor, cu durerea lor, cu feţele înţepenite de faptele vieţilor lor, şi se uitau spre pădure, de parcă urma sa iasă de acolo un semn rău prevestitor ori un sunet, sau de parca pădurea avea să-şi descopere îngrozitoarele ei secrete.

Nu s-au mişcat nici când au auzit strigătele bărbatului nevinovat răsunând printre copaci.

Cea care a întrerupt nemişcarea a fost Doamna Koto. S-a dus la grămada ei de lemne de foc şi a început să facă focul, ca şi când ar ti recunoscut ca se puteau întâmpla puţine lucruri care erau în stare să facă imposibilă continuarea vieţii.

Femeile s-au uitat la ea în timp ce făcea focul. Eu m-am uitat la toţi. Doamna Koto, în activitatea ei, părea izolată de ei, diferită, separată de febra lor. Un stol de păsări, o mulţime densă compusă dintr-un set de forme geometrice ce se schimbau cu rapiditate, se învârtea pe cer, întinzându-şi umbrele peste pământul fierbinte. Oamenii din bloc s-au topit înapoi în camerele lor, înapoi la ocupaţiile lor diferite.

Eu am intrat în bar şi m-am întins pe o bancă. Am închis ochii.

Am auzit-o pe Doamna Koto intrând. Ea a zis:
— Dacă nu eşti cuminte, acelaşi lucru ți se va întâmpla şi ție.
— C e ?
— Pădurea te va înghiţi.
— Atunci voi deveni un copac, am spus.
— Atunci te vor tăia din cauza drumului.
— Atunci am să mă transform în drum.
— Maşinile vor trece peste tine, vacile se vor bălega pe tine, oamenii vor face sacrificii pe faţa ta.
— Şi am să plâng noaptea. Şi apoi oamenii îşi vor aminti de pădure.

Ea a tăcut. Nu am deschis ochii. Am auzit-o ridicând vasul din lut, am auzit-o turnând apa din el, am auzit-o plecând.

Căldura a schimbat culorile din ochii mei. Eram întins pe bancă, în umbra barului, păsările cântau afară, un spaţiu imens de pace s-a deschis în interiorul meu. S-a răspândit în adâncime. A scăzut căldura pielii mele.

Din tufişuri cântau voci tandre. L-am ascultat pe muezin. M-am ascultat sforăind încet. O formă ciudată, ca trupul unui animal mitic, ce putrezise pe drum, mi-a izbucnit în minte. M-am ridicat. Picioarele mele nu atingeau pământul. M-am uitat prin jur şi am văzut o şopârlă privindu-mă ca şi când eram pe cale să încep sâ cânt. Afară, păsările îşi ciripeau melodiile lor indescifrabile.

M-am întins din nou, ascultând vocile şcolarilor, fremătând de bucuria jocului şi a întâlnirii. Am ascultat multele voci din mine. Banca îmi muşca din spate. Mi-am închis ochii, în interior totul era negru. O nuanţă mai închisă de negru a apărut în întuneric. Am fost atras într-un vârtej. M-am întins: întunericul era lumină, ca aerul. Şi în timp ce pluteam, transpus, paralizat, o faţă - luminoasă ca strălucirea smaraldului, cu ochii de un albastru adânc, de diamant, cu zâmbetul unui om nefericit care murise la momentul potrivit - s-a deschis în faţa ochilor mei. Era întruparea marelui rege al lumii spiritelor? S-a uitat la mine, şi în timp ce încercam să privesc mai adânc în misterele feţei lui, am simţit cum cădeam în lumină. Ochii mi s-au deschis de prea

multă strălucire.

I-am închis din nou. Am auzit un sunet brusc. O teroare curioasă, ca nişte mâini ce ies şi te prind din întunericul profund, a trecut peste mine. Nu m-am mişcat. Nu am simţit frică. Apoi am văzut feţele alungite ale spiritelor, cu ochii sângerând. Gura mi s-a deschis într-un ţipăt, iar feţele s-au schimbat. Apoi un cap pleşuv s-a învârtit roată în faţa ochilor mei. Avea ochi plin de suferinţă pe toate părţile. S-a înclinat spre mine, apoi s-a aplecat, fără trup; iar pe scalp s-a deschis o gură care s-a întins într-un zâmbet extatic şi elastic. M-am trezit dintr-odată. Am văzut străfulgerări de spirite înţelepte înainte să văd faţa masivă a Doamnei Koto. M-a prins de mâna care îmi atârna şi a spus:

— Ridică-te. Clienţii sunt aici!

Şi când m-am ridicat şi am privit în jur, am ştiut că eram pe linia cc despărţea trecutul de viitor. Un nou ciclu începuse, unul vechi era dus la groapă, prosperitatea şi tragedia ieşeau în evidenţă din ceea ce am văzut, şi am ştiut că barul nu va mai fi niciodată la fel.

Era seară. Afară, printre fâşiile perdelei, vedeam păsări zburând în cercuri prin aer, ca şi când ar fi însemnat, cu centrul cercurilor lor, locul unde căzuse un camarad. Soarele era de un portocaliu intens, un obiect topit, în mod ciudat lipsit de legătură cu briza răcoritoare a pădurii. Faţa Doamnei Koto a explodat în zâmbetul rezervat clienţilor care cheltuiau cel mai mult.

Afară erau o mulţime de oameni. Erau îmbrăcaţi elegant în caftane strălucitoare şi costume de safari. Râdeau şi vorbeau pe tonuri însufleţite. Erau multe femei printre ei. Mirosul puternic al parfumurilor lor era greu şi nu puteai să scapi de el în aerul serii.

Cei doi bătăuşi care îl luaseră mai devreme pe bărbat au păşit în bar. Au inspectat localul ca şi cum s-ar asigura că era suficient de mare pentru petrecerea pe care o plănuiseră. Nu arătau a huligani. În ciuda bandajului şi a expresiei animalice din ochii lor, arătau ca nişte oameni de afaceri moderni, antreprenori, exportatori, politicieni. îmbrăcaţi în caftane

dantelate, cu pălării asortate, erau minunat de binedispuşi. Au ieşit, au intrat din nou şi, îndreptându~se spre Doamna Koto cu demnitatea unor escroci onorabili, au spus:
— E bun. Vrem să petrecem aici. Tu eşti prietena şi susţinătoarea noastră. Din moment ce ai fost bună cu noi, vom aduce afacerea la tine.
Omul cu fruntea bandajată a ieşit şi l-am auzit zicând:
— Intraţi, băieţi. Intraţi.
El le-a arătat calea, păşind într-un ritm vioi. Bărbatul cu ochii mici stătea în mijlocul barului, făcând gesturi largi. Nici unul dintre ei nu semăna cu oamenii care fuseseră înainte. Am fost fascinat de transformarea lor.
— Bine aţi venit, clienţii mei preferaţi! a spus Doamna Koto cu un asemenea ton linguşitor încât m-am întors surprins spre ea.
Faţa îi strălucea. îşi freca palmele. Cei doi bărbaţi s-au aşezat. Oamenii de afară au intrat, aducându-şi cu ei mirosurile de parfumuri dense, şireturile foşnitoare, brăţările sunătoare şi podoabele şi bijuteriile ciudate, împreună cu mirosul de bani noi.
— Mai multă lumină! a strigat unul dintre bărbaţi.
— Şi cel mai bun vin de palmier al tău din belşug! a spus un altul.
Doamna Koto, care nu părea să se teamă de nimic sub ceruri, s-a mişcat cu atâta promptitudine încât părea că îi era frică să nu le stârnească vreo neplăcere. S-a năpustit afară şi a adus o cârpă curată şi a şters băncile înainte ca femeile şi bărbaţii să se aşeze pe ele. A şters mesele până ce acestea au lucit şi a tras perdelele mai tare, agăţând părţile de jos ale fâşiilor din plastic de un cui. A ieşit grăbită afară, s-a întors şi mi-a aruncat o privire cruntă şi pentru prima dată a strigat la mine de parcă aş fi fost servitorul ei.
— Ridică-te, copil urât. Ridică-te şi adu apă pentru clienţii mei!
Eram prea uimit să mă mişc. M-a luat de ceafa şi m-a aruncat afară din bar. Furios şi confuz, am luat de pe jos un lemn lung de foc. Am stat afară mult timp. Doamna Koto a ieşit să mă caute. Am ridicat lemnul sus, pregătit să îl folosesc.
— Cum rămâne cu apa? a întrebat.

Nu am spus nimic. Am strâns şi mai tare lemnul. Am înfruntat privirea ei metalică. S-a apropiat. M-am dat înapoi, spre tufişuri. A zâmbit, cu sânii ridicându-i-se. A venit aproape de mine, cu braţele deschise, şi eu am lovit şi am ratat, iar lemnul mi-a sărit din mâini şi aşchii mi-au intrat în palmă. Ea s-a oprit. O expresie nouă a apărut pe faţa ei. Apoi a spus:

— Bine, bine.

A luat ea vasele cu apă. Am rămas în apropierea tufişurilor şi am privit-o alergând în sus şi-n jos, încercând cu frenezie să îşi mulţumească clienţii. A ieşit cu o faţă lungă şi a intrat cu un zâmbet mare şi fals. M-am dus în faţă şi am privit cum tot mai mulţi dintre huligani şi prietenii lor intrau în bar. Râdeau tare *şi* vorbeau despre bani. Vorbeau despre politică şi contracte şi femei şi alegeri. Am tras cu ochiul înăuntru şi am văzut-o pe Doamna Koto stând în spatele tejghelei, transpirând. Asculta cu atenţie, cu ochii larg deschişi, la tot ce se spunea şi sărea în picioare, zâmbind elastic, oricând clienţii voiau ceva. Părea a fi cu totul străină de femeia care fusese.

— Doamnă, a spus unul dintre bărbaţi, de ce nu transformi locul ăsta într-un hotel? Vei câştiga mulţi bani.

— Şi de ce nu aduci femei să ne servească în locul acelui copil ciudat?

Doamna Koto a dat un răspuns care a stârnit râsete, dar pe care nu l-am auzit. Au continuat să bea nenumărate castroane cu supă, nenumărate tigve de vin de palmier. Am stat afară până când seara a început să se întindă pe cer. Doamna Koto a venit să mă caute şi când am văzut-o am fugit.

— De ce fugi? a întrebat pe un ton mai blând.

Apoi m-a rugat să mă duc înăuntru şi mi-a spus că erau clienţii ei speciali şi că ar trebui să mă port bine cu ei. Mi-a promis ceva bani şi o porţie generoasă de supă. Prudent, am intrat înapoi în bar. Dar deja bărbaţii erau beţi şi începuseră să strige şi să se laude. Doi dintre ei erau atât de beţi încât dansau fără muzică, împiedicându-se, transpirând supă de ardei. Unul dintre ei s-a urcat pe o masă şi a dansat pe tonul cântecelor lui de petrecere. Masa s-a clătinat. El cânta şi bătea din picior.

Celălalt bărbat a încercat să se urce pe o bancă, dar nu a putut. Cei doi bătăuşi tot încercau să îi facă să coboare. Bărbatul bandajat a dat ocol mesei şi a încercat să îl prindă pe dansator, dar acesta a sărit de pe o masă pe alta şi în cele din urmă a sărit atât de tare încât a trecut prin lemn şi a rămas prins acolo. Nimeni nu s-a mişcat să îl ajute.

— Nu-ţi face griji, Doamnă Koto, a spus bătăuşul cu ochii mici, vom plăti pentru masa ta.

Doamna Koto a rămas nemişcată în spatele tejghelei. Partea de jos a feţei ei vibra. Puteam să-i simt furia uriaşă. Dar a reuşit să zâmbească cu o incredibilă sinceritate şi a spus:

— Mulţumesc, clienţii mei favoriţi.

Două femei din grup s-au ridicat şi l-au ajutat pe bărbat să iasă din masă. Îi curgea sânge din coapse şi în jurul zonei testiculelor, dar nu părea să observe. S-a întins pe o bancă lângă mine şi a adormit. Pantofii îi miroseau. Parfumul lui oribil se amesteca cu transpiraţia de supă de ardei. M-am mutat două bănci mai departe de el. Ceilalţi şi-au reluat băutul şi gălăgioasa lor voie bună. Doamna Koto îi privea cu un zâmbet fix pe faţa ei enormă. Îi privea pasiv, fără să facă nimic, chiar şi atunci când clienţi noi au apărut şi au fost alungaţi de acolo cu strigăte de către bărbatul bandajat şi prietenii săi.

— Du-te şi găseşte-ţi alt loc unde să bei. Acesta e barul nostru în noaptea aceasta, spuneau ei râzând.

Au continuat să întoarcă oamenii din drum, nelăsându-i nici măcar să intre şi tot ce făcea Doamna Koto era să zâmbească.

— Doamna aceasta va fi nevasta mea! a anunţat bătăuşul bandajat.

S-a ridicat, clătinându-se, şi a tras-o din spatele tejghelei şi a dansat cu ea.

— Doamna aceea, a spus unul dintre bărbaţi, te va înghiţi complet. Ceilalţi au râs. Doamna Koto s-a oprit din dans, a ieşit şi s-a întors cu mătura.

— Fugi! Fugi! s-a auzit un cor ameţit.

Bărbatul care o provocase era deja afară când ea 1-a ajuns din urmă.

— Mătură-mi tristeţile, a fredonat bărbatul bandajat, îmbrăţişând-o de la spate.

Ea s-a desprins de el. Omul a spus, cu ochii înfierbântaţi şi pofticioşi:

— Doamnă, dacă te vei căsători cu mine, vei dormi pe un pat de bani!

Şi ca să o demonstreze, a scos un pachet de bani foşnitori şi a început să lipească bancnotă după bancnotă pe fruntea ei transpirată. Ea i-a răspuns cu o dexteritate uimitoare şi, ca şi cum ar fi un magician disperat, a făcut ca banii să dispară în sutienul ei. În tot acest timp dansa. El părea foarte amuzat de lăcomia ei. Se clătina, ochii i se deschideau şi se închideau, se purta ca şi cum nu observase nimic. Şi apoi, destul de brusc, a pus deoparte pachetul de bani şi s-a îndepărtat de Doamna Koto dansând, cu faţa strălucind de extazul puterii. întunericul de afară s-a răspândit şi înăuntru. Muştele erau pline de viaţă. S-a făcut destul de întuneric. Doamna Koto a adus înăuntru lămpile, le-a aprins şi le-a dus la mese.

— Doamnă, a bolborosit bătăuşul cu ochii mici, îţi vom da electricitate şi vei pune muzică pentru noi într-una din zilele acestea şi vom dansa cu toţii.

În momentul acela, perdeaua s-a dat la o parte şi a intrat în bar tâmplarul, cu ochii mari şi cu hainele murdare de la o altă muncă.

— Pleacă şi bea altundeva! a spus unul dintre bărbaţi.

— De ce?

— De ce nu?

— Pentru că eu am construit barul ăsta.

— Şi ce dacă?

— Nimeni nu-mi poate spune să ies de aici

— Chiar aşa?

— Da.

Bărbatul bandajat, care o căutase în mod evident cu lumânarea toată seara, s-a dat în spectacol rupându-şi *agbada* de pe el. Apoi, nici una, nici două, a sărit asupra tâmplarului. Au căzut amândoi pe o bancă. O lampă s-a mişcat pe masă. S-au

luptat, rostogolindu-se pe jos. Una dintre lanterne a căzut şi s-a spart şi masa s-a aprins. Femeile au ţipat, şi-au luat genţile şi au fugit afară. Doamna Koto şi-a luat inevitabila ei mătură şi a dat cu ea peste foc. S-a aprins şi mătura. Cei doi bărbaţi au continuat să se lupte. Tâmplarul a rupt bandajul bătăuşului. Acesta a încercat să îl sugrume pe tâmplar. Prietenii celui bandajat s-au apucat să îl lovească pe tâmplar cu picioarele, zdrobindu-i capul cu pantofii lor, lovindu-1 în coaste. Dar de fiecare dată când îl loveau pe tâmplar, bărbatul bandajat era cel care urla. Apoi, în agitaţie, băncile şi mesele au venit rostogolindu-se, pahare şi farfurii s-au spart, tigvele au crăpat, vinul de palmier vărsat a luat foc şi fumul a umplut aerul. Nu m-am mişcat. L-am auzit pe unul dintre bătăuşi strigând. *Agbada* lui luase foc. A fugit afară, cu haina toată în flăcări pe el, în noaptea albastră. Şi fâşiile perdelei au luat foc. Curând părea că totul arde. Doamna Koto s-a năpustit înăuntru împreună cu oamenii din bloc, aducând găleţi cu apă pe care le aruncau peste tot, pe mese şi pe pereţi, peste bărbaţii care se băteau, peste flăcări şi tigve sparte, peste perdele. Curând focul a fost stins şi bărbaţii încetaseră să se bată pe jos. Erau uzi leoarcă. S-au ridicat amândoi, cu bucăţi de sticlă şi de lemn lipindu-se de ei, şi s-au înclinat în faţă, gemând.

Doamna Koto şi-a adus o mătură nouă şi s-a repezit la mulţimea de trupuri şi a început să lovească în stânga şi-n dreapta, insultându-i pe toţi cu atâta răutate încât agitaţia din bar a devenit incredibilă. I-a lovit pe bătăuşi şi invitaţii lor, i-a urmărit până la uşă, apoi s-a întors şi 1-a bătut pe tâmplar şi 1-a fugărit prin bar, apoi i-a atacat pe oamenii din bloc care veniseră să o ajute şi care au fugit strigând că înnebunise, m-a lovit pe mine peste spate şi peste gât, iar eu am fugit afară. A continuat să dea şi să lovească aerul cu mătura chiar şi când nu mai era nimeni de lovit.

A ieşit dintr-odată în faţa uşii, iar prezenţa ei le-a făcut pe femei să ţipe, pe bărbaţi să urle. S-a năpustit asupra bătăuşilor şi asupra prietenilor lor, lovindu-le tare pe femei pe spate, pe bărbaţi în jurul gleznelor, urmărindu-i în susul drumului, spre

pădure. O vreme nu am văzut-o. Apoi, respirând greoi, s-a materializat printre noi, şi a lovit în uimirea noastră, mişcându-se cu o repeziciune uimitoare pentru cineva atât de greu. A rupt-o la fugă după noi, reuşind în mod ciudat să fie în mai multe locuri în acelaşi timp, şi lovindu-i pe aceia dintre noi care fugiseră fie spre nord, fie spre sud, vest sau est, despicând aerul cu furia electrică a noii ei mături, blestemând totul, ridicând praful şi dând cu piciorul în pietre învârtindu-se şi înjurând, fugărindu-ne prin tufişuri, prin curtea din spate şi prin pasaj. Oamenii fugeau peste tot. Eu am alergat în baia împuţită şi am rămas acolo mult timp şi am ieşit doar când am auzit alte voci încercând să iasă din ascunzătorile lor. M-am furişat până la bar.

Doamna Koto stătea la o masă. în cameră era doar o lampă care ardea. Locul era un dezastru. Mesele erau rupte şi arse, peste tot erau pahare sparte, oase de găini şi castroane zdrobite şi linguri îndoite şi tigve distruse şi haine rupte şi vin vărsat şi supă. Pe una dintre mese era vomă, calendarul cu Coca-Cola era pe jos, cu pete de supă peste sânii femeii albe. Băncile erau cu susul în jos. Pe mese erau bancnote arse, iar pe pereţi stropi de sânge. Doamna Koto stătea în întunericul liniştit. Sânii i se ridicau încet. Faţa îi era o mască. Stătea singură în bar, înconjurată de haos şi de licurici. Mâinile îi tremurau.

Privea drept în faţă cu ochii ei trişti şi aspri, nu îşi cerceta localul. Îşi muşca buza de jos. Apoi, spre marea mea uimire, a început să tremure mai tare ca niciodată, stând brusc în picioare, cu faţa cutezătoare, cu ochii înfrânţi. A plâns, tremurând, iar lacrimile îi curgeau pe obrajii ei mari şi picurau pe masă. Apoi s-a oprit, a înghiţit în sec, şi-a şters faţa cu haina şi a început să închidă barul pe ziua aceea. Şi ea trecuse peste graniţa dintre trecut şi viitor. Cu siguranţă ştia că începuse un nou ciclu. S-a răsucit brusc, m-a văzut, a încremenit, cu ochii lărgindu-se de groaza de a fi descoperită într-o clipă secretă, şi apoi a spus, oarecum cu duritate:

— La ce te uiţi?

— La nimic.

— Nu ai mai văzut o femeie în toată firea plângând?

Am tăcut.
— Du-te acasă! mi-a poruncit.
Nu m-am mişcat. Nici Doamna Koto, nici barul ei nu aveau să mai fie la fel.
— Du-te acasă! mi-a ordonat.
Am plecat.

ŞAPTE

Mama era singură în cameră, rugându-se strămoşilor noştri şi lui Dumnezeu în trei limbi diferite. îngenunchease lângă uşă, cu basmaua acoperindu-i în parte faţa, frecându-şi palmele una de alta cu fervoare.
— Închide uşa şi intră, a spus.
M-am dus şi m-am aşezat pe pat. Intensitatea rugăciunii ei a copleşit camera. Am ascultat-o cerând putere, rugându-se pentru Tata să primească o slujbă bună, pentru noi să găsim prosperitate şi mulţumire. S-a rugat să nu murim înainte de vreme, să trăim suficient de mult pentru a apuca vremuri mai bune, iar suferinţele noastre să se transforme în înţelepciune.
Când a terminat s-a ridicat şi a venit să se aşeze pe pat lângă mine. Era tăcută. Spaţiul din jurul ei era plin de vibraţii. A întrebat de Doamna Koto şi i-am spus că oamenii credeau că înnebunise. Mama a râs, până i-am spus ce se întâmplase. S-a lăsat o tăcere lungă. Apoi mi-am dat seama că nu mă ascultase. Privirea îi era pierdută.
— Ai văzut uşa? a întrebat dintr-odată, ieşind din contemplaţie.
— Uşa noastră?
— Da.
— Am văzut-o.
— Du-te şi te uită din nou.

M-am dus şi m-am uitat, dar nu puteam să văd nimic din cauza întunericului. Oamenii din bloc, ca nişte siluete într-un vis roşu, păşeau prin curtea din spate, se mişcau prin pasaj. Am venit înapoi înăuntru.

— Ai văzut?

— Nu.

Am luat lumânarea, mi-am pus palma în jurul flăcării şi am ieşit din nou. Uşa noastră fusese tăiată de macete, cu cruzime. Lemnul era aproape spintecat. Tăieturile erau mai degrabă lungi decât adânci. O substanţă urât mirositoare, lucind roşiatic sub lumina lumânării, fusese unsă peste lemn într-un set de semne ameninţătoare. Uşa noastră fusese însemnată. Am intrat în cameră.

— Cine a făcut asta?

— Proprietarul.

— De unde ştii?

— Tata a sfidat partidul lui.

Mama a tăcut o vreme. Am pus lumânarea înapoi pe masă.

— Ai grijă cu oamenii din bloc, m-a avertizat. Într-o zi sunt prietenii noştri şi în ziua următoare ne sunt duşmani.

— Da, Mamă.

— Făceam de mâncare. Am venit până în cameră. Când m-am întors în bucătărie, cineva turnase apă peste foc.

Am tăcut amândoi.

— Acum mă tem să umblu prin bloc noaptea. Cine ştie dacă nu ne otrăvesc mâncarea?

Mi s-a făcut frică. M-am agăţat de Mama. M-a mângâiat tandru pe cap. Pentru un moment am putut să văd uşa dărâmată noaptea, în timp ce noi dormeam. Am văzut un Egungun mare, monstruos, râgâind fum alb din şapte urechi, năvălind în camera noastră şi devorându-ne pe toţi cu gura lui însângerată.

— Hai să fugim, am spus.

Mama a râs. Apoi a devenit serioasă. Şi pentru prima dată am văzut cum lumea îi ascuţise trăsăturile. Oasele maxilarului îi ieşeau în afară, nasul îi era ascuţit, bărbia şi cele două colţuri

ale frunţii ieşeau în evidenţă ca piatra şlefuită rezultată în urma loviturilor permanente. Ochii îi erau îngustaţi de parcă încercau la nesfârşit să excludă mare parte din ce vedeau.
— Soarta ne va apăra. Nu te teme de nimic, fiule. Lucrul cel mai rău pe care ni-1 pot face e să ne ucidă.

A făcut o pauză. Faţa ei a împrumutat imobilitatea bizară a unei măşti. Ochii nu i se mişcau şi păreau că privesc dincolo de fereastră într-o concentrare absentă, nefirească.
— Oricum sunt obosită de viaţa asta, a spus în cele din urmă. Vreau să mor.

Brusc, am avut o viziune a morţii ei. A venit şi a plecat atât de repede şi m-a lăsat perplex. Mi-am amintit faţa ei când era aproape să moară în chinurile naşterii mele. Mi-am amintit că din pricina feţei ei învineţite m-am hotărât să trăiesc, să rămân în colivia lumii acesteia şi să îmi încalc promisiunile făcute spiritelor mele însoţitoare. Una dintre multele promisiuni pe care le făcusem înainte de naştere era că aveam să o fac fericită pe Mama. Alesesem să rămân, iar acum ea dorea să moară. Am izbucnit în plâns. M-am aruncat pe jos şi m-am rostogolit şi am plâns. Demonul tristeţii a pus cu totul stăpânire pe mine. Mama a încercat să mă îmbrăţişeze, să mă aline şi să afle de ce începusem să plâng atât de brusc. Nu ştia cât de nefericit eram în acel moment, pentru că nu ştia cauza tristeţii mele. Nu ştia că singurul lucru care mă putea opri din plâns era promisiunea că ea nu va muri niciodată.
— Ce e cu tine? E din cauza uşii? Sau a oamenilor din clădire? Sau a proprietarului? Să nu-ţi fie frică. Suntem prea puternici pentru ei.

Cuvintele ei veneau prea târziu. Nu mă puteam despărţi de nefericire. Am devenit tristeţea mea. Am plâns în avans pentru toate lucrurile care aveau să se întâmple, pentru toate lucrurile inimaginabile dincolo de orizontul tuturor naraţiunilor vieţilor noastre. Nefericirea m-a umplut, la fel cum apa umple o fântână adâncă după o ploaie puternică. Am început să mă înec. Spiritele mele însoţitoare beau din tristeţea mea şi mă umpleau cu cântece dulci pentru a-mi face nenorocirea şi mai sublimă;

Inima mea a încetat să bată. Am îngheţat, am înţepenit, nu am mai respirat, cu gura căscată, cu ochii larg deschişi. Întunericul s-a năpustit asupra mea, un vânt puternic din pădure. Întunericul mi-a stins conştiinţa.

Dar adânc în interiorul acelui întuneric, un contra-val, o rebeliune de bucurie, se răsucea. Era un val paşnic, spărgându-se pe malurile spiritului meu. Am auzit voci tandre cântând şi o lumină foarte strălucitoare s-a apropiat tot mai mult de mijlocul frunţii mele. Şi apoi, brusc, din mijlocul frunţii mele s-a deschis un ochi şi am văzut lumina aceea ca fiind cea mai strălucitoare, cel mai frumos lucru din lume. Era incredibil de fierbinte, dar nu ardea. Era înspăimântător de luminoasă, dar nu orbea. Lumina a intrat în noul meu ochi şi în creierul meu şi a rătăcit prin spiritul meu şi a trecut prin vene şi a curs prin sângele meu şi s-a adăpostit în inima mea. Şi inima mă ardea într-o agonie mistuitoare, de parcă ar fi fost făcută cenuşă în interiorul meu. În timp ce am început să ţip, durerea a ajuns la culme şi un sentiment răcoritor de rouă divină s-a răspândit prin mine, făcând drumul invers al luminii strălucitoare, răcorind coridoarele ei fierbinţi, până când a revenit în mijlocul frunţii mele, unde a rămas ca senzaţia unui sărut imprimat pentru totdeauna, ca un mister, o enigmă căreia nici măcar morţii nu îi pot afla răspunsul.

OPT

Mama ţinea lumânarea în mână. Ceara picura pe pielea ei fragilă. Ea nu clipea. Nu se mişca. Ochii îi erau larg deschişi. Faţa îi era o piatră printre umbrele întunericului, unde lumina lumânării nu putea ajunge.

— Într-o zi am să-ţi spun povestea despre cum a fost învinsă Moartea, a spus ea cu vocea unei preotese misterioase.

S-a uitat la mine mult timp. Lumina lumânării crea o aureolă aurie în jurul şuviţelor ei de păr împrăştiate. Ceara s-a albit pe

pielea ei fragilă. A pus lumânarea jos şi a dat jos ceara. Privea dincolo de mine. În ochii ei erau teamă şi dragoste. Şi-a mişcat mâna dintr-o parte în cealaltă prin întuneric şi a creat o plută între umbre. Era un întuneric albastru. Totul s-a preschimbat în albastru.

Am plutit pe plută şi m-am trezit pe saltea. Lumânarea ardea slab pe masă. În cameră erau ţânţari şi musculiţe, iar fereastra era deschisă. Vântul a suflat înăuntru şi a adus cu el mirosurile lumii purificate de aerul nopţii, iar lumânarea a tremurat.

Cineva a bătut uşor la uşa spiritului meu. Am deschis uşa şi l-am văzut afară pe fotograf. La început nu l-am recunoscut. Nu-l văzusem de multe zile. Arăta diferit. Faţa îi strălucea de sănătate. Ochii îi erau strălucitori. Dispoziţia lui era plină de viaţă, ca şi cum descoperise câmpiile speranţei undeva în noapte.

— Eu sunt, a spus ele, ezitând puţin, Fotograful Internaţional.

A intrat pe jumătate ghemuindu-se, pe jumătate ţopăind. Spiritul lui oscila între frică şi bună dispoziţie. Avea cutii noi pentru echipamentul lui. Pe cutia lui fotografică era scrisă legenda, cu litere albe pe pielea neagră: SĂ DEVII OM. Era o întrebare nepusă, o ghicitoare nerostită sau o declaraţie neterminată? Nu aveam idee. Am privit cuvintele hipnotizat.

— Îţi aduci aminte de mine? a şoptit el în timp ce închideam uşa.

— Unde ai fost?

— În jurul lumii şi înapoi.

— Cum vine asta?

— Minunile nu vor înceta niciodată.

— De ce nu?

Nu mi-a răspuns la întrebare. Am ascultat lumea adormită. Tot în şoaptă, a spus:

— Am să mă mut în curând. Am să îmi găsesc o altă slujbă. Este mâncare? Cred că huliganii aceia au încetat să mă mai caute. Proprietarul vrea să mă mut din casa lui. Mi-e foame.

— Nu e mâncare.

— De ce nu?

— Nu ai văzut uşa?

— Care uşă?
— Uşa noastră.
— Bineînţeles că am văzut-o.
— Nu ai văzut-o.
— Cum am intrat în cameră?
— Nu ai văzut-o.
— De ce nu?
— Nişte oameni au încercat să o spargă. Apoi au pus ceva ciudat pe ea.
— De ce?
— Nu ştiu.
— Cine a făcut-o?
— Nu ştim.
— Răutatea nu va înceta niciodată.
— Ce?
— Deci nu este mâncare?
— Au turnat apă peste focul nostru când Mama făcea de mâncare. Tata s-a răsucit în pat. A mormăit ceva în somn. Şobolanii au început să ronţăie. Mama a mormăit ceva şi a tăcut.
— De ce?
— Nu ştiu. Mama crede că s-ar putea să ne otrăvească.
— Şşşşşşş.
— Ce?
— S-ar putea să te audă un spirit în trecere.
— Ce va face?
— Depinde.
— De ce?
— Este *garri'?*
— Da .

S-a dus la dulap şi, în linişte, ca un hoţ, a scos nişte *garri* din vas cu un castron. A turnat apă în castron, a aruncat apa în exces pe culoar, a pus sare şi cuburi de zahăr în *garri,* încă puţină apă să obţină echilibrul excentric dorit de el şi-a mâncat. Mâncarea simplă 1-a săturat. Când a terminat, a spus:
— Arată-mi uşa.

Am dus lumânarea afară, protejând flacăra de vânt. A studiat tăieturile, a atins chestia roşie urât mirositoare, a mirosit-o, a gustat-o şi a spus:
— Sânge de porc mistreţ.
— De unde ştii?
— Am fost vânător.
Am mers înapoi înăuntru. A îngenuncheat în linişte pe saltea.
— Poate e din cauza mea, a spus după multă vreme.
A făcut o pauză.
— Am să plec curând. Am să dispar. Am să mă duc în subterane.
O altă pauză.
— Nu vreau să vă fac probleme.
Vântul a suflat înăuntru prin fereastră şi a stins lumânarea. Am rămas în întuneric. Când a vorbit din nou, vocea i se schimbase.
— Ştii ce am făcut azi?
— Nu.
— Le-am făcut poze femeilor de la piaţă atacate de huligani. Femeile au ripostat Am făcut poze protestelor la adresa conducătorilor noştri albi. Am făcut poze poliţiştilor care luau mită.
Poliţistul m-a văzut şi a fugit după mine. Am scăpat.
— Cum?
— Magie.
— Cum?
— M-am făcut invizibil.
— Cum?
— Am multe puteri.
— Atunci de ce te ascunzi?
— Pentru că, dacă ai puteri, nu le foloseşti tot timpul.
— Ce altceva mai poţi face?
— Pot să zbor.
— Unde?
— Pe lună.
— Cum?
— Într-o clipită.

— Nu te cred.
— Noaptea trecută am zburat pe lună şi am făcut poze cu faţa ei incredibilă.
— Dă-mi să le văd.
— Altă dată.
— De ce nu acum?
— Pentru că trebuie să dorm.
— Ce altceva mai poţi face?
— Pot să modific feţele oamenilor.
— Cum?
— Cu aparatul meu de fotografiat.
— În ce le schimbi?
— Pot să le fac urâte sau frumoase.
— De ce?
— Pentru că pot.
— Ce altceva mai poţi face?
— Pot să beau zece sticle de *ogogoro* fără să mă îmbăt.
Şobolanii au început să ronţăie.
— Poţi să înţelegi ce spun şobolanii?
— Nu.
— Poţi să vorbeşti cu ei?
— Nu. Dar pot să îi omor.
— De ce?
— Pentru că nu sunt mulţumiţi niciodată. Sunt ca politicienii răi şi imperialiştii şi oamenii bogaţi.
— Cum?
— Ne înghit proprietăţile. înghit tot ce se poate vedea. Şi într-o zi, când vor fi foarte înfometaţi, ne vor înghiţi şi pe noi.
Am tăcut.
— Când o să te trezeşti mâine, toţi şobolanii vor fi dispărut. Am să îi termin. Am să îmi folosesc otrava puternică şi farmecele mele secrete. Dar nu funcţionează dacă tu nu dormi.
S-a ridicat şi a închis geamul. Ne-am întins pe saltea. Am încercat să dorm, dar şobolanii au continuat să ronţăie, iar ţânţarii au continuat să ne chinuiască.
— Pot să te învăţ să zbori pe lună, a spus el în întuneric.

— Cum?
— Doar gândeşte-te la lună şi adormi.
Am încercat. Am aţipit, dar nu am zburat pe lună, nici nu am visat faţa ei misterioasă. Şi nu m-am trezit suficient de devreme de dimineaţă ca să-i spun fotografului că ce mă învăţase el nu mersese.

NOUĂ

Mama tremura. Tata stătea deasupra ei cu o expresie animalică pe faţă, scuturând şase şobolani mari de coadă. Unul dintre ei abia mai era în viaţă. Dădea slab din picioare. Mama s-a dat jos din pat.
— Unde ai găsit şobolanii aceia?
M-am ridicat. Peste tot în jurul saltelei, sub masa din mijloc, lângă uşă, pe dulap, pe lângă pat erau trupuri strălucitoare de şobolani. Am urlat. Camera era o Golgotă a şobolanilor, un câmp de luptă. Muriseră în toate poziţiile imaginabile. Erau şobolani în apropierea pernei mele, agăţându-se de saltea cu dinţii lor galbeni, dezgoliţi. Erau şobolani peste tot pe plapumă. Unii muriseră lângă mine, muriseră sub haine, muriseră pe masa din mijloc, cu cozile lor lungi atârnând peste margine. Unii se căţăraseră pe perdeaua de la fereastră şi muriseră lângă perete, lăsând rupturi lungi în material. Muriseră în cizmele Tatei, cu cozile confundându-se cu şireturile lui. Muriseră cu ochii lor galbeni deschişi, uitându-se la noi cu ameninţarea solemnă şi vidă a răzbunării. Câţiva dintre ei se zbăteau, încă în viaţă, şi Tata le-a curmat suferinţa, zdrobindu-le capetele în mod expert cu cizmele lui. Şobolanii, murind, vărsau din gurile lor lichide galbene şi albastre. Şobolani mari şi blănoşi, cu cozi lungi şi subţiri, se zvârcoleau printre trupurile tovarăşilor lor, dând din picioruşe. Tata a ridicat unul ca să îl adauge la colecţia lui de trupuri atârnate de coadă, dar animalul a făcut o mişcare bruscă de agăţare şi rupere, prinzându-1 pe Tata de gulerul cămăşii şi

rupându-i-1; Tata a dat cu creatura de un perete iar aceasta a lăsat o urmă acolo în timp ce se prăbuşea pe jos, agăţându-se cu dinţii ascuţiţi de o bucată de material, refuzând să moară. Tata stătea adâncit până la glezne în trupuri de şobolani. Eu eram prea speriat să mă mişc.

Tata a venit până la mine, cu o expresie de viclenie pe faţă, şi a legănat cei şase şobolani ca pe un pendul obscen deasupra mea.

Am fugit la Mama.

— Sunt doar şobolani, a spus ea, în mod evident revenindu-şi din propria ei teroare.

— Atât de mulţi! a spus Tata.

— Am să-i număr, am spus eu.

— Dar ce s-a întâmplat cu ei?

— Au avut vise urâte, a sugerat Tata.

— Ce vise urâte?

— Despre partidul proprietarului. Când i-au auzit discursul, s-au hotărât să se sinucidă.

— Ce înseamnă să se sinucidă? am întrebat.

— Ce s-a întâmplat cu şobolanii? s-a întrebat Mama.

— I-a omorât fotograful.

— Cum?

— Cu o otravă specială de pe lună. Funcţionează.

— Funcţionează prea bine, a spus Mama coborând din pat.

Şi-a luat mătura. Când a mutat dulapul, a oftat. Numărul şobolanilor care muriseră acolo era înfricoşător. Era imposibil de imaginat că ne trăiserăm vieţile împreună cu atât de mulţi şobolani. Roseseră pânzele sacilor, lemnul mesei, îşi croiseră drum prin haine, pantofi şi materiale. Erau fărâme de mâncare şi rahat de şobolani. Întinşi într-o mie de poziţii diferite - cu cozile încolăcite, cu burţile palide la vedere, cu dinţii afară, arătându-şi colţii în durerile morţii - o hoardă profană de şobolani.

— Nu atinge nimic! a spus Mama.

A măturat flecare colţ. A măturat sub pat, sub dulap. A mutat sacii găuriţi şi vasele în spatele uşii, oftând îngrozită în tot acest

timp. Sacii fuseseră mai mult sau mai puţin devoraţi, şi şobolanii muriseră şi printre proviziile ei. Mama i-a măturat la uşă şi a făcut o grămadă din trupurile lor. Am plecat să caut o cutie de carton. Am găsit una mare, folosită la împachetatul băuturilor de ciocolată. Şobolanii au umplut cutia. Masa lor înfiorătoare aproape m-a făcut să vomit Mama s-a dus şi a aruncat cutia cu şobolani pe grămada de gunoi în creştere din spatele microbuzului ars. Apoi s-a întors şi a înecat camera în dezinfectant. Ne-a pus, practic, să ne spălăm în dezinfectant. Apoi ne-a pus să ne spălăm mâinile într-o soluţie concentrată. Apoi a făcut de mâncare, în timp ce Tata se pregătea să meargă la lucru, în timp ce mâncam, s-a auzit o bătaie în uşă.

— Intră, a spus Tata.

Era prea devreme pentru vizitatori. Am fost uimiţi de vederea unui bărbat în haine zdrenţuite care a intrat, privind în jur pe furiş, cu ochii galbeni, chipul palid, gura încreţită. Venea din partea proprietarului. Era purtătorul unui mesaj. Eram informaţi că ne fusese mărită chiria. Aparent, noi eram singurii din clădire care sufeream această mărire. După ce ne-a transmis mesajul, care includea şi opţiunea de a pleca dacă nu ne plăcea noua chirie, şi după a plecat, Tata s-a aşezat în faţa mesei cu mâncare cu un om care fusese lovit în coaste. Trăda durere, dar stătea nemişcat, cu ochii uluiţi. Când s-a mişcat, a fost ca să îşi trosnească gâtul şi degetele. Apoi s-a mişcat neliniştit, foindu-se, cu faţa contorsionată.

— Nu mai am poftă să mănânc, a spus după o vreme.

Dar şi-a ridicat lingura şi a continuat să mănânce, curăţând totul de pe farfurie. Apoi m-a trimis să cumpăr *ogogoro.* Femeia care îl vindea nu se trezise încă, iar Tata s-a enervat când m-am întors fără băutură. Aşa că m-am dus şi am trezit-o pe femeie, bătând în uşa ei, iar ea s-a ridicat şi m-a insultat în timp ce măsura cantitatea pe care o dorea Tata. Tata a băut jumătate din ea dintr-o suflare. Mama a curăţat masa. Apoi s-a dus în curtea din spate, cântând un cântec din satul ei. În cameră Tata stătea şi privea drept înainte.

— Vezi ce îţi face viaţa? a întrebat.

— Da.
— Vezi ce răi sunt oamenii?
— Da.
— Aşa te obligă să ucizi. Şi-a trosnit degetele din nou. A oftat.
— Unde am să găsesc eu atâţia bani în fiecare lună, ei?
— Nu ştiu.

S-a uitat la mine. S-a uitat atât de intens la mine încât am crezut că eu sunt duşmanul.
— Vezi cum îl obligă pe un om să devină un hoţ înarmat?
— Da.

A oftat din nou. Şi-a aprins o ţigară. A fumat în linişte. Apoi, ca şi cum îi venise cea mai bună idee, şi-a stins ţigara şi s-a îmbrăcat cu hainele de lucru. Am fost dezamăgit când a zis:
— Când mă întorc, mă voi duce să o văd pe Doamna Koto.
— E nebună, i-am spus.

M-a privit în acelaşi fel ciudat din nou.
— Poate ne împrumută ceva bani, a spus, ignorând informaţia mea.

S-a încălţat, a bătut din picior, m-a mângâiat pe cap şi a plecat la lucru.

După o vreme a intrat Mama, cu halatul ud. Spălase haine în curtea din spate. Spălase şi se gândise. Spălase şi cântase. Clădirea se trezise. Un câine vagabond rătăcea prin pasaj. Era o dimineaţă monotonă. Cerul era gri, parcă urma să plouă. Zgomotul găleţilor de metal lovindu-se la fântână, sunetul apei turnate, o femeie ridicând tonul, toate sunetele creşteau în aerul dimineţii. Şcolarii erau în uniforme. Un cocoş a cântat în mod repetat, Mama şi-a pregătit tava. Eu eram gata de şcoală. Mama a mers în josul străzii, clătinându-se, mişcându-se puţin somnoros, cu încă o povară adăugată vieţii ei. Curând, era doar un detaliu în sărăcia cartierului nostru.

ZECE

Am încercat să mă furişez pe lângă localul Doamnei Koto, dar m-a văzut şi a zis foarte tare:
— Iar fugi de mine?

Arăta diferit. Purta o nouă bluză dantelată, un halat scump, în jurul gâtului avea mărgele de coral şi brăţări de cupru la mâini. Era dată cu fard de pleoape care îi umbrea ochii şi avea faţa acoperită de pudră pe sub care îi curgea transpiraţia. Ziua devenise fierbinte. Părea imposibil să eviţi soarele. Eram însetat.
— Vino şi bea nişte vin de palmier, mi-a zis ea. Barul se schimbase din nou. Pe pereţi erau două afişe ale Partidului celor Bogaţi. Era surprinzător de aglomerat pentru ora aceea a după-amiezei. înăuntru erau oameni care arătau normali, cumsecade, dar şi oameni cu cicatrice, femei cu brăţări ce atârnau de mâinile lor, bărbaţi cu ochelari de soare. Discuţiile reverberau în localul încălzit. Discutau despre politică şi scandaluri cu voci puternice şi pasionale. Unii dintre ei aveau feţe prevestitoare de furtună, strălucind de sudoare, şi când vorbeau, gurile li se deschideau în unghiuri uimitoare. Unii dintre ei erau slabi şi osoşi, cu bărbi răvăşite şi înfometate şi ochi vicleni. Femeile aveau unghii lungi vopsite. Gesticulau violent când vorbeau, îşi făceau vânt cu ziare. Zgomotele lor se amestecau cu bâzâitul continuu al muştelor.

Pe tejghea era un ciocan. Am crezut că tâmplarul era prin preajmă, dar după ce m-am uitat, am văzut că nu era. Pe mese erau câteva tigve de vin şi muştele se înghesuiau pe gurile lor. Farfuriile goale de supă de ardei erau şi ele ocupate de muşte. Într-un colţ, un bărbat stătea întins pe o bancă, cu ochii şi gura deschise. Dormea dus. O şopârlă de perete a trecut peste faţa lui şi s-a agăţat în părul lui, iar el s-a trezit urlând. Ceilalţi au izbucnit în râs.

În mijlocul zgomotelor stătea un om cu o tichie de lider pe cap. Stătea drept, cu o mare demnitate moştenită, şi lângă el era un băiat care îi făcea vânt. Avea în jurul gâtului mărgele mari portocalii şi purta o *agbada* albastră orbitoare. Bea ca şi cum ar fi fost proprietarul localului. îmi părea cunoscut. Apoi mi-am adus aminte de unul dintre oamenii din microbuz, care

supraveghease distribuţia laptelui otrăvit. Buzele îi erau prea mari pentru faţa lui, iar buza de jos avea culoarea ciudată a unui amestec de roşu şi negru. Era mai mult roşu decât negru şi părea că fusese ars acolo în copilărie. Avea ochii unui şobolan. M-a prins uitându-mă la el.

— La ce te uiţi? a întrebat. Vocile din bar s-au oprit.

— La tine, am răspuns.

— De ce? Eşti nebun?

— Nu.

Mi-a aruncat o privire plină de răutate. Unul dintre bărbaţii din bar s-a ridicat, a venit până la mine şi mi-a dat una peste cap.

— Eşti nebun, a spus el.

Am scuipat spre el, dar nu destul de departe.

— Uitaţi-vă la băiatul acesta rău, a spus el şi m-a lovit a doua oară.

Am scuipat din nou. Scuipatul a ajuns pe tricoul meu. Doamna Koto a intrat în bar. Bărbatul m-a pălmuit cu două degete groase, iar eu am strigat şi m-am năpustit spre ciocanul de pe tejghea. Am încercat să îl lovesc pe bărbat, care, din cine ştie ce motiv, a fugit. Doamna Koto mi-a prins mâinile şi mi-a luat ciocanul.

— Nu fi băiat rău! ÎI vezi pe omul acela acolo? a spus arătând cu degetul. E şef. El va conduce în cartierul nostru. Te va înghiţi. Şeful, satisfăcut de tributul adus, a zâmbit şi a continuat să bea. Zgomotele au început din nou. Unii dintre oameni mi-au comentat comportamentul şi se plângeau de modul în care copiii nu-i mai respectă pe cei mai în vârstă decât ei şi dădeau vina pe modul de viaţă al albilor care strica valorile Africii.

Apoi, unul dintre bărbaţi i-a sugerat Doamnei Koto că i-ar fi mai bine dacă ar avea nişte fete drept chelneriţe şi servitoare în loc de băieţi. O femeie a spus că, dacă Doamna Koto dorea nişte fete să lucreze pentru ea şi să o ajute să îşi servească clienţii, putea să aranjeze asta.

— Băiatul acela urât îţi va distruge afacerea, a spus bărbatul care m-a lovit de două ori peste cap. Cine vrea să se îmbete cu vinul tău excelent de palmier şi să vadă faţa aceea oribilă?

— O să mori! i-am spus bărbatului.

Vocile s-au oprit. Bărbatul s-a ridicat de pe bancă, cu faţa zvâcnind de teama superstiţioasă a blestemului unui copil.

— Spune că nu voi muri! a cerut el.

— Nu.

S-a repezit spre mine. Doamna Koto îşi număra banii pe sub tejghea. Era prea preocupată de asta ca să-şi dea seama ce se întâmplă.

— Spune că nu voi muri! a cerut el.

— Nu.

S-a năpustit asupra mea. Doar muştele se auzeau bâzâind.

— Bate-1 până se pişă pe el, a spus şeful. Aşa se învaţă minte copiii.

M-am uitat la bărbat fără să mă mişc. A ridicat mâna să mă lovească şi am ţâşnit cu dibăcie printre picioarele lui şi toţi au râs. M-am oprit şi m-am strâmbat spre şef şi spre femeia vopsită. Când bărbatul a ţâşnit spre mine, înfuriat de păcăleală, am fugit afară din bar şi am tot alergat şi nu m-am oprit decât când am ajuns în pădure. M-am uitat în spate. Bărbatul îşi trăgea sufletul. A renunţat şi s-a întors. M-am dus mai adânc în pădure şi m-am aşezat pe copacul mare care fusese doborât. M-am uitat peste groapa cea mare din care scoteau nisip ca să construiască drumurile lumii.

Şi apoi m-am plimbat. Am rătăcit mult timp prin pădure. Pământul emana o aromă puternică şi, în căldură, palmierii eliberau din adâncul trunchiuri lor aburi de alcool, pe care îi inspiram odată cu mirosul scoarţei lor şi cu seva cu miros de vin ce se evapora în aerul tremurător. Am ascultat păsările în crângurile sălbăticiei copacilor de ananas. Îmbătat cu aburii de alcool ai soarelui pe pământ, am trecut printr-o secţiune izolată a pădurii, unde păsările soarelui se înghesuiau pe crengi de baobab, şi am intrat într-o altă realitate, o lume stranie, o cărare care îşi terminase transformarea în drum. Suprafaţa şoselei era denivelată.

Asfaltul se topise sub soare, iar tălpile mi s-au făcut negre. Mirosul asfaltului topit era ameţitor şi am văzut mirajul unui

camion, tremurând în viteza lui înspăimântătoare, venind pe drum spre mine. Mirajul a trecut direct prin maşinăriile de construit drumuri care stăteau în intersecţie. Şi-a făcut drum peste femeile care vindeau apă îngheţată şi portocale, peste cerşetori şi muncitori şi colibe în care răbufneau veşnicele discuţiile despre plăţi şi greve. Şi apoi marele miraj al camionului a trecut mai departe, înainte, direct prin pădure şi nu l-am mai văzut

Am ajuns la un alt drum construit doar pe jumătate. Muncitorii stăteau în jurul mormanelor de maşinării, înjurându-i pe cei care munceau. Agitau bâte cu cuvinte scrise pe ele. Am înţeles că cei care înjurau fuseseră daţi afară. Strigau sloganuri spre ingineri. Nu am văzut nici un inginer alb. Probabil din cauza soarelui. Am trecut de ei şi când am privit înapoi am văzut siluete aruncându-se asupra muncitorilor protestatari. Soarele era nemilos. Umbrele erau adânci. Unde soarele era cel mai luminos, obiectele erau cele mai negre. Răzvrătiţii şi protestatarii se răsuceau într-un dans extraordinar şi tot ce am putut distinge a fost haosul formelor trupurilor lucitoare, mişcându-se în şi în afara câmpului meu vizual. Luminile răceau totul ireal.

Păsări croncăneau deasupra capului meu, zburând în cercuri tot mai largi. Am intrat din nou în pădure. Razele soarelui erau ascuţite ca sticla. Umbrele albastre ale copacilor verzi m-au orbit pentru o clipă. Umbra era răcoroasă şi aerul mirosea a ierburi fine şi aromate şi a scoarţă de copac. Tipare de lumini şi culori dansau pe pământul pădurii. Flori pe care nu le vedeam înmiresmau briza densă şi blândă. Am ascultat cântecul ca de fluier al păsărilor, murmurul izvoarelor depărtate, vântul printre copacii solemni şi concertul pătrunzător al insectelor. Şi apoi, brusc, partea aceea de pădure s-a terminat.

Intrasem într-o altă lume. De jur-împrejur, în viitorul prezent, un miraj de case era construit, străzi şi drumuri treceau şi înconjurau pădurea în cercuri tot mai strânse, biserici nezugrăvite şi pereţii vopsiţi în alb ai moscheilor se iveau unde pădurea era mai densă. Credincioşii din bisericile nezugrăvite purtau robe albe şi se rugau pe ritmul clopoţeilor toată după-

amiaza. Lumea copacilor şi a tufişurilor sălbatice se subţiase. Am auzit fantomatici tăietori de lemne doborând cu toporul uriaşii arbori *irokoy* giganticii baobabi, arborii de cauciuc şi palmierii. Pe jos erau cute buri de păsări şi ouăle din ele erau sparte, căzuseră, se amestecaseră printre frunze şi praf, iar puii din ouăle sparte, formaţi doar pe jumătate, se uscaseră, murind în timp ce intrau într-o lume dură şi miraculoasă. Furnicile mişunau peste ei.

Din când în când treceam pe lângă oameni care stăteau în spatele copacilor. Când mă uitam înapoi, nu mai erau acolo. Femei goale apăreau şi dispăreau dinaintea privirii mele. Mirosul pământului, al frunzelor, al soarelui şi cea mai slabă adiere de excremente uscate îmi copleşeau simţurile. Am intrat mai adânc în lumea copacilor, pe lângă singurătatea salcâmilor şi a copacilor cu frunze ascuţite, şi am văzut oameni tăind tufele, dezrădăcinând trunchiuri de copac, greblând o mulţime mare de plante agăţătoare şi vâsc uscat în grămezi. Am văzut o bicicletă veche odihnindu-se pe copaci. Am văzut bărbaţi şi femei dând foc tufişurilor, grămezilor de liane şi de plante agăţătoare, şi probabil că erau şi ierburi extatice printre cele care ardeau, pentru că fumul împrăştia în aer arome puternice de salvie, rozmarin şi frunze uscate, şi aburi denşi, galbeni şi verzi, şi toate felurile de puteri secrete şi mirosuri ameţitoare.

Iar fumul şi mirosurile erau dense peste tot şi era imposibil să nu le respiri, iar misterele plantelor ce ardeau în adâncul pădurii m-au ameţit şi am mers împiedicându-mă de copaci, de rădăcini, păşind spre palate gălbui-maronii care erau muşuroaie, rătăcind în cercuri, privind biciclete fără biciclişti care treceau printre copaci, sau uitându-mă la femei pedalând în aer fără nimic sub ele. Muşuroaiele pe lângă care trecusem s-au luat după mine. Eram sigur că întreaga pădure se mişca.

Copacii fugeau de lumea locuită de oameni. Ochii mi s-au încărcat şi ei şi am văzut oameni cu măşti senine din bronz ieşind din copaci. Am văzut o pasăre cu picioarele păroase de om zburând neîndemânatică pe deasupra crengilor copacilor tropicali. O antilopă cu faţa de femeie castă s-a oprit *şi* s-a uitat

la mine şi, când m-am mişcat, a dispărut printre tufele luxuriante. Dintr-un muşuroi care mă urmărise a ieşit un bătrân. Avea barbă albă, ochi verzi ca două bijuterii şi un chip care arăta în acelaşi timp bătrân de o sută de ani şi ca faţa unui copil. Mâinile îi erau ridicate, gâtul puţin înclinat, ca şi cum ar fi purtat cea mai grea ghicitoare din lume. Părea să vină după mine oriunde mergeam. Avea un toiag dintr-o creangă înfloritǎ de portocal, şchiopăta încet şi venea după mine cu o stăruinţă incredibilă. Când am înţeles cât de hotărât era, am fugit, dar indiferent cât de tare fugeam, el rămânea la aceeaşi distanţă de mine. Mi s-a făcut frică şi m-am zăpăcit. M-am împiedicat de un craniu şi m-am lovit la gleznă şi nu m-am mai putut mişca. Am aşteptat Nu am auzit paşi, dar bătrânul se ţinea după mine, fără să mă ajungă, fără să se retragă. A rămas la aceeaşi distanţă, ducând pe cap grozava povară a unei enigme invizibile.

Pădurea era plină de miraje de care nu puteam scăpa. M-am târât pe pământ. Omul a continuat să vină după mine. Mi s-a făcut atât de frică încât, după o vreme, m-am târât spre bătrân să aflu ce dorea. încetineala pasului meu mă frustra. Când am ajuns la craniu, l-am ridicat şi l-am aruncat spre el. El a dispărut şi vântul a suflat puternic printre copaci şi aerul voluminos era plin de frunze ce se învârteau şi fructe şi seminţe care cădeau. M-am târât până lângă un palmier. La rădăcina lui era tigva unui negustor şi îmi era sete şi am băut vinul nou, care m-a ameţit şi mai tare. Un vânt negru mi-a încercuit capul. Din centrul tigvei negustorului se auzea un sunet ciudat. încercând să scap de el, am şchiopătat spre casele de la marginea pădurii. Dar şi ele erau un miraj.

Apoi am ajuns într-un loc între copaci unde ploua. Nu puteam să înţeleg. Era soare şi vânt peste tot, dar în locul acela ploua şi apa curgea pe frunzele cicadelor şi ale bananierilor. Îmi era frică de ploaie. Dincolo de ploaia aceea ciudată am văzut un bărbat cu lumini strălucind la picioarele lui, în faţa unei fântâni, aproape de case. Era bătrânul. Părea să se uite la mine. Pentru prima oară am observat că avea copite în loc de tălpi. Copite aurii. M-am întors în cealaltă direcţie şi m-am îndepărtat,

şchiopătând dureros. Apoi am obosit şi nu mi-a mai păsat ce avea să se întâmple cu mine.

M-am odihnit sprijinit de un copac şi am închis ochii. După un timp am auzit un cântec jos, continuu. Am deschis ochii şi am văzut o broască ţestoasă trecând pe lângă mine. Am urmărit- o multă vreme şi se mişca atât de încet încât am adormit. Când m-am trezit, m-am simţit mai bine, dar picioarele încă mă dureau. M-am chinuit să merg mai departe şi m-am trezit în acelaşi loc unde tufişurile fuseseră arse, unde aburii ameţitori făcuseră pădurea însăşi să cadă în visare. Nu era nimeni prin preajmă. În fumul alb, luminos, am văzut spirite răsucindu-se prin aer, spirite de plante şi ierburi şi de lucruri despre care nu ştiam; am văzut strălucirea lor albastră şi galbenă, formele feţelor triste, picioare lucind de uleiul ce devenea negru, ochi aurii ce se topeau în spaţii vibrante. Nu am pierdut vremea; am mers mai departe, şi când am recunoscut locul de dinainte, la început foarte puţin, ceva a căzut peste mine şi vântul negru a coborât peste sufletul meu. Păsările au fost cele care m-au trezit.

Ce căzuse peste mine? Am privit în jur. Raze de soare se întâlneau pe faţa mea. Pe jos erau crengi şi frunze şi fructe coapte. Pietre ciudate îmi încălzeau tălpile. Nu departe de mine, ca un craniu tăiat în două şi înnegrit cu smoală, era o mască pe care dacă o priveai dintr-o parte arăta înspăimântător, dar care era contorsionată într-un zâmbet extatic. Avea ochi înfricoşători şi răi. Gura îi era mare. Nasul era mic şi delicat. Era faţa unuia dintre acele spirite care se mişcă printre oameni şi copaci, sculptată de un artist care avea darul de a vedea asemenea lucruri şi înţelepciunea de a le supravieţui. Când am ridicat masca, o pasăre albă a zbughit-o din tufiş, speriindu - mă cu bătaia sălbatică a aripilor ei şi cu ţipătul ei pătrunzător. Am scăpat masca. Apoi am ridicat-o şi am purtat-o şi am privit prin ochii ei şi ceva a înceţoşat soarele şi pădurea s-a întunecat ca noaptea.

Când m-am uitat prin mască, am văzut o lume diferită. Erau creaturi peste tot în întuneric şi spiritele, fiecare dintre ele era

un soare. Radiau o lumină arămie strălucitoare prea puternică pentru ochi. Am văzut un tigru cu aripi argintii şi cu dinţii unui taur. Am văzut câini cu cozi de şarpe şi labe de bronz. Am văzut pisici cu picioare de femei, pitici cu umflături roşii, luminoase pe cap. Copacii erau case. Era muzică peste tot, şi din pământ se ridicau dansuri şi sărbătoare. Şi păsările cu pene strălucitoare, albastre şi galbene, cu ochi ca diamantele şi cu feţe hrăpăreţe, urâte, au zburat spre mine şi tot ciuguleau masca. Am dat-o jos şi lumea s-a răsturnat şi copacii păreau să cadă peste mine şi a trecut o vreme până când lucrurile au revenit la normal. M-am ţinut de mască şi am mers mai departe şchiopătând, căutând o cale afară din pădure.

Şi în timp ce mergeam, am văzut din nou copitele aurii ale bătrânului. M-am ascuns în spatele unui copac. Povara pe care o ducea părea să se facă insuportabil de grea. S-a oprit în timp ce mergea, dar nu dădea semne de durere. Dacă mă văzuse, s-a prefăcut că nu a făcut-o. Când a trecut pe lângă mine mi-am pus masca şi m-am uitat la el. Era complet invizibil. Nu era acolo. Nu puteam să-1 văd deloc prin ochii măştii. Dar, stând în aerul de deasupra spaţiului său invizibil, plutind pe vânt, senin în mijlocul unei mari lumini de smarald ce acoperea acea altă lume, era un tânăr frumos al cărui trup zvelt sugera cumva greutatea înflăcărată a unui leu. Băiatul s-a uitat la mine cu ochi simpli care au coborât asupra mea o binecuvântare nerostită. Mi-am dat jos masca şi l-am văzut pe bătrân intrând înapoi în muşuroi. Am pus-o din nou pe faţă şi am fost uimit să văd în locul muşuroiului un palat grandios cu coloane de berii şi verande verzi de jad, cu parapete de aur, cu vâsc agăţându-se de zidurile galbene, impunătoare, peste tot cu sculpturi în marmură orbitoare. În acest palat de oglinzi turcoaz a dispărut inocentul copil-rege în cel mai pur mod, cu zâmbetul unui zeu. Şi apoi întunericul a coborât din nou peste tot.

Vântul suna ciudat. Uimirea mea s-a transformat în consternare. Când mi-am dat jos masca, întunericul era acelaşi. Petice de lumină veneau cu vântul începeam să pierd senzaţia realităţii, zăpăcit de mască. M-am grăbit, picioarele îmi erau în

agonie. Am mers mult timp, întorcându-mă în cerc, cu simţul direcţiei dereglat. După o vreme, când puţină lumină a trecut printre frunze, când zăpăceala începuse într-adevăr să îmi ia minţile, brusc, am ajuns în luminiş. Era luminişul unde obişnuisem să mă joc şi unde îngropasem talismanul Doamnei Koto. Ciudat era faptul că era ceva diferit în luminiş. Era în acelaşi timp exact şi diferit de cum mi-1 aminteam. Dintr-un motiv necunoscut, locul părea umbrit chiar şi când nu erau copaci în jur. M-am uitat prin luminiş încercând să aflu ce era diferit la el. Nu am putut. Aşa că mi-am pus masca şi m-am uitat şi am văzut că, de fapt, luminişul era un sat de spirite. În mijlocul satului era un copac *iroko* enorm, maroniu şi auriu, cu frunze fosforescente şi păsări albe ca luna printre crengi, care ciripeau cele mai dulci esenţe muzicale. în piaţa luminoasă erau tufe de trandafiri. Am văzut zgârie-nori şi maşini zburătoare şi fântâni, ruine acoperite de melci şi plante agăţătoare înflorite, inscripţii pe morminte, livezi, şi monumentul unui sfinx negru la poarta satului. Pelerini luminoşi, preoţi în sutane galbene făceau procesiuni în onoarea misterelor zeilor străini. Mi-am dat jos masca, ochii îmi ardeau, capul mi se învârtea. M-am aşezat pe pământ şi m-am odihnit.

Întunericul se ridicase peste pădure. Zgomotele insectelor şi ale păsărilor scăzuseră.

Vântul, înmiresmat de frunze, devenise mai răcoros. Treptat, copacii, luminişul, spaţiile deschise au devenit întunecate. Lucrurile obişnuite au devenit ghicitori. În obscuritatea lucrurilor am văzut ce era diferit la luminiş. Ceva stătea acolo. Un copac crescuse acolo. Crescuse pe locul în care îngropasem talismanul Doamnei Koto. Era un copac ciudat şi în întuneric părea un animal adormit în picioare. Avea forma exactă a unui taur fără coarne. Era un copac voinic, musculos, fără frunze. Părea un loc confortabil pe care să stai, să te joci, şi am vrut să văd de la înălţimea lui lumea care se întuneca. Am încercat să mă caţăr, dar nu puteam lua masca cu mine; aşa că mi-am pus-o pe faţă şi am legat-o în jurul capului cu plante agăţătoare. Cu masca pe faţă, cu întunericul în jurul meu şi cu spirite peste tot în

întuneric, m-am urcat pe spatele copacului. Toate păsările albe ca luna păreau să fie în crengile părului meu.

De pe spatele copacului am văzut o lume complet diferită de cea pe care o văzusem. Am văzut o realitate diferită. Pentru o clipă mă aşteptam să văd păsări ciripind în ochii mei, spirite dansând în jurul meu, luminoase şi orbitoare. Dar când m-am uitat, spiritele dispăruseră, păsările albe, cumva, zburaseră, satul nu era acolo. În schimb, am auzit pământul tremurând la apropierea unei creaturi demonice. Un vânt alb mi-a încercuit capul. Eram tulburat de noua lume. Pământul s-a zguduit. Copacul s-a mişcat sub mine. Şi când m-am uitat prin mască, am văzut înaintea mea, în lumea nouă a spiritelor, o creatură urâtă şi magnifică precum un dragon preistoric având trupul unui elefant şi faţa unui porc sălbatic. S-a ridicat înaintea mea. Era mai graţios şi mai uşor decât un elefant, dar zgomotul paşilor lui era mai răsunător. Faţa îi era incredibil de urâtă. Un devorator de oameni, de suflete pierdute, de spirite, de toate lucrurile minunate, creatura aceasta şi-a deschis gura înspăimântătoare şi a scos un răget Sub mine, copacul a început să se schimbe. Brusc, părea că nu mai era din lemn. A devenit un lucru din carne tremurătoare. Lemnul s-a preschimbat încet în carne, transformându-se sub mine.

Creatura monstruoasă s-a apropiat şi respiraţia ei urât mirositoare m-a şocat. Nu mai puteam să suport să mă uit la ea şi am încercat cu disperare să îmi dau jos masca, astfel încât să nu mai văd nimic. Am rupt firele vegetale, dar masca a rămas prinsă de faţa mea. Am încercat din nou să o smulg, dar era ca şi cum mi-aş fi jupuit pielea de pe propria faţă. Şi apoi, transformarea lemnului în carne a fost completă şi brusc am fost lovit de răgetul ca un cutremur de pământ al animalului sălbatic de sub mine. Am fost copleşit de mirosul virilităţii sale animalice. Agitându-se şi tremurând, scuturându-şi capul, a scos din nou un răget de parcă sunetul i-ar fi făcut într-un mod oarecare transformarea permanentă, şi atunci mi-am dat seama că făcusem o teribilă greşeală şi că acum călăream pe spatele unui animal sălbatic trezit dintr-un somn vrăjit.

Creatura monstruoasă a încercat să mă lovească. În acel moment confuz, fară să îmi pese, mi-am smuls masca de pe faţă, ştergându-i existenţa din ochii mei. Mi-am simţit faţa ca o bucată de carne crudă. Nu mai vedeam monstrul preistoric, dar bestia de sub mine, în mod evident, o vedea. S-a întors într-o parte şi-n alta, smulgându-şi fiecare picior din pământ de parcă s-ar fi dezrădăcinat şi, când toate picioarele i-au fost libere, a rămas nemişcată pentru o clipă, inspirând puternic. Trupul i-a crescut, zbârlindu-se. Am încercat să mă dau jos. Bestia s-a dat înapoi, sforaind amenințător ca şi cum ar fi deschis un canal prin secole de coşmaruri. Apoi a pornit un galop mic, ciudat, a prins viteză şi a sărit prin jur, scuturându-şi capul, atacând monstrul invizibil. Copitele lui au zdrobit masca în bucăţi. S-a năpustit spre un loc plin de tufişuri cu o asemenea viteză încât am fost aruncat şi am fost norocos să cad pe iarbă şi vegetaţie, altfel, cu siguranţă, mi-aş fi rupt gâtul. Am auzit bestia întorcându-se, pufăind, călcând în picioare pământul. Am sărit în picioare, trezit ca dintr-un torent febril de coşmaruri. Uitând complet de glezna care mă durea, am fugit afară din pădure şi am alergat ca un copil biciuit spre barul Doamnei Koto.

UNSPREZECE

Nu am intrat imediat, ci m-am plimbat prin curtea din faţa barului, privind noaptea cum îşi răspândea puterea peste cer. Am stat afară o vreme, plantându-mi secretele în liniştea începuturilor mele. Noaptea se lăsa şi, peste tot, umbrele erau scurte şi neclare. Lămpile erau aprinse în case. Le distingeam printre frunze şi tufişuri. O pală de vânt, ca oftatul unui animal mare, a trecut peste pădure. Vântul a adus noaptea mai aproape. Părea să mături şi ultimele lumini ale zilei spre cele mai îndepărtate zări ale pământului. O parte a cerului era gri şi albastru închis, cealaltă era tristă şi roşie. Durerea mi-a revenit în gleznă. Am stat afară mult timp, aşteptând ca lumea să se

liniştească în jurul meu. Spiritului meu i-a trebuit mult timp să se calmeze. Am respirat vântul din lună.

Barul era tăcut Apoi am auzit pe cineva înecându-se. Şi apoi, persoana aceea a început să vorbească. Am ascultat Mi-am dat seama că persoana aceea era singură, vorbind cu ea însăşi. Durerea mi-a părăsit glezna pentru o clipă şi am intrat, şchiopătând, în bar. Dând la o parte perdeaua, am rămas în întuneric. Barul era gol. Era o singură lampă strălucind în spatele tejghelei. Am distins forma unui cap plecat, a unei persoane prinse într-un ritual secret. M-am dus până acolo fără să fac vreun zgomot, şchiopătând, cu durerea întorcându-se şi revenind în valuri. Clientela dispăruse şi liniştea barului era nefirească pentru ora aceea. M-am dus pe vârfuri până lângă tejghea şi am văzut-o pe Doamna Koto numărând bani. Era atât de captivată de număratul banilor încât nu m-a observat când am intrat. Faţa îi lucea şi din linia părului îi curgea sudoare în jos pe obraji şi urechi, pe gât, în bluza ei mare şi galbenă. Număra o legătură de bancnote şi apoi râdea. Era un râs ciudat Suna parcă a răzbunare. Nu voiam să vorbesc aşa dintr-odată şi să-o sperii, şi totuşi concentrarea ei mi se părea fascinantă şi nu-mi puteam lua ochii de pe ea. Îşi număra banii iar şi iar, ca şi cum tocmai s-ar fi trezit din coşmarul sărăciei. Şi-a numărat degetele, sumele îi făceau, în mod evident, probleme. Apoi vântul a suflat cu putere afară, fluturând perdeaua, şi lumina lămpii a licărit. A privit în sus, m-a văzut, ochii i s-au mărit Dintr-odată a ţipat. A sărit în picioare şi şi-a ridicat mâinile, iar banii au zburat peste tot şi monedele au zornăit pe jos. Am spus:

— Sunt eu, Azaro.

S-a oprit şi pentru o clipă îndelungată s-a uitat la mine. Apoi faţa i s-a întunecat, a ieşit pe lângă tejghea şi m-a apucat de gât şi mi-a dat una peste cap.

— De ce stai acolo ca un hoţ?

— Nu sunt hoţ.

— Atunci de ce ai stat acolo?

— Nu făceam nimic.

— De ce ai stat acolo uitându-te la banii mei?

— Nu mă uitam la banii tăi.
— Unde ai fost?
— În tufiş.
— Ce făceai?
— Mă jucam.
— Cu cine?
— Singur.
— Cu hoţi?
— Nu cunosc nici un hoţ.

Mi-a dat drumul. S-a grăbit în spatele tejghelei şi şi-a strâns banii de pe jos şi i-a legat într-o grămăjoară la un capăt al halatului ei.

— Data viitoare când ai să mai faci asta, să ştii că am un pumnal la mine.

Nu am spus nimic. Îşi găsise subiectul.

— Lucrurile vor începe să se schimbe, mă auzi? Crezi că barul ăsta va rămâne aşa pentru totdeauna? Crezi că voi continua să fac totul singură? Nu! Curând am să aduc nişte fete să servească în locul meu. Voi angaja unul sau doi bărbaţi să care lucrurile grele şi să ducă mesaje. Tu îmi faci multe probleme. Tu nu-i respecţi pe clienţi. Îmi faci probleme. De ce eşti aici? Tu doar intri aici şi dormi şi îmi bei toată supa de ardei pe degeaba. Nu eşti bun de nimic, mă auzi?

Am rămas tăcut, dar m-am ridicat şi m-am dus şi m-am aşezat pe o bancă aproape de uşa din față. Era locul cel mai depărtat de ea în care puteam fi încă în bar. Stăteam în întuneric, ea stătea în lumină. Şi pentru ca lampa era pe un scăunel sub tejghea, faţa ei, luminată în petice, arăta urâtă şi mare. Pentru prima dată au început să simt aversiune faţă de ea. De unde stătea, ochii îi păreau aliniaţi într-un mod ciudat, cumva piezişi. Era doar o iluzie a luminii, dar asta nu a împiedicat să crească neîncrederea mea faţă de ea. Se schimbase complet, nu mai era persoana pe care o cunoscusem. Silueta ei mare, care mi păruse a fi plină de căldură, acum îmi părea plină de răutate. Nu ştiam de ce se schimbase.

S-a aşezat. Ochii îi străluceau de o ferocitate nouă, înfometată. Se uita la mine în întuneric şi ştiam că nu mă vedea clar.

— Crezi că dacă stau aici toată ziua şi dacă pregătesc supă de ardei şi spăl farfurii şi curăţ mese şi le zâmbesc clienţilor mei, pentru că fac toate astea crezi că nu am planurile mele? Crezi că nu vreau să-mi fac o casă, să conduc o maşină, crezi că nu vreau servitori, crezi că nu vreau bani şi putere? Vreau respect. Nu am să ţin un bar pentru totdeauna. Cum mă vezi - acum sunt aici, mâine am plecat. Crezi că vreau să trăiesc în zona asta murdară, fără electricitate, fară toalete, fără apă potabilă? Dacă aşa crezi, eşti nebun! Eşti un băiat mic şi nu ştii nimic. Oamenii tăi nu sunt serioşi. Poţi să stai într-un colţ ca o găină şi să te uiţi la mine, dar când va veni timpul ai să-ţi aminteşti ce-ţi spun.

Nu am înţeles un cuvânt din ce a spus. Am înţeles expresia de pe faţa ei. După ce şi-a terminat discursul, gura îi era strâmbată într-o grimasă de dispreţ, ca şi cum s-ar fi înjosit profund vorbind cu mine. A scos un sunet batjocoritor. S-a ridicat, a luat lampa cu ea şi a plecat în curtea din spate. Întunericul din bar a devenit complet. Am auzit ceva mişcându-se în apropierea vasului din lut. Am auzit ceva alergând pe pereţi. Vântul a foşnit perdeaua şi a suflat prin bar şi a ridicat marginile afişelor. Noaptea, coborând împreună cu vântul, a adus cu ea mirosuri de vin de palmier stătut, muşte moarte, pânze de păianjen, lemn, petrol lampant şi mâncare veche. Şi peste toate acestea plutea însuşi mirosul nopţii, ca aroma pământului înainte de furtună.

În întuneric, lucrurile se confundau. Mesele erau ca nişte animale ce se ghemuiau. Băncile semănau cu nişte fiinţe umane dormind pe aer. Un vânt puternic a suflat perdelele. Un întuneric mult mai concret a intrat în bar. Era un om. Avea o ţigară. Înainte să îi miros fumul, i-am adulmecat noroiul uscat, transpiraţia extenuării şi frustrarea, şi am auzit încheieturile trosnind prin tot corpul, în timp ce se mişca.

— Tată! am spus.

A aprins un chibrit Ochii îi erau întunecaţi şi faţa obosită.

— Ce faci aici, pe întuneric?
— Nimic.

Chibritul s-a stins, iar el a bâjbâit de-a lungul băncilor şi s-a aşezat lângă mine. Mirosea a muncă extenuantă, a tristeţe şi a cenuşă. Şi-a pus o mână în jurul meu şi mirosul din subsuoara lui m-a copleşit

— Ce faci aici? a şoptit.
— Nimic, am şoptit înapoi.

Am continuat discuţia cu voci şoptite.

— Unde e Doamna Koto?
— În curtea din spate.
— Ce face?
— Nu ştiu. Dar şi-a numărat banii.
— Şi-a numărat bani?
— Da.
— Câţi?
— Nu ştiu. Mulţi. Legături.
— Legături de bani?
— Da.
— Ţi-a dat ceva?
— Nu.
— Crezi că dacă încerc să împrumut de la ea îmi va da?
— Nu.
— De ce nu?
— S-a făcut rea.
— Cum aşa?
— Nu ştiu.
— Atunci de ce stai aici?
— Îşi aduce ceva fete şi un bărbat să fie servitorii ei.
— Chiar aşa?
— Da.

Afară, vântul a oftat. Tata şi-a scărpinat barba ţepoasă. Doamna Koto a intrat pe uşa din spate.

— Cine e acolo? a întrebat cu asprime.
— Eu, am spus.
— Ştiu. Dar cine altcineva mai e acolo?

Tata tăcea.
— Nu ai voce?
— Eu sunt, a spus Tata.
— Cine este „eu"? a zis Doamna Koto, cu o voce mai puternică.
— Tatăl lui Azaro.
A fost un moment de linişte.
— O, tatăl lui Azaro, a spus Doamna Koto în cele din urmă pe un ton lipsit de entuziasm. Şi ce mai faci? Stai să mă duc după o lampă. Vrei ceva vin de palmier? Am să-ţi aduc.

Ea nu s-a mişcat Eram cu toţii tăcuţi. Şi apoi, dintr-odată, am văzut-o. Am văzut-o cuprinsă într-o lumină monotonă, galbenă. Lumina pâlpâia uşor în jurul ei ca şi cum pielea i-ar fi fost în flăcări. Şi apoi am văzut-o devenind două. Lumina galbenă a rămas. Dar forma ei mai grea a ieşit din bar. Am auzit-o afară; dar lumina, pâlpâind încet, schimbându-şi culoarea, uneori imperceptibil, alteori în mod violent a rămas unde fusese.
— Poţi s-o vezi, Tată?
— Să văd ce?
— Lumina aceea.
— Care lumină?
— Lumina galbenă.
— Unde?

Doamna Koto a intrat înapoi în bar ducând lampa înaintea ei. Lumina lămpii a risipit lumina galbenă pâlpâitoare. Doamna Koto a venit la noi. A pus lampa pe masă şi s-a uitat la noi ca şi cum nu ne-ar fi cunoscut niciodată.
— Şi cum merge afacerea? a întrebat Tata politicos.
— Ne descurcăm, a răspuns ea. Îţi va spune fiul tău. S-a uitat la mine cu suspiciune. Apoi a pus tigva cu vin pe masă. Umflătura formată de legătura de bani din halat dispăruse. A ieşit din nou şi s-a întors cu două pahare din plastic. Nu mai văzusem acele pahare.
— Mulţumesc, Doamnă, a spus Tata oarecum energic. Dumnezeu să îţi dea prosperitate şi sănătate şi fericire.
Teatralitatea rugăciunii lui ne-a luat prin surprindere.
— Amin, a intonat Doamna Koto, uitându-se la noi cu suspiciune.

S-a dus şi s-a aşezat în spatele tejghelei, o figură formidabilă, o masă solidă de vigilenţă.

Tata a turnat vin pentru amândoi. Şi-a aprins o ţigară şi a fumat Eu beam şi Tata se foia. Mi- am dat seama că Tata nu reuşea să se hotărască să îi ceară Doamnei Koto bani. Stătea lângă mine, zdrobit de demnitate. Umilirea a apărut pe faţa lui. A băut vinul de palmier ca şi cum ar fi fost o otravă necesară.

Am rămas aşa până când s-au auzit zgomote din stradă. Zgomotele s-au apropiat: bărbaţi cântând, bătând ritmul în sticle, intonând beţi. Faţa Doamnei Koto s-a înseninat. Cu ochi nerăbdători, s-a ridicat şi a ieşit grăbită şi a adus lămpi pe mese. Apoi un bărbat cu o cicatrice pe frunte a dat buzna în bar, cu braţele larg deschise, şi a strigat:

— Suntem aici!

Restul au intrat, scandând gălăgios numele Doamnei Koto. Unul dintre ei avea un baston. Doamna Koto a venit să le ureze bun venit şi i-a condus la băncile lor şi a şters masa lungă şi s-a agitat în mod general în jurul lor. Oamenii au stat, cântând şi intonând, până ne-au văzut într-un colţ. Apoi au tăcut. Doamna Koto, intrând cu băuturi şi castroane, a observat tăcerea lor. A încercat să îi înveselească şi se tot uita la noi ca şi cum îşi dorea să plecăm. Bărbaţii au băut în tăcere. Apoi bărbatul cu cicatrice pe frunte a chemat-o pe Doamna Koto la el şi au vorbit în şoaptă. El se tot uita spre noi în timpul pauzelor. A devenit evident că erau tăcuţi din cauza prezenţei noastre. Doamna Koto, după şoaptele dintre ei, a aprobat din cap şi s-a pornit spre noi, s-a răzgândit şi s-a dus şi a stat lângă tejghea. Brusc, am simţit că eram în mijlocul unei societăţi secrete. Doamna Koto, cu o voce mai blândă, a spus:

— Azaro, e timpul să mergi la culcare.

— Da, ce caută un băieţaş treaz la ora asta? a întrebat unul dintre bărbaţi.

— Aşa sunt răsfăţaţi copiii, a spus un altul.

— Apoi devin hoţi şi fură de la taţii lor.

Tata se îmbăta treptat Simţeam cum îşi strângea şi îşi desfăcea pumnii. Şi-a frecat maxilarele, a scrâşnit, s-a foit şi

după ce vorbise ultimul bărbat, răspunzând târziu provocării, a spus:
— E fiul meu! Şi nu e hoţ!
S-a lăsat o tăcere lungă. Doamna Koto s-a dus şi s-a aşezat în spatele tejghelei şi şi-a ascuns faţa printre umbre. Unul dintre bărbaţi a râs. Era un râs subţire care ar fi sunat mai potrivit dacă ar fi venit de la un cal. Râsul lui a fost întrerupt când bărbatul cu cicatrice a spus:
— Nu vrem nici un fel de probleme.
— Atunci de ce îmi insulţi fiul?
— Tot ce vrem e să ţinem o şedinţă şi nu-1 vrem pe băiat prin preajmă.
— Băiatul pleacă atunci când plec eu.
Doamna Koto a ieşit de după tejghea.
— Nu vreau necazuri în barul meu, a anunţat ea.
A început să răstoarne băncile cu faţa în jos şi să golească mesele. După ce a terminat a ieşit.
— Dacă nu vrei încurcături, atunci ar trebui să plecaţi amândoi.
— Nu! a strigat Tata golind un pahar de vin şi trântindu-1 de masă.
Bărbaţii erau tăcuţi.
— Ce partid susţii? a întrebat unul dintre ei, pe un ton rezonabil.
— Nu e treaba voastră.
— E treaba noastră.
— Atunci, nu susţin partidul vostru.
— De ce nu?
— Pentru că e un partid de hoţi.
Unul dintre bărbaţi a strigat-o imediat pe Doamna Koto. Aceasta a intrat cu mâinile în şold.
— Ce-i?
— Spune-i omului acestuia şi fiului său să plece.
— Eu nu vreau probleme.
— Ei bine, trebuie să alegi între noi şi ei. Dacă nu îi spui să plece, ne vom întruni în altă parte.
— Eu nu vreau probleme. Dacă vreţi să vă ţineţi şedinţa, ţineţi-o. Vor pleca. Toate pot fi făcute cu pace.

— Vrem să ne ţinem şedinţa acum. ,
Doamna Koto s-a uitat la ei şi apoi la noi.
— Pentru că voi aveţi bani credeţi că îl puteţi opri pe un om sărac să bea? a îngăimat Tata.
— Da, putem.
— Bine, vino şi fă-o. Să te văd.
— Ne provoci?
— Da.
Trei dintre bărbaţi s-au ridicat deodată. Erau uriaşi. Fiecare dintre ei era un colos. Au venit roată şi stăteau deasupra mesei noastre. Am ţinut mâna Tatei.
— Vreţi să vă bateţi aici şi să distrugeţi barul doamnei? a întrebat Tata calm.
De fapt, transpira şi vocea i-a tremurat puţin.
— Vino afară atunci, a spus unul dintre coloşi.
— Întâi trebuie să îmi termin vinul de palmier. Nu mă bat până nu mă îmbăt.
— Eşti un beţiv.
Tata a băut intenţionat încet. Mâna îi tremura şi simţeam banca vibrând sub mine. Bărbaţii stăteau deasupra noastră aşteptând răbdători. Doamna Koto nu a vorbit, nu s-a mişcat. Ceilalţi bărbaţi şi-au continuat băuturile la mesele lor. Tata a turnat ultima picătură de vin în paharul galben de plastic.
— Drojdii, a spus el. Sunteţi drojdii! Acum sunt gata.
S-a ridicat şi şi-a trosnit degetele. Bărbaţii nu erau impresionaţi. Au mers afară.
— Du-te acasă, mi-a ordonat Tata. Am să mă descurc cu ţapii ăştia singur.
Ochii îi erau curajoşi şi roşii. S-a dus la uşă şi a stat între fâşiile perdelei. A scuipat afară.
— Haide!
M-am ridicat. Tata a ieşit fără să privească înapoi. L-am urmat. Nu-i vedeam pe cei trei bărbaţi. De cum am ieşit afară, uşa a fost închisă şi încuiată. Tata s-a uitat după bărbaţi, dar nu i-a văzut. L-am ajutat să-i caute. Tufişurile se mişcau în vânt. O bufniţă a strigat adânc în pădure. M-am dus în curtea din spate

şi am găsit uşa încuiată şi acolo.
— Sunt nişte fricoşi, a spus Tata.
I-am auzit în bar, râzând şi strigând. Buna lor dispoziţie a crescut şi pentru că vorbeau în limbi străine, nu puteam înţelege ce ziceau. Tata a rămas prin preajmă, indecis. Apoi au tăcut în bar. Vorbeau în şoaptă.
— Hai să mergem acasă, a spus Tata mergând înainte.
Am mers după el, simţind din nou durerea din gleznă. A mers de-a lungul străzii. Eu şchiopătam. Nu s-a uitat în spate nici măcar o singură dată.

DOISPREZECE

Când am ajuns acasă, Mama încă descoperea şobolani morţi. Camera era împuţită de cadavrele lor. Mama îi măturase într-un colţ şi scotocea camera. Unii dintre ei muriseră rânjindu-şi dinţii.
— Otrava fotografului a ucis mai mult de cincizeci şi doi de şobolani, a spus Mama când am intrat, şi după miros cred că sunt mai mulţi.
Tata s-a aşezat în scaunul lui cu trei picioare şi şi-a aprins o ţigară, cu o solemnitate neobişnuită. Mâinile încă îi tremurau.
— Eram gata să mă bat cu nişte uriaşi, a spus el.
— Ar trebui să ne mutăm din zona asta, a zis Mama oarecum cu mintea aiurea.
— I-aş fi ucis.
— Să plecăm. Ni se va întâmpla un lucru rău dacă nu ne mutăm.
— Nimic rău nu ni se va întâmpla. Nu-i voi lăsa să ne alunge.
— Cum ne vom plăti noua chirie?
— Ne vom descurca.
— Îmi miroase a ceva rău.
— Sunt şobolanii.
— Am visat că te-am văzut pe marginea drumului.
— Şi ce făceam?
— Stăteai întins. Nu te mişcai. Aveai sânge pe cap. Ţi-am vorbit,

bărbate, şi tu nu-mi răspundeai. Am încercat sa te ridic, dar erai ca un camion de greu. M-am dus după ajutor şi când m-am întors te-ai evaporat.

Tata era tăcut. Îl auzeam cum încerca să găsească un înţeles în visul Mamei. Apoi m-a observat.

— Du-te la culcare, Azaro. Nu ar trebui să asculţi ce vorbesc oamenii mari.

Am luat salteaua, am mutat masa din mijloc, am întins salteaua şi m-am pus pe ea. Tata fuma foarte intens. Mama a spus:

— Va trebui să tăiem din porţiile de mâncare dacă vrem să plătim chiria.

— Nu tăia din mâncare.

— Va trebui să dormim cu stomacurile goale. începând din seara asta.

— Prostii! a spus Tata încercând să îşi stăpânească enervarea. Dă-ne de mâncare. Acum!

Am închis ochii. Când am auzit pomenindu-se de mâncare, mi s-a făcut foarte foame. Mama tăcea. Apoi am auzit-o printre farfurii. Am auzit farfuriile pe masă şi am adulmecat mâncarea bună, supă şi banane prăjite. Am deschis ochii. Erau un castron mare de *eba* şi un castron de supă apoasă cu o cantitate modestă de carne. Am mâncat în linişte, evitându-ne unul altuia privirile. După ce a mâncat, Tata şi-a aprins o ţigară. Mama a ieşit să spele vasele şi să aducă înăuntru hainele care se uscaseră pe frânghie. Eu m-am întins pe jos. Mama s-a întors şi am rămas multă vreme treji în tăcere, fără să ne privim. Apoi Mama a oftat şi s-a întins pe pat, cu faţa la perete. Curând a adormit. Lumânarea scădea. Tata stătea nemişcat, cu ochii ficşi. Lumânarea s-a stins.

— Tată, spune-mi o poveste, am spus.

El a rămas tăcut şi am crezut că a adormit. Apoi a oftat şi el. S-a mişcat. Scaunul a scârţâit. Afară a lătrat un câine. O bufniţă a strigat. O pasăre a croncănit ca o hienă. Vântul a mişcat şi a bătut uşor fereastra stricată.

— A fost odată ca niciodată, a început Tata dintr-odată, un uriaş

căruia îi spuneau Regele Drumului. Picioarele lui erau mai lungi decât cei mai înalţi copaci şi capul îi era mai mare decât cele mai măreţe stânci. Putea să vadă o furnică. Atunci când bea, se golea un izvor. Când urina, apărea o fântână rea. Fusese unul dintre monştrii teribili ai Pădurii şi erau mulţi ca el, întrecându-se să mănânce lucruri ciudate. Când Pădurea a început să se micşoreze din cauza Omului, când uriaşii nu au mai găsit destule animale să mănânce, s-a transformat din pădure în drumurile pe care călătoresc oamenii.

A făcut o pauză, apoi a continuat.

— Regele Drumului avea un stomac uriaş şi nimic din ceea ce mânca nu îl sătura. Aşa că era mereu înfometat. Oricine voia să călătorească pe drum trebuia să îi aducă un sacrificiu, altfel nu îl lăsa să treacă. Uneori Regele Drumului îi mânca pe oameni. Avea puterea să fie într-o sută de locuri în acelaşi timp. Nu dormea niciodată din pricina foamei lui. Când cineva se pornea la drum dimineaţa, era acolo, aşteptându-şi sacrificiul. Oricine uita de existenţa monstrului mai devreme sau mai târziu era mâncat

Multă vreme oamenii i-au făcut sacrificii, iar el le-a dat voie să călătorească pe drumuri. Oameni nu crâcneau, pentru că, atunci când veniseră pe lume, monstrul era acolo. Nimeni nu ştia dacă avea o nevastă sau nu. Nici dacă era bărbat sau femeie. Nu avea copii. Oamenii credeau că trăise mii de ani şi că nimic nu-1 putea ucide şi că nu putea să moară niciodată. Aşa că fiinţele umane, pentru că se temeau de el, l-au hrănit mult timp. Şi din cauza lui, şi din cauza altor lucruri, în lume a început o foamete. Nu era apă. Izvoarele secaseră. Fântânile au devenit otrăvitoare. Recoltele nu creşteau. Animalele slăbeau. Şi oamenii au început să moară de foame. Şi pentru că mureau de foame, au încetat să-i ofere sacrificii Regelui Drumului. El s-a mâniat şi a atacat casele oamenilor şi a provocat moartea multora în timp ce călătoreau şi i-a mâncat şi pe cei vii, şi cadavrele celor care muriseră de foame.

S-a ajuns la un punct în care toţi oamenii din lume nu au mai putut suporta şi s-au adunat să hotărască ce să-i facă Regelui

Drumului. Unii voiau să se găsească un mod de a-1 ucide.
Dar alţii au spus că ar trebui mai întâi să încerce să cadă la o înţelegere cu el. Cei care doreau să cadă la înţelegere au câştigat. Aşa că au trimis nişte soli.

S-au pornit la drum într-o dimineaţă devreme. Aveau o grămadă mare de ofrande pe care le-au cărat în câţiva saci şi cărucioare, animale din tufişuri, porumb, cartofi, manioc, orez, nuci de kola, de fapt era destulă mâncare cât să hrănească un sat întreg. Era un sacrificiu enorm. Au călătorit multă vreme. Îl tot aşteptau pe Regele Drumului să apară, dar nu a apărut Au mai aşteptat multe zile. Şi când nu a apărut, s-au gândit că dispăruse cumva sau murise şi au început sa petreacă, şi după petrecerea lor s-au grăbit înapoi la adunare cu marele sacrificiu. Când au uitat de el, la întoarcere, în timp ce îşi spuneau poveşti, a apărut Regele Drumului. Era foarte slab. Abia putea să vorbească. Murea de foame. I-a prins şi i-a întrebat dacă aveau ceva jertfe pentru el. Vocea îi era slabă şi era însetat, pentru că nu băuse destulă apă de mult timp. Oamenii i-au arătat ce îi aduseseră. A mâncat totul dintr-o înghiţitură. A cerut mai mult. S-a văitat şi s-a rostogolit şi s-a plâns că ceea ce îi aduseseră ei era prea puţin şi că îi înrăutăţiseră foamea. Oameni i-au spus că asta era tot ce aveau. Aşa că Regele a mâncat solii.

Tata a făcut o pauză.

— Adu-mi puţină apă, a spus după o vreme. Mi s-a făcut sete de la povestea asta.

Tata spusese povestea în întuneric. I-am adus apă repede. A băut. A scos un oftat de plăcere. A continuat.

— Restul oamenilor au aşteptat întoarcerea celor pe care i-au trimis. Au aşteptat şapte ani. Apoi au trimis o altă solie. S-a întâmplat acelaşi lucru. Au strâns toate otrăvurile şi le-au pus într-o grămadă şi le-au transportat acolo unde se ţinea marea întrunire. În timp ce unii oameni călătoreau cu otrava, o parte din ea s-a vărsat, şi de aceea unele plante te pot ucide şi de aceea sunt locuri în pădure unde nu creşte nimic.

Au adunat toate otrăvurile din cele patru colţuri ale pământului şi au preparat un fel mare de mâncare. In el au pus

sute de peşti, carne prăjită, cartofi, manioc.

Bucătarii s-au asigurat că mâncarea era delicioasă. Mâncarea era atât de multă încât a fost nevoie de mai mult de o sută de oameni ca să o poată duce pe toată. Au călătorit multă vreme până când Regele Drumului, care era bolnav de foame, i-a prins. El i-a întrebat ce îi aduseseră ca jertfă şi s-a plâns amarnic despre cum primele două solii se bucuraseră când au crezut că murise şi a spus ce le făcuse. Conducătorul soliei i-a arătat delicioasa mâncare pe care i-o aduseseră şi a spus că îi dorea viaţă lungă. Dar Regele Drumului era atât de furios pe fiinţele umane pentru că îl înfometaseră încât a mâncat jumătate dintre oamenii care plecaseră în acea călătorie. Apoi s-a aşezat şi a devorat mâncarea. A mâncat-o toată şi ochii au început să i se umfle, pentru că îl făcea mai flămând decât fusese înainte. Cu cât mânca mai mult, cu atât devenea mai înfometat. Aşa că a mâncat restul soliei. Doar un singur om a scăpat. Şi omul acela era stră-stră-străbunicul nostru. El ştia secretul de a se face invizibil. El a fost cel care s-a întors şi a spus lumii ce se întâmplase după ce Regele Drumului a mâncat întreaga solie.

Ce s-a întâmplat după aceea a fost că, după masa neîndestulătoare, Regele Drumului s-a întins să se odihnească. Şi apoi, dintr-odată, a început să îl doară stomacul şi i s-a făcut atât de foame încât a mâncat tot ce vedea cu ochii. A mâncat copacii, tufele, pietrele, nisipul şi a încercat chiar să mănânce pământul. Apoi s-a întâmplat cel mai ciudat lucru. A început să se mănânce pe sine. Şi-a mâncat picioarele şi mâinile, umerii şi spatele şi gâtul, şi-a mâncat capul. S-a mâncat pe sine până a rămas doar stomacul, în noaptea aceea a căzut o ploaie teribilă şi ploaia a topit stomacul Regelui Drumului. Stră-stră-străbunicul nostru a spus că a plouat timp de şapte zile şi când ploaia s-a oprit, stomacul dispăruse, dar îl auzea pe Regele Drumului mârâind de sub pământ. Ce s-a întâmplat a fost că Regele Drumului a devenit parte din toate drumurile lumii. El e încă flămând şi va fi întotdeauna flămând. De aceea sunt atât de multe accidente în lume.

Şi până în ziua de azi, unii oameni încă pun o cantitate mică

de mâncare pe drum înainte să călătorească, pentru ca Regele Drumului să mănânce jertfa lor şi să îi lase să călătorească în siguranţă. Dar unii dintre oamenii înţelepţi spun că există alte motive. Unii spun că oamenii aduc jertfe drumului ca să-şi amintească mereu că monstrul e încă acolo şi că se poate ridica în orice clipă ca să mănânce din nou fiinţe umane. Alţii spun că e o formă de rugăciune, ca neamul lui să nu se întoarcă niciodată să ne înspăimânte vieţile. De aceea un băiat mic ca tine trebuie să fie foarte atent cum umblă prin lumea asta.

Când a terminat povestea Tata a stat în tăcere multă vreme. Nu m-am mişcat. Apoi, dintr-odată, s-a ridicat şi s-a dus în pat. Nu puteam să dorm. Vedeam încontinuu culori vii, imagini ale Regelui Drumului, întins şi veşnic înfometat, pe sub străzile şi drumurile bătute şi autostrăzile lumii. Am stat frământându-mă, cu mintea foarte activă şi trează, până am observat pentru prima dată liniştea din cameră, absenţa şobolanilor. Probabil că şi Tata a observat acelaşi lucru, pentru că a spus:

— Du-te şi aruncă afară nişte şobolani morţi ca să-i mănânce drumul.

Eram speriat, dar am măturat pe sub dulap şi am găsit încă două trupuri de şobolani morţi. I-am măturat într-un făraş şi i-am aruncat în gura întunericului. În timp ce mă grăbeam înăuntru, am crezut că l-am văzut pe Regele Drumului mâncând şobolanii morţi, bucurându-se de ei. Când m-am întors, Tata deja sforăia.

Pluteam în noapte, pe un vânt parfumat cu tămâie. Mă uitam în ochii simpli ai unui băiat-rege care avea zâmbetul unui zeu. Am auzit vântul bătând la uşa noastră. Bătea un cod pe care l-am înţeles. Am aprins o lumânare. Era fotograful. Era îmbrăcat într-o *agbada* albastră strălucitoare. Nu se ghemuia. Părea că îl părăsise frica. Nu era atât de binedispus ca data trecută când l-am văzut, dar părea mai sănătos. A intrat şi şi-a dat jos partea de sus a *agbadei* şi am văzut că avea prinsă la gât o cruce placată cu argint. S-a aşezat pe saltea cu picioarele încrucişate.

— Mâine dimineaţă plec, a spus el.

— Unde ai să mergi?

— Am să călătoresc pe toate drumurile lumii.
— Şi ce ai să faci?
— Am să fotografiez lucrurile interesante pe care le văd.
— Să te fereşti de Rege.
— Regele va muri.
— Regele nu moare niciodată.
— De unde ştii tu?
— Aşa a spus Tata.
— Nu-mi e frică de Rege.
— Ştii, Regele e mai rău ca bătăuşii. El e întotdeauna înfometat
— Care Rege?
— Regele Drumului.
Părea nedumerit.
— Bine, a spus în cele din urmă, o sa am grijă.
A fost un moment de linişte.
— Unde ai fost?
— M-am ascuns.
— Unde?
— În aparatul meu de fotografiat.
— Cum?
— Călătorind pe spatele razei argintii.
— Şi ce-ai făcut?
— Am fost pe alte continente. Am zburat în jurul universului. M-am uitat ce fac femeile şi bărbaţii. Am făcut poze.
— Ce se va întâmpla cu vitrina ta din sticlă?
— Am să renunţ la ea.
— Deci nu o să mai îţi afişezi pozele?
— Nu aici pe strada asta. Dar am să le arăt lumii întregi.
— Cum?
— Prin magie.
— Cum?
— Pui prea multe întrebări.
Am tăcut.
— Otrava ta a ucis toţi şobolanii, am spus.
— Ţi-am spus că era bună.
— Ai să-mi dai şi mie puţină?

— De ce?
— În caz că se întorc şobolanii să ne declare război.
S-a gândit la acest lucru.
— Am să las puţină pentru mama ta.
Am tăcut din nou. Apoi a întrebat dacă era ceva de mâncare. Am înmuiat pentru el nişte *garri* pe care 1-a mâncat cu peşte uscat Apoi am observat un castron de banane fripte pe care Mama îl pusese deoparte şi i l-am dat. După ce a mâncat, a deschis carcasa aparatului său de fotografiat şi a scos un teanc de poze frumos mirositoare. S-a uitat printre ele şi mi le-a dat. Erau poze de la un festival de pescuit, poze cu oameni din Ziua Balurilor Mascate. Egungunii erau bizari, fantastici şi mari; unii erau foarte urâţi; alţii erau frumoşi ca acele fecioare ale mării care poartă veşnic pe buze un zâmbet enigmatic; în unele poze oamenii aveau bice şi se loveau unul pe altul. Erau imagini ale unei mari revolte. Studenţi şi oameni sălbatici fugind şi femei furioase aruncau cu pietre în microbuze. Erau altele cu femei de la piaţă fugind, cu albi stând pe plaje luxoase, sub umbrele mari, cu negri servindu-le băuturi; poze cu un copil pe spatele unei mame care plângea; cu o casă în flăcări; cu o înmormântare; cu un partid, cu oameni dansând, cu fustele femeilor ridicate peste coapsele frumoase. Şi apoi am dat peste cea mai ciudată poză dintre toate, despre care fotograful a spus că a facut-o pe o altă planetă.
Era cu un bărbat ce atârna de un copac. Nu puteam să văd funia de care se spânzurase. O pasăre albă se aşezase pe capul lui, iar fotograful o prinsese când se aşeza, aşa că ieşise înceţoşată. Faţa omului era ciudată, aproape familiară. Ochii îi ieşeau din orbite, erau larg deschişi, ca şi cum văzuse prea mult; gura îi era răsucită, picioarele încrucişate şi strâmbe.
— Ce i s-a întâmplat?
— L-au spânzurat
— E mort?
— Da.
— Ce s-a întâmplat?
— L-au spânzurat.

— Cine?
— Peste mări.
— Mările l-au spânzurat?
— Nu. Alt continent.
— Un continent 1-a spânzurat?
— Nu.
— Cine?
— Ei.
— Care?
A făcut o pauză. Eram confuz.
— Nişte albi.
Nu am înţeles. A luat poza şi a pus-o înapoi printre celelalte.
— De ce?'
— Eşti prea mic ca să auzi toate astea.
Am devenit şi mai curios.
— De ce?
— De ce, ce?
— De ce l-au spânzurat?
A tăcut. M-am gândit pentru o clipă.
— Din cauza păsării albe?
— Care pasăre albă? O, aceea. Nu.
— De ce?
A tăcut din nou. Apoi a spus:
— Pentru că nu le place muzica de pian.

Mi-am dat seama că dorea să schimbe subiectul. A pus fotografiile înapoi în cutie. Ochii lui îşi schimbaseră expresia. Vocea îi era şi ea schimbată când a spus:
— Opt dintre oamenii cărora le-am făcut poze sunt morţi acum. Când mă uit la pozele oamenilor morţi, ceva cântă în mintea mea. Ca nişte păsări nebune. Nu ar trebui să vorbesc aşa cu tine. Tu eşti un băiat mic.

S-a întins pe saltea. Atunci am simţit că mirosea a parfum dulce, a tămâie stranie. L-am întrebat despre asta.
— Pentru protecţie, a spus. Protecţie de duşmanii mei.
— Am simţit-o înainte să baţi la uşă, am spus.

A zâmbit. Părea mulţumit de eficacitatea farmecului lui.

Stătea întins foarte liniştit şi după un timp am crezut că adormise. Voiam să îl aud vorbind.
— Spune-mi o poveste, am spus.
— Stinge lumânarea şi te culcă.
— Spune-mi o poveste mai întâi şi apoi am să mă culc.
— Dacă am să-ţi spun o poveste nu ai să poţi să dormi.
— De ce nu?
S-a ridicat şi a suflat în lumânare. Camera era liniştită. Îl auzeam respirând.
— Viaţa e grea, a spus el.
— Asta obişnuiau şobolanii să spună.
— Ce ştiu şobolanii despre viaţă? a zis el.
— De ce e grea? am întrebat.
El era tăcut.
— Du-te la culcare.
— De ce?
— Dacă aştepţi până cântă pasărea soarelui, nu ai să mai poţi adormi.
— Vei veni să ne vizitezi?
— În fiecare zi.

Ştiam că minţea. În acel moment am ştiut că nu aveam să-1 mai vedem pentru multă vreme; Chiar mi-a trecut prin minte că poate nu aveam să-1 mai vedem niciodată. Mă pregăteam să îi cer să promită că ne va vizita des, dar a început să scrâşnească din dinţi. Am stat întins, treaz, sperând ca va începe brusc să vorbească în felul în care o făcea când era beat. A început să vorbească, dar în somn şi nu puteam înţelege ce lucruri fantastice spunea. Apoi s-a întors şi a dat din picior şi scrâşnetul dinţilor s-a rărit şi discursul i s-a liniştit Mă convinsese. Avea să îmi fie dor de el.

De dimineaţă era plecat. M-am întristat că nu era acolo. Le făcuse poze tuturor, cu excepţia lui. Şi după un timp am uitat cum arăta. Mi-1 aminteam doar ca pe o vitrină de sticlă şi un bliţ de aparat. Singurul nume pe care-1 aveam pentru el era Fotograful. A lăsat un mesaj scris pentru Tata să îi spună că pleacă şi să ne mulţumească pentru că-1 ajutasem. Tata era

mulţumit de scrisoare, iar în unele nopţi fericite stăteam şi vorbeam despre multe lucruri şi mulţi oameni, dar îl îndrăgeam cel mai mult pe fotograf. Şi din cauza aceasta am fost sigur că într-o bună zi îl vom vedea.

CARTEA A PATRA

UNU

Doamna Koto a devenit foarte distantă. Silueta i s-a făcut mai mare. Vocea i-a devenit arogantă. Purta multe brăţări şi lănţişoare şi părea trasă în jos doar de cantitatea de podoabe pe care o purta pe trup. Păşea încet, precum cineva care obţinuse puterea de curând. Faţa ei căpătase o seriozitate nouă, iar ochii îi erau mai aspri ca niciodată. Nu m-am mai dus la barul Doamnei Koto atât de des.

Tata o vorbea de rău, deşi la început nu m-a oprit să merg să stau în barul ei. Stăteam acolo printre muştele care se înmulţeau odată cu clienţii. Când intrau bătăuşii, mă strecuram afară şi mă plimbam. După aceea mă jucam în faţa casei noastre.

În unele după-amieze, după prima vizită a bătăuşilor, părea că nu se întâmplase nimic în lume. Dimineaţa, Mama se ducea să vândă. În unele seri se întorcea devreme. De multe ori avea o faţă inexpresivă, ca şi cum piaţa ar fi dispărut.

După-amiaza, căldura era umedă. Umbrele erau ascuţite ca nişte cuţite. Şi aerul era nemişcat. Atmosfera fierbinte făcea ca ţipetele păsărilor să sune a ceva auzit într-un vis înăbuşit. Transpiraţia acelor amiezi anmungea ca un abur în creierul meu. Era posibil să dormi cu ochii deschişi. Era atât de cald încât să umbli în somn părea ceva firesc. Timpul nu se mişca deloc.

Stăteam pe platformă în faţa casei noastre şi priveam gunoiul de-a lungul străzii, pe care soarele şi muştele îl preschimbau în praf. Un stol de egrete, zburând pe deasupra capetelor, îi făcea întotdeauna pe copii să sară în sus şi-n jos pe stradă, cântând:

„Leke Leke
Dă-mi un deget alb"

Copiii mişcau din degete, cu palmele în jos, după zborul păsărilor. După ce păsările dispăreau, puncte albe pe un cer auriu-cenuşiu, copiii se uitau la unghiile lor şi găseau una dintre

ele, în mod miraculos, pistruiată cu albeaţă.

Timpul se mişca mai încet decât aerul cald. Din depărtare, din pădure, veneau fără sfârşit lovituri de topoare în copaci. Sunetul devenise la fel de obişnuit ca acela al ciocănitorii sau al răpăitului ploii pe frunzele de *cocoyam* [1]. Zgomotul maşinăriilor devenise şi el familiar, perforând cu un ritm insistent în după-amiezele care provocau somnolenţa.

Uneori părea că întreaga lume se oprise din mişcare şi soarele nu avea să apună niciodată. Uneori părea că strălucirea soarelui îi ardea pe oameni, extrăgându-i în afara realităţii, într-o după-amiază stăteam gândindu-mă la fotograf, când am văzut un băieţel fugind în jos pe stradă, cu pantalonii scurţi rupţi, cu tricoul fluturându-i; alerga după cercul de metal al unei roţi de bicicletă. Trei bărbaţi erau în spatele lui, alergând. Dar când a trecut pe lângă microbuz, o lumină teribilă, ca bliţul spectaculos al unui aparat de fotografiat, a apărut pe cer, orbindu-mă în strălucirea lui, şi am văzut umbra băiatului dispărând. Am închis ochii. Culori incandescente, ca flăcările de alcool, dansau sub pleoapele mele. Am deschis ochii şi am văzut inelul de metal învârtindu-se de unul singur. Băiatul a devenit propria lui umbră. Cei trei bărbaţi au fugit pe lângă cercul de metal. Umbra băiatului s-a topit, iar cercul s-a rostogolit şi a căzut aproape de şanţ. Am ţipat. A lătrat un câine. M-am dus repede şi am ridicat cercul de la bicicletă şi m-am dus la microbuzul ars şi m-am uitat roată, dar nu l-am putut găsi pe băiat. Am întrebat vânzătorii de la tarabe dacă îl văzuseră pe băiat şi ei mi-au răspuns că nu observaseră nimic neobişnuit. Am aruncat cercul în spatele microbuzului, acum plin de gunoaie, şi m-am aşezat în faţa clădirii noastre, confuz, iritat.

În seara aceea am auzit că un bătrân care locuia aproape de noi se uita la o şopârlă, în timp ce bea *ogogoro* în căldura amiezii, când un înger de un galben arzător a trecut prin peste faţa lui şi 1-a orbit. Nu am crezut povestea.

1. Rădăcină tuberculară tropicală care conţine amidon, este comestibilă şi creşte în pădurile de palmieri de cocos.

DOI

Apoi, într-o după-amiază, timpul s-a mişcat şi în lume s-a întâmplat ceva. Adormisem pe platforma de ciment şi când m-am trezit vitrina fotografului dispăruse. Cineva dăduse foc gunoiului din spatele microbuzului. Gunoiul trosnea de flăcări, fumul era negru şi îngrozitor, şi toată după-amiaza strada a mirosit urât a cauciuc ars şi a şobolani arşi.

Era imposibil să scapi de fumul gros care forma o ceaţă în aerul nemişcat şi era imposibil să eviţi mirosurile înţepătoare pe care le simţeam aspre în gât. Aşa că am început să mă plimb. La barul Doamnei Koto era muzică şi se dansa. Locul era plin de oameni complet străini. Doamna Koto cânta voioasă peste vocile gălăgioase şi buna dispoziţie generală. Barul mirosea a parfum ieftin şi a transpiraţie, a vin vărsat şi a căldură înăbuşită. Băncile şi mesele fuseseră mutate. Batiste de hârtie erau ude leoarcă pe jos. Oase şi chiştoace de ţigară erau peste tot. M-am uitat după Doamna Koto, dar tot ce am văzut au fost bărbaţii cu pălării sclipitoare, femeile cu dantele false, fluturând batiste albe în aer, dansând şi bătând din picioare pe muzică de petrecere. Bărbaţii, acoperiţi de sudoare, arătau de parcă tocmai ieşiseră dintr-un râu aburind şi aveau spumă în colţurile gurii. Subsuorile şi spatele rochiilor femeilor erau ude. Nu puteam să văd de unde venea muzica.

Părea că intrasem în alt bar, păşisem într-o altă realitate la marginea pădurii. Pe jos erau bucăţi începute de pui şi orez *jollof* zdrobit, pe farfurii din hârtie. Pereţii erau plini de afişe cu feţe severe, feţe cu barbă, ochi puţin încruntaţi, imagini care sugerau societăţi rituale teribile şi intrigi secrete. Erau calendare ce arătau ciudat, cu capre care se transformau în fiinţe umane, peşti cu capete de păsări, păsări cu trupuri de femei. Uneori dansul devenea atât de frenetic încât un cuplu, înghesuit în perete, agăţa şi dădea jos calendarele şi se prăbuşea apoi pe podea.

Toţi dansau într-o căldură stranie. O femeie m-a luat de mâini. Am observat o femeie pitică lângă tejghea, uitându-se la mine. Un bărbat a dansat pe degetele mele de la picioare. Mi-am ridicat privirea şi pitica dispăruse. Era foarte cald. Transpiram. Femeia m-a obligat să dansez cu ea. M-a tras spre ea şi faţa mi s-a apăsat de pântecele ei şi un miros intoxicant m-a lovit ca un soi nou de vin primejdios. Femeia mi-a apropiat faţa de corpul ei şi dansa încet după muzică, în timp ce eu mă sufocam într-o febră străveche ce trimitea un foc luminos săltând prin sângele meu. Femeia a râs şi m-a dat la o parte, şi m-a tras din nou lângă ea cu o pasiune stranie, şi am simţit că mă ridic de la pământ, cu picioarele încă pe pământ, capul mi se învârtea, am simţit un spasm, şi încă ridicându-mă, până aproape să zbor, cineva m-a scuipat pe faţă cu vin de palmier şi am căzut printre picioarele ce dansau într-o plăcere chinuitoare. Femeia m-a obligat să mă ridic. Pământul se legăna; ochii mi-au devenit somnoroşi; femeia m-a învârtit şi a râs din

nou, şi a dansat cu mine, scuturându-şi şoldurile. Vinul îmi curgea pe faţă, pe gât, unindu-se cu transpiraţia lipicioasă şi amestecându-se cu slăbiciunea plăcută din picioarele mele. Muzica şi muştele bâzâiau în jurul feţei mele. Apoi un bărbat bine făcut, care se aşezase între mine şi femeie, a aruncat o privire în jos spre mine şi foarte tare, aşa încât toţi să audă, a spus:
— Păziţi-vă muierile! E un băieţaş aici care vrea să şi-o tragă!

Femeile au izbucnit în râs. Ochii lor mari, flămânzi, m-au căutat. Am fugit în mulţime şi mi-am ascuns ruşinea în spatele tejghelei.

Atunci am localizat sursa muzicii. Pe tejghea era un instrument ce arăta malefic, cu o pâlnie metalică ce ar fi încântat imaginaţia vrăjitorilor. Era un disc care se tot învârtea, un mâner rotit de un spirit, o bucată lungă de metal cu un ac pe discul ce se învârtea, şi muzica ieşea din pâlnie fără să cânte în ea cineva. Părea instrumentul perfect pentru sărbătorirea celor morţi, pentru dansurile spiritelor luminii şi ale vrăjitoarelor bune. Am fugit a doua oară, am fugit de lucrul acela inuman şi am căzut pe spate, împiedicându-mă. M-a prins o femeie într-o rochie roşie.

Bâzâitul unui instrument nefiresc urla în capul meu. Cineva mi-a dat un pahar cu vin de palmier. L-am băut lacom. Mi l-au umplut şi l-am băut tot încă o dată. Femeia care mă prinsese avea faţa încreţită de valuri de grăsime. Dâre de sudoare atârnau în jurul liniei părului ei. Muzica era plină de înfometare, dorinţe şi femeia dansa de parcă s-ar fi rugat unui zeu nou al vieţii bune. Ochii îi erau întunecaţi de fard, buzele roşii ca sângele, şi avea în jurul gâtului mărgele albe de coral. Faţa îi era plină de râset. M-a învârtit într-un dans ciudat. Un alt bărbat m-a prins şi m-a învârtit mai departe. Am ameţit. În ochii mei, muştele se rostogoleau. M-am pierdut în jungla ciudată a mulţimii, m-am pierdut în mijlocul uriaşilor.

Barul părea să se tot extindă. înghesuiala de trupuri a devenit şi mai mare. M-am liniştit puţin când am văzut-o din nou pe femeia în rochie roşie. Dansa cu un bărbat gras care părea să aibă putere. El se arunca spre femeie, apăsându-i pântecele în căldura dorinţelor senzuale ale muzicii. Apoi am văzut prin înfăţişarea ei schimbată. Când nu am mai fost înşelat de părul ei care era foarte diferit, ca şi cum un zeu i-1 aranjase în timp ce dormea -, şi când am văzut prin tot machiajul ei şi am reuşit să trec dincolo de parfumul ei puternic care îmi distrăgea atenţia, am fost uimit să mă trezesc uitându-mă fix la Doamna Koto. Ea era amuzată de mirarea mea. Mi-a dat un pahar albastru cu vin de palmier. O muscă moartă plutea pe spuma lui. Am suflat musca din pahar şi am băut. Barul s-a rotit.
— Doamnă Koto! am strigat.

A izbucnit în râs. Bărbatul cu care dansa a dus-o în muzica petrecerii, între trupurile înghesuite.

Barul a fost cuprins de o lumină sinistră. I-am văzut celelalte feţe, i-am simţit stările secrete. Bărbaţii şi femeile păreau versiuni îmbunătăţite ale spiritelor care obişnuiau să vină aici şi care încercaseră să mă răpească. Ele aveau o mare experienţă în secretele deghizării oamenilor. Le-am auzit vocile metalice şi râsul parfumului lor şi sub tot dansul şi vibraţiile simţeam invazia unui miros rânced. Vântul a suflat şi mirosul s-a înrăutăţit ca şi când ar fi bătut dinspre o mlaştină unde muriseră animale.

Apoi am observat femeile. Aveau mâini vânoase şi convingătoare, pielea lor era altfel colorată în diferite părţi ale trupurilor lor, ochii le erau înfometaţi şi majoritatea lor erau slabe.

Părea că se simt bine, dar gurile lor, încreţite ca într-o sila constantă, îmi vorbeau despre o nefericire infernală pe care nu o puteam înţelege. Şi, la fel ca ale unora dintre bărbaţi, când râdeau, limbile lor erau pistruiate sau ca pergamentul. Unele părţi din pielea lor luceau ca solzii. Am încercat să scap din bar, dar nu puteam să-mi croiesc drum afară din mulţime. Am mai băut vin. Trupurile, lovindu-se unele de altele, se încălzeau. Vedeam mâna unui bărbat pipăind între picioarele unei femei pe sub masă.

Ceva m-a lovit peste cap în timp ce mă uitam la mână. M-am întors şi am văzut-o pe pitică. Era mică, avea coapse pline, un trup greu, sâni mari şi avea faţa tristă şi frumoasă a unei copile de doisprezece ani a cărei mamă tocmai murise. M-a luat de mână si m-a condus mai adânc în bar, în spatele tejghelei unde cânta instrumentul. M-a pus să mă întind pe o saltea umplută cu pene de găină. Femeia pitică avea o faţă incredibil de tânără, toată fardată, şi ochii ei aveau forma unor migdale fermecătoare. Apoi, ţinându-mi mâna, mi-a vorbit cu o voce minunată. Mi-a vorbit cu pasiune, spunându - mi că mă va lua cu ea şi mă va iubi pentru totdeauna. Ochii i s-au întristat. A spus că era sigură că nu mi-o mai aminteam. Globii oculari au început

să îmi ardă. Muzica s-a oprit. Ea a tăcut şi şi-a aplecat faţa până când muzica a pornit din nou. Apoi a început să mă tragă de braţ, sâcâindu-mă cu vorbe pe care nu le puteam înţelege. Am încercat să mă ridic, dar ea m-a ţinut jos. Am încercat să fug dintr-odată, dar ea, cu braţe puternice, m-a prins de turul pantalonilor şi m~a tras înapoi mai aproape de ea. Un miros puternic ca un parfum fermecat şi o sudoare secretă veneau dinspre ea şi îmi ameţeau creierul. Şi apoi, cu faţa aproape de a mea, cu buzele ei pline ca ale unei femei, cu fota mică la fel ca a unei fetiţe, ea s-a apropiat şi mai tare şi mi-a şoptit ceva ce nu am auzit. Mi-a aşteptat răspunsul. M-am uitat la ea fără să înţeleg. Apoi a repetat ce a spus.

— Vrei să te căsătoreşti cu mine?

Am clipit.

— Nu, am răspuns.

Ea a zâmbit. Buzele i s-au lărgit, ca şi cum erau făcute dintr-un material elastic. Apoi şi-a dat capul pe spate, iar forţa bruscă a râsului ei ironic m-a speriat. Şi limba ei era pistruiată. În loc de dinţi avea mărgele de coral. Am ţipat. Ea a început să plângă. Am ţâşnit, lovindu-mă de tejghea, scoţând un sunet urât din instrument. Am fugit prin local, am văzut uşa şi m-am Îndreptat spre ea, am dat peste forma roşie a Doamnei Koto şi am reuşit să ajung afară.

Sub cerul senin, m-am oprit să îmi trag sufletul. Inima îmi bătea repede. Picioarele îmi tremurau. Încă respiram greu când am văzut-o cu coada ochiului pe Doamna Koto venind după mine. Am fugit mai departe; ea m-a urmărit în rochia ei roşie. Era desculţă şi alerga atât de tare încât i-a căzut părul. Dedesubt am văzut părul ei adevărat,, rărit pe alocuri, răvăşit. M-a speriat. A făcut un efort hotărât şi m-a ajuns din urmă înainte să ajung în stradă. M-a târât înapoi în bar, râzând şi certându-mă cu afecţiune.

— Încă fugi de mine, a spus ea.

Avea două tăieturi proaspete pe faţă. Erau scarificaţii noi. Erau negre de parcă s-ar fi folosit recent cenuşă ca să oprească sângerarea. Faţa ei era diferită din cauza semnelor.

— M-ai făcut să-mi cadă peruca de pe cap, a bombănit ea, când s-a oprit să o ridice.

Când am ajuns la uşă m-a împins înăuntru, a blocat calea şi şi-a pus peruca. Pe loc a arătat mai tânără.

— Asta e o petrecere, a spus ea. Du-te şi simte-te bine. Du-te şi le toarnă băuturi oamenilor.

Apoi a închis uşa din spate în urma ei. Înăuntru era gălăgie. Se părea că şi mai mulţi oameni se alăturaseră petrecerii. Nu ştiam în ce parte să mă întorc, pentru că eram înghesuit din toate părţile. Zgomotul era mai puternic. Voiam să o evit pe femeia pitică. M-am uitat după ea în jur. Nu mai era în spatele tejghelei. Mi-am făcut drum spre toate colţurile barului, dar nu am văzut-o nicăieri. Voiam să o văd înainte ca ea să mă vadă pe mine, aşa încât să pot fugi. M-am dus şi am stat lângă tejghea şi mi-am plănuit evadarea.

Bărbaţii dansau strângându-le pe femei. Toată lumea transpira abundent. Femeile îşi răsuceau şi îşi aruncau şoldurile spre bărbaţi. Doamna Koto a reapărut. Purta o altă costumaţie, o rochie cu linii albe şi negre, o bluză galbenă. Părea să aibă o strălucire slab aurie în păr. Era un mister. Îşi făcea vânt cu un ziar. Unii bărbaţi îşi dăduseră jos cămăşile, scoţând la iveală trupuri musculoase cu cicatrice lungi. Una dintre femei a început să ţipe. Nimeni nu îi dădea atenţie. Bărbaţii erau beţi. Se legănau în loc să danseze, cu ochi injectaţi.

Una dintre femei era practic sașie din cauza beţiei. Un bărbat a prins-o de talie şi a ciupit-o de buci. Ea s-a scuturat excitată. Bărbatul a început să îşi frece şoldurile de şoldurile ei, ca şi cum ar fi vrut să nu existe cel mai mic spaţiu între ei. Sânii femeii se vedeau uzi prin bluză.

Afară, vântul bătea puternic. Muzica dinăuntru vorbea de eliberarea din suferinţă. O fantomă a apărut printre petrecăreţi. Vântul a suflat, franjurii perdelei au fost daţi la o parte şi o pasăre galbenă a zburat în spaţiul încălzit al barului. Brusc era mişcare peste tot. Pasărea a zburat în tavan, a ricoşat din perete, a căzut pe spate ameţită şi a aterizat în părul unei femei. Femeia a ţipat. Pasărea a încercat să zboare, dar

ghearele îi erau prinse. Ţipând speriată de moarte, femeia şi-a pipăit părul, a simţit pasărea care se zbătea, nu şi-a dat seama ce era şi şi-a aruncat capul înainte şi a urlat de parcă un demon îi intrase în creier. Teroarea ei s-a răspândit prin bar şi oamenii s-au împrăştiat peste tot. Ei văzuseră pasărea ce se zbătea în părul ei şi luaseră acest lucru ca un semn rău. Apoi femeia s-a oprit din ţipat. Ochii îi erau larg deschişi.

— Ajutaţi-mă! a strigat ea.

Nimeni nu a ajutat-o. Doamna Koto stătea aproape de uşă, cu mâinile pe piept şi cu o expresie.exclamativă pe faţă. Femeia şi-a scuturat capul, scoţând un ţipăt ascuţit care trebuie să o fi speriat pe biata pasăre mai mult decât orice, pentru că a dat din aripi atât de viguros încât i-au sărit penele. Ca o soluţie ultimă şi disperată, femeia şi-a dat jos peruca, a scuturat-o prin aer şi a azvârlit pasărea prin bar. Aceasta a dat de un perete, a zburat şi a căzut în mijlocul ringului de dans, zvârcolindu-se. A fost un moment de pauză. Oamenii începuseră să se năpustească înainte, când pasărea şi-a revenit, şi-a luat zborul în tavan, a ricoşat jos, a zburat prin spaţiul îngust, s-a lovit de tejghea şi a căzut prima dată pe boxa de forma trompetei şi apoi pe discul care se învârtea. Muzica a scăzut până s-a oprit cu totul, înăbuşită.

— A căzut pe gramofon! a urlat cineva.

Pasărea era nemişcată. Ştiam că venise momentul să scap. Doamna Koto s-a grăbit spre gramofon, a înşfăcat pasărea, a ţinut-o strâns şi a ieşit repede din bar prin uşa din spate. Fantoma a urmat-o. Petrecăreţii au scos un strigăt nou, un urlet tremurător de bucurie, ca şi cum după toate cele întâmplate semnul fusese unul bun.

Am ieşit afară după Doamna Koto. Nu era în curtea din spate. M-am dus la camera ei şi mi-am lipit urechea de uşă. Dinăuntru am auzit o incantaţie febrilă, un clopoţel sunând, sunetul unui gong, o voce blândă ce plutea. Pasarea devenise .o parte a legendei ei. Nu am mai ascultat şi mi-am făcut drum pe lângă bar. Muzica se oprise, vocile erau tăcute. După o vreme, Doamna Koto a apărut din nou. A vorbit scurt. Bărbaţii au plecat

cu toţii, erau o mulţime vorbind cu voci şoptite, ca despre un eveniment miraculos. Aveau gramofonul cu ei. Se tot uitau înapoi. Femeile au rămas în urmă.

TREI

Un timp am rătăcit în sus şi-n jos pe stradă, nefiind sigur unde să merg. Mirosul şobolanilor arşi era încă puternic în aer, aşa că am mers pe marginea pădurii şi am explorat cărările care îşi terminaseră transformarea în străzi. După un timp îndelungat, am intrat într-o lume de existenţa căreia nu avusesem habar mai înainte. Pădurea de acolo fusese cucerită. Peste tot erau trunchiuri de copaci, seve care curgeau ca sângele. Muncitori cu măşti galbene de protecţie alergau în sus şi-n jos. Din pământ ieşeau stâlpi din lemn şi în aer erau întinse sârme şi pe jos erau aranjate în cabluri. Copiii erau adunaţi laolaltă privind o dramă ce se desfăşura. I-am întrebat ce se întâmplă şi ei mi-au zis că oamenii îşi trăgeau lumină. Au arătat spre stâlpii din spaţiile largi deschise. Au arătat spre corturi. Nu ştiam despre ce vorbesc, aşa ca am privit uimit.

Erau corturi şi camioane peste tot prin zonă. Într-un cort se legăna un bec aprins. Unul dintre băieţi s-a furişat în cort cu singurul scop de a stinge lumina. Înainte să reuşească, un muncitor a intrat, l-a văzut şi l-a fugărit. Am aşteptat ca omul să facă ceva nemaipomenit cu lumina becului. În loc să facă ceva, a închis intrarea cortului. Am aşteptat să se întâmple ceva neobişnuit. Ne-am ţinut respiraţia. Uşa cortului s-a deschis. Şi în timp ce priveam, l-am văzut pe bărbat ieşind. I se schimbase culoarea. Nu ne puteam crede ochilor. Avea pielea de un bej straniu cu pete de roz. Ne uitam la el complet uimiţi. Parul îi era ca paiul, ca mătasea strălucitoare de porumb. Păşea nesigur. Purta ochelari negri de soare, dar ochii i se vedeau prin ei. Purta pantaloni largi, o pălărie cu boruri largi şi o cămaşă albă ce flutura. Şi apoi, ca să ne aducă la culme mirarea, bărbatul

despre care credeam că îşi schimbase culoarea a ieşit din cort. Am bănuit că avuse loc o multiplicare diavolească. Am fugit ţipând. Şi ne-am întors. Ne-am uitat la bărbatul alb, aşteptându-ne să zboare sau să sară, sau să se dea peste cap. Dar el a dat enervat ordine într-o limbă necunoscută. Când vorbea, muncitorii săreau şi îi urmau ordinele ca şi cum acestea ar fi venit de la vânt Şi când s-a aşezat într-un scaun rabatabil» unul dintre muncitori a adus o umbrelă şi i-a ţinut-o deasupra. În faţa lui s-a oprit o şopârlă dând din cap. L-a privit multă vreme. Cu o mişcare rapidă, bărbatul a călcat capul şopârlei şi i-a ordonat unuia dintre muncitori să îi arunce cadavrul. L-am privit, aşteptând să îşi piardă culoarea sau să se dizolve în aerul sclipitor. O altă şopârlă a venit şi a dat din cap în faţa lui şi a rugit de două ori în jurul lui. E1 s-a uitat la noi. Noi ne-am uitat la el. Când le-a ordonat muncitorilor să ne alunge şi când aceştia ne-au urmărit cu bâte şi ne-au lovit pe spate, am simţit o teribilă antipatie faţă de acel om alb. L-am urmărit de la distanţă. Umbra umbrelei s-a subţiat şi soarele, arzând necontenit, era nemilos cu el. Îmi displăcea atât de mult încât i-am spus vântului, şi nu mult timp după aceea aerul s-a pus în mişcare, a prins putere, a aplecat coroanele copacilor, a ridicat praful şi a suflat umbrela din mâna muncitorului. Muştele l-au sâcâit, învârtindu-se în jurul nasului lui. Furnicile roşii au format o armată în jurul scaunului său. Curând dădea din picior şi se scărpina. Am râs şi el a crezut că îi făcusem vreo farsă, le-a dat bani câtorva muncitori şi a arătat spre noi, iar aceştia au venit în direcţia noastră, abandonându-şi cablurile pentru moment, şi noi ne-am împrăştiat şi am fugit pentru că era convinşi că, dacă eram prinşi şi duşi înapoi la bărbatul alb, acesta ne va mânca. Am fugit acasă prin pădure şi tot restul zilei am rămas la adăpostul străzii noastre familiare.

PATRU

În seara aceea, când Mama s-a întors de la piaţă, i-am spus despre bărbatul alb. O lumină de interes a lucit în ochii ei. Dar strălucirea a murit când a spus:
— Bătăuşii au venit din nou azi. Se apropie alegerile.
Ceea ce văzusem era mai puternic decât compasiunea mea faţa de Mama.
— Cum poate un om să devină doi? Cum poate un negru să se facă alb? a întrebat Mama cu un interes obosit.
— Prin magie.
— Ce magie?
Apoi i-am spus despre becul luminat şi despre cabluri şi electricitate, despre cum albul ucisese o şopârlă şi cum a vrut să ne prindă şi să ne ducă.
— Ce căutai acolo? a întrebat ea.
Nu am zis nimic. Arăta slabă şi îngrijorată. S-a plâns de o durere de cap. S-a întins în pat şi am observat că avea chiar deasupra gleznei o rană ce sângera. Sângele ei era nefiresc de închis la culoare. Rana începea să facă puroi. I-am spus despre ea, dar nu s-a mişcat. Muştele au încercat să se aşeze pe rană, dar le-am alungat. Şi-a deschis ochii şi cu o voce aspră a spus:
— Du-te şi te joacă!
Am rămas la uşă. Muştele s-au aşezat pe rana ei. I-am privit piciorul contractându-se. Şi-a ridicat capul şi când se pregătea să strige ceva, am ieşit grăbit afară din cameră.
Pe stradă oamenii se băteau în jurul microbuzului. Soarele s-a înroşit. Oamenii care se băteau s-au despărţit în direcţii opuse, urlând ameninţări. Seara s-a întunecat. Păsările zburau în cerc. Pe cer atârnau, ca un voal subţire, praf şi fum. Vântul rătăcea pe strada noastră, suflând gunoaiele şi măturând mirosul de şobolani incineraţi şi de cauciuc ars. Încet, au început să apară stelele.
Am aşteptat toată noaptea ca Tata să se întoarcă. Se părea că vieţile noastre se răsuceau în jurul aceleiaşi axe de suferinţă. După ce Mama a dormit suficient şi-a îngrijit rana cu cenuşă de lemn amar. Nu dădea semne de durere. A făcut de mâncare, a făcut curat în cameră şi şi-a numărat banii într-o cutie de metal.

Şi-a calculat profiturile fără pic de lumină în cameră. După ce a terminat s-a apucat să ne repare hainele, cosând nasturi, peticind găurile din pantalonii Tatei. Stătea tăcută şi lucra cu o concentrare anormală, cu fruntea încreţită, precum cineva care se concentrează la durerea aşteptării. După ce a peticit pantalonii Tatei, a început cu ai mei. A rupt buzunarele din spate ca să acopere găurile dintre picioare. Cămăşii mele i-a cusut mulţi nasturi diferiţi. Nu vorbea. Lumina din cameră era foarte slabă şi am închis geamurile ca să o determin să folosească o lumânare. Dar a continuat să lucreze fără lumină. După ce a terminat, a oftat. A întins hainele pe frânghia din cameră. Frânghia era lăsată sub grămada de prosoape zdrenţuite, cămăşi vechi, pantaloni, halate şi cârpe uscate la soare. Arăta gata să se rupă în orice moment. Mama stătea jos. Era nemişcată. Apoi a spus:

— Lustruieşte cizmele lui taică- tău.

Ce voia, de fapt, să spună era: „Ce s-a întâmplat cu taică-tău?" I-am căutat cizmele şi le-am lustruit în întuneric. Apoi le-am pus într-un colţ şi m-am dus să mă spăl pe mâini. Când m-am întors, Mama nu era în cameră. Am găsit-o stând pe platforma de ciment din faţa clădirii. Alunga musculiţele şi furnicile zburătoare şi plesnea cu palmele ţânţarii care îi asaltau trupul. Era deja noapte şi cerul era de un albastru adânc. Aerul era răcoros şi avea gust de ploaie. în depărtare, spre centrul oraşului, o lumină albă fulgera spre cer. Unii dintre oamenii din clădire ni s-au alăturat afară şi au început să pălăvrăgească.

— E adevărat, a spus unul dintre ei, că Doamna Koto are acum prostituate în bar?

— Aşa am auzit.

— Şi că s-a alăturat partidului?

— Nu doar atât.

— Ce mai e?

— I-au promis contracte.

— Pentru ce?

— Pentru petrecerile întâlnirile lor.

— O s-o vedem îmbogăţindu-se.

— E bogată deja.
— De unde ştii?
— Oameni spun că îşi va cumpăra maşină.
— O maşină?
— Şi că îşi va băga electricitate.
— Electricitate?
— Şi că a plătit cu bani gheaţă pentru baloturile de dantelă.
— Ce să facă cu ea?
— Să coasă rochii pentru femeile de la petreceri.
— Cum a reuşit?
— Ştie ce vrea.
— Prietene, cu toţii ştim ce vrem, dar câţi dintre noi obţin vreodată ce vor?
— E adevărat.
— Trebuie să se fi folosit de vrăji.
— Sau *juju.*
— Ori s-a alăturat unei organizaţii secrete.
— Sau toate trei.
— Plus încă altele.

Au tăcut cu toţii. Au contemplat noaptea, s-au gândit la viaţa lor şi la tot cartierul scufundat în sărăcie. Unul dintre ei a oftat.
— De ce e viaţa aşa, ei?
— Nu ştiu.
— Unii oameni au prea mult şi câinii lor mănâncă mâncare mai bună decât noi, în timp ce noi suferim şi tăcem până în ziua în care murim.
— Şi dacă nu tăcem, cine ne va asculta?
— Dumnezeu, a spus unul dintre ei.

Ceilalţi erau tăcuţi, Vântul sufla peste noi, aducând praf, ziare aruncate şi siguranţa că va ploua.
— Într-o zi, printr-un miracol liniştit, Dumnezeu îi va şterge pe cei răi de pe faţa pământului.
— Vremea Domnului e cea mai bună.
— Aş vrea ca vremea Domnului şi timpul nostru să fie acelaşi uneori.
— Dumnezeu ştie mai bine.

— Asta îmi tot spunea fratele meu cu două luni înainte să moară.
— Prietene, a spus unul dintre ei cu o pasiune bruscă, ne va veni şi nouă vremea.

Au tăcut din nou. Mama s-a mişcat, a început să zică ceva, dar a rămas tăcută. Apoi s-a ridicat, m-a luat de mână şi ne-am dus pe o stradă nouă, spre drumul principal. A făcut ca asta să pară o plimbare nevinovată, dar simţeam forţa neliniştii ei.

Peste tot în jurul nostru se ridicau voci în râsete sau în durere. Am trecut pe lângă un petic de tufişuri, în spatele căruia răsunau cântecul şi dansul noii biserici. Cântau cu o vigoare înspăimântătoare, cu o speranţă înfricoşătoare, cu o mare nevoie, o mare tristeţe. M-au făcut să mă simt ca şi cum în următorul minut lumea se va sfârşi. Cântecul din biserică m-a făcut să mă tem de viaţă. Am trecut de ei şi i-am auzit mult după aceea. Mai departe, dincolo de un pâlc de copaci, pământul se cutremura de şi mai multe incantaţii, cântec şi dans. Dar acestea erau diferite. Intonaţiile erau mai adânci, dansul mai viril, făcând pământul însuşi să recunoască bătăile la uşa lui, iar cântecul era plin de secrete şi voci care creau teamă. Sunau precum celebrarea unei vechi dureri, o suferinţă străveche care refuza să plece, o nenorocire veche care se reînnoia noaptea. Oamenii se închinau la altarul suferinţei şi am ascultat strigătele lor după secretele transformării chinului în putere. Auzeam incantaţiile, urletele creatoare de bani, numele invocate ale zeităţilor care schimbau destinele, zei ai răzbunării, zei ai abundenţei, zei ce deschideau pântece. Şi ei au făcut să-mi fie teamă de viaţă. Şi ei proveneau din foamea, nenorocirea condiţiei noastre. Mama părea sa nu-i observe. Faţa îi era plină de nelinişte, ochii ei luminoşi scrutau colţurile străzilor, terasele barurilor, sperând să îl vadă pe Tata. După ce m-am dus o vreme, şi când vântul i-a ridicat marginile halatului, i-am cerut să îmi spună o poveste despre oameni albi. La început nu a spus nimic. Şi apoi a zis:
— Am să-ţi spun o poveste altă dată.

Eram tăcuţi. Părea că se răzgândise.

— Când albii au venit pentru prima oară pe pământul nostru, a spus ea, de parcă vorbea cu vântul, deja noi călătoriserăm până pe lună şi pe toate stelele mari. În zilele de demult obişnuiau să vină şi să înveţe de la noi. Tatăl meu obişnuia să îmi spună că noi i-am învăţat cum să numere. I-am învăţat despre stele. Le-am dat unii dintre zeii noştri. Am împărţit ştiinţa noastră cu ei. I-am primit bine. Dar ei au uitat de toate astea. Au uitat multe lucruri. Au uitat că toţi suntem fraţi şi surori şi că negrii sunt strămoşii rasei umane. A doua oară când au venit, au adus arme. Ne-au luat pământurile, ne-au ars zeii şi au luat mulţi dintre oamenii noştri ca să-i facă sclavi dincolo de mare. Sunt lacomi. Vor să stăpânească întreaga lume şi să cucerească soarele. Unii dintre ei cred că l-au ucis pe Dumnezeu. Unii dintre ei se închină maşinăriilor. Folosesc greşit puterile pe care Dumnezeu ni le-a dat nouă, tuturor. Nu toţi sunt răi învaţă de la ei, dar iubeşte lumea.

Am fost surprins de ce a spus Mama. Am fost frapat de blândeţea vocii ei când a vorbit mai departe.

— Ştii ce mi-a spus mama într-un vis?

— Nu.

— Ea a spus că există un motiv pentru care lumea e rotundă. Frumuseţea va conduce lumea. Dreptatea va conduce lumea. Asta e ce a spus.

Am mers mai departe în tăcere. Voiam să-i pun o mulţime de întrebări, dar brusc i s-a schimbat starea, încordarea i-a crescut şi s-a grăbit mai departe, a ciulit urechile, vântul ne sufla mai departe, noaptea ne cuprindea roată în misterele întunericului ei. Şi apoi, şi eu am auzit o voce ţipând în depărtare. Putea să vină din casele de paie, din colibele din zinc, din bungalourile noroioase, din casele de tablă sau dinspre porţile enigmatice ale pământului. Mama s-a oprit la o intersecţie. Vântul era puternic şi noaptea urla. Toată zona părea să emane un, miros de zbatere şi moarte. Aproape de o fântână se luptau nişte câini. Şi din întuneric, de pe una dintre cărările obscure, a ieşit o siluetă îmbrăcată cu un halat alb orbitor, ţinând o lampă deasupra ei. În ochii ei era strălucirea nestematelor, părul îi era răvăşit şi dacă

nu ar fi fost halatul ei, aş fi luat-o drept un fel de nebună divină.
— Pocăieşte-te! Pocăieşte-te! a strigat ea. Lumina este viaţa noastră, şi viaţa noastră e în Dumnezeu! Lumea e plină de rău. Pocăieşte-te! Sau vei fi scos afară în întuneric.

Am ascultat vocea ei pătrunzătoare.
— Rămâneţi treji, voi cei slabi, păziţi-vă sufletele, pentru că răutăţile Babilonului au venit să ne fure vieţile! Pocăiţi-vă! Cereţi lumină şi somnul vostru va fi transformat!

A stârnit vântul şi s-a îndepărtat în noapte cu tot cu vocea ei şi curând puteam vedea doar lumina lămpii ei. Şi nu mult după aceea, venind pe aceeaşi cărare, clătinându-se ca un schilod care acum găsise ceva putere în picioare, era silueta unui bărbat. Înjura şi blestema. Dintr-odată, fără ca măcar să îi vadă faţa, Mama a fugit şi 1-a îmbrăţişat. Era Tata. Părul îi era încâlcit de noroi. Se clătina, dar a insistat să nu fie ajutat. Hainele îi erau rupte, pieptul îi lucea, ochii îi era sălbatici şi mirosea a sânge şi a băutură.
— Mulţumeşte-i acelei femei din partea mea, a bolborosit. Mi-a salvat viaţa. Voiau să mă ucidă, dar a apărut ea şi au crezut că era un înger şi au fugit strigând.

Ne-am întors, dar acolo unde fusese lumina lămpii femeii era doar întunericul. Îi auzeam doar vocea, vorbind despre o vreme tulbure ce avea să vină, răsunând în depărtare. Vocea ei tremura în aerul nopţii, făcând ca localizarea ei să fie imprecisă. După urechile noastre, putea să bată pe la uşi în o sută de locuri diferite în rana deschisă a cartierului nostru.
— Dacă nu-i puteţi mulţumi azi, mulţumiţi-i mâine, a spus Tata în chinuri.

Împotriva dorinţelor Tatei, Mama 1-a sprijinit şi 1-a ajutat să umble. Am auzit-o oftând.
— Sângerezi.
— Voiau să îmi taie gâtul Asta e doar o rană mică. Azaro, fiule, urmau să îl ucidă pe tatăl tău. Pentru că nu am să votez pentru el

Vocea 1-a lăsat. L-am sprijinit de celălalt braţ. întunericul s-a umplut de oameni. Noaptea a transmis tristeţea noastră;

oamenii ştiau ce se întâmplase. Feţele, înfometate şi transpirate, se uitau la noi, au venit după noi o bucată bună de drum. Au revărsat asupra noastră încurajări şi proverbe care trebuiau să ne încurajeze. Mama le-a mulţumit. Una dintre femei a izbucnit în lacrimi. Tata şchiopăta mai departe, cu faţa încremenită ca o mască. Vântul sufla împotriva noastră. Femeile cântau pe urmele noastre. Când am ajuns acasă, Mama le-a mulţumit din nou, şi oamenii s-au retras înapoi în noapte şi ne-au lăsat cu nefericirea noastră. Restul lumii dormea. Mama a fiert apă şi a curăţat rănile Tatei şi i-a pus comprese pe vânătăi. Ne-a spus povestea lui. Era una care ne suna cunoscut. Fusese acostat de câţiva bărbaţ. Erau beţi. Îl întrebaseră cu cine vota. El a spus că nu vota cu nimeni. S-au aruncat asupra lui, i-au luat banii şi se pregăteau să îi facă ceva şi mai rău, când a apărut femeia. Bărbaţii au fugit; După ce şi-a terminat povestea am rămas tăcuţi. Mama a servit mâncarea. Pentru prima dată după multă vreme Tata nu a rămas treaz fumând şi gândindu-se în noapte, legănându-se pe scaunul său cu trei picioare. A adormit-imediat după ce a mâncat.

S-a trezit a doua zi dimineaţă, plângându-se de dureri în stomac. Cearşafurile se lipiseră de rănile lui care sângeraseră peste noapte. Mama a trebuit să toarne apă caldă peste ele. Suprafaţa uscată a rănilor a rămas lipită de cearşafuri. Durerea i-a revenit. S-a dus la lucru ca de obicei.

CINCI

Îmi aduc aminte foarte bine de ziua în care, întorcându-mă de la şcoală, s-au auzit explodând zgomote de prăbuşiri peste pădure, de parcă toţi copacii căzuseră simultan. Pentru o clipă, totul s-a schimbat. Cerul s-a apropiat de pământ Aerul a devenit încărcat, ascuţit, irespirabil. Nu mă puteam mişca. Apoi aerul s-a închis, zgomotul a explodat din nou şi o lumină strălucitoare a fulgerat deasupra tuturor lucrurilor. Cerul s-a despicat. Şi

cărarea a devenit un luminiş.

Lumea era nemişcată, ca şi cum devenise pentru moment o poză, ca şi cum Dumnezeu era Marele Fotograf. Luminişul s-a transformat într-o lume nouă. Din fulger au ieşit contururile ascuţite ale spiritelor ridicându-se în aer cu capete obosite. Şi apoi au căzut şi au sărit şi au zburat peste nemişcarea lumii. Spiritele au trecut de mine, au trecut prin mine, cu ochii ca diamantele. Şi când a venit noua explozie, urmată de un alt fulger orbitor, spiritele au dispărut. Greutatea aerului s-a aşezat, norii s-au deschis şi prima ploaie torenţială a căzut asupra pământului. ,

Norii s-au dizolvat în ploaie. Apa a inundat pământul. Dintr-odată, ca şi eliberată dintr-o vrajă, nemişcarea fotografică a tuturor lucrurilor a izbucnit în mişcare. Vântul rupea crengile copacilor. Oamenii au scos un strigăt mare. Toţi au început să fugă. Unii s-au năpustit să îşi strângă hainele de pe frânghii Alţii să îşi caute adăpost Şi mulţi au fugit după găleţile lor, grăbindu-se să le pună sub streşini, să colecteze cea mai pură şi cea mai luminoasă apă a sezonului. Ploaia a eliberat copiii din plictiseala lungilor după-amieze fierbinţi. Au scos un alt fel de strigăte. Au fugit afară goi, cu burţile proeminente, strigând bucuroşi în timp ce apa strălucitoare îi uda, le înspuma părul şi le făcea pielea să strălucească.

Vântul sufla ploaia în camere. Mamele strigau să fie închise geamurile sau uşile. Păsările şi insectele au dispărut. Apa, curgând în jos prin viroage spre regiunile mai joase şi prin canalele săpate pe jumătate, absorbită repede în pământ şi ridicându-se deasupra pământului, a eliberat pentru totdeauna în memoria mea aroma misterioasă a unui nou anotimp, mireasma de frunze şi de ierburi rustice, de scoarţă sălbatică şi de vegetaţie, esenţele secrete ale unei zeiţe ridicându-se din pământ.

Vântul a curăţat aerul de tristeţea cartierului nostru. Nu ştiam ce să fac, să-mi arunc hainele de pe mine ca să alerg gol prin prima ploaie a anului sau să evit să mă ud; cărţile mi s-au udat, aşteptasem prea mult. Ploaia mă biciuia şi am stat acolo privind

apa cum creştea mai sus de glezne, şi râme s-au târât în sus pe picioarele mele. Le-am dat jos. Ploua atât de tare. Vântul arunca apa pe gâtul meu cu atâta putere încât fiecare picătură o simţeam ca o piatră. Mă temeam că cerurile vor dezlănţui atâta apă încât pământul va deveni un ocean. În timpul vântului secetos [1], întotdeauna uităm de anotimpul ploilor. De aceea plouă atât de tare în prima zi, aducându-ne aminte ca o răzbunare de existenţa lui. Ploua atât de tare încât uneori eram orbit de picături. Am închis ochii şi am umblat pe bâjbâite şi, chiar şi atunci, ploaia îmi biciuia pleoapele. M-am chinuit să merg mai departe în curmeziş faţă de drum. Ploaia era o povară persistentă. Drumul a devenit alunecos. Pământul s-a transformat cu repeziciune în noroi. Când puteam vedea, străzile păreau că dispăruseră. Pădurea era distorsionată. Casele se zguduiau.

Şi apoi s-au petrecut minuni teribile. Fulgere au luminat de trei ori, într-o succesiune înfricoşătoare. Două păsări au căzut de pe crengile unui copac, bătând slab din aripi. Am auzit tabla de zinc îndoindu-se şi răsucindu-se, am auzit cuie plângându-se, lemn despicându-se şi apoi am văzut întregul acoperiş al unei case suflat şi aruncat în aer, peste valul de apă. Copiii au urlat. Femeile s-au văitat. Putea să fie sfârşitul lumii. Am văzut o cocioabă din pământ dezintegrându-se şi transformându-se într-o grămadă de noroi. Acoperişul a căzut, iar oamenii au ieşit fugind. Două uşi mai încolo, peretele solid al unui bungalou s-a prăbuşit. Acoperişul se legăna într-o parte şi-n alta. Înăuntru era un haos de obiecte casnice şi haine împrăştiate peste tot. La capătul străzii noastre o casă cu temelia de plută era dusă de apa. Drumul a devenit ce fusese cândva, un izvor de noroi primitiv, un râu. Am înaintat cu greu în originile drumului până am ajuns la bungaloul roşu al bătrânului despre care se spunea că fusese orbit de un înger. Stătea afară în ploaie, acoperit în parte cu o ţesătură albă. Avea o pipă în gură. Se uita prin ploaie la străzile pline de apă, într-o concentrare feroce. Fascinat de concentrarea lui, de imaginea lui sinuoasă în ploaie, de picioarele lui cufundate adânc în apele noroioase, de pantalonii

roşii uzi leoarcă, de ochii lui verzi coagulaţî, m-am apropiat Brusc a

1. Harmattan, vânt uscat ce bate din Sudul Saharei spre Golful Guineei

arătat spre mine, degetul îi era noduros şi încreţit, ca un ardei subţire şi vechi. Şi, cu o voce din coşmaruri, a spus:
— Băiete, vino aici, vino şi ajută un bătrân.
— La ce să te ajut? am întrebat.
— Să văd!
În timp ce arăta spre mine, cu mâna tremurând, cu ploaia curgându-i din ochi, schimbându-le culoarea în violet, un fior mi-a urcat în gât, şi teroarea m-a înrădăcinat în pământul alunecos. Bătrânul a strigat cu o voce vibrantă că putea să vadă. S-a ridicat şi a făcut câţiva paşi tremurători spre mine, cu faţa lui strâmbată de bucurie, cu ţesătura albă căzându-i de pe umeri. S-a apropiat destul de tare de mine, dar o lumină a fulgerat, cutremurând pământul, rupând vraja bătrânului. L-am văzut oprindu-se, îngheţând în mişcarea lui. I-am văzut faţa prăbuşindu-se, i-am văzut ochii făcându-i-se înapoi verzi. Apoi a început să înjure şi să blesteme orbirea care se întorsese la el; şi, cu vântul suflându-mi în faţă, facându-mi pielea de găină pe tot trupul, m-am scuturat din transă şi m-am dat în spate. Dar bătrânul a orbecăit după mine şi a căzut cu faţa în noroi şi a rămas acolo. Eram prea speriat ca să pot face ceva, şi nimeni nu s-a mişcat spre el sau nu 1-a văzut. Am fugit în prima direcţie în care m-au dus picioarele.
Când m-am oprit, m-am trezit sprijinindu-mă de peretele unei case neterminate.
Miriapode şi melci mici se căţărau pe zid. Erau suflaţi jos de vânt. Neobosiţi, se căţărau din nou. Am auzit vocea bătrânului în ploaie şi m-am grăbit în jos pe drumul originilor. Pământul îmi tot aluneca sub picioare. Am căzut într-o rână. Apă noroioasă mi-a intrat în ochi şi mi-a acoperit trupul. Când în cele din urmă am dat de pământ, m-am ridicat şi am privit în jur şi am văzut

un univers de culoare sepia, plin de statui de uriaşi. Erau altare peste tot şi Dumnezeu vorbea în vântul luminos şi uriaşii îi răspundeau în şoapte.

Am strigat după ajutor şi nimeni nu m-a auzit. În timp ce mă împiedicam, intrând în spini, alunecând pe jos, lovindu-mă de trunchiuri de copaci, mi-am dat seama că mă rătăcisem şi că orbisem. Mi-am spălat ochii cu apă de ploaie şi când o parte din noroi s-a curăţat m-am trezit pe unul dintre şantierele de construcţie a Drumului. Asfaltul proaspăt turnat fusese măturat. Pe apă pluteau tufe. Corturile muncitorilor fuseseră împrăştiate de vânt peste tot şi toţi cei care construiau drumul ce trebuia să se unească cu autostrada fugiseră să se ascundă şi nu erau nicăieri de găsit.

Mai departe am văzut acoperişuri de paie peste bananieri. Am ajuns la un alt loc devastat, unde oamenii întinseseră cablurile electrice. Corturile dispăruseră. Am văzut o umbrelă printre crengile unui copac. Ceva se întâmplase. Era fum în aer. Tufele erau înnegrite. Bucăţi carbonizate de prelate se agăţau de trunchiurile copacilor. Stâlpii de lemn erau arşi. Muncitorii stăteau in jurul cablurilor, uitându-se la ele, aşteptând să se întâmple ceva dramatic.

Vântul şi ploaia m-au alungat până spre marginea pădurii, până la groapa de unde scoteau nisip. Bărbatul alb stătea acolo, cu piciorul pe un buştean. Purta o pelerină groasă galbenă şi cizme negre. Se uita printr-un binoclu la ceva de cealaltă parte a gropii. Brusc, drumul s-a transformat într-un şanţ. Pământul s-a mişcat. Apele din pădure au curs pe sub noi. M-am agăţat de un trunchi. Albul a strigat, binoclul i-a zburat în sus şi l-am văzut alunecând din câmpul meu vizual. A alunecat încet în groapă, în timp ce un torent de apă 1-a luat cu el. Buşteanul s-a mişcat. Pământul s-a retras în grămezi şi 1-a acoperit în timp ce a dispărut. Nu i-am auzit strigătul. Buşteanul s-a rostogolit, şi strălulgerarea unei clipe a completat halucinaţia. Am început să ţip. Muncitorii s-au năpustit afară din pădure. Au năvălit pe marginea gropii încercând să îl găsească. I-au scos afară casca, binoclul, ochelarii, o cizmă, câteva dintre hârtii, dar trupul lui nu

a fost găsit. Groapa era pe jumătate plină cu apă. Trei muncitori s-au oferit să se scufunde în căutarea lui. Nu s-au mai întors niciodată. Groapa care ajutase la crearea drumului i-a înghiţit pe toţi.

Am plutit în haosul tristeţii, în vânt şi în ploaie şi în tiparele vălurite ale aerului şi am ajuns pe un tărâm pe jumătate cunoscut, unde era o firmă căzută cu faţa în jos pe pământ. Uşa era deschisă. Apa intra înăuntru şi uda mesele şi scaunele. Localul era gol. Şi apoi am văzut silueta elefantină a unei mame străbune stând pe o bancă, cu o expresie nefericită pe chipul pe jumătate cufundat în apă. M-a prins înainte să cad şi m-a dus în camera ei.

ŞASE

M-a pus să mă spăl. Mi-a dat supă de ardei aburindă. M-a frecat cu o alifie zgrunţuroasă este tot şi m-a masat cu degetele ei aspre. A tras colţurile plasei verzi de ţânţari şi m-a pus să mă întind pe patul ei mare, care mirosea ca trupul ei. Mi-a zâmbit dincolo de plasă, cu faţa învăluită în verde. Apoi, încet, s-a retras până când doar zâmbetul i-a mai rămas, oarecum sinistru în întunericul verzui al minţii mele.

Când m-am trezit ploua neîncetat. Apa curgea înăuntru prin fereastră şi prin tavan. Ploaia mi-a distorsionat privirea, mi-a răsucit paginile memoriei. Eram uimit de noile împrejurimi.
Erau pânze de păianjen pe plasa masivă de ţânţari. Am ieşit şi am stat pe marginea patului. Camera mirosea a lemn proaspăt tăiat, a pene de păsări sălbatice, a camfor, a plante aromate şi a multe haine. Erau haine în fiecare cui şi pe fiecare frânghie. Erau haine peste tot, cascade de broderii fine, bluze albe, halate scumpe cu margini din aţă aurie, rochii masive, eşarfe, haine colorate şi robe suficient de voluminoase cât să acopere mai multe lăţimi de pat.

Pânze albe acopereau ca un paravan un colţ al camerei. Afară, ploaia răpăia pe frunzele de *cocoyam.* Paravanul pâlpâia

de imagini. Peste tot prin cameră erau zgomote imateriale, gândaci în zbor, păsări bătând din aripile lor rupte. Ceva picura, măsurând bătaia inimii ploii. Ceva expira un aer de mahon şi respira în tăcere. Am rezistat tentaţiei de a mă uita dincolo de paravan.

Mirosurile misterioase ale ploii pe pământ şi ale plantelor intrau prin crăpăturile din geam. Ploaia făcea totul să pară străin. Persistenţa ei îmi altera văzul. După un timp, mi s-a părut că dincolo de paravan se ascundea un bazar de mistere, un subcontinent al lucrurilor interzise. M-am ridicat şi am încercat să dau la o parte pânza albă. Era grea. Un nor de praf s-a ridicat din ea. Umbre s-au mişcat prin cameră. Pe un perete, forma enormă a unei plante de floarea-soarelui s-a transformat în forma unui taur. Ţânţarii au bâzâit Un păianjen s-a ridicat pe o pânză invizibilă. M-am hotărât să mă strecor pe sub pânză. Se părea că mă târâm pe sub un frunziş impenetrabil de alb. Praful mi s-a ridicat în faţă. Gândacii se împrăştiau pe când înaintam. Pui de şobolani nou-născuţi izbucneau în mişcări înfricoşate. Furnicile alergau peste mâinile mele în timp ce intram în labirintul vieţii secrete a unei străine.

Când am ieşit de cealaltă parte, am observat podeaua vopsită cu caolin. Albeaţa ei se lipise de mine şi nu se mai desprindea. Un castron din pământ era aproape de perete. În vas erau scoici, lobi de nuci de kola şi un bulb de ceapă, penele unei păsări galbene, monede vechi, o lamă şi dinţii unui jaguar. Trei sticle stăteau lângă castron. într-una era *ogogoro* pur. In alta, rădăcini marinate într-un lichid galben. În a treia erau creaturi mici cu ochii roşii, într-o apă maronie. Aproape de a treia sticlă era o ţestoasă răsturnată, cu carapacea vopsită în roşu, dând din picioare. Ţestoasa făcea zgomot. Am întors-o. A început să se îndepărteze. Am prins-o, surprins de cât de grea era, şi am pus-o înapoi pe spate. Ţestoasa nu a mai făcut zgomot. Apoi am simţit emanaţiile unei enorme prezenţe feminine şi am devenit conştient pentru prima dată că se uita cineva la mine din întunericul stătut al încăperii.

Simţeam intensitatea privirii mamei străbune care fusese

transformată în lemn. Ştia cine eram. Ochii îi erau nemiloşi, cu privirea lor nemişcată. Îmi ştia destinul dinainte de a se întâmpla. Stătea în ungherul ei plin de pânze de păianjen, o statuie puternică de mahon, întărită de aroma fertilităţii. Sânii ei mari emanau o putere libidinoasă neruşinată. O pânză de culoarea şofranului era drapată în jurul pântecelui ei gravid. Din spatele ochelarilor negri părea să privească totul cu aceeaşi seninătate, împrăştia în jur un aer de vise contradictorii. Eram hipnotizat de mirosul de *mosc* al semidivinităţii ei.

Îi auzeam bătăile inimii. Se auzeau ca un ceas stricat. Lângă scaunul ei era un radio cu tranzistori. Pe perete, în spatele ei, era o oglindă albastră. Imediat deasupra capului ei, pe un raft micuţ, era un ceas care nu mai funcţiona. Agăţate într-un cui, în spatele capului ei, erau un gong din fier şi un clopoţel. Avea la picioare o pereche de papuci roşii. Emana mirosurile acumulate de libaţii, sânge de animal, caolin, speranţele irespirabile ale străinilor şi o nepăsare galbenă. În poala ei se odihneau mărgele albe. Ceasul a scos un sunet brusc ca un ticăit şi m-am speriat. Ea mă privea intens. Sub privirea ei, seninătatea şi intensitatea erau acelaşi lucru.

Ceasul era nemişcat. Am văzut pasărea galbenă în umbrele din spatele mamei străbune. Era legată şi penele îi tot zvâcneau, ochii îi sclipeau în ungherul ei. Mi-am dat seama că aveam pânze de păianjen de pe faţă. O muscă zumzăia în spatele meu. Apoi a zburat roată şi s-a aşezat pe nasul zeiţei însărcinate. Ceasul a scos un alt sunet, speriind musca. Ţestoasa a dat din picioare. Pasărea s-a speriat. M-am privit in oglinda albastră, şi nu mi-am putut vedea faţa. M-am speriat. In acel moment, mama străbună din lemn mi-a vorbit.

Mi-a vorbit prin toate obiectele, prin zgomotele sfidătoare ale ţestoasei răsturnate, prin pasărea zbătându-se în captivitatea ei, prin plângerile muştei. Ceasul a început să ticăie. O
şopârlă mi-a trecut peste picior şi am sărit. Când mi-am revenit, m-am trezit lipit de perete, cu inima bătându-mi cu putere. Apoi am observat că totul în acel colţ era viu. Castronul se mişca spre mine. Oglinda se lovea de perete, fără să reflecte nimic. Am

simţit peretele mişcându-se, dezintegrându-se sub atingerea mea. Tot felul de lucruri se căţărau prin aer. Am văzut un melc pe perete. M-am dat la o parte şi aproape că am călcat pe ţestoasă. Era pe picioarele ei, în spatele castronului. Am observat că erau melci peste tot paravanul alb. Apoi am realizat că erau melci peste tot, pe mama străbună, pe faţă, pe oglindă, pe marginile găleţii. Nu ştiam încotro să mă întorc. Capul mi s-a umplut cu vocea zeiţei care îmi vorbea prin melcii şi obiectele din cameră.

Cum îmi puteam găsi drumul afară din labirintul acestor obiecte visătoare care erau toate obstacole pentru mine? Cum puteam să scap de misterul capului unui şarpe, de pielea lui solzoasă pe un ziar? Cum puteam să scap de pietrele înnegrite de smoala noului drum sau de degetul singur dintr-un borcan cu lichid transparent, care arăta spre mine? Zeiţa din lemn îmi vorbea prin toate aceste lucruri, dar cel mai mult îmi vorbea cu ochii. Nu îi înţelegeam vorbele. Fără să mă gândesc, precum cineva care rătăceşte într-un vis străin, m-am căţărat pe trupul zeiţei şi i-am dat jos ochelarii. În găurile adânci ale orbitelor ochilor avea ochi de piatră roşie, pietre preţioase de culoarea sângelui. Mi s-a tăiat respiraţia. Ochii ei s-au fixat asupra mea atât de fierbinţi încât i-am pus repede ochelarii înapoi. Transpiraţia curgea pe mine. M-am trezit prins într-o ciudată imobilitate. Apoi, spre marea mea groază, ea s-a mişcat - ca şi când se pregătea să mă zdrobească cu pântecele ei gravid. Am sărit jos de pe trupul ei mare şi mi-am făcut drum printre hainele încâlcite, ţipând.

M-am aşezat pe pat. Călătoria mea în lumea secretă a schimbat lucrurile pe care le vedeam în cameră. Ceea ce crezusem iniţial că erau grămezi de haine au devenit peruci, eşarfe, lenjerie intimă, banderole colorate, materiale vopsite. Afişele întunecate ale societăţilor secrete atârnau pe pereţi. Melcii se târau încet pe pereţi, lăsând o urmă umedă, curată. într-un dulap erau haine de bărbaţi, un baston negru şi cinci umbrele. Deasupra dulapului era scris cu litere gotice: VREMEA DOMNULUI E CEA MAI BUNĂ. Sus de tot pe perete era imaginea

unui Cristos crucificat şi sub ea un alt înscris: RĂUL PE CARE ÎL FAC OAMENII. Pe pereţi erau poze şterse cu Doamna Koto şi un bărbat. Bărbatul avea la o mână doar trei degete. Avea o faţă vioaie şi ochi trişti. Era o poză veche, înnegrită de soare şi de timp. Cum puteam să scap din labirintul de obiecte? M-am dus în pat, m-am întins sub pânza verde şi am adormit printre visele febrile ale camerei.

ŞAPTE

Când m-am trezit mă simţeam ca şi cum memoria îmi fusese ştearsă. Camera se schimbase. Umbre intense se năşteau pe pereţi. Scene din viitor, încă invizibile, umpleau spaţiile. Puteri încă neactivate se îngrămădeau în aer. Ochii îmi erau plini de formele celor care mă ţineau captivi, de albumina monştrilor eliberaţi, a duhurilor în sticle murdare, a homunculuşilor în cuiburi de lilieci. Creaturi informe fojgăiau peste tot; fantome captive şi mascarade în formele rele ale terorii se furişau în acea pădure de umbre. Ploaia încetase. Vântul biciuia acoperişul din tablă. Am ieşit pe vârfuri afară din cameră şi am închis uşa în urma mea. Mă simţeam altfel, ca şi cum un vânt din viitor ar fi suflat prin mine.

Pasajul era gol. în curtea din spate cineva încerca să aprindă un foc cu lemne ude. Fumul era groaznic. Seara căzuse odată cu ploaia. Cerul era foarte gri. Curtea din spate era plină de bălţi. Cu fiecare pas pe care îl făceam spre barul Doamnei Koto, simţeam că vieţile noastre se schimbau.

Luminile erau stinse în bar. Când am intrat, am crezut că locul era gol. M-am mişcat fără să fac zgomot spre locul meu din spatele vasului din lut. Uşa din faţă era întredeschisă. Muştele bâzâiau şi auzeam şopârlele de perete strecurându-se printre mese. În timp ce stăteam acolo, am desluşit conturul unor femei în întuneric. Stăteau nemişcate, cu capetele îndreptate spre uşă. După o vreme, au început să vorbească.

— Când ne bagă curent?
— De unde să ştiu eu?
— Doamna Koto vorbeşte despre asta de multă vreme.
— Se poartă şi ea ca un politician.'
— Doar promisiuni.
— Şi vorbe.
— Îl vor băga.
— Şi barul acesta va străluci.
— Şi într-o zi va deveni un hotel.
— Dar când vor băga curent?
— Într-o zi.
— Într-o zi am să-mi construiesc propriul meu hotel.
— Cum? Ai să furi bani?
— Politica mi-i va da.
— O să ţi-o tragi cu politica?
— Nu asta faci şi tu?
— Nu doar eu.
— Cine altcineva?
— Doamna Koto.
— Nu rosti numele ei. Urechile ei sunt peste tot.
— Am auzit că e însărcinată.
— Cu cine?
— De unde să ştiu eu? Am fost acolo când au făcut-o?
— E posîbil.
— Orice e posibil zile astea.
— Cine ţi-a spus că e gravidă?
— Da, de unde ştii?
— Oamenii vorbesc.
— Oamenii tot timpul vorbesc.
— Eu nu îi cred.
— Oamenii vorbesc prea mult.
— Zvonul e o prostituată ieftină.
— Şi tu ce eşti?
— Eu nu sunt ieftină.
— Eşti mai ieftină ca rahatul.
— Dar tu, ei? Bărbaţii spun că îţi miroase curul.

— Ţie îţi miroase pizda. .
— Chiar şi găina ţi-o poate trage.
— Ţie şobolanul
— Ţie câinele.
— Taci.
— Taci tu!
— Porcul i-a tras-o lu' maică-ta.
— Ţapul i-a tras-o maică-tii şi te-a făcut pe tine.
— Taci!
— De ce le tot spui tuturor să tacă? '
— Tu să taci!

Au tăcut pentru o vreme. Vântul bătea uşa din faţă de peretele exterior, forţându-i balamalele. Apoi femeile au început din nou, insultându-se unele pe altele cu fraze înţepătoare, cu vocile mai ascuţite ca sticla. Una dintre ele şi-a aprins o ţigară. Era o pauză în cearta lor plictisită, pauză în care vântul a gemut printre copaci. Apoi, peste tot locul, greierii şi-au început cântecul, în timpul tăcerii, Doamna Koto a intrat pe uşa din spate, cu o lampă în mână. Arăta masivă, ca şi cum se umflase cumva în întuneric. Faţa îi strălucea. Afară l-am văzut pe vânzătorul de vin de palmier, cu bicicleta înfăşurată cu funii; tigve de vin, legate împreună, se bălăngăneau în remorca lui.
— Nu e lumină? a întrebat Doamna Koto.
A venit până la mine şi mi-a băgat lumina în ochi.
— Deci te-ai trezit, da?
— Da, mulţumesc.
— Te simţi mai bine?
— Da.
— De ce ai atins găleata cu melci?
— Nu am atins-o.
— Mincinosule! Ştii cât timp mi-a luat să îi găsesc? Şi mulţi dintre ei încă se ascund. De ce faci atâtea prostii? Te-au trimis în lumea asta să mă pedepseşti?
— Nu ştiu.
— Şi ai cotrobăit prin toate colţurile din eameră.
— Nu.

— Ce ai găsit?
— Nimic.

S-a uitat un timp la mine. Femeile nu se mişcaseră. Feţele le rămăseseră îndreptate spre uşă. Apoi una dintre ele s-a uitat la mine.

— Când ai intrat?
— Nu ştiu.
— Ai face bine să pleci, a spus Doamna Koto.

Am rămas nemişcat. Ea s-a dus în spatele tejghelei. Una dintre femei s-a ridicat, a ieşit şi s-a întors înăuntru cu trei lanterne. Le-a pus pe mese diferite.

— Când o să-ţi bage curent?
— Nu-mi pune mie întrebări, a spus Doamna Koto.

A înconjurat tejgheaua, a ieşit afară şi am auzit-o târguindu-se cu vânzătorul. Au ajuns la o înţelegere. Vânzătorul a făcut o glumă răguşită. L-am auzit pedalând pe bicicletă, lăsând în urma lui un sunet ruginit, scârţâit. Doamna Koto a intrat în bar cu trei butoiaşe. Muştele au venit după ea. Vinul s-a vărsat pe jos. Femeile nu s-au mişcat. După ce a lăsat jos butoiaşele lângă mine, şi-a pus pumnul în şold şi le-a ocărât tare pe femei pentru lenea lor. Ele au sărit şi şi-au făcut de lucru, aranjând bănci, spălând pahare şi farfurii. Doamna Koto a ieşit din nou. Imediat ce a plecat, femeile şi-au reluat locul şi aşteptarea imobilă. Apoi vântul a adus un bărbat în uşa din faţă. Stătea afară, se vedea din spatele fâşiilor perdelei. A intrat şi a privit roată, şi doua femei s-au năpustit la el şi l-au condus la un loc. Era Tata. Femeile stăteau în partea opusă lui. M-am dus la el şi m-a mângâiat pe cap fără să spună nimic. Era supt la faţă, ţepii bărbii îi creşteau sălbatic şi avea o privire pierdută. Ştiam că avea să se întâmple ceva.

— Hai să mergem acasă, am spus.
— De ce? Abia am ajuns. A fost o zi diavolească. Adu-mi nişte vin de palmier. Unde e Doamna Koto?
— A plecat.

Una din femei i-a adus vin de palmier şi a aşteptat ca el să plătească. A alungat-o.

— Nu te cunosc, a spus ea. Aşa că plăteşte acum, dacă nu vrei să ai probleme.

Tata s-a uitat la ea de parcă urma să o lovească.

— E tatăl meu, am spus.

— Şi ce dacă?

Tata a plătit în silă. Eu m-am aşezat lângă el.

— Într-o zi, a spus el, necazurile vor exploda în zona asta.

Una din femei şi-a supt dinţii. Alta a scuipat.

— Scuipă cât vrei, a zis Tata. Necazul tău tot rămâne.

Femeile l-au lăsat Şi-a plecat capul şi a băut încet. Femeile au început să vorbească despre alegerile ce se apropiau. Au construit o asemenea imagine a întrecerii politice încât părea ca un bazar fantastic care avea să aibă loc la sfârşitul lumii. Vorbeau despre vaci care aveau să fie măcelărite, capre care urmau să fie prăjite pe frigări, mari muzicieni care vor cânta, maşini de toate felurile, şi invocau viziunea banilor aruncaţi din saci oamenilor, a mii de oameni venind din toate părţile lumii să fie hrăniţi, să le fie arătate miracolele puterii şi promisiunile unui nou viitor.

— Prostii! a spus Tata, sugându-şi dinţii.

La început, femeile au fost tăcute. Apoi, pe un ton grav, una dintre ele a spus:

— Oamenii ca tine mănâncă, rahat!

Tata şi-a terminat vinul de palmier dintr-o sorbitură şi apoi a râgâit. S-a uitat insistent la una dintre femei şi femeia s-a uitat înapoi la el. Vântul a suflat frenetic fâşiile perdelei. Ne-am uitat cu toţii la uşă ca şi cum ne-am fi aşteptat să intre din ploaie un personaj neobişnuit. Tata a continuat să privească prin femeie, prin pereţi, şi concentrarea pierdută din ochii lui m-a speriat. Lampa cea mai apropiată de uşă a licărit şi s-a stins. Apoi Tata a scos un râs înfiorător, care a stârnit un tremur slab de febră în mine. A continuat să râdă, cu faţa nemişcată ca o mască în întuneric, şi râsul lui părea să schimbe vântul. Ceva a zguduit acoperişul. Am auzit gemetele stranii ale pisicilor din pădure. Vântul a pătruns în bar ca un spirit fără trup, căutând un loc unde să stea. Când Tata s-a oprit din râs, camera a părut mai

întunecată şi vântul nu mai sufla. în spaţiile lungi ale unei aşteptări nedefinite, eram toţi ca pe o muchie de cuţit.
— Să mergem acasă, am zis eu, simţind cum trecea prin mine un fior.
— Taci, a spus Tata, cu privirea încă goală.

Una din femei s-a ridicat şi s-a aşezat din nou. Alta s-a ridicat, dând din fund, şi s-a dus la uşă. în lumina slabă, vedeam o cicatrice pe ceafa ei. A stat acolo tremurând multă vreme. Ploaia a început din nou să cadă continuu. Tata şi-a turnat singur mai mult vin de palmier. O altă lampă s-a stins. Ochii femeilor străluceau în întuneric. Vântul a început să sufle; l-am auzit vuind în timp ce prindea consistenţă printre copaci. Un spirit teribil a fost stârnit de mişcarea lui. Rafale de vânt loveau acoperişul de zinc, am auzit copacii protestând, vântul sufla pe orăcăiturile broaştelor. Femeia de la uşă sa întors şi, tremurând din tot trupul, a venit spre noi şi a ocolit masa şi s-a aşezat greoi. A oftat.
— Nici un client în seara asta, a spus ea.

A fost un moment de tăcere. M-am uitat spre uşă. Fâşiile perdelei s-au dat la o parte, ca şi cum ar fi trebuit să facă loc unei forme mari, şi un spirit cu trei capete a intrat în bar. Fiecare cap avea o formă diferită. Unul era roşu cu ochi albaştri, celălalt era galben cu ochi roşii, şi cel de al treilea era albastru cu ochi galbeni. Spiritul avea în jur de zece ochi cu totul. A venit în bar, a rămas în uşă, cu flecare cap privind într-o direcţie diferită, şi din ochii galbeni îi ieşea fum. Apoi, încet şi stângaci, a păşit în încăpere. L-am privit fascinat, simţind o febră teribilă cum îmi urca spre creier. Spiritul a venit şi s-a aşezat în faţa mea. Apoi, de pe cealaltă parte a mesei şi-a întins toate cele trei capete spre mine şi s-a uitat la mine cu cei zece ochi ai lui. Febra mi-a ajuns la creier şi un zgomot groaznic ca un burghiu ce nu se mai oprea a izbucnit din vârful craniului meu. Spiritul s-a uitat la mine mult timp. Nu mă puteam mişca. Culorile ochilor lui au început să mă rănească, au început să îmi ardă privirea. Apoi, o voce din craniu mi-a spus:
— Închide-ţi ochii.

I-am închis şi tot vedeam. Capetele spiritului s-au legănat şi apoi au fost retrase. Apoi spiritul, trecând prin masă ca şi cum aceasta nu ar fi existat, s-a dus şi s-a aşezat între femei. Două dintre capetele lui, în direcţii opuse, s-au uitat la feţele femeilor. Cel din mijloc, capul galben cu ochi roşii, a rămas îndreptat spre mine. Una dintre femei a tuşit. Alta a strănutat. A treia s-a ridicat şi s-a aşezat din nou. Tata a râgâit.

— Ceva pute aici, a spus femeia care tocmai strănutase.

— Mă simt rău, a spus alta.

— Îmi vine să vomit.

— Nu mă pot mişca.

— Şi nici un client.

— Nici un client, nici un ban.

— Nici curent.

— Ploaie tâmpită.

— Vânt rău.

— Şi Doamna Koto a dispărut.

— Unde a plecat?

— De unde să ştiu eu?

Femeile au tăcut. Vântul rămăsese nemişcat, ca şi cum, în cele din urmă, pământul ar fi născut. Una dintre femei a scos la iveală nişte praf şi 1-a prizat violent Şi apoi, un moment îndelungat, s-a prins de masă, cu capul clătinându-i-se, cu gura strâmbă şi larg deschisă. Capul albastru al spiritului era în faţa ei. Apoi, brusc, femeia a strănutat devastator, făcând să se scuture capul spiritului destul de tare. Capul s-a retras speriat. Celelalte capete şi-au lărgit ochii şi cel mai îndepărtat a început să se legene şi să se agite prin jur. Ochii i-au devenit foarte mari. Şi apoi a explodat într-un strănut puternic care practic m-a aruncat de perete.

— Ce e cu tine? a spus Tata.

— Nimic.

— Strănută o femeie şi te suflă şi pe tine? Nu eşti bărbat?

Apoi am început să strănut. Tata m-a lovit peste cap. Alta dintre femei a început să strănute. Tata ni s-a alăturat. Curând eram toţi infectaţi de strănutatul acela incontrolabil. Am

strănutat atât de mult şi atât de tare încât părea că ne vom pierde capetele cu totul. Femeia care începuse şi-a stropit mucusul peste tot şi a stins cu strănutul ei ultima lampă. Tata şi - a dislocat mucii în paharul cu vin şi apoi a răsturnat paharul. Eram cu toţii contorsionaţi până la paroxism, când vântul, suflând prin bar, ne-a luat strănutul şi în locul lui a lăsat cinci bărbaţi gălăgioşi care râdeau de noi. Nu ne-am dat seama că ne opriserăm din strănutat, până când unul dintre ei nu a spus:

— Aşa vă întâmpinaţi clienţii?

Apoi femeile, ştergându-şi nasul, luptându-se între ele, căzând una peste cealaltă, au năvălit spre bărbaţi şi i-au condus la o masă.

— Mai vreau vin! a spus Tata.

Nimeni nu i-a acordat nici o atenţie. Capul central al spiritului s-a întors spre Tata ca şi când acesta s-ar fi materializat brusc

— Şi mai multă lumină! a adăugat el.

Una dintre femei s-a ridicat şi a aprins lămpile. Spiritul a devenit mai puţin vizibil.

— Doar pentru că ai clienţi nu înseamnă că nu ar trebui să mă serveşti, a spus Tata pe un ton iritat.

— Taci, a spus unul dintre bărbaţi.

Tata i-a aruncat omului o privire fixă şi goală. Bărbatul s-a uitat înapoi la el. Tata şi-a întors privirea, s-a cufundat în sine şi a tăcut. Femeia care aprinsese lămpile a venit la noi.

— Mai vrei o sticlă, de vin de palmier?

Tata nu a răspuns, nici nu şi-a ridicat privirea. Părea să se fi retras în sine. Femeia a repetat întrebarea. Tata tot nu a spus nimic. Şi-a plecat capul.

— Lasă-1 pe omul acela bun de nimic în pace, a spus unul dintre bărbaţi.

— Dacă nu vrea să răspundă, lasă-1 să-şi înghită propria salivă, a spus altul.

Tata şi-a ridicat privirea şi a coborât-o înapoi. Un bărbat a strănutat. Spiritul şi-a mutat unul dintre capete şi s-a uitat la el. Femeia şi-a pus un pumn în şold. Apoi s-a dus în curtea din spate, a revenit cu o sticlă de vin de palmier şi a trântit-o pe

masă. Tata şi-a turnat nişte vin. Femeia s-a dus şi s-a aşezat lângă unul dintre bărbaţii liberi. Au început să vorbească între ei. Spiritul s-a ridicat şi s-a aşezat lângă bărbatul care strănutase. Tata şi-a terminat paharul de vin dintr-o înghiţitură şi apoi, cu faţa nemişcata, cu ochii injectaţi, a privit în sus. I-a examinat pe bărbaţi. Apoi s-a uitat la bărbatul care strănutase. La început am crezut că se uita la spirit. Bărbatul pe care îl privea nu a observat asta.

— La ce te uiţi? a spus femeia de lângă bărbat.

— Nu e treaba ta.

Bărbatul şi-a ridicat privirea şi a prins privirea feroce a Tatei.

— Să mergem, am spus. S-a oprit ploaia.

S-a făcut linişte. Apoi Tata a întins mâna şi a arătat mişcând din deget, ca un om care făcea o acuzaţie surprinzătoare. M-am uitat să văd spre cine arăta. Capul din mijloc al spiritului părea surprins şi ochii îi sclipeau în culori diferite.

— Fricosule! a strigat Tata, ridicându-se, arătând spre bărbatul care strănutase şi care avea o cicatrice rău prevestitoare aproape de ochiul stâng.

— Pe cine faci tu fricos? a întrebat bărbatul ridicându-se.

— Pe tine! Tu şi prietenii tăi m-aţi atacat noaptea trecută. Eşti un fricos!

— Eşti nebun! a strigat bărbatul. Eşti un hoţ! Tatăl tău a fost un hoţ!

— Dacă eşti atât de curajos, a spus Tata cu o voce tunătoare, de ce nu te baţi cu mine, singur, acum!

Din nou tăcere. Femeile au început să îl înjure pe Tata, strigând că e un scandalagiu. Femeile au încercat să îl ţină pe bărbat, apucându-1 de umeri, încercând să îl facă să se aşeze. Bărbatul s-a scuturat cu violenţă şi le-a măturat mâinile de pe el. Tata era nemişcat, în picioare, tremurând, cu degetul îndreptat spre el, scrâşnind din maxilare. O femeie a ţipat. Alta a strănutat. Ochii îmi erau larg deschişi. Un timp nu am putut vedea spiritul. Bărbatul a dat ocol mesei. Femeile au încercat să-1 ţină. Le-a aruncat de pe el. S-a pornit vântul. Bărbatul a mers în mijlocul barului şi s-a dat în spectacol dându-şi jos haina

voluminoasă. Şi-a tot dat-o jos multă vreme. I s-a agăţat în jurul gâtului, încâlcită în mărgele şi în amulete. Altă femeie a ţipat. Tata şi-a turnat un alt pahar de vin, 1-a dat pe gât, s-a ridicat şi a ocolit masa. L-a ajutat pe bărbat să îşi dea jos haina voluminoasă. S-a stârnit vântul şi părea suficient de puternic ca să spulbere barul. Am simţit podeaua tremurând. După ce bărbatul şi-a dat jos haina lui mare, a părut că scoate fum pe nări şi a înjurat şi a început să îşi dea jos cămaşa. I-a luat ceva timp. Tata s-a dus să urineze. Când s-a întors, bărbatul era cu pieptul gol, mai avea doar amuletele din jurul gâtului. De-a lungul pieptului avea urme de cicatrice, ca nişte însemne ciudate, care se întâlneau lângă buric. Tovarăşii lui îl înconjuraseră deja pe Tata. Era înfricoşător să vezi cât de calm era Tata. Am început să plâng.

— Nu te cunoaştem, a spus una dintre femei, printre ţipete. Nu te cunoaştem şi tu vii aici cu fiul tău urât şi ne strici afacerile şi ne faci probleme.

Faţa ei era destul de sălbatică, ochii îi erau piezişi, unghiile ca nişte gheare roşii.

Tata a ignorat-o.

— Deci ce vrei să faci? a întrebat bărbatul, pipăindu-şi amuleta. Ştii ce am eu aici? Dacă mă atingi, o să cazi jos de şapte ori şi apoi...

Brusc - a părut că lumina fulgerului s-a pierdut prin bar - Tata l-a lovit în faţă. S-a întâmplat foarte repede. În momentul următor, uşa barului era larg deschisă şi bărbatul dispăruse. L-am auzit gemând afară în întuneric. Fulgerul a dispărut înapoi în pumnul Tatei Apoi femeia cu unghii roşii a sărit pe el din spate. Tata a aruncat-o de pe el şi femeia a căzut pe o masă. Bărbatul cu care era s-a năpustit şi a sărit pe Tata şi s-au rostogolit afară. I-am auzit luptându-se să se ridice. Femeia care fusese doborâtă m-a văzut, a venit până la mine şi mi-a dat o palmă răsunătoare. Spiritul a reapărut în bar. Am fugit afară. Femeia m-a urmat. Am intrat într-unul dintre bărbaţi. Acesta m-a împins şi am căzut pe firma barului Doamnei Koto, care era căzută pe pământul umed. Încă ploua răzleţ. Vedeam cum cei doi bărbaţi

se băteau cu Tata. Unul îl ţinea din spate, şi celălalt îl lovea din faţă. Tata a ţâşnit înainte şi în jos şi 1-a aruncat pe bărbatul din spatele lui peste umăr. Apoi 1-a lăţit pe cel din faţa lui cu un pumn zdrobitor în nas. Amândoi zăceau întinşi într-o grămadă dezordonată, în noroi. Tata, satisfăcut, mi-a zâmbit. Femeia a sărit pe el şi 1-a tras de păr şi s-a agăţat de el cu unghiile. Tata a dat-o jos cu dificultate. Iar până să reuşească să facă asta, bărbaţii din bar ieşiseră.

— Să fugim, am spus.

Bărbaţii l-au înconjurat pe Tata. Cei doi care căzuseră au început să se mişte. Am încercat să îi lovesc cu un lemn ca să rămână jos, dar nu am reuşit nimic. Bărbaţii, cinci în total, au strâns cercul din jurul Tatei. Ţipând cu voci nefireşti, femeile îi îndemnau să îl ucidă pe Tata, să îi vâre faţa în noroi, să îl oblige să mănânce pământ Un bărbat a încercat să -l lovească pe Tata în faţă, a ratat, s-a împiedicat. Altul s-a aruncat asupra Tatei şi 1-a doborât la pământ.

Curând toţi s-au aruncat peste cele două trupuri pe jos şi au format o grămadă tremurătoare. Lupta a devenit confuză. Fiecare părea să dea în fiecare. Apoi, din masa zvârcolitoare de trupuri acoperită cu noroi, a ieşit capul galben al spiritului. Părea destul de confuz. Apoi spiritul s-a descâlcit din luptă şi a venit legănându-se spre mine şi şi-a scos în faţă capul galben, aproape de faţa mea, aşa încât nu puteam să scap de ochii lui roşii înflăcăraţi.

Vocea din capul meu a spus din nou:

— Închide ochii.

I-am închis şi tot puteam vedea. Spiritul clipea repede şi strălucirea ochilor lui îmi făcea rău. Bărbaţii se rostogoliseră jos de pe grămadă. Tata dădea în ei cu sălbăticie, cu pumnii lui ca de granit. Apoi a fugit în curtea din spate şi s-a întors curând după aceea, cu o bucată de lemn înspăimântătoare. Am deschis ochii. Bucata de lemn avea câteva cuie lungi ce ieşeau din ea. Am strigat. Spiritul, cu zece ochi măriţi, şi-a înclinat capul din mijloc mai aproape de mine şi a spus:

— Mi-au spus să te iau cu mine.

— Cine?
— Prietenii tăi.
— Ce prieteni?
— Din lumea spiritelor. însoţitorii tăi.
Tata dădea în stânga şi-n dreapta cu bucata de lemn.
— Aveai un pact cu ei. Înainte să te naşti. Îţi aminteşti?
Bărbaţii s-au împrăştiat în timp ce Tata îşi mânuia oribila armă.
— Ţineţi-1! a strigat unul dintre bărbaţi.
— Ţine-1 tu, a spus altul.
Tata i-a urmărit. Ei au fugit. Tata s-a luat după femeie. Ea a fugit, urlând, spre pădure.
— Ei au spus că trebuie să te aduc, a început spiritul din nou.
— N-am să vin.
Celelalte femei din bar acum erau afară. Unul dintre bărbaţi a luat o creangă lungă. Tata a ţâşnit după el cu o expresie ucigaşă pe chip. Bărbatul a scăpat creanga şi a fugit
— Fricoşilor! a strigat Tata triumfător.
Alerga după ei, iar ei fugeau. Apoi a intrat în bar. Femeile s-au împrăştiat la apropierea lui. S-a întors cu o tigvă de vin de palmier ce aparţinea adversarilor săi. A băut calm, în timp ce nu îi scăpa pe bărbaţi din ochi.
— Deci nu vii? a întrebat spiritul.
— N u .
— Şi cum rămâne cu promisiunile tale?
— Ce promisiuni?
— Vor fi mânioşi. :.
— Şi ce dacă?
— Să nu spui că nu te-am avertizat, a spus spiritul.
— În legătură cu ce?
— Ţine minte că eu am doar trei capete. După ce am dat eu greş, însoţitorii tăi vor trimite spiritul cu patru capete.
Una dintre femei a sărit asupra Tatei în timp ce dădea pe gât ultima picătură de vin de palmier. Apoi toate au sărit asupra lui şi i-au chemat pe bărbaţi să vină şi să îl termine. Tata s-a zbătut. Tigva s-a spart. O femeie a strigat. Bărbaţii s-au apropiat

cu precauţie.
— Şi după aceea ei vor trimite spiritul cu cinci capete.
Tata s-a scuturat. Femeile au căzut de pe el. Una dintre ele a reuşit să îi înşface temuta armă cu cuie şi a fugit cu ea.
— Şi când va veni rândul spiritului cu şapte capete, nimic nu te va mai salva.
Bărbaţii s-au apropiat de Tata cu mai multă încredere. Femeile au început să arunce cu pietre în Tata.
— Şi dacă reuşeşti cumva să scapi de spiritul cu şapte capete, însoţitorii tăi vor veni ei înşişi."
Femeile au aruncat cu pietre în Tata. E1 arunca înapoi. Dar curând li s-au alăturat şi bărbaţii şi pietrele zburau spre el din multe locuri prin întuneric.
— Târfelor! Femei ale iadului cu carton în loc de ţâţe! a urlat Tata.
Au început să arunce şi în mine cu pietre. Tata a ridicat firma căzută a Doamnei Koto şi a folosit-o ca scut. Ne-am retras cu spatele spre bar. Când am ajuns înăuntru, am închis uşa din faţă. Spiritul a intrat prin uşa închisă şi mă tot bătea la cap să vin cu el. Tata a pus una peste alta câteva bănci, ca să blocheze uşa închisă. Spiritul venea după mine peste tot, aducându-mi aminte de promisiunile care nu erau treaba lui, implorând, ameninţând, cu un cap în faţa mea tot timpul şi un alt cap vorbindu-mi mereu la ureche. Bătăuşii au dat cu pietre în uşă. I-am auzit fugind roată, în spate. Tata a stins toate luminile. Bărbaţii nu aveau curajul să intre în întuneric. Spiritul luminos, cu ochii arzând, rătăcea prin întuneric ca şi cum şi-ar fi pierdut simţul direcţiei. Tata a înjurat A spus că sângera. Ţânţarii ne înţepau. Am încercat să rămânem nemişcaţi. Nu aveam nici o idee despre ce avea să se întâmple în continuare. Spiritul, puţin înnebunit, rătăcea prin bar şi a ieşit afară prin unul dintre pereţi. Tunetul a explodat deasupra. Spiritul a venit înapoi grăbit. Fulgerul a trosnit. Spiritul, confuz, se clătina şi se răsucea în toate părţile. A început din nou să plouă. Am auzit pe cineva furişându-se înăuntru prin uşa din spate. Tata a aruncat cu ceva. Un bărbat a strigat şi a fugit afară. S-a lăsat o tăcere lungă. Apoi

am auzit vocea puternică a Doamnei Koto în faţă. Bătea în uşă. Bătăuşii au ţâşnit spre curtea din spate. Prostituatele s-au năpustit în bar şi au aprins lămpile şi au aranjat locul în grabă şi au luat băncile din spatele uşii. Spiritul a venit şi s-a aşezat lângă mine. Prostituatele au deschis uşa şi au inventat scuze pentru că fusese închisă, spunând ceva despre ferocitatea ploii, şi Doamna Koto, udă leoarcă, cu faţa furtunoasă de furie, a păşit în bar. S-a scuturat ca o pasăre mare cu pene şi a stropit de apă peste tot. Tata stătea nemişcat şi de pe frunte îi picura sânge pe masă. Capul albastru al spiritului a privit sângele cu o fascinaţie strălucitoare. Doamna Koto s-a uitat la noi. Nu a spus nimic. Era clar că se hotăra ce să facă cu noi într-o anumită privinţă. A mers încet prin bar. Spiritul s-a ridicat şi a urmat-o. Prostituatele s-au ghemuit lângă perete, cu feţele lipite de umbre. Tata s-a ridicat şi a spus:

— Doamnă Koto!

Ea s-a oprit din mers. Apa îi picura de pe poala halatului ei. Spiritul a trecut direct prin ea. Ea s-a înfiorat.

— Doamnă Koto, prietenii tăi aproape că m-au ucis acum două zile. L-am văzut pe unul dintre ei azi. S-au bătut cu mine şi au aruncat cu pietre în mine. Femeile tale au aruncat şi ele cu pietre în mine. Ce ai de gând să faci în legătură cu asta? Ea nu a spus nimic. A mers mai departe spre tejghea. A trecut prin spirit

— Eşti o femeie vicleană, o vrăjitoare, a spus Tata pe un ton egal. Şi pentru că nu îţi pasă de oameni, o să ţi se întâmple lucruri groaznice. Eu şi fiul meu nu vom mai călca niciodată aici.

Doamna Koto s-a întors şi 1-a privit pe Tata. Părea surprinsă, dar nu curioasă, de atacul verbal. S-a uitat la mine. Ochii ei m-ar fi putut transforma în lemn. Cred că a devenit duşmanul nostru din acea clipă. Şi-a continuat mersul. A dispărut în curtea din spate. Tata şi-a terminat băutura, m-a luat de mână şi m-a dus afară.

Bătăuşii dispăruseră. Ploaia curgea peste noi şi nu ne dădeam seama de asta. Pădurea era o întunecime umedă. Strada devenise un lac. Şanţurile dădeau pe dinafară. în timp ce mergeam, pământul tare se transforma în noroi şi am alunecat

prin mocirla care mi se ridica până la genunchi. Tata nu a spus nimic. Ploaia constantă a redus la tăcere toate vocile umane. Cerul era foarte întunecat Apropiindu- ne de casă, Tata a spus înecându-se:
— Le-am arătat noi lor, nu-i aşa?
— Da.
— Aşa e să fii bărbat.
— Cum?
— Când oamenii se luptă cu tine, întăreşte-te, studiază-i, aşteaptă momentul potrivit şi apoi atacă-i. Luptă-te cu ei ca un om nebun, ca un vrăjitor. Apoi te vor respecta.

Tremuram deja. Dinţii îmi clănţăneau. Tata a luat-o înaintea mea. Ploaia îmi curgea pe spate.

Când am ajuns acasă era aprinsă o lumânare, se simţea mirosul unei oale proaspete de supă, camera fusese curăţată, era cald, uşa era deschisă, dar Mama nu era înăuntru. Tata şi-a luat prosopul şi s-a dus să se spele. Când s-a întors m-am dus să fac şi eu baie. Când am revenit, Mama stătea pe pat. Pe masă era un castron mare de supă aburindă. Mama arăta înviorată, dar slabă. Avea pudră pe faţă şi ochii îi erau luminoşi. Când am intrat, cu prosopul meu mic legat în jurul taliei, Mama a zâmbit.
— Deci tu şi tatăl tău v-aţi bătut cu toţi, ei?

M-am dus şi m-am aşezat în poala ei.
— Au aruncat şi în tine cu pietre?
— Da, dar m-am ferit.

Tata a râs. Mama m-a uns cu ulei. Mi-am pieptănat părul şi m-am îmbrăcat. Am adormit în braţele Mamei. Apoi m-am trezit brusc. Lumina era diferită. Ardea o spirală pentru ţânţari.
— Mănâncă nişte supă de ardei, a spus Mama.

Eram acum pe pat. M-am ridicat şi am terminat ce mai rămăsese din supă. Era fierbinte şi mi-a înviorat gura şi capul. Ochii îmi ardeau. Tata era pe scaunul lui cu trei picioare.
— Am văzut un spirit azi, am spus.

Amândoi s-au ridicat.
— Ce spirit?
— Unul cu trei capete

— Unde?
— În barul Doamnei Koto.
— Când?
— Când ne băteam.
Tata s-a uitat la mine cu suspiciune. Apoi s-a lăsat încet pe spate.
— Cum arăta?
— Avea trei capete.
— Ce a spus?
— Că ar trebui sa merg după el.
— Unde?
— De unde am venit.
Au tăcut amândoi. Tata şi-a închis ochii s-a legănat cu măiestrie pe scaun şi apoi a deschis ochii şi m-a privrt.
— E timpul să mergi la culcare.
Nu am spus nimic.
— Deci, puteau să mă ucidă bătăuşii ăia, şi tot ce le-ai fi spus oamenilor ar fi fost că ai văzut un spirit, ei?
— Nu, am spus.
— Du-te la culcare.
M-am apucat să îmi întind salteaua.
— Dormi pe pat.
M-am urcat în pat. Mama a curăţat masa şi a întins salteaua.
— Dacă te cheamă vreun spirit, a spus Mama, să nu te duci, mă auzi? Gândeşte-te la noi. Gândeşte-te la tatăl tău care suferă în fiecare zi ca să ne poată da de mâncare. Şi gândeşte-te la mine care te-am purtat în pântecele meu mai mult de nouă luni şi care umblu pe străzi din cauza ta.
— Da, gândeşte-te la noi, a adăugat Tata.
Eu am dat din cap.
— Şi, a spus Tata cu asprime, de acum încolo Doamna Koto este duşmanul nostru. Azaro, dacă te prind că te mai duci acolo, am să te bat şi am să îţi pun piper în ochi, mă auzi?
— Da, Tată.
— Ea e o vrăjitoare, o femeie rea. De aceea nu are copii.
— Dar e însărcinată, am spus eu.

— De unde ştii?
— Aşa a spus cineva.
— Taci. Şi nu mai asculta la ce zic oamenii. E însărcinată pentru tine?
— Nu.
— Atunci taci şi nu-mi întoarce vorba când vorbesc cu tine.
— Da, Tată.

M-am întors cu faţa la perete, astfel încât să nu-i văd expresia înfricoşătoare. Pe lângă asta, mă temeam că dacă mă uitam la el se va enerva şi va sări pe mine. A bombănit şi a înjurat o vreme. A înjurat bătăuşii, partidul, slujba lui, colonialiştii, pe proprietar şi ploaia. Enervarea lui, hrănindu-se singură, s-a înrăutăţit A înjurat-o pe Doamna Koto şi s-a întrebat cu voce tare dacă să dea foc barului ei. În acel moment, Mama a stins lumânarea. Am auzit-o
Răsucindu-se pe saltea. Tata a continuat să înjure în întuneric.

OPT

Într-o clipă eram în cameră, iar în următoarea m-am trezit plimbându-mă pe drumurile nopţii. Nu aveam nici cea mai mică idee cum ieşisem afară. Am mers pe strada care se dizolva şi printre tufele pământului. Aerul era plin de ghicitori. Am mers printre cărţi şi luni şi istorii uitate. Mergeam după o femeie frumoasă cu părul albastru. Se mişca în cadenţa unei lumini aurii. Plutea pe vântul unei serenităţi regale. Suprapusă peste rezonanţa îndepărtată a rugăciunilor Mamei, femeia s-a întors şi mi-a făcut semn să merg după ea. I-am urmat zâmbetul şi am ascultat simfonia păsărilor. Mi-a atras spiritul în fântâni de lumină şi muzică liliachie şi variaţii de *abiku* [1].

Aerul era uşor înmiresmat cu fum de răşină şi tămâie, aromat cu fructe de guava [2] şi cireşe şi ananaşi zdrobiţi. Am mers în spatele femeii multă vreme, păşind pe tonuri de voci alto pe sub chiparoşi. Am auzit pe cineva strigându-mi numele dintr-o lume

mai grea, dar am continuat să merg. Dincolo de părul frumoasei femei era un peisaj cu maşini zburătoare luminoase şi grădini strălucitoare cu florile pasiunii şi crini.

Numele meu a răsunat şi mai greu. Femeia m-a îndemnat să merg mai departe. Faţa ei, tandră în lumina unei nebuloase visătoare, promitea extazul unui pământ secret de acasă, o lume de sărbători. O mână aspră, familiară m-a prins de umăr.

1. *Abiku* este un termen care semnifică *spirit rău* în mitologia populaţiei Yoruba. Aceste spirite rele sunt tot timpul flămânde şi însetate şi victimele lor preferate sunt copiii. Termenul *abiku* desemnează, de asemenea, spiritele-copii care trebuie să moară şi să se nască în lumea oamenilor. Când se descoperă că un copil este posedat de spiritul *abiku,* corpul lui trebuie să fie însemnat după moarte, pentru ca, atunci când este născut din nou în lume, să fie recunoscut şi să i se facă ritualurile necesare după ce a murit.
2. Guavas - fruct tropical galben cu pulpă roz sau albă ce creşte în copacul cu acelaşi nume.
— Unde te duci, Azaro?

Era Mama.
— Femeia aceea mi-a spus să o urmez.
— Ce femeie?

Am arătat spre femeia cu părul albastru, cu zâmbetul mereu înflorit şi care dispărea printre copacii în care atârnau rodii şi imnurile trandafirilor. Capul ei a devenit un nor solitar.
— Nu e nimeni acolo, a spus Mama.
— Ba da, este.
— Te duc acasă.

Nu am spus nimic. M-a ridicat pe umerii ei. Încă mai puteam să văd capul femeii. Auzeam vocile din grădinile pătimaşe, auzeam cantatele florii-soarelui. Am văzut fete delicioase dansând tarantela pe câmpuri de comete. Capul femeii s-a întors şi mi-a oferit un ultim zâmbet înainte să dispară cu totul în melodia Căii Lactee. Aerul s-a golit de enigme. Am auzit ultimele note ale unui adagio de flaut plutind peste lacul de

oglinzi verzi. Mama m-a dus acasă peste noroiul şi ruinele străzilor, peste apa mustind, pe sub un arpegiu de stele fluide. Era tăcută. Simţeam mirosul de canalizare şi de tencuială crudă al caselor sărăcăcioase.
Apoi tot ce a mai rămas au fost o lume ce se îneca în sărăcie, o lună de perlă cenuşie şi îndelungatul întuneric de dinaintea zorilor.

CARTEA A CINCEA

UNU

Apoi zeul ploii a fost nemilos timp de două săptămâni. A plouat atât de mult încât cerul părea să fi devenit inepuizabil ca apa mărilor. Noaptea, apa curgea prin acoperişul nostru, care, am descoperit curând apoi, era plin de găuri. Mama a trebuit să îşi sacrifice vasele şi oalele folosite pentru a face de mâncare ca să strângă apa care picura înăuntru. Erau atât de multe recipiente în camera noastră încât era aproape imposibil să te mişti. Unele erau aproape de pat, altele în mijlocul camerei, altele pe dulap. A trebuit sa mutăm frânghiile cu haine şi cizmele Tatei. Într-o noapte, în timp ce dormeam, ploaia m-a picurat în cap: se părea că ploaia era corosivă şi îşi făcea găuri noi în tabla de zinc a acoperişului. A trebuit să îmi mut salteaua. Uneori ploua atât de tare încât vasele se umpleau şi dădeau peste margini, iar podeaua se umplea de apă. Prima dată când s-a întâmplat asta m-am trezit crezând că am udat salteaua. Mare mi-a fost uimirea» la limita groazei, când am crezut că urinasem atât de mult în somnul meu. M-am ridicat, şi în linişte, am încercat să curăţ urina. S-a trezit Mama. Mă simţeam ruşinat. Apoi mi-am dat seama de farsa pe care mi-o jucase zeul ploii.

Ploaia cădea atât de tare încât nu mai puteam să dorm pe jos şi a trebuit să împart singurul pat cu părinţii mei. Când s-au deschis mai multe găuri deasupra noastră, a trebuit să tot

mutăm patul roată prin cameră. S-a ajuns atât de rău că nu mai găseam un loc unde să nu picure. Am sfârşit în cele din urmă prin a ne aşeza astfel încât ploaia să ne picure pe picioare. Tata s-a plâns proprietarului, dar el a ameninţat că ne va mări chiria mai mult dacă va repara acoperişul. Nu ne puteam plăti chiria nici atât cât era, aşa că nu am avut de ales decât să ne mulţumim să fim udaţi noaptea.

Uneori ne trezeam dimineaţa şi găseam limacşi, viermi şi miriapode târându-se prin cameră. Pe pereţi au apărut melci mici. În vase am găsit peştişori. Tata era convins că un duşman încerca să ne otrăvească. A devenit suspicios cu privire la întreaga clădire şi m-a avertizat să nu iau mâncare de la nimeni sau să mă joc cu copiii ceilalţi. Am devenit destul de însinguraţi.

Ploile a scurtat zilele. Multă vreme am fost bolnav. La început Mama a mers să vândă la piaţă acoperind cu o foaie de plastic vasul cu mărfă. Dar cum vremea s-a înrăutăţit, a stat mai mult acasă şi câştiga foarte puţini bani. Tata se întorcea seara acoperit de noroi, cu hainele împuţite, cu ochii înnebuniţi. I-au apărut tăieturi vineţii şi umflături pe tot corpul. Picioarele i s-au acoperit de răni şi s-au răsucit Era o perioadă grea pentru hamali.

Strada noastră s-a transformat într-un singur râu mare. Apa intra în camere din şanţuri. Uneori ploua atât de mult încât clădirea a început să pută din cauza apei care se revărsa din groapa latrinei. În acea perioadă, copiii s-au îmbolnăvit, şi mulţi oameni au avut boli ciudate şi a trebuit să fie duşi degrabă acasă în satele lor pentru tratamente speciale cu ierburi. Cei care îşi puteau permite şi-au construit mici diguri de ciment în faţa camerelor ca să împiedice ca apele rele să intre în ele. Restul au stat în camerele lor şi au privit cum se ridica apa. Am fost răcit în majoritatea timpului. Când Mama se întorcea de la comerţul ei restrâns, se spăla, îşi schimba hainele şi se aşeza pe pat, ghemuită, cu dinţii clănţănindu-i. înconjuraţi de monotonia continuă a ploii, nu aveam prea multe de vorbit. Zgomotul ploii care cădea ne-a intrat în oase, în liniştea şi în visele noastre. Faţa Tatei arăta de parcă ar fi fost lichidă. Uneori, când Mama se

întorcea de la comerţul ei ambulant, cu râme agăţându-i-se de glezne şi cu apă de ploaie curgându-i de pe faţă, nu reuşeam să-mi dau seama dacă plângea sau nu.

Am continuat să mă duc la şcoală dimineaţa. Cărţile de şcoală erau ude leoarcă, cerneala curgea din caiete şi eram bătut tot timpul. Clădirea şcolii, improvizată din noroi şi ciment, fără acoperiş şi cu tavanele joase, se dezintegra în ploaie. Plantele creşteau sălbatice în sălile noastre de clasă. Şerpi se târau în timpul orelor noastre de igienă. Şi când ploua prea tare ne ţineam orele sub streşinile caselor din apropiere.

În drumul meu înapoi spre casă, într-una din zile, turna din greu. Am trecut pe lângă barul Doamnei Koto. Afară erau parcate multe maşini. Printre fâşii am distins femei cu buze roşii şi feţe machiate, bărbaţi în haine de culoare deschisă. Nu am văzut-o pe Doamna Koto. Când am trecut pe lângă bar, a fulgerat pe cer. Fulgerul a explodat deasupra mea şi am fugit. Am alergat spre pădure, dar vântul era puternic. M-a ridicat şi m-a aruncat la pământ. M-am ridicat uimit. În acel moment am auzit un mârâit teribil. Apoi, un copac a căzut cu încetinitorul, ca într-un vis, şi s-a prăbuşit peste alţi câţiva copaci. Crengi şi frunze blocau drumul în spatele meu. Am fugit înspre fulger. Alergam pe apă. Pietre muşcau din tălpile mele. Ploaia îmi biciuia faţa. Simţind că nu mai puteam înainta prea departe, cu plămânii explodându-mi, am fugit sub streşinile unei case aproape de a noastră. Doar când am ajuns acolo, tremurând, eliberat temporar de violenţa vremii, am realizat că intrasem pe teritoriul bătrânului care fusese orbit de îngerul trecător.

Era pe verandă, stând pe un scaun cu faţa întoarsă spre mine, cu ochii verzi şi pe jumătate dizolvaţi. Fuma o pipă. Purta pălărie. Când l-am văzut, m-am speriat. Mă pregăteam să fug şi să întâmpin fulgerul, când bătrânul a spus:

— Nu pleca, băiete.

În ploaie, vocea îi era şi blândă şi înfricoşătoare.

— De ce? am întrebat tremurând.

Şi-a lovit de câteva ori pipa de scaun şi mi-a zâmbit sinistru. Ochii i s-au mişcat în mod ciudat.

— Pentru că, a spus el, dacă nu asculţi de mine şi dacă pleci, te vei îneca într-o groapă. Şerpii se vor târî în gura ta.

Vântul mi-a stropit faţa.

— Vino aici, a spus el.

— De ce?

— Vreau să văd cu ochii tăi.

Am vrut să fug.

— Nu te mişca! a poruncit el.

Am îngheţat. Mădularele îmi erau amorţite. Eram înrădăcinat. Nu mă puteam mişca. Bătrânul a râs. Dinţii îi erau mai mult sau mai puţin maronii şi gura îi era ca o rană.

— VINO AICI! a poruncit din nou.

Am rămas nemişcat. Vântul s-a stârnit din nou şi stropii de ploaie ne-au udat bine. După un timp, am simţit că mă urnesc. Ceva în mine se mişca. Am opus rezistenţă. Dar vântul era mai puternic. Bătrânul orb a râs în timp ce eu mă luptam. Am descoperit că vântul mă divizase, mă separase de mine. Am simţit un eu interior plutind spre bătrânul orb. Sau era bătrânul orb care plutea în mine, invadându-mi conştiinţa? Nu eram sigur.

Vântul s-a oprit. Ploaia cădea în linişte. Totul s-a întunecat. Am încercat să clipesc, dar nu puteam. Ca şi când m-aş fi trezit într-un coşmar, o substanţă densă, verde mi-a trecut peste ochi. Ochii mi s-au limpezit, treptat, mi s-au curăţat. Când am privit înapoi în lume, ce am văzut m-a făcut să urlu. Totul era cu susul în jos. Lumea era mică. Copacii erau ca nişte uriaşi ce se mişcau încet. Pământul era plin de cratere. Se mişca la fel ca un monstru ce fremăta în somn. Spaţiile dintre lucruri erau populate de cele mai îngrozitoare spirite pe care le văzusem vreodată. Aveau răni din care curgea puroi peste tot. Când vorbeau, o salivă verde curgea din gurile lor. Am ţipat. Ochii mi-au luat foc. Apoi zâmbetul băiatului-rege mi s-a arătat şi a dispărut, răcorindu-mi vederea. Am auzit vrăjitoare ce ţipau, mărturisindu-şi răutăţile.

Monstrul care era pământul şi-a căscat gura şi a dat afară un animal galben cu ochii aprinşi ca de rubin şi gheare lungi. Mi-a

sărit în ochi şi am căzut pe spate. Un vânt sălbatic a suflat prin mintea mea. Ochii mi s-au înfierbântat din nou şi am crezut că se vor consuma. întunericul a venit peste mine.

Când am deschis ochii, m-am trezit că stăteam nemişcat. Ploaia îmi curgea pe faţă. în spatele meu, bătrânul orb căzuse de pe scaunul lui. Se agăţa de aer cu degetele lui strâmbe. Pipa îi era pe jos. Pălăria lui zăcea în ploaie. Şi în pălărie, sclipitoare pe fundalul materialului maroniu, era o pisică albă. Era o pisică frumoasă cu ochi gnomici. Când m-am mişcat, pisica a sărit. într-o clipă a dispărut. Bătrânul orb striga după ajutor. S-a deschis o uşă. Au venit două femei. L-au văzut pe bătrân răsucindu-se pe pământul ud cu gura deschisă, înecându-se. M-au văzut pe mine stând acolo. Au făcut conexiuni ciudate între noi. Au strigat. Eu am fugit în vremea rea. Femeile nu m-au urmărit.

Ploaia îmi lovea pielea, dar am fugit fără să mă opresc. În timp ce alergam, am văzut istoria viitoare, comprimată într-un moment Am văzut o casă neterminată dărâmându-se sub forţa ploii. Şi apoi, tot ce a rămas au fost nişte bare de metal ieşind din pământul mustind de apă. S-a întâmplat atât de repede încât eram convins că încă vedeam lumea prin ochii bătrânului orb.

Când am ajuns acasă, Mama era în uşă, scoţând apa din cameră cu un castron de plastic. Toate găurile curgeau ca nişte robinete deschise. Patul era ud cu totul, din haine picura apă. Erau peste tot oale şi găleţi.

— Ajută-mă cu cratiţele, a spus Mama ca şi cum aş fi fost acolo în tot acel timp. Mi-am dat jos ghiozdanul. Încă ud, am început să golesc găleţile şi oalele. Le-am pus înapoi la locul lor.

— Mi-e frig, am zis.

— Goleşte oalele.

— Am să mă îmbolnăvesc.

A continuat să scoată apa din cameră, în pasaj.

— Dacă nu te îmbolnăveşti, am să îţi dau o bucată mare de peşte prăjit. Şi dacă goleşti oalele şi mă ajuţi să usuc camera, am să îţi spun o poveste.

— Ce poveste?
— Despre ploaie şi zeul ploii.

Am golit oalele cu mare entuziasm. Ceilalţi chiriaşi s-au uitat la noi de la ferestrele lor. Ploaia nu dădea nici un semn că avea să se potolească. Când am terminat de golit oalele, am luat o cârpă şi am ajutat-o pe Mama să usuce podeaua. Noaptea a căzut peste ploaie. Când podeaua s-a uscat atât cât o puteam usca noi, ne –am spălat pe mâini. Mama s-a dus să pregătească cina. Am rămas înăuntru, pătruns de un fior. Am ascultat vântul M-am întins pe pat şi m-am învelit cu o pătură udă. În timp ce dormeam, am auzit mârâiturile spectaculoase ale zeului ploii. Când ochii lui scăpărau, aruncau o lumină ascuţită peste toate lucrurile. Uneori era ca o sticlă orbitoare aruncată de un perete negru.

Camera era încălzită de mirosul mâncării. Pe masă era o lumânare aprinsă. Umbre uriaşe se mişcau cu repeziciune pe pereţi. M-am ridicat. Tata lovea aerul, aplecându-se, ferindu-se şi şerpuindu-se, lovind spre umbra lui. L-am privit până m-a observat. El a spus:
— Tatăl tău va deveni campion mondial
— La ce?
— Am să fiu boxer.

Părea a fi foarte mulţumit, dintr-un motiv necunoscut. A continuat să lovească în gol, luptându-se cu aerul, aruncându-se în luptă, parând. Ploaia s-a îmblânzit. Mama arăta mai bine, părul îi era curat, faţa îi strălucea puţin. Tata boxa în jurul ei.
— Tatăl tău a înnebunit, a spus ea.
— De ce?
— Se antrenează să fie boxer.

L-am privit amândoi atacând ţânţarii şi furnicile cu aripi. Transpira şi faţa îi era deformată într-o concentrare absurdă.
— Vezi ce săraci suntem, a spus Mama. Cum vom hrăni un boxer?

Tata s-a oprit brusc, ca şi când ar fi fost lovit în stomac. Apoi s-a prăbuşit brusc pe jos şi a rămas acolo, pretinzând a fi făcut *knock out.* Mama a râs. O lumină a fulgerat într-unul dintre ochii

mei ca şi cum aş fi avut un aparat de fotografiat în creier. Pentru o clipă totul a rămas nemişcat. Pereţii s-au dizolvat, camera s-a evaporat şi în spaţiul relativ al acelui timp ne-am mişcat spre alt loc.

— Suntem pe lună, am spus.

— Nu e gata mâncarea? a întrebat Tata ridicându-se şi curăţându-şi de praf pantalonii.

Mama ne-a pus pe masă mâncarea şi am mâncat în linişte. Tata avea un apetit enorm şi a mâncat hrana sărăcăcioasă cu o plăcere evidentă. După ce am terminat, Tata şi-a aprins o ţigară, în timp *ce* eu şi Mama am curăţat masa. Tata fuma pe scaunul lui, inspirând adânc şi expirând cu suspine lungi. Mama s-a aşezat pe jos cu vasul ei şi a început să îşi numere banii.

— Sezonul ăsta ploios ne va săraci, a spus ea.

— Curând va fi o pauză, a spus Tata.

Apoi mi-am amintit de povestea pe care Mama a promis să mi-o spună. Am întrebat-o despre ea şi Mama a zâmbit, dar a continuat cu calculele ei, folosindu-şi toate degetele. Brusc, Tata s-a înfiorat, cu umerii tremurându-i. S-a ridicat repede, şi-a pus cizmele şi a ieşit

— Ce s-a întâmplat? am întrebat.

— Tatăl tău a simţit ceva.

— Ce?

— Un mesaj, un avertisment.

— Cum?

— În trupul lui.

Am tăcut. O teamă inexplicabilă a venit peste mine. Puteam să aud lumea respirând. Mama s-a oprit din numărat, a pus vasul deoparte şi m-a trimis să cumpăr o cantitate mică de *ogogoro.*

Afară era întuneric. Ploaia se oprise, dar aerul era umed. Apa lucea de pe fiecare suprafaţă. Pasajul era plin de bălţi. Clădirea era liniştită, ca şi cum ploaia stinsese toate sunetele. Casele erau tăcute într-un fel ciudat, cum nu le mai văzusem niciodată. Pereţii erau uzi leoarcă şi apa picura de pe acoperişuri. în faţa clădirii am auzit apa gâlgâind în şanţuri. Nu era nimeni prin

preajmă. Copacii şerpuiau pe cerul întunecat şi am putut să aud doar frunzele respirând. M-am înfiorat şi am trecut strada. Microbuzul ars părea să se fi redus în mărime. Cioburile de sticlă de pe jos erau singura amintire a vitrinei fotografului. Am bătut la uşa vânzătoarei de *ogogoro. A* trecut o vreme până când aceasta a deschis.

— Da?

Faţa ei serioasă, cu cicatrice mari, m-a speriat. I-am cerut să-mi măsoare băutura. Mi-a luat sticla şi a intrat înapoi în cameră, lăsându -mă în pasajul umed. Auzeam familia femeii vorbind înăuntru. După o vreme femeia a ieşit, având încă expresia aceea înfiorătoare pe chip. Avea o bucată de *eba* într-o mână. În cameră, în spatele ei, i-am văzut pe cei cinci copii ai ei şi pe soţul ei, aşezaţi în cerc pe jos, mâncând din aceleaşi castroane. Mi-a dat sticla şi restul. Am ieşit din clădirea care mirosea a peşte uscat şi a urină şi m-am dus în faţă. Mă gândeam la fotograf, când am văzut un om mergând în spatele microbuzului ars. Am crezut că era Tata. Când am ajuns acolo, am dat peste un străin care urina pe uşa microbuzului. Urina lui scotea aburi.

— La ce te uiţi?

— La nimic.

— Pleacă de aici, copil prost crescut.

— Nu sunt prost crescut.

— Taci.

— Nu.

— Ce vrei? a strigat el. Apoi a înjurat. Din cauza ta m-am pişat pe mine.

Am râs şi m-am dat înapoi.

— Cine e taică-tău? a întrebat el furios.

M-am întors şi am început să mă îndepărtez, când l-am auzit înjurând din nou. Când m-am uitat am văzut că venea după mine, urinând în continuare. Am luat-o la fugă.

— Dumnezeu să te pedepsească, copil bun de nimic! a strigat el.

— Dumnezeu să te pedepsească şi pe tine, am spus eu.

M-a urmărit. Eu am fugit. *Ogogoro-u*l s-a vărsat. M-am dus şi

m-am ascuns într-un tufiş şi m-am târât roată până am ajuns în spatele unei case. Încă-1 auzeam pe bărbat strigând înjurături adresate copiilor din noua generaţie. Vocea lui de beţiv s-a şters în întuneric, auzindu-se mai tare din când în când.
— Copil prost, a spus el. Să se uite la scula mea. De parcă taică-său n-are una.

Când vocea lui a ajuns destul de departe, m-am târât afară din ascunzişul meu. Vântul s-a ridicat din nou şi mi-a fluierat la urechi O pisică a mieunat şi s-a strecurat din întuneric aproape de mine. Am tresărit speriat. Sângele mi-a urcat în obraji. Apoi am auzit voci tandre chemându-mă în întuneric. M-am dus spre stradă. Vocile s-au mutat. Au început să mă cheme din tufişuri, aproape de geamul din faţă al unui bungalou. Când am auzit vocile, m-am speriat. Vântul a încetinit. Când le-am răspuns vocilor, ele s-au schimbat şi au început să îmi cânte numele în melodii ciudate. Am provocat vocile să iasă afară, să îşi arate feţele. Eram de opinia că nu erau spirite, ci copii bătându-şi joc de mine în întuneric. M-am enervat şi am aruncat cu bucăţi de lemne şi ghemotoace din hârtie umedă. Dar, spre mirarea mea, vocile au aruncat cu pietre în mine. Una dintre ele m-a lovit în umăr. Aşa că am pus sticla de *ogogoro* jos şi am aruncat cu pietre înapoi în ele, înjurând şi blestemând. M-am chinuit atât de mult cu aruncatul pietrelor, furios că nu le nimeream şi nu le auzeam ţipând, încât nu am observat când vocile s-au oprit. Următorul lucru pe care l-am auzit a fost un zgomot de sticlă spartă. Spărsesem un geam. O lumină s-a aprins în cameră. Am auzit o cheie răsucindu-se în broască. Perdeaua s-a dat la o parte şi bătrânul orb, ţinând o lanternă, cu faţa lipită de geamul spart, s-a uitat la mine cu o concentrare duşmănoasă. Ochii i-au devenit flăcări. A strigat după ajutor. Doar când mi-am dat seama că era casa unde locuia bătrânul orb am luat sticla de *ogogoro* şi am fugit acasă.
— Unde ai fost? m-a întrebat Mama când am intrat.
— Nicăieri. .
— Ai nisip pe tine. Nisip şi noroi. Ai vărsat *ogogoro* pe tine. Miroşi a *ogogoro.* Ce ai făcut?

— Nimic.

S-a ridicat şi a venit ameninţătoare spre mine. Faţa i s-a schimbat.

— Ai băut din *ogogoro7*

— Nu, nu, am spus eu neputincios.

S-a întins, mai rapidă ca vântul, şi m-a prins. M-a lovit peste cap. Şi-a ridicat piciorul, şi-a scos un papuc de casă şi m-a lovit peste spate.

— Încă eşti doar un copil şi bei *ogogoro,* ei?

— Nu.

— Furi *ogogoro7.*

— Nu.

— Te ascunzi în tufişuri şi bei? a strigat ea.

Fiecare afirmaţie era însoţită de o lovitură de papuc pe spatele meu. Am ţâşnit şi am fugit spre uşă, am deschis-o şi l-am văzut pe Tata stând acolo, ca un străin. Nu s-a mişcat Mama a pus jos papucul şi s-a aşezat pe pat. Tata a intrat, a închis uşa şi a zis:

— Un vânt rău îmi suflă în cap.

Nu s-a aşezat pe scaunul lui, dar a stat la geam. Apoi a zis:

— Cât de mult trebuie să se zbată un om?

A fost o clipă de tăcere. Spatele îmi cânta din cauza loviturilor. Voiam să strig, dar starea Tatei făcea lucrul acesta imposibil.

— Pe masă ai nişte *ogogoro-,* a spus Mama.

Cu ochii goi, precum trezit dintr-un vis adânc într-un tărâm ciudat, Tata a luat sticla şi s-a dus la uşă. Mama şi-a acoperit capul cu o eşarfa. Tata a făcut o libaţie generoasă folosind jumătate din băutură. S-a rugat strămoşilor lui să ne salveze de sărăcie, de foame, de necazuri. A cerut călăuzire şi semne ca să ştie ce să facă. Apoi a turnat *ogogoro* pentru noi toţi şi a dat pe gât băutura. A închis ochii.

— Se va întâmpla ceva ciudat, a spus epuizat, şi nu ştiu ce e.

Tata a stat nemişcat, cu ochii închişi. Din când în când îşi lăsa capul pe spate.

— Vântul rău îl ţine pe om sărac, a spus el.

Mama şi cu mine l-am privit intens. A rămas tăcut pentru multă vreme. Mama a început să cureţe masa. Încăperea mirosea a *ogogoro* şi a ploaie. Mi-am pregătit salteaua şi m-am întins pe jos, când s-au auzit bătăi tari în uşă. M-am gândit la fotograf. Am deschis uşa şi am văzut un bărbat, o femeie şi pe orbul bătrân.

— Ăsta e! a spus unul dintre ei.

Instantaneu, am încercat să închid uşa, dar bărbatul a blocat-o cu piciorul lui mare şi a împins-o facându-şi loc.

— Cine e? a întrebat Tata.

— Nu ştiu, am spus fugind să mă ascund în spatele lui.

Cele trei apariţii au intrat în cameră. O expresie îngrozită a apărut pe chipul Mamei. Bătrânul - orb, molfăind - şi-a fluturat bastonul prin aer. Celălalt bărbat se ţinea de braţul bătrânului. Femeia stătea în mijlocul camerei, cu mâinile pe coapse, într-o postură agresivă. Orbul, ridicându-şi capul, şi-a mişcat faţa într-o parte, apoi în cealaltă. Din ochi i se scurgea un lichid verzui. A agitat bastonul din nou şi a doborât lumânarea. Mama a ridicat-o şi a pus-o înapoi pe farfurioara de pe masă. Bastonul bătrânului a lovit-o peste fund, iar Mama s-a îndreptat şi bastonul a căzut din mâna bătrânului. Femeia 1-a ridicat şi 1-a pus înapoi între degetele lui apucătoare. Apoi a spus cu o voce furioasă:

— Fiul vostru ne-a spart geamul.

— Nu l-am spart, am zis eu.

— Taci, a spus Tata.

— A spart geamul bătrânului cu pietre.

— Ar trebui să îţi înveţi minte fiul, a spus bărbatul.

— Bate-1, a adăugat femeia.

Apoi orbul, înaintând, împiedicându-se, cu braţele întinse, încurcat de camera pe care nu o cunoştea, strâmbându-şi gura, a spus:

— Unde e băiatul? Adu-1 aici.

M-am dus şi m-am ascuns sub pat.

— Vrem să plătiţi pentru geam, a spus femeia.

— Sticla e scumpă.

— Adu-1 aici, lasă-mă să-1 ţin eu, a vorbit bătrânul orb cu o voce spartă, nefirească.
— De unde ştii că fiul meu e cel care a spart geamul? a întrebat Tata.
— Bătrânul 1-a văzut, a spus femeia schimbându-şi poziţia. S-a lăsat tăcere.
— Bătrânul orb? a întrebat Tata, puţin neîncrezător.
— Da.
Din nou tăcere.
— Cum 1-a văzut?
— L-a văzut pe fiul tău aruncând cu pietre în geam.
— Cum?
— Ce fel de întrebare e asta?
— Am întrebat cum?
— Bătrânul orb poate vedea când vrea.

Am privit pe furiş din spatele patului. Orbul era acum complet nemişcat, cu mâinile îngheţate în aer, capul ridicat, ochii mişcându- se ciudat. Apoi, spre teroarea mea cea mai mare, bătrânul a arătat cu bastonul în direcţia mea. Toţi s-au întors spre mine. Bătrânul orb, prins într-o febră sinistră, a început să se bâlbâie. Zgomote ciudate îi ieşeau din gură. Apoi, dintr-odată, s-a eliberat de lângă bărbatul care avea rolul ochilor săi. A venit în faţă, s-a împins pe lângă genunchii Mamei şi s-a împiedicat de masă, răsturnând lumânarea, cufundând camera în întuneric. A căzut pe pat şi s-a zbătut să se ridice. Tata a aprins un chibrit. Bătrânul, dând din mâini, cu un urlet teribil, gutural, străvechi, s-a năpustit spre Tata ca un animal sălbatic. Dintr-un motiv oarecare, Tata s-a speriat şi a căzut de pe scaun. Cu o hotărâre stranie, bătrânul a venit spre mine, cu ochii larg deschişi, cu lacrimi verzi curgându-i din ochi. Apoi s-a oprit Tata a aprins lumânarea. Cu un alt strigăt, bătrânul a sărit spre mine. M-am ferit. A căzut în spatele patului Femeia şi bărbatul s-au grăbit să îl ridice. Când a fost din nou în picioare, a scos un alt strigăt dement, le-a aruncat mâinile celor doi de pe el, ca o bestie înfuriată şi a venit după mine din nou. Mama a ţipat. Bătrânul orb alerga roată prin cameră.

Eu tot fugeam în cerc, în jurul mesei din mijloc. Eram complet îngrozit de gândul de a fi prins de bătrân. Apoi brusc, a tăcut. A devenit foarte liniştit Era ca un om care se lupta cu seninătate să iasă dintr-un vis. Camera s-a schimbat. Luminile au devenit pătate cu roşu. Apoi, spre uimirea mea, am văzut că bătrânul avea două capete. Unul avea ochi sănătoşi şi un zâmbet înspăimântător care exprima putere. Celălalt a rămas cum era.
— Vino aici, copil *abiku,* copil-spirit încăpăţânat. Crezi că eşti puternic, ei? Eu sunt mai puternic ca tine, a vorbit bătrânul, cu vocea tânără şi răsunătoare a unui bărbat.
— Lasă-mi fiul în pace, a spus Mama înainte să scoată un ţipăt ascuţit, asurzitor.
Bătrânul s-a oprit din drumul lui.
— Vom plăti pentru geam, a spus Tata pe un ton de împăcare. Cele două capete ale bătrânului au devenit unul. Apoi, ca şi cum ar fi fost eliberată dintr-o vrajă, femeia a spus:
— Bineînţeles că veţi plăti.
Celălalt bărbat a înaintat şi 1-a sprijinit pe bătrân. Femeia i-a dat înapoi bastonul. Bătrânul s-a prăbuşit în mod ciudat, umerii i-au căzut, spatele i s-a cocoşat, capul i-a venit în faţă. A devenit pasiv şi fragil. Oasele i-au trosnit. S-a împiedicat şi a mormăit. O îmbătrânire macabră a venit peste el, ca şi cum eforturile lui supranaturale i-ar fi secătuit viaţa. Fără vreun alt cuvânt, toţi trei au ieşit din cameră.
Ţinându - ne respiraţia, i-am privit plecând. După ce au plecat, Mama s-a ridicat şi a închis uşa. Apoi s-a întors spre mine.
— De ce le-ai spart geamul? Vrei să ne omori? Nu vezi cât de săraci suntem? Nu ai milă pentru tatăl tău? Ştii cât costă sticla?
— Nu l-am spart eu.
— Cine 1-a spart?
— Spiritele.
— Care spirite?
— Cum pot spiritele să spargă un geam? s-a întrebat Tata.
— Nu ştiu.
— Foloseşti spiritele ca pe o scuză de fiecare dată când faci o

prostie, nu-i aşa?
— Nu.
— Minţi.
— Nu mint, am strigat eu. Am început să plâng.
— Minţi.
— Nu mint. Spiritele l-au spart. Ele au aruncat cu pietre în mine şi eu am aruncat cu pietre în ele.
— De ce au aruncat cu pietre în tine?
— Nu ştiu.
— Aşa că te-ai dus şi ai spart geamul pentru că spiritele au aruncat cu pietre în tine, da?
Am tăcut.
— Vezi ce copil periculos eşti? Ştii, o să ne omori. O să ne omori cu problemele pe care ni le faci. Uită-te ce ai făcut L-ai lăsat pe bătrânul acela orb să intre în camera noastră. Ştii ce puteri are? Ai văzut cum s-a purtat? Dacă te-ar fi prins, Dumnezeu ştie ce s-ar fi întâmplat.

Mama s-a înfierbântat atât de mult în teama ei încât a venit şi m-a tras de urechi. Le ţinea strâns între degetul mare şi celelalte degete. Le-a răsucit până când am crezut că avea să mi le smulgă. Am urlat. Strigătul meu apărut să o înfurie şl mai tare, pentru că m-a tras de urechi, mi le-a răsucit şi mai tare şi le-a ciupit şi apoi mi-a dat una peste cap. M-a lovit atât de tare încât am zburat prin cameră. M-am lovit de perete şi am alunecat pe jos. Am stat nemişcat, uitându-mă la Mama cu o solemnitate răzbunătoare.
— Nu te uita aşa la maică-ta! a spus Tata.

Mi-am coborât ochii şi am plâns în tăcere, cu lacrimi picuraudu-mi pe coapse. Am rămas aşa chiar şi când Mama a stins lumânarea. Am rămas sprijinindu-mă de perete când ei s-au culcat. Nu m-am mişcat din poziţia mea nici când ei au început să sforăie şi să se răsucească în pat Nu conta dacă îmi vedeau protestul sau nu. Eram hotărât să stau aşa până la sfârşitul lumii. Şi apoi a venit dimineaţa. M-am trezit întins pe saltea, cu o pătură peste mine. Urmele lacrimilor erau uscate pe faţa mea. M-am trezit fericit. Doar după ce Mama mi-a dat

puţină pâine şi a plecat să vândă la piaţă mi-am amintit că trebuia să fiu supărat pe toată lumea.

DOI

Doar seara, după ce Tata s-a întors cu tâmplarul şi cu un geam, am fost lovit de întreaga forţă a mâniei Iui. Eram în cameră când s-a întors de la lucru. A intrat, a pus jos geamul, şi-a schimbat hainele şi a ieşit Nu a spus un cuvânt L-am urmărit de la distanţă. A intrat împreună cu tâmplarul în casa bătrânului. Era acelaşi tâmplar care construise şi tejgheaua Doamnei Koto.

Bătrânul orb stătea afară pe verandă, cu o pisică în poală şi o pipă în gură. Purta aceeaşi pălărie cu care îl mai văzusem. Tata nu i-a spus nimic. I-a arătat tâmplarului geamul. Cu un ciocan, tâmplarul a spart colţurile rămase în rama geamului. Zgomotul a speriat pisica, care a sărit din poala bătrânului. Când sticla a căzut în cameră, femeia a protestat. S-a plâns şi a insistat ca tâmplarul să măture camera. Tâmplarul a spus că nu o va face şi şi-a lăsat uneltele. Celălalt bărbat a venit afară. Alţi oameni din clădire au ieşit şi ei. Bărbatul a început să îl împingă pe tâmplar dintr-o parte în alta. Tata a intervenit. Bărbatul 1-a împins şi pe Tata. îl vedeam pe Tata cum se lupta să îşi reţină mânia. Strigătele şi discuţiile au atras acolo o întreagă o mulţime. Curând, chiar şi Doamna Koto a venit să vadă ce se întâmpla şi când 1-a văzut pe Tata, a încercat să-i calmeze pe toţi, dar nu a reuşit decât să-şi atragă un potop de înjurături din partea lui. S-a furişat de acolo, blestemându-1 pe Tata şi pe bărbaţi în general.

Discuţia privitoare la măturatul camerei a mai vuit o vreme. Apoi bătrânul a strigat că ar trebui să îl lase pe tâmplar să îşi continue lucrul.

— Vreţi să mă omoare ţânţarii la bătrâneţe! a spus el.

Certurile au fost rezolvate instantaneu. Femeia i-a permis tâmplarului să continue, cu condiţia să facă sticla să cadă afară.

Tâmplarul, totuşi, şi-a reluat lucrul doar după ce Tata şi-a potolit mânia cu câteva sticle de bere şi nişte nuci de kola. Bătrânul a dat din cap în timp ce tâmplarul a pus geamul înapoi în rama de lemn. Apoi, ca şi cum şi-ar fi completat plăcerea derivată din ascultarea muncii tâmplarului, bătrânul a cerut să i se aducă acordeonul, în timp ce tâmplarul fixa sticla şi bătea cu dexteritate micile cuie ca să o ţină în loc, bătrânul orb a cântat cea mai urâtă muzică pe care am auzit-o vreodată. Muzica 1-a făcut pe tâmplar să rateze un cui şi să îşi dea cu ciocanul peste deget. Muzica m-a ameţit puţin. Tata o ura, în mod evident. Se tot încrunta spre bătrân, care cânta fericit, cu pipa în gură. Tata s-a retras la capătul îndepărtat al casei. Tâmplarul, nerăbdător să fugă de sunetul toxic al muzicii, lucra cu rapiditate. Curând, bătrânul s-a plictisit de acordeon. Nu mult timp după aceea tâmplarul a terminat, geamul era fixat în rama ferestrei. Femeia s-a plâns că sticla se mişca în fereastră, dar tâmplarul a ignorat-o şi şi-a împachetat sculele. Tata a măturat cioburile într-un făraş şi le-a aruncat în spatele microbuzului. în timp ce el şi tâmplarul plecau, bătrânul a spus:

— Data viitoare când fiul tău o să mă mai deranjeze am să-i dau o lecţie pe care n-o s-o uite niciodată.

Tata nu a spus nimic. A mers acasă împreună cu tâmplarul şi i-a cumpărat acestuia o bere. Tâmplarul a băut fericit. Au vorbit despre Doamna Koto. Nu au vorbit despre politică. I-am urmărit de la uşă.

— Intră sau du-te şi te joacă! a spus Tata.

Am intrat.

Tâmplarul, puţin beat, s-a oferit să îi repare Tatei scaunul.

— Nu, îmi place aşa, a spus Tata cu filozofie. Îmi aduce aminte că orice ar fi lucrul pe care stăm, într-o zi ne va face să cădem.

Tâmplarul a râs, şi-a terminat berea, s-a târguit în legătură cu plata lui, şi-a primit banii bombănitor şi a plecat.

Doar când Mama s-a întors extenuată de la comerţul ei ambulant, cu faţa ca o mască de praf şi de umbre, Tata a sărit asupra mea. Şi-a scos cureaua de la pantaloni, a închis uşa, mi-a rupt tricoul la spate şi m-a bătut fără milă. M-a lovit în timp ce

fugeam, tremurând, prin cameră. M-a bătut cu toată energia şi cu toţi muşchii din trupul lui mare şi furios. Bătaia lui m-a umplut cu fulgere de durere. Fiecare părticică din mine ardea de durere. Pe faţa Tatei era o expresie sălbatică. Cureaua trosnea ca biciul de cal. Am sărit şi am dansat într-o contorsiune animalică. M-a lovit cu cureaua peste tălpi, peste gât, peste spate, peste picioare, peste mâini M-a pedepsit în modul în care un boxer profesionist l-ar bate pe un partener tânăr şi inferior lui, cu mânie şi cu lovituri aplicate metodic. În timp ce făcea asta, ă zis:

— Tu eşti un copil încăpăţânat, eu sunt un tată încăpăţânat. Dacă vrei să te întorci în lumea spiritelor, întoarce- te! Dar dacă vrei să rămâi, atunci fii un fiu bun!

Am renunţat la fuga prin cameră şi m-am prăbuşit grămadă lângă uşă. Nu mai simţeam durere. Nu am strigat nici măcar o dată. E1 voia dovada că pedeapsa lui mă învăţase minte. Nu i-am dat satisfacţia asta. Furia lui a crescut. Şi astfel, după mult timp, când nu mai eram sigur dacă încă mă pedepsea sau doar visam ducerea, s-a oprit şi a renunţat, şi-a oprit mâna şi s-a aşezat pe scaunul lui. Eu zăceam pe jos. Mama a venit şi m-a ridicat pe pat.

— Să nu-i dai nimic de mâncare în seara astaî a tunat Tata, ridicându-se.

În seara aceea i-am privit mâncând. Mai târziu, Mama s-a înduioşat şi mi-a dat puţină mâncare pe furiş, dar am refuzat-o. Tata a dormit liniştit în noaptea aceea, sforăind ca un taur. Ziua următoare am refuzat sâ merg la şcoală. Am refuzat să mă joc. Am refuzat să mănânc. Şi am rămas înăuntru, în pat, crescând în statură, plin de răzbunare. Aşa am intrat într-o stare stranie a existenţei, am început să mă hrănesc cu foamea mea. M-am hrănit bine şi aveam un apetit enorm. M-am coborât în mine şi am găsit alte lumi aşteptând. Am ales şi o lume şi am rătăcit. Acolo nu erau spirite. Era o lume a fantomelor. O lume a foametei, a inaniţiei şi a secetei. Am locuit printre ele multă vreme. Mama mă trezea uneori. Tata bombănea fără oprire despre suma de bani care îl costa să mă hrănească. Spunea cât

îl costase geamul, spunea despre umilinţa pe care l-am făcut eu să o sufere în secret şi în public, despre agonia muncii sale şi cum i-am făcut visele să se ofilească pentru că eram un fiu atât de rău. Am încetat să-1 mai ascult. M-am retras din lumea simţirii şi a sentimentelor, a simpatiilor. Seara următoare am refuzat să mănânc. Mi-am pierdut energia şi am simţit cum deveneam uşor. Am simţit un extaz teribil crescând în mine. Am adulmecat lumea sărbătorilor, lumea spiritelor. Am văzut câmpiile de muzică, fântânile de desfătare. Capul mi s-a umplut cu aer. Faţa mi s-a micşorat. Ochii mi s-au mărit. Am ascultat muzica foamei.

În cea de-a treia zi în care am refuzat să mănânc, am început să părăsesc lumea. M-am îndepărtat voit, dorind să plec, cântând cântecele despărţirii pe care doar spiritele mele însoţitoare le puteau cânta cu frumuseţea ciudată a flautelor deasupra munţilor părăsiţi. Faţa Mamei era departe. Distanţa dintre noi a crescut. Faţa Tatei, mare şi severă, nu mă mai înspăimânta. Credinţa lui că asprimea trăsăturilor sale îi dădea putere peste toate îl făcea să arate puţin comic. L-am pedepsit retrăgându-mă din lume. I-am torturat pe amândoi ascultând cu toată inima melodiile necântate ale spiritelor mele. Stomacul, hrănindu-se cu regimul celeilalte lumi, cu aerul foamei, a crescut. M-am adăpat din relele istoriei. Am înghiţit hrana suferinţei care se adună în spaţiile de deasupra aerului pe care îl respirăm, în zona a tot ce vedem. Şi apoi am auzit-o pe Mama plângând. Am refuzat să fiu tulburat. M-am cufundat în seninătatea esenţială, indiferentă a sufletului copilului-spirit - seninătatea care acceptă cu calm extremele experienţei pentru că spiritul-copil este la el acasă în prezenţa morţii. Nu am dormit timp de trei zile. Nu am mâncat Mama plângea. Părea departe, într-un loc izolat al pământului. M-am adâncit şi mai mult în cealaltă lume.

În cea de-a patra zi, amnezia foamei a început să îşi răspândească extazul straniu peste sufletul meu paradoxaL Apoi l-am găsit pe spiritul cu trei capete stând lângă mine,Nu plecase niciodată. Aşteptase răbdător. Putea întotdeauna să conteze pe

cruzimea neintenţionată a oamenilor, pe lipsa lor de dragoste, pe faptul că puteau uita lucrurile esenţiale ale existenţei. Pentru o vreme, spiritul cu trei capete a rămas tăcut. Tata era pe scaunul lui, lustruindu-şi cizmele. S-a uitat la mine pe furiş. Am simţit slăbiciunea părinţilor, am simţit cât de lipsiţi de putere erau cu adevărat Şi pentru că Tata nu mi-a spus nimic, pentru că nu a făcut nici o încercare să ajungă la mine, nu a făcut nici un gest spre mine, nu a făcut nimic să mă împace, nu a încercat nici măcar să îmi zâmbească, am ascultat la ce spunea spiritul cu trei capete.

— Părinţii tăi te tratează cu atrocitate, a spus el. Vino cu mine. Tovarăşii tăi sunt disperaţi să te îmbrăţişeze. Un ospăţ cu adevărat minunat aşteaptă întoarcerea ta acasă. Tânjesc după prezenţa ta încântătoare. Vei fi tratat ca un prinţ, ceea ce eşti. Fiinţelor umane nu le pasa. Ele nu ştiu cum e dragostea. Uită-te ia ele. Tu mori şi tot ce fac ele e să îşi lustruiască cizmele. Te iubesc? Nu. Am acordat atenţie cuvintelor spiritului. Şi cuvintele lui m-au condus pe un teren albastru, dincolo de înfometările cărnii. Păsări colibri cântau pe crengi. Copacii erau aurii. Am călătorit pe vântul amneziei până am ajuns la un drum verde magnific.

— Drumul acesta nu are sfârşit, a spus spiritul cu trei capete.

— Unde duce? am întrebat eu.

— Peste tot. Duce spre lumea fiinţelor umane şi spre lumea spiritelor. Duce spre rai şi iad. Duce spre lumi despre care nici măcar nu ştim.

Am mers pe drum. Toţi copacii din jur se puteau mişca şi aveau propria lor formă de vorbire. Fiecare copac avea o personalitate şi un caracter distinct Unii dintre copaci erau răi şi formele bizare de vrăjitoare şi vrăjitori erau aşezate pe crengi, urmărindu-ne cu un interes evident Mergând mai departe, am văzut o pasăre cu faţa Doamnei Koto. S-a învârtit în jurul nostru de trei ori şi a zburat înainte. Drumul cobora. Cu cât mergeam mai departe, cu atât culorile acelei lumi deveneau mai vii. Erau culori despre care niciodată nu am ştiut că există, culori atât de orbitoare, atât de pline de sănătate şi lumină, culori care

înceţoşau toate distincţiile dintre strălucire şi întunecime, care păreau să ocupe cele mai înalte octave ale viselor noi, încât am mers într-o stare de uimire continuă. Lumea se tot schimba. Drumul a început să se mişte. Se comporta ca un râu şi curgea în direcţia opusă călătoriei noastre. Mersul a devenit dintr-odată dificil. Mă dureau picioarele, eram extrem de înfometat şi cu fiecare pas îmi venea să renunţ. Crezusem că drumul spre cealaltă lume era unul lipsit de efort.

— Mergem pe drumul acesta până la capăt?

— Da, a spus spiritul păşind ca şi cum distanţa nu ar fi nimic.

— Dar ai spus că drumul nu are sfârşit.

— E adevărat, a spus spiritul.

— Cum poate fi adevărat?

— Dintr-un anumit punct de vedere, universul pare să fie compus din paradoxuri. Dar totul se rezolvă. Aceasta e funcţia contradicţiei.

— Nu înţeleg.

— Când poţi să vezi totul din toate punctele de vedere imaginabile, s-ar putea să începi să înţelegi.

— Tu poţi?

— Nu.

Tata s-a ridicat de pe scaun şi a stat deasupra mea. Respiraţia lui se manifesta, în lumea în care eu călătoream, ca un vânt greu. Vântul a suflat peste mine. M-am simţit foarte uşor. De fiecare dată când extenuarea ameninţa să mă cuprindă în întregime, vântul acesta mă ridica în aer. Spiritul m-a prins şi m-a tras înapoi pe pământ.

— Nu zbura, a spus spiritul. Dacă zbori de aici, nu ştiu unde vei ateriza. Sunt multe lucruri ciudate pe aici care îl devorează pe călător. Sunt mulţi mâncători de spirite şi monştri ai interspaţiului. Stai pe pământ.

Tata a tuşit, eu m-am împiedicat de o ridicătură verde din drum. Am mers mai departe. Apoi am ajuns la începutul unei văi colorate în portocaliu. Şi culorile văii se schimbau mereu. într-o clipă era albastră, în următoarea argintie, dar când am văzut-o prima dată, valea fusese portocalie. Copaci cu fructe în formă de

capete de oameni creşteau pe marginile drumului şi pe locurile mai ridicate ale văii. Am recunoscut unele dintre feţe. Fructele au căzut, feţele au căzut pe jos, soarele le-a topit, ele au devenit ape preţioase care au curs la rădăcinile copacilor şi pe crengi au apărut feţe noi ca nişte fructe frumoase. Procesul căderii şi recreşterii părea foarte rapid şi am văzut câteva feţe murind şi renăscând în clipa dintre doi paşi.

Valea era populată cu creaturi ciudate. În loc de feţe aveau măşti care deveneau mai frumoase pe măsură ce te uitai mai mult la ele. Poate că măştile erau chiar chipurile creaturilor. Aveau case de-a lungul văii. Aveau şi palate şi centre culturale dedesubt, sub pământ. Acropolele lor, împreună cu fabuloasele lor cimitire, erau în aer. În vale munceau cu toţii din greu.

— Ce fac? am întrebat.

Tata s-a lăsat pe vine, cu faţa aproape de a mea. M-a atins şi eu m-am înfiorat.

— Construiesc un drum.

— De ce?

Tata m-a luat de mână. Am simţit frig şi am început să tremur. Mi-a suflat în faţă şi vântul aproape că mi-a suflat capul şi m-am tot ridicat în spaţii şi în cele din urmă spiritul a trebuit să mă ţină jos trăgându-mă de păr.

— Ei construiesc drumul de două mii de ani.

— Dar nu au ajuns deloc.

— Ştiu. Au construit doar câţiva metri de drum.

— Dar muncesc din greu.

— Şi ce contează asta?

— Tot ce par să facă e să construiască drumul.

— Absolut.

— Dar de ce îl construiesc?

Tata mi-a atins faţa şi palmele lui m-au ars. M-a scuturat. Am simţit cum îmi trosneau oasele. Capul mi s-a scuturat cu violenţă. Mi-a trezit goliciunea din stomac şi a stârnit furia înfometării. S-a uitat adânc în ochii mei. Unii dintre locuitorii văii s-au oprit din muncă şi şi-au întors feţele mascate spre noi. Tata m-a aruncat înapoi pe pat, s-a ridicat şi a părăsit camera.

Oamenii şi-au reluat lucrul.
— Pentru că au avut cel mai minunat vis.
— Ce vis?
Tata a trântit uşa când a ieşit din cameră. Forţa cu care a trântit-o mi-a scuturat tot corpul.
— Au trăit veşnic ca feţe ale măreţului copac. S-au plictisit de eternitate. Ei sunt aceia pe care soarele nu i-a topit, transformându-i în apă preţioasă. Au devenit fiinţe, oameni cu măşti. Într-o zi, profetul lor le-a spus că există lumi şi lumi cu oameni sus de tot. Profetul a vorbit mai ales despre un popor. Un mare popor care nu îşi cunoştea propria măreţie. Profetul a numit acea lume Rai şi a spus că ar trebui să construiască un drum mare, astfel încât ei săi poată vizita pe acei oameni, şi oamenii să-i poată vizita. În felul acesta se vor completa unii pe alţii şi vor împlini un destin important al universului.
— De ce profetul i-a spus celeilalte lumi Rai?
— Pentru că oamenii lui sunt morţii.
— Cum pot morţii avea profeţi?
— Sunt multe moduri în care poţi să fii mort. Pe lângă asta, morţii nu sunt ceea ce crezi tu că sunt.
— Continuă cu ceea ce spuneai.
— Despre ce?
— De ce i-a spus profetul lumii celeilalte Rai.
— Da, pentru că poporul profetului sunt morţii. Raiul înseamnă lucruri diferite pentru oameni. Ei doreau să trăiască, să fie mai mult în viaţă. Doreau să cunoască esenţa durerii, doreau să sufere, să simtă, să iubească, să urască, să fie deasupra urii şi să fie imperfecţi ca să aibă mereu ceva după care să tânjească, ceva care este frumuseţea. De asemenea, doreau să se minuneze şi să trăiască miracole. Moartea este prea perfectă.
— Atunci de ce le-a luat atât de mult să construiască atât de puţin?
— Profetul lor le-a spus multe lucruri pe care ei nu le-au înţeles niciodată. Unul dintre lucrurile pe care profetul le-a spus a fost că drumul nu poate fi niciodată terminat.
— De ce nu?

— Ceea ce voia profetul lor să le spună e că, în momentul în care drumul va fi terminat, vor pieri cu toţii.
— De ce?
— Presupun ca nu vor mai avea nimic de făcut, nimic la care să viseze şi nici o nevoie de viitor. Vor muri de desăvârşire, de plictiseală. Drumul este sufletul lor, sufletul istoriei lor. De aceea, când termină o secţiune mare din el, sau au uitat cuvintele profetului şi au început să se gândească că l-au terminat, au loc cutremure de pământ, lovituri de fulger, erup vulcani invizibili, râuri coboară peste ei, uragane le sfarmă pământul, drumul înnebuneşte şi se autodistruge, sau oameni ajung denaturaţi în spirit şi încep să transforme drumul în alte lucruri, sau muncitorii înnebunesc, oamenii încep războaie, revolte mutilează totul şi mii de lucruri le distrag atenţia şi distrug ceea ce au construit şi o nouă generaţie vine şi începe din nou să construiască drumul din ruine.

M-am uitat la drum cu ochi noi. Era scurt şi extraordinar. Era o lucrare de artă, aproape un altar, frumos dincolo de cuvinte, creat din cele mai preţioase substanţe din lume, din ametist şi crisoberil, cu inserţii din carneol [1], strălucind de modele turcoaz.
— De ce e atât de frumos?
— Pentru că fiecare nouă generaţie începe cu nimic şi cu totul. Cunosc toate greşelile de la început. Ei poate nu sunt conştienţi că ştiu, dar ştiu. Cunosc planurile de dinainte, intenţiile originale, cele mai vechi vise. Fiecare generaţie trebuie să îşi conecteze originile pentru ea. Tind să devină ceva mai înţelepţi, dar nu ajung prea departe. E posibil ca ei acum să călătorească mai încet şi să facă greşeli mai mari şi mai bune. Aşa sunt ei ca popor. Au o speranţă infinită şi o luptă eternă. Nimic nu îi poate distruge, în afară de ei înşişi, şi nu vor termina niciodată drumul care este sufletul lor, şi ei nu ştiu asta.
— Atunci de ce nu le spui tu?
— Pentru că poartă asupra lor marele blestem al uitării. Sunt surzi faţă de lucrurile pe care ar trebui să le ştie cel mai bine.
— Pot eu să le spun?

Spiritul s-a uitat cu asprime la mine şi am continuat sâ

mergem. Am coborât în vale. Când am ajuns în cel mai de jos punct, culoarea locului s-a transformat din portocaliu într-un roşu profund. Soarele era albastru. Pe cer se vedeau constelaţii, fiecare stea de altă culoare, pulsând strălucitoare. Roşul locului venea de la luminile ce convergeau pe substanţele din vale. Roşul mă rănea peste tot şi apoi s-a schimbat, uimitor, într-o nuanţă aurie devastatoare, străpunsă de tremurul unor lumini stacojii. Valea era un loc de o realitate nemaipomenită. M-am dus printre locuitorii care lucrau în vale şi construiau drumul. În timp ce lucrau, lovind cu uneltele lor pământul, metalul, comprimând şi distilând substanţele asemănătoare nestematelor din care era făcut drumul, ei produceau o muzică minunată. Muzica venea din uneltele lor, din munca lor. Când mă aflam printre locuitorii văii aurii, am simţit o rară seninătate. Oamenii aceia nu puteau vorbi: nu aveau nevoie de vorbe. Din orbitele ochilor lor ieşeau lumini. Luminile erau înţelese. S-au înghesuit în jurul nostru şi ne-au condus în casele lor. Am stat printre ei şi ne-am

1. Carneol, piatră semipreţioasă de culoare portocalie, roşiatică.

odihnit. Am fost trataţi ca nişte oaspeţi de onoare, ca nişte oameni a căror venire fusese profeţită de oracole şi în ghicitorii Am primit mâncare, pe care spiritul mi-a spus să nu o mănânc dar pe care el a mâncat-o cu mare plăcere, hrănindu-şi toate cele trei capete, în timp ce eu mă ofileam de foame. Ghiorţăitul stomacului meu le-a alarmat pe gazde. Au ţinut ospeţe în onoarea noastră care au durat câteva zile. Înţeleseseră evident greşit profeţiile cu privire la sosirea noastră, dacă acestea se refereau la noi, pentru că spre sfârşitul ospăţului Mama a intrat în cameră şi a plâns deasupra mea. Lacrimile ei iau devenit o ploaie care a distrus ceea ce lucraseră oamenii în ultimele zile. Tata a intrat şi a strigat la mine şi mânia lui s-a transformat în tunete şi uragane şi furtuni. Oamenii au început să se uite la noi ca la nişte vestitori ai dezastrelor, aducători de nenorociri. Erau atât de dezgustaţi încât au început să se gândească să ne

sacrifice pe altarele de aur în numele celor mai veneraţi profeţi pe care îi înţeleseseră mereu greşit.
— E timpul să plecăm, a spus spiritul.
Mama a plâns deasupra mea, implorându-mă cu remuşcare în cuvinte simple de dragoste, şi am fost puţin mişcat. Ploua atât de tare încât casele văii au fost inundate. Un râu, vuind şi încântat de perspectiva unor distrugeri proaspete, a coborât în acest ţinut, a zdrobit casele, a doborât copacii, care creşteau imediat la loc, şi a distrus părţi mari din drumul cel frumos. Spiritul m-a prins şi m-a dus peste dezastru. Acropola devenise un loc al ruinelor. Timpul se accelerase peste pământ Heliotropi şi hibiscuşi, flori agăţătoare şi crini au crescut sălbatici în locurile cândva înfloritoare. Oraşul lor mirosea a pământuri moarte. Oamenii erau în doliu, nu pentru copiii şi familiile care fuseseră ucişi în inundaţie, ci pentru distrugerea unor părţi din drumul lor. Vaietele lor se auzeau peste tot. Soarele era acum de un alb pur. Cerul era negru. Stelele erau îmbătate de strălucirea culorilor lor de nedescris. Drumul de două mii de ani fusese adus în ruină, iar oamenii îşi deplângeau soarta, iar unii dintre ei se sinucideau din cauza distrugerii drumului, iar trupurile lor erau arse la rădăcinile copacilor malefici. Războinicii au început să ne caute peste tot, crezând că doar moartea noastră putea în vreun fel să readucă puterea viselor lor străvechi, puterea drumului lor. În timp ce spiritul ne ducea prin tuneluri secrete de apă, în sus pe tărâm, un grup de războinici ne-a atacat. Au aruncat cu pietre în noi, au tras cu săgeţi şi cu gloanţe spre noi. Noi am fugit. Am fost rănit în stomac. Rana sângera în foamea mea. Am strigat spre ei, zicând:
— De ce ne atacaţi pe noi? Nu e vina noastră.
— Taci! a spus spiritul.
L-am ignorat.
—... drumul vostru oricum nu va fi terminat niciodată! Am strigat eu.
Abia mi-am terminat propoziţia, care fusese înecată de toate zgomotele şi gemetele din jur, când a răsunat un bubuit de tunet prevestitor de rele.

— Eşti un prost! a spus spiritul.
— De ce?
Tunetul s-a spart deasupra noastră şi fulgere au despicat pământul şi în faţa noastră o prăpastie monstruoasă s-a deschis în acel pământ ciudat De cealaltă parte a prăpastiei continua drumul nostru. Prăpastia era punctul cel mai de jos al călătoriei noastre.
— Pentru că, a spus spiritul, ai stârnit mânia zeului lor.
— Cum?
— Zeul lor nu voia ca ei să înţeleagă ce a spus profetul.
— Atunci de ce zeul lor 1-a lăsat pe profet să vorbească?
— Pentru că e adevărat.
— Vrei să spui că zeul lor nu vrea ca ei să cunoască adevărul?
— Da şi nu. Vor şti ce trebuie să ştie când vor trebui să ştie. Doar zeii cunosc adevărul. Doar toţi zeii uniţi într-un Zeu pot să cunoască tot adevărul Oamenii vor trebui să devină zei, şi nu sunt pregătiţi, şi nu vor fi pregătiţi pentru încă mii şi mii de ani. Pe lângă asta, nu e bine să fie prea mulţi zei în univers. Şi, de aceea, oamenii cunosc atât cât au nevoie. Când au nevoie de mai mult, caută mai mult, vor găsi mai mult Crezi că e bine să ştii tot adevărul când eşti doar la începutul construirii drumului?
— Nu.
Spiritul a tăcut.
— Oricum, nu cred că m-au auzit. Era mult zgomot prin preajmă.
— Nu-ţi face griji cu asta. Oamenii sunt surzi la auzul adevărului. Dar l-ai mâniat pe zeul lor. Călătoria noastră va fi puţin mai periculoasă, atâta tot.

Era rândul meu să tac. Peste tot prin jur, casele se prăbuşeau din propria lor voinţă enigmatică. Drumul a urlat. Pământul s-a mişcat în agonia unui vis urât. Oamenii erau uluiţi. Sângele celor morţi a înflorit în copaci argintii. Muşcate roşii ca nişte flăcări spontane au alunecat în existenţă pe marginile aurii ale văii. Trandafiri au înflorit în aer. Acropola mirosea a moarte şi a frumuseţe, mireasma frumuseţii învingând distrugerea. Locuitorii care plângeau nu au observat transformarea ce avea loc sub puterea alcoolică a aerului.

— Cum vom trece peste prăpastia asta?
— E vina ta.
— Îmi pare rău.
— Va trebui să o trecem. Companionii tăi aşteaptă disperaţi venirea ta.
— Totuşi, cum o vom trece?
Spiritul nu a spus nimic. Tunetul bubuia în depărtare. Luminile s-au schimbat peste tot, iar nuanţa aurie s-a adâncit până a devenit un fel de întuneric luminos.
— Va trebui să te leg de spatele meu, pentru că încă nu pot avea încredere în tine.
— De ce nu poţi avea încredere în mine?
— Nu sunt încă sigur dacă vrei să te întorci la tovarăşii tăi.
Înainte ca eu să pot protesta, spiritul m-a prins, m-a ţintuit la pământ cu greutatea lui ca a unui munte şi m-a legat cu funii argintii, în aceeaşi clipă, Mama a intrat în cameră, şi-a apropiat faţa de a mea şi m-a îmbrăţişat tare. Spiritul m-a legat de spatele lui
— Oricum, ai devenit atât de uşor încât n-am să-ţi mai simt greutatea în zbor.
Mama mi-a vorbit în orele adânci ale nuanţei aurii care se întuneca. M-a strâns mai tare în braţe. Spiritul stătea pregătit pe marginea prăpastiei.
— Eşti gata?
— Nu.
Mama şi-a lipit faţa ei caldă de a mea şi m-a ridicat. Spiritul a sărit în prăpastie. Funiile argintii mă strângeau. Picioarele mi se legănau. Mâinile îmi erau libere. Un vânt puternic a suflat prin minte. Foamea m-a învelit cu vidul ei. Ceva din mine s-a mărit de spaimă. Spiritul a zburat peste prăpastie, luptându-se cu vântul alb, scufundându-se în adâncuri. În fundul abisului era o albeaţă înspăimântătoare. Am ţipat. Albeaţa era o forţă care părea să ne tragă în jos. Brusc, nu am mai putut vedea. Simţeam vântul ca pe nişte pietre aruncate în noi. Abisul era plin de terori ce pândeau, monştri, minuni, lumini negre, strigăte albe şi zgomote încântătorii care nu tăceau niciodată, ci vorbeau

cu vocea înspăimântătoare avântului. Cu un efort suprem, spiritul ne-a ridicat mai sus, într-un cer trandafiriu. Mama mă ţinea sus şi m-a dus în pat. O vreme, a plutit împreună cu mine prin aer, spunându-mi cuvinte bune cu vocea cerului. Spiritul a spus:

— Nu-ţi fie frică.

Nu-mi mai era. Vocea Mamei era în sufletul meu. Spiritul a plutit pe deasupra drumului verde şi, în timp ce aterizam, am auzit un zgomot puternic în spatele nostru, un bubuit de tunet, bătaia unor palme puternice ca ale unui zeu. Mama m-a întins uşor pe pat Funiile argintii care mă legau au fost dezlegate. S-au evaporat. Când m-am ridicat şi am privit înapoi, am văzut că prăpastia dispăruse şi valea de aur se făcuse nevăzută.

— Au reapărut altundeva, a spus spiritul.

Spiritul m-a împins mai departe, şi eu l-am urmat fără tragere de inimă. Drumul mergea în sus. Nu erau copaci prin preajmă. Am auzit susur de râuri.

— Sus, în vârful drumului, e locul unde se întâlnesc toate râurile lumii, mi-a spus spiritul.

— Ce se întâmplă acolo?

Mama mi-a atins faţa. Degetele ei miroseau a rozmarin.

— Am să-ţi spun când vom ajunge acolo.

Mama a părăsit camera, iar eu am mers uşor. Mi-a fost greu să urc pe drumul lung.

— Mi-e foame.

— Nu mânca nimic, a spus spiritul.

Cum cuvintele mele îi făcuseră foame, a făcut ceva mâncare din aer şi a mâncat fericit.

— Dacă mănânci nu vei ajunge şi nu vei fi în stare să te întorci. Vei fi prins aici, în temutele inter spaţii.

Am mers în susul drumului multă vreme. Eu am obosit, dar spiritul nu mă lăsa să mă odihnesc. Am ajuns la o mlaştină plină de crocodili şi şerpi. Mlaştina făcea bule. Gaze gălbui se ridicau de pe suprafaţă. Şi apoi, pasărea cu chipul Doamnei Koto a aterizat pe mal. Un şarpe s-a furişat spre pasăre. A răsunat un zgomot brusc şi pasărea a zburat. Spre groaza mea, o mână

galbenă a ieşit din mlaştină, a ţâşnit în sus şi a prins pasărea cu o precizie teribilă.
Mâna s-a retras în mlaştină şi pasărea a dispărut dedesubt.

Mai departe am văzut o şopârlă cu faţa bătrânului orb. Se juca cu un acordeon pe marginea drumului. Am urmărit-o.
— Vino înapoi! a poruncit spiritul.

Am ignorat cuvintele spiritului şi am urmărit şopârla care a fugit în tufişuri. Am rupt-o la fugă după ea. Şopârla a fugit afară din tufişuri. Am călcat-o pe coadă şi coada i-a căzut. Şopârla s-a oprit pentru o clipă, înşelată. Am aruncat cu o piatră în capul ei, dar şopârla a fugit lăsându-şi în urmă micul acordeon, pe care l-am zdrobit cu piatra, făcând puţină gălăgie de muzică furioasă. Când spiritul a venit şi m-a tras după el, eu încă mai căutam furios şopârla, ca s-o zdrobesc în totalitate pentru că eram sigur că asta ar fi avut un efect asupra bătrânului orb.

Am urcat mai departe drumul. Curând, suprafaţa lui verde a lăsat loc rocilor şi pietrelor verzi. Erau ascuţite sub tălpi şi mă răneau la fiecare pas. Apoi pietrele şi bolovanii au devenit o întindere minunată de sticlă de un verde strălucitor, care mă tăia. Am sângerat tot drumul nesfârşit până sus. În spatele meu, roşul sângelui strălucea pe verde, sângele se evapora, iar ceaţa lui colora aerul.
— Trebuie să îţi pierzi tot sângele înainte să ajungi, a spus spiritul.

Când am crezut că nu mai pot suporta durerea tălpilor şi foamea, când marginile drumurilor au devenit pline de cadavre uscate, schelete de copii şi cranii vorbind în versuri rimate, drumul s-a schimbat într-un râu verde. Era acoperit cu ierburi dense încâlcite. Am mers pe covorul din ierburi de râu. .
— Curând vom ajunge la un râu mare, a spus spiritul. Fii recunoscător. Când vom trece râul nu va mai fi cale de întoarcere. Tovarăşii tăi şi întreaga lume a spiritelor şi zeiţele spiritelor-râuri vor oferi un banchet nemaipomenit în cinstea ta, pentru că tu eşti prietenul rătăcitor.

Am călătorit mai departe. Mă târâm în spatele spiritului, stomacul îmi ardea, tălpile îmi erau rănite și sângele meu nu

mai era roşu, ci albastru precum cerneala, scriindu-mi istoria aproape descifrabilă pe ierburile încâlcite. Spiritul mergea mai departe în faţă, privind din când în când înapoi ca să se asigure că încă îi urmam. Apoi râul a devenit o întindere de lână sau bumbac, sau poate era ceaţă, sau erau nori? Auzeam vaiete peste tot. Spiritul, după un timp, a strigat

— Uite! Văd malul râului!

Nu îi împărtăşeam entuziasmul. Ne-am apropiat de malul râului. Râul era o suprafaţă atât de lină, de nemişcată, încât părea imposibil să fie compus din apă. Semăna cu nimicul, cu golul, cu aerul. Lângă mal, pe ceea ce ar fi trebuit să fie apă, era o canoe. Lângă canoe era o siluetă cu capul acoperit de o glugă neagră, despre care am presupus a fi luntraşul morţilor.

Când ne-am apropiat de mal nu am văzut nici o pasăre. Nici o briză nu plutea deasupra apei. Nu erau nici stropi, nici ceaţă. Nimic nu mişca întinderea orbitoare a râului. Nu erau nici un fel de sunete, nici măcar cel mai mic freamăt al apei nu se auzea. În timp ce ne apropiam de canoe, silueta s-a ridicat în picioare. Deasupra întinderii apei nefireşti, nemişcate şi înspăimântătoare, o infinitate de argint, reflexiile siluetei erau multiplicate. Doar când am privit mai atent spre râu, mi-am dat seama că era o oglindă ne tulburată, vastă. Canoea stătea pe o rază de lumină, fără să tulbure suprafaţa oglinzii. Luminile acelei lumi, întâlnindu-se pe suprafaţa ei sclipitoare, mă făceau cu totul transparent, ca şi cum aş fi dispărut din realitate, devenind o fantomă. Pentru o clipă, ochii mei, scăldaţi de lumină şi argint, au fost orbiţi. Apoi Tata a intrat înapoi în cameră, cu luna în ochii lui.

A plutit peste mine.

— Fiule, a spus el uşor, un vânt extraordinar suflă în mintea mea. Am băut luna în seara asta. Stelele cântă la flaut. Aerul e dulce, plin de muzica unui geniu invizibil. Dragostea plânge în carnea mea, cântând cântece stranii. Ploaia e plină de fiori şi mirosul lor mă face să tremur ca şi cum aş deveni un om adevărat. Văd multă fericire în viitorul nostru. Văd bucurie. Te văd pe tine ieşind din soare. Văd aur în ochii tăi. Trupul tău

sclipeşte de praful diamantelor. O văd pe mama ta ca fiind cea mai frumoasă femeie din lume.

Şi apoi a fost linişte.

Am vrut ca el să continue să vorbească. Cuvintele lui erau pentru mine apă şi mâncare şi aer proaspăt. Dar a rămas tăcut şi respiraţia lui liniştită nu a stârnit nici cel mai mic vânt pe suprafaţa marii oglinzi.

Şi apoi, spre marea mea uimire, Tata a îngenuncheat lângă pat. Şi-a lăsat capul pe pernă şi mirosul alcoolului plutea în respiraţia lui uşoară. Când şi-a mişcat capul, întorcând luna din ochii lui dinspre mine, ca şi când i-ar fi fost ruşine să îmi arate ceva ce l-ar fi eliberat, silueta de lângă canoe s-a întors spre noi şi şi-a ridicat gluga neagră. Stând acolo, încoronată în lumină neagră, era o tânără femeie goală, cu faţa unei femei în vârstă. Ochii ei erau aspri şi scânteiau mai tare ca diamantele.

— Unde e luntraşul? a întrebat spiritul pe un ton poruncitor.

Vocea spiritului a reverberat, devenind de fiecare dată mai ascuţită, deasupra orizontului de oglinzi. Femeia nu i-a răspuns. A făcut un pas spre noi şi pentru prima dată am observat că avea picioarele de leoaică. Ochii ei semănau cu ochii unui tigru. Spiritul a mers înainte, a încercat să o dea la o parte, să ajungă la canoe. Din atingerea lor au ieşit fulgere. Lumina era atât de puternică încât pentru o vreme tot ce am văzut au fost două luni mici rotindu-se într-un pahar de alcool curat. Tata spunea:

— Ne văd dansând pe plaje minunate. Fecioarele apelor cântă pentru noi. Văd zilele nenorocirii noastre răsturnându-se şi devenind luminoase. Fiul meu, singurul meu fiu, mama ta nu a încetat niciodată să fie o tânăra femeie plină de speranţă, iar eu un bărbat tânăr. Suntem săraci. Avem puţin să-ţi oferim, doar dragostea noastră. Tu ai venit din cea mai profundă bucurie a noastră. Ne-am rugat pentru tine. Te-am dorit. Şi când te-ai născut, aveai un zâmbet misterios pe chip. Anii au trecut şi am privit cum zâmbetul a scăzut, dar misterul lui a rămas. Nu îţi pare rău de noi? în fiecare moment în care capul îmi explodează din cauza greutăţilor de la garaj, sufletul meu e plin de vise bune pentru tine. În viaţa asta tu ai văzut cât de dulce poate fi

chiar şi tristeţea. Viaţa noastră pare să fie o muzică tristă. Atunci cum poţi să vii şi apoi să ne părăseşti? Iţi dai seama de nefericirea noastră? Ştii cum poţi face chiar şi nefericirea suportabilă? Oamenii spun că eşti un copil *abiku,* că nu-ţi pasă de părinţii tăi, că eşti rece şi că nu ai ochi decât pentru acel spirit special care e o fată cu brăţări de aur şi cu inele de cupru la glezne. Dar eu nu îi cred. Ai plâns pentru noi şi ai udat copacul dragostei. Am suferit pentru tine. Suferinţa este casa noastră. Nu noi am făcut acest pat ciudat în care trebuie să dormim. Dar lumea asta e reală. Am sângerat în ea. La fel şi tu. Mama ta a sângerat în ea chiar mai mult decât noi. Aici sunt fete tinere, frumoase, cu voci tandre, blânde, şi ochi pe care Dumnezeu i-a făcut din lumina lunii. Trebuie să îţi cânt toată noaptea, timp de şapte zile, şi să sacrific două găini albe şi două sticle ameţitoare de *ogogoro* înainte să mă auzi? Chiar şi acum, mama ta rătăceşte în noapte, strigând vântului şi drumului şi îngerilor ascunşi, căutând o cale să ajungă la tine. Viaţa asta nu te tulbură? Când te joci pe străzi şi vezi copii murind şi le auzi pe mamele lor plângând, şi îi auzi pe cei bătrâni cântând despre fiecare naştere miraculoasă, inima ta nu e atinsă? Aici avem tristeţe. Dar avem şi sărbătoare. Cunoaştem bucurii deosebite. Avem tristeţe, dar ea e sora dragostei şi mama muzicii. Te-am văzut dansând, fiul meu. Şi dacă n-ai să-mi asculţi cântecul, nu am să mai cânt.

A tăcut din nou.

Am încercat să mă mişc, să îi arăt că îl ascultasem, că îmi curgeau lacrimi în suflet, dar el a făcut o mişcare bruscă ce m-a alarmat. Am auzit un zgomot puternic înainte ca zgomotul să răsune. I-am căutat ochii. L-am văzut doar pe spirit ghemuindu-se, agitând cu violenţă o armă în mâini, atacând-o pe femeie. S-au luptat unul cu altul cu toate reflexiile lor. Spiritul a lovit-o pe femeie şi o larmă asurzitoare, oţel pe oţel, s-a spart peste tot în jurul meu. Spiritul a continuat să o lovească până când un sânge auriu a curs din rănile ei. Ea nu a încercat să se apere. Sângele auriu a curs pe ea şi s-a transformat într-un scut protector orbitor. Apoi, ea şi-a scos o armă din trupul ei şi a fluturat-o prin

aer. Brusc, i-am văzut pe amândoi oglindiţi în eternitate. Erau peste tot şi fiecare reflexie era reală. Şi apoi, ca din spatele unui geam de sticlă luminat noaptea, am deosebit încet faţa Tatei. Mă privea cu ochi liniştiţi, în timp ce spiritul se lupta cu femeia. Se luptau pe râul de sticlă, se luptau în canoe, se luptau pe cer. Şi Tata mi-a vorbit blând la ureche, ca şi cum eu aş fi fost o floare.

— Noi suntem miracolele pe care Dumnezeu le-a creat ca să guste amarele fructe ale timpului. Noi suntem preţioşi, şi într-o zi, suferinţa noastră se va transforma în minuni ale pământului. Cerul nu e duşmanul nostru. Sunt lucruri care mă ard acum, care se transformă în aur când sunt fericit. Tu nu vezi misterul durerii noastre? Că noi purtăm sărăcia, putem să cântăm şi să visăm lucruri frumoase, şi că niciodată nu blestemăm aerul când e cald, sau fructul când e bun, sau lumina care se reflectă uşor pe ape. Noi binecuvântăm lucrurile chiar şi în durerea noastră. Le binecuvântăm în tăcere. De aceea muzica noastră e dulce. Ea face aerul să-şi amintească. Fiule, au loc miracole secrete, pe care doar timpul le va aduce înainte. Şi eu i-am auzit pe morţi cântând. Ei îmi spun că viaţa asta e bună. îmi spun să o trăiesc încetişor, cu foc, şi întotdeauna cu speranţă, fiul meu. E miracol aici şi e surpriză în tot ceea ce nu poţi vedea. Oceanul e plin de cântece. Cerul nu e duşmanul nostru. Destinul e prietenul nostru.

Îngenunchind lângă pat, mi-a cântat la ureche tonuri minunate. Mi-a spus poveşti în cântece despre strămoşii noştri care şi-au părăsit pământul de baştină şi şi-au făcut casa în locuri ciudate; despre bunicul care s-a luptat cu un spirit mare al pădurii timp de şapte zile şi a fost numit Preotul Altarului Drumurilor; despre zei care au divizat universul între tărâmul spiritelor, pământul oamenilor şi regiunile infinite ale creaturilor celeste, şi care le-au făcut celor curajoşi, în toate tărâmurile, un loc al lor.

Apoi, s-a oprit brusc din vorbit. Luminile s-au schimbat. Timpul s-a contorsionat. Armele au creat scântei mari peste faţa mea. Tata ţinea un cuţit deasupra mea. Am auzit strigătul unei

păsări albe. Femeia în vârstă, fluturându-şi arma, aurie în strălucirea oglinzilor, a învârtit sabia spre spirit şi i-a secerat unul dintre capete. Spiritul a scos un strigăt îngrozitor, cu totul şi cu totul omenesc. Femeia i-a tăiat şi cel de-al doilea cap. Pene au căzut frenetic peste mine. Sângele spiritului m-a stropit pe faţă şi m-a orbit pe moment. Şi când m-am uitat din nou, l-am văzut pe Tata deasupra mea, cu o găină albă într-o mână, cu un cuţit ameninţător de ascuţit în cealaltă. Mama stătea cu spatele la geam, înconjurată de nouă lumânări albastre şi de o configuraţie din scoici. Tata ţinea găina albă strâns, aripi şi picioare şi cap. Sânge îi picura pe mâini. În cameră mai era o siluetă a cărei umbră mărea spaţiul, plină de mireasma altarelor de la sate şi de solemnitatea preoţilor cu feţe de piatră. Silueta dansa prin cameră cu un evantai grandios din pene de vultur care ameninţa să ridice în zbor încăperea. Dansul ei înflăcărat şi nebunesc, cu amulete roşii şi scoici zăngănind în jurul gâtului, a devenit chinul învolburat al spiritului decapitat de două ori.

Arma femeii în vârstă cu picioarele de leoaică devenise roşie-aurie. Unul dintre capetele spiritului se rostogolise pe râul de oglinzi şi ochii lui se uitau-la eternitatea de reflexii într-o surprindere iritată. Spiritul, învârtindu - se, urlând, rotindu- se confuz, a ţâşnit spre canoe. Brusc, a sărit în ea, a împins-o în larg pe oglinzi şi a început să vâslească peste lumini Femeia cea bătrână a mers spre el, alunecând pe argint, cu arma ridicată. Cuţitul Tatei, plin de reflexii, era ridicat deasupra mea, ca şi cum eu aş fi fost victima sacrificată a naşterii mele. Am ţipat. Cuţitul din mâna Tatei a coborât cu rapiditate, a tăiat aerul de două ori. Vraciul a scos un ţipăt pătrunzător. Femeia cea bătrână a lovit spiritul în acelaşi moment, cu o lovitură puternică a armei ei. Tata a tăiat gâtul găinii. Femeia cea bătrână a secerat ultimul cap al spiritului Spiritul s-a luptat în van în canoe, în timp ce găina se zbătea. Sângele ei a picurat pe fruntea mea. Vraciul a tăcut. Capul spiritului, aterizând pe argint, a privit în jur, s-a văzut pe sine separat de trup şi a scos un ultim strigăt de groază, crăpând suprafaţa râului. Oglinzile s-au spart S-a făcut întuneric. Aşchii de reflexii mi-au prins privirea.

TREI

Mama stătea lângă mine, mângâindu-mă pe pleoape. Tata stătea pe scaunul lui, cu fruntea încreţită, cu barba nerasă. Pe masă era o sticlă întreagă de whisky. În aer era un superb miros de mâncare. Mi-am deschis ochii larg şi am spus:

— Unde e drumul?

Tata s-a năpustit imediat la mine şi mi-a ţinut ochii deschişi cu degetele lui. Mama mi-a turnat un lichid negru în ochi Lichidul mă ustura când îmi închideam ochii. Dar când erau larg deschişi nu mă durea. M-am uitat cu ochii mari la toate lucrurile. Vraciul dispăruse. Umbra lui şi zborul penelor de vultur au rămas. Mama m-a obligat să beau ierburi amare. Tata mi-a făcut incizii cu lama pe piept şi pe umeri şi pe frunte şi a pus lichide usturătoare pe tăieturi. Am cerut de mâncare. Mama mi-a dat apă şi terci şi suc de portocale. Tata, stând în umbra vraciului, arăta de parcă nu dormise toată viaţa lui. Mama era atât de slabă, de osoasă şi de frumoasă în tristeţea ei, atât de luminoasă văzându-mă în viaţă, încât am plâns pentru ei amândoi. Tata a izbucnit într-un cântec. Mama mi-a mângâiat tâmplele. Nu mâncasem de două săptămâni Doctorii mă declaraseră mort. Dar eu nu părăsisem niciodată cu adevărat lumea celor vii.

PATRU

Am fost hrănit treptat de la terci au trecut la mâncare mai consistentă. Mama risipea multă dragoste pregătindu-mi cele mai gustoase mâncăruri. Mă întrebam de unde aveau banii pentru supele delicioase din carne de capră şi peşte uscat, pentru supa de ardei plină de cartofi noi şi mâncărurile de

legume, ciorbele cu ardei aromaţi şi homarii de un roşu deschis. Devenisem foarte slab şi aproape imaterial, prea slab să mă mişc. Mersul era dureros, mă dureau tălpile, îmi apăruseră iritaţii ciudate la ochi în fiecare noapte, lichidul pe care mi-1 turnau în ochi îmi făcea somnul superficial. Dormeam ca iepurii, cu ochii deschişi, să îi înşel pe duşmani. Tata stătea treaz în majoritatea nopţilor, făcând schimb cu Mama, supraveghindu-mă. Lumânările ardeau până dimineaţa.

Vraciul a venit din nou într-o altă vizită. A executat alte ritualuri şi m-a tratat cu cea mai mare suspiciune. Le-a spus Tatei şi Mamei să fie mai buni cu mine, să nu strige la mine, să nu mă bată, să nu mă pedepsească, să nu se certe între ei, şi a făcut aluzie la săvârşirea ritualurilor care îmi puteau tăia accesul în lumea spiritelor. A spus ceva despre importanţa recuperării obiectelor speciale ale spiritului meu, pe care el credea că le ascunsesem în locuri secrete. Le-a vorbit noaptea, în timp ce ei credeau că dormeam. M-am gândit imediat la el ca la un duşman. Şi-a luat taxa exorbitantă şi când a plecat şi-a luat şi umbrele sensibile înapoi.

Şi astfel, multă vreme, părinţii mei mi-au vorbit cu blândeţe şi s-au purtat bine cu mine, ca şi cum aş fi fost un copil nou-născut. Când mâneam mâncărurile pe care Mama mi le pregătea, ei amândoi stăteau de cealaltă parte şi mă priveau, zâmbind. Ochii Mamei au devenit strălucitori de bucurie şi, curios, de mândrie. Tata se uita la mine de parcă aş fi fost un animal ciudat şi surprinzător. Mă tot rugau să mănânc mai mult decât voiam. Mi-au cumpărat băuturi răcoritoare, iar Tata şi-a împărţit whisky-ul cu mine. Dacă aveau dificultăţi enorme în câştigarea banilor, dacă Tata suferea umilinţe nespuse şi chinuri cumplite împrumutând bani sau ducând poveri, dacă Mama umbla întreg oraşul vânzându-şi marfa, strigând pe străzi uscate, prăfuite, cu vocea aspră, nu arătau lucrurile astea niciodată. Cumva întoarcerea mea căpătase multă importanţă. Mă simţeam prost că probabil le mărisem suferinţa. Am încercat să le fac pe plac, să fac şi eu din treburi, să spăl vasele, să stau în casă, să merg la şcoală. Dar ei păreau mai dornici să îmi facă

mie pe plac şi se simţeau ofensaţi dacă încercam să fac ceva. În acea perioadă, Tata mătura camera, aducea apă de la fântână, venea mereu vesel de la lucru, era delicat şi bun cu Mama şi o îmbrăţişa adesea şi stătea pe scaunul lui fumând şi cântând cântece luminoase străvechi.

Se părea că vieţile noastre aveau să cunoască o nouă dimineaţă, să se îmbrace în noi culori ale bunătăţii, şi în acea atmosferă nefericirea noastră avea să se transforme în ceva miraculos şi tangibil ca păsările cerului. Pentru mine, lumea era noua, totul era proaspăt. Erau zilele dintâi ale creaţiei. Mă minunam de pânzele de păianjen şi de gândaci. Nu mă puteam opri să nu mă uit la feţele oamenilor şi la ochii lor. Faptul că fiinţele umane vorbeau, râdeau, plângeau, transpirau, cântau, fără vreun lucru vizibil care să facă această însufleţire posibilă, faptul ca ei erau vii în trupurile lor, conţineau lucrul acesta numit viaţă în carnea lor, îmi părea incredibil. Mă uitam la bebeluşii cu gurile deschise, minunându-se. Nu mă puteam obişnui cu faptul că putem vedea oamenii în afara ochilor noştri, în afara lumii noastre interioare, dar acei oameni, uitându-se la noi, nu reuşeau să vadă în ochii noştri, în gândurile noastre, în lumile noastre interioare. Cât de transparent se simte cineva, dar cât de opac: mă uimeşte.

Chiar şi actul mişcării, fiinţele umane umblând pe două picioare, ţinându-şi echilibrul pe ele, mă surprindea. Cu ochii larg deschişi de o nouă teamă de a dormi, am privit lumea, am încercat să văd tot ce era în ea, am îmbrăţişat toate lucrurile în viaţa mea. Am îmbrăţişat misterele alarmante ale realităţii şi am devenit mai puternic.

Totul mi se părea ciudat. Totul mi se părea ca şi cum în acelaşi timp se îndepărta plutind şi renăştea pentru totdeauna. Chiar şi vecinii care avuseseră pică pe noi au venit într-o seară să ne facă o vizită. Au adus în dar dulciuri, băuturi şi valuri de ţesătură. Şi-au adus copiii să *se* joace cu mine. Au băut şi au vorbit bine dispuşi cu Mama şi Tata, ca şi când nu fuseseră niciodată mari animozităţi între noi. Feţele lor îmi erau toate foarte vag familiare. M-am simţit ca şi cum aş fi fost plecat

pentru multă vreme. În acea perioadă, numele erau un mister pentru mine şi pronunţam diferitele porecle sau nume publice iarăşi şi iarăşi, ca pentru prima oară. Mă jucam, mi se părea, cu încetinitorul, cu copiii, atingându-i cu blândeţe.

Vecinii noştri îmi vorbeau cu căldură. În timp ce vorbeau, le-am privit feţele. Inima mea bătea pentru ei. Ca un străin, am văzut suferinţa pe feţele lor, anii de nenorociri şi de suspiciuni, sensibilitatea lor extremă faţă de semnele de dispreţ, vigoarea reacţiilor lor, energia apetitului lor, entuziasmul şi speranţa lor fără limite. Feţele lor, solide şi însemnate de timp, îmi păreau fragile. De pretutindeni îi pândea teroarea. Anii de frustrări le transformaseră ochii în instrumente care se uitau la lume cu o agerime specifică, neiertătoare; deseori, chiar cu răutate. Şi totuşi, erau acolo, cu tot felul de lipsuri în viitor, cu foamea în trecut, făcându-ne o vizită ca să-mi ureze bun venit înapoi din moarte.

CINCI

Tata le-a adus băuturi. Mama i-a servit cu mâncare. Toţi vorbeau cu voci joase ca şi cum în încăpere ar fi fost un om mort. De la ei am aflat despre unele lucruri care se întâmplaseră în timpul în care fusesem plecat.

Fusese o culme a anotimpului ploios. Casele fuseseră inundate şi familii întregi obligate să se mute. Străzile deveniseră râuri. Cimitirele improvizate deveniseră atât de saturate de apă încât fuseseră văzute sicrie plutind pe lângă case sau eşuate în faţa reşedinţelor unor politicieni minori. Cabluri electrice se rupseseră de puterea vântului şi a ploii şi, au adăugat unii oameni, din cauza forţelor ce se împotriveau progresului. În fântâni se găsiseră peşti. Un şarpe se strecurase într-o casă şi omorâse o femeie. Oamenii spuneau că şarpele fusese trimis de un duşman. Am auzit poveşti despre nişte politicieni membri ai societăţilor secrete, care încercaseră să

împiedice să cadă ploaia din cauza marilor alegeri pe care au tot trebuit să le amâne. Am auzit că Doamna Koto li se alăturase. De asemenea, am auzit ca, într-una din zile, ea alunecase pe pământul noroios, căzuse foarte rău şi a trebuit să fie dusă dergrabă la un vraci puternic. Aşa vorbeau oamenii despre evenimente dintre cele mai obişnuite până la cele mai ciudate, de la bărbatul care urlase sub o ploaie nemaipomenită, jurând că văzuse vulturi roşii cu flori în ciocurile lor, până la femeia despre care se spunea că născuse un ou mare, alb.

Vorbeau despre lucruri bizare şi semne, despre bătrânul orb care într-o noapte se trezise urlând că îl urmărea o şopârlă uriaşă şi că aceasta îi distrusese acordeonul. Vorbeau despre semne în mişcările marilor constelaţii. O stea căzuse în Atlantic. Altă stea luase fiinţă deasupra zonei noastre. Noaptea fuseseră văzute păsări de aur. Nişte femei auziseră în întuneric cântece dulci, cântece rătăcind pe străzile pustii. Câţiva oameni visaseră statui ce umblau, aducând cadouri în zonă; visaseră păsări şi fluturi, animale hibride, antilope cu lănţişoare la gât, cerşetoare care erau prinţese, ploaie cu praf de aur, pământul sufocându-se de plinătate în timp ce majoritatea mureau de foame, o epocă a abundenţei ce dura două decenii urmată apoi de întuneric, miracole pe drumuri înfometate, oameni înţelepţi care apăreau de nicăieri să conducă şi să transforme agoniile viitoare ale pământului. Vorbeau chiar şi despre zvonurile larg răspândite, confirmate pe două continente, despre unul dintre cei mai puternici politicieni ai noştri, care fusese văzut pe lună. Ascultându-i, s-a infiltrat în mine o veneraţie absolută a lumii. Am fost fulgerat de viaţă. Când au plecat, creierul îmi era suficient de alimentat cu realităţile despre care vorbiseră cu voci şoptite. O aură strălucitoare i-a legat pe Mama şi pe Tata în seara aceea. Străluceau de o luminozitate aproape spectrală. Mă simţeam extenuat şi neliniştit. Doream să văd lumea din nou. Mama a cântat. Tata a spus:

— Naşterea aduce glorie.

În noaptea aceea am dormit pe pat. Mama şi Tata au dormit pe saltea. Mai târziu i-am auzit mişcându-se şi şoptind,

mişcându-se şi zguduind podeaua ca şi cum se grăbeau să umple pământul de glorii.

SECŢIUNEA A DOUA

CARTEA A ŞASEA

UNU

Am devenit mai puternic. M-am aventurat afară pe stradă. Mi-a devenit clar că mi se oferise o libertate mai mare, atât timp cât rămâneam în viaţă. Când am ieşit să mă joc, mi s-a părut că ceva alterase lumea. Tufişuri şi plante ciudate crescuseră sălbatice peste tot. Ploaia făcuse gropi în pământ. Străzile erau impracticabile din cauza noroiului. Copaci căzuseră peste cărări şi drumuri. Cabluri electrice spânzurau prin aer. Am încerc să mă plimb -începuseră să mă mănânce tălpile -, dar apa mi-a zădărnicit încercările. Iar ploaia făcuse lumea mai mică. În pădure, pământul noroios era acoperit de frunze galbene şi ofrande aduse ca sacrificii. M-am plimbat prin zona noastră devastată. Nu era prea amuzant. Ploaia unise în totalitate străzi întregi cu mlaştina. Toate străzile din zona noastră fuseseră cândva o parte a râului. Ca întotdeauna, zeul râului îşi revendica înapoi pământul.

Aşa că, neavând unde să mă duc, am fost silit să mă mulţumesc cu distracţiile pe care le oferea strada noastră. Cum trebuia să evit două locuri de pe strada noastră, le-am găsit pe amândouă de-a dreptul magnetice. M-am urcat într-un copac, am stat pe o creangă ca o pasăre ciudată şi am privit ambele case. Copii se jucau în faţa bungaloului bătrânului orb. Nu era prin preajmă. Scaunul era pe verandă, udat de ploaie. Fereastra îi era spartă şi camera părea goală. Barul Doamnei Koto eră diferit. Faţa barului era plină de apă şi ierburi. Scânduri sprijinite pe pietre duceau spre bar. Cabluri electrice fuseseră conectate de acoperişul ei de la un stâlp de pe stradă. Ea era singura care avusese acest privilegiu. Câteva maşini au ajuns în faţa barului şi au claxonat. Un număr mare de femei au ieşit din bar,

discutând şi râzând. Dansând pe frânturi de muzică, s-au încolonat de-a lungul scândurilor. Doamna Koto, cu burta mai mare ca niciodată, cu piciorul drept bandajat, a ieşit afară şi le-a făcut cu mâna. Maşinile le-au luat pe femei.

Doamna Koto s-a oprit la uşă şi s-a uitat la lume. Mărgelele ei albe stăteau mândre în jurul gâtului ei. Curând, ochii ei s-au fixat în direcţia mea. S-a uitat la mine multă vreme. Apoi, spre uimirea mea, s-a pornit spre mine. Am încercat să mă dau jos din copac, dar creanga mi s-a agăţat de turul pantalonilor. M-am resemnat cu ce avea să îmi facă. Rostogolindu-şi trupul gras cu fiecare pas măsurat, evitând bălţile înşelătoare şi noroioase fără să pară că face asta, s-a apropiat de mine. Era masivă. Simpla greutate a hainelor ei îi dădea o grandoare stranie. Pe chipul ei era o nouă extenuare impresionantă. A rămas sub copac, fixându-mă cu privirea, şi a spus:

— Azaro, ce faci?
— Nimic.
— Crezi ca eşti o pasăre?
— Nu.
— De ce te uitai la mine acum câteva clipe?
— Nu mă uitam.
— Vino jos!
— Nu.

S-a uitat la mine. Apoi, dintr-o dată, a spus:

— Ce făceai în visele mele?
— Nimic.

A încercat să mă prindă de picioare, dar mi le-am ferit. A sărit şi a căzut rău, s-a lovit la picior şi a renunţat să încerce să mă dea jos. A spus:

— Dacă te mai prind în visele mele, te mănânc.

Apoi a şchiopătat înapoi spre barul ei. Când a dispărut după fâşiile perdelei, femeile ei au ieşit şi s-au uitat la mine şi mi-au făcut semne insultătoare. Când s-au plictisit să mă privească, m-am dat jos din copac şi m-am dus acasă.

Tata se întorsese mai devreme acasă de la lucru. Era cu pieptul gol şi transpira. Atârnase o plasă plină de cârpe de

perete şi o lovea. S-a uitat la mine, cu sudoarea curgându-i pe faţă, şi a spus:
— Fiule, tatăl tău se antrenează.
— Pentru ce?
— Ca să devină campion mondial.

A continuat să lovească plasa, făcând pereţii să vibreze, cu fiecare pumn cutremurând temeliile casei, mârâind din când în când. A continuat să lovească legătura de haine până când un vecin a bătut la uşa noastră.
— Ce crezi să faci? a strigat el. Vrei să dărâmi peretele? Decât să deranjezi oamenii, mai bine du-te în armată!

Tata nu a mai dat cu pumnii în legătură şi a început să boxeze cu umbra. Fiecare lovitură deosebit de puternică dată aerului era însoţită de nume ale duşmanilor săi reali sau imaginari şi de o înşiruire de insulte. Sărea prin jur, se ferea, lovea brusc, dădea upercuturi, fanda şi se ghemuia. Transpiraţia de pe piept a făcut spumă. A obosit. S-a dus şi a făcut o baie. Când s-a întors, am început să îi servesc masa. M-a oprit. Şi-a luat mâncarea singur. Am mâncat împreună.

După ce am terminat, m-am dus să spăl vasele. Tata stătea în scaunul lui, fumând. Era neliniştit Când m-am întors, l-am privit în tăcere. Se uita din când în când la mine şi zâmbea. Nu mult după aceea a apărut proprietarul. Nu a bătut Şi-a făcut loc înăuntru, deschizând uşa larg, şi şi-a adresat plângerile întregii clădiri.
— Mi s-a spus că dărâmi pereţii! Dacă faci stricăciuni în casa mea, tunetul te va distruge. Şi ar fi bine să te pregăteşti să te muţi. M-am săturat de problemele tale.

A ieşit furtunos. Tata a fumat mai departe. Nu se mişcase. Când proprietarul a plecat, Tata s-a ridicat, a închis uşa şi s-a aşezat înapoi pe scaun. Nu ne-am spus nimic până când s-a întors Mama.

DOI

Nu aveam idee cât de serios vorbea Tata cu privire la boxat. A început să se antreneze dementţial. Uneori se trezea noaptea şi se apleca şi dădea contralovituri, lovea şi se ferea, lansând pumni şi lovituri spre adversari imaginari. Dimineţile, înainte să îşi mestece beţişorul de mestecat, înainte să mănânce, se antrena prin cameră. Mă trezea cu jocul lui de picioare şi respiraţia obosită. Mă uitam în sus la el de pe saltea şi îi vedeam picioarele uriaşe sărind în jurul capului meu, cu coatele protejându-i faţa. A lovit cu pumnii frânghia pentru haine până când s-a rupt. Lovea muşte şi fulgera ţânţari. S-a specializat în lupta împotriva propriei umbre, de parcă aceasta ar fi fost cel mai urât dintre duşmani. Mă punea să stau pe pat şi să ţin un prosop împăturit pentru el. Îl lovea din toate unghiurile. Mişcările lui au început să semene cu ale unui crab şi a dezvoltat cele mai ciudate upercuturi. Cu cât devenea mai implicat în boxul lui, cu atât mânca mai mult. Apetitul lui era atât de mare încât Mama îl implora să se oprească. Banii nu ne ajungeau, spunea ea. Tata a ignorat-o. Am tăiat din ceea ce mâncam noi ca să îşi poată dezvolta el muşchii El nu ştia că făceam asta.

Lucrurile s-au înrăutăţit. Tata se lua la luptă cu aerul în drum spre lucru. La întoarcere făcea acelaşi lucru, lovind, făcând un joc fantastic de picioare, executând lovituri răsucite, aruncând combinaţii. Am început să credem că se întâmpla ceva teribil cu el.

— Sărăcia îl înnebuneşte, a spus Mama.

Oamenii au început să se uite la noi de parcă am fi fost nişte ciudăţenii. Camera a devenit prea mică pentru ca Tata să se antreneze în ea. Până în acel moment, practic lovise cu pumnul tot ce prinsese în faţa ochilor. Îmi făcuse zdrenţe salteaua ridicând-o lângă perete şi lovind-o. Făcuse găuri în saltea. A spart fundul unuia dintre vasele Mamei. A încetat să mai asculte ce ziceau ceilalţi. A ajuns extrem de absorbit de obsesia lui. Nu o puteam înţelege. Dar când a început să boxeze pe verandă, am abandonat toate încercările de a înţelege ce pusese

stăpânire pe creierul lui: Ceva se schimbase în el. Ochii i-au devenit liniştiţi, senini, feroce şi îngustaţi, toate acestea în acelaşi timp. Părea să se uite la oameni ca şi cum aceştia ar fi fost transparenţi, inconsistenţi. Articulaţiile degetelor i s-au mărit şi i s-au înăsprit de la loviturile date în pereţii din curtea din spate. In jurul pumnilor avea o pânză albă şi lovea zidul cu toată puterea. Continua să lovească până când pânza albă se umplea de sângele lui. Apoi se oprea.

— Să fii bărbat nu e lucru mic, îmi spunea el.

Totuşi, boxatul cu umbra lui a început să atragă atenţia celorlalţi. Când lovea zidurile în curtea din spate, femeile apăreau în jurul fântânii, sub cel mai mic pretext. Să vii după apă fără să ai nevoie de apă a devenit brusc ceva foarte la modă printre femeile căsătorite şi necăsătorite. Nu îl deranja să se dea în spectacol în faţa mulţimii de femei şi copii. Dar a fost dezamăgit de curtea din spate, pentru că apa vărsată pe jos îi îngreuna jocul de picioare, într-o zi a alunecat şi a căzut. Femeile au râs. În seara următoare a boxat cu umbra lui pe pasaj. Şi în noaptea aceea, când credea că lumea adormise, şi-a reluat antrenamentul în faţa clădirii.

În acele nopţi Tata avea cei mai buni parteneri de luptă. S-a bătut cu vântul, cu musculiţele şi cu ţânţarii care se ridicau din milioanele lor de larve de peste tot din mlaştina drumului. Mă trezeam noaptea şi îmi dădeam seama imediat că nu era în cameră. Era absenţa energiei lui neliniştite. Mă ridicam, ieşeam din cameră pe vârfuri şi mă duceam în faţa casei. Tata boxa peste tot prin împrejurimi, ca un erou al nopţii, singur, invincibil, luptându-se mereu. Întotdeauna se bătea cu câţiva duşmani imaginari, ca şi cum lumea întreagă era împotriva lui. Se lupta cu aceşti duşmani fără oprire şi întotdeauna îi făcea knock-out. Când loveau pământul îşi arunca mâinile în sus, triumfător. Pentru mine, atunci, el era regele nopţilor din ghetou. Îl urmăream multă vreme. Noaptea, pentru mine, a devenit mai sigură. Şi în timp ce se antrena, mă plimbam pe drumul nostru. Când era prin preajmă, noaptea transforma tot ce era familiar într-o altă ţară, o altă lume. Ce loc nou făcea noaptea din

ghetoul nostru! Casele erau nemişcate. Nu erau lumini nicăieri. Pădurea era o masă de întuneric, un întuneric de un albastru închis, mai închis decât noaptea înconjurătoare. Casele, copacii, tufele făceau din drumul nostru un şir de munţi ciudaţi. Casele era cocoşate ca nişte monştri ce dormeau în întuneric. Copaci izolaţi erau o adunătură de uriaşi cu păr răvăşit, dormind în picioare. Şi drumul nu mai era un drum, ci râul originar. Se desfăşura maiestuos în noapte, câte un pas pe rând. Doar când am rătăcit pe drum noaptea mi-am dat seama că uneori dispăream.

La început m-a înfricoşat. Umblam singur, fără să pot vedea prea departe, şi apoi treceam în întuneric. Începeam să mă caut. Devenisem o fantomă întunecată. Vântul trecea prin mine. Dar când dădeam cu piciorul într-o piatră, sau mă împiedicam, sau când lumina cădea asupra mea, mă reconstituiam în mod miraculos. Mă grăbeam înapoi în faţa casei unde Tata încă se antrena, fără să fie conştient de prezenţa mea.

Părea atât de puternic în nopţile acelea. întunericul îi devenise mantie şi prieten. Ochii lui ardeau strălucitori. Vorbea vântului şi vocea lui era puternică; avea greutate, era vocea unui om nou. După ce îşi termina antrenamentul, sărea şi se agita prin jur cu un joc de picioare fascinant, numindu-se Tigrul Negru. Numele a început să i se potrivească. Nu l-am văzut niciodată atât de strălucitor şi atât de puternic ca atunci când se antrena noaptea. Şi în timpul antrenamentelor de noapte numele lui a început să se răspândească. Atunci când boxa cu umbra, a început să atragă atenţia unor făpturi ciudate. Îl urmăream într-o noapte, cu ţânţarii roind peste tot prin jurul meu, când am văzut o singură lumină venind pe drum şi oprindu-se nu departe de el. Lumina era singură. Era mai mică decât lumina unui chibrit, dar a rămas acolo şi 1-a urmărit pe Tata boxând în întuneric. Cu trecerea timpului, luminile care îl urmăreau s-au înmulţit. Într-o zi am numărat trei.

— Tată, sunt trei lumini care te urmăresc, am spus.

— Ce?

A fost speriat să îmi audă vocea. Cred că era pentru prima

dată când realiza că eram acolo.
— Ce lumini?
I le-am arătat, dar el nu le vedea.
— Ai vedenii, a spus el, şi a continuat să boxeze.
Luminile l-au privit până a terminat Nu s-au mişcat. Vântul nu avea nici un efect asupra lor. Când am plecat, m-am uitat înapoi. Erau încă acolo.

Într-o altă noapte, Tata se antrena cu o ferocitate neobişnuită, când am văzut o pereche galbenă de ochi venind dinspre mlaştină. S-a oprit nu departe de Tata şi i-a privit mişcările. Tata s-a aplecat, s-a ferit în laterale, a schimbat un croşeu cu o directă de dreapta, dintr-un upercut a trecut într-un croşeu şi a terminat cu o lovitură bruscă. Am văzut ochii privindu-1. Ochii l-au studiat în timp ce se schimba dintr-o poziţie de dreapta într-una de stânga. M-am dus până la perechea galbenă de ochi şi nu am găsit nimic acolo. M-am întors în locul unde stătusem şi ochii reapăruseră. Au rămas privindu-1 pe Tata până când a terminat pentru acea noapte. Când am plecat, m-am uitat pe furiş în spate, şi ochii dispăruseră.

În noaptea următoare în care am stat treaz şi l-am privit pe Tata s-a întâmplat un lucru neobişnuit Luminile au apărut, una câte una, ca şi cum ar fi avut o întâlnire, ca şi cum ar fi format o constelaţie pământească. Apoi au apărut ochii galbeni deasupra mlaştinii. Şi când Tata a făcut o pauză scurtă după prima sesiune din noaptea aceea, un om uriaş a ieşit din întuneric. Era prea mare ca eu să nu-i fi auzit paşii. Dar se părea că apăruse de nicăieri, dintr-un alt spaţiu. Nu îi vedeam ochii.
— Cine eşti? a întrebat omul.
Tata 1-a măsurat.
— Numele meu e Tigrul Negru, a spus Tata neînfricat.
— Bine.
— Şi tu cine eşti? a întrebat Tata.
Bărbatul a râs.
— Mi se spunea Jaguarul Galben, a răspuns bărbatul.
— Bine.

— Deci te vei lupta cu mine?
— Da, a spus Tata.
Bărbatul a râs din nou.
— Faima ta începe să se răspândească. Dar am să-i pun capăt
— Nu vorbi prea mult, a spus Tata luând poziţia de stânga.

Mă îngrijora faptul că nu puteam să-i văd ochii bărbatului. Cei doi bărbaţi s-au învârtit unul în jurul celuilalt. Tata s-a năpustit spre el şi bărbatul a mârâit. Tata 1-a lovit din nou în faţă şi de data aceasta Tata a strigat:
— Eşti ca lemnul! a spus Tata.
— Acuma mai vii de-acasă, a spus omul şi 1-a lovit pe Tata în faţă.

Tata a căzut, s-a rostogolit şi a căzut într-o baltă. Bărbatul 1-a aşteptat. Eu tot nu-i puteam vedea faţa. Tata s-a ridicat încet, cu capul aplecat. Brusc, s-a repezit spre bărbat. Cele trei lumini s-au dispersat din faţa asaltului. Apoi am observat că apăruseră multe alte lumini de culori diferite. Tata 1-a lovit pe bărbat cu toată puterea. Bărbatul a mârâit din nou şi Tata a strigat:
— Eşti ca un copac!

Bărbatul a lansat un potop de pumni spre Tata. Şi l-am văzut pe Tata ferindu-se, parând, ferindu-se, blocând cu coatele, aplecându-şi capul, legănându-se, dar nu i-a lăsat loc sau cale. Apoi Tata, proptindu-se mai bine pe picioarele lui puternice, a scos un strigăt continuu animalic, un strigăt rănit, şi a dezlănţuit un atac violent de lovituri sălbatice. A plouat cu ele asupra bărbatului. A eliberat un adevărat uragan de Combinaţii, lovituri din laterală, croşee sălbatice, directe dureroase, upercuturi zdrobitoare. L-am văzut pe bărbat retrăgându-se cu repeziciune, i-am văzut capul aplecându-se, mâinile neputincioase. Tata nu şi-a oprit strigătul până când nu 1-a băgat pe bărbat în mlaştină. Am fost luat pe sus de un sentiment de mândrie. Şi apoi întunericul, părând să se îngroaşe din mlaştină, i-a acoperit pe amândoi. A fost linişte. Am aşteptat. Nu am auzit nimic. Nu am văzut nimic. Apoi, după un timp, am auzit nişte paşi venind prin noroi. Tata a ieşit şi s-a aplecat spre mine.
— Unde e omul? am întrebat.

— Nu ştiu, a spus Tata, cu vocea îngreunată de oboseală. A dispărut în mlaştină.

Şi apoi am auzit pe cineva lovind cu piciorul în noroi. Apoi o voce puternică, vorbind cu puterea întunericului, s-a înălţat şi a zis:

— Abia am început.

Şi bărbatul, numai tunet şi densitate, s-a întors repezindu-se înapoi în luptă. În timp ce sărea asupra Tatei, ieşind din întuneric, două lucruri m-au frapat cu privire la el: era acoperit în întregime de noroi şi ochii îi ardeau galbeni. S-a năpustit asupra Tatei ca un vârtej de vânt, un mistral, o tornadă. A spulberat apărarea Tatei. A anticipat fiecare mişcare a Tatei. Şi 1-a aruncat la pământ, trecând prin el cu lovituri de pumn rapide şi combinaţii, lovituri nemiloase, contralovituri orbitoare şi exacte. Tata a căzut sub asaltul sălbatic ca o păpuşă. Bărbatul devenise o energie feroce, o forţă nefirească a naturii, o furtună. Precum cele cinci degete ale fulgerului deasupra pădurii, el apărea peste tot în acelaşi timp.

— Ochii tăi sunt prea luminoşi! a strigat Tata.

Şi atunci am realizat că perechea galbenă de ochi era a bărbatului.

— Sunt un Jaguar turbat! s-a lăudat bărbatul şi a revărsat un torent înspăimântător de lovituri asupra Tatei.

Bărbatul a continuat să îl lovească pe Tata, pulverizându-1, zdrobindu-1 cu o avalanşă de lovituri fară oprire. L-am văzut pe Tata căzând extenuat şi uimit. Avea în ochi o privire terifiată şi fricoasă. Sânge îi curgea din una dintre nări şi din colţurile ochilor. Tata luase o bătaie cruntă, dar nu s-a întors să fugă. Încasa loviturile. Le absorbea. Nu ceda în faţa lor. Le înmuia în trupul şi în spiritul lui. I-am auzit gâtul trosnindu-i. Am auzit scrâşnirea dinţilor lui de fiecare dată când pumnii bărbatului se loveau de ei. Am auzit scârţâitul dureros al pumnilor pe os. Tata striga şi gemea. Şi apoi s-a chircit. Cu pumnii abia ridicaţi, Tata s-a aplecat tare, ca şi când s-ar fi târât în patru labe. Bărbatul se ridicase deasupra lui, cu ochii galbeni aburind în întuneric. Şi Tata s-a ghemuit. Făcea mişcările unui animal sălbatic prins în

capcană. Apoi, încet, s-a mişcat într-o parte şi-n alta, legănându-se, cu mâinile ridicate în faţă ca o insectă-călugăriţă. Apoi am văzut cum Tata se transforma. Se întorcea la lucrurile simple. Se întorcea la apă, la pământ, la drum, la lucrurile moi. S-a ferit. A devenit fluid. Se mişca la fel ca o felină. Alunecând în spate, a intrat în mijlocul luminilor fantastice adunate. Am simţit o energie mare, ciudată ridicându-se din el. O extrăgea din noapte şi din aer, din drum, din prietenii lui. Bărbatul s-a apropiat de el, şi Tata a continuat să se retragă dansând, ferindu-se, plutind pe agoniile lui, în întuneric. Luminile l-au urmat Şi când spatele lui s-a lovit de spatele microbuzului ars, ruginit, Tata s-a oprit. Nu mai avea unde să meargă. Apoi, brusc, nu ştiu de ce, şi poate era una dintre acele enigme ale celor Vii pe care doar cei Vii le înţeleg, brusc, am strigat. Vocea mea, auzindu-se la o clipă după ce rostisem cuvintele, a plutit pe vânt Vocea mi-a sunat prea subţire şi fragilă pentru ceea ce a ajutat să dezlănţuie.

— Tigrule Negru, FOLOSEŞTE-ŢI PUTEREA! am strigat.

Şi Tata, care era aproape terminat, 1-a surprins din plin pe bărbat cu furia nestăpânită şi disperată a propriului său contraatac. Tata a crescut miraculos în statură. Şi cu toată furia concentrată şi nebunia celor care au un singur moment în care trebuie să decidă între a trăi şi a muri, Tata a rupt lanţurile extenuării lui şi a revărsat asemenea lovituri asupra bărbatului încât ar fi anihilat o rasă întreagă de uriaşi. Nu ştiu dacă a fost simpla acumulare a tuturor loviturilor şi pumnilor, sau dacă a fost doar una care a nimerit în locul potrivit, dar dintr-o dată, în mijlocul aburilor nebuniei Tatei, bărbatul a scos un urlet teribil. S-a dat în spate împiedicându-se. Tata 1-a urmat, nedumerit, cu mâinile ridicate. Apoi bărbatul a stat drept şi nemişcat, cu ochii lui galbeni, strălucitori şi piezişi. Vântul a oftat deasupra capului lui.

Ochii galbeni s-au micşorat. Apoi s-au închis. Când ochii i s-au închis, s-a făcut mai întuneric peste tot, ca şi cum o lampă misterioasă fusese stinsă. Apoi, ca un copac care a aşteptat să cadă mult timp după moartea lui, bărbatul s-a aplecat încet. Şi când a lovit pământul cu un sunet înfundat, s-a întâmplat cel

mai ciudat lucru. Bărbatul a dispărut. În pământ în întuneric. Nu am cum să exprim asta. Un abur cu nuanţe galbene, ca sulful ce arde slab, s-a ridicat din pământul ud. Luminile adunate dispăruseră toate. Noaptea era liniştită. Şi apoi, o hienă a râs în pădure. Ne-am uitat după bărbat prin întuneric, dar nu l-am văzut. Tata era confuz, zdrobit de oboseală.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat.

— Nu ştiu, a şoptit el.

Am aşteptat. Vântul a gemut deasupra ghetoului adormit Crengi au trosnit. Am pipăit pământul prin jur şi apoi am dat de o groapă. Tata s-a dus în casă şi a adus un chibrit. Nu era o groapă, ci era urma unui om matur în pământ, ca şi când ar fi căzut cale lungă. Tata era acoperit cu sânge şi noroi. Gura îi fusese zdrobită şi buzele i se umflaseră monstruos foarte repede. Nasul îi era tăiat şi umflăturile de pe fruntea lui mă înspăimântau. Din rana de lângă ochi şi din colţul gurii îi curgea sânge.

A început să-mi fie frig.

— Care îi era numele? a întrebat Tata suflând chibritul.

— Jaguarul Galben, am spus.

Tata m-a înşfăcat în timp ce avea o revelaţie bruscă şi îngrozitoare.

— Jaguarul Galben a fost un boxer faimos din zona asta, a spus el, coborându-şi vocea plin de teamă.

— Ce s-a întâmplat cu el?

— A murit acum trei ani.

Mi-a trecut un fior prin oase. Am auzit vântul respirând. Tata învinsese un boxer din lumea spiritelor. Tremura. Apoi s-a ţinut de mine, ca pentru a se sprijini. Îl simţeam tremurând.

— E frig, am spus.

— Să mergem înăuntru, a spus grăbit.

Apoi m-a ridicat, a fugit înapoi în clădire şi în camera noastră. A închis uşa. S-a aşezat pe scaunul lui. În întuneric am ascultat-o pe Mama dormind pe pat Tata şi-a aprins o ţigară. A fumat cu ochii arzând. Simţeam mirosul noroiului, transpiraţia, lupta, emoţia, teroarea şi sângele de pe el. Simţeam mirosul pumnilor

Jaguarului Galben pe spiritul lui. Adulmecam renaşterea Tatei în avans. Respiraţia îi mirosea a sulf. Era un mister. După ce şi-a terminat ţigara, s-a dus şi s-a spălat S-a întors şi s-a vârât repede în pat. L-am auzit mişcându-se, răsucindu-se şi trosnindu-şi trupul toată noaptea. Nu putea să doarmă gândindu-se la boxerul mort. Şi nici eu nu puteam.

TREI

Tata a stat acasă şase zile după luptă. Vânătăile i s-au mărit foarte tare, ochii i s-au umflat luând proporţii extraordinare, şi buza de jos i-a crescut mai mare decât un mango diform. Nu era bolnav, dar nu era nici sănătos. A rătăcit într-o stare curioasă de şoc, între agonie şi amnezie. A fost tăcut tot timpul şi privirea îi era goală. Uneori îmi zâmbea tulburat clipind idiot. A trebuit să îi dăm terci, ca şi când ar fi fost cel mai mare nou-născut copil din lume. A dormit ore lungi, zi şi noapte. Dormea ca un copil. Rânjea ca un copil din când în când. Ţipa ca un copil. Şi uneori chiar trăda o stare de geniu pe care o au doar copiii sau nebunii. Pentru o vreme şi-a pierdut controlul asupra membrelor şi se zbătea în convulsii pe pat îi curgea saliva şi trăgea vânturi fără să se poată controla. Făcea strâmbături comice şi îşi răsucea degetele mari ca un bufon oribil. Mă aşteptam ca rănile şi vânătăile să fie pe măsura bătăii pe care încasase. Dar vânătăile s-au dovedit a fi de scurtă durată, umflăturile nu erau îngrijorătoare, creşterea ochilor lui bulbucaţi s-a oprit şi rănile, după un timp, nu au mai sângerat Adevărata consecinţă a bătăii nu era vizibilă, şi asta era ceea ce mă îngrijora. L-am privit dând din picioare, pe pat, ca un bondar sau un gândac răsturnat pe spate, ca şi când ar fi descoperit noua libertate de a fi o insectă, de a intra în alte stări ale fiinţei, nepermise adulţilor. Era morocănos cu orele şi apoi, dintr-odată, delira şi se prostea. Rudeniile noastre sărace au venit să ne viziteze. Auziseră ce transformări veniseră peste noi, dar nimeni nu putea să afle o

explicaţie pentru starea lui, nici să înţeleagă ce se întâmplase. Tot ce au putut oferi au fost obişnuitele litanii ale poveştilor despre sutele de cazuri ciudate pe care le auziseră de-a lungul anilor, consolându-se cu necazurile altora. Am păstrat pentru noi faptul că Tata se luptase cu un mort. În timpul acelor trei zile, casa ne-a fost aglomerată de vizitatori şi de cei care ne doreau binele. Colegii trăgători de căruţe şi hamali au venit şi ne-au adus daruri şi au stat prin preajmă, bând în tăcere. Chiar şi proprietarul a venit să ne vadă pe fugă. A sperat a zis el, că Tata îşi învăţase lecţia şi că atunci când îşi va reveni va renunţa să îi distrugă zidurile. Nu a adus nici un dar şi nici măcar nu a observat starea Tatei sau atmosfera casei. Toţi ceilalţi au simţit-o. Vizitatorii erau reduşi la tăcere de delirurile Tatei şi de bolboroseala lui de bebeluş, de vânturile şi de mintea lui parcă golită de inabilitatea lui de a recunoaşte oamenii, de toanele lui jucăuşe. Părea foarte tragic în starea lui grotescă de adult prins ca în capcană într-o minte de copil. Atmosfera din cameră era tristă. Era ca şi cum ar fi murit un elefant. Nimeni nu dorea să vadă cât de monstruos de comic era Tata în starea lui. Dacă aş fi spus că un bărbat matur, cu barbă şi cu pieptul mare, căsătorit, având un fiu, se năştea sub ochii noştri în modul în care se nasc unele animale uriaşe, probabil că aş fi fost certat de către toţi adulţii din jur.

În ziua în care vânătăile Tatei au început să capete culori ciudate, Doamna Koto ne-a făcut o vizită. Şi ea auzise de starea Tatei. Când a intrat în cameră, toţi au tăcut. Tăcerea i-a atins şi pe cei care nici măcar nu ştiau cine era. S-a aşezat pe scaunul cu trei picioare al Tatei. îi privea pe toţi şi toţi evitau să o privească. Se schimbase. Faţa îi devenise mare şi oarecum urâţită. Piciorul i se umflase şi era înfăşurat într-un bandaj murdar. Pe faţa ei o bucata de piele se înnegrise şi se făcuse aspră, lucru care îi făcea expresia sinistră. Devenise mai severă, mai rezervată, mai puternică. Parfumul ei umplea camera şi hainele ei scumpe luminau sărăcia fiecăruia. Burta îi era mai mare. Ochii îi erau feroce şi dispreţuitori. Afară din cameră erau doi bărbaţi care veniseră cu ea. Arătau ca nişte bătăuşi,

bodyguarzi plătiţi. Mama i-a invitat înăuntru şi ei au stat în prag, împiedicând aproape cu totul lumina să intre în încăpere. Unul dintre ei ţinea o legătură sub braţ.

Doamna Koto nu a vorbit timp de o clipă lungă. Apoi, scutiirându-1 pe Tata de umăr cu degetele ei grase, a întrebat:

— Ce ai păţit?

Tata s-a uitat la ea fără să o recunoască. L-a scuturat din nou. El scotea nişte zgomote ca de insecte. S-a întors spre mine. Apoi s-a uitat roată prin cameră. Şi-a tras scaunul.

— Deci nimeni nu vrea să vorbească cu mine? a spus ea dintr-odată. Ce rău am făcut eu vreunuia dintre voi, de tăceţi când intru? V-am furat banii? V-am ars casele? Sunt eu proprietarul vostru?

A fost o pauză. Apoi:

— Eşti prea mândră, s-a aventurat cineva.

— Şi susţii partidul, a spus altul.

A fost o altă pauză. Nimeni nu a spus nimic. Liniştea a aşteptat reacţia ei. Nu a trebuit să aştepte mult.

— Sunteţi cu toţii invidioşi! a spus ea. Şi nici unul dintre voi nu mă poate atinge.

S-a ridicat. A început să gesticuleze, dând din mâini prin jur, dar Tata a făcut zgomote din pat. Doamna Koto s-a abţinut. Şi-a aranjat rochia, un semn clar că a suportat suficient şi că acum pleca. A ieşit adresându-i-se Tatei.

— Am auzit că eşti bolnav şi am venit să te văd. Suntem cu toţii oameni. Suntem vecini. Fiul tău m-a ajutat. Ţi-am adus ceva daruri. Nu m-am certat cu tine. Pământul ăsta e prea mic pentru ca oamenii-să uite că sunt oameni. Gât despre ceilalţi, care tac de fiecare dată când intru în cameră, vor vedea ei ce pot, vor afla cine sunt eu.

A luat dintr-o smucitură un pachet de la unul dintre bodyguarzii ei şi l-a pus pe masă.

— Mă rog să te pui pe picioare curând, a spus ea şi a părăsit camera.

Mama a ieşit împreună cu ea. Le-am auzit vorbind pe pasaj. Oamenii adunaţi în cameră erau stânjeniţi. Tata făcea

strâmbături spre ei. A fost o tăcere lungă. Tata a continuat să facă strâmbături ciudate, cu vânătăile lui albastre şi rănile verzi concentrându-i expresia într-un distilat de batjocură indescifrabilă. Era, de fapt, în dureri mari. Unul dintre vizitatorii adunaţi, vorbindu-le celorlalţi, a spus că era timpul să plece. Dar nu s-au mişcat. Mama şi Doamna Koto au stat o vreme vorbind pe pasaj. Şi vizitatorii au mai stat o vreme. În tăcere. Când Mama s-a întors, cu faţa luminoasă, vizitatorii s-au dispersat, unul câte unul, lăsându-şi darurile modeste în încăpere.

În cea de-a şasea zi, când Tata arătase câteva semne vagi de însănătoşire, bătrânul orb a venit să îşi exprime respectul. Purta o cămaşă galbenă-deschis, o pălărie roşie cu pene şi ochelari de soare albaştri. Era condus de un bărbat mai tânăr. S-a aşezat pe scaunul Tatei. Îşi adusese cu el instrumentul.

— Când am auzit că eşti bolnav, mi-am adus acordeonul ca să pot cânta pentru tine, a vorbit cu vocea lui ciudată.

Tata a gemut. Mama i-a dat *ogogoro* şi bătrânul orb şi-a început libaţia şi a băut alcoolul ca şi cum ar fi fost o băutură răcoritoare şi a început să cânte la acordeon cu o vigoare surprinzătoare. Din când în când îşi întorcea ochii în direcţia mea, ca şi când ar fi cerut aplauze. Cânta extaziat, fericit. A cântat cea mai înfricoşătoare muzică ce putea fi imaginată de cea mai diavolească minte a omului. Ne-a asurzit cu fabuloasa urâţenie pură a muzicii lui.

Ne-a făcut carnea să se cutremure şi pielea să se zbârlească din cauza zgomotului aceluia. Faţa Mamei a început să se contracte. Eu mă zbăteam. Un miros ciudat, ca al unui cadavru în putrefacţie sau al unui animal mare în chinurile morţii, s-a ridicat din melodie şi a ocupat camera. Era incredibil. Tata se sucea şi se răsucea pe pat ca şi cum cruzimea muzicii îi provoca o agonie mai mare decât toate loviturile nepământene ale faimosului Jaguar Galben. Mama a deschis uşa şi geamul ca să dea drumul muzicii afară. Aerul greu al clădirii a venit înăuntru. Tata a început să se ridice în capul oaselor pe pat, zbătându-se, dând din picioare, luptându-se să iasă din pântecele respingătoarei melodii, de parcă ar fi fost prins într-un spaţiu

prea mic pentru spiritul lui sau pentru trupul lui care creştea accelerat. Bătrânul orb s-a întors spre mine din nou şi a intensificat întreaga putere urâtă a muzicii. Tata a împietrit, incapabil să se mişte, îngheţat de propriul său efort. Apoi, brusc, bătrânul s-a oprit din cântat. Tata s-a prăbuşit înapoi pe spate. Bătrânul a zis:

— De câte ori un om renaşte într-o viaţă?

A râs, s-a uitat la mine şi a continuat să cânte, cu o vioiciune nestăpânită. Apoi cineva a intrat pe uşă, aducând fantome şi amintiri şi un zâmbet magic, trecător. Mi-am ridicat privirea. O lumină m-a orbit. Era fotograful. Tocmai făcuse o poză. S-a repezit pe marginea patului Tatei. A spus un discurs scurt despre cele mai bune urări şi speranţe de recuperare. Tata nu 1-a recunoscut. Fotograful nu s-a lăsat tulburat de asta. A luat mâna Tatei şi a scuturat-o. Tata s-a strâmbat Fotograful a făcut încă o poză. Bliţul 1-a rănit pe Tata şi el a gemut. Fotograful, cu un aer misterios, a spus:

— Ei nu ştiu că sunt aici. Aşa că plec.

M-a mângâiat pe cap, mi-a răvăşit părul, şi-a pus pălăria şi s-a furişat afară în clădire ca şi cum toţi erau pe urmele lui.

— Când oamenii fug, ceva îi tot urmăreşte, a spus bătrânul orb cu o voce sepulcrală.

Bătrânul a început să cânte din nou. Tata era atât de iritat încât, spre uimirea noastră, s-a dat jos din pat şi 1-a condus pe bătrân la uşă.

În cea de-a şaptea zi, Tata şi-a revenit în mod miraculos din starea lui. Era ca şi cum ar fi ieşit dintr-o transă. Culorile vânătăilor deveniseră destul de normale. Faţa îi era încă desfigurată, ochii încă umflaţi şi furioşi, rănile deschise, dar ceva în el se reparase, însănătoşirea lui ne-a surprins pe toţi. M-am trezit şi l-am văzut sărind şi boxând din nou cu umbra. Arăta slab, dar ochii îi străluceau. Părea ca şi cum boala şi evadarea lui în lumea fragedei copilării îi dăduseră energii proaspete şi îi acceleraseră vindecarea. A mers la lucru, dar s-a întors devreme. A dormit o vreme, boxând în visele sale. Când s-a trezit, m-a pus să îi povestesc despre eroica lui luptă cu Jaguarul

Galben. M-a pus să i-o povestesc de câteva ori. Nu părea să îşi amintească mare lucru din ce se întâmplase. Vorbea despre luptă ca despre ceva ce visase, şi despre boală ca fiind singurul lucru real.

Mama s-a întors târziu şi ne-a povestit despre pregătirile pentru marile alegeri. A spus că femeile câştigau mulţi bani pregătind mâncare pentru eveniment şi că Doamna Koto îi oferise un loc de muncă. L-a întrebat pe Tata dacă să-l accepte.

— Oamenii vor crede că eşti o prostituată, a spus Tata.

— Dar cum facem cu banii?

— Nu avem nevoie de banii lor împuţiţi.

Mama s-a îmbufnat tot restul serii. Nu l-a deranjat pe Tata, pentru că tot ce dorea să facă era să vorbească despre lupta lui cu Jaguarul Galben. A devenit atât de obsedat de luptă încât în toată ziua următoare a vorbit numai despre ea, m-a pus să-mi repet povestirea despre cum s-a ghemuit jos, s-a mişcat în întuneric, cum a lansat contraatacul. Singurul lucru care îl deranja era că nu fusese nimeni altcineva în afară de mine care să fie martor al straniei lupte.

— Eşti sigur că nu a văzut-o nimeni altcineva?

— Da .

— Nu s-a trezit nimeni?

— Nu.

Tata gemea în agonie. Se părea că îl durea puţin faptul că jucase un număr atât de eroic fără să fie văzut.

— Deci nu m-a văzut nimeni?

— Nu.

— Nici măcar o femeie?

— Nu.

— Nici un copil, nu a trecut nimeni de-a lungul străzii, nici un comerciant?

— Nu.

— Deci nu m-a văzut nimeni altcineva învingându-1?

— Nimeni.

— Nici măcar un câine, o pisică?

— Nici măcar un câine sau o pisică.

— Nici un străin?

— Nu. Cu excepţia a trei lumini.

— Care trei lumini?

— Trei lumini, am spus.

M-a lovit peste cap.

— Apoi alte lumini au venit şi li s-au alăturat.

M-a lovit din nou. Am tăcut. Tata era atât de impresionat de performanţa lui încât dorea grozav de mult să se laude cu ea. Ştia că nimeni nu -l va crede. Dar asta, in cele din urmă, nu a avut nici o importanţă, pentru că Tata, după ce s-a făcut bine, şi-a dezvoltat puteri interesante şi un fel de nebunie.

— Poate trebuie să învingi mai întâi ceva în lumea spiritelor înainte să o faci în lumea asta? îi spunea el vântului.

Umbla peste tot înnebunit şi neliniştit, ca şi cum un jaguar ar fi rămas captiv cumva în creierul lui. O energie insuportabilă sclipea în el. Ori de câte ori se apropia de mine, îl simţeam tremurând ca un animal mare, speriat de propria-i ferocitate.

PATRU

Şi astfel, Tata şi-a reluat antrenamentul. Ne trezea cu exerciţiile sale. Mergea la lucru şi se întorcea devreme. Serile, după ce dormea, se antrena în faţa casei. Vecinii care stăteau afară, bând şi vorbind din cauza căldurii din camerele lor, se uitau la el cu interes. În majoritatea serilor îşi aduceau afară scaunele şi scăunaşele şi stăteau confortabil în aşteptarea sosirii Tatei. Când se adunau destui *oameni,* ieşea afară din cameră.

— Tigrul Negru! îl aclamau oamenii.

Apoi, fără ruşine, începea să boxeze cu umbra lui şi să scoată sunete mârâite. Activitatea lui atrăgea atât de mult interes încât vânzătorii ambulanţi, cu toate că erau extenuaţi după o zi întreagă de umblat, se opreau să îl privească. Vânzători de portocale, ouă fierte, pâine, alune prăjite se lăsau pe vine şi se uitau la el. Unii dintre ei o duceau bine pentru că îşi vindeau mărfurile oamenilor din clădire. Unii dintre ei, aşezaţi în nisip, cu vasele cu mărfuri lângă ei, se întindeau în cele din urmă şi adormeau în timp ce Tata se antrena. Învăţaţi şi copii trimişi după cumpărături, femei în vârstă venite în vizită şi vânzători de amulete, toţi se opreau să se iute la Tata, pentru simplul motiv că se formase o mulţime în jurul lui.

Între timp, Tata sărea roată, aruncând combinaţii de lovituri în cele patru vânturi.

— E o chestie nouă? întreba unul dintre ei.

— Da.

— Chiar aşa?

— Da.

— Un lucru nou?

— Complet nou.

— Şi cine e bărbatul?

— I se spune Tigrul Negru.
— Chiar aşa?
— Da.

Proprietarii de magazine şi vânzătorii de stradă din jur făceau afaceri excelente pe seama Tatei. Toţi răceau afaceri bune cu excepţia Mamei, care nu ştia de interesul pe care îl genera Tata, şi care în acel moment probabil bătea drumul prin pulberea şi gunoaiele marelui ghetou, fără să vândă nimic decât o cutie de chibrituri toată seara. În timp ce Mama îşi răcea lungul ei drum spre casă, comercianţii străzii vindeau băuturi şi dulciuri, ţigări şi spirale pentru ţânţari, nuci de kola şi gumă de mestecat, ochelari de soare ieftini şi lămpi cu petrol. Împleteau ciudăţenia Tatei cu strigătele lor de vânzare; între timp, Tata se lupta cu aerul şi praful şi cărămizile sparte cu pumnul Şi-a dezvoltat o asemenea reputaţie prostindu-se prin faţa casei încât li s-a făcut tuturor teamă de el. Faima lui s-a răspândit pe aripile fricii lor.

Eu rătăceam prin cartierul nostru şi treceam de baruri şi birturi şi auzeam oamenii vorbind despre Tigrul Negru. I-am auzit numele purtat de vânt. Femeile şuşoteau depre el prin colţuri întunecate. Oamenii discutau despre cum ar fi clasat în comparaţie cu eroi de atunci ai boxului şi se decideau în favoarea Tatei, pentru că era necunoscut, pentru că aparţinea ghetoului şi pentru că nu se temea să le arate oamenilor gama lui de stiluri. Când i-am spus Tatei toate acestea, obsesia lui s-a înteţit. Am devenit foarte săraci din cauza obsesiei lui. Mâneam foarte puţin şi el mânca mult, pentru că puterile lui mărite aveau nevoie de asta. Apetitul lui a devenit legendar, ca acela al unui elefant.

După ce se antrena pentru seară, se spăla, bea malţ şi bere, se aşeza să mănânce. înghiţea mâncarea cu lăcomie. Ne uitam la el oripilaţi în timp ce înghiţea bulgări mari de *eba.*

— A fost odată un om, îmi spunea Mama, care s-a înecat cu *eba.* Au trebuit să îi deschidă gâtul cu o tăietură ca să scoată *eba* afară.

— Omul acela nu era Tigrul Negru, spunea Tata, între o înghiţitură şi alta.

Nu numai că înghiţea astfel de bucăţi de *eba* care sfidau moartea, dar mânca, de asemenea, cantităţi pantagruelice. Mânca de parcă trupul lui ar fi fost un fel de prăpastie. Şi mânca rapid, ca şi cum ar fi atacat mâncarea, luând contra-înghiţituri şi mâncând combinaţii din porţia masivă. Mânca atât de mult încât Mama a ajuns într-adevăr foarte slabă şi eu mi-am pierdut pofta de mâncare. Tata mânca în locul nostru. Şi la sfârşitul fiecărei

mese se plângea întotdeauna că nu era destulă *eba* şi despre cum ar fi putut mânca mai multă tocăniţă. Nu vorbea niciodată despre gustul mâncării. Stomacul meu a început să se mărească.

Ceea ce a înrăutăţit toate acestea a fost că aducea tot mai puţini bani de la lucru. Îşi petrecea tot timpul gândindu-se la box. Mergea distanţe mari ca să vadă un meci de box ieftin sau gratuit Dispărea cu orele. Apoi a început să cheltuiască mai puţini bani pe mâncare. Dintr-un motiv necunoscut, bea mai mult. După ce mânca se ducea şi dădea o raită prin baruri şi, peste tot, în contul noii lui faime, oamenii îi cumpărau de băut Se întorcea acasă beat. Cu cât se antrena mai mult, cu atât bea mai mult. Şi cu cât bea mai mult, cu atât devenea mai nebun, mai neliniştit, îşi putea petrece o oră trosnindu-şi oasele, eliberându-şi trupul de energiile captive şi de visele frustrate ale măreţiei. ;

A început să ne sperie. Seara, când ştiam că se întorcea de la băut, mă apucam să bat străzile. Dar în după-amiezele târzii, când se antrena afară, eram întotdeauna în mulţime, privindu-l cum improviza şi invoca mişcări nou inventate. Totuşi, oamenii au început să comenteze despre burta mea umflată. În timp ce se uitau atenţi cum exersa, doi bărbaţi au zis:

— Fiul lui moare de foame.
— Nevasta lui e slabă.
— Ai observat că, cu cât devine mai puternic...
— Fiul lui slăbeşte.
— În timp ce puterile lui se măresc...
— Trupul femeii lui scade.
— În timp ce învaţă trucuri noi...
— Picioarele fiului lui devin ca beţele.

Au râs amândoi. O voce mai profundă din mulţime a zis:

— Le mănâncă toată mâncarea.

O femeie a spus:

— I-a intrat ceva în cap.

Perechea celor doi deştepţi a început din nou:

— Om mare...

— Fără ruşine.
— Muşchi mari...
— Fără creier.

Au râs ca nişte beţivi. Auzind toate acestea, nu mă simţeam deloc mulţumit şi, după un timp, am încetat să îl mai privesc pe Tata cum se antrena. Mă jucam singur în stradă în timp ce oamenii îl priveau făcându-şi noile lui numere. Acum începuse să sfarme scânduri cu pumnii, să-şi spargă sticle de cap, să ridice câţiva oameni pe mâini şi să îndoaie bare de metal în jurul cotului.

Stăteam singur, departe de mulţime, privind strada, când o strălucire ascuţită de albastru m-a lovit între ochi. L-am auzit pe bătrânul orb strigând. Nu am înţeles. Un câine a lătrat. Cerul era senin. Am privit strada şi apoi, dintr-odată, am văzut cercul de metal al unei roţi de bicicletă rostogolindu-se singur. Am îngheţat Cercul de metal, rostogolindu-se, arunca raze de lumină cu fiecare rotire. Am aşteptat. M-am uitat în jur. Strada era goală, dar cercul de metal se rostogolea spre microbuzul ars. Am auzit un zgomot Am clipit. Şi când m-am uitat din nou, am văzut o umbră, şi apoi umbra a devenit un băiat Purta pantaloni scurţi albi şi un tricou albastru şi învârtea cercul în jurul microbuzului ars. De unde venise? Eram uimit Părea să fi apărut de nicăieri. Eram furios. Şi apoi, la fel de brusc, a dispărut M-am ridicat şi m-am dus la microbuz. Cercul de metal era pe jos. Am privit în jurul microbuzului şi nu am văzut nimic. Eram pe cale să plec, când o umbră care bloca soarele în faţa mea m-a făcut să mă întorc. Stând pe acoperişul microbuzului, ca un copil-cuceritor supraveghindu -şi noile câştigate tărâmuri, era băiatul care fusese ars din realitate in timpul fierbinţilor după-amieze ale *harmattan*-ului şi care acum se materializase în pauza sezonului ploios. De la înălţimea lui, îl privea pe Tata antrenându-se.
— Tu eşti băiatul care a dispărut? am întrebat.
— Nu.
— Te-ai transformat în umbra ta?

— Nu.

Mi-a răspuns la întrebări aproape fără să îmi arunce o privire.

— Vino jos! am spus.

— De ce?

— Nu ai voie să te joci pe microbuz.

— De ce nu?

Zăpăcit de seninătatea lui, m-am urcat pe microbuz şi am încercat să îl împing jos. Am început să ne luptăm. L-am lovit în faţă şi m-a lovit şi el. L-am lovit din nou şi el m-a prins de mijloc şi ne-am luat la trântă. Mi-a pus piedică, am căzut şi el a căzut peste mine, scoţându-mi răsuflarea din piept. Curând eram pe pământ amândoi. L-am lovit cu piciorul, mi-a prins piciorul şi m-a aruncat pe jos. Am sărit înapoi în picioare şi am lovit în toate direcţiile, cu acel soi de ferocitate oarbă pe care o avea câteodată Tata, şi unul dintre pumnii mei 1-a nimerit în plin. A început să-i curgă sânge din nas. Nu i-a păsat că sângera şi a dezlănţuit un potop de lovituri asupra mea, pocnindu-mă în faţă, şi ne-am luat din nou la trântă şi am căzut şi ne-am ridicat, ne-am lovit orbeşte şi după puţin timp câteva mâini de adulţi ne-au despărţit. Ca doi cocoşi sălbatici bătăuşi separaţi într-o luptă sângeroasă, loveam cu piciorul şi ne dezlănţuiam în aer, blestemând şi înjurând.

În altă zi, când Tata se antrena, l-am văzut pe băiat stând din nou pe microbuz. M-am dus la el.

— Dă-te jos de acolo! am spus.

— Nu.

M-am urcat din nou. Nu s-a mişcat.

— Tatăl meu, a spus el, mi-a dat ceva special.

— Pentru ce?

— Dacă mă atingi...

— Da...

— Şi eu te lovesc...

— Da...

— Vei cădea jos de şapte ori şi apoi vei muri.

— Cine e tatăl tău? am întrebat.

— Tatăl meu e un mare cizmar şi tâmplar, a răspuns.

— Tatăl meu, am spus eu, e Tigrul Negru.

Şi apoi i-am dat un pumn în faţă. M-a lovit şi el. Nu s-a întâmplat nimic. Am început să râd.

— De ce râzi?

— De lucrul stupid pe care ţi 1-a dat tatăl tău.

Nu a spus nimic. După o vreme s-a dat jos de pe microbuz şi s-a dus şi s-a jucat în apropierea mulţimii care îl privea pe Tata. Am stat un timp pe microbuz. Nu era prea distractiv şi m-am plictisit şi am observat că oamenii se uitau la mine. M-am dat jos şi m-am dus să îl caut pe băiat. La început nu a vrut să vorbească cu mine. Apoi i-am spus că bărbatul care boxa cu umbra era tatăl meu. Faţa i s-a luminat de o admiraţie transferată.

— Cum te cheamă?

— Ade. Pe tine?

I-am spus. Am dat mâna. Tatăl lui era cizmar şi tâmplar şi mai era şi susţinător înrăit al partidului politic care era de partea săracilor. Era şi un fel de farmacist şi avea ca prieteni de familie mulţi bătăuşi temuţi. Am fost întrucâtva impresionat. M-a dus la casa lor. Locuiau în zona noastră, într-o cameră mică. Familia lor era mare; tatăl lui avea două neveste şi zece copii. Nu ştiu cum se descurcau cu toţii în camera aceea. Mama lui avea dinţii mari şi era scundă şi feroce. Era cea mai în vârstă soţie. Tatăl lui avea cicatrice mari, nobile şi impresionante ca statuile războinicilor antici; era înalt şi dispoziţia lui era mai degrabă înspăimântătoare. Avea dinţii pătaţi cu nucă de kola şi ochii injectaţi şi îşi bătea copiii des, în numele celei mai severe şi corective discipline. Vocea lui suna înfiorătoare şi pătrunzătoare. Nu l-am plăcut tare mult.

Ade m-a dus în atelierul tatălui său şi mi-a arătat uneltele meşteşugului lui - ciocanele şi cleştii, dălţile şi cutiile pline de cuie, bancul lung de lucru şi mesele pline de o grămadă enormă de pantofi şi genţi, locul mirosind a lipici, cuie ruginite şi metal vechi şi pământ şi vin străvechi vărsat pe lemnul proaspăt raşchetat. Umbrele împrăştiau mirosul pânzelor de păianjeni şi al somnului intens al cărăbuşilor, mirosul fetişurilor răsucindu-

se pe grinzi. Tavanul era întunecat de o fortăreaţă de pânze de păianjeni străvechi, şi fâşii de piele spânzurau de tavan. Atelierul era un loc interesant şi se părea că găsisem un univers cu totul nou pe care să-1 explorez şi în care să mă joc. Am încercat diferiţi pantofi, cu varietatea lor incredibilă de mărimi şi forme. Ne-am ascuns în spatele dulapului. Am bătut cuie în lemne proaspăt şlefuite. Am lipit bucăţi de piele aruncate, încercând să creăm pantofi noi pe loc. Eram absorbiţi în totalitate de jocul nostru, când tatăl lui a apărut brusc. Ne-a văzut jucându-ne, a văzut râsul de pe feţele noastre şi a scos biciul pe care îl ţinea într-un cui în spatele uşii. Ne-a lovit peste spate şi am fugit ţipând. M-am hotărât să nu mai merg acolo niciodată.

Am încercat să-1 fac pe Ade să rătăcească pe străzi împreună cu mine, dar nu mergea niciodată departe. Se temea de părinţii lui. Dacă îl strigau şi nu răspundea, avea să biciuit pentru asta mai târziu. I-am spus să fugă de acasă şi să vină să stea cu noi, dar îi era frică. A spus că tatăl lui l-ar bate şi i-ar pune ardei iute pe răni. Mi-a arătat spatele şi am văzut urme vechi de bici şi numeroase incizii de lamă pentru tratamentele cu ierburi pe care le primise. M-am întristat pentru el. Şi datorită lui nu am mai rătăcit pe străzi o vreme. Am încercat să îl duc la localul Doamnei Koto, dar nu mergea nici acolo. Tatăl lui îi spusese că ea era o vrăjitoare care îi susţinea pe duşmanii lor politici.

Într-o zi, ne jucam în pădure când am dat peste Doamna Koto. Stătea întinsă pe pământ; la rădăcina legendarului copac *iroko,* cu mărgelele ei albe ca un şarpe în mână. Când ne-a auzit apropiindu-ne, a sărit în picioare şi s-a curăţat de praf. Arăta foarte ruşinată.

— Cine e prietenul tău? m-a întrebat clipind.

— Ade, am spus.

I-a aruncat o privire cercetătoare ciudată, intensă. Ade a spus că se duce acasă. S-a dus şi a aşteptat la o distanţă mică, privindu-ne pe furiş. Doamna Koto şi-a întors privirea neliniştită. spre mine. Mi-a privit cu atenţie burta. O expresie de milă abia

văzută i-a străbătut faţa.
— Deci nu-ţi mai place barul meu, ei?
A zâmbit.
— Îţi e foame?
— Nu.
— Cum se simte tatăl tău?
— Nu.
S-a uitat la mine. Apoi şi-a desfăcut halatul şi a dezlegat un nod mare la capăt. Nu mai văzusem atâţia bani în viaţa mea. Avea la capătul halatului ei un teanc gros de bancnote care ar fi putut cu uşurinţă să facă un cal să se înece. A despăturit câteva bancnote şi mi le-a dat. La început, privind spre Ade, am refuzat. Dar mi-a apăsat banii în palmă, închizându-mi degetele strâns.
— Dacă întreabă mama ta, spune- i că i-ai găsit în pădure, da?
— Nu.
— Nu-i spune că ţi i-am dat eu, înţelegi?
— Da.
M-a mângâiat uşor pe cap. Pentru prima dată am văzut că se schimbase. Era acum înconjurată cu totul într-o aură invizibilă de putere, într-un scut al puterii Burta ei era foarte mare şi părea foarte lată. Trupul ei avea o greutate care o făcea să arate ca şi cum oboseala s-ar fi mutat pe faţa ei ca o condiţie permanentă. Chiar şi umbra ei mă apăsa în jos. Ochii ei erau distanţi. Nu mai puteau să se apropie de fiinţele umane. Aveau aceeaşi expresie pe care o au ochii leilor. Faţa îi era rotundă şi proaspătă şi părea sănătoasă.
— Nu sunt fericită, a spus ea dintr-o dată.
— De ce nu?
Mi-a aruncat o privire confuză, ca şi când ar fi fost surprinsă că vorbisem. Apoi a zâmbit, s-a întors şi a mers trăgându-şi picioarele pe potecile pădurii, cu o graţie rareori văzută la majoritatea. Musculiţele au urmat-o.
Ade nu mi-a vorbit câteva zile pentru că Doamna Koto îmi dăduse bani. Şi când i-am dat banii Mamei, aceştia au determinat o schimbare totală în casa noastră. S-au dovedit a fi

mai mulţi bani decât îmi imaginasem. Ea m-a pus să stau pe pat şi şi-a petrecut ore întregi supunându-mă celor mai riguroase întrebări despre locul în care găsisem banii. Se temea că aparţineau unor comercianţi, ritualiştilor care infuzau blesteme silabice în posesiunile lor sau unor personaje puternice care ne-ar fi putut urmări şi pedepsi. Dar suspiciunea ei că furasem banii mă irita atât de mult încât am izbucnit într-un plâns furios. Tata stătea pe scaunul lui, legănându-se, fumând. Mama a insistat să o duc la locul unde descoperisem darul neaşteptat. I-am spus că nu-mi aminteam, că dădusem peste ei ca într-un vis, şi că erau pe jos lângă nişte tufişuri.

— Eşti sigur că nu ţi i-au dat spiritele? a spus Mama cu o nuanţă apăsată de batjocură.

— Da, am spus.

Apoi Tata a ieşit din nepăsarea lui şi m-a ameninţat că mă bate dacă nu spun adevărul. Am continuat să mint. A devenit atât de nerăbdător încât m-a lovit peste faţă. M-am uitat dur la el. Trupul mi-a devenit brusc calm. Apoi m-a ţinut la piept şi m-a legănat şi a zis:

— Iartă-mă, fiule. Nu am vrut. Dar în familia noastră nu suntem hoţi. Suntem neam de regi. Suntem săraci, dar suntem cinstiţi.

Apoi m-a întrebat din nou unde dădusem peste o asemenea sumă de bani. Am continuat să mint. Au renunţat să scoată ceva de la mine. O ţinuseră aşa ore întregi şi noaptea coborâse. Au decis să nu se atingă de bani timp de o săptămână şi dacă nu auzeau nimic de la nimeni, îi vor considera ca un cadou venit din ceruri. Tata, într-o stare de sărbătoare, m-a trimis să cumpăr o sticlă mare de *ogogoro.* Când m-am întors, şi-a petrecut o altă oră rugându-se strămoşilor noştri şi zeităţilor misterioase. Apoi el şi Mama şi-au petrecut restul nopţii discutând ce vor face cu banii. Tata dorea să cumpere accesorii de care avea nevoie ca să boxeze. Mama voia să deschidă un magazin cu alimente şi o prăvălie cu de toate. S-au certat amarnic toată noaptea şi am adormit pe fundalul furiei lor sarcastice. Când m-am trezit de dimineaţă, ei încă fierbeau de discordie. Erau amândoi nervoşi. Timp de trei zile au continuat-o aşa. Alte patru zile au trecut şi ei

încă nu ajunseseră la o înţelegere şi se certaseră întreaga perioadă, scoţând la iveală amintiri vechi despre o mie de probleme legate de bani. În acea perioadă Tata folosise o parte din darul neaşteptat ca să cumpere băuturi, să îi distreze pe prietenii lui şi să cumpere o pereche de pantofi de pânză şi o pereche de mănuşi de box la mâna a doua. După cum s-a dovedit, banii erau mai mult decât suficienţi ca să îi aducă Mamei un stoc proaspăt de mărfuri pentru comerţul ei, să ne cumpere tuturor ceva haine noi, să plătească chiria şi să ne hrănească pentru mai mult de o lună.

CINCI

Ziua alegerilor politice, despre care se vorbise mult şi care fusese amânată, se apropia. În barul Doamnei Koto se întâmplau cele mai extraordinare lucruri. Primul lucru neobişnuit erau cablurile conectate de acoperişul ei, care acum îi aduceau curent. Mulţimi analfabete s-au adunat în faţa barului să vadă această nouă minune. Văzuseră cablurile, firele, pilonii în depărtare, dar nu văzuseră faimoasa electricitate. Cei care intrau în bar, din curiozitate, ieşeau uimiţi. Nu puteau înţelege cum puteai să ai o lumină mai strălucitoare decât aceea a lămpilor, închisă în sticlă! Nu reuşeau să înţeleagă de ce nu îţi puteai aprinde ţigara de la becurile strălucitoare. Şi mai rău decât orice, erau derutaţi că nu puteau vedea sursa luminii.

Doamna Koto, mult prea vicleană ca să nu profite de uimirea tuturor, a mărit preţul vinului ei de palmier şi al supei de ardei. Apoi, pentru o vreme, a început să le ia oamenilor o taxă modestă doar pentru a se bucura de aceste facilităţi unice. Era, la urma urmei, singura persoană de pe strada noastră şi din zona noastră care avea distincţia electricităţii Era atât de mândră de această distincţie încât a schimbat firma localului ca să scoată în evidenţă acest fapt.

Următorul lucru a fost că oamenii auzeau o muzică foarte tare

urlând, dar nu vedeau pe nimeni cântând. După aceea au ieşit poveşti despre petreceri ciudate, despre femei alergând goale în pădure, despre bărbaţi care se îmbătau atât de tare încât se spălau în vin de palmier, despre membri de partid care le ofereau sume mari de bani femeilor al căror dans îi satisfăcea. Umblau zvonuri luxuriante despre lucrurile pe care bărbaţii ***şi*** femeile le făceau împreună, urlând în nopţile electrificate. În mijlocul tuturor acestor lucruri, Doamna Koto a crescut şi s-a îngrăşat până nu a mai putut intra pe uşa din spate. Uşa a trebuit dărâmată şi lărgită. O vedeam în rochii fantastice de mătase şi dantelă, tivite cu filigran turcoaz, în robe albe şi pălării galbene, fluturând un evantai din pene albastre, cu brăţări scumpe de argint şi aur atârnând de mâini şi lănţişoare din perle şi jad în jurul gâtului. Când mergea, toate bijuteriile zornăiau pe ea, anunţându-i faima. Şi-a vopsit unghiile în roşu. Genele i-au devenit mai lungi. Se dădea cu ruj. Purta pantofi cu tocuri înalte şi mergea şchiopătând din ce în ce mai pronunţat, cu bastonul mereu în mână. A început să semene cu un şef de trib bătrân din timpurile străvechi, o reincarnare a splendorii, a puterii şi a măreţiei tribale.

Maşinile au început să se întâlnească la localul ei. Luminile ardeau până târziu în noapte şi îi auzeam mereu din stradă pe clienţii barului vorbind înfocat, făcând planuri, şi le vedeam siluetele printre fâşiile perdelei. Au început să circule zvonuri că Doamna Koto se alăturase celui mai terifiant cult din regiune, că fusese acceptată în organizaţii care de obicei nu acceptau niciodată femei, că făcea vrăji în pădure. Am auzit vorbindu-se despre sacrificii bizare, despre capre măcelărite noaptea, despre oameni îmbrăcaţi în haine albe dansând în jurul casei ei, am auzit despre strigăte care străpungeau aerul ghetoului, despre tobe şi cântece furtunoase, dar cel mai ciudat lucru a fost zvonul despre naşterea apropiată a Mascaradei cu patru capete. Nimeni nu ştia ce era.

Oamenii au ajuns să creadă că Doamna Koto se în trecuse pe ea însăşi în vrăjitorii. Oamenii se uitau la ea cu ură când trecea. Spuneau că purta păr de animale şi de oameni pe cap. Zvonurile

au ajuns atât de sălbatice încât se insinua că acel cult căreia i se alăturase făcea sacrificii umane, iar Doamna mânca prund. Oamenii spuneau că băuse sânge de om ca să îşi lungească viaţa şi că avea mai mult de o sută de ani. Mai spuneau că dinţii ei nu erau ai ei, că ochii îi aparţineau unui şacal şi ca piciorul îi putrezea pentru că era piciorul unui mort care încerca să danseze în mormânt A devenit, în ochii colectivi ai mulţimii, o creaţie monstruoasă şi fabuloasă. Nu avea importanţă faptul ca unii oameni insistau că duşmanii ei politici inventau toate aceste poveşti. Poveştile ne-au distorsionat pentru totdeauna percepţia asupra a ceea ce era în realitate Doamna Koto. Încet, zvonurile i-au luat viaţa în stăpânire, au devenit reale şi au facut-o neclară în ochii noştri.

Totuşi, în ciuda spuselor oamenilor, ea prospera, în timp ce noi, restul, suferam. Şi-a deschis încă un bar într-o altă parte a oraşului. Îşi împărţea timpul între cele două. A deschis o prăvălie în piaţa mare unde vindea *garri,* materiale dantelate şi bijuterii. Avea mulţi servitori. Totuşi, poveşti contradictorii despre bogăţia ei ajungeau până la noi. Unii spuneau că nu era foarte bogată, că avea prea mulţi oameni pe care trebuia să-i plătească. Alţii susţineau că avea atât de mulţi bani încât ar putea hrăni întreg ghetoul timp de cinci. Am auzit că îşi petrecea zile nesfârşite calculându-şi profiturile, că mergea la bancă şi avea nevoie de o maşină blindată. Apoi am început să auzim despre cât de rea era, că unul dintre servitorii ei avea nevoie de bani ca să-şi trateze o boală la ficat şi ea nu i-a dat nimic. Pe de altă parte, auzeam că îi oferise mulţi bani unei femei pe care nici măcar nu o cunoştea, al cărei copil ar fi murit de infecţie toxico-alimentară dacă nu ar fi fost intervenţia la vreme a Doamnei Koto. A început să ni se pară că existau mai multe Doamne Koto.

Şi apoi, într-o zi, în timp ce mă jucam cu Ade, am văzut câţiva oameni adunându-se în faţa barului ei. Stăteau cu toţii în noroi. Purtau toţi halate albe şi aveau în mâini Biblii ostentative. Liderul lor avea cea mai mare Biblie dintre ei. Arăta ca un instrument al răzbunării. Avea părul răvăşit şi aspru, barba neîngrijită a unui profet autodeclarat Era desculţ. Dacă nu ar fi

fost autoritatea cu care ţinea cârja episcopală din lemn, ar fi putut fi foarte uşor confundat cu un nebun de legat. O cruce mare spânzura de gâtul lui. întregul lor grup, biciuit până la paroxism de denunţul liderului lor, era format din reprezentanţii uneia dintre cele mai influente biserici nou apărute în oraş. Grupul era constituit din profeţi de diferite ranguri care dansau cu fervoarea neprihănirii şi se rugau cu o siguranţă temătoare în faţa barului. Evocau viziuni de foc şi pucioasă, sulf şi chin şi damnări. Se rugau ca şi cum ar fi purificat pământul de un rău întrupat şi monstruos. Au stropit cu apă sfinţită deasupra pământului şi au aruncat boabe sfinţite de nisip spre bar. Au rămas multă vreme, cântând cu putere şi râvnă, cu voci viguroase, într-o armonie perfectă, crescândă, cântând şi călcând în noroi. Prezenţa lor i-a oprit pe oameni să meargă la bar. Femeile din bar trăgeau din când în când cu ochiul afară printre fâşiile perdelei şi liderul grupului, profetul şef, cu spumă la gură, îndrepta spre femei un deget strâmb, şi atunci cântatul atingea o nouă intensitate. Au continuat aşa până la căderea nopţii şi au reuşit să le închidă pe Doamna Koto şi pe femeile ei înăuntrul barului, stricându-i afacerea pe ziua aceea.

În seara următoare s-au întors, aducând o congregaţie şi mai mare. I-am văzut cântând şi bătându-şi tobele de-a lungul străzii. Se părea că aveau o întreagă orchestră cu ei. Alămurile străpungeau aerul cu zăngănitul şi cu bubuiturile lor, trompetele răsunau în vânt şi vocile adânci ale profeţilor, arătând calea spre lupta împotriva răului, au trezit strada din somnolenţa ei de mijloc de sezon. Când procesiunea se apropia de barul Doamnei Koto, lumea i s-a alăturat Au devenit o mare apă de fiinţe umane, un val de spectatori, ca o armată a răzbunării divine. Cântau cântece diferite în acelaşi timp. Au ajuns la barul Doamnei Koto şi l-au găsit cu obloanele trase. Au urlat cântece, au cântat din instrumente muzica, au intonat şi au bătut din picioare. Au urlat şi şi-au zbierat tonurile sfinte până au răguşit. Cei care se aşteptaseră să se-ntâmple ceva au fost dezamăgiţi. Singurul lucru care s-a întâmplat a fost că frustrarea a făcut ca

unele părţi din mulţime să se ia la ceartă. Au izbucnit încăierări între secţiunile muzicale, între profeţii cu nume diferite, între vizionarii rivali. Când lupta 1-a înconjurat, preotul cel mare dirija un cântec de exorcizare, cu toiagul şi Biblia ridicate în aer. S-a trezit că nu mai ştia dacă să-şi liniştească turma dezordonată sau să - şi continue atacul amar împotriva năpastei electricităţii pe care o adusese Doamna Koto. A reuşit să aducă, în mijlocul întregului haos, un imens discurs acuzator despre apocalipsa ştiinţei. Strigătele s-au înteţit, devenind şi mai sălbatice printre cei din congregaţia sa. Un om a fost aruncat în noroi. Altul a fost sufocat cu faldurile îmbrăcămintei sale. Curând, toţi păreau să se bată cu toţi.

— DIAVOLUL a coborât în mijlocul nostru! a strigat marele preot

Nimeni nu asculta.

— Să rezistăm uniţi şi să alungăm această OROARE!

Nu a auzit nimeni.

— VOR ÎNCEPE CU ELECTRICITATEA ŞI APOI VOR ARDE PĂMÂNTUL! a tunat el.

Nimănui nu-i păsa. Şi apoi s-a întâmplat cel mai extraordinar lucru. Cerul a fost tăiat în două. Aerul s-a luminat ca şi cum o lumină insuportabilă avea să coboare din ceruri. Lumina din cer, sclipind puternic, a rămas mult timp. Toţi au tăcut şi au îngheţat în prezenţa unei vestiri necunoscute. Un farmec teribil plutea deasupra noastră ca o singură sabie scânteietoare. Vântul sufla în linişte.

— DUMNEZEU A RĂSPUNS STRIGĂTELOR NOASTRE! a spus preotul.

Cerul s-a întunecat şi a coborât. Aerul a devenit plin de o prezenţă. Vântul era nemişcat. Am adulmecat, în acel moment, toate esenţele ierboase ale pădurii, cunoscute şi necunoscute. Lumea înota în arome.

— AUBLUJ. ALELUIA! a strigat marele preot.

Adunarea lui a prins strigătul, 1-a ridicat la ceruri şi a rămas tăcută, aşteptând.

Apoi, în cele mai îndepărtate locuri ale cerului, ceva a crăpat A izbucnit liber. Apoi a rostogolit jos toate tezaurele nenumărate

ale cerurilor, dezvoltându-se într-un impetuos volum de sunet minunate şi măreţe, în timp ce se apropia de noi. Apoi a explodat deasupra capetelor noastre şi înainte să ne revenii din drama incredibilă a universului, cerul s-a deschis şi a revărsat un râu de ploaie peste noi.

Congregaţia s-a împrăştiat peste tot. Gălăgia era sălbatică şi caraghioasă. Oamenii strigau, copiii urlau, mamele ţipau. Doar marele preot stătea ferm. Curând toată mulţimea, părţile bravei orchestre şi ansamblul ridicat de vânt au fugit care încotro, biciuiţi de ploaia torenţială. I-am privit fugind ca dintr-o casă în flăcări. Marele preot i-a chemat, i-a acuzat, i-a îndemnat să aibă curaj şi să fie neclintiţi în criză. Şi-a ridicat toiagul şi Biblia în aer şi un tunet a explodat deasupra lui. Dar el nu s-a mişcat Nu a cedat. A continuat să se roage cu o mare fervoare. A blestemat oroarea care era Doamna Koto şi a vorbit despre ea numind-o MAREA
CURVĂ A APOCALIPSEI, şi a dansat şi a cântat, în timp ce ploaia îl uda nemiloasă.

Curând, a devenit o prezenţă ridicolă. Semăna cu o găină monstruoasă şi udă. În timp ce se ruga tremura. Haina îi atârna obscen pe fese. Pe măsură ce încrâncenarea îi slăbea, stinsă treptat de ploaia indiferentă tremura din ce în ce mai tare. Toţi îl priveau de la adăpostul acoperişurilor şi al streşinilor. Prins în sfidarea lui solitară, cu Biblia lui din care îi picura al doilea potop, cu barba ca o navă tristă scufundată pe ape, cu vocea pierzându-i-se în gălăgia evenimentelor cosmice, nu a avut de ales decât să-şi păstreze poziţia absurdă. A cântat, cu genunchii tremurând. Şi în timp ce cânta, vorbind împotriva prostituatelor, a ştiinţei, a teoriilor evoluţiei, a venerării raţiunii împotriva lui Dumnezeu şi a femeilor malefice ale Babilonului, din josul străzii venit o procesiune de maşini. Au parcat în jurul lui. Uşile maşinilor s-au deschis. Femei şi bărbaţi în haine elegante s-au revărsat din maşini. Toţi aveau umbrele. Doamna Koto era printre ei. Purta o rochie neagră mare şi orbitoare de mătase, cu pantofi albi şi o eşarfa albă, cu mâinile şi gâtul sclipind de bijuterii. Fabuloşii musafiri au trecut pe lângă marele preot şi

dacă au auzit strigătele acestuia, nu au lăsat să se vadă acest lucru. Uşa barului a fost deschisă şi s-au dus cu toţii înăuntru. Doar Doamna Koto s-a întors ca să îi dea marelui preot umbrela ei. El a luat-o fără ruşine. Ea a şchiopătat înapoi în barul ei, cu bastonul într-o mână, în timp ce marele preot şi-a reluat imprecaţiile şi acuzaţiile la adresa ei. În momentul acesta oamenii au început să-şi bată joc de el. După ce s-a lăsat seara şi s-a răspândit întunericul, marele preot devenise ruina unui om ud leoarcă. Sub adăpostul întunericului, tremurând, cu vocea răguşită, a plecat din faţa barului Doamnei Koto şi şi-a croit drum, jalnic, în josul străzii. Mult mai târziu am aflat că îşi condusese adunarea împotriva Doamnei Koto mai ales din cauza instigaţiilor partidului care îi susţinea pe săraci. De asemenea, se vorbea şi despre posibile contribuţii caritabile la fondurile bisericii Am fost cu toţii dezamăgiţi de metodele lor.

ŞASE

Şi apoi, ca să aducă la culme mirarea noastră, au ajuns la noi ştirile că Doamna Koto şi-a cumpărat o maşină. Nu ne venea a crede. Nimeni de-a lungul străzii noastre şi, practic, nimeni din zona noastră nu avea un asemenea lucru. Oamenii aveau biciclete şi erau mândri de ele. Unul sau doi oameni aveau scutere şi li se acorda respectul cuvenit doar bătrânilor şi căpeteniilor. Dar cu siguranţă era ceva senzaţional ca o femeie din cartierul nostru să aibă o maşină. Ne-am agăţat de scepticismul nostru până am văzut mica maşină de culoare albastru deschis, cu faţa afectuoasă a unei ţestoase metalice mărite. Era parcată în faţa barului ei. Încă ne agăţăm de scepticismul nostru chiar şi când am văzut încercările ei lipsite de speranţă de a conduce maşina, care au avut ca rezultat dărâmarea tarabei unei femei în vârstă. Doamna Koto a plătit imediat pe cineva să facă la loc taraba şi i-a dat femeii mai mulţi bani decât avusese înainte. Noi am privit-o cum învăţa să

conducă maşina. Era mult prea mare pentru un vehicul atât de mic, iar la volan arăta ca şi cum maşina ar fi fost carapacea ei, iar Doamna Koto ar fi fost cel de- al treilea ochi al ţestoasei. Faptul că maşina era prea mică pentru ea era singura consolare pe care o aveau oamenii. Dar încă eram uimiţi.

A învăţat să conducă, cu un bărbat lângă ea, pe strada noastră. Cu o privire hotărâtă şi pe jumătate dementă, cu umerii cocoşaţi ca şi cum greutatea ei ar fi ajutat maşina să înhăiteze, făcea zigzaguri pe strada noastră. Nu putea ţine maşina în linie dreaptă. Când era văzută venind, câte o voce urla:

— Ascundeţi-vă copiii! Ascundeţi-vă şi pe voi! Vine ţestoasa nebună!

Apoi vedeam maşina ei, legănându-se dintr-o parte în alta, speriind capre şi găini şi facându-i pe spectatorii inocenţi să fugă în cele mai neobişnuite locuri. Perseverenţa ei nu a dat niciodată rezultate. Chiar şi când putea face maşina să meargă drept, era atât de periculoasă, se străduia cu o asemenea furie să mânuiască schimbătorul de viteze încât motorul scotea zgomote ca o tuse înfricoşătoare.

— Ţestoasa e flămândă, spuneau oamenii.

Apoi am auzit că avea dificultăţi cu maşina din cauza piciorului ei bolnav. De câte ori apăsa frâna, o făcea atât de brusc încât bărbatul care o învăţa să conducă dădea cu capul de bord. Şi pentru că nu o putea conduce, i-a lăsat maşina şoferului ei ca să meargă la cumpărături.

Nu avea importanţă dacă era o maşină mică sau dacă o putea conduce cum trebuie. Ceea ce avea importanţă era că, încă o dată, fusese prima dintre toţi, făcând ceva ce nimeni nu mai făcuse. Oamenii s-au convins că, dacă şi-ar fi pus asta în cap, Doamna Koto ar fi putut să zboare pe deasupra ghetoului pe spatele unei tigve.

Când a venit ziua ca Doamna Koto să îşi spele maşina, au venit mulţi oameni să sărbătorească ritualul împreună cu ea. Proprietarul nostru era şi el prezent. Oamenii şi-au adus bicicletele şi scuterele. Mulţi au venit pe jos. Erau bătrâni pe care nu îi văzuserăm niciodată înainte. Şi erau multe femei

puternice, ciudate, cu ochi care nu manifestau nici o emoţie. Am văzut căpetenii şi bătăuşi şi erau chiar şi vindecătorii cu băuturi din ierburi, vracii şi acoliţii lor. S-au strâns în bar şi au băut Vorbeau tare. În cele din urmă, toţi au fost chemaţi la spălarea maşinii. Au format un cerc în jurul ţestoasei. Marele vraci era un bărbat întunecat, cu faţa atât de bătucită şi ochii atât de înfricoşători încât până şi oglinzile se răsuceau şi se crăpau sub privirea lui. A rostit o incantaţie profundă şi s-a rugat pentru maşină.

— Maşina asta, a spus el după multe vorbe meşteşugite, va merge chiar şi pe lună şi va veni înapoi în siguranţă.

Oamenii au dat din cap.

— Maşina asta îţi va aduce prosperitate, mulţi bani. Nimic nu o va atinge. Orice altă maşină care o va lovi va fi distrusă, dar maşinii tale nu i se va întâmpla nimic. Asta numim noi magie superioară. Chiar dacă adormi în timp ce conduci, vei fi în siguranţă; Oricine o va fura va avea imediat un accident şi va muri. Oricine doreşte răul maşinii acesteia va muri!

Oamenii au aprobat. Doamna Koto, cu bastonul într-o mână, a dat din cap viguros. În acel moment, toţi erau mai mult sau mai puţin beţi.

— Dacă oamenii vor să fie invidioşi pe tine, lasă-i să fie. Invidia e gratis. Oamenii pot să o mănânce şi să se îngraşe cu ea dacă vor. Dar oricine va gândi rău despre tine, fie ca maşina asta să dea peste ei în somnul lor. Maşina asta îţi va vâna duşmanii, va urmări spiritele lor rele, le va măcina în pământ. Maşina ta va trece prin foc şi nu va păţi nimic. Va trece prin ocean şi va fi în siguranţă. Îşi are prietenii ei în lumea spiritelor. Cu prietenii ei acolo, o maşină ca asta îţi va vâna duşmanii. Ei nu se vor afla în siguranţă. Dacă o bombă va cădea pe maşina asta, nu va păţi nimic. Am deschis drumul pentru maşina ta. Va merge pe toate drumurile. Va ajunge cu bine la toate destinaţiile. Asta e ce spun eu.

Oamenii au aclamat. Unii au râs. Vraciul şi-a stropit băuturile lui complicate şi lichidele corosive peste maşină. A golit o jumătate de sticlă de *ogogoro* preţios pe capotă. Şi după ce

ritualul spălării a fost complet, după ce bătrânii prezenţi, cei puternici, căpeteniile şi sectanţii şi-au făcut libaţiile, adunarea s-a aşezat pe jos, cu monumentala treabă de a se îmbăta. Li s-au alăturat mai mulţi oameni. Prostituatele serveau vin de palmier, supă de ardei, carne friptă şi iepuri la grătar. A apărut bătrânul orb care s-a pus serios pe băut şi s-a vârât într-o discuţie fierbinte cu o căpetenie. Adunarea a devenit gălăgioasă. Era de aşteptat, era chiar de dorit. Dar brusc a izbucnit o ceartă. Nimeni nu ştia cine a pornit-o. Păsări se roteau deasupra capetelor oamenilor şi aterizau pe acoperişul maşinii. Cerul s-a întunecat. Marele vraci, arătând mai urât ca niciodată din cauza beţiei, a început să rostească tot felul de chestii ciudate. Apoi a spus un lucru care a atras o tăcere deplină.

— Maşina aceasta va fi un sicriu! a declamat el brusc. Tocmai am văzut asta.

Oamenii s-au uitat la el într-o totală uimire. Un vânt ciudat părea să sufle deasupra capului lui. Ochii i s-au încrucişat. Gura lui strâmbă dădea vorbelor lui greutatea destinului.

— Dacă nu faci sacrificiul potrivit, maşina va fi un sicriu! Trebuie să spun adevărul când îl văd, altfel am să mor, a continuat vraciul.

Starea adunării s-a schimbat instantaneu. Bătrânii şi femeile s-au târât acasă cu o promptitudine neobişnuită, tulburaţi de pomenirea cuvântului temut. Căpeteniile şi membrii partidului de nivel înalt s-au urcat în maşinile lor. Tinerele şi femeile s-au retras în bar. Au rămas doar prostituatele, proprietarul nostru, bătrânul orb, care îşi continua discuţia cu aerul ca şi cum nimic nu se întâmplase, şi Doamna Koto.

— Dar dacă îmi dai una dintre femeile astea, a spus vraciul, întinzându-se să atingă o prostituată şi ratând, atunci voi alunga sicriul din maşină.

Stătea legănându-se, cu ochii ceţoşi şi concentraţi în direcţia pădurii Păsările au zburat de pe acoperişul maşinii. Vântul a suflat şi a şuierat destul de tare de-a lungul cablurilor electrice. Apoi vraciul şi-a adunat licorile şi a mers împiedicându-se pe lângă maşină şi în susul străzii, spre noi. Când s-a apropiat de

mine şi de Ade în timp ce noi stăteam cocoţaţi pe o creangă, vraciul, făcând spume, beat, cu ochii saşii, ne~a spus:
— Foarte curând unul dintre voi va muri.'
Apoi s-a dus mai departe spre pădure.
Am sărit jos şi l-am urmat S-a oprit să urineze lângă un copac. Urina îi era gălbuie. După ce a terminat a mers împleticindu-se mai departe, dând din mâini strigând:
— Toţi copacii aceştia vor muri, a spus el cu tristeţe, pentru că nimeni nu-i mai iubeşte!
Şi apoi, dând din mâini, s-a întors să se uite la noi şi ne-a spus, arătând cu un deget plin de amulete spre mine:
— Tu, spirit-copil, dacă nu îl iei pe prietenul tău de lângă mine acum, am să vă transform pe amândoi în şerpi.
Ne-am întors şi am fugit. În timp ce fugeam l-am auzit gemând în pădure, cu vocea răsunându-i printre copaci, reverberând din pământul mustind de apă. l-am auzit lamentaţiile de beţiv în timp ce striga:
— Prea multe drumuri! Lucrurile se SCHIMBĂ PREA REPEDE! Nici o VOINŢĂ nouă. LAŞITATE peste tot! EGOISMUL ÎNGHITE LUMEA. EI DISTRUG AFRICA! EI DISTRUG LUMEA şi CASA şi ALTARELE şi ZEII! EI DISTRUG ŞI DRAGOSTEA.
I-am auzit râsul nebunesc, sfâşiind aerul. A continuat cu strigătele lui, cu o voce diferită.
— CINE POATE SĂ VISEZE UN DRUM BUN ŞI APOI SĂ TRĂIASCĂ PENTRU A CĂLĂTORI PE EL? Cine poate SĂ-ŞI DEA SIEŞI NAŞTERE şi apoi SĂ ÎŞI FIE LUI ÎNSUŞI TATĂ ŞI MAMĂ? Cine poate TRĂI ÎN VIITOR şi ÎN PREZENT ŞI SĂ NU
ÎNNEBUNEASCĂ? Cine poate TRĂI PRINTRE SPIRITE ŞI printre OAMENI FĂRĂ SĂ MOARĂ? CINE poate SĂ MĂNÂNCE ŞI SĂ DOARMĂ CU DESTINUL LUI ŞI încă SĂ CUNOASCĂ FERICIREA UNUI LUCRU FRUMOS?
A răsunat acelaşi râs.
— ACELEA SUNT GHICITORI PENTRU COPACI! l-am auzit strigând de la o mare depărtare.
Apoi nu i-am mai auzit vocea.
Când am ajuns în faţa barului Doamna Koto stătea afară pe

un scaun de trestie. Femeile ei o înconjurau. Ne-am uitat la ele o vreme. Stăteau fără să se mişte. Stăteau într-o tăcere deplină. Se uitau toate la maşină.

ŞAPTE

Reprezentaţiile publice ale Tatei au trebuit să ia dimensiuni spectaculoase. În perioada în care Doamna Koto şi-a băgat electricitate şi şi-a cumpărat o maşină, oamenii şi-au pierdut interesul pentru antrenamentele lui. Erau mai interesaţi de maşină. Seara, oamenii mergeau la barul Doamnei Koto şi stăteau prin preajma maşinii, atingând-o, minunându-se. Într-o noapte, chiar am visat că ea a condus maşina pe lună, dar nu s-a mai putut întoarce. Când şoferul ei conducea în sus şi-n jos pe strada noastră, aducând provizii de vin de palmier şi mâncare, oamenii se opreau din ceea ce făceau ca să îşi reînnoiască mirarea faţă de maşină. Copiii întotdeauna alergau în spatele maşinii, aclamând.

Doamna Koto a trecut de la vin la bere. Se scoteau mai mulţi bani din bere, iar în oraş începuseră să se construiască fabrici de bere. Uneori, după ce aprovizionarea de seară era făcută, chema copiii din zonă pentru un tur cu maşina. Îi mărea plăcerea de a poseda o maşină, iar ea considera turul gratuit un act de caritate. Ade a refuzat să aibă de-a face cu maşina. Tatăl lui îl avertizase că era lucrarea diavolului. Dar pe mine Doamna Koto m-a dus o dată cu maşina şi n-am să uit niciodată. Ea a stat în spate. Eu am stat în faţă. Nu puteam vedea drumul. Mi se părea că mergeam pe vânt. Ea se oprea să îi ia pe oameni cu maşina. Când am rămas doar eu, i-a spus şoferului să accelereze. Şoferului i-a făcut plăcere şi a condus cu o asemenea viteză de coşmar încât am fost sigur că zburam pe lună. Când l-am implorat pe şofer să încetinească pentru că îmi era rău, Doamna Koto a spus:

— Mai repede! Mai repede!

Iar şoferul conducea ca un nebun, continuând să conducă maşina ca şi cum s-ar fi răzbunat pe ceva sau pe cineva, cu o viteză înspăimântătoare. Nu puteam înţelege sursa răzbunării. Faţa
Doamnei Koto era foarte luminoasă, ochii mari, iar silueta ei masivă a devenit strălucitoare atât datorită purei plăceri şi forţe a acceleraţiei, cât şi datorită groazei mele. Dar pe urmă viteza şi frica m-au făcut să vomit. Am vomitat pe şofer, iar Doamna Koto a ordonat ca maşina să fie oprită şi i-a făcut semn şoferului să mă dea afară. Şoferul a făcut întocmai. După ce şi-a curăţat voma mea de pe el folosind nisip şi cârpe, mi-a aruncat priviri sălbatice.
Privirile nu m-au impresionat deloc, aşa că s-a apropiat încet şi s-a prefăcut că îmi mângâie capul într-un gest de iertare, dar mi-a trosnit una cu mâinile lui osoase atât de tare încât am fost uimit că i-am mai văzut pe urmă cum se îndepărtau în maşină. Am mers pe jos lunga distanţă până acasă şi nu am mai acceptat niciodată să mă urc în maşina Doamnei Koto.

Când am ajuns acasă, târziu în seara aceea, Tata se antrena de parcă înnebunise. Nimeni nu se uita la el, în afară de un băiat, două găini, o capră şi bătrânul orb. În noaptea aceea, furios pe nestatornicia gustului lumii, mânios că oamenii erau acum plictisiţi de giumbuşlucurile lui, Tata a început să tune şi să fulgere pe stradă, aruncând provocări întregii planete. Se lăuda că se putea bate cu trei oameni deodată. Nimeni nu a acceptat provocarea lui. Apoi a insistat că putea sa bată cinci oameni. Doar când a crescut numărul la zece, oamenii au ieşit în faţă din întuneric.

În noaptea aceea am fost extenuat. M-am aşezat pe platforma de ciment şi am privit cum şapte oameni s-au apropiat de Tata, Erau hamali şi bodyguarzi cu jumătate de normă. Îi văzusem deseori printre mulţimile care îl studiau pe Tata în timp ce se antrena. Tata 1-a lungit la pământ pe unul dintre ei cu un upercut în falcă. După ce omul a căzut, nu s-a mai mişcat. Ceilalţi şase bărbaţi s-au înghesuit în jurul lui. Tata sărea prin jur, încărcându-se cu recitări ale numelor lui de luptă,

numele lui secrete, numele pe care le dăduse spiritului lui. Doi bărbaţi s-au năpustit asupra lui. Unul dintre ei 1-a apucat pe Tata de cap cu un sving greşit executat.
Tata a râs batjocoritor şi a executat aceeaşi lovitură, dar corect. Bărbatul a căzut tare. Tata 1-a urmărit pe cel de-al treilea bărbat, a schimbat direcţia şi 1-a lovit pe al patrulea bărbat în plexul solar, apoi 1-a scos din luptă cu o directă de dreapta crudă. Trei bărbaţi stăteau întinşi pe jos, nemişcaţi. Ceilalţi patru au fugit toţi deodată. Tata nu i-a urmărit. Bătrânul orb 1-a aplaudat pe Tata şi băiatul i-a strigat numele de luptă. Când au venit şi l-au dus pe bătrânul orb de acolo, am auzit melodiile acordeonului său în întuneric în timp ce mergeam. Eram surprinşi de faptul că suna aproape plăcut.

OPT

Când ne-am trezit am descoperit pe toată lumea privindu-ne cu un nou respect. Faptul că Tata bătuse şapte bărbaţi într-o luptă făcuse înconjurul lumii, chiar şi în lumea spiritelor. Tata, care căpătase ceva de impresar, nu s-a mai antrenat în public timp de trei zile. Mi-a explicat interesantul lui principiu:
— Când oamenii nu cred că tu poţi face ceva şi o faci, încep să te respecte. Atunci e momentul să dispari. Cu cât te respectă mai mult, cu atât mai bine. Apoi îţi păstrezi secretul. Interesul lor creşte. Timpul trece. Se plictisesc de tine. Se plictisesc să te tot aştepte. Nu mai cred în tine. Atunci începi să le arăţi. Nu aveam habar despre ce vorbea. În loc să se antreneze în faţa casei, acum s-a apucat să facă *jogging* în josul străzii.
— Tigrul Negru! strigau oamenii.
El nu le răspundea. Alerga mai departe şi nu era văzut până seara. Făcea jogging până în faţa casei, boxa cu umbra câteva momente în public şi apoi dispărea în camera noastră. Interesul pentru el a crescut. Numele lui a călătorit. Legenda lui a luat fiinţă. De câte ori mă întorceam de la şcoală, mereu erau câţiva

oameni prin jur care întrebau de Tata. Doreau să ştie unde se antrena, cine îi era antrenorul şi cărui partid aparţinea. Seara se adunau mulţimi în faţa casei. Oamenii care auziseră despre îndemânarea Tatei veneau din zone depărtate, din ghetouri îndepărtate, din locuri necunoscute. Stăteau prin preajmă, uitându-se la casă. Vecinii ieşeau devreme, cu mesele din mijlocul camerei lor şi scaune şi băuturi. Comercianţi, vânzători ambulanţi, vânzători de bere, negustori de apă îngheţată şi de tutun se adunau aşteptând. Când Tata se întorcea de la lucru, îi scandau numele şi îl implorau să se antreneze ca să îl vadă toţi. Le răspundea demonstrându-le câţiva pumni, un joc scurt de picioare, apoi dispărea în camera noastră. El nu îi asculta. A refuzat să le satisfacă cererile schimbătoare. Mulţimea a devenit neliniştită, apoi plictisită, apoi a revenit la realitate, apoi oamenii s-au împrăştiat. Apoi s-a dus vorba că Tata nu bătuse deloc şapte oameni, că de fapt nu se bătuse cu nimeni, şi că acum era prea speriat ca să se mai antreneze în public.

Când Tata a auzit despre zvonuri, a zâmbit misterios. A continuat să alerge în direcţia pădurii, spre un loc pe care nu-1 ştia nimeni.

NOUĂ

Cam în acest timp, sezonul politic a reînceput. Brusc, într-o dimineaţă am auzit din nou voci amplificate. Vocile ne îndemnau să ne alăturăm Partidului celor Bogaţi. Vocile ne-au spus că vor pune în scenă cele mai mari alegeri electorale din lume şi că cei mai cunoscuţi muzicieni din Africa vor cânta în acea zi şi că vor fi cadouri pentru copii, premii pentru femei şi locuri de muncă pentru bărbaţi. Mai târziu în acea zi am văzut microbuzele trecând încet, facându-şi anunţurile extravagante. Aveau mai mulţi bătăuşi şi bodyguarzi cu ei. Steagurile mari ale partidului decorau microbuzele şi oamenii distribuiau broşuri. Când au apărut prima dată, am crezut că vor fi necazuri în zonă. Am

crezut că vor arde case şi microbuze ale partidului vor fi distruse şi bătăuşilor li se va da foc. Am crezut că oamenii îşi vor aminti cum acelaşi partid îi otrăvise cu lapte stricat şi îşi dezlănţuise furia asupra nopţilor noastre. Dar oamenii uitaseră, şi cei care îşi mai aminteau se scuturau şi spuneau că totul fusese atât de demult încât lucrurile erau prea complicate pentru astfel de amintiri şi, în plus, partidul avea lideri noi.

Tata a ratat întoarcerea dramatică a politicii în viaţa noastră. Se ducea mereu să se antreneze undeva în secret. Când se întorcea, strada era acoperită de pamflete pe care nu le citea nimeni, îşi dădea prea puţin interesul de ce se întâmpla în lumea din jurul nostru. Când i-am spus despre microbuze, el a clipit.

— Ce microbuze?

— Microbuzele politicienilor.

— O, politicienii, spunea el, cu ochii întorcându-se la contemplarea lor fără noimă.

Când Mama îl întreba unde fusese, se întâmpla acelaşi lucru.

— Unde am fost?

— Da, unde ai fost?

— O, m-am antrenat.

— Unde?

— Unde ce?

— Unde te-ai antrenat?

— Ei, undeva.

— Spune-mi.

— Ce?

— Unde?

— De ce?

— Te-ai antrenat cu o altă femeie?

— Femeie?

— Da, femeie.

— Ce femeie?

Mama renunţa. A devenit destul de exasperant să îi pui Tatei întrebări. Mânca la fel de mult ca întotdeauna şi rămânea tăcut cea mai mare parte a timpului. Fiinţa lui a căpătat o nouă

intensitate. Mama a încercat să înceapă câteva certuri, dar Tata, adâncindu-se în impenetrabilitate, a refuzat să fie prins în vreo discuţie în contradictoriu. A trecut o vreme până să ne dăm seama că o putere nouă îl învăluia. Devenea un om diferit. Ochii îi erau duri, ca sticla sau pietrele preţioase care pot să îşi lase amprenta asupra metalului. Era mai retras, ca şi cum ar fi aparţinut unei constelaţii diferite. Faţa lui devenise mai abstractă şi asemănătoare cu o mască, şi, lucru curios, parcă mai blândă.

Într-o zi mi-a zis:

— Încep să văd unele lucruri pentru prima oară. Lumea asta nu e ceea ce pare. Peste tot sunt forţe misterioase. Noi trăim într-o lume de enigme.

Am ascultat cu atenţie. S-a oprit. Apoi s-a uitat la mine, ca şi cum m-ar fi implorat să cred ceea ce avea să-mi spună.

— Mă antrenam ieri, când un bătrân care purta ceva invizibil pe cap a venit la mine. Mi-a cerut bani. I-am dat tot ce aveam. Mi i-a dat înapoi şi a spus că eram norocos.

— De ce?

— Mi-a spus că dacă nu i-aş fi dat nici un ban, aş fi murit în următoarea mea luptă.

— Şi ce ai făcut?

— La început nu l-am crezut. Ştia că nu l-am crezut. Apoi a arătat spre cer. Erau două păsări pe cer, luptându-se, scoţând zgomote ciudate. Apoi multe alte păsări au zburat spre ele pe cer. Una dintre păsări s-a prăbuşit. Încet. Am fugit şi am prins-o înainte să atingă pământul. Pasărea s-a topit dintr-odată în mâinile mele, ca gheaţa în apă. Dar se topise în sânge. Am încercat să curăţ sângele, dar nu se curăţa. Bătrânul a venit la mine şi mi-a scuipat în palmă. Sângele a dispărut. Bătrânul a arătat din nou. M-am uitat, dar nu am văzut nimic. Când m-am uitat în jur, bătrânul dispăruse. L-am văzut în depărtare şi am fugit după el şi oricât de tare am alergat, nu am putut scurta distanţa dintre noi. Am renunţat. Nu m-am mai antrenat deloc în noaptea aceea. Sa nu-i spui mamei tale ce tocmai ţi-am spus, înţelegi?

Am dat afirmativ djn cap. După aceea s-a retras în liniştea lui cavernoasă. Am devenit şi eu tăcut. Povestea lui m-a infectat. Mamei i s-a părut că eram amândoi insuportabili şi a început să îmi caute ceartă şi să mă învinovăţească de lucruri pe care nu le făcusem. Dar nu am spus nimic. Eu şi Tata am rămas tăcuţi toată noaptea.

ZECE

Am devenit foarte curios în privinţa locului secret unde se antrena Tata. În ziua următoare am aşteptat să alerge până acolo, ca să îl pot urmări. Am aşteptat, dar el a rămas înăuntru, dormind. Era obosit. L-am trezit aducându-i aminte de antrenament, dar s-a întors pe cealaltă parte şi a continuat să doarmă. Era obosit. M-am dus afară, am stat prin preajma clădirii noastre şi m-am tot uitat după el în timp ce mă jucam. Aerul era plin de zgomote. Microbuzele politicienilor treceau în sus şi-n jos, trâmbiţându-şi muzica partidului, facându-şi interminabilele anunţuri şi promisiuni. A devenit de-a dreptul confuz să auzi ambele partide promiţând, de fapt, aceleaşi lucruri. Partidul celor Bogaţi vorbea despre prosperitate pentru toţi, drumuri bune, electricitate şi educaţie gratuită. Îi numea pe rivalii săi hoţi, primitivi şi bandiţi. La alegerile lor, spuneau ei, toţi vor fi hrăniţi, toate întrebările vor primi răspuns.

Microbuzul de seară al Partidului celor Săraci a făcut şi el paradă pe strada noastră. Şi oamenii lui trâmbiţau muzică şi făceau aceleaşi afirmaţii. Au distribuit broşuri şi şi-au făcut promisiunile în patru limbi. Când cele două microbuze, fiecare plin cu bodyguarzi înarmaţi, au trecut unul pe lângă altul, s-au întrecut cu suma zgomotelor pe care le puteau genera. S-au insultat unii pe alţii în difuzoare, dându-le cât de tare puteau; şi trâmbiţatul fierbinte al muzicilor răsunând una peste alta a creat o asemenea larmă în aer, încât drumul s-a aglomerat de

spectatori care aşteptau o încăierare enormă. Cele două microbuze s-au înfruntat de două ori în seara aceea. Noi tot aşteptam să izbucnească un fel de război, dar ambele partide păreau reţinute de respectul pe care îl dezvoltaseră unul faţă de celălalt. Adevărul era că încă nu venise vremea.

Maşina Doamnei Koto a fost văzută în serviciul Partidului celor Bogaţi. Ea nu era în maşină. Probabil de aceea şoferul a început să-şi dea aere. Când şoferul ne vedea în mijlocul drumului venea cu viteză spre noi, ca şi când ar fi intenţionat să ne calce. Toţi fugeam. Doar Ade rămânea unde era, fără teamă, aproape provocându-1 pe şofer să îl ucidă. Şi întotdeauna şoferul oprea foarte aproape de Ade, cu un rânjet mare pe faţă. Şoferul şi-a dezvoltat gustul de a ne speria cu maşina. Când am văzut că nu 1-a călcat pe Ade, nici noi nu ne-am mai mişcat când ne ameninţa. Totuşi, de fiecare dată când maşina scrâşnea oprindu-se şi simţeam mirosul fumului de ulei de motor şi îl vedeam pe şofer rânjind, teroarea punea stăpânire pe mine. Ade, întotdeauna sfidător, nu zâmbea ca răspuns la rânjetul şoferului. Se oprea din ceea ce făcea şi se ducea acasă. Era un copil singuratic.

Când şoferul a început să se dea în spectacol cu maşina, claxonând, strigând înjurături caprelor şi găinilor şi trecătorilor, oamenii au început să o urască pe Doamna Koto. Dar nu era vina ei că şoferul ducea fete cu maşina şi îi stropea pe muncitori cu noroi şi ori de câte ori avea ocazia, repezea maşina spre noi într-o glumă macabră.

La trei zile după întâlnirea Tatei în locul secret de antrenament, a fost o adunare neobişnuită de oameni de-a lungul drumului. Erau mai multe microbuze decât de obicei. Făceau atâta gălăgie cu muzica şi difuzoarele lor încât unii copii plângeau, iar noi, restul, eram asurziţi. Nu mai auzeam ce spuneau. Îşi ştergeau propriile mesaje cu zgomotele lor. În acea zi, câţiva oameni au venit să întrebe de Tata. Au rămas prin preajmă, aşteptând să se întoarcă. Unul dintre microbuze, plin cu bărbaţii solizi ai partidului, s-a oprit de cealaltă parte a străzii şi a început să difuzeze în aer un zgomot permanent de muzică

discordantă şi îndemnuri fără sens. Vorbeau în multe limbi, cu voci atât de viguroase încât difuzoarele le transformau vorbele lor în sunete lipsite de orice sens. În ziua aceea toţi au fost la limită. Vrăjile fierbinţi ale anotimpului erau de-a dreptul infernale, aerul era umed şi gălăgia ne făcea să scrâşnim din dinţi. Plutea în aer un sentiment că avea să se întâmple ceva neplăcut.

Când Tata s-a întors de la lucru, oamenii s-au strâns în jurul lui şi i-au pus întrebări. El nu le-a răspuns, i-a dat la o parte şi a intrat în cameră. Era amorţit de prea multă muncă, ochii îi străluceau, iar tăcerea lui era ca starea unei duşmănii străvechi. I-am adus apă, s-a spălat. I-am pus mâncarea în faţă şi el şi-a mâncat porţiile enorme. Apoi a dormit până seara. Oamenii de afară încă aşteptau. Apoi au plecat. Microbuzul a rămas parcat şi din când în când, unul dintre oameni ţinea un discurs lung despre cine avea să câştige alegerile care se apropiau. Dădeau muzica foarte tare. Nu era genul de muzică care să ne placă. Poate că doar oroarea acelei muzici, gălăgia ei să fi fost lucrul care 1-a iritat pe Tata; cu o oră înainte de ora obişnuită la care se trezea, l-am văzut cu un prosop în jurul gâtului, ducându-se furtunos spre microbuz, cu pieptul gol.

Când Tata a ajuns la microbuz, bărbaţii care îl aşteptaseră au reapărut L-au înconjurat. Tata s-a dus la uşa şoferului şi a strigat ceva. Muzica s-a auzit mai tare. Tata a strigat din nou. L-am văzut întinzându-se după volan. Brusc, muzica a trecut printr-o transformare vicioasă, cu scârţâituri, şi apoi a amuţit.

— Uite că au venit necazurile! a spus cineva în tăcerea care se lăsase.

Un moment îndelungat nu s-a întâmplat nimic. Unul dintre bărbaţi 1-a prins pe Tata de gât, iar el s-a eliberat smucindu-se şi lovindu-1. Bărbatul stătea nemişcat, cu spatele spre microbuz, cu ochii îngheţaţi. Nici unul dintre ceilalţi nu s-a mişcat. Tata s-a întors furtunos în casă. Bărbatul pe care îl lovise a căzut încet.

Oamenii partidului, bodyguarzii şi bătăuşii au venit revărsându-se din spatele microbuzului. Erau toţi oameni puternici, cu muşchi solizi ca lemnul de tec. Feţele le erau

nemiloase şi unii dintre ei aveau măciuci. Ultimul bătăuş care a ieşit era cel mai mare dintre toţi. Purta un trening şi, când a ieşit, şi-a dat jos bluza. Nu văzusem niciodată pe cineva atât de plin de muşchi. Ochii îi ardeau, iar el era masiv şi frumos şi faţa i se contracta ca şi cum o agonie implacabilă s-ar fi adăpostit în creierul lui. Ceilalţi i-au făcut loc. Era, evident, liderul lor. Ceilalţi alergau în jurul lui cu un fel de respect şi arătau spre casa noastră. Bătăuşul şef a aruncat clădirii în care stăteam privirea dispreţuitoare pe care probabil o merita şi încet, cu marea demnitate a cuiva pentru care victoria a fost mereu sigură, a venit cu paşi mari spre casa noastră. În spatele lui veneau mulţimi. Copiii aplaudau. Locuitorii străzii şuierau şi blestemau. Muzica a fost pornită din nou în difuzoare şi cineva cânta variaţii proverbiale pe temele necazurilor pe care oamenii şi le atrag singuri asupra lor.

Până când şeful bătăuşilor a ajuns în faţa casei, mulţimea formase perimetrul unui ring. Oamenii din clădire îşi aduseseră scaunele şi băuturile şi stăteau în poziţii de unde aveau o vedere bună asupra centrului. Şi apoi, din spatele mulţimii o voce a început să intoneze numele Tatei. .

— Tigrul Negru! Tigrul Negru!

Intonaţia a fost preluată şi a crescut în intensitate până când toţi au ajuns să îl strige pe Tata, tropăind ritmic.

— TĂCEŢI! a lătrat dintr-odată liderul bătăuşilor.

S-a lăsat tăcere peste toţi.

— Cine e acest Tigru Negru? Nu se teme de moarte? De ce mi-a insultat oamenii şi ne-a stricat muzica? Spuneţi-i să iasă afară - ACUM!

Mulţimea a început să scandeze din nou.

— TĂCEŢI! a lătrat din nou liderul bătăuşilor.

Mergea cu paşi mari de-a lungul laturii ringului, scoţându-şi pieptul în afară, mărindu-şi statura.

— Ştiţi cine sunt eu?

— Nu! a răspuns mulţimea.

— Mi se spune...

— Daaaaaaaaaa? a zis mulţimea.

— LEOPARDUL VERDE!
— Chiar aşa? a suspinat mulţimea.

Apoi a fost tăcere. Numele lui era el singur o legendă a terorii. Era un personaj legendar, cel mai temut luptător care teroriza multe dintre ghetouri. Fusese hoţ înarmat, ajunsese aproape campion mondial la box şi îşi petrecuse anii semănând teama pe mii de străzi, făcând nopţile îngrozitoare pentru femei şi bărbaţi deopotrivă. Numele lui oamenii îl rosteau întotdeauna în şoaptă, de teamă să nu se materializeze în spatele lor, şi până în acea zi nimeni nu văzuse cum arăta; auziseră doar de legenda terorii lui.

Tata nu şi-a arătat faţa. Lumea a început să creadă că e laş. Mulţimea a devenit neliniştită. Legendarul Leopard Verde, care renunţase, se spunea, la zilele lui de hoţ înarmat, umbla mândru de-a lungul ringului mărginit de oameni. Se spunea că acum era un om al partidului, reabilitat ca bodyguard şi agent electoral. Era, de fapt, marele bătăuş al ghetoului şi umbla cu paşi mari prin zonă, cu pieptul scos în afară, cu mâinile legănându-se pe lângă el.

Între timp îl aduseseră în scaunul cu rotile şi pe bătrânul orb. Se agita emoţionat pe scaunul lui. Îşi adusese acordeonul. Purta o pălărie roşie şi ne-a speriat cu ochelarii lui verzi
— A, deci va fi o luptă? a întrebat cu vocea lui ca din mormânt, râzând şi agitându-se pe scaun ca un gândac uriaş. A, o luptă, ei? Bine, bătăi cu pumnii! Excelent. Când eram eu tânăr... şi a scos câteva sunete din acordeonul lui.

Vânzătorii de bere, negustorii de fleacuri, proprietarii de tarabe, vânzătorii ambulanţi de peşte uscat şi alune prăjite se învârteau prin mulţime, vânzând lucruri. Băuturile au fost cumpărate în cantităţi mari. Ade m-a găsit şi ne-am ţinut aproape unul de altul şi am aşteptat. Doamna Koto, cu piciorul ei umflat şi cu bastonul ei negru, s-a înghesuit până în faţa spectatorilor. L-am auzit pe servitorul ei claxonând în sus şi-n jos pe stradă. Bătrânul orb se luase cu cineva la ceartă despre cine o să câştige. Au făcut un pariu. Apoi febra pariurilor i-a cuprins pe toţi şi grasul care deţinea un stand de pariuri mai sus

pe stradă a mers roată colectând pariurile în favoarea Tatei. Majoritatea oamenilor îl preferau pe Leopardul Verde. Tata a rămas înăuntru prea mult timp şi sentimentele oamenilor se întorseseră împotriva lui. Sami, proprietarul standului de pariuri, şi-a dat seama în timp ce strângea banii că avea nevoie de o găleată pentru toţi banii. A cumpărat o găleată. Apoi a trimis după fraţii lui. Au venit şase dintre ei, cu macete şi pistoale, şi au înconjurat găleata. Apoi Sami s-a dus şi a vorbit cu Leopardul Verde. Acesta i-a aruncat o privire teribilă şi apoi a spus tare:

— Dacă n-am să distrug Găina aceea Neagra în două minute am să-i dau o sută de lire!

Spectatorii s-au dezlănţuit aplaudând.

— LEOPARDUL VERDE! strigau ei.

Şi totuşi, Tata nu ieşea. M-am îngrijorat. M-am dus în clădire să văd ce se întâmpla.

UNSPREZECE

Camera era întunecată. Mama stătea pe scaunul Tatei, reparându-i cămaşa. Tata stătea întins pe pat, sforăind. L-am trezit şi i-am spus ce se întâmpla afară.

— Nu te duce, a spus Mama.

Când Tata a auzit de suta de lire, faţa i s-a luminat.

—- Deci sunt pregătiţi? a întrebat el.

Am dat din cap viguros.

— Şi sunt mulţi oameni?

— Întreg cartierul. Chiar şi Doamna Koto e acolo.

E1 a zâmbit. Apoi, filtrat de pereţii clădirii, am auzit scandat numele liderului bătăuşilor.

— Cine e?

— Mulţimea. Îl aclamă pe bărbatul acela.

— Ce bărbat?

— Leopardul Verde.

Tata s-a ridicat. Promptitudinea lui trăda faptul că ştia exact

despre reputaţia adversarului său. A început să boxeze cu umbra. Şi-a întins muşchii. S-a încălzit. Curând, a început să transpire. Aclamaţiile de afară au devenit mai puternice. S-a căutat prin buzunare, a scos câteva bancnote de o liră şi mi le-a dat să merg să pariez în numele lui.

— Să nu îi pierzi, a spus el. Sunt ultimii bani din casă.

Mama avea pe chip o expresie neajutorată şi nefericită, ca şi cum avea să fie bolnavă multă vreme.

— Deci ai să te lupţi cu el? am întrebat eu.

— Nu o face, a spus Mama.

— Şi am să îl bat, a spus Tata, în zece minute.

— Asta a spus şi omul acela că îţi va face ţie, l-am informat.

— Minunat, a răspuns Tata cu mintea aiurea.

Am ieşit din cameră. În faţa casei spectatorii se înmulţiseră. Erau feţe peste tot Feţe înfometate. Acum erau înfometate după spectacol.

Era o seară luminoasă. Fie şi numai căldura ar fi fost destul ca să-i facă pe toţi febrili. M-am dus şi am pus pariu în favoarea Tatei la Sami. Riscul ca Tata să piardă era mare şi Sami a zâmbit luând banii Tatei.

Când Tata a ieşit din clădire, am înţeles de ce şansele erau atât de mici pentru el. Tata arăta mic în comparaţie cu Leopardul Verde. înfăţişarea Tatei a provocat strigăte de batjocură. A ieşit şi a sărit prin jur, răsuflând zgomotos, boxând cu umbra. Leopardul Verde s-a uitat la el având pe chip expresia celui mai pur dispreţ şi, cu o voce puternică, a întrebat:

— Ce greutate ai?

— Nu am greutate, a răspuns Tata.

Mulţimea a izbucnit în râs.

— Bărbatul ăsta nu are nici o greutate, spuneau ei.

Mi-a părut rău pentru Tata. Mă pornisem să îl trag din ring, dar Ade m-a ţinut.

— Tatăl meu mi-a dat vraja asta puternică, a spus el fluturându-mi o broască moartă în faţă. Arunc-o în ring, a adăugat el, dându-mi-o mie.

Am ţintit spre capul Leopardului Verde şi am aruncat broasca

moartă. Şi am ratat A căzut pe capul unuia dintre adepţii lui, care s-a întors, a văzut vina pe feţele noastre şi s-a luat după noi. Am fugit la microbuzul ars, l-am înconjurat de doua ori, ne-am ghemuit sub o tarabă şi am ţâşnit spre pădure. El s-a dus înapoi la spectatori. Am venit şi noi după el, precauţi. Când am ajuns la mulţime şi ne-am croit drum până în faţă, cei doi bărbaţi începuseră să se încălzească. Muzica partidului răsuna strident din difuzoare. Leopardul Verde se încălzise şi transpirase puternic. Era un adevărat titan. Părea să fie sculptat direct din miezul unui munte de granit Muşchii îi luceau în soarele serii ca şi când s-ar fi îmbăiat în ulei. Tata arăta slab şi dur, dar nici pe departe la fel de puternic cum mi-1 imaginasem înainte să am cu cine să-1 compar. Mă temeam pentru el şi am început să mă simt destul de rău.

— Deci nu ai greutate, hai? a întrebat Leopardul Verde, dansând greoi, ţintind câţiva pumni de încercare spre capul Tatei de la o distanţă mică.

— Nu, a spus Tata ţopăind ca un peşte cu înotătoare ţepoase, mişcându-se ca un crab, ca un animal defensiv, dar am să te bat şi am să fac de ruşine filozofia ta.

Leopardul Verde a râs dispreţuitor din nou, şi Tata I-a lovit din plin în faţă cu un pumn fulgerător. Capul Leopardului Verde s-a dat pe spate. Râsul lui a înţepenit într-o mască a durerii. I-a apărut sânge la gură. Era surprins cu totul de lovitura bruscă a Tatei. Mulţimii i s-a tăiat respiraţia. Difuzorul a tăcut. Pentru o clipă, vântul a urlat deasupra capetelor noastre înfometate. Bătrânul orb se fâţâia emoţionat pe scaunul lui şi a spart tăcerea cu câteva acorduri ale instrumentului său străvechi.

— Prima lovitură a fost dată! a spus el.

Apoi Leopardul Verde a dezlănţuit un potop feroce de pumni asupra Tatei, avântându-se sălbatic, folosindu-şi coatele, aruncând directe şi croşee, urlând. Femeile din mulţime au ţipat. Tata a dispărut sub furia pumnilor şi a fost aruncat învârtindu-se în mulţime. Oamenii s-au dat la o parte din calea lui şi, în timp ce se ridica, câteva mâini l-au azvârlit înapoi în luptă. Unul dintre oamenii care îl împinseseră era proprietarul nostru.

— Primul atac! a strigat bătrânul orb.
L-am urât cu intensitate.
— Mai ai vreo broască? l-am întrebat pe Ade.
— Nu. Dar am asta.
A scos o praştie. I-am smuls-o, am găsit o piatră mică, am pus-o în praştie şi am tras spre faţa bătrânului orb. I-am nimerit doar pălăria roşie. Cineva mi-a tras una peste cap. Bătrânul a scâncit. Mulţimii i s-a tăiat respiraţia din nou. Tata a fost aruncat la pământ cu un potop de lovituri grele, nemiloase. Bătăuşii l-au ajutat să se ridice şi, rânjind, l-au aruncat înapoi în luptă.
— Atacul reuşit numărul doi! a anunţat bătrânul orb şi şi-a ascuns faţa.
Am căutat o altă piatră. Cineva mi-a smuls praştia. Mulţimea a strigat. L-am văzut pe Leopardul Verde dând înapoi, împiedicându-se. Tata a sărit asupra lui şi a dezlănţuit o cascadă, o avalanşă de pumni atât de rapidă încât mâinile lui păreau o maşinărie. Viteza Tatei era uimitoare, mâinile lui se vedeau înceţoşate, iar Leopardul Verde a fost trântit la pământ în şezut. Susţinătorii lui au început să se agite. Dar Leopardul Verde s-a adunat de pe jos. Bătrânul orb a tresărit pe scaun.
— Termină-l, am strigat.
Vocea mea a dispărut în zgomotul murmurelor spectatorilor. Tata a aşteptat ca adversarul lui să se ridice. A început să danseze, să îşi facă jocul lui extravagant de picioare. Sărea, ba chiar a făcut pe grozavul puţin.. Arăta foarte hotărât. Puterea lui crescuse dintr-odată. Pielea îi strălucea. Şi avea o expresie pe chip pe care nu i-o mai văzusem niciodată înainte. Era expresia unui om obişnuit cu marile adâncuri şi energii ale spiritului său. Nu era teamă pe chipul lui. Părea şi calm, şi nebun în acelaşi timp.
— Nu am nici o greutate! Nici o greutate! a strigat. Dar eu sunt Tigrul Negru al acestei păduri.
Leopardul Verde s-a năpustit asupra lui. Dar Tata nu era acolo, cu atâta abilitate a sărit din calea loviturii îndreptate spre el. Era în spatele Leopardului Verde. A aşteptat ca faimosul bătăuş să se întoarcă. Leopardul Verde era confuz. Se uita după

Tata şi părea că nu poate să-1 vadă. Când s-a întors, faţa îi era stâlcită şi umflată, scoasă afară din forma ei ca o maşină de tablă într-un accident grav, ochii îngustaţi, iar sângele îi curgea dintr-o rană urâtă dintr-o parte a nasului. Părea că pumnii Tatei erau făcuţi din ceva mai dur ca metalul. Când Leopardul Verde s-a întors, orbit de umflături, Tata 1-a lovit din nou. Şi din nou. Apoi a început să desfăşoare o combinaţie de croşee, upercuturi directe de stânga şi dreapta şi pumni în trupul celuilalt, o combinaţie atât de sălbatică şi de metodică încât mulţimea a încetat să mai respire de uimire văzând forţa simplă a bărbatului mai scund şi mai zvelt. Leopardul Verde arăta orbit, uimit, prins în matematicile înalte ale unei lupte scrupuloase. Tata, cu toată puterea lui, 1-a lovit în nas. Apoi a încheiat cu un sving în ureche. Dar Leopardul Verde refuza să cadă.

Apoi, dintr-odată, bătrânul orb a izbucnit în cel mai straniu râs care a ieşit vreodată din gura vreunui om. Tata s-a oprit. Şi s-a întors. Orbul a rânjit.

— Nu te uita! am strigat.

Era prea târziu. Leopardul Verde 1-a lovit pe Tata cu un pumn de o putere atât de malefică încât am auzit oase frângându-se în gâtul lui, am auzit protestul vertebrelor de la baza craniului său şi am simţit cum lumea se învârtea cu el. Tata a fost aruncat prin aer şi a căzut peste bătrânul orb. Bătrânul şi Tata au dispărut printre trupurile şi picioarele spectatorilor. Leopardul Verde s-a năpustit spre el, lovindu-i pe spectatorii din drumul lui. A devenit dintr-odată dezlănţuit, dement. Îi arunca pe oameni peste tot. Le împingea pe femei şi pe copii din drumul lui. Arunca croşee vicioase spre umbre şi feţe. A scuipat sânge pe oameni şi a înjurat şi 1-a prins pe bătrânul orb şi 1-a aruncat în mulţimea ce se împrăştia ca şi cum ar fi fost o marionetă. A luat scaunul cu rotile şi 1-a dat de pământ cu brutalitate, apoi 1-a prins pe Tata de gât, 1-a ridicat şi s-a apucat să îl zdrobească cu o ticăloşie maniacă. Peste tot erau gemete şi iad. Lupta îşi pierduse regulile, îşi pierduse controlul. Leopardul Verde alunecase într-o orbită de nebunie pură. Răgea, lovind trupul Tatei, ca şi când creierul lui ar fi fost inundat de lichidele

extatice ale tiraniei. Şi-a terminat atacul barbar cu un pumn în stomac care ar fi trebuit să pună capăt luptei definitiv, şi din nou Tata a dispărut în mulţime. Când a apărut din nou, nu l-am recunoscut. Faţa îi era umflată dincolo de orice închipuire, însângerată, zdrobită şi terciuită; nasul îi era zdrobit, de sub un ochi îi ţâşnea sânge; o rană mare se căsca pe fruntea lui; şi gura îi era atât de monstruoasă încât semăna cu un fruct obscen. Orbeşte, îşi croia drum prin mulţime, cu mâinile bâjbâind, cu picioarele nesigure. Se clătina, dar nu a căzut.

— Tată! am strigat cu toată puterea plămânilor mei.

S-a oprit, s-a întors, s-a uitat prin jur cu ochi care păreau că nu se pot concentra. Apoi a dispărut. Am crezut că a căzut Am fugit acolo. Mulţimea umpluse locul unde îl văzusem ultima dată. Ne-am uitat după el printre picioarele oamenilor, printre cei căzuţi. Nu era nicăieri. Leopardul Verde stătea în mijlocul ringului cu braţele întinse, ca şi când ar fi câştigat un campionat important de lupte, cu faţa şiroind de sânge şi cheaguri.

— Unde e omul fară greutate? a întrebat el.

Mulţimea a răspuns:

— A fugit!

— Spuneţi-i să fuga departe. Pentru că atunci când am să-1 prind, am să...

Brusc, Tata a apărut din nou. A păşit dintre spectatori, o figură oribilă, fantomatică, o apariţie plină de gunoi. De la mijloc în jos curgeau de pe el noroi şi murdării. Dintr-un motiv necunoscut, se dusese în mlaştină. Arăta oribil. Nu îi mai păsa, ochii lui nu se temeau de moarte, nu mai era un animal defensiv şi ochii îi ardeau ca şi când ar fi avut soarele în ei. Se întorsese la o stare primitivă. A păşit în ring şi a zis:

— Ce ai să faci?

— Am să te ucid, a spus Leopardul Verde.

— Întâi trebuie să mă găseşti.

— Asta e uşor.

— Atunci promite-mi că susţinătorii tăi nu vor interveni.

Leopardul Verde arăta încrezător şi derutat în acelaşi timp. Apoi le-a vorbit susţinătorilor lui rapid, în singura limbă pe care

ei o înţelegeau bine. Susţinătorii lui au protestat, dar el a vorbit furios, ocărându-i, şi oamenii au dat din cap în silă.

Doamna Koto şi-a supt dinţii şi a spus:

— Bărbaţii sunt nebuni! Eu n-am să stau aici să văd cum oamenii se omoară între ei.

Şi-a făcut loc afară din mulţime. Am auzit-o chemându-1 pe şofer.

— Femeile! a zis bătrânul orb.

Tata a intrat în ring. Nu a dansat nici nu s-a dat în spectacol. A stat acolo, cu pumnii apărându-şi faţa, pregătit. Leopardul Verde a dansat spre el, aproape mândrindu-se, încrezător, cu braţele pe lângă corp. Susţinătorii lui au început să-i scandeze numele.

— Leopardul Verde!

— Boxer profesionist!

— Distruge-1 pe Tigru!

— Mănâncă-i faima!

Muzica a început din nou în difuzoare. Bătrânul orb a scârţâit şi el o muzică urâtă din acordeonul lui. Am găsit o bucată întărită de *eba* pe jos şi am aruncat-o şi de data asta nu am ratat. I - am tras una direct în gură. E1 a privit orbeşte prin jur. Nu a mai cântat din instrumentul lui. Apoi l-am auzit zicând:

— Duceţi-mă de aici. Spiritele au început să atace ziua-n amiaza mare.

Femeia care îl adusese 1-a dus de acolo în cărucior. După ce a plecat, atmosfera luptei a alunecat într-o nouă emisferă. Leopardul Verde a plonjat, năpustindu-se, cu braţele legănându-se într-un atac straniu, doar pe jumătate hotărât, asupra Tatei. Era cu inima îndoită, se părea, pentru că Tata arăta terminat, arăta nesigur pe picioarele lui, un om înfrânt pe care câţiva pumni nenorociţi l-ar fi distrus. Şi de aceea eram cu toţii atât de surprinşi. Brusc, de unde păruse slăbit, Tata a devenit ca de piatră şi a atacat. A scos un strigăt maniac. Energia, concentrată, a strălucit în el o clipă. Pumnii lui, eliberaţi din imobilitatea lor, au zvâcnit în serii de lovituri rapide, scurte, curgând dintr-o sută de unghiuri diferite. Pumnii erau usturători,

noroiul de pe pumnii Tatei zbura peste tot, şi întreaga acţiune a durat foarte puţin, dar viteza atacului părea să lungească momentul. Era un spectacol hipnotic. Tata nu s-a năpustit într-un atac. Nu a înaintat. Lovea din locul unde stătea, ca şi când era într-un cerc invizibil, invulnerabil, de putere. O scurtă izbucnire a luptei lui de apărare s-a încheiat cu un upercut care a călătorit din picioarele fixate puternic ale Tatei şi din tot noroiul furiei lui. Lovitura a atins maxilarul Leopardului Verde, stârnind un geamăt mare din mulţime. Ziua s-a întunecat. Un nor a trecut prin faţa soarelui Păsările se învârteau deasupra capetelor noastre. Muzica din difuzor era plină de victorii şi sărbătoare. Leopardul Verde stătea, cu braţele întinse, ca şi cum asurzise sau ca şi cum ar fi fost împuşcat din spate. Ochii îi erau goi, gura deschisă. Un nor de praf s-a ridicat şi marele boxer s-a prăbuşit la podea. Era ca un vis. Tata stătea pe un genunchi, în interiorul cercului său invizibil Mulţimea era tăcută, uimită, nu-i venea să creadă ce văzuse.

Am scos un ţipăt de bucurie. Susţinătorii Leopardului Verde s-au grăbit să îşi ridice omul. Dar acesta era leşinat şi nici măcar nu se mai mişca. Falca îi atârna şi trupul îi era fără vlagă ca şi când renunţase cu totul să mai fie în realitate. Mulţimea, profund dezamăgită, scuipa înjurături spre Leopardul Verde şi spre susţinătorii lui. I-au blestemat faima şi i-au huiduit reputaţia şi au început să plece, dezgustaţi de felul în care pierduseră banii pe un om care era mult mai slab decât sugera legenda lui. Susţinătorii Leopardului Verde au ridicat forma întinsă pe burtă a liderului lor protector, boxerul profesionist, teroarea ghetourilor, orchestratorul miturilor invincibilităţii lor. Arătau copleşiţi de ruşine. Muzica s-a stins şi s-a lăsat o tăcere funebră. Au luat forma orizontală a legendei lor, l-au ridicat sus de tot ca şi cum ar fi fost un mort şi l-au dus la microbuz. Au demarat în grabă. Leopardul Verde nu îşi onorase pariul. Au plecat cu tot cu filozofia lor în dizgraţie. Broşurile pe care le distribuiseră, împrăştiate pe stradă, zburau peste tot în timp ce microbuzul se îndepărta în viteză.

Nimeni nu s-a grăbit să îl felicite pe Tata, cu excepţia mea şi a

lui Ade. Mulţimea era în mod ciudat neiertătoare faţă de victoria lui surprinzătoare. Am sărit în jurul Tatei, iar el ne-a ridicat pe amândoi şi ne-a dus pe sus şi vocile noastre subţiri scandau numele lui şi îi cântau victoria pentru ca tot pământul şi vântul şi cerul să fie martorii ei, chiar dacă spectatorii nu îl aclamau. Mulţimea s-a împrăştiat; oamenii erau stânjeniţi pentru că nu susţinuseră pe cine trebuia, ruşinaţi pentru că judecaseră lucrurile după aparenţe şi iritaţi pentru că nu ştiau cum să întâmpine cu laude neaşteptata răsturnare de situaţie. Pe noi nu ne deranja. Victoria Tatei era singurul lucru de care aveam nevoie în lume. Iar el, bătut, zdrobit, cu faţa spartă, ne-a purtat pe umeri, în timp ce noi îl aclamam, spre camera noastră. Atunci Ade şi-a amintit de pariurile noastre.

— Sami a fugit cu banii noştri am strigat.

Tata ne-a pus imediat jos şi a plecat furtunos spre casa de pariuri. Am mers, mândri, în urma lui.

Când am ajuns, Sami număra banii pe care îi colectase în găleata lui. Fraţii lui voinici stăteau în jurul lui în magazin, cu feţele strălucind datorită banilor şi a luminii lămpii. Sami stătea pe un scăunel, cu faţa plină de sudoare, cu ochii sclipind. Când şi-a ridicat privirea şi ne-a văzut, faţa lui s-a întunecat. Apoi a zâmbit.

— Tigrule Negru, a spus el, i-ai surprins pe toţi. Ia loc. Bea ceva. Tocmai număram banii. Apoi urma să venim să îţi dăm partea ta. Deci, ce bei? Lupta asta a ta mi-a adus mai mulţi bani într-o zi decât am făcut în luni de zile.

— Văd asta, a zis tata refuzând să se aşeze.

Noi stăteam de o parte şi de alta a lui, bodyguarzii lui în miniatură. A fost o tăcere lungă.

— Îmi dai banii sau nu? a întrebat Tata în cele din urmă. Sau trebuie să mă lupt şi cu toţi de aici?

Sami a zâmbit. Era linişte. Flacăra a sfârâit. Apoi Sami s-a ridicat, s-a dus în camera din spate şi în cele din urmă s-a întors cu un teanc mare de bani. I-a dat Tatei, care mi i-a dat mie. Am numărat banii. Tata a dat din cap satisfăcut. Când ne-am întors să plecăm, Sami a zis:

— Trimite-1 pe unul dintre băieţii tăi data viitoare când te lupţi.
— De ce?
— Putem face mai mulţi bani împreună.

Tata nu a spus nimic. Am plecat. Pe drum Ade a spus că trebuie să meargă acasă. Tata i-a dat o bancnotă de o liră şi Ade s-a dus acasă, dansând pe stradă, cântând triumful nostru.

Doar când am ajuns acasă, o extenuare monstruoasă 1-a copleşit pe Tata. Când am deschis uşa, Mama stătea pe scăunel, cu o lumânare pe masă în faţa ei. Era într-o atitudine de rugăciune. S-a uitat în sus, 1-a văzut pe Tata şi s-a ridicat. Gura i s-a deschis larg când a văzut trăsăturile devastate ale Tatei. S-a grăbit spre Tata şi 1-a îmbrăţişat. A început să plângă. Apoi Tata s-a prăbuşit pe ea. Ne-a luat o oră să îl ducem pe pat. El nu se mişca.

DOISPREZECE

Tata a dormit, fără să se trezească, două zile. Era ca un uriaş pe pat. Era şocant să îi vedem faţa învineţită, tăieturile de pe tălpi, bătăturile de pe degetele lui. Faţa lui umflată s-a făcut mai mare în timp ce dormea. Gura gâfâia, roşie şi înspăimântătoare. Fruntea i-a devenit aproape de două ori mai mare şi tăietura de pe nas i s-a lărgit. În timp ce Tata dormea, cu faţa umflându-i-se, cu globii oculari mărindu-se, din când în când, cu sânge ţâşnind din rănile şi din tăieturile lui, Mama a aplicat comprese calde pe vânătăile lui şi 1-a îngrijit cu licori făcute din ierburi. Mama 1-a îngrijit, 1-a spălat, i-a pieptănat părul ca şi cum ar fi avut de-a face cu un cadavru pe care nu dorea să îl îngroape. În cea de a doua zi s-a îngrijorat de starea lui şi a încercat să îl trezească. El s-a întors în direcţia noastră, şi-a deschis ochii umflaţi şi a tras un pumn slab, lovind-o pe Mama. În ziua aceea s-a plimbat cu un maxilar umflat şi a trebuit să îşi ascundă faţa cu o basma. Am renunţat să îl trezim şi l-am vegheat cu schimbul ca şi cum am fi vrut să ne asigurăm că era încă în

viaţă. Stăteam seara în cameră, cu trei lumânări pe masă, cu feţele lungi de nerăbdare. Silueta lui adormită răspândea o tăcere fantomatică în cameră şi făcea umbrele ameninţătoare. Din când în când, Tata bombănea ceva. Noi aşteptam şi ascultam. Dar el pleca din nou.

În cea de-a treia zi, seara, când vântul a început să mişte acoperişul nostru, Tata a început să urle în somn. Apoi a dat din picior şi s-a zbătut pe pat şi a căzut pe jos. A sărit în sus, cu ochii mari şi demenţi, a fugit roată prin cameră, doborând lucruri, semănând haos cu umbra lui gigantică, rănindu-se în obiecte ascuţite şi apoi s-a prăbuşit la uşă, în timp ce încerca să iasă. Ne-a luat încă o oră lungă să îl ducem înapoi pe pat. Mama a aprins trei beţe de tămâie şi le-a pus în colţuri strategice ale camerei ca să alunge spiritele rele. În seara aceea, în timp ce stăteam în cameră singur, privindu-1 pe Tata cum se zvârcolea pe pat de parcă respiraţia îl părăsea pentru totdeauna, Mama a adus în casă trei femei. Una dintre ele era Doamna Koto. Erau îmbrăcate toate în negru. Una dintre ele, am aflat mai târziu, era o puternică vindecătoare cu ierburi care fusese cândva vrăjitoare, mărturisise asta în public şi oamenii aruncaseră cu pietre în ea. A apărut după un an de la mărturisirea ei, transformată într-o vindecătoare cu ierburi care promisese să facă doar bine pentru comunitate. Toţi se temeau de femeie şi puţini aveau încredere în ea.

Când cele trei femei au intrat în camera noastră, am ştiut că se întâmpla ceva foarte serios. Am stat tăcut în colţ şi le-am privit chemând spiritul Tatei înapoi de pe Tărâmul Fantomelor Luptătoare. Toată noaptea au rostit numele publice şi secrete ale Tatei cu cele mai ciudate voci. Toată noaptea şi-au făcut ritualurile lor misterioase, cântând cele mai triste cântece, împletind bocete din numele lui, cântând intonaţii care alterau spaţiile din cameră, care măreau umbrele colorate în sepia, care făceau ca pânzele de păianjen să se ofilească şi să plutească ca şi când ar fi devenit nişte lichide negre, străvechi. Siluete de păsări de noapte au prins formă printre noi, dând din aripi cu rapiditate pe deasupra luminii lumânării; camera s-a umplut de

prezenţe fără nume, trecând prin aerul plin de fum de ierburi de sacrificiu. Valuri negre de mare biciuiau malurile întunecate ale tavanului, in timp ce femeile invocau o sută de forme să lupte cu lucrurile care le împiedicau să ajungă la spiritul Tatei în regiunile îndepărtate ale interiorului corpului omenesc. Vindecătoarea cu plante care fusese vrăjitoare transpira şi executa ritualuri, invoca şi deforma, îşi schimba înfăţişarea sub acoperământul umbrelor, purta bătălii eroice cu spirite pe care noi nu le puteam vedea, luptându-se cu ele cu forma ei fragilă, cu faţa zdrobită şi ridată ca pielea ţestoasei îmbătrânite pe care o pusese pe pat ca să o ajute să călătorească mai repede prin acele tărâmuri unde viteza este un etern paradox Deasupra uşii atârnase capul uscat al unei antilope şi al unui tigru, craniul unui mistreţ şi labele zbârlite ale unui leu mort demult în tinereţea lui. A sacrificat doi cocoşi albi. Sângele lor, amestecat cu licorile din plante puternic mirositoare, a fost uns pe pereţii noştri. Penele unui papagal şi ale unui vultur au fost arse pe podeaua noastră şi aproape că au aprins casa. Vindecătoarea cu ierburi a făcut incizii cu lama pe umerii Tatei şi a apăsat ierburi de pământ în tăieturile sângerânde. Tata nu s-a mişcat. I-am privit sângele curgând în jos pe umăr, negru din cauza ierburilor. Apoi, târziu în noapte, femeile au început să danseze în jurul patului, ţipând. În afara camerei noastre s-a adunat o mulţime. Tata a început să se mişte. Vântul părea hotărât să ne doboare casa. Uşa a fost deschisă, toate lumânările au fost stinse şi în întuneric am văzut forma enormă a unui spirit umflat, suspendată în cameră. Am ţipat şi forma a plutit în aer şi a căzut cu mare viteza asupra Tatei. Când uşa a fost închisă şi lumânările aprinse, Tata a zvâcnit dintr-odată în sus, trăgând puternic aer, gâfâind, cu ochii măriţi ca şi când s-ar fi trezit dintr-un somn cu coşmaruri. Femeile s-au grăbit spre el şi Tata, neştiind cine erau, sau dacă într-adevăr se trezise, le-a dat la o parte, a împins-o pe vindecătoarea cu ierburi, care s-a prăbuşit pe pat, iar pe Doamna Koto a împins-o şi ea a căzut peste mine. A fugit din cameră ca un om care încerca să scape de un coşmar şi a fost văzut cum fugea mâncând pământul spre pădure.

Cele trei femei, Mama şi cu mine ne-am luat după el. Era înfricoşător de întuneric. Cele trei femei, cu feţele acoperite de umbre, îşi tot schimbau forma în întuneric. Doamna Koto părea că îşi recăpătase toată mobilitatea piciorului ei bandajat. Cea de-a treia femeie era o prezenţă atât de ştearsă încât nimeni nu a observat nici când a fugit Era ca aerul sau ca o umbră sau o reflexie. Prezenţa ei era importantă într-un fel pe care nu-1 puteam înţelege. Cea mai scundă dintre ele era vindecătoarea cu ierburi şi în timp ce alerga am observat că mâinile ei fluturau în rochia neagră. A fost pentru mine o surpriză, un şoc din care nu mi-am revenit multă vreme, faptul că am văzut-o ridicându-se în întuneric de parcă vântul ar fi fost aliatul ei. Apoi întunericul s-a mărit în jurul ei, a devenit concentrat, ca un nor negru, şi când norul s-a împrăştiat, am văzut doar două femei în negru care fugeau, şi pe Mama lângă ele. Vindecătoarea cu ierburi dispăruse. Apoi am auzit bătăi de aripi mari în aer, deasupra mea, şi am văzut un vultur mare, negru, cu ochii roşii, zburând spre pădure în noaptea de mistere. Când am ajuns adânc în pădure, l-am găsit pe Tata adormit, cu spatele sprijinit de trunchiul unui baobab, iar vindecătoarea stătea deasupra siluetei lui bântuite.

— Trebuie să îl ducem înapoi acum. Înainte ca spiritele pădurii să înceapă să îi simtă mirosul.

Ne făceam griji cum aveam să îl ducem pe Tata înapoi. Dar cea de-a treia femeie, care părea să nu aibă trăsături şi care nu vorbise niciodată, i-a luat mâna şi 1-a tras în sus. Spre uimirea noastră, Tata s-a ridicat ca un copil, cu ochii deschişi şi goi. Mama 1-a luat de cealaltă mână; îl susţineau amândouă. Şi, ca pe un om care nu era nici adormit, nici treaz, nici mort, nici viu, l-am dus în jos pe cărările din pădure. Când am ajuns acasă, mulţimea dispăruse. L-am întins pe Tata pe pat. A refuzat să doarmă. Se ridica brusc, zicând:

— Dacă adorm, n-am să mă mai trezesc.

Tămăduitoarea i-a dat ceva să bea. Părea un leac foarte amar, şi ochii Tatei s-au mărit în timp ce a înghiţit leacul din ierburi. Apoi s-a ridicat şi s-a aşezat pe scaunul lui cu trei

picioare. Cu ochii ieşindu-i din orbite, cu gura mare, bolborosindu-şi cuvintele, Tata a început să vorbească. Cele trei femei în negru s-au aşezat pe jos. Mama a stat pe pat Eu am rămas într-un colţ şi vedeam faţa Tatei, suptă în lumina lumânării, îi vedeam ochii care semănau cu ai unui om care se uitase în cele mai adânci prăpăstii ale existenţei. La început a fost greu să auzi ce spunea dar ne-am obişnuit.

— Am trăit cele mai teribile experienţe, a spus Tata, privind drept înainte, ca şi când ar fi vorbit cu cineva din cameră pe care nu-1 puteam vedea. Dormeam, şi apoi nu mai dormeam. Brusc m-am trezit luptându-mă cu şapte spirite. Spuneau că fuseseră trimise de mama Leopardului Verde. Şi voiau să mă ucidă în somn, ca să nu mă mai trezesc. M-am luptat cu ele mult timp. Tot timpul în care voi credeaţi câ dorm, eu mă băteam cu ele. S-au luptat cu mine cu răutate şi tot încercau să iasă din visurile mele ca să se bată cu soţia mea. În cele din urmă le-am înfrânt. Apoi am încercat să mă odihnesc. Şi apoi un spirit cu şapte capete...

— Nu! a ţipat cea de-a treia femeie.

— Ba da, a spus Tata. Un spirit cu şapte capete înarmat cu şapte săbii aurii a venit la mine şi mi-a spus că, pentru că i-am ucis tovarăşii, vrea în schimb viaţa fiului meu.

Femeile au ţipat. Mama a năvălit spre mine şi m-a îmbrăţişat, sufocându-mă.

— Eu am spus NU!

Femeile s-au văitat pe tonuri joase. Mama m-a strâns mai tare. Mă temeam că ar putea să-mi rupă gâtul fără să-şi dea seama.

— Apoi spiritul cu şapte capete m-a atacat. M-am luptat cu el nouă nopţi. Am reuşit să îi tai doar unul din capete. Spiritul era mult prea puternic pentru mine şi nu puteam face altceva decât să fug. Am fugit în pădure. Spiritul m-a prins şi m-a legat cu funii de argint şi a început să mă tragă pe Tărâmul Fantomelor Luptătoare. Sunt fantome care îşi petrec tot timpul luptând. Spiritul m-a târât, iar eu nu am încetat niciodată să mă opun, şi ceea ce m-a salvat a fost...

Tata a făcut o pauză. Femeile scoteau zgomote triste, cu capetele aplecate în faţă.

—... a fost propriul meu tată, Preot al Altarelor Drumului A spus că spiritul nu putea trece pe nici un drum pe care el îl blocase. Spiritul s-a bătut cu el. S-au luptat multă vreme. Nu ştiam că tatăl meu era atât de puternic. A tăiat două capete ale spiritului. Au obosit amândoi. S-au înţeles să facă un armistiţiu. Nu am înţeles ce a vrut să spună.

Mama a început să se vaite.

— Taci, femeie! a zis Tata.

Mama a tăcut. Am auzit-o înghiţindu-şi lacrimile.

— Şi apoi au dispărut amândoi. M-am eliberat de funii. Toată energia se scursese din mine. Un vultur s-a aşezat pe capul meu şi apoi s-a schimbat într-o femeie. Şi apoi patru femei, trei dintre ele îmbrăcate în negru exact ca voi, a zis Tata arătând spre cele trei femei, au venit şi m-au condus din pădure aici. Şi apoi m-am trezit.

Ne uitam toţi la el în tăcere.

— Toarnă-mi ceva tare să beau! a cerut el.

Mama i-a turnat puţin *ogogoro.* Tata 1-a terminat dintr-o înghiţitură. Tămăduitoarea i-a dat să mai bea din licoarea ei de ierburi. Apoi 1-a pus să se spele într-o apă în care amestecase leacurile ei. Când Tata s-a întors îi pregătise o altă licoare. El a băut-o dintr-odată şi ne-a uimit pe toţi cu blândeţea delirurilor sale. S-a aşezat pe scaunul lui şi a început să vorbească despre cât de netede erau rocile negre de pe lună şi cum băuse din elixirul auriu al soarelui şi despre nenumăratele minţi strălucite ale viitorului pe care oamenii negri le vor ivi dintre ei, şi cum a văzut-o pe Mama dansând goală în pădure, cu părul suspendat de pânzele strălucitoare de păianjen pe care le întinseseră zeii, şi despre cum m-a văzut pe mine umblând cu spatele într-un râu galben, şi despre o femeie tânără, frumoasă pe care a văzut-o şi care 1-a chemat departe în locul unde din gurile trupurilor moarte cresc flori roşii. Şi apoi, la fel de brusc cum începuse, a tăcut. Gura i-a rămas deschisă. Ochii îi erau închişi.

— Omul ăsta are un cap tare, a spus tămăduitoarea.

Medicamentul meu îi adoarme de obicei pe oameni înainte să număr până la trei. Ajutaţi-mă să îl duc pe pat.

L-am dus. Tata sforăia. După o vreme, cele trei femei s-au ridicat. Mama a vorbit cu ele despre bani. S-a stârnit o mică dispută. Mama şi-a desfăcut capătul halatului, a numărat ceva bani şi ie-a plătit tămăduitoarei şi celeilalte femei. Doamna Koto i-a zis Mamei:

— Trebuie să ne continuăm conversaţia aceea a noastră.

— Soţul meu spune că nu, a zis Mama.,

— Întreabă-1 din nou.

Cele trei femei au plecat. Era pentru prima dată în trei nopţi când am dormit şi noi.

TREISPREZECE

Când Tata s-a trezit în dimineaţa următoarea, era plin de energie, ca şi când nu i se întâmplase nimic. Faţa îi era încă umflată, ochii aproape invizibili, gura umflată, dar a jurat că se simţea cu douăzeci de ani mai tânăr. Vorbea despre afaceri mari. Zicea că voia să cumpere suficient zinc ondulat cât să acopere întreg ghetoul. Mai spunea că voia să cumpere ciment suficient cât să construiască locuinţe pentru toate familiile mari care stăteau într-o singură încăpere. Să pună bitum pe toate drumurile şi să cureţe tot gunoiul care se acumulase în conştiinţa poporului nostru. Visa să deschidă magazine enorme care să vândă ieftin mâncare tuturor oamenilor săraci. Ne-a îngrijorat când a început să viseze să devină muzician profesionist. Şi când a zis că voia să devină politician şi să aducă libertate şi prosperitate lumii şi educaţie gratuită pentru săraci, am început să credem că Leopardul Verde îi dislocase ceva în creier. Iar când a început să spună tare că voia să devină Şeful Statului, luând puterea de la oamenii albi care ne conduceau, şi să vorbească despre toate lucrurile bune pe care le-ar face pentru oamenii din lume care suferă, atunci nu i - am mai

acordat prea multă atenţie.

Apoi, într-o dimineaţă, a mers din cameră în cameră bătând la uşi, trezindu-i pe oameni şi întrebând dacă vor vota pentru el. Mulţi dintre ei i-au trântit uşile în faţă. A fost o întâmplare nefericită faptul că, pentru a-i face pe plac, unul sau doi oameni au spus că vor vota. Acest lucru 1-a încurajat foarte mult. A mers din clădire în clădire. A vorbit cu deţinătorii de tarabe şi vânzătorii de mărfuri. I-a întrebat pe vânzătorii ambulanţi de alune şi pe păstorii de la oraş şi pe negustorii de amulete. A avut discuţii lungi cu vânzătorii de vin de palmier. A fost văzut prin baruri, noaptea, vorbind cu beţivi, subliniindu-şi principiile pentru guvernare. Un nou idealism îşi făcuse loc în creierul lui odată cu însănătoşirea. A făcut cercetări despre costul zincului. Se întreba cu voce tare despre cât de lung şi de lat era ghetoul. A făcut calcule extensive, inexacte, despre cât de mult costa să construieşti o casă, o şcoală, despre populaţia celor săraci şi cât de mulţi bani ar fi avut nevoie să câştige alegerile

Ne-a uimit cu excentricitatea modului lui de gândire. A creat o imagine a unei ţări în care el era conducătorul invizibil şi în care toţi aveau cea mai bună educaţie, în care toţi trebuiau să înveţe muzica şi matematica şi cel puţin cinci limbi internaţionale şi în care fiecare cetăţean trebuie să fie pe deplin conştient despre ce se întâmplă în lume, să fie versat în evenimentele tribale, naţionale, continentale şi internaţionale, în istorie, poezie şi ştiinţă; în care vrăjitorii, vrăjitoarele, vracii şi preoţii religiilor secrete să fie profesori în universităţi; în care şoferii de autobuze, hamalii şi femeile de la piaţă să fie lectori, în timp ce îşi păstrau locurile normale de muncă; în care copiii ar fi profesori şi adulţii elevi; în care delegaţii de la toate popoarele sărace ar avea întâlniri regulate cu Preşedintele Statului; şi în care ar fi alegeri când ar fi fost mai mult de cinci revolte spontane într-un an.

Tata a început să dea pe cărţi mulţi dintre banii pe care îi câştigase. Nu ştia să citească, dar le cumpăra. Eu trebuia să i le citesc. A cumpărat cărţi de filozofie, politică, anatomie, ştiinţă, astrologie, medicină chinezească. A cumpărat clasici greci şi

romani. A devenit fascinat de Biblie. Cărţile despre cabala îl intrigau. S-a îndrăgostit de poveştile din O *mie şi una de nopţi.* Asculta cu ochii închişi cuvintele ciudate ale poeziei clasice de dragoste spaniole şi ale repovestirilor vieţilor lui Shaka Zulu [1] şi Marelui Sundiata [2]. Insista să îi citesc ceva tot timpul. M-a forţat să am o dublă educaţie. Seara stătea pe scaunul lui, cu picioarele pe masă, cu ţigara în gură, cu ochii înceţoşaţi, cu hârtie şi pix lângă el, şi mă punea să citesc cu voce tare. Din când în când mă întrerupea pentru o explicaţie. Cea mai mare parte din ce citeam nu avea nici un sens pentru mine. Aşa că a cumpărat un dicţionar mare care, cu siguranţă, îl costase zece pumni puternici din loviturile Leopardului Verde. Ochii umflaţi ai Tatei au zvâcnit când 1-a deschis pe masa noastră, eliberând în aerul camerei noastre aroma de cuvinte şi de lemn proaspăt. Ca un vânzător obosit, dar optimist, a spus:

— Cartea asta explică alte cărţi.

Pasiunea lui a început uşor-uşor să ne înnebunească. Încăperea s-a umplut a devenit plină de cărţi de toate mărimile, cărţi urâte cu coperte fără poze şi litere mici de parcă erau făcute să fie citite doar de furnici, cărţi mari care îţi rupeau spatele cărându-le,

1. Războinic din tribul Zulu, care a ajuns în cele din urmă regele acestui trib aproximativ la sfârşitul secolului al XVI11-lea.
2. Primul rege al Mali.

cărţi cu literele înclinate care îţi forţau gâtul să stea într-o poziţie anormală, cărţi care miroseau a pânze de păianjen şi a scoarţă de plante medicinale şi a rumeguş vechi după ploaie. Mama se plângea şi uneori făcea grămezi din cărţi şi îşi punea deasupra lor în echilibru vasele şi oalele în care făcea mâncare. Tata se înfuria de lipsa ei de respect şi se certau amarnic. Tata a început să mediteze la noţiunea serviciului militar obligatoriu pentru femei. Apoi, uitându-se la mine, i-a inclus şi pe copii. Se vedea pe sine atât ca Preşedintele invizibil al Statului, cât şi ca antrenor de fitness. Dimineţile, s-a obişnuit să ne testeze. Ori de câte ori îl enervam în vreun fel oarecare, ne trezea foarte de dimineaţă şi ne punea să facem exerciţii de rutină. Mama s-a supus la început, chiar şi când făcea mâncare. Atunci a fost prima dată când am văzut-o pe Mama arzând o oală întreagă de supă. Am fost flămânzi în

ziua aceea. Mama a fost scutită de toate exerciţiile. Poate atunci ideea de a se alătura armatei a intrat pentru prima dată în capul Tatei.

Nu s-a dus la lucru zile în şir. Se plimba prin zonă, condus de lumina pe care Leopardul Verde i-o băgase în cap. Vorbea cu prostituatele de la distanţă. A insistat chiar şi când l-au insultat, chiar şi când oamenii au început să vorbească tare despre alianţele lui. Apoi a vrut să obţină ca o delegaţie formată din prostituatele Doamnei Koto să meargă şi să protesteze la Administraţia Colonială. Timp de trei zile, Mama a refuzat să gătească. Şi Tata, forţat să mănânce fasolea gătită de comercianţii ambulanţi şi doborât de un acces de probleme la stomac, a renunţat la noţiunea Consiliului Prostituatelor. Dar a creat un loc special pentru ele în ţara pe care şi-o imaginase.

Nu i-a trebuit mult Tatei ca să îşi dea seama că nu ştia despre ce vorbea. Când a încercat să organizeze oamenii din zonă să înceapă să cureţe gunoiul de pe străzi, a fost surprins de ferocitatea insultelor lor.

— Crezi că nu avem nimic mai bun de făcut? au spus ei.

Tata, imposibil de descurajat, s-a apucat să cureţe singur.

— Trebuie să curăţăm gunoiul de pe străzile noastre înainte să îl curăţăm din minţile noastre, a spus el, imitând ceva ce auzise în una dintre cărţi.

Dar după ce curăţa puţin gunoi şi îl arunca în mlaştină, oamenii murdăreau partea pe care o curăţase. într-o săptămână, în urma eforturilor lui părea să fi rezultat şi mai multă mizerie prin jur. Aspectul străzii s-a înrăutăţit. Oamemi au început să creadî că era mai firesc să îşi arunce gunoiul în stradă Tata s-a certat cu ei. Cei care poate că ar fi votat pentru el, puțini câţi erau, și-au retras în mod public suportul. După o vreme au început să vadă posibilităţile mlaştinii. Tata le arătase calea. Când strada a devenit prea plină de murdărie, au început să-şi golească gunoiul în mlaştină. Când cădeau ploile, mlaştina creştea şi acoperea jumătate din stradă.

Dar când oamenii au început să vină cu problemele lor la el, când i-au cerut bani, sfaturi legate de orice, de la cum să le fie primiţi copiii la spital până la cum să obţină cărţi pentru tineri, Tata şi-a dat seama că nu putea fi un Preşedinte de Stat vizibil sau invizibil de unul singur.

— Un politician are nevoie de prieteni! a declarat el într-o dimineaţă.

Şi a început să mediteze la o nouă alianţă cu Doamna Koto. S-a gândit serios la importanţa informaţiei şi a cunoştinţelor. La început a visat să mă facă pe mine spion. A vrut ca eu să încep să o vizitez din nou pe Doamna Koto, să ascult conversaţiile din bar şi să aflu cum poţi să ajungi politician. Eram uimiţi de schimbarea de o sută optzeci de grade a Tatei. Mama, la început, 1-a certat, 1-a numit ipocrit şi fricos. Dar, când s-a descărcat de o parte din ranchiuna ei, a susţinut deschis planul. Avea clar în minte posibilitatea de a face bani gătind mâncare pentru marile alegeri.

Următoarea idee a Tatei a fost ca, la scurt timp după ce eu aveam să intru din nou în barul Doamnei Koto, să înceapă să vină şi el acolo. Intenţia lui era să vorbească cu clienţii ei, cu susţinătorii şi colegii partidului ei, să înveţe

ceva despre cum funcţiona politica şi poate chiar să îi câştige pe unii de partea filozofiei lui.
— Pe vremuri urai politica, a spus Mama. Ce s-a întâmplat?
— M-am răzgândit.
— Deci a fost nevoie de Leopardul Verde ca să începi să gândeşti?
— Unde e politică sunt bani, a spus Tata.
Mama a tăcut.
— Nu putem rămâne săraci pentru totdeauna.
— Ba da, putem, am spus eu.
Tata mi-a aruncat o privire ameninţătoare.
—In lumea asta, a zis el după o vreme, asta ţi se întâmplă în fiecare dacă nu ai nimic.

A arătat spre faţa lui umflată, spre ochii lui umflaţi, spre buzele lui vinete.

A făcut o pauză.
— Dar în timp ce facem lucrurile astea, spionând-o pe Doamna Koto, aflând totul, am să fiu la fel cum eram.

Nu l-am înţeles. Subtilitatea campaniei lui ne depăşea. El nu ne-a explicat. Şi apoi, încet-încet, mi-am dat seama că felul de a fi al Tatei se schimbase. Când arăta spre ceva, o făcea cu autoritate, ca şi când ar fi deosebit obiectele din spaţiu pentru prima dată. Ochii îi erau încă ascunşi, aşa că nu puteam vedea ce lumină nouă strălucea în ei. Dar nu mai era ca un boxer dement, căutând o provocare ca să-şi dovedească valoarea. Treptat, căpăta atitudinea unui soldat, a unui comandant. Eu şi Mama şi toţi care îl ascultam eram echipa lui. Era o mică armată; şi pentru că eram un public captiv, Tata îşi avea scena lui secretă pe care să apară. Ne-a umplut vieţile cu o emoţie ciudată. În acel moment nu ştiam asta.
— Tu, a spus el arătând spre mine într-un fel în care m-a făcut să mă simt deosebit de tot ce era în univers, tu poţi să faci ce vrei, dar să faci şi ce îţi spun eu. De azi înainte asculţi cu atenţie la ce îţi spun, priveşti atent ce fac. Viaţa e o glumă care nu e chiar o glumă. Chiar şi ţânţarii ştiu că trebuie să supravieţuiască.

PAISPREZECE

Treptat, ne-am dat seama de subtilitatea campaniei lui. Am crezut că se schimbase. Aşa era. Dar, spre amărăciunea noastră, în loc să economisească banii pe care îi făcuse din luptă, cum a sugerat Mama, el a răspândit vestea că dădea o petrecere. I-a invitat pe oamenii din clădire, pe Doamna Koto, pe bătrânul orb, pe tatăl lui Ade şi pe tămăduitoarea care-1 tratase. S-a dus vorba că omul care 1-a învins pe Leopardul Verde dădea o petrecere ca să îşi sărbătorească victoria. Tata a invitat doar câţiva oameni, dar a venit întreaga lume.

Trebuia să fie o petrecere cu câţiva oameni apropiaţi. Tata a comandat câteva băuturi şi a pus-o pe Mama să prăjească trei găini, în timp ce Mama prăjea găinile, tuşind din cauza fumului, Tata tot venea şi pleca. A trebuit să fie gătită o a patra găină, pe care am fript-o eu, pentru că Mama a spus că înghiţise destul fum. Tata s-a mărginit să bea tot timpul bere.

— Obişnuiai să bei *ogogoro,* a zis Mama.

— Viaţa devine mai bună, a răspuns Tata deschizând o altă sticlă.

După ce am terminat cu prăjitul şi arsul găinii, am fost trimis să merg şi să închiriez câteva scaune. Când m-am întors cu domnul Scaune de închiriat, cum îi ziceam noi, Tata era afară, în faţa casei, transpirând. Se antrenase din nou. Am pus scaunele pliante grămadă în faţa camerei noastre şi Mama, bombănind, I-a plătit pe domnul Scaune de închiriat, care a întrebat dacă poate şi el să se alăture petrecerii.

— E un eveniment restrâns, a spus Mama.

— Bine, atunci pot să vin cu soţia mea.

Mama nu a avut de ales decât să aprobe. În faţa casei, Tata începuse să alunece în sus şi-n jos pe stradă, cu pieptul gol, cu mănuşile ponosite pe mâini, numindu-se campionul lumii şi invitându-i pe toţi provocatorii. Era destul de beat şi se lăuda cu o furie pe care nu am ştiut niciodată că o avea. Spunea că putea bate cinci Leoparzi Verzi. Spunea că putea ucide trei lei cu mâinile goale. A anunţat că putea doborî zece copaci şi distruge

o clădire cu un singur pumn.
— Nu e acela omul care 1-a umilit pe Leopardul Verde? a întrebat domnul Scaune de închiriat.
— Da.
— Excelent. Am să vin la petrecerea lui. Am să-mi aduc toţi prietenii.

Şi s-a grăbit să îşi vadă de treabă. Tata a continuat să se laude. Se lăuda cu atâta ferocitate izbucnind cu atâta energie şi transpirând atât de tare încât beţia 1-a părăsit şi a trebuit să tot meargă în cameră ca să îşi alimenteze beţia cu sticle de bere. Când s-a întors şi şi-a reluat lauda furibundă, a trecut pe lângă maşina Doamnei Koto. Şoferul a încetinit ca să-1 asculte.
— După cum ziceam, pot să distrug o casă cu o singură lovitură de pumn! Pot să ridic o maşină cu un deget. Dacă maşina vine spre mine, pot să întind o mână şi să opresc maşina. Pot să construiesc un drum într-o zi.

Şoferul a râs.
— Pot să-i dau unui om un pumn atât de tare, a strigat Tata, încât tot ce va putea să facă pentru restul vieţii va fi să râdă.

Şoferul a înţeles aluzia şi a mers mai departe. Când Tata s-a epuizat antrenându-se şi ţipând, văzând că nimeni nu a acceptat provocarea lui la luptă, a intrat, a făcut o baie şi s-a pregătit de petrecere.

Seara a venit încet. Am privit de pe drum cum pădurea se întuneca. Stoluri de păsări albe s-au aşezat pe crengile cele mai de sus ale copacilor. Doamna Koto şi şoferul ei au trecut de câteva ori, ducând cutii de bere, cutii de farfurii de hârtie şi şerveţele. Le-am văzut pe femeile de la barul ei ajutând la adunatul scaunelor închiriate. Se făceau pregătirile pentru alegeri. Era o febră generală a anticipaţiei evenimentului. Cei care au jurat că nu vor lua parte la el se răzgândiseră. Promisiunile de spectacole, numărul muzicienilor populari care apăreau, aluziile că se vor da bani mulţimii, chiar şi discuţiile despre filmele gratuite ce vor putea fi vizionate i-au făcut chiar şi pe cei mai loiali adversari să se îndoiască.

Tatăl lui Ade, cele două soţii ale lui şi Ade însuşi au fost primii

care au apărut la modesta petrecere a Tatei. Am depliat câteva scaune rabatabile pentru ei şi le-am turnat puţină băutură. Tata a vorbit cu tatăl lui Ade despre politică. Mama a vorbit cu soţiile lui despre deschiderea de magazine şi despre comerţul in piaţă. Eu am vorbit cu Ade despre Tata, care dorea să fie Şeful Statului.

Apoi a apărut bătrânul orb cu acordeonul şi cu ajutorul lui. După ei a venit Doamna Koto, cu burta masivă, cu faţa tristă. Şi după ea erau vindecătoarea cu ierburi şi acoliţii ei tăcuţi şi neîncrezători. După ei au venit oamenii din clădire împreună cu copiii lor. Am rămas fără scaune. Camera era deja aglomerată. Oamenii au continuat să apară. Pe mulţi dintre ei nu-i cunoşteam. Negustori, şoferi pe camioane, funcţionari, proprietari de prăvălii, vânzători ambulanţi, reparatori de biciclete, tâmplarul şi colegii lui. Petrecerea s-a revărsat afară din cameră în pasaj. Până la acest moment în cameră fusese chinuitor de cald, sufocant chiar. Muştele bâzâiau deasupra băuturilor şi se aşezau pe sprâncenele noastre transpirate. Cineva a încercat să deschidă geamul, a împins prea tare şi practic 1-a distrus. Tâmplarul a promis să-1 repare pe gratis. Bătrânul orb ne-a oferit muzică din acordeonul lui detestabil.

Între timp, afară, problema celor care apăruseră neinvitaţi la petrecere s-a înrăutăţit. Strigau şi făceau o gălăgie teribilă de-a lungul pasajului. Când am simţit că aveam să mă sufoc înăuntru, din cauza transpiraţiei şi din cauza muzicii bătrânului, m-am luptat să ies afară. Am fost şocat de mărimea mulţimii. Petrecerea modestă a Tatei fusese acaparată de târfe al căror păr era un loc de creştere a păduchilor şi de germinaţie a gunoiului, şi care miroseau urât; de nenorociţi şi flămânzi şi vagabonzi, fiecare dintre ei având priviri atât de sfidătoare şi intense încât am simţit că vor sări pe oricine care îndrăznea să le ceară să plece; de oameni schilozi ale căror picioare arătau ca litera K, ale căror guri întotdeauna păreau să saliveze, ale căror picioare şubrede erau răsucite oarecum în spate; de locuitorii obosiţi ai ghetouri lor, oameni pe care îi văzusem stând în faţa atelierelor de mecanică visând la călătorii pe mare, oameni pe

care îi văzusem pe stradă sau la piaţă, feţe obosite, ochi gălbui. Erau şi tineri arătoşi care îşi aduseseră iubitele, femei cu istorii necunoscute, bătrâni şi femei care arătau ca toţi oamenii în vârstă pe care îi văzusem întotdeauna. Erau oameni în veşminte negre, cu feţe zbârcite, cu ochi luminoşi ca ai jaguarului regal, cu piepturi şi braţe acoperite cu vrăji şi amulete. Erau şi oameni mult bârfiţi, despre care se spunea că sunt vrăjitoare şi vrăjitori. Îi puteam recunoaşte pe loc după anti-mirosul lor şi după modul în care nu doreau ca nimeni să îi atingă. Stăteau întotdeauna singuri. Am privit atent la unul dintre vrăjitori. S-a uitat şi el la mine. Apoi a început să vină spre mine. Când m-am întors să fug, am auzit un câine lătrând. Când m-am uitat din nou, vrăjitorul dispăruse şi în locul lui stătea un câine. Era un câine alb cu ochi verzi.

— Ucideţi câinele acela! am strigat.

Câinele avea pe chip o expresie de uimire aproape umană. Cineva a aruncat cu o piatră în el. Eu am ţintit o lovitură spre botul lui. Câinele a fugit, urlând. Câteva clipe mai târziu l-am văzut pe vrăjitor venind din josul străzii. Unul dintre ochi îi era umflat. M-a evitat pentru tot restul serii.

Pe lângă vrăjitoare şi vrăjitori, care au adus în mulţime o mireasmă a răului aproape dulce, erau şi bătăuşi din ambele partide principale şi câţiva din organizaţiile mai mici. Veniseră să vadă cum arăta Tata şi să îşi exprime respectul faţă de omul care îl îmblânzise pe legendarul Leopard Verde. Bătăuşii şi-au făcut loc să ajungă în camera noastră, dar mulţimea era prea densă de-a lungul pasajului. Aşa că au stat pe afară prin faţa clădirii, încordându-şi muşchii, umflându-şi pieptul şi vorbind cu femeile.

Seara a coborât, şi tot mai mulţi oameni au venit de peste tot. Boxerii au apărut în şorturile de antrenament, cu mănuşile de box pe mâini, cu prosoapele în jurul gâturilor. De asemenea, au apărut şi bărbaţi cu pistoale şi role de muniţie. Unii dintre ei erau soldaţi şi poliţişti. Păşeau mândri în mulţime şi vorbeau cu prostituatele. Şi ei auziseră de isprava Tatei. Erau cu toţii foşti locuitori ai ghetoului, care îşi purtau trecuturile nenorocite cu

mândrie. Tot întrebau de Tata, dar el nu era nicăieri de găsit. Nu era în cameră, nici de-a lungul pasajului, nici la toaletă sau în faţa clădirii.

Apoi, în timp ce îl căutam pe Tata, am văzut o procesiune de cerşetori venind pe drum. Erau conduşi de o fată tânără hipnotic de frumoasă. Erau şapte sau opt. Unii dintre cerşetori aveau picioare neputincioase şi flexibile precum cauciucul. Unii aveau gâturile răsucite. Alţii aveau ambele picioare la ceafa. Unul dintre ei avea un ochi mult mai sus decât celălalt. Altul părea să aibă trei ochi, dar la o privire mai de aproape se dovedea a fi o rană ca o orbită oculară, dar cu ochiul lipsă. Unul era aproape orb şi putea vedea doar prin pupile, atât de amestecat şi de confuz încât ochii lui arătau ca gălbenuşul de ou bătut. Când fata s-a apropiat, am remarcat că vedea cu un singur ochi. Toţi cerşetorii se târau pe jos, cu haine mizerabile, fiecare având beţe şi petice de haine sub încheieturile membrelor care zgâriau pământul tare. Praful se ridica pe măsură ce înainta această procesiune. Apoi, spre uimirea noastră, cerşetorii, privind în sus cu feţele luminoase ale celor care ajunseseră acolo unde voiau, au venit în faţa clădirii noastre. Fata i-a aranjat într-un semicerc. Apoi am văzut că grupul de cerşetori forma o familie. Cel mai deformat era tatăl. El părea să aibă toate diformităţile celorlalţi. Cu cât privirea înainta spre cel mai tânăr dintre ei, fiecare membru părea să aibă o variaţie specială a unei diformităţi particulare. Se termina cu limpezimea ochiului orb al tinerei fete. O priveam pe fată fără să mă pot opri. Era extrem de frumoasă, ca o floare al cărei singur defect este perfecţiunea ei strălucitoare. Îmi părea curios de cunoscută, ca o muzică îndepărtată auzită în acele după-amieze când toată lumea e risipită în vise, o muzică fără loc, muzica stării şi a spiritului cuiva, distilată de o afinitate secretă. M - am dus la cerşetori şi i -am întrebat cine erau.

— Suntem dintr-un loc îndepărtat, a spus fata, şi am auzit că un boxer faimos dă o petrecere pentru oamenii înfometaţi. Noi întotdeauna am fost flămânzi şi ne-a luat o zi întreagă să ajungem aici.

Am început imediat să-1 caut din nou pe Tata. L-am găsit în cameră, înconjurat de boxeri, toţi dorind să îşi încerce noua lor tehnică cu eL Tata era într-o stare de frenezie. Camera era supraaglomerată. Oamenii strigau îngroziţi că locul s-ar putea prăbuşi lângă ei. Frânghiile pentru haine fuseseră trase jos şi hainele noastre stăteau împrăştiate pe podea şi călcate în picioare de pantofi acoperiţi de noroi. Geamul fusese spart de unul dintre boxeri, care îşi exersa o lovitură de stânga. Patul era într-o dezordine completă, copiii săreau pe el. Dulapul nostru fusese invadat de străini care se serveau singuri din mâncarea noastră. Nu aveai unde să te mişti în cameră. Într-un colţ, un boxer lovea peretele fără să obosească nici o clipă, cu pumnii goi. Mama stătea acolo unde căzuseră toate hainele. Avea pe chip o expresie înspăimântată. Nu puteam ajunge nici la Mama, nici la Tata. În timp ce îmi făceam loc am devenit conştient că mulţimea mă împiedica în mod deliberat să intru. Am fost înconjurat de vrăjitori şi vrăjitoare. Una mi-a zâmbit descoperindu-şi dinţii strălucitor de albi. O vrăjitoare înaltă s-a uitat în jos spre mine. Era într-adevăr foarte drăguţă şi avea o statură aproape regală. Apoi şi-a luat o pereche de ochelari şi i-a pus la ochi, iar ochii ei arătau monstruos. A râs. Mi-a pus o mână pe umăr. S-a frecat de faţa mea. Mâna ei era atât de rece în acel loc înfierbântat încât aproape am leşinat din cauza şocului. Vrăjitoarele şi vrăjitorii m-au încolţit. Simţeam că mă sufocam. Mirosurile lor erau atât de dulci, atât de lipsite de transpiraţie, încât mi s-a făcut rău. Cel cu ochiul umflat a scos un sac negru. Eu am urlat. Când m - am oprit din ţipat, nu mai erau în jurul meu. În schimb, m-am trezit înconjurat de bătăuşi. Unul dintre ei mi-a dat o palmă peste cap.

— Ce-i cu tine? a spus el.

Am făcut un nou efort să ajung la Tata. L-am strigat. Il auzeam din cealaltă parte a camerei spunându-le tuturor să plece, că petrecerea va fi ţinută în faţa casei. Nimeni nu asculta. A vorbit mai tare şi a zis că nu avea să le mai dea nici băutură, nici mâncare dacă oamenii nu ieşeau din cameră. Treptat, şi-au făcut loc afară. Pe pasaj erau gălăgioşi, bombănind dezamăgiţi.

Au rămas doar Doamna Koto, câteva dintre prostituate, Ade şi familia lui şi bătrânul orb.
— Ce-o să ne facem? a întrebat Tata.
— Tu i-ai invitat, a spus Mama. De ce ne întrebi pe noi?
— Nu am invitat toată planeta! a zis Tata.
— Care e problema? a întrebat Doamna Koto.
— Nu avem destule băuturi, farfurii, găini, scaune.
— Dar ce avem? a spus bătrânul orb.
— Prea mulţi oameni.

M-am dus la Tata şi i-am spus că veniseră câţiva cerşetori să îl vadă. I-am spus că aceştia călătoriseră o zi întreagă şi că erau flămânzi.
— Vrei să spui că au venit cerşetorii să mă vadă?
— Da.
— Şi au călătorit timp de şapte zile?
— O zi.
— Şi sunt afară?
— Da.
— Vino şi arată-mi-i, a spus Tata clătinându-se.

Apoi mi-am dat seama că era foarte beat. Am ieşit din cameră. Afară era aglomerat. Tata s-a amestecat printre soldaţi, printre colegii lui hamali şi manipulanţii de cărucioare şi boxeri. A devenit exuberant şi a vorbit despre miracolele politice. Până să ajungem in faţa casei, îl pierdusem. Câţiva bătăuşi au venit la el şi au devenit foarte agitaţi în legătură cu tot felul de problemă. M-am dus la cerşetori. Bătrânul a început să cânte. Fata s-a uitat la mine cu ochiul ei trist, înfometat. Peste tot prin jur era haos. Oamenii se luptau pentru scaunele pliante. Boxerii au început să se certe. Vrăjitoarele şi vracii s-au adunat şi din filozofiile lor opuse s-au iscat discuţii fierbinţi. Se certau cu furie revendicându-şi superioritatea puterilor lor şi a căilor lor, valoarea realizărilor lor, prelungirea influenţei lor în lumile vizibile şi invizibile. Unul dintre vraci a scos la iveală un săculeţ roşu, 1-a fluturat şi 1-a aruncat pe jos. Un nor de fum verde s-a ridicat în aer şi a rămas atârnat deasupra adunării. Un alt vraci a scos o legătură prinsă în folie argintie, a urlat incantaţii şi a

aruncat legătura în aer. Norul verde s-a. împrăştiat. Soldaţii le-au înghesuit pe prostituate. Doamna Koto a ieşit din cameră şi i-a ordonat uneia dintre femeile ei să îi cheme şoferul, care conducea beat în sus şi-n jos prin zonă, îngrozindu-le pe femei, ameninţându-i pe oamenii care treceau strada, claxonând şi urlând insulte celor care se mişcau prea încet. Scandalagiii au înconjurat-o pe Doamna Koto şi i-au cântat laude. Tata s-a urcat pe platforma de ciment şi a încercat să ţină un discurs. Era foarte beat şi se legăna, cu o sticlă în mână.

— Este mâncare pentru toţi! a strigat el. Este băutură pentru toţi! Doamna Koto a adus o contribuţie generoasă.

Treptat s-a lăsat liniştea peste gălăgioşii petrecăreţi.

— Azi va fi un miracol! a anunţat el din nou.

Mulţimea vuia de aşteptare.

— Am să împart o găină aşa încât fiecare să îşi aibă porţia sa, a spus el şi a plecat de pe platformă. Zgomotul a reînceput Curând după aceea Mama şi mama lui Ade au ieşit şi au împărţit bucăţi mici de pui mulţimii. Oamenii s-au plâns. Au fost împărţite şi pahare de unică folosinţă cu mici cantităţi de bere. Scandalagiii au bombănit că acea cantitate era o insultă pentru saliva lor. Au început discuţii. Neînţelegeri au izbucnit în timp ce mulţimea îşi primea iritată mâncarea şi băutura. Proprietarii de magazine din apropiere s-au amestecat în mulţime şi au vândut sticle de *ogogoro* şi bere. Soldaţii şi scandalagiii au băut mult. Tata a apărut printre cerşetori. L-am văzut dându-le un pui întreg. A fost o lumină puternică. Cerşetorii s-au aruncat asupra mâncării, s-au năpustit, au dezmembrat puiul şi au mâncat ca nişte bestii înfometate. Apoi Tata, stând mândru printre ei, cu ochii mari, cu buzele umflate, cu o sticlă în mână, a zis:

— Aceştia sunt membri ai partidului meu. Aceasta e substanţa lumii mele, începutul drumului meu. Priviţi-i. Într-o zi ne vom aminti foamea lor, când vom fi la fel de înfometaţi cum sunt ei. Aceşti oameni sunt destinul nostru!

Nimeni nu 1-a ascultat. A continuat cu declaraţia lui politică, fără să fie deranjat de faptul că nimeni nu asculta. I-a criticat pe oamenii din ghetou pentru că nu aveau grijă de zona lor, pentru

atitudinea lor leneşă faţă de lume, pentru plăcerea lor aproape inumană de a fi săraci. I-a îndemnat să se ridice prin gândurile lor.
— GÂNDIŢI DIFERIT, a strigat el, ŞI VEŢI SCHIMBA LUMEA. Nimeni nu 1-a auzit.
— AMINTIŢI-VĂ CÂT SUNTEŢI DE LIBERI, a zbierat el, ŞI VĂ VEŢI TRANSFORMA FOAMEA ÎN PUTERE!

Unul dintre soldaţi a izbucnit în râs. Tata a strigat la soldaţi pentru că purtau pistoale, pentru că aveau mereu arme şi pentru aroganţa lor. Apoi şi-a început atacul asupra scandalagiilor care se plimbau terorizându-i pe oameni. A insultat guvernul, a denunţat ambele partide pentru că au otrăvit minţile oamenilor, dar şi-a păstrat cel mai furios asalt pentru oamenii naţiunii. 1-a învinovăţit pentru că nu gândeau cu propria lor minte, a lovit în filozofia lor de oi, în mentalitatea lor tribală, în faptul că înghiţeau atâtea minciuni, în toleranţa lor faţă de tiranie, în tăcerea lor eternă în faţa suferinţei. S-a plâns amarnic că oamenii lumii refuză să înveţe cum să vadă corect şi să gândească clar. A jurat că vor veni zile de foc şi potop, când soldaţi şi politicieni se vor îneca în propriile lor minciuni.
— A înnebunit complet! a spus cineva.
— Gata cu discursurile politice! a strigat altcineva.
— Dă-ne de mâncare!
— Dă-ne vin!
— Dă-ne muzică!
— Ţine-ţi politica pentru tine!

Tata dădea din mâini. încerca să le răspundă celor care îi puneau întrebări, dar vocile care cereau băutură, gălăgia discuţiilor, furia femeilor bete şi zgomotul soldaţilor printre prostituate i-au înecat discursul.
— Muzică!
— Mâncare!
— Vin!

Tata s-a zăpăcit în acel moment, bătrânul orb, semănând vag cu un centaur, a atins clapele acordeonului şi a schimbat starea de spirit a întregii petreceri. Muzica, la fel ca sunetul groaznic al

animalelor sălbatice scrâşnind şi măcinându-şi dinţii în pădure, s-a revărsat din faldurile instrumentului său. A cântat cu mare pasiune, dezlănţuind în aer asemenea note disonante încât nu a trecut mult până când un vraci, cu mâna într-un săculeţ negru, 1-a pălmuit pe unul dintre vrăjitori. Haosul a explodat deasupra petrecerii, orchestrat de cruzimea plutitoare a urâţeniei rezonante a acordeonului. O femeie a ţipat. Un soldat a tras un foc accidental în aer. Vrăjitorul care fusese pălmuit se învârtea într-un cerc, cu braţele întinse, cu ochii larg deschişi O vrăjitoare 1-a pălmuit pe vraci, a cărui faţă s-a făcut albastră şi apoi roşie acolo unde fusese pălmuit. A început să se vaite. Bătaia unor aripi puternice s-a auzit deasupra capetelor noastre. Umbre au coborât asupra noastră. Întunericul a venit pe aripi silenţioase, umplând spaţiile goale. Am văzut-o pe una dintre vrăjitoare luptându-se cu haina ei. Ochii i s-au făcut albaştri. Degetele ei au devenit gheare. Faţa i-a devenit incredibil de frumoasă. A fost aruncat un scaun care a căzut peste scandalagii Cerşetorii i-au atacat pe soldaţi Târfele au tăbărât asupra prostituatelor. Un fulger m-a orbit. Am auzit sunetul unui claxon de maşină, străpungând noaptea ca un strigăt uitat şi furios. Din fulgerul incandescent, în întuneric, s-au materializat siluete de oameni Cineva m-a prins în timp ce cădeam. Şi când ochii mi s-au limpezit, am văzut oameni bătându-se, scaune aruncate în parabole perfecte prin aer, membri ai partidelor politice lovindu-se unii pe alţii. Trupurile se rostogoleau în încâlciri bizare, pumnii loveau feţe, o femeie îi scotea unui bărbat ochiul, una dintre vrăjitoare se agăţase de spatele unui soldat, iar soldatul urla de parcă nişte gheare nemiloase i se înfipseseră în suflet Tata încerca în van să restabilească ordinea, în timp ce boxerii şi scandalagiii se orbeau unii pe alţii cu pumni.

În întuneric sticle se spărgeau de capete. Păsări galbene, ca frunzele copacilor fertili, se împrăştiau printre noi. M-a speriat un alt fulger. Şi doar atunci când maşina Doamnei Koto ne-a luminat cu farurile stridente am observat prezenţa tăcută a fotografului. Şi înainte să îi strig un salut, am devenit conştient că se întâmplase ceva rău cu nervii lumii. Am auzit motorul care

huruia, strigătul posedat al şoferului şi am văzut două arcuri de lumină ale maşinii venind intenţionat spre noi, accelerând, crescând în strălucire, inundându-ne cu zăpăceală. S-au înălţat câteva strigăte în acelaşi timp. A fost o clipă în care am văzut faţa iluminată a şoferului Doamnei Koto. Arăta complet beat, cu ochii abia deschişi, gâtul încordat plin de tendoane şi sudoarea curgând precum ceara topită pe sprânceana lui. Apoi maşina a luat-o în lateral. Pe faţa şoferului s-a văzut panica în timp ce părea să se trezească dintr-odată, şi în trezia lui a pierdut controlul. Oamenii au fugit, dezorientaţi de păsările galbene. în arcul de lumini am văzut siluete de oameni sărind în sus, unii dintre ei sărind în invizibilitate, alţii sărind în noi forme. În cele din urmă, maşina a trecut prin mulţime şi i-a doborât pe Ade şi pe unul dintre cerşetori într-o parte. Apoi maşina s-a izbit de platforma de ciment şi de zidul clădirii şi luminile i-au murit. Motorul a vâjâit, roţile s-au învârtit, răscolind pământul. După valul de sticlă spartă s-a lăsat un moment îndelungat de linişte.

Apoi a început adevărata confuzie. În întuneric s-au ridicat vaiete. A fost tras un alt foc de armă în aer. Tata, care părea că nu înregistrase ce se întâmpla, s-a aruncat într-un alt discurs, revărsând ocări asupra tuturor politicienilor care îi ţineau pe oameni în analfabetism în mod intenţionat. Am auzit pe cineva căzând peste acordeonul bătrânului orb. Oamenii se băteau în întuneric peste tot. Ade a început să plângă. Insultele cădeau în torente, vocile o blestemau pe Doamna Koto şi ambiţiile ei damnate, iar din maşină l-am auzit pe şoferul prins între fiare strigând. Femeile din clădire s-au dus să aducă lămpile. Bărbaţii au reuşit să deschisă uşa îndoită şi să scoată afară trupul contorsionat al şoferului. Avea sânge peste tot. în piept avea o rană ciudată, ca şi cum ar fi fost împuşcat acolo. Sticlă spartă, ca ţepii sălbatici ai unor plante, se înfipsese în faţa lui. Peste tot erau cioburi de sticlă, în rănile lui, amestecate cu sângele lui şi împrăştiate pe scaune, într-unul din ochi avea un ciob lung. Gemând şi dând din picioare, era ca un om care s-a trezit dintr-un coşmar. Puroi verde şi toate lichidele din ochi şi sânge curgeau pe obrajii lui ca un ou spart. L-au dus şi l-au întins pe

platforma de ciment. Unul dintre vraci, urlând numele secrete ale zeităţilor misterioase, a scos sticla din ochiul lui şi celălalt vraci i-a pregătit o băutură care să oprească sângerarea şi curgerea fluidelor ochiului. Nu departe de ei, Ade, care fusese lovit în coapsă şi căzuse pe mână luxând-o, se zbătea şi se văita pe pământ. Tatăl lui îl ţinea, iar mama lui îi şoptea la ureche vorbe care îl făceau să geamă şi mai tare. O vrăjitoare îi trăgea piciorul şi un vraci îi răsucea mâna rănită. Tatăl lui striga ca fiul lui să fie lăsat în pace. În spatele lor, bătăuşii ambelor partide se luptau în noroi, se luptau în mlaştină, se băteau ca uriaşii în vechile legende. Lemne se spărgeau de cranii. Scaune zburau prin aer. Familia de cerşetori, condusă de fata cu un singur ochi, îşi începuse plecarea. S-au încolonat, cu fata în faţă. Ea se tot uita înapoi. Nu avea nici o expresie sau judecată pe faţă. Şi în spatele ei - şchiopătând şi târându-se pe pământ, fiecare cu diformitatea lui unică, cu picioarele răsucite la ceafa, cu picioare moi târşâite pe jos, cu capete mari şi strâmbate de agonia supravieţuirii - era restul familiei de cerşetori. Am vrut să îi urmez în călătoriile lor, să fiu cu frumoasa fată care le rafinase toate diformităţile într-un singur ochi bun, cu fata al cărei chip avea să mă urmărească în visele mele, în dragoste şi în muzică.

Dar Mama, ţipând în mulţime, Tata care era prins într-un potop de acuzaţii, Doamna Koto, care era înconjurată de bătăuşii inamici, şi Ade, care plângea cu amar pe jos, m-au reţinut acolo şi m-au făcut să stau ca şi cum aş fi prins rădăcini. I-am privit pe cerşetori plecând şi o parte a destinului meu a plecat cu ei. Şi în timp ce se îndepărtau, am auzit vântul şuierând pe deasupra crengilor copacilor, încărcat cu toate tristeţile noastre. Vântul se învârtea deasupra capetelor noastre. Am văzut formele îngerilor pe cerul întunecat. Păsările galbene din mijlocul nostru, speriate de noile terori ale maşinii zdrobite şi de aroma sângelui, au dat din aripi şi au zburat în acea noapte a vaietelor. Şi apoi, fară vreun eveniment ceresc, a început să cadă ploaia. A plouat pe maşina distrusă, pe Doamna Koto, care plângea fără să se ascundă, pe bătăuşii ambelor partide în timp ce se încleştau şi se răneau între ei din motivele unor loialităţi

obscure. Ploaia cădea peste şofer, care acum era leşinat, peste vraci, care părea că nu ştia ce să facă, şi peste prietenul meu, care acum devenise calm în propria lui durere. Nu tragedia nopţii a fost cea care i-a împrăştiat pe toţi. A fost ploaia. Bătăuşii s-au luptat cu ei înşişi prin mai multe straturi ale timpului. Soldaţii au plecat într-un grup, îmbătaţi de bere şi de mirosul de exploziv. Târfele care veniseră din cauza zvonurilor unui ospăţ, oamenii care apăruseră să îl aclame pe noul lor erou, nenorociţii şi curioşii au fost alungaţi de potop. Tatăl lui Ade a plecat cu soţiile lui, ducându-1 pe prietenul meu în spate. Omul care închiria scaune tuna în sus şi-n jos pe stradă, blestemându-1 pe Tata pentru distrugerea scaunelor lui. Vrăjitoarele şi vrăjitorii au dispărut, pur şi simplu. Nu i-am văzut plecând Iar vracii l-au dus pe şoferul Doamnei Koto de acolo, ca să-1 poată trata mai bine. În timp ce ploaia se înteţea, singuri oameni care au rămas în faţa casei erau Tata, care era distrat *şi* beat, Doamna Koto, a cărei perucă se rotea într-o baltă şi care stătea pe jos acoperită în noroi, şi Mama, care stătea lângă maşină, cu sânge şi apă de ploaie curgând în jurul picioarelor ei. Bătrânul orb a fost condus acasă. Acordeonul lui distrus spânzura într-o parte, ca un instrument devastat de propria lui muzică proastă. Imobilă şi obscenă, maşina rămăsese zdrobită de peretele de ciment. Nu se putea face nimic în legătură cu ea în noaptea asta.

Omul care închiria scaune a sărit asupra Tatei. Şi Tata a trebuit să îl doboare de două ori. A plecat grăbit şi s-a întors cu o macetă şi a trebuit să fie ţinut Tata a jurat că va plăti pentru scaune sau le va repara el însuşi. Neconsolat şi îmbătat de furie, omul care închiria scaune a trebuit să fie dus acasă de patru oameni. Prostituatele Doamnei Koto au venit şi au dus-o de acolo, ţinând-o de amândouă braţele, ca şi cum ea ar putea face ceva periculos. O auzeam plângând în depărtare, nu pentru şofer, ci pentru maşină.

După ce au plecat cu toţii în cele din urmă, Mama a intrat tăcută în cameră. Tata a făcut o baie lungă. Eu am rămas în faţa casei în timp ce ploaia continua să cadă, uitându -mă la

rămăşiţele de pe drum, scaune sparte, sticlă spulberată, haine învechite şi pene, sticle sparte şi oase de pui. Cred că majoritatea problemelor noastre adevărate au început în acea noapte. Nu au început cu devastarea vocilor şi a scaunelor şi a maşinii, ci cu sângele amestecându-se cu ploaia şi curgând direct în gura drumului. Am auzit astâmpărarea setei nepotolite a drumului. Şi sângele era o formă nouă de libaţie. Drumul era tânăr, dar foamea lui era veche. Şi foamea lui fusese redeschisă. Drumurile nici măcar nu au fost inundate în noaptea aceea, deşi ploaia nu s-a oprit. Multă vreme nu am putut vedea cerul. în timp ce stăteam acolo, mâinile ferme ale vântului au venit pe la spate şi m-au ridicat

— Vino înăuntru, a spus Mama. Asta nu e o noapte pentru ochii unui copil.

Tata dormea pe pat. îi auzeam sforăiturile peste zgomotul ploii şi al tunetului. Mama a aprins o lumânare pe masă. După ce am mâncat, am rămas treji. Mama nu a spus nimic. Amândoi ne-am uitat la lumânare, simţind vântul şi tunetul bătând în fereastra noastră stricată.

CARTEA A ŞAPTEA

UNU

Sunt multe ghicitori ale morţilor la care doar cei vii pot răspunde. După catastrofa petrecerii, filozofia Tatei a început să se extindă în moduri ciudate. Influenţa spiritelor în viaţa mea s-a

mărit. În multe privinţe, şi fară să o ştie, Tata a ţinut spiritele la distanţă cu luptele lui pe tărâmuri diferite. Dar, de-a lungul drumului nostru, nu era nimeni care să poată face mare lucru. Bătăi izbucneau tot timpul. În dimineaţa de după petrecerea dezastruoasă Doamna Koto a trimis şase bătăuşi să îi împingă maşina până la atelierul mecanicului. Ne-am trezit în zgomotul unei încăierări, în timp ce bătăuşii împingeau maşina, un grup al bătăuşilor adversari i-au prins într-o ambuscadă pe Doamna Koto şi pe bodyguarzii ei şi i-a atacat ca răzbunare pentru că îl doborâseră pe Ade.

M-am întors de la şcoală şi am auzit că oamenii se plimbau înarmaţi cu ciomege. Tata se întorsese devreme şi vorbea cu omul care închiria scaune despre numărul scaunelor care fuseseră distruse. Şi Mama se întorsese devreme, pentru că, peste tot pe unde se ducea, erau ciocniri între bătăuşii celor două partide principale. Când omul care închiria scaune a plecat, cu ceva bani şi puţin mai potolit, Tata mi-a cerut să citesc. I-am citit din Homer, în timp ce Mama îşi vărsa mânia cu privire la ororile petrecerii. Mâncarea din acea seară a fost lipsită de gust. Tata nu a observat. A mâncat cu obişnuitul lui apetit enorm.

Faţa începuse să îi revină la normal. În ochi îi pătrunsese o nouă înverşunare. După ce îi citisem din nou din *Odiseea* lui Homer, Tata s-a întrebat cu voce tare cum va putea face ceva bine în lumea asta dacă nu învăţa mai multi despre politică şi nu se infiltra în organizaţia existentă. Cam pe la această vreme Tatei i-a venit ideea să se folosească de mereu apropiatele alegeri ca de o platformă de unde să îşi propovăduiască ideile şi să adune alegători. Apoi şi-a adus aminte de ideea lui de a se folosi de mine ca de un spion.

— Fiul meu nu e spion, a zis Mama.

— Într-un fel sau altul, toţi suntem spioni, a susţinut Tata.

— Nu-mi vârî fiul în probleme.

— Dar va fi un spion bun.

— De ce?

— Nu ai înţelege.

— Asta ziceţi voi, bărbaţii, când nu vreţi să spuneţi adevărul.

Tata a rămas tăcut Mama s-a plâns cum Tata mă folosea pentru schemele lui nebuneşti, s-a plâns despre toţi banii aruncaţi pentru tragica petrecere. Dar Tata nu a ascultat. M-a chemat şi mi-a spus că voia să-mi reiau vizitele la barul Doamnei Koto. A spus că mi se va alătura mai târziu. Nu am crezut că vorbea serios. Dar mai târziu în seara aceea, în timp ce stăteam afară privind cum pământul se învârtea încet odată cu mişcarea norilor, a venit şi mi-a amintit de misiunea mea. Mi-a spus că în lume şi în zona noastră se întâmplau lucruri noi. Nu eram curios? M-am dus la barul Doamnei Koto.

Drumul nostru se schimba. Nimic nu mai era ce părea. Unii dintre cerşetorii care veniseră la petrecerea nefericită a Tatei se aşezaseră pe marginea drumului. Unul dintre ei stătea întins pe o saltea în faţa casei bătrânului orb. Cu mărgelele lui între degete, cerşetorul mi-a cerut bani în timp ce am trecut pe lângă el. Ochii îi erau goi, gura îi era ca un blestem. M-am grăbit mai departe. Tufişurile de-a lungul marginii drumului deveneau tot mai sălbatice. Un copac tânăr căzuse între casa bătrânului orb şi barul Doamnei Koto. Vântul s-a iscat brusc şi, când s-a domolit, am simţit mirosul lucrurilor mici care putrezeau în pădure. Apropiindu-mă de barul cu noua lui firmă luminoasă, am auzit voci şi muzică venind dinăuntru. Am stat în faţa barului. Nu eram sigur cum voi fi primit. Maşina nu era acolo. Un bărbat a venit din bar, s-a uitat la mine, a scuipat abundent în tufişuri şi a intrat înapoi. Curând după aceea a ieşit una dintre prostituate.

— Ce vrei?

— Să o văd pe Doamna Koto.

— Cine te-a trimis?

— Tatăl meu.

— Cine e el?

— Tigrul Negru.

S-a uitat lung la mine. A intrat O vreme nu s-a întâmplat nimic. Vocile au devenit mai puternice. A început o bătaie. S-au răsturnat scaune. S-au spart sticle. Au intervenit voci de femei. Bătaia s-a stins cu insulte tot mai slabe. Cineva a pus un disc la

gramofon şi o voce profundă în octavă, ridicată de instrumente de suflat, a cântat în seară. Vântul a suflat. Copacii s-au plecat. O procesiune de cerşetori a venit pe drum. Nu erau cerşetorii pe care îi ştiam.
S-au oprit în faţa barului Doamnei Koto. Apoi au venit spre mine. Erau cam şapte. Doi dintre ei aveau picioare diforme şi se târau pe pământ ca nişte şerpi hibrizi, cu ajutorul cotierelor care le amortizau mişcările. Restul aveau mâini răsucite, gâturi alungite. Unul dintre ei avea doar o mână, altul avea două degete, şi altul spre groaza mea, părea să aibă trei ochi. Am încercat să fug, dar eram prins ca în rădăcini de curiozitate. Făcând plecăciuni adânci, aducând cu ei mirosurile canalizărilor, al colţurilor de stradă, al coşurilor de gunoi, al cărnii în putrefacţie şi al nopţilor de mlaştină, s-au năpustit asupra mea. Liderul lor era un om de o vârstă de nedescris, cu o faţă de metal îndoit ochii adânci şi gură mototolită. A venit la mine, cerşind generozitate, într-o limbă care părea să aparţină altui univers. M-a înghesuit, şi la fel au făcut şi ceilalţi, până când nu am mai putut respira din cauza mirosurilor lor. Cel mai tânăr dintre cerşetori a râs şi se părea că i-a căzut din gură o insectă stâlcită. Am strigat. Cerşetorul cel mai bătrân m-a prins cu cele două degete ale lui, iar strânsoarea lui era ca aceea a unei maşinării infernale. Apăsându-şi faţa aproape de a mea, atât de tare încât am fost suspendat într-un moment de leşin, a spus:
— Vino cu noi.
M-am eliberat lovind cu piciorul şi i-am împins pe cerşetori la o parte şi am fugit în bar. Podeaua era plină de dansatori. Încăperea plutea într-un strat gros de fum. Am dat peste o bancă şi m-am lovit de un cuplu ce dansa. O femeie a ţipat Muzica s-a oprit. Şi toţi, îngheţaţi în mişcările lor specifice, ca şi când aş fi adus o vrajă străină, s-au uitat la mine.
— Ce-i cu tine? a întrebat una din prostituate.
— Nimic.
— Pleacă de aici! a strigat unul dintre bărbaţi.
L-am recunoscut ca fiind unul dintre bătăuşi. Avea umeri laţi şi gâtul gros.

— Ieşi de aici!
— Nu!
— Eşti nebun?
— Nu.

Una din femei mi-a dat o palmă peste cap, iar eu am sărit asupra ei, şi atunci o mână m -a prins de ceafa şi m-a ridicat.
— Dacă nu pleci, te arunc eu afară, a spus o voce puternică.
— O să plec.

M-a lăsat jos. Am aşteptat. Apoi am arătat spre uşă. S-au uitat cu toţii. Fâşiile perdelei au fost date la o parte. Şi bătrânul cerşetor, făcând plecăciuni cu faţa şi mai ciudată în luminile roşiatice, a intrat. În spatele lui a venit toata turma de cerşetori. Au adus cu ei toată mizeria, mirosurile nedorite ale lumii. M-am dus într-un colţ al barului şi m-am aşezat pe o bancă. A fost o tăcere lungă. Bătrânul cerşetor, uitându-se in jur la toţi cu ochi neînfricaţi, a venit spre mine, aducându-şi turma cu el.
— Vreau băiatul, a spus el cu voce tare, arătând spre mine cu un deget strâmb.

În timp ce se mişca prin bar, întunericul venea cu el. Întunericul era un vânt care sufla din îmbulzeala de la uşă. Când una dintre prostituate a văzut diformităţile colective ale cerşetorilor, a scos un ţipăt îndurerat. Brusc, fără ca nimeni s-o pornească, muzica a început. Cel mai curajos dintre bătăuşi a urlat. Cerşetorii au adus cu ei în bar o forţă feroce, de nestăvilit. Au îmbâcsit totul cu mirosurile lor. Unul dintre cerşetorii mai tineri, care nu avea picioare şi se mişca pe cârje scurte de lungani inegale, s-a urcat pe masa la care era adunată cea mai mare parte a clientelei Pentru prima dată am observat că bătăuşii şi luptătorii politicienilor erau înspăimântaţi. Prostituatele s-au retras ţinându-se de nas.
— M - au trimis să-1 aduc pe băiat, a spus cel bătrân, îndreptându-se spre mine.
— Cine te-a trimis? am întrebat eu.

Toate feţele din bar s-au întors spre mine. Unul dintre cerşetori a râs. Altul a luat o tigvă de vin şi a băut-o toată. Ca la un semnal, restul au observat brusc băuturile şi farfuriile de

supă de ardei de pe mese şi, aruncându-şi cârjele, s-au năpustit peste toată mâncarea de acolo. Cei fără picioare s-au azvârlit în sus cu mâinile puternice. Cei fără mâini au sărit în sus şi, cu strânsoarea expertă a dinţilor lor, au prins castroanele cu supă de ardei şi au băut. Supa curgea în jos de pe marginile gurilor lor pe hainele murdare. Bătrânul cerşetor, stând nemişcat, cu ochii fierbinţi fixaţi asupra mea, s-a ţinut deoparte, cu silueta lui ponosită zvâcnind, cu un zâmbet ciudat pe buze. A stat nemişcat, şi la fel au făcut toţi ceilalţi Muzica s-a oprit. Farfuriile fuseseră răsturnate; cerşetorii beau supa şi mâncau carnea şi oasele de pe mese. Bătăuşii şi restul clientelei erau încremeniţi. Un băiat cerşetor a început să se înece. Altul a râs. Bătrânul s-a năpustit spre mine. Când am fugit printre prostituatele strânse la uşă, a fost ca şi cum am eliberat vraja ce se lăsase peste local. Brusc, bătăuşii i-au lovit pe cerşetori, au dat cu picioarele în ei, au aruncat cu farfurii în ei. Cerşetorii mâncau şi beau ca şi cum nu ar fi fost atinşi de nimic. Când vinul a fost golit din cupe, supa consumată, oasele rupte, măduva suptă din ele, cerşetorii - uimitori de agili cu toate membrele lor schiloade - au sărit asupra bătăuşilor. Prostituatele au fugit afară. Şi bătăuşii s-au panicat şi au fugit. Bătrânul s-a aşezat lângă mine. Eu nu m-am mişcat. A privit haosul oaselor aruncate, al meselor răsturnate, al paharelor sparte, şi apoi a zis:

— Câţi ochi ai?

— Trei, am răspuns.

El s-a uitat la mine.

— Câte urechi?

— Una.

— De ce?

— Aud lucruri, am continuat. Voci. Cuvinte. Copaci. Flori.

El a râs.

— M-au trimis să te aduc.

— Cine?

— Prietenii tăi.

— Cine eşti?

El s-a uitat prin jur şi a fluturat din mână deasupra barului

întunericul s-a împrăştiat M-a lovit peste cap şi am auzit ţipătul unei pisici. Ochiul unui câine s-a holbat în ochiul meu. A curs apă peste mine. Nu m-am clintit. Un vultur a zburat înăuntru dinspre uşă şi a aterizat pe capul bătrânului El a mângâiat vulturul cu mâna lui bună şi o lumină neagră mi-a.ţâşnit în ochi. Când i-am deschis, eram într-un câmp. în jurul meu şerpuia un râu verde. Am privit în sus şi am văzut un munte albastru. Din râu, voci chemau numele meu. O pisică a sărit direct prin mine. M-am mişcat. Cerşetorul a râs. M-am întors, m-am uitat la el şi am ţipat Avea patru capete. Unul dintre ele era capul unei ţestoase mari. Am încercat să mă mişc, dar m-a ţinut. Spirite învăluite în flăcări de floarea-soarelui s-au ridicat din pământ în jurul meu. Câmpul s-a cutremurat Râul şi-a năpustit apele pe malurile de coral, apa s-a transformat în stropi, şi în stropi le-am văzut pe spiritele mele însoţitoare, toate ţinând deasupra capetelor oglinzi albastre. Prietenul meu Ade era printre ele. Nu am avut şansa să le recunosc pe celelalte, pentru că, într-o strălucire în care toate luminile s-au întâlnit în oglinzi, stropii s-au dizolvat. O voce puternică a tulburat liniştea muntelui. Am căzut şi m-am trezit întins pe o banca. M-am ridicat Era întuneric. În luminile negre ale barului înotau peşti. Am stat nemişcat. Când m-am uitat roată prin încăpere, am observat că mai era o persoană în bar. Cineva a intrat aducând o lanternă. Lumina ei galbenă le-a şters formele. Am aşteptat. Silueta a pus lanterna în faţa mea şi a spus:

— Ai fost norocos azi

— Cum?

— Eu am dat greş, dar după mine vine spiritul cu cinci capete.

— De ce?

— Ca să te aducă înapoi.

— De ce ai dat greş?

Lanterna a tremurat Cealaltă persoană din bar, o siluetă masivă, s-a mişcat. Şi-a ridicat faţa umflată. Avea cei mai trişti ochi din lume. Erau mari şi singuri.'

— Doamna Koto!

— Nu-mi rosti numele!

— De ce nu?
A tăcut Ochii i s-au schimbat Au devenit puţin ameninţători.
— Sunt spirite în bar.
M-am uitat după forma din spatele lanternei. Forma dispăruse. Am observat ceva mişcându-se în spatele lămpii. M-am uitat Zvârcolindu-se, cu capul verde, cu ochii solzoşi, era o şopârlă mare. M-am mişcat încet, am pipăit după un obiect pe jos, am găsit o piatră şi am lovit şopârla în cap. Lampa s-a stins. Un vânt albastru a şuierat în bar şi s-a prăbuşit la uşă. M-am retras spre curtea din spate. Doamna Koto m-a prins în întuneric şi mi-a spus, cu vocea ca a unui taur bătrân:
— De ce i-ai adus aici?
— Pe cine? am strigat eu.
— Pe prietenii tăi.
— Care prieteni?
— Cerşetorii, spiritul.
— Ei nu sunt prietenii mei
— Sunt prietenii tatălui tău.
— Nu.
— Nu e el reprezentantul lor?
— Nu ştiu.
— A înnebunit cu politica.
— Eu nu ştiu nimic.
— Ce ţi-a spus spiritul?
— Nu am auzit.
Mi-a dat drumul.
— Vrei nişte supă de ardei?
— Da, am spus.
A ieşit şi m-a lăsat în întunericul straniu al barului. M-am întrebat ce se întâmplase cu electricitatea. Am început să simt mirosul cadavrului şopârlei, ca şi când îşi accelerase descompunerea. Uşa din faţă s-a deschis. Perdelele s-au dat la o parte. Am adulmecat mirosul de cizme, de energie neliniştită, şi am văzut în prag o formă precedată de mirosul de role împotriva ţânţarilor.
— Tată! am spus.

El a aprins un chibrit Faţa îi era lungă, ochii luminoşi şi fixaţi undeva în adânc şi avea o ţigară în gură. Chibritul s-a stins. S-a aşezat. Am ascultat cum gândea. Apoi a râs distrat şi a spus:
— Un om poate să rătăcească în jurul planetei şi totuşi să nu se fi mişcat nici un centimetru. Un om poate să aibă atât de multă lumină în minte şi totuşi să nu vadă ce e chiar în faţa lui.
Fiule, de ce stai aşa? Nu am ştiut ce să spun. A chicotit în întuneric.
— Un om poate să ducă întreaga lume şi totuşi să nu fie în stare să îşi poarte povara propriului său cap.
— Ce povară?
— Idei, vise, fiule, a spus el, puţin obosit. De când m-am luptat cu Leopardul Verde lumea s-a schimbat; Interiorul capului meu se măreşte.
După o vreme a zis:
— Poate că gândurile mele încep să miroasă.
— E o şopârlă moartă pe masă.
— Cine a ucis-o?
— Eu.
— De ce?
— E un spirit.
— De unde ştii?
— Spiritul mi-a vorbit şi apoi s-a transformat
— Nu ucide şopârle.
— De ce?
— Ele sunt mesageri. Uneori sunt spioni. Tatăl meu a trimis o dată o şopârlă să mă avertizeze.
— Cu privire la ce?
Tata a tăcut. Apoi a spus:
— Unii dintre duşmanii noştri urmau să mă otrăvească. Asta era în sat. Mi -au pus otravă în supă. Mă pregăteam să beau, când am văzut şopârlă asta dând din cap spre mine.
— Asta fac şopârlele.
— Eşti un ied prost, fiule.
— Şi ce s-a întâmplat?
— N-am băgat în seamă şopârlă şi mă pregăteam să beau din

supă, când şopârlă a fugit în sus pe perete. Am privit-o fascinat. Apoi a căzut în supă şi a murit

M-am gândit la ce spusese Tata. De afară din pădure am auzit glasuri de oameni beţi.

— Unde e şopârlă?

— Pe masă.

Tata a aprins un chibrit.

— Nu e nimic aici.

Chibritul s-a stins.

— Poate s-a întors pe tărâmul spiritelor.

— Nu vorbi despre spirite.

Vocile de afară au devenit mai gălăgioase.

— Cineva le-a dat cerşetorilor să bea vin. Nu am văzut niciodată cerşetori atât de beţi Sunt cu toţii membri ai partidului meu. Îi auzeam râzând, înjurând, bătându-se între ei.

— Ei mă văd ca pe liderul lor, a zis Tata. Şi nu am bani să îi hrănesc. Dar am să le construiesc o şcoală. Tu vei fi unul dintre profesori. Este vin de palmier? Unde e Doamna Koto?

— In curtea din spate.

— Du-te şi cheamă-o.

Am ieşit pe uşa din spate. Era foarte întuneric şi am văzut prostituatele pe scăunaşe sau stând prin jur, fumând în noapte.

Când m-au văzut şi-au supt dinţii. Bătăuşii şi restul clientelei plecaseră. M-am dus şi am bătut la uşa Doamnei Koto. După o vreme a deschis. Avea o lampă într-o mână, o perucă în cealaltă. Burta ei era foarte mare şi lată, faţa îi era umflată, ca şi când cineva o lovise. Oboseala îi încercăna ochii.

— Copilule care aduci ghinion, ce vrei?

— Tatăl meu...

— Ce tată? Lasă-mă în pace. Afacerea mea mergea bine, apoi te-ai dus şi i-ai adus pe toţi cerşetorii ăia şi mi-ai alungat toţi clienţii.

— Nu eu i-am adus.

S-a uitat la mine multă vreme. Arăta destul de înspăimântător. Mi-a dat să ţin lampa şi apoi şi-a pus peruca. Şi-a închis uşa şi s-a dus în curtea din spate şi le-a cerut

prostituatelor să plece. Ele au bombănit că nu fuseseră plătite.
— Am să vă plătesc mâine, când băiatul ăsta care aduce ghinion nu va fi aici.

Una câte una, prostituatele s-au ridicat Bombănind, blestemând, s-au dus în întunericul din faţa casei. Doamna Koto s-a aşezat pe un scăunel. Pe grătarul focului era o oală mare, verde, în tufişuri orăcăiau broaştele. Din pădure, o pasăre a ciripit de trei ori şi apoi s-a oprit. Greierii au cântat. Ţânţarii ne-au muşcat. După o vreme, una dintre prostituate s-a întors.
— Care e problema? a întrebat Doamna Koto.
— Cerşetorii ăia sunt beţi.
— S-au îmbătat cu vinul meu.
— Dacă nu scăpăm de ei, afacerea noastră va muri.
— Nu vorbi prostii. Du-te acasă. Vino mâine.

Ea a plecat. Am ascultat cum o strigau cerşetorii. Ea i-a înjurat. Cerşetorii au râs răutăcios.
— Prietenii ăia ai tăi mi-au spart toate paharele, a zis Doamna Koto. Şi farfuriile. Mi-au insultat clienţii. Au rupt două scaune. Cine va plăti toate astea?
— Tatăl meu vrea să discute politică cu tine.
— Cu cine?
— Cu tine.

Doamna Koto s-a întins după un băţ şi a început să mă lovească. Eu nu m-am mişcat. Ea s-a oprit.
— Tu şi tatăl tău sunteţi nebuni.
— Nu suntem nebuni.
— Nu mă simt bine, a spus ea cu o voce diferită.
— Care e problema?
— Banii. Politica. Clienţii. Oamenii.

Am tăcut.
— Ce vrea tatăl tău?
— Vin de palmier.

Mi-a oferit un râs scurt.
— Le-am dat tot vinul de palmier cerşetorilor.
— De ce?
— Făceau probleme, aşa că le-am dat vin de palmier şi au

plecat.

Le-am spus să plece departe, dar ei s-au dus în curtea din faţă.

— Ei vor să voteze pentru tata, am spus eu.

Doamna Koto s-a uitat la mine.

— Pentru tatăl tău?

— Da.

Ea a râs din nou.

— Doar găinile şi broaştele vor vota pentru el.

— Şi ţânţarii?

— Şi ei. Şi melcii.

— El a spus că ar trebui să te chem.

— Unde e?

— În bar.

— Deci s-a întors înapoi în barul meu după ce m-a făcut vrăjitoare, aşa-i?

— El vrea politică.

— Du-te şi spune-i că vin.

Când m-am întors înapoi în bar, Tata adormise. Dormea cu capul ridicat, ca şi când ar fi fost într-o transă. M-am tras mai aproape de el şi l-am ascultat scrâşnindu-şi dinţii. Licuricii luminau întunericul. Un fluture galben se învârtea în jurul capului Tatei. Am privit fluturele. Când a aterizat pe capul Tatei, l-am putut vedea în întuneric dintr-odată clar. O lumină galbenă îl înconjura. Lumina era exact de forma Tatei şi s-a ridicat în aer şi a venit în jos şi a început să rătăcească prin bar. Am urmărit lumina. Îşi tot schimba culoarea. S-a făcut roşie. Apoi auriu-roşiatică. Apoi s-a mişcat în sus şi-n jos, ridicându-se în aer şi sărind pe podea

I-a dat ocol Tatei ca şi cum ar fi căutat o cale să intre înapoi. Apoi lumina auriu-roşiatică a venit şi a stat lângă mine. Am început să transpir. Am strigat. Lumina şi-a schimbat culoarea. A devenit galbenă din nou, apoi un fel de albastru de diamant. Când l-am atins pe Tata, fluturele s-a ridicat de pe capul lui şi a dispărut prin tavan. Tata şi-a deschis ochii, m-a văzut şi a scos un strigăt straniu.

Apoi s-a uitat prin jur ca şi când nu ştia unde se afla.
— Eşti în barul Doamnei Koto, am zis.
El s-a uitat la mine, a aprins un chibrit şi când m-a recunoscut, 1-a stins. S-a tras mai aproape de mine. Simţeam mirosul lui de energie frustrată, aroma de spirală împotriva ţânţarilor; A aprins o ţigară şi a fumat în linişte pentru o clipă.
— Un om poate să rătăcească pe întreaga planetă şi să nu se mişte un centimetru, a spus el. Fiule, am visat că m-am dus să descopăr un nou continent.
— Cum îi spune?
— Continentul Spânzuratului.
— Ce s-a întâmplat?
— Când am ajuns cu barca mea, am văzut munţi, râuri, un deşert. Mi-am scris numele pe o piatră. Am intrat pe continent. Eram singur. S-a întâmplat un lucru ciudat.
— Ce?
— Eşti prea mic ca să înţelegi asta.
— Spune-mi.
— În timp ce mergeam, am început să visez locul, pentru ca locul să ia fiinţă. Am visat câmpii, păduri, cărări, spaţii larg deschise, plante ţepoase, şi apoi i-am visat pe oameni. Ei nu sunt ca noi. Ei simt albi. Oamenii tufişurilor. Ei au înaintat spre mine. Purtau haine ciudate şi aveau pietre preţioase în jurul gâturilor. I-am spus celui mai bătrân: „Ce faceţi voi, oamenilor, aici?". „Dar tu?", a întrebat el. „Eu tocmai am descoperit locul acesta. Se crede că e un nou continent. Voi trebuia să fiţi aici." „Noi am fost aici din timpuri imemoriale", a răspuns el. Şi apoi i-am visat plecând. Şi apoi un păstor a venit la mine şi mi-a spus: „Continentul acesta nu are nume" ,,I se spune Continentul Spânzuratului." „ Mâini un loc", a răspuns el. „Deci de ce nu are un nume?" „Oamenii nu-şi denumesc prea des propriul continent. Dacă nu poţi să-i dai un nume, nu poţi sta aici." Continentul s-a evaporat. M-am trezit pe o insulă ciudata. Oamenii m-au tratat cu asprime. Şi ei erau albi. Oameni neprietenoşi. Neprietenoşi cu mine, cel puţin. Am trăit printre ei mulţi ani. Nu puteam să găsesc calea de scăpare. Eram captiv

acolo, pe acea insulă mică. Mi-a fost greu să trăiesc acolo. Se temeau de mine din cauza culorii mele diferite. Cât despre mine, am început să slăbesc. A trebuit să micşorez continentul din mine ca să mă adaptez la micuţa insulă. Timpul a trecut

Tata a tras un fum din ţigara lui. Ochii îi erau strălucitori în întuneric.

— Apoi ce s-a întâmplat?

— Am început să călătoresc din nou. Am călătorit pe un drum până am ajuns într-un loc unde drumul dispărea în nimic. Aşa că a trebuit să visez un drum, pentru ca drumul să ia fiinţă. La sfârşitul drumului am văzut o oglindă. M-am uitat în oglindă şi aproape că am murit de uimire când am văzut că mă făcusem alb.

— Cum s-a întâmplat?

— Nu ştiu.

— Deci ce s-a întâmplat?

— Apoi totul s-a schimbat Eram într-un oraş mare pe insulă. Eram un vânzător de ştiri, vânzând ziare în faţa unei gări. Era o slujbă temporară. Aveam planuri mai mari. Era foarte rece. Era gheaţă peste tot.

— Gheaţă?

— Da. Gheaţă cădea din cer. Gheaţa mi-a făcut părul alb. Peste tot gheaţă.

— Apoi?

— Apoi într-o zi tu ai venit să cumperi un ziar de la mine.

Erai un bărbat tânăr. Când mi-ai plătit, banii mi-au ars mâna. Am început să fug când tu m-ai trezit.

Am rămas în linişte. Tata şi-a trosnit oasele timp de cinci minute. Apoi s-a întins. Apoi a scuturat masa şi a zis:

— Unde e vinul?

Lumina electrică a venit în bar, alungând umbrele, oferindu-le obiectelor o platitudine curioasă. Doamna Koto, cu două sticle de bere într-o mână, cu un castron de supă de ardei în cealaltă, a şchiopătat până la masa noastră.

— Termină astea şi pleacă, a spus ea trântind berea şi supa.

— Marea Doamnă Koto, nu eşti încântată să mă vezi, ei?

— După ce m-ai făcut vrăjitoare?
— Vinul tău de palmier era cel care vorbea, nu eu.

Ea s-a îndepărtat şchiopătând. Starea piciorului ei se înrăutăţise şi fusese rebandajat. S-a dus la tejghea, s-a aşezat dincolo de ea şi a pus muzică. Tata a băut supa înfometat. Mi-a dat ceva carne. A deschis sticla de bere cu dinţii.
— Nu e vin? a întrebat el.
— L-am dat tot prietenilor tăi.
— Care prieteni?
— Cerşetorii, am spus eu.
— Mi-au spart farfuriile şi paharele. De ce a trebuit să îi aduci aici?
— Nu i-am adus eu.
— De ce i-ai invitat la petrecerea ta?
— Nu i-am invitat.

Doamna Koto a oprit muzica. Tata a terminat prima sticlă de bere şi a început-o pe a doua.
— Doamnă Koto, vreau să vorbesc despre politică cu tine.
— De ce?
— Din interes.
— Pentru ce?
— Pentru oameni.
— Cine va vota pentru tine?
— Eu.
— Aud că vrei să-ţi înfiinţezi propriul tău partid?

Tata nu a spus nimic. Eu m-am uitat la posterele partidului politic pe care îl susţinea Doamna Koto. Am studiat imaginile şi posterele liderilor lor. Ea a zis:
— Nu-mi face probleme. Ia-ţi de aici cerşetorii. Nu vreau să îmi pierd clienţii.
— Şi cerşetorii votează.
— Lasă-i să voteze pentru tine, dar du-i de aici.

Vântul a suflat în uşă. Apoi am auzit un răpăit ciudat pe acoperiş. Becul se tot legăna. Cineva a intrat. La început nu am putut vedea cine era.
— Ieşiţi afară! a strigat Doamna Koto.

Apoi i-am văzut pe trei dintre cerşetori în uşă. Doi dintre ei nu aveau picioare şi se mişcau cu ajutorul braţelor, sprijindu-se pe cotiere. Al treilea avea un ochi bolnav. Au intrat în bar şi s-au adunat în jurul mesei Tatei. Tata şi-a terminat berea.

— Dacă scapi de ei, a zis Doamna Koto, am să uit de distrugeri, şi tu şi fiul tău veţi putea veni aici să beţi când vreţi voi.

Cerşetorii se jucau cu sticlele goale de bere. Tata le-a smuls sticlele şi s-a ridicat.

— Hai să mergem, mi-a spus.

Am ieşit afară şi cei trei cerşetori, pălăvrăgind, agăţându-se de pantalonii Tatei, ne-au urmat De-a lungul străzii ceilalţi cerşetori dormeau. Cei trei cerşetori ne-au urmat până am ajuns acasă. Tata s-a întors spre ei şi i-a alungat. Ei s-au oprit. Noi ne-am dus mai departe. Am privit înapoi şi i-am văzut pe cei trei cerşetori ghemuiţi în întuneric, uitându-se la noi cu ochi piezişi

DOI

Vântul şi tunetele au fost puternice în noaptea aceea. Am găsit-o pe Mama stând pe scaunul Tatei, cu o rolă împotriva ţânţarilor pe masă, cu o perucă ponosită pe pat Mama arăta obosită.

Nu a zis nimic când am intrat. Se legăna în faţă şi în spate, în timp ce vântul sufla deasupra acoperişului nostru şi tunetul bubuia deasupra noastră. Lucrurile se schimbau, camera arăta ciudat, şi Mama stătea acolo privind drept în faţă ca în josul unui drum lung, care nu se mai termina. Lumânarea ardea slab, ţânţarii se văitau, o molie se învârtea în jurul Mamei ca şi cum capul ei ar fi fost o flacără, iar ochii ei au devenit foarte strălucitori.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Tata aşezându-se pe pat.

Mama plângea. Nu scotea nici un sunet, ochii îi erau luminoşi, se uita drept în faţă ca şi când s-ar fi uitat în vânt şi plângea. M – am dus la ea şi mi-am pus capul în poala ei, iar ea nu s-a mişcat.

— Du-te şi cumpără *ogogoro,* a spus Tata ţâfnos. Mi-a dat bani şi m-am grăbit pe cealaltă parte a drumului. Unii dintre cerşetori se adunaseră în poarta clădirii noastre. Erau ghemuiţi în grupuri. Am cumpărat *ogogoro* şi la întoarcere am văzut că acum erau în faţa casei noastre. Stăteau întinşi pe saltele, sub streşinile de zinc ce picurau, urmărindu-mă în timp ce treceam.
Când m-am întors înapoi în cameră, Mama stătea pe pat şi Tata era pe scaunul lui cu trei picioare. Fumul de la rola împotriva ţânţarilor forma spirale albastre în jurul capului lui. Fusese aprinsă o lumânare nouă. Tata îşi fuma ţigara nepăsător. Mi-a smuls sticla de *ogogoro,* şi-a turnat o cantitate generoasă şi a băut. Mama 1-a privit Eu mi-am scos salteaua. I-am spus Tatei despre cerşetori.
— Următorul lucru va fi că vor acapara camera, a spus Mama.
— Am să construiesc o casă pentru ei, a răspuns Tata. Am să le construiesc o şcoală. Azaro îi va învăţa să citească. Tu îi vei învăţa cum să vândă lucruri. Eu îi voi învăţa cum să boxeze.
— Cine îi va hrăni? a întrebat Mama.
— Vor munci pentru mâncarea lor, a zis Tata.
Mama s-a întins pe pat. A tăcut o vreme. Apoi s-a ridicat şi a început să se plângă că taraba ei fusese luată în piaţă, că umblase toată ziua şi că vânduse foarte puţin, că picioarele îi erau umflate, faţa uscată de la soare şi că omul cu scaune de închiriat trecuse pe acasă şi ea i-a dat puţinii bani pe care îi avea.
— Trebuie să mi-i dai înapoi, a spus Mama.
— Am să-ţi dau dublu, a răspuns Tata.
Mama a continuat să spună cum umbla şi cum îşi vindea mărfurile de-a lungul drumului principal când a văzut-o pe o fostă colegă de clasă de-a ei. Fuseseră împreună în şcoala primară. Colega ei avea acum o maşină şi un şofer; arăta cu zece ani mai tânără decât Mama şi purta haine scumpe. Mama i-a vândut portocale şi femeia nu a recunoscut-o. Mama nu a vândut nimic altceva în ziua aceea; a venit direct acasă.
— Viaţa asta nu a fost bună cu mine, a spus Mama.
— Răsplata ta va veni, a zis Tata cu mintea în altă parte.

— Am să te fac eu fericită, am spus.

Mama s-a uitat la mine. Apoi s-a întins pe pat Curând a adormit. Vântul sufla prin toate crăpăturile din cameră și ne făcea să tremurăm.

— Ceva se va întâmpla, m-am aventurat eu.

— Ceva minunat, a spus Tata legănându-şi scaunul ca un expert.

Vântul sufla puternic. Molia se învârtea în jurul flăcării. Apoi, dintr-o dată, lumânarea s-a stins. Am rămas nemişcaţi în întuneric. Camera era liniştită.

— Mi-e dor să aud şobolanii, a spus Tata.

— De ce?

— Mă făceau să mă gândesc. Totul trebuie să lupte ca să trăiască. Şobolanii se străduiesc din greu. Dacă nu suntem atenţi, ei vor moşteni pământul.

Liniştea s-a adâncit. M-am întins şi l-am ascultat pe Tata gândind. Gândurile lui erau largi; se învârteau în jurul capului lui, ricoşând din toate lucrurile din cameră. Gândurile lui umpleau spaţiul, mă apăsau, şi după o vreme eram în capul lui, călătorind spre începuturi: m-am dus cu el în sat, l-am văzut pe tatăl lui am văzut visele Tatei fugind de el. Gândurile lui erau dure, îmi răneau capul, ochii mă dureau şi inima îmi bătea repede în căldura sufocantă a camerei. Tata a oftat. Mama s-a răsucit în pat. Camera era plină de gânduri de ametist şi sepia. în întuneric se mişcau forme. Un ochi verde s-a uitat la mine puţin de deasupra capului Tatei. Ochiul era nemişcat. Apoi s-a mişcat. S-a dus la uşă şi a devenit un tatuaj permanent pe pragul de lemn. Vântul a amplificat sunetul. Tata şi -a trosnit oasele. Când bătăile au devenit mai puternice, am simţit ceva mirosind atât de tare a putreziciune încât m-am ridicat.

— Ce e? a întrebat Tata.

— Ceva încearcă să intre în casă.

Bătăile s-au auzit în geam. L-am deschis; vântul a intrat şi m-a suflat spre pat. Mama s-a ridicat şi s-a dus la uşă. A deschis-o şi a scos un strigăt slab. Tata era nemişcat Mirosuri de moarte, de amărăciune, de trupuri bătrâne, de ochi în descompunere şi

de răni vechi au umplut camera. Apoi câţiva ochi au luminat întunericul. Am auzit un râset; şi din respiraţia lor a venit mirosul mâncării proaste şi al foamei lumii. Ei au intrat în camera noastră înconjurându-ne. În întuneric, cu un vânt amar printre ei, cu calmul străinilor care au devenit familiari, s-au aşezat pe jos, pe pat, pe salteaua mea. Nu puteam respira din cauza prezenţei lor. Cineva dintre ei s-a dus şi s-a aşezat la picioarele Tatei. Era o fată. Simţeam mirosul frumuseţii ei amare, al ochiului ei bolnav, al sânilor ei nespălaţi. Au venit printre noi nu ca nişte invadatori, ci ca nişte oameni care aşteptaseră multă vreme să îşi ia locul printre cei vii. Nu au spus nimic. Mama a rămas la uşă. Toţi ţânţarii exilaţi au intrat; licuricii căutându-şi lumina s-au strâns în jurul formelor din cameră. Un fluture roşu s-a învârtit în jurul capului fetei şi, când s-a aşezat pe ea, camera s-a luminat slab de o lumină portocalie fantomatică ce m-a făcut să clipesc.

— Cine sunteţi voi? a întrebat Tata cu o voce netemătoare.

A fost o tăcere lungă.

— Azaro, cine sunt oamenii ăştia?

Fata şi-a întins mâna şi a pus-o pe piciorul Tatei. Apoi a început să îl mângâie. I-a mângâiat picioarele până când şi ele au căpătat o lumină portocalie, şi păreau arse, separate de restul trupului său în întuneric.

— Mă ard picioarele, a spus Tata, şi nu simt nici o căldură.

— Cine sunteţi? a ţipat Mama. Ieşiţi afară, acum! Ieşiţi afară!

A fost o altă tăcere.

— Sunt cerşetorii, am spus.

Mama şi-a ţinut respiraţia. Tata şi-a tras picioarele şi a stat drept. Lumina portocalie din cameră s-a stins. L-am auzit pe Tata bâjbâind după cutia cu chibrituri. După o clipă, chibritul a fost aprins, dar nu de Tata. Fata cerşetoare ţinea flacăra sus în aer, astfel încât noi să vedem. Arăta minunată stând acolo la picioarele Tatei. Ochiul ei bolnav, în lumina înşelătoare, se făcuse de o ciudată culoare galbenă. Ochiul ei bun era aproape albastru, dar era plin de cea mai adâncă tristeţe şi tăcere. Rochia îi mirosea urât. Faţa ei era calmă ca aceea a unui spirit-

copil. Fără să îşi ia ochii de la Mama, fata cerşetoare a aprins o lumânare. Ne-am uitat prin jur şi i-am văzut, aşezaţi liniştiţi, ca la o întrunire de consiliu, pe jos, cu spatele sprijinindu-se de perete, pe pat, fiecare dintre ei plin de diformităţi, cu rănile deschise, cu cioturile mâinilor lipsă groteşti, cu picioarele ca de cauciuc răsucite. Era unul cu un cap enorm ca o sculptură mare de bronz mâncată de timp. Altul avea mărul lui Adam umflat. Totuşi, altul avea doi dintre cei mai pătrunzători şi mai atenţi ochi pe care i-am văzut vreodată. Păreau să fi fost creaţi de un zeu beat şi pervers.

Mama a scos un strigăt şi s-a năpustit asupra frumoasei cerşetoare. Părea destul de înnebunită. A prins-o pe fată de păr şi a încercat să o ridice. Fata nu s-a mişcat, nu a scos un sunet. Mama a luat-o de mâini şi a încercat să o tragă afară. Mama ţipa tot timpul. Păream să fim cu toţii într-o transă. Am privit-o toţi fără să ne mişcăm. Mama a încercat să o mişte pe fată, dar era ca şi cum s-ar fi luptat cu o forţă de neclintit Ochii fetei au devenit ciudaţi. A crescut în greutate, de parcă sărăcia şi suferinţa ei o contractaseră pe nevăzute, ca pe o stea pitică. Mama a început să urle:

— Ieşiţi afară cu toţii! Ieşiţi afară, cerşetorilor! Nu vedeţi că şi noi suferim? Povara noastră e prea mare pentru noi. Plecaţi! Luaţi-ne mâncarea, dar plecaţi!

S-a oprit brusc din ţipat. În tăcerea care a urmat, ciudata vrajă a fost ridicată. Am respirat mirosurile adânci de flori sălbatice, de ierburi bătute până la pământ de ploaie, de nori de lemn vechi, de bananieri şi de spaţii mari deschise, de brize verzi şi mosc şi heliotropi în soare. Miresmele au trecut Apoi Mama s-a întors spre Tata, a sărit asupra lui şi a început să îl lovească nestăpânit Tata nu s-a mişcat în scaun. Curând, sângera dintr-o zgârietura de lângă ochi. Apoi Mama i-a rupt cămaşa şi, când toţi nasturii au zburat, s-a trezit din febra ei. S-a oprit din nou şi s-a dus la fata cerşetoare. A îngenuncheat în faţa ei. Fata cerşetoare a început să mângâie picioarele Tatei. Mama, plângând, a spus:

— Nu am vrut să fac nici un rău. Viaţa mea e ca o groapă. O sap

şi rămâne la fel. O umplu şi se goleşte. Uită-te la noi. Toţi stăm într-o singură cameră. Umblu de dimineaţa până seara, vânzând lucruri, rugându-mă cu picioarele. Dumnezeu îmi zâmbeşte şi faţa mi se usucă. Uneori nu pot vorbi. Gura îmi e plină de un trai rău. Am fost cea mai frumoasă fată din satul meu şi m-am căsătorit cu nebunul ăsta şi mă simt de parcă am născut de cinci ori acelaşi copil. Trebuie să fi făcut ceva groaznic de rău da să sufăr în modul acesta. Te rog, pleacă de la noi. Soţul meu e ţicnit, dar e un om bun. Suntem prea săraci ca să fim răi şi, chiar şi când suferim, inimile noastre sunt pline de bunătate. Te rog, pleacă, vom face ceva pentru voi, dar lăsaţi-ne să dormim liniştiţi.

O tăcere lungă a crescut în urma discursului Mamei. Fata cerşetoare s-a oprit din mângâiatul picioarelor Tatei. Eu am început să plâng. Tata şi-a aprins o ţigară. Şi-a turnat nişte *ogogoro.* Ia dat şi fetei cerşetoare. Ea a băut Tata a dat pe gât ce a mai rămas. Fata a tuşit.

— M-ai auzit? a întrebat Mama.

— Ea e o prinţesă, a spus Tata. Au călătorit şapte zile să vină la petrecerea mea. Eu nu i-am invitat, dar ei au venit. Un râu nu îşi face o albie nouă degeaba. Drumul le-a dat un mesaj pentru mine. Nu vezi că ei sunt mesagerii?

— Care e mesajul lor? a întrebat Mama.

— Care e mesajul vostru? am întrebat eu.

Toţi cerşetorii s-au întors spre mine.

— Şi unde e bătrânul vostru? am spus eu, aducându-mi aminte de întâlnirea din bar.

Tata s-a uitat la mine.

Fata cerşetoare s-a ridicat. Ceilalţi cerşetori şi-au schimbat poziţiile. Apoi, fără să vorbească, luându-şi diformităţile şi rănile cu ei, dar lăsându-şi mirosurile malefice în urmă, au golit camera. Fata a fost ultima care a plecat S-a uitat la mine intens, apoi la Tata, şi a închis uşa după ea. I-am auzit târându-se până în faţa casei Câini lătrau în depărtare. Licurici, ţânţari şi molii au murit pe masă şi pe jos, ucise, se pare, de mirosul din cameră. Tata bea încet, legănându-şi capul ca într-un vis profund. Mama

s-a aplecat, şi-a tras o palmă peste picior şi cu o voce şoptită a zis:
— Au adus păduchi şi i-au lăsat să ne mănânce. Acesta e darul lor. Eşti nebun, bărbate.

Nu o auzisem niciodată pe Mama vorbind cu atâta asprime. S-a dus şi s-a aşezat pe pat. Rana Tatei sângera. Ochii îi erau aprinşi, maxilarul îi scrâşnea. Apoi a spus:
— Cândva au fost un popor mare. Foametea i-a alungat din regatul lor şi acum drumul e singurul lor palat Am să le construiesc o şcoală. Am să îi învăţ să muncească. Am să îi învăţ să cânte. Vom fi cu toţii fericiţi.

Mama a ieşit, a adus nişte apă şi a dezinfectat camera. Dezinfectantul, împrăştiat peste tot, îmi înţepa nările. Mama a schimbat cearşafurile. Tata a stat acolo, cu ochii visători, cu o barbă mare aspră pe faţă, cu sânge picurându-i pe o parte a feţei şi îngroşându-se pe umărul cămăşii lui rupte. Apoi Mama a venit şi i-a curăţat tăietura şi i-a pus Tatei pe faţă un plasture. S-a dus şi s-a întins pe pat. Tata a mormăit beat multă vreme. A vorbit despre construirea de drumuri pentru ghetou, despre proiectele de casă care vor ridica spiritul oamenilor, despre nevoia de inspiraţie globală, despre marinari fară nave, preoţi fără temple, regi fără case, boxeri fără adversari, mâncare fără stomac care să o mănânce, zei fără cineva care să creadă în ei, vise fără visători, idei fără cineva care să le înţeleagă, oameni fără direcţie. Ce spunea avea nici o logică pentru noi. Lumânarea ardea slab. El s-a ridicat şi, încă mormăind, a venit şi s-a întins pe jos lângă mine. Avea mirosul unui animal mare, un elefant zvelt, un miros de prea multă energie, prea multă speranţa, prea multă contradicţie. Ochii i se tot dădeau peste cap. A mormăit incoerent şi curând scrâşnea din dinţi. Când a adormit adânc, lumânarea a ars mai puternic, s-a înflăcărat ca şi când somnul Tatei îi îngăduia mai mult oxigen. Mama s-a dat jos din pat, mi-a cerut să mă mut, şi apoi a făcut ceva ciudat. S-a aşezat călare pe Tata şi a început să îl lovească. L-a lovit în faţă, 1-a lovit în piept, a bătut un ritm maniac pe burta lui, lovindu-1 şi plesnindu-1 cu toată puterea ei, ţipând pe un ton constant,

slab, Înspăimântător în tot acest timp, lovindu-1 fără oprire, până când mâinile ei au cedat.
— Cred că mi-am rupt oasele în maxilarul lui, a spus ea.
Tata nu s-a mişcat. Mama s-a uitat la el în timp ce dormea cu gura deschisă.
— De ce atunci când sunt fericită, şobolanii mor peste toată podeaua, a spus ea.
Eu am tăcut.
— Du-te şi dormi în pat, mi-a poruncit.
Apoi a suflat lumânarea şi s-a întins în linişte lângă Tata în întunericul nepăsător al camerei. Curând am auzit-o dormind. Lumea s-a învârtit Noaptea a umplut camera şi a măturat aerul deasupra noastră, umplând spaţiul cu spirite uşoare, cu formele vechi ale animalelor; păsări dispărute stăteau aproape de cizmele Tatei, o bestie frumoasă, cu ochi mândri şi a cărei blană tremura acoperită cu praf de aur, stătea deasupra siluetei Mamei şi a Tatei. Un copac s-a desenat pe el însuşi deasupra patului unde stăteam întins. Era un copac străvechi, trunchiul îi era albastru, seva spiritului curgea în multe culori strălucitoare în susul crengilor lui, densităţi de lumină străluceau din frunzele lui. Eu stăteam întins orizontal în trunchiul lui. Întunericul s-a mutat; forme viitoare, triburi moarte treceau prin peisajul nostru. Mergeau pe drumuri noi. Călătoreau de trei sute de ani şi au ajuns în spaţiul nostru de noapte. Nu visam. Era prima dată când îmi dădeam seama că un spaţiu invizibil intrase in mintea mea şi dizolvase o parte din structura interioară a fiinţei mele. Vântul câtorva vieţi mi-a suflat în ochi. Vieţile se întindeau cu mult în urmă şi când l-am văzut pe marele rege al lumii spiritelor uitându-se la mine prin uşa deschisă a ochilor mei, am ştiut că multe lucruri mă chemau. Probabil pentru că avem atât de multe lucruri în noi, comunitatea e atât de importantă. Noaptea era un mesager. Dimineaţa m-am trezit devreme şi am văzut unul dintre mesajele ei pe jos. Mama şi Tata, îmbrăţişaţi, încă dormeau. Pe faţa Mamei era o dâră lungă de lacrimă. Am adormit din nou şi când m-am trezit soarele era cald, cizmele Tatei dispăruseră şi Mama lăsase o portocală pentru mine pe

masă.

TREI

Cerşetorii care se îmbătaseră cu vinul Doamnei Koto îşi dezlănţuiseră furia foamei lor noaptea, în timp ce lumea se schimba. Spărseseră geamurile prăvăliilor, sfărâmaseră firma Doamnei Koto, spărseseră geamuri şi în cele din urmă se adăpostiră într-o casă neterminată la marginea pădurii. Locuitorii străzii se ridicaseră împotriva lor. Doamna Koto îşi trimisese bătăuşii partidului ei să îi alunge. Am văzut cerșetorii fară mădulare, cel cu o singură mână, cel cu un singur ochi, cel fără picioare, de-a lungul drumului, împrăştiaţi, în dezordine, vineţi şi bătuţi. S-au adunat sub copacii care se înălţau spre barul Doamnei Koto, înarmaţi cu beţe ce arătau penibil. Erau o armată amărâtă. Nu m-am dus în bar. Am văzut-o stând afară, pe un scaun înalt, înconjurată de prostituatele ei şi de bătăuşi. Cerşetorii m-au înjurat când am trecut pe lângă ei.

Când am ajuns acasă uşa era încuiată. Ade se juca pe microbuzul stricat al politicii. Arăta slab şi a fost fericit să mă vadă. Mi-a povestit cum microbuzul oamenilor bogaţi a venit şi a început să îi expedieze pe cerşetori. Dar cerşetorii tot veneau înapoi. Fusese multă luptă. Mulţi fuseseră răniţi. Ade vorbea aspru, vocea îi era slabă. Soarele era puternic în după masa aceea. Găinile stăteau liniştite în colţul străzii. Câinii erau apatici. Ne-am jucat în jurul microbuzului şi când am auzit strigăte dinspre barul Doamnei Koto, ne-am grăbit acolo şi am văzut că bătăuşii îi băteau din nou pe cerşetori.

După-amiază, un bărbat înalt într-un costum alb imaculat a venit la noi căutându-1 pe Tata. Era foarte înalt şi avea ochii înfundaţi în orbite şi capul mic. Stătea sub soarele nemilos, sprijinindu-se în bastonul unei umbre. S-a plâns de păduchi. S-a dus şi a cumpărat o sticlă de *ogogoro* şi a stat în faţa casei noastre, bând răbdător. Nu a vorbit cu nimeni. Faţa îi era relativ

lungă şi îşi ştergea clipind transpiraţia care îi curgea în ochi. După un timp a rămas foarte ţeapăn şi când m-am dus la el mi-am dat seama că adormise stând în picioare. L-am atins şi el s-a trezit cu o tresărire şi s-a dus în susul străzii spre drumul principal şi a dispărut.

Seara, Tata a apărut împreună cu cerşetorii care veniseră în camera noastră noaptea trecută. Cu energia abundentă a unui om care intra într-un nou destin, Tata i-a condus în josul străzii A încercat să ii organizeze să cureţe gunoiul, să mătură drumul, să vopsească tarabele, să planteze flori în apropierea şanţurilor. Sclipind de un mare entuziasm, purtându-şi cămaşa ruptă, cu plasturele fluturând pe o parte a feţei lui, Tata s-a dus din casă în casă, cerându-le oamenilor să voteze pentru el. A subliniat planurile lui pentru o şcoală, le-a sugerat oamenilor să contribuie la întreţinerea cerşetorilor, şi peste tot pe unde a mers oamenii îl înjurau pentru că aducea şi mai multe probleme în vieţile lor. Cerşetorii au curăţat gunoiul de la un capăt al drumului şi l-au aruncat la celălalt capăt. Au zdrobit florile pe care încercau să le planteze. Şi pentru că Tata nu îşi putea permite preţul vopselei destule ca să dea culoare monotonului maro ale tarabelor şi roşului albit de soare şi albastrului şi galbenului caselor, cerşetorii au stat majoritatea timpului cu pensulele nefolositoare în mâini. Frumoasa fată cerşetoare mergea după Tata peste tot. Când Tata se ducea la un alt grup de cerşetori, ei începeau să facă prostii din clipa în care se întorcea cu spatele. Au răsturnat tarabe şi nu le-au pus la loc. Au umblat prin mlaştină. Aproape de podul de lemn au găsit o saltea pe care crescuseră mucegaiuri şi ciuperci. Au bătut salteaua până au scos din ea gângăniile şi numeroasele creaturi microscopice. Am privit formele ciudate luându-şi zborul în aer. Cerşetorii intenţionau să facă din saltea un pat pe care să îl împartă cu toţii. A apărut fotograful, rapid ca un bliţ, şi le-a făcut poze. A fugit în asemenea grabă, de parcă duşmanii lui puteau apărea în orice clipă din lungile umbre ale serii. Nici măcar nu am avut şansa să vorbesc cu el. Devenise misterios şi enervant. Tata mergea în sus şi-n jos pe drum răcnind despre puţinătatea

voinţei noastre. Şi în timp ce mergea în sus şi-n jos urlând, avea loc un al doilea val de transformări.

PATRU

In seara aceea a fost cea mai fantastică adunare în barul Doamnei Koto. Peste tot erau microbuze galbene. Deasupra drumului pluteau parfumuri ciudate. Un număr mare de maşini erau parcate de-a lungul drumului şi pe marginile străzilor laterale. Muzica a răsunat toată noaptea, făcând casele de-a lungul drumului să se cutremure. Femeile erau îmbrăcate la fel în dantelă, în materiale cusute de mână identic. Brăţărilor de aur fals şi lănţişoarele, broşele şi inelele cu rubine ieftine, pantofii lor cu tocuri obligatorii străluceau sub lumini. Femeile erau peste tot, explodând de o sexualitate scandaloasă.

Bărbaţi puternici, scunzi, cu mărgele de şefi de trib în jurul gâtului şi evantaie din pene de vultur în mâini; bărbaţi cu picioare mari şi pantofi albi; bărbaţi cu ochi bulbucaţi străvechi şi burţi ieşite în afară, care mergeau în maniera veche a puterii tribale; bărbaţi aproape uriaşi, cu gâturi groase şi sprâncene asudate tunătoare şi coapse de o virilitate ca lemnul; toţi erau acolo.

Ei erau moştenitorii de titluri şi de acri mulţi de pământ.

Erau copii în roşu, familii întregi în haine din mătase asortate, un bătrân cu un papagal, vraci, ritualişti, membri ai cultelor şi un om scund cu o tichie albă şi un şir de capre pentru marele sacrificiu. I-am văzut aducând un animal ce arăta ciudat, o antilopă cu ochi pătrunzători. S-au îngrămădit cu toţii în bar.

Afară am auzit zvonuri că petrecerea era dată ca să sărbătorească faptul că Doamna Koto obţinuse noi puteri, instalarea electricităţii, consolidarea conexiunilor partidului ei, şi mai ales să-şi lărgească sfera de influenţă pe tărâmurile acestea şi pe celelalte. Se poate spune că era un eveniment menit să pecetluiască intrarea ei în lumea legendelor. Circula cel mai

bizar zvon despre ce se întâmplase cu adevărat în noaptea în care dormiserăm şi în timpul zilei în care noi, ca întotdeauna, habar nu aveam de schimbările ce aveau loc în constelaţiile energiilor şi ale aliniamentelor. Spaţii noi erau create, în timp ce tot ce vedeam noi erau evenimentele cotidiene ale bătăuşilor şi microbuzele de propagandă şi violenţa luptei politice. Spaţii noi pe care nu le puteam numi şi nici imagina, dar pe care le puteam doar intui din gesturi neterminate şi proverbe întunecate incomplete. Zvonurile au învestit totul cu o şi mai mare importanţă. Zgomote fabuloase pluteau prin aer. Vânzătorii de alune, prăjitorii de porumb, ghicitorii, reparatorii de roţi, negustorii de bere, toţi s-au adunat în faţa barului, privind înăuntru de la o distanţă respectabilă, făcând afaceri, în timp ce barul răsuna de zgomote de beţie şi râs şi, din când în când, de strigăte ritualice străpungătoare.

Apoi spre uimirea noastră, electricieni şi tâmplari, mecanici şi diverşi muncitori au venit în spatele unui camion şi au conectat cablurile argintii de la stâlpul electric la barul Doamnei Koto, sau aşa părea; au conectat cablurile din tavan în faţă unde fusese firma; au aranjat cablurile şi au adus minunea becurilor multicolore, iluminând noaptea. Omul care închiria scaune, în elementul lui, a adus cincizeci şi şase de scaune. Sub privirile noastre uimite, muncitorii au ridicat un cort din pânză impermeabilă roşie şi galbenă. Grătare înconjurate de femei ce transpirau sfârâiau de grăsimea încinsă de carne de capră şi de berbec şi de antilopă. Mari cantităţi de bere erau aduse în lăzi cu numere şi nume ale noilor faimoase berării. Şi, pentru prima dată, am auzit cum poate fi muzica publică. Sunetul toboşarilor sălbatic de virtuozi, melodiile înflăcărate de tubă, tonurile alunecoase ale clarinetului şi octavele saxofonului bass, vocile nazale ale muzicienilor cântând sincopat, clopoţeii şi gongurile au făcut ca aerul să vibreze şi pământul să se cutremure şi picioarele spectatorilor de afară să se contracte de dorinţă. Am privit siluetele dansatorilor sub cort. Becurile de lumină albastră şi galbenă şi portocalie, tuburile fluorescente strălucitoare de pe stâlpi au atras musculiţele şi moliile într-o frenezie a dansului,

cu aripile bătând pe ritmuri violente.

Locuitorii din zonă, care nu aveau nici o speranţă să fie invitaţi la petrecere, şi-au pus hainele lor cele mai bune şi stăteau în jurul cortului, sperând să prindă măcar o scenă din sălbaticele petreceri, sperând totuşi mai mult, o întâlnire favorabilă, un bilet din întunericul de afară, unde toţi priveam şi şuşoteam despre sarcina anormală a Doamnei Koto. Se spunea că i se apropia sorocul. Unii oameni făceau asta să sune aproape apocaliptic. Cerşetorii, la o bună distanţă de noi, s-au adunat şi ei în afara cortului. Aromele delicioase ale cărnii de capră şi ale cărnii de antilopă, ale prăjiturilor cu fasole, ale bananelor prăjite şi ale tocăniţei ne făceau să salivăm, ne făceau să înjurăm cu mare amărăciune sărăcia şi întunericul exterior cărora păream încredinţaţi pe veci.

În mijlocul tuturor acestor lucruri, Tata a încercat să îi pună pe ceilalţi cerşetori la treabă. Dar se pare că îşi pierduseră interesul pentru trucurile lui. Tata a început să urle de-a lungul drumului. Deziluzia începea să izbucnească în venele lui. Tristeţea lui mi-a accelerat înţelegerea. Doar fata cerşetoare, ghidându-şi tatăl prin jur cu un băţ, încă îl urma. Tata a strigat:

— Putem schimba lumea!

Oameni au râs de el.

— De aceea drumul nostru e flămând, a urlat Tata. Nu avem nici o dorinţă să schimbăm lucrurile.

Unul dintre bărbaţii din afara cortului, locuitor al întunericului de afară, a spus:

— Tigrul Negru e nebun!

Tata s-a întors şi 1-a certat pe bărbat. Locuitorii zonei au sărit pe Tata. Erau deja exasperaţi de ciudăţeniile lui. Fata cerşetoare a ţipat. A aruncat cu pietre în atacatori. Una dintre acele pietre 1-a lovit pe Tata în rană. Locuitorii, în furia lor că au fost lăsaţi pe dinafară petrecerii sclipitoare, s-au întors împotriva cerşetorilor. Cerşetorii au ripostat, au pierdut lupta iniţială şi au fugit în cort. Bătăuşii i-au aruncat afară. Bătăuşii şi scandalagiii aveau bice pentru cai. După ce i-au aruncat pe cerşetori afară, au năvălit asupra noastră, lovind în toate direcţiile, biciuindu-i

fară deosebire pe locuitori şi pe cerşetori, ca şi cum noi toţi aparţineam aceleiaşi frăţii. Bătăuşii s-au biciuit pe ei înşişi în ere viitoare. S-au biciuit pe ei înşişi în pasiuni militare viitoare. Le-au bătut pe femei şi pe copii deopotrivă. Vântul ne-a suflat pe toţi împreună. Ei ne-au bătut şi noi am fugit urlând, împrăştiaţi şi zăpăciţi. Sub ameţeala tuturor incantaţiilor ritualice dezlănţuite în atmosfera nebănuitoare, sub febra noii ascendenţe, cu siguranţa lungii lor cârmuiri şi cu transformarea inevitabilă în oameni ai puterii, bătăuşii au făcut aerul să trosnească de dispreţul lor pentru cei din întunericul de afară, ale căror feţe toate păreau una, şi care ameninţau petrecerea doar cu haos. Şi apoi a venit afară Doamna Koto. A
văzut dezordinea şi a urlat. A urlat să se facă ordine. Bătăuşii şi bodyguarzii ei şi-au recuperat stăpânirea de sine instantaneu. Doamna Koto era strălucitoare în volumul auriu al hainelor ei dantelate, cu pene la pălărie. Avea un nou baston cu un cap metalic de forma unui cap de leu. Piciorul i se mărise. Burta i se umflase. Faţa îi era contractată, pe pleoapele ei strălucea antimoniul. Arăta glorioasă. Doar prezenţa ei, deja legendară, ne reducea la tăcere în întunericul în care fuseserăm împrăştiaţi. Ne-a implorat să-i lăsăm petrecerea în pace. Ne-a promis propria noastră sărbătoare, o petrecere pe care o va da ca să îşi arate respectul pentru noi şi mulţumirea pentru că o susţinuserăm în politica ei. I-a ordonat noului ei şofer să ne dea băuturi şi resturi de mâncare. A şchiopătat înapoi în cort.

Cerşetorii şi locuitorii zonei deopotrivă s-au luptat pentru mâncare şi băuturi. Bătăuşii şi bodyguarzii s-au uitat la noi. Îşi băteau joc de noi cântând. S-au îmbătat cu propria lor batjocură. Tata i-a înjurat şi a intrat furtunos în casă, cu fata cerşetoare urmărindu-l de la distanţă. M-am luat după ea. Tata a intrat în cameră şi fata a rămas afară. Oamenii din clădire şopteau tot felul de lucruri despre noi. Nu puteam auzi ce spuneau. Fata cerşetoare s-a întors spre mine cu ochii ei stranii. Nu am mai ascultat şoaptele.

— Cum te cheamă? am întrebat-o.

— Helen, a spus ea.

— Îţi place de tatăl meu?

O vreme nu a zis nimic. Apoi, în timp ce mă pregăteam să plec, ea a spus:

— Poate tu eşti cel pe care îl plac.

Nu am înţeles. M-am dus în cameră. Tata se îmbrăca în costumul lui negru franţuzesc. Avea trei plasturi pe faţă. Se parfumase neglijent cu un îngrozitor parfum arab. Şi-a luat cizmele vechi, şi-a pieptănat părul şi şi-a făcut cărare. I-am spus despre bărbatul în alb.

— Un bărbat alb? a întrebat Tata cu o voce emoţionată.

— Nu, am spus eu.

— Ce a vrut? Vrea să voteze pentru mine?

— Nu.

Tata a bătut cu cizmele în podea. Când a fost mulţumit de locul ocupat de picioarele lui, a zis:

— Tot felul de oameni sunt interesaţi de mine. De azi ţin uşa deschisă.

— Şi hoţii?

— Care hoţi? Ce pot să fure?

— Banii mamei.

— Are ea bani?

— Nu ştiu.

— Bine. Avem nevoie de voturi. Mă duc la petrecerea Doamnei Koto. Îmbracă-te. Du-te şi te spală pe faţă. Tu ai să fii subalternul meu.

— Şi fata?

— Care fată?

— Helen, cerşetoarea.

— Ea va fi bodyguardul meu. Toţi cerşetorii sunt bodyguarzii mei. Am să le construiesc o universitate.

— Când?

— După ce te speli tu pe faţă.

M-am dus şi m-am spălat în grabă. Când m-am întors, Tata plecase. Fata cerşetoare era în faţa casei. I-am condus pe cerşetorii ei la petrecerea Doamnei Koto.

CINCI

Afară din cort, Tata se străduia să intre.
— Sunt un politician! a zis el.
— Nu vrem politicieni ca tine, a spus unul dintre bodyguarzi.
— De ce nu?
— Pleacă. Dacă eşti un politician nu vei intra nepoftit [1].
— V-am dărâmat eu poarta? a răspuns Tata indignat. Nu am maşină.
— Doar pleacă.

Tata a început să urle insulte. S-a agitat atât de mult încât bodyguardul a trimis după scandalagii. Ei au venit şi l-au îmbrâncit pe Tata şi l-au aruncat lângă pădure. El a venit furtunos înapoi, cu haina acoperită de noroi, cu frunze uscate în păr, cu plasturele fluturându-i. S-a dus la bodyguard şi 1-a doborât cu un singur croşeu.
— Dacă doar pe cei care intră nepoftiţi îi respecţi, atunci eu intru, a spus Tata.

Bătăuşii s-au aruncat asupra lui. El 1-a aruncat pe unul dintre ei pe capota unei maşini. I-a făcut vânt altuia cu un pumn în plexul solar. Tata tremura de atâta energie; ochii lui aveau o lucire maniacă. Cineva a Strigat. Doamna Koto a ieşit, a văzut ce se întâmpla, le-a spus bătăuşilor să nu se mai bată şi, foarte politicoasă, 1-a rugat pe Tata să intre la petrecere. Eu l-am urmat. Fata cerşetoare m-a urmat pe mine. La uşă l-am întâlnit pe bătrânul orb. Avea un instrument nou, o muzicuţă. Purta ochelari galbeni şi o pălărie roşie.
— Tu ce vrei? m-a întrebat pe mine.
— Să intru.
— Nu poţi.
— De ce nu?

1. Joc de cuvinte intraductibil în limba română: *to gatecrash* (a intra neinvitat) şi *to crash agate* (a dărâma o poartă).

— Copil urât. Arată-mi-i pe prietenii tăi şi am să-i mănânc.

M-am înghesuit pe lângă scaunul lui cu rotile şi am intrat la petrecere. Erau, de fapt, mai puţini oameni acolo decât părea din afară. Sau poate erau toţi altundeva, la petrecerea din spatele petrecerii. Zgomotul făcut de echipamentul muzical era foarte puternic. Am văzut uriaşi şi pitici. Am văzut un om alb cu gene argintii dansând cu o femeie ai cărei sâni mari îi aprindeau faţa. Mesele lungi erau pline de fructe şi carne prăjită, orez şi farfurii cu supe ce miroseau delicios, legume şi tacâmuri din plastic. Peste tot pe unde m-am uitat, luminile îmi răneau ochii. Spaţiile înghesuite au devenit brusc goale. Şi, în spaţiul gol, am văzut forme fantomatice de oameni albi cu caschete supraveghind excavările pietrelor preţioase din pământul bogat. Excavarea era făcută de maşini spectrale. Am văzut siluetele fantomatice de bărbaţi tineri şi de femei, cu capetele plecate, cu gâturile şi gleznele înlănţuite împreună, facându-şi procesiunea tăcută prin sărbătoare. Ei mergeau încontinuu, dar rămâneau în acelaşi loc. Deasupra lor petrecăreţii dansau pe muzica unei noi ere care promisese Independenţa.

Oamenii politici, căpitanii cu robele lor, cântăreţii de laude, toţi dansau viguros, transpirând, zâmbind. Doamna Koto rătăcea în agonie printre petrecăreţi, cu piciorul ei bolnav trăgând- o în jos, cu capul lăsat într-o parte ca o Mascaradă ne mângâiată, cu faţa strălucind de trai bun. Era ciudat să o vezi devenind tot mai frumoasă în timp ce se umfla tot mai tare. O expresie de dispreţ profund atârna involuntar pe buzele ei. Orchestrând fantastica petrecere, ea trecea printre siluetele procesiunii înlănţuite şi a început să strănute atât de tare încât şi-a sucit gâtul. Femeile au venit şi au dus-o în sanctuarul interior al barului.

Tata se plimba vorbind despre politică. Arăta mizerabil în costumul lui negru franţuzesc. Toţi cei cu care vorbea se uitau la el nedumeriţi şi îşi puneau o batistă la nas. Femeile refuzau să danseze cu el. Tata a făcut o pauză într-un colţ, ciugulind o bucată de carne de capră, arătând zăpăcit Eu m-am plimbat printre papagalii mari din cuşti, am văzut găini fără pene

mişcându-se pe farfurii şi am întâlnit o antilopă legată de un stâlp. Se uita fix la mine. Ochii ei erau mari şi îşi schimbau culoarea, avea un smoc alb de barbă care îi ajungea până jos la coapse, emana un miros puternic şi stătea nemişcată în timp ce toţi dansau în căldura din cort. Am văzut dansând bărbaţi cu erecţii politice. Mirosul de transpiraţie şi de virilitate umplea aerul. Femeile care dansau generau valuri de căldură când îşi răsuceau fundurile. La un capăt al petrecerii, o maimuţă legată fura perucile prostituatelor. Un politician contempla bucile tremurătoare ale unei femei, când maimuţa a înşfăcat bucata de antilopă friptă din mâinile lui. Maimuţa s-a ascuns. Politicianul s-a uitat prin jur. Şi-a luat o altă bucată de carne friptă şi şi-a reluat contemplaţia. S-a întâmplat acelaşi lucru. Curând după aceea a plecat împreună cu femeia. Apoi am văzut o pereche de mâini târându-se pe sub mese. Muzica a devenit mai puternică. Cineva mi-a dat ceva să beau. Era o băutura foarte tare şi am băut-o pe toată şi am mai cerut. Pământul s-a cutremurat sub asaltul muzicii şi al dansului. Becurile multicolore s-au legănat. Sub mese, mâinile cu trei degete, picioarele cu două degete despărţite rătăceau prin jur fără să atingă pământul. Găleţi de mâncare pluteau prin aer fără să fie duse de nimeni. Mâncarea a dispărut sub mese. Când muzica s-a oprit, un pitic a apărut pe platformă şi a cântat laude eternului Partid al celor Bogaţi. Apoi a început să înghită mărgele de scoici şi le-a scos pe urechi. Bătrânul orb a cântat cu muzicuţa lui, cu un lichid verde picurându-i din ochi. Oamenii au aplaudat şi s-au înveselit şi au băut în cinstea partidului, în cinstea lungii lui dominaţii viitoare a naţiunii şi în cinstea Doamnei Koto. Muzica a fost reluată. Bătrânul orb s-a împiedicat peste tot, foarte beat, călăuzit de o femeie într-o rochie albastră şi o bluză asortată. Când se lovea de bărbaţi, se ridica înţepenit şi spunea:

— Ah, o petrecere!

Când dădea peste femei, râdea şi îşi aducea mâinile osoase în faţă, bâjbâind după sânii lor. Femeile îi dădeau multă atenţie. A fost condus la scaunul lui. A dansat acolo ca un miriapod răsturnat. Femeile îi tot aduceau băuturi. El a băut din greu,

uitându – se prin ochelarii lui galbeni la petrecere, zicând din când în când:
— Ah, Doamne ale Nopţii!

Papagalii au cârâit gălăgios în oiştile lor. Antilopa m-a fixat iarăşi. M-am uitat înapoi în ochii ei de culori adânci. M-am uitat în ochii ei hipnotici şi m-am simţit atras în conştiinţa ei, m-am simţit umplut de anxietate şi nelinişte. Când a trecut acel moment, cu greaţă şi bilă urcându-mi în gât, m-am trezit într-o pădure galbenă, răzbătând prin lucirile de smarald ale pânzelor de păianjen. Stele cădeau de pe cerul nopţii, plonjau în pământul pădurii şi formau cratere adânci. Am galopat în vise de energii abundente prin jungle mari, strălucind de libertatea vântului şi a spiritului plutitor care dezintegrează trupurile tuturor alergătorilor nopţii. În timp ce mergeam mai departe, am văzut forme ale strămoşilor calmi; bărbaţi şi femei pentru care stelele erau şi cuvinte, şi zei, pentru care lumea şi cerul şi pământul erau un limbaj vast de vise şi semne. Am trecut de monolitele de piatră ale nopţilor adânci de tranziţie, când oamenii dintr-o epocă străveche erau creatori mai înainte de a fi vânători; am trecut de locuinţele spiritelor. Eram mesagerul vântului Spiritele călăreau împreună cu mine, se jucau cu limbajul vitezei mele, cu enigmele cuvintelor mele. Se uitau adânc în ochii mei şi am înţeles. Am alergat prin pădurile nopţii, unde toate formele erau mutabile, unde toate lucrurile îşi schimbau identităţile şi unde totul dansează într-o exaltare de flacără şi înţelepciune. Am alergat până când am ajuns la Atlantic, argintiu şi albastru sub noaptea pădurilor. Păsări zburau pe cerul acvamarin. Pene se învârteau pe valuri. Cerul era plin de nori denşi, albi, mişcându-se ca nişte armate invadatoare de ceaţă şi fantome deasupra albastrului adânc, senin şi sub stelele regeneratoare. Navele-fantomă vechi de secole acostau neîncetat pe maluri. Am văzut flotele, catargele, navele mari spectrale şi zecile de bărci înşirate, purtând fiinţe cu coifuri, cu oglinzi şi pistoale şi texte ciudate neatinse de sarea Atlanticului. Am văzut plaja navelor şi a bărcilor. Oamenii albi, cu forme fantomatice în nopţile adânci, au păşit pe malurile

noastre, şi am auzit pământul plângând. Plânsetul m-a speriat. Adânc în ochii antilopei, am alergat prin pădurile galbene, prin generaţiile amăgite, prin timp. Am fost martor la distrugerea marilor altare, la moartea pădurilor uriaşe care au adăpostit hoardele de rebeli, cât şi amintirile alinătoare, textele sacre, secretele alchimice ale vrăjitorilor şi ierburile ameţitoare. Am văzut pădurile murind. Am văzut oamenii devenind din ce în ce mai mici. Am văzut moartea multelor lor drumuri şi căi şi filozofii Pietrele 1or preţioase şi stâncile de energii atomice erau extrase din adâncurile amintirilor lor ancestrale. Am văzut copacii retrăgându-se, strigând în pământul albastru. Am auzit spiritele măreţe ale pământului şi pădurea vorbind despre un exil temporar. Spiritele au călătorit mai adânc în spaţiile secrete, împletind vrăji de nebunie în jurul locuinţelor lor tăinuite ca să-i împiedice pe oameni să le strice vreodată adăposturile în care se ascundeau de paşii îngrozitori ai invadatorilor. Am văzut ridicându-se case noi. Am văzut poduri noi întinzându-se prin aer. Podurile vechi, invizibile, umblate de oameni şi spirite deopotrivă, au rămas intacte şi mai puţin frecventate, în timp ce libertatea spaţiului şi prietenia cu pescăruşul pestriţ şi cu alte păsări au devenit mai limitate cu noua eră, ceva a murit în mine. Am fugit să mă afund în peşterile de sare ale pământurilor stâncoase. Vânători cu noi instrumente ale morţii m-au urmat. Când fiinţele umane şi animalele se înţelegeau unele pe celelalte, eram cu toţii liberi. Dar acum vânătorii erau pe urmele mele în ochii antilopei. Şi, în timp ce scăpăm în pădurea de tunet ale cărei porţi invizibile sunt sigilate cu şapte incantaţii, o lovitură s-a abătut asupra capului meu. Am deschis ochii şi m-am trezit legănat de o femeie pitică. Ochii ei erau enormi şi trişti. Am încercat să mă ridic şi să mă scutur de confuzia din capul meu, dar ea m-a ţinut strâns. Optsprezece ochi s-au uitat la mine. Dincolo de ochi am văzut antilopa privindu-mă intens, drogată de captivitatea ei, uitându-se la mine de parcă libertatea mea ar fi stat în salvarea ei de la moartea iminentă, de la sacrificarea ei pentru a deschide drumul destinului Doamnei Koto.

ŞASE

— O, prietene, te-ai trezit! mi-a spus pitica.

Purta o rochie albă cu volane de dantelă şi ţechini falşi. O mai văzusem înainte. Avea un zâmbet dement şi larg lipit pe faţă. Ochii îi erau ca luna şi când mă uitam în ei, spaţiile din capul meu se tot mutau. Ochii antilopei m-au atras. Calzi, vechi, magnetici, vorbeau o limbă a stării şi a sângelui.

— Ţi-am cerut să dansezi-cu mine, dar ai refuzat, a spus pitica, fulgerându-şi zâmbetul ei ciudat, însufleţit.

Mi-a luat mâinile şi mi le-a pus pe sânii ei mari, frenetici. Palpitau ca două inimi puternice. Pitica a tremurat, zâmbetul a devenit mai slab pe faţa ei. S-a uitat la mine cu o asemenea blândeţe înspăimântătoare şi dorinţă încât m-au trecut toate sudorile. M-a tras pe ringul de dans, şi în mijlocul râsetelor de beţivi ale celorlalţi petrecăreţi, m-a atras în ritmurile stridente ale muzicii. Mă ţinea strâns lângă sânii ei şi m-a afundat în ciudata sexualitate a trupului ei moale, şi înainte să-mi dau seama ce făceam, mă învârteam printre picioarele robuste ale adulţilor. M-a întors roată, s-a aruncat asupra mea, şi-a scuturat sânii în faţa mea, m-a prins de fundul meu mic şi s-a agăţat de mine, m-a ameţit, şi în dansul ei torid a dizolvat lucrurile în jurul meu. Mă tot învârtea, umplându-mi capul cu puterea bizară a dorinţei, cu zâmbetul ei devenind din ce în ce mai mare. Mă ţinea atât de strâns încât sângele ameninţa să-mi explodeze beat în urechi. Lumini roşii mi-au inundat creierul şi, când ochii mi s-au limpezit, mirosurile a o mie de parfumuri, ale sexului sălbatic în nopţi fierbinţi, interzise, ale fluidelor vaginale, ale transpiraţiei animalice mi-au copleşit simţurile. În căldura teribilă a dansului am văzut că, printre dansatoarele erotice, politicieni şi lideri, negustorii puterii, sectanţi, susţinători plătiţi, prostituate şi bătăuşi, toţi mişcându-se pe ritmul noii muzici, printre toţi aceştia erau şi fiinţe străine lumii celor vii. Am văzut

că unele dintre prostituate, care aveau să fie viitoarele mirese ale puterii decadente, aveau picioare de capră. Unele dintre femei, care erau himere şi sirene şi curtezane ofilite, aveau picioare de păianjen şi de păsări. Unii politicieni şi negustori ai puterii, lideri şi oameni care păreau inocenţi, care de fapt erau satiri şi minotauri şi satanişti, aveau copite de taur despicate. Copitele lor şi picioarele osoase erau acoperite cu abilitate de piele îmblănită. Îmbrăcaţi complet, dansau ca bărbaţi şi femei când, de fapt, ei erau morţii, spiritele şi animalele deghizate, oameni cu jumătate de normă dansând pe muzica puterii ascendente. Totul în jurul meu părea să îşi schimbe forma şi să renunţe la ea. Am strigat. Pitica m-a învârtit roată. Mesele au zburat spre mine, prin mine. Şi mă învârteam, ameţit, cu întreaga mea fiinţă în dezintegrare, dansând nu cu o pitică, ci cu spiritul cu patru capete care îşi licitase timpul. Eu mă îndrăgosteam de viaţă şi spiritul cu patru capete alesese momentul potrivit ca să danseze cu mine, întorcându- mă şi răsucindu-mă prin spaţiile ciudate, făcându- mă să-mi dansez drumul afară din lumea celor vii. Luminile au devenit violete. Încă prins într-un dans pe care nu-1 puteam controla, m - am trezit într-un deşert unde umbrele erau lucruri reale, unde nisipul era suflat în aer şi încremenea în formele unor fabuloşi monştri de sticlă. Spiritul cu patru capete m-a condus într-un dans prin deşert, ţinându-mă într-o strânsoare de fier. Cu cât mă luptam mai tare, cu atât mai puternică devenea strânsoarea, până când mâinile mi s-au învineţit M-a condus în dans prin vânturile deşertului, care ascundeau formele spiritelor stăpânitoare şi ale creaturilor puternice care împrumutau furtunile de nisip ca să îşi îmbrace goliciunea; printre nisipurile striate, deasupra viermilor vastului deşert, prin oraşele-miraje în care fantomele lichide ale aerului ascundeau oraşe ce pulsau de bazaruri şi pieţe şi cuiburi de halucinaţii; m-a condus în dans prin oraşele-miraje unde erau femei înalte cu sâni de sticlă şi femei frumoase care aveau cozi fosforescente de pisică, pe deasupra fântânilor, pe lângă oaze unde siluete obscure transformau argintul în apă, printre străzile cartierelor de elită

unde oamenii strigau după dragostele lângă alei de sclavi unde suflete nenumărate îşi scriseseră numele pe pereţi cu carnea lor, de-a lungul secţiilor de soldaţi drogaţi, prin garnizoanelor oraşelor sclave, în inima civilizaţiilor uitate unde Pitagora venea să înveţe matematica, prin pădurile secrete ale zeilor deşertului şi prin casele goale ale profeţilor reîncarnaţi, prin marile întinderi deşertice care erau de fapt populate cu triburi aventuriere şi fiinţe războinice şi oameni care deveniseră propriile lor inscripţii în piatră, prin toate acestea, spiritul cu patru capete m-a condus în dansul morţii. Am zărit Sfinxul cu faţa lui neagră, originară. Am fost plonjat în furtuni de nisip şi în vârtejuri, cu nisipurile şuierând în jur, şi am văzut copacii şi plantele invizibile, pajiştile pline de flori cu calicii pasionale, toate fantome ale vegetaţiei care fusese acolo. Şi am fost aruncat în sus prin supapele arzătoare ale vârtejurilor de nisip şi m-am simţit atât de fierbinte, cu capul explodându-mi de flăcări, cu ochii plini de nisip aburind, şi când am strigat, muzica zeilor deşertului mi-a înecat ţipătul. M-am luptat să scap. M-am zbătut, am dat din picioare. Nu doream deșerturi în mine. Şi în timp ce ne apropiam de centrul pârjolitor al deşertului, unde o navă cu pânzele pregătite aştepta să pornească, spiritul cu patru capete a spus:

— Această corabie ne va duce acasă la însoţitorii tăi peste oceanele de nisip.

Apoi o muzică nouă, compusă în întregime din vocale ale deşertului, s-a revărsat peste mine şi m-a umplut de suferinţă. L-am strigat pe marele rege al lumii spiritelor, dar el nu a apărut. Şi aşa că am strigat cu toată fiinţa mea după Mama. Din nemişcarea unei iubiri stranii, am văzut-o apărând cu o perucă ponosită, cu o pereche de ochelari albaştri pe ochi, cu brăţări la mâini. Purta o rochie de o culoare strălucitoare şi o bluză orbitoare în albeaţa ei. Stătea deasupra mea şi m-a ridicat. Deşertul şi-a făcut loc arzând în mintea mea, pârjolindu-mi capul. Calmul apei răcoroase curgea pe faţa mea şi Mama, pe tonul cel mai tandru, a spus:

— Azaro, de ce plângi?

Mă ţinea în braţe cu tandreţe. Pitica dispăruse. Spiritul cu patru capete se evaporase în misterele dansului. Nu mai vedeam uriaşii sau copitele fiinţelor umane cu jumătate de normă, cei care aveau să ne distrugă speranţele pentru două generaţii, sau picioarele de pasăre ale femeilor. Formele îşi pierduseră capacitatea de a se schimba.

— Ce e cu tine? a întrebat Mama.

M-am agăţat de ea. Ea mi-a şters lacrimile de pe faţă. Gâtul îmi era uscat Am rămas tăcut multă vreme. Din când în când, un vânt răcoros sufla de afară. Mama mi-a dat să beau puţină apă cu gheaţă. Am băut-o pe toată şi am mai cerut. Apoi, după o vreme, când am început să mă simt puţin mai bine, m-am uitat în sus la ea. Ea a zâmbit

— Te-am privit dansând, fiule. Dansezi ca bunicul tău. Şi apoi ai căzut. Acum te simţi bine?

Nu i-am răspuns la întrebare.

— De ce porţi ochelarii aceia albaştri? am întrebat-o.

Ea a râs.

— Am să-ţi spun mai târziu. E o poveste interesantă.

— Spune-mi acum.

— E prea mult zgomot. Unde e Doamna Koto?

— Nu ştiu.

— Dacă mă ajuţi să o găsesc, am să-ţi spun povestea când ajungem acasă.

M-am apucat să o caut pe Doamna Koto. Toţi pe care i-am întrebat spunea că tocmai o văzuseră. Frumoasa fată cerşetoare, stând sub o masă, mă privea în timp ce mergeam în sus şi-n jos. Eram pe punctul de a-i pune o întrebare, când mi-a făcut semn să tac. A arătat cu degetul. I-am urmat degetul cu privirea şi am văzut că cerşetorii duceau la îndeplinire o operaţiune complicată de furt. Luau fructe şi carne prăjită şi castroane cu supă şi farfurii de orez de pe mese şi le dădeau mai departe din mână în mână. Mâncarea dispărea sub cort. Helen era santinela lor.

— Vrei să te ajut?

M-a alungat dând din mână.

— Nu poţi vorbi?
S-a uitat la mine mută şi apoi, încet, m-a împins la o parte.

ŞAPTE

Unul dintre politicieni lipea bancnote pe sânii transpiraţi ai unei femei care dansase cu o ferocitate senzuală dezlănţuită. Tata purta o discuţie fierbinte cu un bărbat cu pălărie roşie. Omul îl tot împingea pe Tata la o parte şi Tata tot revenea. Mama s-a dus la el şi i-a ţinut pumnii şi curând au dansat împreună. Era pentru prima dată de ceva vreme de când îi vedeam dansând. Eu mi-am continuat căutarea Doamnei Koto. În bar femeile serveau castroane de supă de ardei aburindă. Mi s-a dat o farfurie şi am băut grăbit şi a trebuit să beau şi nişte vin de palmier ca să sting căldura pe care ardeiul iute o generase în creierul meu. Vinul înota în ochii mei. M-am împleticit până în curtea din spate. Antilopa mă privea cu ochii ei strălucitori. Ochii mă urmăreau cu rapiditate şi am continuat să merg în timp ce încă mă uitam la ea şi am dat peste o femeie care ducea o tavă cu mâncare. Farfuriile au căzut peste tot, mâncarea s-a rostogolit pe jos. Cerşetorii s-au materializat din noapte şi au adunat mâncarea căzută şi au dispărut din nou. Femeia m-a înjurat. Am înjurat-o şi eu. Ea a luat o bucată de lemn de foc şi m-a fugărit prin toată curtea din spate. Am fugit în tufişuri şi am dat peste Doamna Koto. Ea se uita la mine şi stătea foarte dreaptă. Ochii îi erau înceţoşaţi, ca într-un fel de transă sau într-un moment de durere pasională. Mirosea a parfumuri ciudate, arome bizare de cremene şi cuiburi de hiene, pene şi copaci bătrâni.
— Ce faci aici? a întrebat ea. Du-te la tatăl tău.
M-am dat înapoi.
— Mama te caută.
— Pleacă! a strigat ea.
M-am retras şi am aşteptat în jurul grătarului de foc. M-am

ascuns în spatele vasului de lut care fusese adus afară. Am urmărit-o cu privirea. Ea a rămas nemişcată. În spatele meu sărbătoarea vuia, muzica scutura vegetaţia, voci puternice dansau în aerul nopţii. Apoi ea a ieşit din tufişuri. A venit spre mine. Şi-a întins mâinile în sus într-o implorare dramatică şi apoi a oftat. Am prins lucirea verzuie a ochilor antilopei. Lucirea verde a mişcat ceva în creierul meu. M-am strecurat din spatele vasului şi m-am ascuns aproape de antilopă. Doamna Koto s-a întors spre locul în care fusesem, dar nu a văzut nimic. Era nemişcată din nou. Lumina lunii i-a atins ochii. Antilopa m-a lovit cu copita şi m-a atras în ea şi vântul a suflat un întuneric ciudat din conştiinţa mea şi o apă mi-a inundat urechile şi m-am trezit în ochii animalului magic, privind pentru o clipă scurtă realitatea pe care o vedea el. Erau siluete peste tot, formele cocoşate ale animalelor care se chirceau, ochi plutind pe vânt, case organice care se comportau ca nişte plante carnivore, flori cu viermi în ele, viermi cu flori în ei, coarde de argint luminând aerul. Şi am văzut că Doamna Koto era însărcinată cu trei copii ciudaţi. Doi dintre ei stăteau drepţi şi al treilea era cu capul în jos în pântecele ei. Unul dintre ei avea o barbă mică, al doilea avea dinţi formaţi în întregime şi cel de-al treilea avea ochi vicleni. Erau toţi răutăcioşi, dădeau cu piciorul şi trăgeau de coardele lor ombilicale, erau din cel mai rău soi de spirite-copii şi nu aveau nici o intenţie să se nască. Am auzit un ţipăt teribil. Ceva lovise întunericul aducându-1 înapoi în conştiinţa mea. Doamna Koto era aplecată. M-am dat în spate de lângă antilopă. Doamna Koto s-a îndreptat, a venit la mine şi a întrebat:

— De ce te uiţi aşa la burta mea cu ochii ăia care aduc ghinion?

— Nu mă uitam, am spus eu.

M-a lovit din nou. Nu m-a durut. Apoi şi-a pus pietrele de lună, înjurând şi morrnăind de durerea din burta ei. A mers în camera ei şi curând a apărut din nou cu un evantai din pene de păun. S-a dus cu mare demnitate înapoi la petrecere.

Politicienii au lipit bani pe fruntea ei când a executat un dans improvizat; cântăreţii de laude i-au cântat realizările; femeile s-au îngrămădit în jurul ei acoperind-o cu complimente. Mama s-a

dus până la ea şi au vorbit, arătând spre mâncare. Doamna Koto părea să îi spună Mamei cine erau personalităţile importante de la petrecere. Mama arăta slabă şi înfometată pe lângă Doamna Koto. Peruca ei era într-o stare deplorabilă, parcă era un lucru adunat de pe marginea drumului. Ochelarii ei albaştri o făceau să arate oarecum a nebună. Iar brăţările ei de aramă se înverziseră de rugină şi de la toată apa care picurase din acoperişul nostru.

În timp ce vorbeau, bătrânul orb a început să urle în scaunul lui. La început nimeni nu 1-a băgat în seamă. Dădea din picioare şi se zvârcolea beat şi apoi s-a ridicat şi a mers împleticindu-se până în mijlocul ringului de dans. S-a întors într-o parte, apoi în cealaltă. Apoi a căzut în genunchi şi s-a târât pe jos şi tot striga:

— Hoţii! Hoţii!

Doamna Koto, gazdă atentă ca întotdeauna, a fost prima care să observe agitaţia inexplicabilă. Fluturându-şi evantaiul în direcţia feţei, şchiopătând prin mulţimea împânzită de dansatori, s-a dus la bătrânul orb.

— Văd mâncarea plutind pe sub masă, a spus el cu o voce spartă.

— Unde?

— Peste tot. De când zboară o capră friptă? Doamna Koto, facându-i pe plac, a încercat să îl ridice. El a refuzat.

— Ai şobolani sub masă. Am văzut un şobolan mare. Are doar un ochi.

Bătrânul orb s-a ridicat, şi-a aranjat ochelarii galbeni şi a început să sară în sus şi-n jos, ţipând ca un vrăjitor dement. Apoi şi-a scos acordeonul şi a cântat în tăcerea dintre două piese. Câţiva dintre oamenii care dansau l-au batjocorit.

— Du-ţi acordeonul ăla mizerabil în altă parte, a spus cineva. Doamna Koto tocmai pleca în momentul în care a văzut o sclipire în spatele bătrânului orb. Un castron cu supă de ardei plutea deasupra mesei. A sărit dintr-odată în direcţia aceea, într-un impuls, s-a lovit la picior şi a căzut pe jos. Bodyguarzii ei s-au grăbit spre ea şi au ajutat-o să se ridice. Când s-a ridicat din nou în picioare, a arătat cu degetul strigând:

— Prindeţi-i pe hoţii aceia! Biciuiţi-i! Aduceţi- i aici! Lăsaţi – mă să le dau o lecţie!

Locul a erupt de furia ei. A strigat, a aruncat farfurii şi mâncare pe jos. Muzica s-a oprit. Se plimba prin jur, dând din mâini, lovindu-şi favoriţii cu bastonul. Bătăuşii s-au năpustit afară. În mijlocul haosului general, Doamna Koto a văzut-o pe frumoasa fată cerşetoare stând mută sub masă şi a ordonat să fie prinsă. Curând, bătăuşii au venit înapoi, târându-i pe câţiva dintre cerşetori în cort. Aceştia aveau castroane cu mâncare în mâini, arătându-le vina. Doamna Koto i-a pus să care castroanele pe cap. Petrecăreţii au râs. Cu întreaga răzbunare a burţii ei pulsând de copiii *abiku,* cu agonia piciorului ei umflat şi a gâtului sucit, le-a ordonat bătăuşilor să îi burduşească pe cerşetori. S-a făcut linişte. Nimeni nu s-a mişcat. Antilopa ciudată s-a uitat mai departe cu ochii ei nemişcaţi. Bodyguarzii, unul câte unul, au spus că nu-i vor biciui pe cerşetori. Doamna Koto a explodat într-o asemenea furie, şchiopătând sprijinită în bastonul ei cu cap de leu, lovindu-şi bodyguarzii pe spinări, răcnind la ei să-i bată pe cerşetori ca să le dea o lecţie publică. Cerşetorii se uitau la ea fără emoţie. Erau tăcuţi. Fără picioare, cu o singură mână, cu un singur ochi, cu membrele moi, s-au uitat la ea cu ochi mari şi liniştiţi. Doamna Koto, încă şchiopătând, transformându-şi agonia în furie, a început să îşi împingă angajaţii afară din cort, strigându-le să plece din serviciul ei, să se întoarcă în mocirla infectă din care îi scosese ea. Apoi una dintre prostituate şi-a tăiat o nuia din tufe şi, plângând în timp ce făcea asta, a început să îi bată pe cerşetori. I-a biciuit tare, pe spate şi pe răni, pe faţă şi pe membrele bolnave. Bodyguarzii s-au răzgândit. În noaptea aceea un nou soi de manifestări a apărut în vieţile noastre. În timp ce bătăuşii îi burduşeau pe cerşetori, de pe spatele acestora s-a stârnit un praf ciudat, s-a ridicat în aer şi când praful a atins luminile, musculiţe s-au multiplicat peste tot. Praful s-a transformat în insecte zburătoare; insectele au crescut şi curând cortul şi luminile fluorescente erau pline de o mulţime de molii verzi.

Când Tata şi-a dat seama că cerşetorii erau bătuţi, s-a

năpustit asupra bătăuşilor şi le-a luat bicele. Ei au sărit pe Tata şi l-au ţintuit la pământ. Doamna Koto, încă în chinuri, le-a ordonat bătăuşilor să o biciuiască şi pe fata cerşetoare. Prostituata a lovit-o pe fată. Helen a suportat biciuirea şi nu s-a mişcat, nici nu a plâns. S-a uitat la Doamna Koto cu ochi blânzi în timp ce o biciuiau. Blândeţea din ochii ei a înnebunit-o pe Doamna Koto şi mai tare. Mama s-a dus la ea şi a zis:

— Spune-le să se oprească. Nu ştii cine e fata aceea.

— E o hoaţă.

— Nu e o hoaţă.

Doamna Koto a urlat ceva la Mama. A insultat-o cu voce tare, spunând că şi Mama era o cerşetoare. A dat drumul unui asemenea torent de furie şi amărăciune încât Mama a fost uluită. Apoi Mama a făcut ceva destul de ciudat. Şi-a smuls peruca de pe cap şi a aruncat-o pe jos. Şi-a dat jos de pe faţă ochelarii albaştri. Apoi a ieşit furtunos de la petrecerea întreruptă, rostind cele mai cumplite blesteme. Vântul a suflat din nou când a fost reluată biciuirea fetei. Era un vânt discordant. încet, fata cerşetoare s-a aplecat la pământ sub brutalitatea biciuirii. Tata se lupta cu furie cu cei care îl ţineau jos. Antilopa a scos un mârâit slab. Fetei cerşetoare a început să-i curgă sânge din gură. Sângele curgea în jos de pe buzele ei şi cădeau în picuri pe jos. Am început să plâng. Cineva m-a lovit Era bătrânul orb. A început să cânte la acordeonul lui în ritmul loviturilor.

— O biciuire bună, ei, spunea el din când în când.

Vântul a ridicat marginile cortului. Fata cerşetoare s-a ghemuit pe jos într-o poziţie de fetus. Am dat ocol adunării de petrecăreţi strălucitori. Ei îşi făceau vânt cu evantaiele. Feţele lor erau însufleţite de noul spectacol. În timp ce mă înghesuiam printre ei, am observat din nou copitele lor, picioarele lor de capră, picioarele lor de păianjeni şi pielea lor păroasă. M-am furişat spre antilopă şi am dezlegat-o de stâlp şi i-am dat drumul din captivitatea ei care trebuia să fie urmată de sacrificare. Un geamăt puternic a izbucnit din pieptul Tatei. S-a ridicat, într-o explozie enormă de energie maniacă, şi i-a aruncat pe bărbaţi în

toate părţile. Antilopa a sărit din curtea din spate în cort. Şi, în timp ce vântul făcea cortul să se legene, în timp ce luminile au început să se stingă şi să se aprindă, un strigăt înspăimântător s-a ridicat din mulţimea confuză. Antilopa sărea printre hainele orbitoare ale petrecăreţilor, împrăştiind coliviile cu păsări, răsturnând mesele, călcând în picioare mâncarea, întorcând cu susul în jos vasele cu carne prăjită, zdrobind fructele, lovind în coliviile cu papagali mari, zdruncinând mesele cu bere şi semănând panica în jur. Papagalul s-a lovit cu aripile lui mari de marginile cortului, maimuţa a scăpat şi a fugit cu mâna plină de fructe, boxele s-au prăbuşit cu zgomot, oamenii s-au călcat în picioare unii pe alţii, urlând şi zăpăciţi, bătăuşii au fugărit antilopa încercând să o prindă din nou, Tata s-a aruncat asupra femeii care o biciuia pe fata cerşetoare şi a împins-o la o parte, Doamna Koto 1-a lovit pe Tata peste cap cu capătul metalic al bastonului ei, bătrânul orb a ţipat în plăcerea lui ciudată, vrăjitorească, antilopa a sărit prin deschiderea cortului şi vântul a intrat şi a înclinat cortul într-o parte, iar Doamna Koto le-a ordonat tuturor să se liniştească. Papagalul a zburat afară prin gaura deschisă în cort. Bătăuşii s-au întors spre Tata şi se pregăteau să se arunce asupra lui şi să îl zdrobească în bătaie când o voce dintre petrecăreţi, cu o autoritate de o profunzime nepământeană, a zis:

— Opriţi-vă!

Toţi au îngheţat ca într-o vrajă. Apoi, încet, s-au întors să vadă cine vorbise cu o asemenea putere. Vântul s-a liniştit Vocile s-au oprit Majoritatea mişcărilor din cort s-au oprit Şi apoi, bărbatul înalt în costum alb care îl aşteptase pe Tata a ieşit din mulţimea în aşteptare.

OPT

— Lăsaţi-mi-1 mie, a spus el cu o voce subţire, fantomatică. Am să-1 rup în bătaie pe acest Tigru Negru fără măcar să îmi

murdăresc costumul alb.

Bătrânul orb a scos un acord din instrumentul lui.

— A, minunat, o luptă! a spus el.

Şi înainte ca noi sa înţelegem ce se întâmpla exact, bărbatul în alb 1-a lovit pe Tata în faţă şi 1-a făcut să se învârtească. Tata a căzut pe o masă. Nu s-a mişcat timp de cincisprezece secunde. Nimeni nu a văzut lovitura care a provocat prăpădul. Petrecăreţii, treziţi din vraja lor, au aplaudat. Bătrânul a cântat o melodie. Cerşetorii au ieşit târându-se şi târşâindu - se afară din cort. Fata cerşetoare a rămas ghemuită pe jos. Cineva a turnat apă peste Tata. E1 a sărit repede în sus şi s-a uitat în jur clipind des.

— Unde sunt? s-a minunat cu voce tare.

Petrecăreţii au izbucnit în râs. Tata s-a clătinat. Apoi a căzut. S-a ridicat din nou şi s-a întins după un pahar de vin de palmier şi 1-a băut pe tot. M-am dus la el.

— Ce cauţi aici? m-a întrebat el cu severitate.

— Bărbatul în alb te-a lovit.

— Un bărbat alb?

— Nu. EL

I l-am arătat.

Tata s-a dus peste tot, bând toate paharele cu vin pe care le putea găsi. Apoi şi-a scuturat capul ca pentru a rupe pânzele dese de păianjen, a scos un strigăt de război şi s-a repezit la bărbatul în alb. Înainte ca Tata să poată face ceva, bărbatul a repezit o lovitură de pumn ca de bici. Tata s-a prăbuşit grămadă. S-a zvârcolit şi s-a răsucit pe jos ca un vierme torturat. Am alergat din nou la el.

— Hai să mergem acasă, am spus eu.

— De ce? a strigat el.

— Omul acela te bate.

— Care om?

Am fost luat prin surprindere. Tata părea să fie într-o lume ireală, un tărâm mitic. Nu părea să ştie ce i se întâmpla. Faţa i se umflase în două vânătăi monstruoase ca sub loviturile unui vrăjitor invizibil. Nu-i puteam vedea ochiul drept. Nu am ştiut

niciodată că o lovitura poate să pricinuiască atâta durere, atâta desfigurare sau atâta dezorientare. Ochii Tatei erau uimiţi, puţin piezişi, iar buzele i se tot mişcau. M-am aplecat să aud ce spunea. Asta e o petrecere excelentă, a spus el slab, legând cuvintele între ele.
— Hai să mergem.
— Îmi place dansul ăsta, a spus el.
— Nu dansezi.
— Atunci ce fee?
— Pierzi o luptă.
— Luptă? Tigrul Negru? Să piardă o luptă? Niciodată!

E1 s-a ridicat, s-a împleticit s-a clătinat şi a căzut pe fata cerşetoare. A rămas pe jos o vreme. Muzica a început Bărbatul în alb şi-a curăţat mâinile de praf. Doamna Koto s-a interesat imediat de el şi a trimis intermediari să întrebe despre el. Liderii partidelor, negustorii puterii şi lorzii războinici, mereu în căutare de noi mercenari ca să îngroaşe rândurile războinicilor lor şi al bodyguarzllor, şi-au trimis oamenii să întrebe pentru cine lucra şi dacă dorea să intre în serviciul lor. Bătăuşii l-au înconjurat, întrebând cine era, de unde venea, oferindu-i un loc special în organizaţia lor. Prostituatele şi curtezanele de speţă joasă s-au interesat de el. Cântăreţii de laude inventau nume şi fapte fabuloase pentru el. Fata cerşetoare, cu sânge curgându-i din gură şi din nas, a ieşit de sub Tata. în timp ce se ridica, am observat că ochiul ei bolnav era deschis. Era gălbui şi cu o nuanţă albastră. Ea 1-a scuturat pe Tata. Petrecăreţii au rânjit. Tata s-a ridicat, ţinându-se de cap. Când a văzut-o pe fata cerşetoare, a zâmbit larg, a înşfacat-o şi a început să o îmbrăţişeze. Fata cerşetoare s-a eliberat din îmbrăţişarea lui de om îmbătat cu punci. Faţa Tatei luase expresia unui îndrăgostit părăsit şi în orice clipă părea că va izbucni într-un cântec grotesc şi sentimental de dragoste.
— Nevastă, unde te duci? a întrebat-o pe fata cerşetoare.

Fata s-a ridicat şi şi-a periat nisipul din păr. Spatele ei era un dezastru de carne sfâşiată şi fâşii de ţesătură rupte. Părul îi cădea de pe cap ca o perucă ce se dizolva transformându-se în

elementele ei originare.
— Un magician! a spus bătrânul orb şi a cântat din acordeon
Tata s-a ridicat. Fata s-a dat înapoi. Tata a urmat-o.
— Să mergem! am strigat eu.
— După ce mă însor, a spus el clătinându-se.
Apoi s-a oprit, s-a uitat în jur, şi i-a observat pe toţi uitându-se la el cu zâmbete amuzate pe faţă. L-a observat pe bărbatul în alb şi s-a uitat la el de parcă îl văzuse pentru prima oară. S-a uitat la moliile verzi şi la musculiţe şi la luminile multicolore şi la haosul meselor răsturnate şi la mâncarea călcată în picioare şi la dimensiunea cortului. Apoi a spus:
— Am crezut că visez.
— Nu visezi, am spus eu.
— Am crezut că sunt pe Tărâmul Fantomelor Luptătoare.
— El e o Fantomă Luptătoare.
— Vrei să zici că nu visam?
— Nu, am spus eu. Eşti pe cale să pierzi o luptă.
— Eşti beat, a spus bătrânul orb.
— Îmbătat cu punci, a spus unul dintre bătăuşi.
Tata şi-a atins faţa. A tresărit
— Deci erau lovituri adevărate?
— Da, am spus eu.
— Cine m-a lovit?
— Bărbatul în alb.
Brusc, cu acea curioasă capacitate a lui de a ajunge în spaţiile adânci din spiritul lui, Tata a fost înconjurat de o energie feroce.
— Grăbeşte-te, du-te şi cheamă-1 pe Sami, omul cu pariurile, a spus Tata trezindu-se. Vom face bani din asta şi le vom construi cerşetorilor o şcoala.
Am fugit afară şi, împreună cu Ade, m-am dus să îl aduc pe Sami. Când m-am întors, Tata îşi dăduse jos cămaşa şi boxa cu umbra, transpirând. Părea complet treaz acum. Metodic, şi-a scuturat capul, a făcut câteva genuflexiuni şi cele mai uimitoare exerciţii. Şi-a întins încheieturile, şi-a încălzit membrele, şi-a întins muşchii, a făcut mişcările lui speciale, a respirat adânc, şi-a umflat pieptul şi a scos urlete de energie. Era foarte

impresionant. Mulţimea l-a privit dispreţuitor. Doar locuitorii din zonă, care acum se aventuraseră în cort în urma dezordinii stârnite, îi strigau numele de luptă şi îl aclamau. Bătrânul orb era aşezat în scaunul lui cu rotile, cu acordeonul într-o mână şi o bucată de carne de antilopă prăjită în cealaltă. Din când în când, îşi ridica picioarele în aer şi, ca un copil surescitat, spunea:
— O luptă cu premiu! Foarte bine. Unde este omul cu pariurile?

Bărbatul în alb, înalt, slab, cu un aer de o detaşare extraordinară, cu capul mic şi ochii foarte mici, stătea într-un picior. Era foarte nemişcat. Ochii îi erau de-a dreptul reptilieni. Era foarte tulburător să te uiţi la el. Nimeni nu îl privea prea mult timp.
Sami a ajuns cu găleata lui şi mica armată de bodyguarzi. S-a dus roată luând pariuri. Pariurile erau împotriva Tatei. Unul dintre politicieni a scos un teanc mare de bancnote şi a zis:
— Am auzit prea mult de Tigrul Negru. E un bufon. De azi înainte îl botez Şobolanul Negru.

Au izbucnit râsete şi hohote peste tot Petrecăreţii au râs până nu au mai putut. Politicienii au pus pariuri împotriva Tatei. Toţi erau nerăbdători să vadă rezultatul. Sami, transpirând, s-a dus din grup în grup, de la persoană la persoană, notându-le numele şi pariul şi strângând banii într-o găleată. Curând, a fost nevoie de o altă găleată. Toate femeile, prostituatele, curtezanele de speţă joasă, privitorii obişnuiţi şi-au adus banii Sami a trimis după mai mulţi bodyguarzi. Au apărut toţi oamenii lui, înarmaţi cu bâte şi pistoale. După ce a terminat, era ud leoarcă de transpiraţie. Era cufundat în teroarea ruinei lui financiare totale, a lichidării instantanee şi complete, a sărăciei totale şi a lipsei unui acoperiş. S-a dus la Tata. Implorându-1 cu respect, ştergându-şi sprânceana, a zis:
— Dacă ai să câştigi lupta asta ai să poţi construi o universitate.
— O şcoală pentru cerşetori, a spus Tata corectându-1.
— Cum vrei tu. Doar să câştigi, mă auzi? Altfel voi deveni un om sărac. Copiii mei vor flămânzi. Soţia mea va înnebuni. Toţi banii, toţi banii pe care i-am putut împrumuta, toţi banii pe care nici măcar nu-i am sunt puşi aici. Câştigă! Tata 1-a dat la o parte.

Lupta a început.

Tata 1-a încercuit pe bărbatul în alb. S-a repezit la el, dar bărbatul nu era acolo. Bătrânul orb, chicotind, fluturându-şi osul, a spus:

—Asta numim noi box magic, ei.

L-am urât. Tata a continuat să se repeadă spre bărbat, aruncând croşee largi, rafale sălbatice de pumni care doar uimeau moliile verzi şi tulburau musculiţele, dar nu -l putea atinge pe bărbat

— Nu vrei să te baţi? a întrebat el frustrat.

Bărbatul 1-a zdrobit pe Tata cu un pumn atât de rapid încât doar când femeile l-au aruncat pe Tata înapoi în arenă noi am văzut ce efect avusese. Bărbatul a continuat să dea în Tata cu loviturile lui electrice, pumnii lui erau atât de rapizi încât părea că stătea complet nemişcat în tot acest timp, în timp ce capul Tatei se tot smucea pe spate, ca şi cum aerul, sau o mână invizibilă era răspunzătoare pentru aceasta. I s-a umflat nasul, osul s-a spart, a ţâşnit sânge. Tata a încercat să nu-şi inhaleze sângele. Când respira, avea chinuri îngrozitoare şi se simţea extenuat Brusc, a părut îngrozit de durere. Bărbatul îşi mişca puţin umărul şi capul Tatei zbura în spate. Bărbatul îl lovea pe Tata cum voia, cu o indiferenţă rece, ameninţătoare. Nu mai puteam să suport Bărbatul a continuat să pocnească nasul Tatei, mărind teritoriile vânătăilor lui, decolorând şi rearanjând faţa Tatei, alterându-i fizionomia, dezintegrându-i filozofia, dizolvându-i realitatea, dislocându-i dinţii şi vlăguind voinţa picioarelor lui solide. De fiecare dată când Tata primea o lovitură, o lumină palidă de pe o altă planetă ţâşnea prin craniul meu. Orbit de bătaia pe care o lua Tata, am ieşit, l-am găsit pe Ade şi i-am cerut să îmi spună vraja şopârlei pe care o făcuse tatăl lui.

— Nu are efect când adversarul e îmbrăcat în alb, a spus el.

— Pleacă de aici! am strigat la el şi m -am dus înapoi înăuntru.

Tata absorbea lovituri monstruoase. Bătrânul orb chicotea întruna. Ori de câte ori Tata încerca un alt atac inutil, bătrânul orb scotea un sunet ciudat, un croncănit disonant, distrăgându-1

şi descurajându-1 pe Tata. A făcut asta de multe ori. Curând, petrecăreţii au imitat croncănitul disonant ca pe un fel de imn periodic. M-am hotărât să-1 îndepărtez de acolo pe bătrânul orb. Am ieşit şi l-am implorat pe Ade să vină şi să mă ajute. Ne-am furişat înăuntru şi, foarte uşor, am scos scaunul cu rotile al bătrânului afară. În concentrarea şi emoţia intensă, nimeni nu ne-a observat. Când am ajuns afară, l-am împins repede, strigându-le oamenilor să ne lase să trecem, spunând că bătrânul era bolnav. El tot striga şi ne ameninţa cu înjurături. Frenezia lui părea să îi convingă pe oameni că ar trebui să se dea la o parte.

— Un vrăjitor mă răpeşte! a urlat el.

Nimeni nu-1 credea. L-am împins în sus pe drum, de-a lungul cărărilor, adânc în pădure, şi când ne-am oprit i-au căzut ochelarii de pe faţă.

— Ce s-a întâmplat? a strigat el.

Ochii lui orbi erau urâţi în întuneric. Aveau o lumină ciudată în ei.

— Nu pot să văd! a strigat el, făcându-ne pielea de găină.

Când eram pe punctul de a pleca, el 1-a prins pe Ade de mână şi nu i-a mai dat drumul. L-am lovit peste cap cu un băţ, iar el şi-a slăbii strânsoarea şi şi-a apărat capul, scoţând gemete slabe. Eu şi Ade am fugit de el, cu zgomotul vaietului lui amplificat de pădure.

Când am ajuns înapoi în cort, sorţii luptei se răsturnaseră. Tata trecuse prin deşertul epuizării lui, îşi găsise noi izvoare şi oaze de energie. Era plin de transpiraţie şi de vânătăi. Capul îi era bine ascuns în spatele pumnilor şi umerii încovoiaţi. Devenise mai mult ca o piatră, ca un om care se resemnase în totalitate să ia bătaia ca pe o condiţie a supravieţuirii. Era ceva ciudat în modul în care accepta loviturile. Nu părea atât de speriat de fiecare lovitură zdrobitoare de oase a bărbatului în alb. Tata şovăia, se clătina sub combinaţiile metodice, ştiinţifice ale bărbatului. Era uimitor să vezi că bărbatul încă nu transpirase. Tata a continuat să se clatine pe picioarele lui înmuiate şi eram sigur că se prefăcea. Am strigat:

— Murdăreşte-i costumul, Tigrule Negru!

Toate capetele s-au întors spre mine. Bărbatul în alb s-a uitat în direcţia mea. într-un scurt moment de neatenţie, Tata a acţionat cu rapiditate. A înşfăcat gulerul bărbatului şi, cu un urlet nebunesc, a rupt haina. Bărbatul a încercat să îşi apere costumul, dar Tata a abandonat toate regulile cunoscute ale luptei şi s-a concentrat asupra extinderii rupturii. A prins zdrenţele hainei, 1-a învârtit pe bărbat şi cu ajutorul unui picior în spate, a rupt haina de pe bărbat. Apoi Tata a continuat şi a terminat ruptura, smulgând bucăţile de material alb ce-i atârnau de mâini. Sub haină era o cămaşă, şi Tata, cu o insistenţă teribilă, i-a rupt cămaşa şi cravata. Sub cămaşă şi haină, bărbatul era cu pieptul gol şi păros. Avea tatuaje ciudate pe burtă şi amulete în jurul gâtului. Avea pieptul scobit şi gaura buricului adâncă. Era atât de păros, şi părul îi era ca al unui animal din tufişuri, încât spectatorii au scos un ţipăt şocat când au văzut cât de inuman arăta. Bărbatul a început să se ghemuiască. Tata s-a prefăcut că trimite o lovitură de pumn spre faţa lui, bărbatul şi-a apărat faţa cu ambele mâini şi Tata 1-a prins de pantaloni, i-a pus piedică şi i-a smuls pantalonii de pe el. Avea picioare lungi, subţiri, picioarele unui animal înrudit cu păianjenul. Ochii lui s-au umplut de teamă şi ruşine pentru că fusese demascat. Oamenii s-au dat în spate, cu gura deschisă de spaimă. Sami, proprietarul casei de pariuri, a trimis găleţile cu bani acasă cu câţiva dintre bodyguarzii lui. Fata cerşetoare a început să aplaude. Gurile femeilor atârnau deschise.

Bărbatul s-a ridicat înfuriat Avea pe el cele mai ciudate izmene. S-a năpustit asupra Tatei, dar nu I-a putut găsi. S-a năpustit din nou şi a înmărmurit sub o rafală de pumni puternici, care l-au pocnit timp de zece minute. Tata îl tot lovea, dar el nu voia să cadă. Bărbatul l-a prins pe Tata cu un upercut şi i-a zguduit capul.

— Loveşte-1 în piept, Tigrule Negru! a strigat Ade.

Tata nu i-a dat atenţie. Epuizarea îi revenise. Gâfâia, pufăia, loviturile lui nu aveau putere. Bărbatul începuse lungul arc al unui croşeu când vântul a suflat, scuturând cortul, şi luminile s-

au stins brusc. Luminile s-au aprins din nou şi bărbatul stătea dezorientat cu mâna în aer. Tata, strigându-şi numele, încărcându-şi propriul spirit, a dat drumul uneia dintre cele mai devastatoare lovituri de pumn pe care am văzut-o vreodată şi 1-a aruncat pe bărbat în aer prin cort. Mesele, farfuriile şi carnea prăjită s-au prăbuşit în jurul lui. Tata stătea, clătinându-se, aplecându-se, aşteptând. Am aşteptat cu toţii ca bărbatul să se ridice. Nu s-a ridicat. Prostituatele au încercat să îl resusciteze, dar el nu se putea mişca. Nu putea nici să fie dus de acolo. I-am auzit pe oameni zicând ceva despre el, cum că ar fi fost prea greu. Forma lui inertă a rămas în afara cortului, în întunericul de afară. Nu l-am mai văzut niciodată.

Sami a alergat în mijlocul arenei şi 1-a declarat pe Tata învingătorul concursului. Locuitorii din zonă, care stătuseră afară uitându-se în cort, l-au înconjurat pe Tata. Fata cerşetoare, eu şi
Ade îl tot atingeam, ştergând marele val de sudoare de pe trupul lui. Copleşit de oroarea victoriei lui şi de oboseală, Tata s-a prăbuşit la pământ. Am încercat să îl aducem în simţiri, dar nu am putut. Nimeni altcineva nu a venit să ne ajute.

În timp ce se întâmplau toate acestea, bătrânul orb îşi găsise drumul din pădure înapoi în cort. Delira despre vrăjitori şi copii demonici, osoşi. Alerga într-o parte, apoi în cealaltă. Ajutoarele lui au încercat să îl ţină, dar el s-a eliberat. Mânia lui era înspăimântătoare.

Am încercat să-1 facem pe Tata să stea în picioare. Era leşinat Fata cerşetoare i-a adus pe ceilalţi cerşetori să ne ajute. În timp ce încercam să îl trezim pe Tata, bătrânul orb mă tot urmărea prin cort Nimeni nu-1 putea opri. Am fugit pe sub mese. Am aruncat cu lucruri în el, dar el a nu s-a oprit, a venit după mine cu o persistenţă de coşmar. Am alergat înapoi spre tata, am încercat să-1 fac să-şi vină în fire, dar bătrânul m-a urmărit ca un somnambul demonic, cu mâinile întinse înaintea lui. Apoi, dintr-odată, s-a întors dinspre mine şi, cu mişcarea rapidă a unui şarpe care atacă prada ce nu bănuieşte nimic, 1-a prins pe Ade şi nu i-a mai dat drumul.

— Aha, deci eşti tu, vrăjitor zburător! a strigat el triumfător.

Ade a ţipat. Eu l-am lovit pe bătrân. Ajutoarele lui plouau cu lovituri peste mine. Am aruncat cu oase şi bete în ei. Apoi bătrânul, încordându-şi strânsoarea pe mâna lui Ade, cu o voce urâtă, scârţâitoare, a zis:

— Lasă-mă să văd cu ochii tai!

S-a întâmplat cel mai ciudat lucru. Ade a început să se răsucească, să se smucească, contorsionându-se în spasme. Ochii lui au înotat în orbitele oculare până când doar albul lor a mai fost vizibil. Şi-a deschis gura, limba i-a atârnat în afară şi a tras aer, scoţând zgomote ca şi când s-ar fi înecat Oamenii au încercat să îl elibereze pe Ade din strânsoarea bătrânului. Eu am sărit în spinarea lui şi el a strigat:

— Dă-te jos din spinarea mea!

— Lasă-mi prietenul în pace, am spus eu.

— Eşti prea greu, spirit-copil ce eşti! a strigat el.

Am sărit pe spatele lui, cu oasele lui intrându-mi în carne. Mi-am agăţat mâinile în jurul gâtului lui şi am încercat să îl strangulez, dar el se tot mişca. Am încercat să îi zgârii ochii, dar m-a muşcat şi m-a aruncat jos cu puterea a cinci oameni şi i-am auzit gâtul trosnind şi am căzut din spinarea lui şi când am aterizat printre mesele sparte şi dezastrul de fructe şi prăjituri cu fasole, totul se limpezise. Bătrânul stătea legănându-se. Ade se smucea într-o stare epileptică. Cea mai mare parte a mulţimii plecase. Doamna Koto nu era nicăieri prin preajmă. Boxele fuseseră împachetate. Prostituatele stăteau pe scaune pliante, uitându-se la noi. Bătrânul şi-a ridicat ochelarii galbeni şi a cântat din acordeon. Ajutoarele lui l-au condus. Eu m-am ridicat. Cerşetorii, Sami şi bodyguarzii lui, oamenii din zonă şi Helen l-au ridicat pe Tata pe umerii lor ca pe un rege căzut in luptă şi l-au dus afară în noapte. Eu l-am ajutat pe Ade să se ridice. El s-a ridicat, in convulsii, cu gura fierbinte. Starea i se ameliorase şi mergea de parcă picioarele îi erau din cauciuc. în timp ce părăseam cortul devastat, prostituatele ne-au înjurat Am auzit acordeonul disonant al bătrânului orb în faţa noastră în întuneric. Eram în spatele procesiunii care îl purta pe Tata pe

umerii ei El era cu faţa către stele. Şi, în timp ce mergeam, sunetul cortului fâlfâind m-a făcut să mă întorc.

Se stârnise vântul. Am realizat că petrecerea blocase drumul. Maşinile plecau. Copacii îşi scârţâiau membrele. Anti- muzica acordeonului s-a stins în vânt, suflând armonii stranii pe deasupra tufelor. Contrapunctele vântului şuierau de-a lungul cablurilor electrice. Becurile galbene şi albastre luminoase se tot stingeau şi se aprindeau. Apoi au rămas aprinse. Cu vocea ca de pisică, Ade a zis:

— Se întâmplă ceva.

Vântul s-a oprit. A crescut din nou. Apoi am văzut cortul aplecându-se într-o parte şi ridicându-se în aer. S-a ridicat, s-a întors pe o parte şi vântul 1-a aruncat peste case, cu haina lui voluminoasă fâlfâind, cu forma unduind, şi a trecut pe deasupra, rostogolindu-se pe acoperişuri şi cerul a trosnit, două lumini au fulgerat, iar ploaia s-a năpustit în jos. Ploaia cădea, pământul înota în noroi, câinii lătrau, mirosul de cauciuc ars a umplut aerul şi am auzit un strigăt scurt sfâşietor din casa Doamnei Koto. Apoi toate luminile s-au stins.

NOUĂ

Întunericul era plin de voci. Cerşetorii şi Sami l-au dus pe Tata acasă. Când am ajuns în camera noastră, Mama era înnebunită. L-au întins pe Tata pe pat şi l-au învelit cu un material alb. Oameni au plecat, dar îi auzeam cântând cântece eroice în jos pe stradă. Gura Tatei era răsucită. Era o cicatrice albă în jos pe unul dintre obrajii lui. Ochii îi dispăruseră în spatele vânătăilor. Buzele îi erau ca nişte flori umflate. Era într-o stare mult mai rea decât fusese după toate luptele lui adunate laolaltă. Nu se mişca. Nici măcar nu părea să respire. Mama se tot văita. Fata cerşetoare a mai aprins încă trei lumânări. Sami s-a aşezat pe scaunul Tatei. Cerşetorii au stat pe jos. L-am pus pe Ade să se întindă pe salteaua mea. în afară de Mama toţi erau tăcuţi.

Mama s-a năpustit afară, a fiert apă, s-a întors şi i-a pus Tatei comprese calde pe faţă. Nu îi trecuse niciodată prin minte că vânătăile Tatei aveau nevoie de ceva rece. Fata cerşetoare i-a mângâiat picioarele. Nimeni altcineva nu s-a mişcat. După o vreme, Mama a obosit. S-a uitat roată la noi toţi.

— Ridică-te de pe scaunul bărbatului meu! a strigat ea la Sami.

El a sărit în sus ca muşcat de şarpe. A stat aproape de geam. Apoi a venit la mine şi mi-a şoptit.

— După ce îşi revine, anunţă-mă. Eu am toţi banii. Am să îi fac rost de cel mai bun vraci.

Apoi, de parcă ar fi fost prins furând, s-a furişat afară din cameră.

— Şi voi toţi, plecaţi! a strigat mama la toţi ceilalţi.

Cerşetorii s-au târât Fata cerşetoare s-a ridicat, m-a mângâiat pe cap, facându-mi pielea să se zbârlească, şi i-a condus pe ceilalţi afară din cameră. Au ieşit în tăcere. Ade stătea întins pe saltea, cu ochii rostogolindu-se. Din când în când se zbătea în spasme. Avea un zâmbet palid pe buze. M-am aplecat deasupra lui.

— Am să mor curând, a spus el.

— De ce spui asta?

— Mi-a venit ceasul. Prietenii mei mă cheamă.

— Care prieteni?

— Din cealaltă lume, a spus el.

Am tăcut.

— Şi ce şuşotiţi voi doi? a întrebat Mama.

— Nimic.

— Ce i s-a întâmplat?

— Nu se simte bine.

— Dar cu taică-său?

— Nu ştiu.

— Dumnezeu să mă apere, a strigat Mama.

Lumânările s-au stins. Mama a închis uşa şi a căutat chibriturile;

— Viaţa asta! Nici un fel de odihnă. O femeie suferă, o femeie transpiră, fără odihnă, fară fericire. Bărbatul meu a fost în trei

lupte. Dumnezeu ştie ce îi fac toate astea creierului lui. Viaţa asta e prea mult pentru mine. Am să mă spânzur într-una din zilele astea, a zis Mama.
— Nu face asta, Mamă, am spus eu.
— Taci, a zis ea.

Am tăcut. Adânc în mine au început să se mişte cântece vechi. Voci străvechi din lumea spiritelor. Cântece de o puritate seducătoare cu muzica perfectă ca lumina sau ca diamantele.
Ade s-a smucit Podeaua a început să tremure. Îi auzeam oasele zăngănind. Mama a aprins o lumânare. S-a aşezat în scaunul Tatei, legănându-se în faţă şi în spate, cu ochii ficşi, cu chipul neiertător. M-am simţit trist Ade a zâmbit din nou ciudat, scufundându-se mai adânc în extazul lui ciudat, epileptic. M-am aplecat deasupra lui.
— Necazurile vin întotdeauna. Poate e la fel, a spus el. Povestea ta abia a început. A mea se termină. Vreau să mă duc la cealaltă casă a mea. Mama ta are dreptate; e prea multă suferinţă inutilă pe pământul ăsta.

Vocea lui semăna cu a unui om în vârstă. Curând, am recunoscut-o. Un şarpe mi-a urcat pe şira spinării şi nu mă mai puteam opri din tremurat A continuat vorbind cu vocea spartă, sepulcrală a bătrânului orb.
— Vremea mea vine. Am distrus pântecele mamei mele şi acum ea nu mai poate avea alţi copii. Venind şi plecând, am văzut lumea, am văzut viitorul Coranul spune că nimic nu se termină niciodată.
— Ce se va întâmpla? l-am întrebat.

Tremurând, muşcându-şi buzele până când a curs sânge, a spus:
— Va fi renaşterea unui tată. Un om cu şapte capete te va lua. Te vei întoarce. Vei rămâne. înainte de asta, spiritele şi strămoşii noştri vor ţine o întrunire mare să discute viitorul lumii. Va fi una dintre cele mai importante întruniri ţinute vreodată. Vine suferinţa. Vor fi războaie şi foamete. Lucruri teribile se vor întâmpla. Boli noi, foamete, bogaţii vor înghiţi pământul, oamenii vor otrăvi cerul şi apele, oamenii vor

înnebuni în numele istoriei, norii vor respira foc, spiritele lucrurilor vor seca, râsul va deveni ciudat.

S-a oprit. A fost o pauză lungă. Apoi a continuat, sperindu-mă.

— Vor fi schimbări. Lovituri. Soldaţi peste tot. Urâţenie. Orbire. Şi apoi, când oamenii se aşteaptă mai puţin, va avea loc o mare transformare în lume. Oamenii suferinzi vor cunoaşte dreptatea şi frumuseţea. O schimbare minunată va veni de departe şi oamenii vor înţelege marea însemnătate a luptei şi a speranţei. Va fi pace. Apoi oamenii vor uita. Apoi totul va începe din nou, înrăutăţindu-se, îmbunătăţindu-se. Nu te teme. Vei avea mereu ceva pentru care să lupţi, chiar dacă este doar frumuseţea sau bucuria.

S-a oprit din nou. Şi apoi febra şi-a schimbat viteza, vocea îi tremura, ochii îi erau calmi.

— Ţara noastră e o ţară *abiku.* Ca şi un spirit-copil, tot pleacă şi vine. într-o zi se va decide să rămână. Va deveni puternică. Eu nu o voi vedea.

Vocea i s-a schimbat, a devenit mai naturală, aproape blândă.

— Văd imaginea a două mii de ani. M-am îmbătat cu cuvintele ei. Au trebuit multe secole să crească în mine. Văd un mare muzician într-un tărâm de dincolo de mări. Acum nouă sute de ani. Muzicianul am fost eu. Văd un preot, văd un conducător de oameni blânzi. Preotul am fost eu, conducătorul am fost eu. Văd un războinic rău care a ucis mulţi oameni nevinovaţi şi care găsea plăcere în vărsarea de sânge. Am fost el. A fost odată un soldat ucis cu pietre şi dat ca hrană crocodililor Egiptului. Eu am fost acel soldat

— Vorbeşti aiurea, am zis eu.

El a râs, a tuşit şi a continuat să vorbească. Vocea îi răsuna din ce în ce mai slab. Gura i se mişca, dar nu-1 mai puteam auzi. Membrele lui au intrat în convulsii Am simţit miros de lemn ars. Fum s-a adunat în jurul părului său. Pentru o clipă am crezut că febra lui îl ardea. L-am atins. Fruntea îi era rece. Ochii îi erau deschişi, dar nu mă vedea. M-am uitat în sus şi am văzut că Mama adormise în scaunul Tatei. M-am întins, am închis ochii şi somnul a venit la mine în forma unor molii verzi. Le-am urmat în

visele Mamei. A fost ca un şoc pentru mine să mă trezesc în visele ei. Ea era o femeie tânără, vioaie şi frumoasă, cu o pasăre albă pe umăr. Avea antimoniu pe faţă, talismane magice în jurul gâtului, o perlă pe o aţă in jurul gleznei stângi. Se plimba printr-un sat de o nuanţă sepia, căutându-1 pe Tata. L-a văzut sus într-un copac. S-a căţărat în copac, dar Tata a sărit jos şi a fugit la râu. Mama s-a dat jos din copac şi a cântat o melodie din copilăria ei, cântând o serenadă spiritului Tatei. I-a cântat Tatei, cerându-i să nu plece, implorându-1 să se întoarcă, în numele dragostei. Râul s-a colorat într-un verde strălucitor şi fecioara apei, verde, cu ochi trişti şi sâni minunaţi, cu faţa Helenei, fata cerşetoare, l-a îmbrăţişat pe Tata şi l-a dus jos pe fundul râului, unde era un palat de smarald. Vulturi beau vin din cupe de argint. Lebede ne-au spus poveşti sub marele copac mătăsos de bumbac. Un tigru negru cu o coroană de prinţ şi ochii bunicului meu rătăcea pe la marginea oraşului, recitând versuri din epopei străvechi, texte sacre care puteau altera natura lucrurilor. Fecioara l-a dus pe Tata în palatul ei şi i-a spălat picioarele. La intrarea Tatei, siluetele îngheţate de războinici l-au urmărit cu ochii lor neînfricaţi. Antilope cu flori în jurul gâtului lor au venit şi s-au aşezat la picioarele Tatei. Fecioara i-a schimbat Tatei hainele şi l-a îmbrăcat în veşminte bogate acvamarin. Apoi, un leu măreţ a scos un răget din încăperile secrete. Toate statuile din sală au început să se mişte. Războinicii s-au trezit din vraja lor şi au mărşăluit în încăperile secrete. Statuile erau frumoase. Măştile lor erau frumoase. Statuile aveau feţe omeneşti ciudate, unele aveau penisuri mari, altele aveau sâni rotunzi minunaţi cu sfârcuri mândre, şi multe dintre ele aveau labe de Sfinx. Apoi Tata a fost condus afară, unde îl aştepta o maşină. Tata s-a urcat în maşina. Mama stătea pe malul râului, pregătindu-se să sară în apă, când am atins-o. Era furioasă şi a zis:

— Ieşi din visul meu. încerc să aduc înapoi spiritul tatălui tău.

Nu ştiam cum să plec. Soarele ne ardea şi pasărea albă de pe umărul Mamei a zburat în apă şi Mama a dispărut şi s-a făcut atât de cald încât părul mi s-a pârlit şi copacii au izbucnit în

flăcări, scoţând un fum galben luminos. Fluturi s-au multiplicat peste tot, au venit din soare şi au zburat în jurul feţei mele, umplându-mă de ameţeală şi, în timp ce tuşeam, mi-au zburat în gură şi m-am ridicat şi am văzut că încăperea noastră era plină de fum şi când am strigat şi m-am înecat, Ade a zâmbit ciudat în somnul lui cu zvâcnituri şi Mama a sărit în picioare şi a zis:

— Azaro, ridică-te! Lumânarea ne arde masa!

M-am trezit repede şi am adus apă din găleata noastră şi am turnat-o pe masa. Ade s-a ridicat şi a zâmbit.

— Mă simt bine acum, a spus el.

Mama a şters masa cu o cârpă udă, de parcă ar fi enervat-o. Când flacăra a fost stinsă, a venit şi s-a aşezat pe pat şi mi-a ţinut faţa între palmele ei fierbinţi şi a spus:

— Fiule, ce făceai în visul meu?

Nu am zis nimic.

— Răspunde-mi, a spus ea.

— Nu eram în visul tău. Era visul Tatei.

Mama s-a ridicat. Nu-i puteam vedea faţa în întuneric. Tristeţea ei a făcut noaptea să se înfioare.

— Tatăl tău s-a urcat în maşină şi s-a dus în sat. Bunicul tău i-a îngrijit rănile şi i-a alinat spiritul. Apoi el a călătorit până la Ughelli [1] să cumpere parfumul care scapă oamenii de mirosul urât al sărăciei. Apoi s-a dus pe lună. Apoi a călătorit departe pe tărâmul spiritelor. Multe tărâmuri. I-am auzit vocea strigând în cer. Ei au refuzat să îl lase să intre în cer. L-au trimis dincolo de iad, dincolo de tărâmurile spiritelor unde strămoşii noştri îşi spun unii altora enigme impenetrabile cât e ziua de lungă. A ajuns într-o ţară plină de palate, o ţară de vise, unde oamenii sunt invizibili, unde înţelepciunea şi bucuria sunt în aer. S-a dus la curţile judecătoreşti ale lumilor spiritelor. L-am auzit strigând, cerând răspunsuri. Apoi s-a întors şi a izbucnit un război şi l-au împuşcat pe drumul pe care îl construise.

Nu ştiam ce să spun.

— Aşa că întinde-te şi dormi. Asta e o noapte puternică. Trebuie să apăr spiritul tatălui tău, altfel va pleca.

M-am întins.
— Tatăl tău cântă la flaut, a spus Ade cu vocea lui. E o muzică plăcută. Nu ştiam că poate cânta atât de bine.
Apoi camera a rămas tăcută. Somnul a încercat să mă fure, dar m-am opus. Mama îşi scrâşnea dinţii, pe pat, luptându-se cu Tata. Ade a început să tremure din nou.
— Plec încet, a spus el.
— Taci, am spus eu.
Mama era nemişcată. Am auzit-o sforăind. Somnul a venit la mine sub forma unei păsări albe şi am văzut-o pe Mama

1. Oraş din Nigeria.
luptându-se cu Tata în visele lui, încercând să intre nepoftită în trupul lui. Ade era întins lângă mine, zbătându-se toată noaptea în crizele lui. Şi spiritul lui, rotindu-se într-un vârtej şi clocotind de energii orbitoare, a început să îl afecteze şi pe al meu. Ne-am învârtit în torentul dulce, sălbatic al epilepsiei lui si am călătorit pe drumurile roşii ale spiritelor şi am ajuns în Satul Nopţii, unde păsările întindeau cabluri electrice, unde Mascaradele erau alchimişti, unde păsările soarelui erau preoţi, unde prinţul lunii era un copil găsit şi unde ţestoasa era un bard rătăcitor care m-a avertizat pe marginea drumului că nici o poveste nu putea fi vreodată terminată. Când se apropiau zorile, Satul a dispărut şi am auzit cântecele spiritelor mele însoţitoare. în flăcări, marele rege al lumii spiritelor mi-a străfulgerat prin faţa ochilor.
Muntele a oftat. Am văzut o pisică neagră la picioarele mele şi am hrănit-o cu prăjituri cu fasole. Ade stătea întins în linişte lângă mine. Vieţile lui trecute începuseră să îl cucerească. Am văzut că nu îmi spusese adevărul întreg. Am văzut celelalte imagini ale lui. Am văzut un ucigaş în Roma, o poetesă în Spania, un dresor de şoimi printre Azteci, o curvă în Sudan, o preoteasă în Kenya de demult, un căpitan alb de navă, cu un ochi, care credea în Dumnezeu şi scria imnuri minunate şi şi-a câştigat averea capturând sclavi pe Coasta de Aur. Am văzut chiar un samurai faimos din Japonia antică şi o mamă cu zece copii în Grecia.

Apoi, în mijlocul nopţii, când eram încă printre imagini, am fost treziţi de un strigăt puternic. M-am uitat şi în întuneric am văzut faţa Tatei. Apoi a dispărut.
— Ce a spus? a întrebat Mama.
— Nu ştiu.
— Nu ai auzit?
— Nu.
— Eu am auzit, a spus Ade în întuneric.
— Ce a spus?
— A spus: DESCHIDE UŞA.

Mama s-a repezit din pat, s-a împiedicat de piciorul meu şi a dat cu capul de ceva. Nu a strigat. A deschis uşa şi a intrat înapoi în pat. Ţânţari şi moliile de noapte au venit înăuntru. Noi am adormit, dar Mama s-a ridicat şi ne-a trezit, zicând:
— Nimeni nu trebuie să doarmă. Trebuie să aducem înapoi spiritul tatălui tău.

ZECE

Am stat nemişcaţi. Vântul a suflat înăuntru frunze. Aerul mirosea a pădure şi a ghetou adormit. Vise ciudate, plutind pe vânt, căutând visători, alunecau prin cameră.
— Spune-ne o poveste, am spus eu.
Ade s-a ridicat. Membrele lui erau liniştite.
— Spune-ne povestea ochelarilor albaştri.
— Bine.

Am aşteptat. Mama s-a dus şi s-a aşezat în scaunul Tatei. S-a legănat în faţă şi în spate. Am văzut spiritul Tatei plutind în jurul ei. Apoi a intrat în ea şi am auzit-o pe Mama tremurând. A adus nişte *ogogoro,* a făcut o rugăciune şi am băut. De parcă personalitatea Tatei ar fi preluat controlul ei, ea a aprins o rolă împotriva ţânţarilor şi o lumânare. Apoi şi-a aprins o ţigară. S-a legănat în spate şi în faţă în maniera neliniştită a Tatei, aceea a unui leu măreţ în trupul unui om. Cu faţa serioasă, cu trăsăturile

schimbate, a început să vorbească.
— Într-o zi îmi vindeam marfa. Mă duceam din stradă în stradă. Soarele era foarte fierbinte, nu era nici un adăpost pe cer, sau oriunde altundeva. Eram obosită. Am început să văd lucruri.
Am început să mă plâng, smiorcăindu-mă de cât de grea e lumea asta. Apoi am ajuns la o răscruce. Am văzut o ţestoasă târându-se afară din tufişuri şi trecând drumul şi când să o ridic, mi-a vorbit.
— Ce a spus? am întrebat eu.
— Într-o altă zi vindeam lucruri în oraş, când a venit la mine un bărbat alb. Purta ochelarii albaştri. Era foarte cald. Soarele şi praful îmi înroşiseră ochii. Bărbatul alb a zis: „Dacă îmi spui cum să ies din Africa, am să-ţi dau ochelarii mei de soare".
— Şi tu ce ai zis?
— Am spus: „Sunt multe drumuri în Africa, dar numai unul te duce afară". El a zis: „Care drum?. Eu am spus: „Prima dată spune-mi ce mi-a zis ţestoasa" Era zăpăcit. „Nu ştiu despre ce vorbeşti", a spus el. Aşa că i-am spus că n-am să-i arăt singurul drum afară din Africa. Apoi mi-a zis povestea lui. Era aici de zece ani. Şapte dintre acei zece ani fusese un om important în guvern. Apoi au început toate problemele Independenţei şi timp de trei ani a încercat să plece, dar tot dădea greş. Nu putea găsi o cale de ieşire. De fiecare dată când se pregătea să plece, intervenea ceva şi îl oprea. S-a urcat chiar şi într-un avion, dar avionul a făcut înconjurul lumii şi când a coborât, s-a trezit aici, în acelaşi loc.
— Şi ce s-a întâmplat?
— Aşa că l-am pus să-mi cumpere toate mărfurile. Apoi i-am cerut să îmi zică ce a spus ţestoasa. S-a oprit şi s-a gândit o vreme. Apoi a trecut încet pe lângă noi un autobuz. Avea un moto scris pe o parte. Bărbatul alb a râs de moto şi 1-a citit cu voce tare şi eu am zis că asta e ceea ce mi-a zis ţestoasa. „Ce?" a întrebat el, „Toate lucrurile sunt legate între ele", am spus eu. „Ce are a face ţestoasa cu asta?" a întrebat el. Eu am zis: „Dacă nu ştii, nu vei găsi niciodată nici un drum". Apoi mi-a dat ochelarii de soare albaştri şi, înainte să plece, a zis: „Singurul

mod de a ieşi din Africa e să faci să iasă Africa din tine".
— Şi apoi ce s-a întâmplat?
— Într-o altă zi îmi vindeam peştii în piaţă; Un bărbat Yoruba ciudat a venit la mine şi mi-a cumpărat toţi peştii. Când mâinile lui i-au atins, au revenit toţi la viaţă şi au început să se zvârcolească în vasul meu. Am aruncat peştii pe jos şi ei s-au zvârcolit şi am început să fug, dar bărbatul m-a prins de mână. „Nu-ţi aduci aminte de mine?" m-a întrebat el. Era negru, dar îmi era cunoscut într-un mod ciudat. „Eu ţi-am dat ochelarii de soare albaştri", a spus el. Apoi mi l-am amintit. Dar mi-a trebuit o vreme şi mai întâi a trebuit să îmi întorc şi să îmi răsucesc mintea roată. Era bărbatul alb. Faţa şi nasul şi toate erau exact la fel, atâta doar că acum era un bărbat Yoruba cu însemne fine pe faţă. „Te-am întâlnit acum cinci sute de ani", a spus el. „Am descoperit drumul." „Care era?" am întrebat Apoi mi-a spus povestea lui. „Când am plecat de la tine", a început el, „am devenit nelinişţit şi, mai târziu, într-o criză de furie provocată de un lucru neînsemnat, mi-am ucis servitorul african. M-au arestat. Am stat în celulă. Apoi m-au eliberat, pentru că eram alb. Apoi am început să mă plimb prin oraş gol. Toţi se uitau la mine. Erau şocaţi să vadă un alb nebun în Africa. Apoi, un copilaş african ciudat a început să vină după mine peste tot. Era singurul meu prieten. Toţi colegii mei albi mă părăsiseră. Apoi, într-o zi, capul mi s-a limpezit. Trecuseră cinci sute de ani. Singurul mod de a ieşi din Africa era să devin african. Aşa că mi-am schimbat gândirea. Mi-am schimbat modul meu de a fi. M-am urcat într-un avion şi am ajuns în Anglia. M-am căsătorit, am avut doi copii şi m-am retras din serviciul guvernului Eram în Serviciul Secret Apoi, înainte să împlinesc şaptezeci de ani, am avut un atac de cord şi am murit M-au îngropat în cimitirul parohiei mele locale, cu onoruri naţionale." „ Şi ce faci aici?" l-am întrebat. Îmi era teamă acum. Îmi era foarte frică. El a spus: „Timpul a trecut. M-am născut. Am devenit om de afaceri. Şi am venit la piaţă azi sa cumpăr nişte ţipari şi te-am văzut pe tine". Eu am zis: „Dar eu te-am întâlnit doar acum două săptămâni". „Timpul nu e ceea ce crezi tu că e", a zis el zâmbind. Apoi a plecat. Ăsta e sfârşitul

poveşti mele.

A fost o tăcere lungă.

— Ce poveste ciudată, am spus eu.

— E adevărat, a răspuns Mama.

Vântul a suflat visele plutitoare în camera noastră. Lumina galbenă a lumânării a licărit. Lumânarea se topise. Am simţit că eram într-un alt loc, o ţară cu câmpuri albe.

— Uite! a zis Ade.

Vântul suflase zorile în camera noastră. La uşă, stând pe coadă, era o pisică neagră.

— Lumea abia începe, a zis Mama.

Pisica s-a întors şi a plecat înapoi afară din uşă. Ne-am ridicat toţi şi am urmat pisica. Stând în faţa uşii noastre, cu rănile încă deschise, era Helen, fata cerşetoare. Ne-am uitat la ea zăpăciţi. Apoi ea s-a ridicat şi s-a dus în faţa casei. Nu m-am luat după ea. Am intrat înapoi în cameră, Tata stătea sus pe pat ca Lazăr.

— ŢINE DRUMUL DESCHIS, a zis el şi a adormit la loc.

L-am atins, dar nu s-a mişcat. Mama era fericită. Ade zâmbea. Mama era fericită pentru că Tata începuse să sforăie. Ade zâmbea pentru că putea auzi paşii obosiţi ai tatălui său, în timp ce îşi făcea călătoriile lungi, ca un erou străvechi căutându-şi fiul. Ade a auzit paşii tatălui lui, a auzit nerăbdătoarea bătaie hipertensivă a inimii lui, şi 1-a urmărit prin zăpăceala şi în vina lui, în timp ce înainta spre casa noastră. Dar Ade zâmbea şi pentru că tatăl lui fusese întârziat în timp ce venea spre casa noastră, de un cortegiu funerar. Nu era o procesiune mare, şi erau doar câteva bocitoare la ora aceea, toate prostituate, cu excepţia Doamnei Koto, care purta ochelari negri şi o robă din mătase neagră şi se gândea mai degrabă la banii pe care îi putea face din fabuloasele alegeri politice decât la prostituata al cărei trup zăcea ars în sicriul din lemn ieftin şi care murise electrocutata după ce vântul suflase cortul

UNSPREZECE

Primul lucru care ne-a trezit dimineaţa a fost vaietul din drum. Cineva a bătut la uşa noastră şi când am strigat să intre, l-am văzut pe tatăl lui Ade. Era foarte înalt, capul îi era plecat, şi faţa lui purta nefericirea unei nopţi întregi de veghe.

Ade s-a trezit pe loc şi s-a frecat la ochi. îi avea bulbucaţi şi inflamaţi. Se făcuse peste noapte mai palid şi mai frumos. Zâmbetul îi dispăruse. Când şi-a văzut tatăl la uşă, nu s-a mişcat, nici nu 1-a salutat aşa cum cerea tradiţia.

— De câte ori poate fi un om renăscut într-o singură viaţă mizerabilă? ne-a întrebat tatăl lui pe toţi cei care eram în cameră.

Mama nu era în pat. Era mâncare pentru noi pe masă. Plecase înainte să ne trezim şi vasul ei cu mărfuri nu era pe dulap. Tata încă dormea pe pat, cu picioarele lui mari desfăcute, cu mâna atârnând peste margine.

Tatăl lui Ade arăta înspăimântător.

— Unde ai fost toată noaptea? şi-a întrebat fiul. De ce nu ai venit acasă? Mama ta e aproape bolnavă de grijă pentru tine.

O aură întunecată îl înconjura. A intrat în cameră. Ade s-a retras la geam. Tatăl lui s-a aşezat pe pat. Simţeam mirosul frustrării şi al emoţiilor lui în sudoarea lui de peste noapte. Spiritul lui avea mirosurile puternice ale cuiva care făcuse jertfe ritualice, vorbind cu strămoşii lui, încercând să comunice cu zeii. Spiritul lui era acum încărcat şi adânc. A umplut camera de teroare. Ade, stând la geam, părea strălucitor din cauza aurei temperamentului tatălui său. Nu părea a avea remuşcări şi nu arăta nici măcar rebel. Îşi ţinea capul sus, şi faţa lui avea nepăsarea cuiva care ştia că tatăl lui nu va mai îndrăzni să îl bată sau să îl facă să plângă. Era ceva crud în spiritul prietenului meu şi am înţeles de ce copiii-spirite sunt atât de temuţi. Având totdeauna în faţă cântecele şi miresmele unei alte lumi, o lume dincolo de moarte, unde aerul e iluminat, unde spiritele însoţitoare ştiu secretele dorinţelor cuiva şi pot să împlinească acele dorinţe, fiecare dorinţă în parte, copiilor-spirite nu le pasă prea mult de lucrurile limitate ale lumii. Ade nu voia să mai stea, nu îi plăceau greutatea lumii, teroarea timpului pământesc.

Dragostea şi suferinţa părinţilor abia dacă îl atingeau, pentru că dincolo de privirile lor fixe şi ameninţările şi bătăile lor, el ştia că tutela părinţilor lui era temporară.
Mereu avusese o casă mai mare.

Nu am ştiut niciodată cât de diferiţi eram amândoi până în acea dimineaţă, când tatăl lui şi-a început lunga tiradă, plângerile lui, toate intenţionate să îl facă pe fiul lui să se simtă vinovat. Ade, cu capul ridicat uşor, cu ochii fixaţi asupra fantomelor, a plecat pur şi simplu de la geam şi a ieşit din cameră de parcă era somnambul. Tatăl lui 1-a urmat, prins între mânie şi disperare. Eu l-am urmat pe tatăl lui. În acea dimineaţă, lumea era bătrână. Afară în stradă, tatăl lui 1-a ajuns şi 1-a ridicat şi Ade a început să plângă insuportabil de parcă toate luminile murdare ale ghetoului şi tot drumul mizerabil neasfaltat şi toate casele dărăpănate şi sărăcia ulceroasă s-ar fi întâlnit în el. Tatăl lui a încercat să îl liniştească, 1-a aruncat spre cer şi 1-a prins din nou. Dar Ade na făcut decât să plângă şi mai tare şi după acel sunet am ştiut că nu plângea din cauza dragostei tatălui său, sau din cauza remuşcărilor, sau din pricina bolii mamei sale, ci pentru că apăsarea timpului se strângea în jurul gâtului său.

DOISPREZECE

Copilul-spirit este un aventurier fără voia lui în haos şi în lumina soarelui, în visele celor vii şi ale celor morţi. Lucrurile care nu sunt gata, nu vor să se nască sau să devină, lucrurile pentru care nu au fost făcute pregătiri adecvate care să le susţină naşterile de mare însemnătate, lucrurile care nu sunt rezolvate, lucrurile destinate să dea greş şi să se teamă a exista, toate revin, se întorc, şi prin ele însele împărtăşesc condiţia copilului-spirit. Ele tot vin şi pleacă până când le vine vremea. Istoria însăşi demonstrează pe de-a-ntregul cum lucrurile lumii iau parte la formarea condiţiei copilului-spirit.

Sunt mulţi care au această condiţie şi nu o ştiu. Sunt multe naţiuni, civilizaţii, idei, descoperiri pe jumătate, revoluţii, iubiri, forme artistice, experimente şi evenimente istorice care împărtăşesc condiţia aceasta fără să ştie. Sunt şi mulţi oameni Nu toţi au seninele recurenţei lor. De cele mai multe ori par normali. Deseori ei sunt percepuţi ca fiind noi. Deseori sunt obişnuiţi cu familiaritatea îmbrăţişării morţii. în sufletele lor ei poartă toţi cadouri ciudate. Ei sunt toţi locuitori doar pentru o perioadă în propria lor lumină secretă a lunii. Toţi tânjesc să se facă un sacrificiu frumos, un sacrificiu dificil, să aducă transformare şi să moară împrăştiind lumină în viaţa asta, să facă materia să fie gata pentru adevăratele lor începuturi, născându-se în strigăte, arşi de extazul ciudat al voinţei ce tinde să spună da destinului şi iluminării.

Eu am fost un copil-spirit, revoltându-mă împotriva spiritelor, dorind să trăiesc viaţa şi contradicţiile pământeşti. Ade dorea să plece, să devină din nou spirit, eliberat în captivitatea libertăţii. Eu doream libertatea limitărilor, voiam să găsesc sau să creez drumuri noi plecând de la acesta care este atât de flămând, acest drum al refuzului nostru de a fi. Nu eram neapărat cel puternic; poate e mai uşor să trăieşti în mărginirea pământului decât să fii liber în infinitate.

Luând în consideraţie imortalitatea spiritelor, acestea ar fi putut fi motivul pentru care eu am vrut să mă nasc - aceste paradoxuri ale lucrurilor, schimbările eterne, enigma de a trăi în timp ce eşti în viaţă, misterul existenţei, al naşterilor în naşteri, al morţii în naşteri, al naşterilor în moarte, provocarea de a da naştere adevăratului sine, noului spirit, până când condiţiile vor fi potrivite pentru ca noile stele fixe dinăuntrul universului tău să ia naştere; provocarea să creşti şi să înveţi şi să iubeşti, să-ţi stăpâneşti şinele; posibilităţile unui nou pact cu spiritul tău; probabilitatea ca nici o nedreptate să nu dureze pentru totdeauna, ca nici o iubire să nu moară vreodată, ca nici o lumină să nu se stingă cu adevărat, ca nici un drum adevărat să nu fie vreodată terminat, ca nici o cale să nu fie vreodată

definitivă, nici un adevăr să nu fie vreodată ultim şi ca niciodată să nu existe cu adevărat începuturi şi sfârşituri? S-ar putea ca, pe tărâmul originilor, când mulţi dintre noi eram păsări, chiar toate aceste motive să nu aibă nimic de a face cu motivul pentru care doream să trăiesc.

Orice e posibil într-un mod sau altul. Sunt multe enigme printre noi la care nici cei vii, nici cei morţi nu pot răspunde.

SECŢIUNEA 3

CARTEA A OPTA

UNU

În timpul celor trei zile în care Tata a stat la pat, drumul a

avut primul dintre valurile lui de coşmaruri. Somnul drumului fusese tulburat de prostituata care fusese electrocutată în seara iniţierii Doamnei Koto în puterile mai înalte. Au ţinut o ceremonie modestă la înmormântarea ei. I-au dus sicriul în sus pe drum şi noaptea am auzit vaietele unora dintre prostituate. În ziua următoare a plouat şi trei bărbaţi care duceau cabluri pentru marele concurs electoral au murit şi ei electrocutaţi. Ploile au fost nebuneşti în acele zile. Cerşetorii au suferit potopul, dormind sub streşinile din faţa clădirii noastre. în fiecare dimineaţă, Helen venea la uşa noastră. Mama îi lăsa mâncare, de care ea nu se atingea, în fiecare dimineaţă, Mama ieşea cu vasul cu mărfuri şi ploaia uda tot şi se întorcea după-amiaza acasă udă leoarcă, fără să fi câştigat nimic, cu mărfurile stricate de ploaie.

Tata a dormit ca un uriaş în noul anotimp. A ratat marile camioane ale partidelor politice în timp ce dădeau ocol oraşului, făcând anunţuri prin boxele lor gălăgioase. A ratat confruntările lor violente, încăierările lor când se întâlneau pe aceeaşi stradă. A ratat cerşetorii care stăteau pe strada noastră, cerşind pomană în jurul maşinilor stricate. Seara îi priveam cum discutau cu însufleţire între ei. Păreau să aştepte un semn, atât de palpabilă era aşteptarea lor. Nimeni nu le dădea de pomană. Locuitorii zonei nu ratau niciodată ocazia să le spună să plece de acolo. Ei înşişi păreau nerăbdători să meargă mai departe, să călătorească pe drumuri spre o nouă destinaţie. Doar Helen i-a reţinut. Ea nu vorbea niciodată, dar în jurul ei era concentrată iniţiativa de a porni spre noi locuri. Era ciudat să îi vezi încercând să continue încercările
Tatei de a-i face folositori. Au încercat în modurlor neîndemânatic să fie de ajutor. Nimeni nu aprecia lucrul acesta. Am trecut pe lângă ei în a doua zi a somnului Tatei şi i-am auzit certându-se cu voci aspre despre alegerile veşnic amânate, despre şcoala pe care Tata avea să o construiască pentru ei şi despre bani. Când m-au văzut, s-au înseninat şi feţele lor s-au ridicat cu speranţă. Au venit spre mine, s-au oprit şi mi-au urmărit mişcările cu ochi înfometaţi M-am apucat să fur

mâncare din casă pentru ei Somnul Tatei ne făcea foarte flămânzi. Mama nu reuşea să scoată nici un ban. Mesele noastre s-au micşorat Mâncam în linişte, privindu-1 pe Tata cum sforăia pe pat în timp ce devora aerul din cameră, spiritul lui crescând în tot acest timp, hrănindu-se cu foamea noastră. A crescut în somn. Am privit cum picioarele au început să-i atârne peste marginea patului. I -am văzut pieptul lărgindu-se, rupându- i cămaşa. A câştigat în greutate; şi când se mişca, de parcă ar fi călărit nişte cai legendari în visele lui, patul scârţâia. Dormea profund, întunecând camera. Lumânările se topeau în timp ce el dormea. Uşa era ţinută deschisă. Vizitatorii intrau, vorbeau în şoaptă peste forma lui adormită şi plecau pe vârfuri.

Tata, în timp ce dormea, visa din nou lumea. Vedea schiţa lucrurilor şi nu îi plăcea. Vedea lumea în care negrii întotdeauna sufereau şi nu îi plăcea. Vedea o lume în care fiinţele umane sufereau atât de inutil de la Poli la Ecuator şi nici asta nu îi plăcea. Vedea poporul nostru în sărăcie, în foamete, în secetă, în neînţelegere şi în sângele războiului. Vedea poporul nostru mereu vânat de alte puteri, manipulat de lumea occidentală, istoria şi realizările noastre falsificate. Îi vedea pe bogaţii ţării noastre, vedea veşmintele politicienilor noştri, vedea cât de corupţi erau, cât de orbi faţă de viitorul nostru, cât de lacomi deveniseră, cât de surzi la strigătele poporului, cât de împietrite le erau inimile, cât de oarbe erau visele lor de putere. Tata a văzut divizările din societatea noastră, lipsa unităţii, a văzut prăpastia ce se lărgea între cei care au şi care nu au, a văzut totul foarte clar. Le-a văzut pe femeile din ţară, din pieţe şi din sate, mereu sâcâite de demoni şi de fluturi; le-a văzut pe toate femeile, moştenitoare ale miracolului răbdării. E1 i-a văzut pe cei flămânzi mâncând broaşte. A văzut războaiele în avans. A văzut explozia economică în avans, a văzut destrăbălarea ei orgiastică, suferinţa care avea să îi urmeze, exilul pe pământuri stranii, golirea oamenilor de voinţa de transformare. A văzut apariţia tiranilor care întotdeauna păreau să fie născuţi din extremităţile crizei. A văzut domnia lor lungă şi haosul înstăpânit după răsturnarea lor. S-a certat în trei mari curţi ale

lumii spiritelor, cerând dreptate pe planetă. S-a certat cu o pasiune fantastică şi cazul lui era puternic, dar el era singur. Nu a văzut mulţimile mari peste tot pământul în singurătăţile lor solidare, pledând în curţile supreme ale spiritelor, pledând pentru dreptate şi echilibru şi frumuseţe în lume, pentru sfârşitul foametei şi al războaielor josnice, al distrugerii şi al lăcomiei. Tata era singur pentru că nu îi vedea pe ceilalţi, mulţimile de visători invadând toate curţile universului, în timp ce se luptau în lumea dură reală creată de limitările din minţile fiinţelor umane. Uneori îl urmam pe Tata în visele lui ciclice. L-am urmat în escapadele lui pe marile tărâmuri şi spaţii, prin peisajele geniilor, prin lumile de dinainte de naştere, lumile de vise pure şi semne. Uneori l-am urmat în reuniunile scurte cu spiritul şi totemul lui primitiv şi în contactul lui trecător cu strălucirile adevăratului lui destin. Am văzut îngeri ştergând unele amintiri ale călătoriilor lui. A călătorit departe şi îl durea spiritul şi în timp ce transpira în camera noastră, udând patul, afară ploua şi inundaţiile au dislocat casele de pe drum. Ploile erau sporadice. Broaştele şi insectele şi bolile făceau ravagii în vieţile noastre şi copii mureau în dimineţile în care politicienii, din camioanele lor, anunţau zorile noului nostru destin independent. Tata a văzut formele haosului care înaintau şi s-a luptat cu ele singur în somn, cu trupul crescându-i de furie, iar formele l-au învins şi i-au măturat viaţa, iar când se zvârcolea şi se agita în somn Mama aprindea o rolă de ţânţari, un beţişor de tămâie şi o lumânare, şi turna puţin *ogogoro* pentru noi şi se ruga în pragul uşii. Mama se ruga în trei limbi. Se ruga strămoşilor noştri, se ruga Iui Dumnezeu şi se ruga îngerilor tuturor femeilor. Mama se ruga pentru lucrurile simple care mă făceau să plâng în timp ce întunericul înflorea în camera noastră. Se ruga pentru mâncare. Se ruga ca Tata să se facă bine. Se ruga pentru un loc bun în care să trăim. Se ruga pentru mai multă viaţă şi se ruga ca suferinţa să rodească fructe bune. Şi se ruga pentru mine. Timp de trei zile Mama s-a rugat pe vin împrumutat. Spaţiile din vieţile noastre s-au făcut mai mici Mama a slăbit Vocea ei a început să dispară. Ochii i s-au ascuns

de lume, retrăgându-se în adâncurile visurilor capului ei. Oasele au devenit mai vizibile. Bluzele au început să îi alunece de pe umeri. Valuri de ceaţă dementă treceau peste faţa ei. O surprindeam uitându-se la scaunul cu trei picioare gol al Tatei. Ochii ei păreau să contemple fotografia vieţii ei. întotdeauna zâmbetul forţat al foamei sub mândria curajoasă, întotdeauna şobolanii şi gândacii mâncându-ne visele. Întotdeauna lumea părea să găsească o metodă ca s-o oprească să îşi găsească drumul afară din colţuri. Întotdeauna proprietarii mărind chiria, bătăuşii spunându-ne pentru cine să votăm, ploaia picurând în somnul nostru. Uneori rugăciunile ei îl găseau pe Tata în timp ce el rătăcea prin sferele ce restaurau echilibrele pământului. Dar spiritul Tatei se agita pentru dreptate şi mai multă viaţă şi pentru o revoluţie autentică şi se tot avânta mai departe în alte lumi, unde promisiunile puterii erau făcute înainte de naştere. Şi Tata a călătorit prin sfere, căutând dreptatea rasei noastre şi dreptatea oamenilor oprimaţi. În timp ce îl urmam pe Tata, am aflat că alte sfere de energii mai înalte îşi aveau justiţia dincolo de înţelegerea noastră. Şi dincolo de sfera noastră. Forţele echilibrului se răstoarnă în fiecare zi. Ploaia îi biciuieşte pe cei mari şi pe cei slabi, pe cei puternici şi pe cei reduşi la tăcere. Vântul îi descoperă pe flămânzi, pe cei bine hrăniţi, pe bolnavi, pe muribunzi şi aceia care se hrănesc cu suferinţele nevăzute ale altora. Dar răsturnările sunt lente, pentru că modul nostru de a percepe timpul este lung. Timpul şi adevărul întotdeauna se rotesc; cei care par să deţină puterea şi să prevină răsturnarea justiţiei nu fac decât să o aducă mai repede; şi Tata dorea răsturnarea acum. Dorea dreptate acum. Dorea adevăr acum. Dorea echilibrul lumii acum. Ridica furtuni de cereri în visele lui. Ridica întrebări impenetrabile. Tot întreba: DE CE? După ere întregi, a întrebat: CE TREBUIE SĂ FACEM? Şi apoi a întrebat: CUM RĂSTORNĂM LUCRURILE? Insistând, a vrut să ştie: CÂND? Neobosit, agitându-se, a cerut: CARE E CEA MAI BUNĂ CALE? Şi, cu ceva mai mult calm, fără să dea înapoi de la inevitabila confruntare cu sine însuşi, a întrebat: CARE E PRIMUL PAS? Trupul i-a crescut. Flori au căzut pe acoperişul nostru.

Bunicul mi-a apărut rapid în faţa ochilor, fâcându-mi cu mâna. Un copil s-a născut şi nu a ajuns în trupul lui. Eram eu renăscut în tatăl meu? în călătoriile lui, Tata a aflat că toate naţiunile sunt copii; 1-a şocat faptul că şi a noastră era o naţiune *abiku,* o naţiune copil-spirit, una care se tot naşte şi după fiecare naştere vin sânge şi trădare, iar copilul voinţei noastre refuză să rămână în această lume până când nu vom face sacrificiile propice şi ne exprimăm intenţia serioasă de a suporta greutatea unui destin unic.

Fiecare viaţă pluteşte în toate sferele; şi în timp ce Tata dormea, a trăit o viaţă întreagă pe un alt continent, în timp ce noi ascultam zvonurile despre întâlnirea Doamnei Koto cu femei puternice în barul ei, întâlniri în care ele plănuiau numeroasele aranjamente pentru alegeri şi responsabilităţile de a organiza voturi pentru partidul lor. Nu ne-a surprins faptul că îşi revenise atât de repede în urma morţii prostituatei. Nu ne-a surprins nici că îi fuseseră alocate sume mari de bani ca să organizeze femeile din partea noastră a oraşului. Piciorul ei bolnav s-a mărit de parcă drumul îl lăsase gravid; burta ei se umflase de trinitatea ei *abiku.* A fost iniţiată într-o altă societate secretă care era faimoasă pentru falsificarea realităţii. Spunea că o să îşi transforme barul într-un hotel. A cumpărat parcele mari de teren. Şoferul ei mergea în sus şi-n jos pe drumul nostru în maşina ei, călcând capre şi omorând găini, înmulţindu-i duşmanii.

Doamna Koto a devenit tot mai puternică odată cu sezonul ploios. A dezvoltat o demnitate impunătoare şi apatică. Grăsimea ei a devenit ea. Purta haine care îi îmbolnăveau pe cerşetori.

Spunea că va pleca din zona asta nenorocită; era batjocoritoare cu toţi. O ascultam certându-i pe trecători. A devenit mai puternică şi mai frumoasă. Anotimpul ploios i-a umflat trupul. Ea a întrupat toate legendele ei în noul ei spirit, le-a unit cu miturile ei. A devenit toate lucrurile despre care şuşoteam că era, şi mai mult decât atât. Noaptea, când dormea, ea fura energiile oamenilor. (Nu era singura: erau foarte mulţi care făceau asta.)

Noaptea a devenit aliatul ei. În timp ce Tata umbla prin sfere strigând după dreptate, Doamna Koto sugea puterile zonei noastre. Visele ei le dădeau copiilor coşmaruri. Forma ei colosală căpăta aripi noaptea şi zbura deasupra oraşului, luând puterea din trupurile noastre adormite. S-a extins deasupra aerului vieţii noastre. Visele ei erau erupţii vii de petreceri şi orgii, de destrăbălări şi de petreceri, de corupţie şi dezintegrare, de femei inocente şi de bărbaţi slabi. Sforăitul ei altera geografia destinului nostru, încet, în timp ce oamenii din zonă deveneau mai slabi, mai naivi, mai temători, ea devenea mai puternică. Atunci am înţeles că forţe conflictuale se luptau pentru viitorul ţări noastre, în aer, noaptea, în visele noastre, călărind cai albi invizibili şi biciuindu-ne, slăbindu-ne voinţa în timp ce dormeam.

Partidele politice îşi pregăteau luptele în spaţiile spiritelor, dincolo de tărâmul grijilor noastre pământeşti. Se luptau şi aruncau mitologii contradictorii unul împotriva altuia. Vraci, vrăjitori, magicieni şi vrăjitoare se alăturau de o parte sau de alta şi în timp ce camioanele se luptau pentru voturi pe străzi, ei se luptau pentru supremaţie în lumea spiritelor. Invocau djinni, himere, diavoli şi diavoliţe şi apariţii; au chemat fantome ale războinicilor şi politicienilor şi strategilor de demult; au angajat spirite expatriate. Partidul celor Bogaţi şi-a atras sprijin din partea spiritelor lumii vestice. Noaptea, peste visele noastre, erau făcute pacte, în acel tărâm al spaţiului nopţii erau semnate contracte, şi viitorul nostru era ipotecat, destinele noastre întârziate. În acel tărâm, vrăjitorii partidelor politice dezlănţuiau tunete, ploaia îi inunda pe cei de dedesubt; contra-tunete, fulgere şi grindină se întorceau în schimb. Din nou şi din nou a continuat, în fiecare sat, fiecare oraş al ţării, peste tot continentul şi peste toată lumea. Visele noastre s-au micşorat şi au purtat războaiele supremaţiei politice. Vrăjitori, luând forma spiritelor şi a semnelor, ne şopteau cuvinte care inspirau groază. Am devenit tot mai speriaţi. Suspiciunea ne făcea să tăcem mai uşor. Tăcerea făcea mai uşor pentru noi să fim fără putere. Formele dominării au deveneau tot mai colosale în spaţiile

nopţii. Şi cei care eram săraci, care nu aveam mari puteri de partea noastră, şi care nu vedeam puterea foamei noastre, o putere care i-ar fi înfricoşat până şi pe zei, ne găseam visele încuiate în afara aerului libertăţii. Dorinţele noastre erau date afară din tărâmul manifestării. Luptele pentru destinul nostru făceau ravagii şi noi nu mai puteam să zburăm pe lună sau să acompaniem aeroplane în călătoriile noastre prin spaţiile rarefiate sau să ne imaginăm cum vor fi vieţile noastre diferite şi mai bune. Aşa că aveam vise urâte unul cu privire la celălalt în timp ce Doamna Koto, îmbrăcată în roşu, cu părul acoperit de o eşarfă albă, cu trei umbrele verzi în mână, îşi extindea puterile peste ghetou şi îşi trimitea emisarii secreţi în trupurile noastre. Fanteziile noastre o hrăneau. Mulţi dintre noi am visat-o ca pe o viitoare mireasă-spirit a şefilor de stat şi a preşedinţilor. A devenit cunoscută ca Regina Nopţii Ghetoului. Oricine dorea ajutor mergea la ea. Ea îi primea doar pe câţiva dintre aceştia. Pentru că se extindea atât de mult noaptea, suferea chinuri nespuse în trupul ei în timpul zilei. Nu arăta semne de durere. Dar transpiraţia de pe frunte îi adâncea ridurile. Prostituatele au părăsit-o; nu o puteau ierta pentru că uitase atât de repede de moartea fetei. Când au plecat, golul din barul ei şi magnetismul noilor ei puteri au atras acolo o mulţime şi mai mare.

Într-o noapte mi-a apărut în somn şi m-a implorat să îi dau puţin din tinereţea mea.

— De ce? am întrebat.

Iar ea mi-a răspuns:

— Am două sute de ani şi dacă nu primesc sângele tău tânăr, am să mor în curând.

Spiritul ei enorm a coborât peste mine. Spiritul ei era gata să mă înghită în întregime, când un leu enorm a scos un răget de deasupra, cutremurând casa şi alungându-i spiritul. Apoi mi-am dat seama că forţe noi se năşteau ca să întâmpine cerinţele vremii Leoparzi şi lei ai lumii spiritelor, dragoni ai justiţiei, tigri înaripaţi ai adevărului, animale înfricoşătoare ale divinului; forţe care se învârtesc în mijlocul uraganelor inexorabile refac echilibrele şi se hrănesc cu himerele şi intenţiile rele ale aerului

deschis; şi cu fiecare respiraţie monstruoasă exalată, cu fiecare adiere de vânt din aripi rele şi cu fiecare putere de partea celor care se hrănesc cu sângele pământului, se naşte un înger; şi am văzut un înger zburând pe deasupra acoperişului nostru în cea de-a treia zi a somnului Tatei A trecut şi vântul s-a liniştit şi copacii ciudaţi au trosnit în pădure şi dimineaţa ploaia s-a oprit, valurile de apă s-au scufundat misterios în tainele pământului care le-a absorbit. Mama a umblat în sus şi-n jos pe străzi vânzând şi şi-a vândut toată marfa şi tot găsea bancnote de o liră plutind pe apele sclipitoare şi se părea că aerul fusese purificat Dar în acea dimineaţă am văzut primul semn; nu erau semne ale unui nou anotimp al liniştii, ci ale unui ciclu care se apropia de sfârşit Şi de unde puteam să ştiu că cerşetorii vor reprezenta primul semn, cu aşteptarea lor, cu aerul lor de oameni care aşteaptă cuvântul naşterii lui Mesia, când de fapt tot ce aşteptau ei era un semn care să îi anunţe că venise vremea să plece.

Seara, în timp ce Mama pregătea mâncarea, febra alegeri lor şi şoaptele unei stări de bine se adunau. Apoi, într-o seară, sub vraja tămâii şi a rugăciunilor şi a fumului rolei de ţânţari, sub găurile din acoperiş, cu insectele înmulţite pe jos şi cu camera invadată de molii verzi care înţelegeau proprietăţile transformatoare ale focului, oferindu-se ca victime sacrificiale de bunăvoie, Tata s-a trezit brusc, s-a trezit puternic, s-a ridicat din pat ca din moarte. Rănile i se vindecaseră spiritul i se ascuţise, disperarea îi era mai adâncă, era un om mai mare cu o nebunie mai mare. S-a ridicat şi s-a aşezat pe scaunul lui. Şi în timp ce lumânările licăreau şi ardeau mai puternic datorită aerului de care somnul lui nu le mai priva, Tata a început să ne vorbească cu noua lui voce profundă, tristă. Ne-a vorbit ca şi când nu ar fi fost plecat. Ne-a vorbit ca şi când nu ar fi făcut marile călătorii în lumea spiritului. Şi ne-a vorbit cu marea inocenţă entuziastă a unui om care se însănătoşeşte.

— Soţia mea şi fiul meu, ascultaţi-mă. În somnul meu am văzut multe lucruri minunate. Strămoşii noştri m-au învăţat multe filozofii. Tatăl meu, Preotul Drumurilor, mi-a apărut şi mi-a spus

că ar trebui să îmi ţin uşa deschisă. Inima mea trebuie să fie deschisă. Viaţa mea trebuie să fie deschisă. Drumul nostru trebuie să fie deschis. Un drum deschis nu este niciodată înfometat. Se apropie vremuri ciudate.

— Şi hoţii? am întrebat eu.

— Taci, Azaro. Suntem apăraţi, mă auzi. Suntem întăriţi împotriva invadatorilor şi a oamenilor răi. Nimic rău nu va intra în vieţile noastre.

A făcut o pauză, şi-a trosnit oasele şi a continuat:

— Un singur gând al nostru ar putea schimba universul. Noi, fiinţele umane, suntem neînsemnate. Viaţa este importantă. În timp ce vorbesc acum, ei ţin alegeri în Rai şi sub mare. Am intrat într-o nouă era. Trebuie să fim pregătiţi. Există bombe ciudate în lume. Puteri mari în spaţiu se luptă să ne controleze destinul. Maşini şi otrăvuri şi vise egoiste ne vor înghiţi. Am intrat într-o navă spaţială şi m-am trezit pe o altă planetă. Oameni care arătau ca fiinţe umane nu erau fiinţe umane. Printre noi sunt oameni ciudaţi. Trebuie să fim atenţi. Vieţile noastre se schimbă. Zeii noştri tac. Strămoşii noştri tac. Ceva mare va veni din cer şi va schimba faţa pământului. Trebuie să ne interesăm de politică. Trebuie să devenim spioni în numele justiţiei. Fiinţe umane visează să şteargă fiinţele umane de pe acest pământ. Şobolanii şi broaştele îşi înţeleg destinul. De ce oamenii nu pot, ei? Soţia mea, fiul meu, încotro ne-ndreptăm? Nu există odihnă pentru suflet. Dumnezeu e flămând ca noi să creştem. Când te uiţi în jur şi vezi spaţii goale, ai grijă. În acele spaţii sunt oraşe, civilizaţii invizibile, istorii viitoare, totul este AICI. Trebuie să privim lumea cu ochi noi. Trebuie să ne uităm la noi înşine în mod diferit. Suntem mai liberi decât credem. Încă nu am început să trăim. Omul a cărui lumină s-a aprins în capul lui, în soarele lui adormit, nu poate fi niciodată ţinut la pământ sau învins. Putem să visăm din nou această lume şi să facem visul real. Fiinţele umane sunt zei ascunşi de ei înşişi. Fiul meu, foamea noastră poate schimba lumea, o poate face mai bună, mai dulce. Oamenii care îşi folosesc doar ochii nu VĂD. Oamenii care îşi folosesc doar urechile nu AUD. Este mult mai greu să

iubeşti decât să mori. Nu de moarte se tem oamenii cel mai mult, ci de dragoste. Inima este mai mare decât un munte. O viaţă de om este mai adâncă decât oceanul. Peşti ciudaţi şi monştri marini şi plante puternice trăiesc în albiile spiritelor noastre. Întreaga istorie a omenirii este un continent nedescoperit, ascuns adânc în sufletele noastre. Sunt delfini, plante care visează, păsări magice în interiorul nostru. Cerul e în noi. Pământul e în noi. Copacii pădurii, animalele din tufişuri, ţestoasele, păsările şi florile cunosc viitorul nostru. Lumea pe care o vedem şi lumea care este acolo sunt două lucruri diferite. Războaiele nu sunt purtate pe terenuri de luptă, ci într-un spaţiu mai mic decât capul unui ac. Avem nevoie de o nouă limbă ca să vorbim unii cu alţii. într-o pisică sunt multe istorii, multe cărţi. Când te uiţi în ochii câinilor, peşti ciudaţi înoată în mintea ta. Toate drumurile duc la moarte, dar unele drumuri duc la lucruri care nu pot fi niciodată terminate. Lucruri minunate. Sunt fiinţe umane care sunt mici, dar dacă poţi VEDEA vei observa că spiritul lor e lat de mii de metri. În visul meu am întâlnit un copil ce stătea pe un nor şi spiritul lui acoperea jumătate din pământ, îngeri şi demoni sunt printre noi; ei iau multe forme. Pot intra în noi ca să locuiască acolo o secundă sau jumătate din viaţă. Uneori îngeri şi demoni locuiesc în noi împreună. Înainte ca totul să se fi născut, a fost mai întâi spiritul. Spiritul e cel care invită lucrurile înăuntru, bune sau rele. Invită doar lucruri bune, fiule. Ascultă de spiritul lucrurilor. De propriul tău spirit. Urmează-1. Stăpâneşte-1. Atât timp cât trăim, atât timp cât simţim, atât timp cât iubim, totul în noi e o energie pe care o putem folosi. Este o nemişcare care te face să călătoreşti mai repede. Este o tăcere care te face să zbori. Dacă inima ta e un prieten al Timpului, nimic nu te poate distruge. Moartea m-a învăţat religia de a trăi - sunt convertit - sunt orbit - încep să văd - sunt îmbătat de somn – cuvintele mele sunt cuvintele unui străin - purtaţi un zâmbet pe feţele voastre - toarnă-mi puţin vin şi cumpără-mi câteva ţigări, fiul meu, căci tatăl tău s-a întors la adevărata lui casă.

A fost o tăcere lungă, în timp ce înotam printre curenţii

ciudaţi ai cuvintelor Tatei. După un timp, Mama mi-a dat bani şi am ieşit grăbit afară să îi cumpăr *ogogoro* şi ţigări. Cerşetorii au venit după mine jumătate din distanţă pe drumul de întoarcere. Erau spaţii pline de molii verzi în aer. Luminile de deasupra vieţilor noastre se schimbaseră. O nuanţă mai puternică de indigo colorase norii. Am trecut prin insula de musculiţe sepia. Când am ajuns în cameră, o şopârlă cu coada de culoarea lavandei s-a furişat după mine. Mă pregăteam să o fugăresc, când Tata a zis:

— Toate creaturile trebuie tratate cu respect de acum înainte. Dacă vrei ca şopârla să iasă, spune-i să plece şi va pleca. Trebuie să ne folosim puterile cu înţelepciune. Nu trebuie să ajungem tirani, mă auzi?

Am dat din cap. Apoi Tata s-a ridicat din scaunul lui şi cu o voce ascuţită, aproape comică, a zis:

— Domnule Şopârlă, unde eşti? Afară! Părăseşte această cameră şi du-te altundeva. Acum!

Am privit podeaua. Nu a fost nici o mişcare. Mama a oftat. Tata nu şi-a repetat ordinul. S-a aşezat înapoi în scaunul lui. Am stat în tăcere. Apoi, după o vreme, şopârla a ieşit de sub dulap, a dat de trei ori din cap şi a fugit din cameră. A fost o tăcere lungă. Tata nu a observat evenimentul. Şi-a întins mâinile şi i-am dat ţigările şi sticla de *ogogoro,* transparentă de visele ei acide, efervescente. Tata a băut liniştit. A fumat în tăcere. L-am privit într-o uimire tăcută, de parcă un extraterestru ar fi intrat în trupul lui.

— Mulţi oameni locuiesc în noi, a zis Tata de parcă ne-ar fi citit gândurile, multe vieţi trecute, multe vieţi viitoare. Dacă asculţi cu atenţie, aerul e plin de râsete. Fiinţele umane sunt un mare mister.

A trecut mult timp în tăcerea care a urmat. Apoi Mama s-a ridicat şi i-a pus Tatei în farfurie mâncarea din seara aceea. A mâncat cu lăcomie şi când a terminat a întors farfuriile şi s-a uitat la fundul lor ca şi cum ar fi căutat mai multă mâncare.

— Nu sunt prea mulţi bani în casă, a zis Mama. Nu ai lucrat.

Tata a băut cam un galon de apă. Apoi şi-a pus singura lui

pereche de şosete, care erau pline de găuri; şi-a încălţat cizmele puturoase şi a început să măsoare camera in sus şi-n jos, cu energiile lui înfricoşătoare învârtindu-se în jurul lui, tulburând locuitorii nevăzuţi ai camerei.

Mama a întors salteaua de pe pat, a făcut patul, a curăţat masa, şi mi-a întins şi mie salteaua.

— Bărbate, a zis ea, ne-am făcut mari griji pentru tine. Trei nopţi ne-am luptat să îţi aducem spiritul înapoi. Am fost înfometaţi şi plini de teamă. Mai dormi acum. De dimineaţă du-te din nou la lucru. Reia-ţi zbaterea. Fii ceea ce eşti. Suntem fericiţi că eşti sănătos din nou.

Tata a venit şi a îmbrăţişat-o pe Mama uşor, pentru prima oară de luni de zile. Apoi a aprins o rolă împotriva ţânţarilor, a lăsat uşa întredeschisă, şi-a dat jos cizmele şi şosetele şi s-a întins pe patul care protesta. În întuneric, am auzit-o pe Mama zicând:

— Ai devenit mai greu, bărbate.

Tata nu a spus nimic. Spiritul lui a fost blând toată noaptea. Aerul din cameră era liniştit. Nu erau turbulenţe. Prezenţa lui proteja spaţiul nostru nocturn. Nici o formă nu invada aerul nostru, nu apăsa în jos pe acoperişul nostru, nu umbla printre obiecte. Aerul era limpede şi larg. În somnul meu am găsit spaţii deschise pe unde am plutit fără teamă. Cerul era senin. O adiere bună sufla peste drumul nostru, curăţând excesele ciudate din aer. Era atât de linişte şi atâta pace încât, după un timp, m-am îngrijorat puţin. Nu eram obişnuit cu un asemenea cadou de linişte. Cu cât liniştea era mai adâncă, cu atât era mai adâncă frica mea. Mă tot aşteptam ca în mintea mea să izbucnească cântece stranii. Tot aşteptam să văd spirite îndrăgostite îmbrăţişate în firele soarelui. Nu s-a întâmplat nimic. Blândeţea mi-a dizolvat temerile. Nu mă temeam de Timp.

Şi apoi a fost o altă dimineaţă. Camera era goală. Mama şi Tata plecaseră. Şi adierea blândă nu ţinuse o veşnicie.

Un vis poate fi cel mai înalt punct al unei vieţi.

Martie 1990,
LONDRA